Olgyay Viktor

Szlányi és Erdey Sándor müvészeket a szolnokiak közül emliti meg Tövis: "A Mücsarnok tavaszi tárlata"c. kritikájában.
A kiállitáson résztvevők között sorolja föl a szolnoki müvészeket is és valamennyiük nevében, keserü szemrehányással birálja a Mücsarnok vezetőségét, müvészeti politikáját, a müvek elrendezésével kapcsolatban.

A HÉT, Bp. 1910. ápr. 3.
XXI. évf. 14. sz. 230. lap.

Olgyay Viktor

Baransky E. László és Lénárd Róbert müvészek nagyobb kollekciói, régi jó kvalitásaikat igazolja, -mint a Müvészet c. rovat közleménye megállapitja, s beszámol arról, hogy a Magyar Grafikusok Egyesülete, a Nemzeti Szalonban, -"Grafika" cimmel- rendezett "meglepően gazdag" kiállitást.

A HÉT, Bp. 1911. márc. 26. XXII. évf. 13. sz. 2o6-2o7. lap.

Olgyay Viktor

Kriesch Aladár, Raáb Ervin, Major Henrik, Nagy Sándor, Glatz Oszkár, Zádor István, Undi S. Mariska, Kubinyi Sándor és Pogány Willy szerepelnek a Mücsarnokban rendezett kiállitáson, ahol akvarell, pasztell és grafikai müveket mutattak be. A felsorolt müvészek a tárlaton "a legtökéletesebbet nyujtották. Természetesen mindegyik a maga zsánerében",-irja Jean Preux: "Mücsarnok" cimmel.

A HÉT, Bp. 1912. márc. 17. XXIII. évf. 11. sz. 174-175. lap.

Olgyai Viktor

a Herman Ottó Múzeum Képtárában nyílt meg „A magyar grafika mesterei" c. kiállítás, ápr. 10.-én. – Olgyai Viktor nevét idézve, tudjuk, hogy a rézkarc technikáját az ő németalföldi mesterektől szerzett ismereteit sajátította el a fiatal Szőnyi István, aki a műfaj első, hazai képviselője volt.

(M–): A Magyar Grafika kezdetei – kiállítás a Képtárban.

Déli Hírlap (Miskolc), 1976. ápr. 23.

Olgyay Viktor

"A magyar grafika nagymestere. Ez a tárlat többet köszönhet neki, mint a többi résztvevőnek együttvéve"-irja Tövis: "Grafika a Nemzeti Szalonban" c. kritikájában a kiállitáson szereplő müveiről.

A HÉT, Bp. 1908. május 1o. XIX. évf.
19. sz. 31o. lap.

OLGYAY VIKTOR, festő

Az 1898-as Téli Kiallitással foglalkozik aBpesti Hirlap :"Olgyay,Mihalik,Ujvary,Szlanyi,Bosznay stb.a tájképfest tészetnek oly erős gárdaja...Hozzajuk csatlakozik Zemplé. nyi...A fiatal Kernstok is hasonló uton jár Őszi munka c képével. 290.old. 17.jegy

HORVÁTH BÉLA: Kernstok Karoly "Őszi munka" cimü képéről 283.old

STUDIA COMITATENSIA, Tanulmanyok Pest Megye Múzeumaiból, 2.szám. Szentendre, 1973

Olgyai Viktor

Az 1909-ben alakult Szent György Cék egyik alapító tagja.

Sinkó Katalin: A Szent György Céhről; Műgyűjtő, 1973/2. sz. 9. l.

Olgyay Viktor

Kékes havu, barna fás téli tájakat ábrázoló kőrajzai, "diszkrét szineikkel, s lágy vonalaikkal" kiváló müvek,-irja a kritika "Nemzeti Szalon" cimmel a Művészet c. rovatban.

A HÉT, Bp. 1903. május 1o. XIV. évf. 19. sz. 314. lap.

Olgyay Viktor

tanitotta a főiskolán a sokszorositott grafikát. A nevelés feladatát Varga Nándor Lajos és Koffán Károly vette át.

Solymár István: Mai magyar rajzmüvészet, Budapest, 1972. 7 l.

Olgyay Viktor

Olgyay-nál tanult grafikát a Képzőművészeti Főiskolán Bene Géza.

Kerékgyártó István:Bene Géza
Látóhatár 1970/7-8 69 .old.

Olgyay Viktor

A müvész is szerepel azok között, akik Bródy Sándor müvét, "Az ezüst kecske" c. könyvet illusztrálták. Az Irodalom c. rovat "Nász" cimmel felsorolja a müvészeket ugy, hogy "a pálma mindazoké, akik képeket, vagy rajzokat készitettek arról, amit a költő látott és leirt."

A HÉT, Bp. 1898. dec. 11. IX. évf.
50. sz. 803. lap.

Olgyay Viktor

A Müvészet c. rovatban "Az első szecesszió" cimmel közöl kritikát a lap a Nemzeti Szalonban bemutatott müvekről. A müvész tájképeit igen nagy elismeréssel méltatja.

A HÉT, Bp. 1897. dec. 12. VIII. évf.
5o. sz. 8o2-8o3. lap.

Olgyai Viktor

Beron Gyula mestere
volt a Mintarajzi Iskolában

Magyar Nemzet 1971 július 21
4. old.

Olgyay Viktor

Major, Jávor Pál, Nagy Vilmos, Markó és Glatz Oszkár művészek a tavaszi grafikai kiállításon szerepelnek a Nemzeti Szalonban.
/db./ -sign.-val, "Grafika" cimmel közölt kritika a felsorolt művészeket különválasztja, s mint "Rajzosok"-at emliti.

A HÉT, Bp. 1906. május 6. XVII. évf.
18. sz. 297-298. lap.

Olgyay Viktor

Radnai Béla, Szinyei Merse Pál, Ferenczy Károly és Zemplényi Tivadar a Képzőművészeti Főiskolává avanzsált Mintarajz iskola tanárai lettek.
"A holnap müvészei" cimmel a kritika beszámol arról, hogy tanitványaik a Könyves Kálmán Müintézet szalonjaiban rendeztek kiállitást. Szinyei Merse Pál igazgató és felsorolt müvésztársai hatása, "szerencsére már meglátszik a fiatalokon."
A HÉT, Bp. 1910. márc. 27.
XXI. évf. 13. sz. 210-211. lap.

Olgyay /Nem irja melyik Olgyayra gondol./

Az itt következő müvészneveket sorolja fel kritikájában Margitay Ernő a Mücsarnok kiállitásáról. Egy-egy müvész munkáját külön értékeli neveik mellett.
Moiret Ödön, Berán Lajos, Mendlik Oszkár, Komáromi Kacz Endre, Nyilassy Sándor, Olgyay, Mihalik Dániel, Róna József, Ligeti Miklós, Pásztor János, Zala György.

A fent aláhuzott öt nevet együtt emliti és értékeli a kritika. Mindegyikük alkotásait elismerve megjegyzi, hogy az ember elfelejti minden gondját, ha meg áll előttük.

ÉLET, Bp. 1909. ápr. 18. I. évf. 16. sz. 525. lap.

Olgyay Viktor

Strobentz Frigyes, Vaszary János, Szinyei Merse Pál, Ferenczy Károly, Rippl Rónai József, Fényes Adolf, Grünwald Béla, Réthi István, Thorma János, Csók István, Kernstok Károly, Nagy Sándor művészeket sorolja fel Tövis: "Nemzetköziek és szövetségiek" cimmel, "kimart művészek"-nek nevezve a felsoroltakat, s ezzel kapcsolatban felkéri a belügyminisztert, oszlassa föl a szövetséget, mint alapszabály nélkül működő, titkos társaságot, mely fennállásával is törvénybe ütköző. Ezután felsorolja a visszaéléseket és kéri a közönséget, hogy kerülje el a Műcsarnok téli tárlatát, ahonnan kitiltották a magyar művészeket.
A HÉT, Bp. 1908. nov. 22. XIX. évf.
47. sz. 761-762. lap.

Olgyay Viktor

A Könyves Kálmán Müintézetben rendezett kiállitáson szereplő müvek aukciója, a Hirlapirók Nyugdijintézetének javára történék.
A müvészen kivül, Rippl Rónai, Fényes Adolf, Vaszary János, Littkei, Kató, Perlmutter, Zádor István, Mikola András és Gyenes Gitta müvei kerülnek kiárusitásra.
Müvészet c. rovat "Kép-aukció" c. közleménye.

A HÉT, Bp. 1908. dec. 2o. XIX. évf.
51. sz. 835-836. lap.

Olgyai Viktor

A rézkarc első (magyar) modern művelője. A képzőmüv. főiskolán 1910 óta önálló műfajként tanította a grafikát.

(T.): A magyar grafika

Irodalmi Szemle 1965/9. Borító

Ámos Imre (3)

1939. jan. 14. Eszébe jut, hogy Lhote biztos segített volna neki Párizsban
dec. 29: Margit kiállítása. – Lakásukat felmondják.
• júl. 24.: Szentendrén élnek.
szept. 20. Újra Pesten. – Kilátástalan élet.
okt. 7. Beteg, lázas?
okt. 11. Segélykérelmét elutasítja a Képz. Orsz. Szöv.
okt. 25. Hamisított levél — B. A. (= Bernáth A. kiállítása)
1940. jún. 10.: Nyomasztó napok
júl. 4. Szentendre
júl. 10. Képe: Festő, kinek feje fölött ég a ház.
júl. 13. Kontulyékra emlékezik
1941. jan. 12. A munkaszolgálatból. – Lakcíme: ~~Hu~~ Hunyadi tér 3. III. 5.
febr. 10. Végre új modellt tud venni – A zsidó festők 2. kiállí-
tása az OMIKE-ben.
Vajda Lajos meghalt (szept. 7.)
szept. 8 : Vajdánénál átnézte Vajda utolsó munkáit
nov. 7. : Tegnap lett 34 éves – A KUT kiállításon Egry negye-
dec. 8 : di egész képét. – Ferenczy Béni jó véleménnyel van róla.

Ámos Imre naplója. Magvető-almanach 1964/1. 270-7. l.

Olgyai Viktor

l.:

Műcsarnok

1901. 146, 147. l.

Olgyai Viktor

könyve

1) A grafikai technikák. Bp. 1907

Budapest, 19

Olgyai Viktor

1.

Miskolc

1901. 92. 1

MDK

Olgyai Viktor

Varga N.L: Ismertető a müvészi grafikához. Bp.
9-lo l. 1943.

Olgyai Viktor

Nemzeti Szalon

1904. graf. kiáll.

több grafikája.

Könyvtáramban

Olgyai Viktor

a grafikai eljárások elsajátítására 1906/7. tanévtől kezdődőleg grafikai tanfolyamot létesítettek, melynek ♀

Mintarajzisk. ért.

1905-6. 10, 11. l
12. l

♀ vezetésére Olgyai V. Külföldön élő kiváló művészt sikerült megnyerni

SOMOGYI-KÖNYVTÁR ÉS VÁROSI MUZEUM SZEGED

_____ sz.
19_____

Szeged, 19 30 január 4.

Nagytekintetü Bizottság !

Mult év december hó folyamán küldött előzetes jelentésem kiegészitéseként mély tisztelettel terjesztem be mellékelten részletezett jelentés gyanánt a Dolgozatok a Ferenc József tudományegyetem arch.

Olgyai Viktor

U. 984

Somogyi Hirlap

1913 - dec. 4. (Grafikai kiállítás - A Magyar Grafikusok Egyesülete Nagykanizsán.)

A kiállítást fenti rendezte több mint 300 grafikatól

~~Berlin (Hufnagel) - Ebenso~~

~~Leipzig (Hirschfeld) - Leipzig 1/1 95~~

~~D. Schickedanz A. & Zala G. a~~

Sienai szt. Katalin: A. Vivarini
mèbol.

Szt. Klára

~~[illegible]~~ Jobbra fo[illegible]
jobb kiében pásztor[illegible]
~~[illegible]~~ könyvet tar[illegible]
~~[illegible]~~
tér aranyozott.

Tempera, fölü[illegible]
~~Vivarini m[illegible]~~

Ltha: 1[illegible]

31

Olgyay Viktor

l -

Országos Képtár.

Modern metszetek kiállítása. III. 1898. nov. Bp. 6. l -

MÜ[illegible] ORSZÁGOS [illegible]SÁGA
360 jlg 25 szám
Érk.: 1925 év dec hó 15 n.

tetni.-

Budapest, 1925.

A Műemlékek Országos Bizottsá

Olgyai Viktor

Nemzeti halon

1906. graf. kiáll.

310, 312 – 315 sz.

Königstájambem

M.D.K.

Olgyai Viktor /1. sz. cédula/

A "Rézkarcolómüvészek Egyesülete" külföldi kiállitásainak első állomása Zürich volt 1924-ben. Itt az Egyesület tagjain kivül a legnagyobb magyar mesterek is szerepeltek rajzaikkal. A "Neue Zürcher Zeitung" 1924. junius 23. számában méltatja a kiállitók alkotásait, ...melyek nem másolják divatos müvészek modorát, de magukból meritenek."

A "Basler Nachrichten" junius 8.-án, a "Zürcher Volkszeitung" junius 7.-én "hosszabb cikket közöl", a "Schweizer Illustrierte Zeitung" 27. számában három reprodukciót hoz Olgyai Viktor, Prihoda István és Conrad Gyula müveiből.

A grafika magyar mesterei. Bpest.
Conrad Gyula:Magyar rézkarcolómüvészek sikere a külföldön./lapszám nincs./

34.

Olgyai Viktor

1870 – 1929.

lásd okr.

Képrőm. főisk. évk

1928-29.

2410. ASZTAL, diófa. Biedermejer stílus. 230.—

2411. KIS ASZTAL, diófa. Biedermejer stílus. 60.—

2412. KIS ASZTAL, lírás lábbal. 70.—

2413. ALACSONY KÉTAJTÓS SZEKRÉNY, tölgyfa. XVIII. sz. 350.—

2414. KIS FIÓKOS SZEKRÉNY, diófa. 150.—

2415. ÜVEGSZEKRÉNY, fehér-arany. Louis XVI. stílus. 280.—

2416. KIS HATSZÖGŰ ASZTAL, diófa. Olasz. 60.—

Olgyay Viktor
1870-1929

MŰK

festő és rézkarcoló

a bécsi Akadémián tanult, a Magyar Rézkarcoló Művészek Egyesületének elnöke volt. A Képzőművészeti Főiskolán tanár volt.

Mednyánszky meglátogatta műhelyét 1908 feb. 8.

80.o. és 160. o.

Mednyánszky László naplója. Bp. 1960.
/Szerk.: Dr. Erostyánszky Ilona/

M.D.K.

Olgyai Viktor /2. sz. cédula/

A "Volksrecht 1924. junius 12. számában igy ir a magyar mesterekről:"..Szemünk nem tud betelni a magyar grafikai müvészetnek kiállitásával,.." amely "megérdemelné, hogy Rómában, Párisban és Londonban is bemutassák...Dicsérik Olgyai mester nagy tudását és egyszerüségét."

Stockholm volt a kiállitás következő állomása, ahol a svéd nemzeti muzeum termeiben volt a gyüjtemény kiállitása. A sajtó itt is ugyolyan elragadtatással irt erről, mint Zürichben.

A Grafika magyar mesterei. Bpest.
Conrad Gyula: Magyar rézkarcoló müvészek sikere a külföldön.

M.D.K.

Olgyai Viktor /3. sz. cédula/

Clevelandban a "Museum of Art"-ban volt a gyüjtemény kiállitva. Nagy elismeréssel irtak róla a lapok. „A Cleveland News" 1925.szept. 20.-án, a „Cleveland Times" szept. 16.-án, a "Cleveland Topics" ugyanaznapi számában nagy cikkekben számol be a kiállitás eredeti szépségéről. A Clevelandban kiállitott anyag ezután Baltimore, Boston, Newyork, Philadelphia, Akron, Massachusetts, Tenesse városokban került kiállitásra.

A grafika magyar mesterei. Bp.
Conrad Gyula: Magyar rézkarcolómüvészek sikere a külföldön.

M.D.K.

Olgyai Viktor /4. sz. cédula/

Az amerikai városokban kiállitott anyag sikere minden várakozást felülmult. Az anyag egyik részét Tokióban állitották ki, ahol szintén igen nagy érdeklődést keltett.

1927-ben Firenzében rendezett "Nemzetközi grafikai kiállitáson" /szépen szintén/ szerepeltek a magyar mesterek.

Vittorio Pica -a kiállitás igazgatója- szerkesztésében nagy terjedelmü mü jelent meg, amelyben a magyar müvészeket méltatja.

A grafika magyar mesterei. Bp.
Conrad Gyula: Magyar rézkarcolómüvészek sikere a külföldön.

M.D.K.

Olgyai Viktor /5. sz. cédula./

A Vittorio Pica szerkesztésében megjelent, kiállitásról szóló mü Olgyai Viktort, mint jeles tanárt emliti.

A "Cronache D'Arte c. olasz müvészeti folyóirat egyik számában Carlo Waldemar Colucci illusztrált tanulmányban foglalkozik a firenzei grafikai kiállitással. Sorra veszi és röviden jellemzi a magyar müvészeket.

A Grafika magyar mesterei c. kötetben szerepelnek:

Olgyai Viktor: Fenyves c. alkotása. Repr. Lapméret: 52x38, lemezméret: 35 X 24

A grafika magyar mesterei. Bp.

Conrad Gyula: Magyar rézkarcolómüvészek sikere a külföldön.

M.D.K.

Olgyai Viktor /6. sz. cédula/

A grafika magyar mesterei. Bp. c. kötetben:

Havas-ut repr.
Lapméret: 38 X 27
Lemezméret: 35 X 27

A grafika magyar mesterei. Bp. Rozsnyai Károly kiadása.

Olgyai Viktor

A Mücsarnok közli Olgyai Viktor irását, amelyben a rézkarcoló kifejti a Grafikai Egyesület programját.

"z Egyesület alakuló gyülésén alapszabálytervezetet megvitató szükebb bizottságba választották és ismertette az Egyesület müvészi programját

Mücsarnok.19ol.8.sz.133-134.l.

MDK

Olgyai Viktor, graf.-festöm.

mint valódi remekművet méltatja a Basler Nachrichten Orosz agár c.művét, melyet a Mgay. Graf. Egyes. által rendezett zürichi graf.kiállitáson szerepeltetett., 1924.jun. 8.-ki száma.

Művészetünk a külföldön.-A zürichi graf.kiáll. Wolfsberg zürichi műkereskedő kiáll. termei. Magyar Művészet. 1925. 1.sz. 44.l.

MDK

Olgyay Viktor, graf.

festöi körajzokat állitott ki a kiállitás modern részében.

V.: Szent György-Céh kettős kiállitása. 1915 febr. Művészet. 1915. 143.l.

MDK

Olgyai Viktor, graf.-festöm.

az ujonnan létesült grafikai osztály vezetője 19
1906 óta O.V.lett.
A nyári müvésztelepek mind nagyobb jelentöséget
nyertek a müvészi oktatásban. Szolnok és Kecske-
mét mellett 1912 óta Nagybányára is áll. ösztöndi-
jak segitségével maga a Föisk.is leküldi hall-
gatóit.

Kappföisk. 15-17.1.

MDK

Olgyai Viktor

a kiáll.anyagának előkészitésére kiküldött bizotts. tagja

A nagy római kiáll. Müvészet, 191o. 178 l.

MDK

Olgyai Viktor

Elek Artur: Uj magyar grafikai müvészet.
Erdélyi Helikon, 193o. jan. 12 **1.**

MDK

Olgyai Viktor,grafikus

1900-ban grafikai iskolát nyitott Münchenben. A Budap. Közöm.Föiskola grafikai tanszékének tanára. 1908 nov. 23-án magalakitja a Magyar Grafikusok Egyesületét. A fametszéssel legközelebbi rokon linoleum XXXXXXXX vésést.Európában ekkor még alig ismerték. 1909febr. megrendezett nemzetközi graf.kiáll. az érdemei közé tartozik.

Tóth Ervin: A régi magyar fa -metsű művészet történet
Debreceni Szemle. 1940. 317-334.l.

MDK

Olgyay Alajár és Viktor, építészek.

A zseniális o.testvérek, Olgyay Viktor festőm. gyermekei, egy olasz pályázaton első díjat nyertek. Nálunk a Gellértetőre tervezett Gyógyszálló tervével, az óbudai hudőrendezésre vonatkozó tervükkel lettek elsők. - O.Alaj. most Angliában tartózkodik.
OlV.mondja: két évig voltak Rómában, belső térképezésseXX problémájával foglalkoztak, a mai architekturánál rendkivül fontos.

Ösztöndijasok közt. - Epitészek.
Pesti Napló, 1937.aug.25, 10.1.

mDK

Olgyay és Olgyay építészek
Aladár Viktor

az óbudai történelmi a Via Antica épülne az ő elgondolásuk szerint. . Az archeologusok szerint a rendezés által a leletek száma megsokszorozódna s s ezek elhelyezése a Via Anticán történne.

Tervrajz. Repr.

Tér és Forma.- Olgyay és Olgyay. /ök a cikkirók/.
1937. 6.sz. 172.l.

Olgyay Viktor, festöm. MDK

Uj kiállitások münchenben. C. cikket irt tapasztalatairól.

Müvészet. -1905. 57-60.l.

MDK

Olgyay Viktor,festö-épitész

Toparton. Kézkarc. Repr.

Divald Kornél:Láthatatlan müemlékek.
Müvészet. 1905. 163-164.l.

MDK

Olgyai Viktor

Orsz. Képtár. Nemze közi modern metszetkiállitás 19o3. ápr. Bp. 19o3. 13-15. o.

Olgyay Viktor

"Müvei hangulatkeltőek",-irja Szana Tamás: "Téli tárlat a Mücsarnokban" c. kritikájában A kiállitást a Képzőmüvészeti Társulat rendezte.

Képes Családi Lapok, Bp. 1897. dec. 19.
XIX. évf. 51. sz. 812-814. lap

Olgvay Viktor,festő

1967-ben a Pécsi Modern Magyar Képtár megszerezte dr. Pompa Kálmán nemzeti érdekü gyüjteményét.A 19.-20.sz. kortörténetmetszete a nagy képzőmüv-ben.388 mü,180 művész Olgvay egy müvel szerepel. 227.old

ROMVÁRY FERENC: A Modern Magyar Képtár története Uj szerzemények I. 219.old

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve,1967.Pécs,1968

Olgyay Viktor MDK

Repr:

A Duna-part a Szabadság-hidtól a Petőfi-hidig.

/Olgyay Aladár és Olgyay Viktor pályadijnyertes terve alapján./

Granasztói Pál - Polonyi Károly: Budapest holnap. Bp. 1959.

18.1.

Olgyay Viktor MDK

Mednyánszky naplójában /1911 dec 24/ dicséri az 1911. Jubiláris kiállitáson kiállitot képeit.

/egy szép tél/

104.o. /vö. 169. jegyz./

Medgyánszky László naplója. Bp. 1960.
/Szerk. Brestyánszky Ilona/.

MDK

Olgyay Viktor, graf.-festöm.

neki köszönhetö, h. a halódó magyar grafika a háboruokozta romokból ujra feléledt. Maga köré tudta gyüjteni a Képzömüvészeti Föiskolán a legtehetségesebb fiatalokat.

Lyka Károly: Uj grafikánk.

Magyar Iparmüvészet. 1926. 49-50.l.

Olgyay Viktor MDK

Az óbudai hidfő körüli részre 1937-ben kiirt tervpályázaton Olgyay Aladár és Viktor dijazott terve vetette fel az un Via Antiqua gondolatot.

1957-ben e területre kiirt tervpályázaton
I. dij: Kismarty Lechner Gyula és munkatársai.
II. dij: Schőmer Ervin és munkatársai

Kiemelkidik még Janáky István és Jánossy György tervének Duna-parti beépitése.

Granasztói Pál - Polónyi Károly: Budapest holnap. Bp. 1959.

115.l.

Olgyay Viktor

MDK.

A dunakorzói szállodasor ujjáépitésére 1946-ban kiirt tervpályázaton kiemelkedtek Schőmer Ervin, Olgyay Aladár és Viktor, Kamarássy Jenő dijazott tervei, továbbá dr Kotsis Iván terve.

/ A tervpályázatot ismertette: ifj. Kismarty Lechner Jenő a Té és Forma 1946-os évfolyamában./

Granasztói Pál - Polónyi Károly: Budapest holnap. Bp. 1959.

110-111.l.

Olgyai Viktor MDK

Az aláiratlan cikk szerzője üdvözli Olgyai Viktort, aki a Grafikai Egyesület eszméjét felvetette

Grafikai Egyesület. Mücsarnok.1901.8.sz.133.1.

MDK

Olgyay Viktor, festöm.-graf.

litográfiáival válik ki a többi közül.

Novella c. képe. Repr.

A N.Szal uj tárlatából. 1903. ✝ Vas. Ujs. 1903. 50.évf. 20.sz. 320.l.

M.D.K.

Olgay Viktor és Aladár, építészek

az Óbuda renderézére kiírt pályáraton első díjat nyert terveket ismertetik, melynek lényege a leendő hid budai hidfőjének tengelyébe helyezett nagszabásu körtéret és a római kori amphiteátrumot összekötő hatalmas „Via Antica", mely teljesen a régi aqueductus vonalán haladna.

1800 éves fővárosunk képe Óbuda rendezésében

A Magyar Mérnök- és Építész-Egylet Közlönye. Bp.
1937. 71. köt. 242-244. old. 5 szöv. á.

OLGYAI Viktor

91 10. 32,36
11. 72
12. 80

Új Művészet

Új Művészet

Olgyay Viktor, festöm.-rézkarcoló

Münchaneben élö kitünö müvészünk,mozgalmat indított egy grafikai egylet megalapitását illetöen, de még nem vezetett eredményre igyekezete. /Kammerer Ernö, a Szépmüvészeti Muzeum igazgatója állott a mozgalom élére,stb

Grafikai egylet.

Modern Müvészet. 1906. I. 5.sz. 259.l.

MDK

Olgyay Viktor, graf.müv.

a Pazmaneum kispapjából lett finom érzésü piktor. Legkedvesebb temái a tenyves, tópart, varázslatos tüjével azonban még szenvedelmesebben dolgozott.

Széki Andor: Magyar grafikus-müvészek nagy sikere Zürich-ben. Magyarság. 1924. szept. 30. 4.l.

MDK

Olgyai Viktor müvész.

M.kir. festészeti mesteriskoláján grafikai tanfolyamot vezette.

Magyar Iparmüvészet 1906. 254. l.

MDK

Olgyay Viktor

kőre rajzolt, vizfestékkel és tollal készitett havas tájrészlete a Nemzeti Szalon tav.kiall.-án.

Cikk: A Nemzeti Szalon tav. kiall.-a.

Vasárnapi Ujság 1905 52.évf. 14.sz. 215.o.

MDK

Olgyay Viktor, grafikesm.

Orosz agár c.

rajzát a Zürcher Volkszeitung, a Basler Nachrichten és a Schweitzer Illustrierte Zeitung közölte reprodukcióban.

A régebbi iskola müvésze, 1892-ben még csak /Stich metszetet /fa- és rézmetszést/ismertek. Olgyay feltünésével megszületett a "Rézkarc" . A linoleum-metszet az ö vivmánya. Magyar találmány. A londoni Earls Courtban mutatta be az első lin.met.-ket. Angliából jutott vissza hozzánk, világszerte ismert.

Széki Andor: Magyar grafikus-müvészek nagy sikere Zürich ben. Magyarság. 1924. szept. 30. 4.l.

Olgyay Viktor és Olgyay Aladár, ép.-k

tervpályázata melyt Obuda városrendezésére 1937-ben irtak ki, első dijat nyert. Alapgondolat: az ősi római városkép helyreállitása. Az aqueductus vonalát követö Via Antiqua kiképzése.

dr. Ujlaky Andor: Óbuda ujjáépül az Arpád-hid megnyitása után. Nemzeti Ujság. 1941.dec. 14. 13.1.

MDK

Olgyay Viktor, festöm.-graf.

az állam megbizásából megszervezte a Képzömüvészeti Föiskolán a grafikai osztályt.

Széki Andor: Magyar grafikus-müvészek nagy sikere Zürich ben.
Magyarság. 1924.szept. 30. 4.l.

Olgyay Viktor, festö-graf.m.

osztályára a a régóta "kész" mesterek is evről-evre ujra beoratkoznak. O. ösztökéli tanitványait arra, h. a müvész önmagát adja minél tökéletesebben, s nem a stilus hideg formáira veti a sulyt.

Szóki Andor: Magyar grafikus-müvészek nagy sikere Zürich ben.
Magyarság. 1924.szept. 30. 4.l.

MDK

Olgyay Viktor, festőm.-graf.

volt az első aki rezkarc-albumot adott ki Magyarországon.

Az Országos Képtár metszetkiállításan szerepelt. Tél c. albumba gyüjtötte első műlapjait, melyeket mint a híres bécsi William Unger, s a francia Theodore Alphonse tanitványa alkotott.

L-a.: Modern metszetek kiállitása.

Műcsarnok. 1898. nov. 27. 158.l.

MDK

Olgyay Viktor, festöm.-graf.

Müncheni krónikája ./A müvészet csödje. -Kisebb kollekciók./ A szecesszió tavaszi kiállitása./ A müv.csödjéről Lipps tanár ,a müncheni egyetem pszichológusa beszél, de Olgyay Viktor is azt vallja, egyelöre meg kell alkudnunk a müvészek "szerepléséve1".

Müvészet 1905.127-129.l.

mDK

Olgyay Viktor, festöm.
mütörténész. ?

Irása: Müncheni krónika. - A rézmetszetgyüjtemény.
és a müegylet kiállitása. - Segantini hármaskep. -
A Szecesszió modern képtára./

Müvaszet. 1905. 205-20682087. 1.

Olgyay Viktor

A MÜVÉSZHÁZ második kiállitásáról a lap bemutatja az itt felsorolt müvészek alkotásait:

Székely Árpád: eredeti rézkarca "Szadai parasztudvart" ábrázol.

Olgyay Viktor: "Reggel az erdőn", szintén eredeti rézkarc.

Conrád Gyula: A Mücsarnok kiállitásán szereplő -igen nagy elismerést kiváltó fametszetét- itt bemutatja a lap.

Repr.-ók.

ÉLET, Bp. 1910. jan. 23. II. évf. 4. sz. 104, 105, 107. lapokon.

Olgyai Viktor

A "Képek" c. rovat-sign. nélkül- beszámol a Nemzeti Szalonban rendezett Grafikai kiállitásról. Felsorolja az ott szereplő müvészeket és értékeli munkáikat:
Sok finom, szinvonalas munkát produkált: Pogány Villy, Vadász Miklós, Kara-Kron Jenő, Olgyai Viktor, Undi Mariska, Körösfői K.Aladár, Nagy Sándor.
Érdekes linoleumaival Tipary Dezső, szines fametszeteivel Kövér Gyula tünt ki.
Elismerést érdemelnek még Kővári és Major Jenő müvei. A folytatást l.: a 2-es cédulán.

ÉLET, Bp. 1911. január-junius. III. évf. I. kötet, 368. lap

Olgyay Viktor

"A grafikáról" cimmel Erdey Aladár magyarázza meg, hogy mi értendő grafika alatt. Felsorolja és ismerteti a rézmetszet, rézkarc, fametszet, linoleummetszet, kőrajz, aquatinta és a vernis-mon elkészitési módját.
Felsorol négy müvésztés az egyes eljárások közül bemutat néhányat:
Rauscher Lajos, Székely Arpád, Olgyay Viktor, Erdőssy Béla.
Olgyay Viktor két képét hozza: "Erdőrészlet télen" rézkarc. "Havas táj" kőrajz.

ÉLET, Bp. 1909. juni. 6. I. évf. 23. sz.
737, 739. lap

Olgyai Viktor

Az 1 sz. cédulán felsoroltakon kivül a kritika külön méltatja a következő müvészeket:
Pálla Jenő: munkáit finom izlés és nagy tudás jellemzi. Vizfestményei elsőrangu alkotások.
Aiglon: frisseséget árasztó korábbi rajzaival ellentétben "ópiumálmaiból" ez mintha hiányoznék.
Tichy Gyula: egyhangu visszaemlékezések előbbi müveire.
Lénárd Róbert: kitünő rézkarcaival vált ki.
Lakatos Arthur: erős tehetséget bizonyitanak nagyszerü pasztelljei.
Jaschik Álmos: nagyon érdekes egyéniség, de rajzait tulzsufoltnak látja a kritikus.
Vida Árpád: akvarelljei minden dicséretet megérdemelnek. ÉLET, Bp. 1911. január-junius. III.évf I. kötet. 386. lap.

Olgyay Viktor

A Mücsarnok tárlatán szerepel müveivel, melyekről Tövis: "A téli kiállitás" c. kritikájában csak annyit mond, hogy a müvész "csak éppen hogy leadta névjegyét." A tárlaton szereplő müvészekről, egy-egy elismerő mondattal nyilatkozik csupán, viszont elitéli a fennálló müvészeti politikát, mivel annak köszönhető a kiállitás egyformasága, megszokottsága, mert utját szegi mindennek, ami modern, ujszerü, haladó és fejlődésképes. Ezután a kinn rekedtek hajléktalanok munkáját méltatja, kint a szabad müvészeti világban, ahol mohó keresés folyik az igazságért, az uj világ létrehozásáért.

A HÉT, Bp. 1909. nov. 21. XX. évf. 47. sz. 778-779. lap.

Olgyay Viktor

Zemplényi Tivadar, Ferenczy Károly az egykori Mintarajz iskolából alakult Képzőművészeti Főiskola tanszékeire való bevonulásuk óta szabadabb, frissebb szellem uralkodik az Andrássy-uti palotában. A Művészet c. rovat "Képzőművészeti Főiskola" cimmel ezeknek a modern művészeknek tulajdonitja, hogy tanitványaik közül jónéhányan szinte már kész művészek. Olgyay Viktoré az érdem, hogy a litográfiát, a fa és linoleummetszést most nagyobb előszeretettel művelik művészifjaink, ami azért is fontos, mert megóvja őket a művészproletár szomoru sorsától, mert kenyeret is lehet ezzel a művészettel keresni. A HÉT, Bp. 1909. ápr. 18. XX. évf. 16. 274. lap.

Olgyai Viktor

Lotz Károly, Székely Bertalan, Dobai-Székely Andor, Stetka Gyula, Czencz János, Baránszky László, Beron Gyula, Győrffy István, Kampis János, Maróti-Major Jenő, Olgyai Viktor, Hofbauer Károly művészek vettek részt azon a grafikai kiállitáson, melyet Olgyay Ferenc vezetésével, több művészből alakult Társaság rendezett a Váci u. és a Türr István u. sarkán lévő épület emeleti kiállitó termében. "Művészek műkereskedése" cimmel a Művészet c. revat közli a Társaság megalakulását, valamint azt, hogy a tagok müveikkel járulnak hozzá a Társaság vagyonához. A Mai grafikusok mellett a régebbi nagy mesterek kollekcióit is bemutatják a tárlataikon.

A HÉT, Bp. 1921. márc. 2o.
XXXII. évf. 8. sz. 14o. lap.

Olgyay Viktor

A müvészt az erdő lirikusának nevezi a kritika. "Reggeli nap" és "Reggel az erdőn" c. karcaiban "az ő sajátos templomi hangulata uralkodik". Állandóan a természetet figyeli, szereti a napsugár és az árnyék játékát.
"A kutya" c. müve az első magyar gyémántkarc.

Az /17-es sz. cédula folytatása.

ÉLET, Bp. 1910. jan. 30. II. évf. 5. sz. 158-159. lap.

Olgyay Viktor

Az alant felsorolt művészek a Nemzeti Szalon tavaszi kiállitásán mutatták be műveiket. M. sign.-val Margitay Ernő ir a kiállitásról, s értékeli a tárlaton szereplők munkáját.

Festők: Faragó Géza, Góth Móric, Pentelei Molnár János, Bakos Tibor, Kővary Szilárd, Raáb Ervin, Borszéky Frigyes, Kallivoda Kata, Sülley Erzsébet, Büttner Heléa.

Grafikusok: Olgyay Viktor, Conrád Gyula, Kubinyi, Rauscher Lajos, Lévy-Lénárd, Nagy Sándor.

Olgyay Viktor tudását elismeri a kritika, de karcait nem találja elég finomnak, dicséri "Orosz agár" c. művét.

ÉLET, Bp. 191o. márc 27.II. évf. 13.sz. 431.lap.

Olgyay Viktor

Rauscher Lajos, Olgyay Viktor, Székely Árpád és a korán elhunyt Aranyossy Ákos az eredeti grafika első négy magyar művésze, akiket a mai művésznemzedék kiváló tagjainak nevez Erdey Aladár kritikájában, mely a Magyar Grafikusok Egyesületének kiállításáról szól. Ezt a tárlatot a Váci-utcai MŰVÉSZHÁZ-ban nyitották meg január 12.-én. A négy művészen kivül szerepel még a kiállitáson: Conrád Gyula, Paczka Kornélia, Lévy Róbert, Nagy Sándor, Erdőssy Béla, Székely Andor, Baranszky László, Körösfői Aladár, Glatz Oszkár.

ÉLET, Bp. 1910. jan. 30. II. évf. 5. sz. 158-159. lap.

PAPIRSZELETKÉK

SZABADSÁG

Aki az önkényt és a képzeletet meg akarja vonni a szépművészetektől, az orgyilkos módjára tör azok becsületére és életére.

Johann Georg Hamann.

*

A művészet első létfeltétele a szabadság; erre szüksége van, ezt meg is követeli és minden törvényt visszautasít. R. Gudden.

*

Az a kormányforma, mely a művésznek a legmegfelelőbb: a semmi kormányforma. Hatalmi erőszak ő fölötte és a művészete felett, kész nevetség.

Oscar Wilde.

*

Az állam és a művészet házassága bárhol inkább köttetett, mint az égben.

Magnus von Wedderkop.

*

Művészet dolgában az állam nem illetékes. Mikor arra vállalkozik, hogy jutalmazzon, visszaél a közönség ízlésével. Az ő közbenjárása teljesen demoralizáló . . . Az ő számára csak a tartózkodás okos. Abban a pillanatban, amelyben bennünket szabadjára ereszt, teljesíti irántunk minden kötelességét. Gustave Courbet.

*

Courbet-nak odaítélték a becsületrend keresztjét. Ő a következő szavakkal küldte vissza: „Én most ötven éves vagyok és mindig mint szabad ember éltem. Engedjétek, hogy úgy is fejezzem be életemet. Ha meghaltam, hadd mondhassák el rólam: ez az ember semmiféle iskolához, egyházhoz, intézményhez, akadémiához és mindenekelőtt semmiféle uralomhoz nem tartozott, a szabadságét kivéve".

Earl of Granville, az angol miniszter egyízben felköszöntőt mondott az akadémiára: „Az egyetlen kérés, melyet az akadémia a kormányhoz intézhet az, hogy ne törődjék vele".

*

A művészeti oktatásnak olyan szabadságra és függetlenségre van szüksége, mely az államszervezetben nélkülözhetetlen bürokratikus formákkal teljességgel nem fér össze. Annak az ősrégi elnevezésnek: „szabad művészet" meg van a maga mélységes jelentése. F. G. Waldmüller.

*

Egy képnek a megrendelése már szinte megmérgezése a művésznek, mert érinti a kezdeményezését. Alfred Stevens.

*

Mi kezdeményezők vagyunk és nem szolgák.

Eugène Carriére.

*

A művészet nem szolgája a tömegnek.

Aug. Graf v. Platen-Hallermund.

*

Szabadság a művészet kezelésében és gyakorlásában, a tárgy megválasztásában, a feldolgozás módjában, szabadság a hozzá nem értők ízlésével, a divatok és irányok által való befolyásoltatással szemben, szabadság abban, hogy műkereskedői kívánságokat és művészietlen megrendeléseket visszautasítsunk, szóval: munka a maga gyönyörűségére és tekintet semmi egyébre, mint a természetre, e nagy Istennőnkre — olykor esetleg kedvesünkre. Csak az ő keblén és csak ő általa lehetünk művészekké. Albert von Keller.

Közli: T. H.

HAZAI KRÓNIKA

MAGYAR GRAFIKA. A sokszorosító művészetek ügyén nagyot lendítet a művészeti főiskola grafikai osztályának felállítása. Azelőtt, mint tudjuk, az iparművészeti iskolában adtak oktatást e fontos és nagyra hivatott művészeti ágakban, ami némileg jogosult is volt. A főszempontok tiszteletben tartása azonban mégis azt parancsolja, hogy a sokszorosító grafikát, képzőművészeti jellegű intézetben tanítsák. Az eredmény felmutatása nemcsak a tanár hivatottságától, hanem a növendékek rátermettségétől és — számától is függ. Az pedig kétségtelen, hogy a művészetre leghivatottabbak általában a rajzban legtöbb és legszélesebbkörű kiképzést szerző festő- és szobrásznövendékek sorában találhatók.

Alapjában téved az, ki a grafikát elsősorban diszítő jellegű művészetnek tekinti és alkalmazkodó képessége szerint méltatja, mert hivatása épp oly nagy, mint a többi ábrázoló művészeteké és törvényeit csak anyagának sajátosságai írják elő. Nagy és előkelő feladata tehát szükségessé teszi, hogy tanításánál mindenekelőtt a rajztudás megalapozására helyezzük a fősúlyt. Stílusának fejlesztésénél azután a technika követelményeit kell tekintetbe vennünk.

A képzőművészeti főiskolában eddig felmutatott eredmény azt bizonyítja, hogy a haladás útján vagyunk. A fiatal grafikusok száma gyorsan nő és a grafika minden fontosabb ága művelőre talál.

Nem csodálkozhatunk azon, ha a fiatalok nagy része az újabban divatossá lett gyorsabb és kényelmesebb sokszorosító eljárásokhoz folyamodik. A linoleum-technika mintaszerű ebben a tekintetben. Jobb rajzolók — Bottka Miklós, Edvi-Illés Jenő és Pilch Dezső — ügyesen kihasználják előnyeit. El tudják érni az egyszerűség szükséges fokát anélkül, hogy a rajz kifejező voltát veszélyeztetnék.

Az idők jelét láthatjuk abban is, hogy a kőrajz oly otthonossá lett Olgyai Viktor iskolájában. A litografiát nemcsak gyors előállítása teszi kedveltté, hanem az is, hogy az egyéniség közvetlen megnyilatkozása elé kevés akadályt gördít. Kron Jenő és Dienes János lapjai pl. éppen a mondott oknál fogva tanulmány-jellegűek. Dicséretükre mondhatjuk ezt. Egy művésziskola komolyan törekvő tagja akkor cselekszik legőszintébben, ha feladatát tanulmány gyanánt fogja fel és azt az ábrázolási módot választja, mely a látottak kimerítő visszaadásában nem akadályozza.

A rézkarc műveléséhez munkabeli gyakorlottság és fejlett stílusérzék szükséges. A grafikának e faja, a manapság műveltek között, tartalmassága, erőteljessége és finomsága folytán, tagadhatatlanul első helyen áll. A főiskola növendékei közt ez idő szerint Biczó Ilona foglalkozik vele legtöbb eredménnyel. Érdeme főleg az, hogy a különböző vonalmeneteket célszerűen és takarékosan alkalmazza. Kron Jenő, valamint Fischer Ervin ebben a nemben is tanulmányszerűen dolgozik.

Az akvatintához, mint az eddigi eredmény mutatja, sok érzéke van Markó Lajosnak. Iskolázottsága elsősorban az átlátszó és a plasztikai értékeket kiemelő középtónusok alkalmazásában jut kifejezésre.

A vernis mous technikában Bottka Mihály dolgozik legtöbb sikerrel. Komoly, reális felfogásának megfelelő kifejezési módot talált benne. Érdeklődése ugyanis inkább az ábrázolás tárgya és kompoziciója, mint a technikában elérhető finomságok felé

Folyt. a. 199. Capon
Irta Takács Zoltán

Művészet 1909. nincs céd.

ÚJ GRAFIKÁNK

ÍRTA LYKA KÁROLY

okszorosító technikáink közül éppen a legnemesebb, a rézkarc indult újabban sokatígérő virulásnak, amit tárgyilagos módon bizonyít az a siker, amelyet grafikus gárdánk Olaszországban, Zürichben, Északamerikában aratott. Ennek a virulásnak oka több szempontból tanulságos, helyénvalónak tartjuk tehát, már okulás céljából is rámutatni arra, hogy mi indította meg ezt a fellendülést, amely váratlannak látszik, pedig jól elő volt készítve.

Grafikánknak szerencséjére volt egy olyan mestere, aki szinte egész életét a rézkarc technikája rejtelmeinek szentelte: *Rauscher Lajos*. Okulás céljából köréje sereglettek mindazok, akik e szép technika iránt érdeklődtek, mert hiszen kevés ember mélyedt el annyira a rézkarc lehetőségeinek kutatásába, mint ő. Bátran állíthatjuk, hogy e művészet mesterségbeli részében a külföldtől teljesen függetlenül tanulhatott az ifjabb gárda. Nos, az anyag és technika teljes ismerete, amelyet itthon Rauschernek köszönünk, biztosította a független fejlődést a legifjabb nemzedék számára is. Kevés más művészeti technika kínált a tehetséges fiatalságnak oly biztos talajt, mint a rézkarc.

Midőn minden ily szépen előkészítettnek látszott, ránk zúdult a világháború s a nyomát követő katasztrófák egész sora. A rezet ágyúöntőbe vitték, a nyomtatógépek a munkatermekből fölkerültek a padlásra, hogy a háború sebesültjeinek engedjenek helyet. Mikor ez is elmult, nem volt pénz a gépek rendbehozására, a drága lemezekre és papirosra. Úgy látszott, mintha a már fejlődésnek induló grafika megkapta volna a halálos tőrdöfést. Azonban éppen a legkritikusabb időkben ott termett a romok közt egy ember, aki hajthatatlan akarattal és égő művészfanatizmussal a rombadőlt temetőből egy csapásra virágos kertet teremtett. Egy kicsit odaadta érte az idegeit, egy kicsit föláldozta magát. De meglett, amit akart: az új magyar grafika. Az, amelyről éppen szólni akarunk.

Haranghy Jenő: Ex libris.

Ez a férfiú *Olgyai Viktor*. Neki köszönhető, hogy a gépek megint lekerültek a padlásról, ő koldulta össze a pénzt, amelylyel a sokat szenvedett kényes masinákat karba lehetett helyezni, ő maga napszámos módjára szerelt, kotyvasztotta a festéket s ami a legfontosabb, maga köré tudta gyűjteni a Képzőművészeti Főiskolán a legtehetségesebb fiatalokat.

Koldusszegénységben, biblikus elhagyatottságban így indult meg a munka újra, néhány évvel ezelőtt. A fiatalok asztaláról gyakran hiányzott a kenyér, de karcolóasztalukról egy percig sem hiányzott a hit és akarat. Olgyai nem tanáruk volt, hanem nevelőjük. Gazdag lelkéből átáradt a művészfanatizmus a fiatalokba: nem is életcéljukká, hanem élettartalmukká vált a művészet. Olgyai e lelkieken kívül még valamit adott nekik: teljes technikai fölkészültséget. Néha és néhol művészeti tanárok ezenkívül még egyebet is szoktak adni növendékeiknek: stílust vagy olyasmit, ami annak látszik. Olgyai azért bizonyult páratlan tanárnak, mert ebből az utóbbi portékából nem mért ki a növendékeinek egy grammnyit sem. Elültette a magot, szorgosan kikészítette a talajt, gondosan öntözte, világosságot, meleget árasztott köréje, de a kiserkedt csemetét nem faragta át mesterséges formává. Azért mondtam hogy igazán nevelőmestere a mai grafikának.

Ez azután nőtt a maga módjára. Minden mag a saját faj-

tája képét kezdte ölteni, mihelyt nekifejlett. Sokrétűvé lett tehát az új grafika. Az új nemzedék így jutott oda, hogy megtanult a saját nyelvén beszélni, amely természetszerűen különbözik a régibbtől. Mert a grafika is, mint minden művészet, sohasem helyezkedhetik holtpontra. Változás által él.

Egy látszólagos hátrány is igazi előnnyé kezdett alakulni ebben a kis körben. Magyarország sok éven át láthatatlan, de átlépehetetlen kínai fallal volt körülvéve: nem mehettünk külföldre. Nem tudtuk, mi világ van ott *in graphicis* s mikor már egy kicsit ki lehetett merészkedni, Párist látni, egy újabb kínai falgyűrübe ütköztünk: a valutaleromlásba. Az ifjú grafika tehát nem mehetett „külföldi tanulmányútra", hanem itthon rekedt. Rákényszerült, hogy csak magából merítsen. Megtanult a maga lábán járni. Körülbelül a maga képére és hasonlatosságára teremtette meg a stílusát. Nagyon érdekes most szemlét tartani afölött, hogy ebben a jelentékeny elszigeteltségben minő állomásokhoz érkezett. Ha egybevetjük a mai magyar grafikát a külföld új grafikájával, kitűnik, hogy egy ponton találkoznak, azaz van bennük oly jellemvonás is, ami feltűnően rokon. Ez elsősorban — mint festészetünkben is — egy új klasszicizmus felé való tájékozódás. Nem minden grafikusunkban, de sokban. Jelenti pedig az új klasszicizmus a szorosan vett naturalizmustól való tudatos távolodást, a szerves és formális kompozicióra való törekvést, a világos és szabatos forma kultuszát, a lényegesnek hangsúlyozását, a fioritúrák elejtését, a kifejezőeszközök egyszerűsítését s egyéb ily elemeket. Ha ezeket a sajátságokat kiemeljük a művészeti miliőből, nem nehéz rájönnünk arra, hogy tulajdonképpen nem csupán művészvágyak megnyilvánulásai ezek, hogy nem egy mesterségben kötött jelenségek, hanem túl e szűk korlátokon körülbelül egyetemes szimptomák s mintegy közérzést fejeznek ki. Mert jelentik — más nyelvre lefordítva — a rend és szervezettség vágyát, a nyugalom és egyszerűség keresését, a konszolidáltság szomját. Erre pedig az egész háborúverte Európának felette nagy a vágya s érthető, hogy ez az egyetemes érzés Párisban, Berlinben, Rómában csakúgy megvan, mint nálunk. Mondhatjuk tehát, hogy új grafikánknak éppen ezek az elemei mintegy a korstílus elemei s mert közös széles alapból nőttek ki, nem csodálkozhatunk hasonlóságukon.

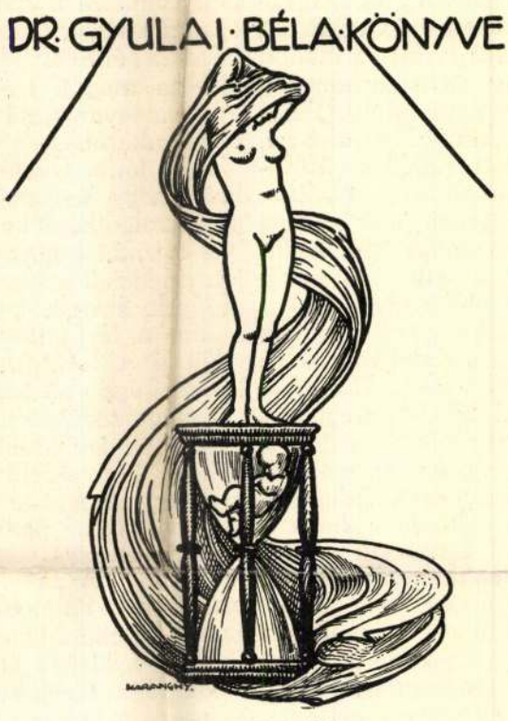

Haranghy Jenő: Ex libris.

Ennél talán még érdekesebb az az út, amelyet a közös cél felé az egymástól elszigetelt külföld és Magyarország megtett úgy a festészet, mint a grafika terén. Ma már mindenki tudja, hogy Franciaországban és Németországban részben, Oroszországban teljesen a legmerészebb abstrakciók felé lendült a művészet s e lendületeknek megvan a maga speciális neve is: kubizmus, konstruktivizmus, abszolut művészet, stb. stb. Közös jellemvonásuk lényegileg az, hogy tökéletesen elszakadva minden szemléleti tapasztalattól, a legegyszerűbb mértani formákká kívánták redukálni a művészetet. Külön hangsúlyt kapott az a törekvés, hogy a grafikai lapon semmi se emlékeztesse a szemet már látott természetbeli jelenségekre. Ha a művészet valóban az intuició édes gyermeke, mint ahogy hisszük és valljuk, akkor ezek a teljes abstrakcióra való törekvések kívül esnek a művészet fogalmán. Hogy igaz-e ez az állítás vagy sem, arra választ empirikus úton is kaphatunk, egyszerűen megfigyelés tárgyává tesszük ezeknek az irányoknak fejlődésképességét. Nos, ha e műveletet végrehajtjuk, meg-

KÜLFÖLDI KRÓNIKA

MÜNCHENI KRÓNIKA. (A művészet csődje. — Kisebb kollekciók. — A szecesszió tavaszi kiállítása). Lipps tanár, a müncheni egyetem pszichologusa, ki a hírhedt Heinze-törvényjavaslat idejében oly fáradhatlanul kardoskodott a művészet szabadsága mellett, egy nemrég tartott nyilvános felolvasásában bejelentette a művészet csődjét. Világos, meggyőző és kimerítő módon vitatta, hogy céltalanul lobogtatjuk fennen a hárompajzsú lobogót, mert az esztétikai világfelfogás elégtelen és önző, rovására az etikai világfelfogásnak kivánt nagyobb térfoglalást. Lipps bizalmatlan a művészi nevelés eszméjével szemben, szerinte ennek csak esztétikus szemlélés lehet az eredménye, művész pedig művészeket nevel. Hála Istennek, úgymond, hogy a művészeten kívül más nevelési eszközeink vannak, más nevelőink, mint a művészet, hogy más világnézetünk is lehet az esztétikuson kívül, vagyis inkább, hogy e világfelfogás egyáltalán még nem is létezik. Világfelfogásunk legyen a tudományos és az etikai; a művészet ugyan fenkölt és a műélvezet képessége felemelő, de a pusztán esztétikus módon élő embert fölülmúlja a megismeréssel és erkölcsi akarattal rendelkező, a művészetnél többet érő szociális munka, ha hólyagossá teszi is kezünket és műízlésünk finomulását gátolja is.

Kinek nem jut eszébe Turgenyev szava, „hogy egyetlen sikerült műtét többet ér a föld minden művészeténél", vagy Tolsztoj medvemormogása Ibsen, Böcklin, Klinger és Wágner Rikárd ellen, kik „esztelen műveiknek a hipnózis durva eszközeivel szereztek oly sikert, melyet gyorsabban elérhetünk, ha bortól részegedünk meg vagy ópiumot szívunk". Lipps szélesen kifejtett és mélyen megindokolt támadása mégis feltűnést és megdöbbenést keltett itt mindenfelé a művészethez közelálló körökben. Hisz sokan voltak azon hiszemben, hogy művészi munkájok eredménye etikai is egyúttal, kifejezője és ébresztője az élet eleven erejének. Zavarba jöttek, mert érezték a kimondott szavaknak különösen a jelen müncheni állapotokra vonatkozó komoly jelentőségét. Az a művészet, melyet itt hivatásszerűen, iskolaszerűen számtalan műteremben gyakorolnak és tanítanak, az igaz művészethez úgy viszonylik, mint a vallás, mely kötelességszerűen, templomszerűen gyakorolva és tanítva lesz, az igaz hithez. Művészi trénerek idomítanak a kiállítási versenyek számára válogatás nélkül minden arra vállalkozót a fejlődés szabadságának értelmében, melynek nevével aztán minden képzelhetetlent indokol a képtáraktól az akadémiáig gombamódra csirázó tóthajú Montmartre-pelerines művészgyerek vagy androgyn festőkisasszony. E modern művésznemzedék szelleme gyönge és szertelen, legellentétesebb benyomások iránt egyenlően fogékony, az egyéniség személyiség lesz, a fejlődés célja újságdicsőség, papirosbabér, végül is bizonyos kiállítások az „újat, újabbbat, szélsőt" jeligéjével mintha nem a művészet érdekeit szolgálnák, de ez amazokét. Élénkszínű, vidám jelenéseknek sötét hátterére mutatott rá Lipps s ezzel nagyban hozzájárult a helyzet tisztázásához, bár ellenérvünk, hogy a két világfelfogás értékelése csak a mély és felületes, mindent átölelő és korlátolt különbség alapján volna lehetséges, a szépség nem zárja ki az ethos-t s egyszer talán elérjük a belső fejlődésen, lelki erőkön alapuló művészi kulturát.

Egyelőre meg kell alkudnunk a művészek „szereplés"-ével, azzal is, hogy alig van közöttük, ki mikor él, szenved és dolgozik, félszemmel nem a nézőtér felé kacsintana, bár nehéz különválasztanunk a szándékolt hatáslesést, a művész eredményt és sikert célzó jogos akaratától oly művek előtt, minők a barcelonai Anglada-Camarasa és a genfi Montald kollekciói, melyek a bécsi Secesszió kiállításából kerültek legutóbb a műegyesület termeibe. Mindkettőről a „Művészet" utolsó füzetében már megemlékezett. Anglada színbuja elevenséggel, nehéz pasztozítással, melynek tüzét a pointillistáktól átvett „eleven pontok" lüktetése még inkább fokozza, adja Páris félvilágának tarka karnevalját, rothadásszagú esztétikáját, spanyol gitának érzékies vonaglásait. Szokatlan volt ez orgia a műegyesület falain, a hangos színrajongás egymást kiabálta agyon, kitarkállott a lépcsőházba az izgatón hullámzó színözön, mely elébb jutott érvényre a formánál. De bár időszerű most a színt amannál jobban értékelni, Anglada néha veszélyesen közel kerül a szín szertelenségéhez, melynek ötleteit a fundamentális formának aztán szétmállón kell hordoznia. A szomszédos Montald-terem, mely a másik szélsőséget tartalmazza, szinte üresnek hatott, mintha köd ült volna a képek fölé. A „vers l'idéal" nagy vászna mintha mészfal gyanánt a színnek vérét itta volna fel. Hosszan vont, rímelve ismétlődő vonalaiból valami melodramatikus ünnepélyesség, alakjainak alvajáró extázisából honfitársának, Maeterlincknek szellemvilága árad felénk, de szimbolizmusa mesterkélten zavaros, formaadása pedig naivul tökéletlen.

A KOZSÁNI FATEMPLOM
MYSKOVSZKY ERNŐ RAJZA

Érdekesen vendégszerepelt a műegyesületben egy pár skót művész. Lavery egy női arcképpel a régibb angol metszetek kedves báját ébresztette, azt az előkelő, kacérul közönbös, gyermekszemű prüdériát, mely oly keresetten öltözött sávos (vieux-saxe) és rose-morte színébe. Neave a Hyde-park elegáns kavalkádjait festi s a Themse lombtól takart vizén csónakázó angol fiatalságot. Oppenheimer művei közül kitűnt Jwaya japán író arcképe, melyben a szobornyugodt fej fölényesen uralkodott a füstszin selyemruha pompáján.

Heinemann műkereskedőnél, ki még egy fényes berendezésű emelettel tágította helyiségeit, a kisebb érdekű kiállítások egymást követték. Látható volt ott egy szokott, szolíd megjelenésű hollandi társaság, Frauendorfer bajor közlekedésügyi miniszter feleségének, Helena Mühlthalernek egy arcképkollekciója; Max Kuschel virágszín tempera-capriccióit, Gino Parin, ki Beardsley hatása alatt áll, mindenféle szándékolt különösséget mutatott be. Sőt egy magyar, elég sokoldalú dilettáns, Almássy Tasziló gróf is itt lépett nyilvánosság elé. Peterich szobrász plasztikus kollekciója új formákért küzdő erős egyéniséget ismertetett, „Medeá"-ja, melynek szürke, belga márványát a virtuóz, majd csiszolva simító, majd reszelve barázdáló kezelés szinte többszínűvé változtatta, nagystílű formaérzéssel, drámai erővel fejezte ki a lángszemű szenvedély viharzását. Érdekelt a fáradt fájdalom és a hajlékony kezek beszédessége egy női arcképében, Ducha Przybicewska asszonyé, ki a berlini bohéme-világ démona volt s kit pár évvel azelőtt megöltek. Jelenleg Heinemannál az a Sedelmeyer párisi műkereskedő birtokában levő XVIII. századbeli angol képgyűjtemény van kiállítva, melynek javarészét a budapesti közönség annak idején a „Nemzeti Szalon"-ban láthatta; belőle Reynolds egy arcképét és egy Constable-t a bajor kormány szerzett meg az állami képtár számára, miután egy Lawrencenek, „Charles Binny és leányai" arcképcsoportjának megvétele művészkörökben ellentmondásra talált.

Érdekesebb és meglepőbb volt azonban mind e kiállításoknál az a nagy műgonddal és ízléses figyelemmel rendezett retrospektiv kis tárlat, melyben Fleischmann műkereskedő az 1870—80-ig terjedő müncheni művészet modernjeinek, Leiblnak és körének: Trübner, Hirt du Frênes, Alt, Sperl és Duvenecknek, továbbá Kurzbauer, Spitzweg, Lier, az idősebb Schleichnak, Gabriel Max, Schuchinger, Löfftznek és másoknak mintegy másfélszáz, részben ismeretlen, részben elfelejtett művét mutatta be. Leibl és barátai, egy csoportja az egyenrangúaknak, közös nagy cél felé törőknek, képezte központját az elite-kiállításnak és csodálkozva láttuk e régmult fiatalság művészi szellemének magas nivóját, igazság után való őszinte vágyát, bár kételkednünk kell, vajjon mai kiállítási művészetünkben ráismernének-e eszményeikre. Festői kézírásuk közös

ket; a tájképet O. Moll képviseli előnyösen, továbbá Crodel, Kaiser és Hayeck, az állatképet Junghanns, Feldbauer és Heyden. A festőnők évről-évre növekvő arányban vetekednek festőtársaikkal; a Trübner-iskolát felesége, Alice, Laumen Mária és Beer-Görtz képviselik, a münchenieket Amira, Kurovsky, Hallavanya és mások. A kiállítás egyik termét Weinhold Móricznak, az akadémia nemrég elhunyt segédtanárának hagyatéka tölti be, biztos szemmel látott, az átdolgozás retouche-ja nélkül egyszerű, organikus formákban felépített akttanulmányok gyűjteménye.

OLGYAI VIKTOR

melyszínű nyugodtsága sajátosan kivált a művész későbbi vallásos miszticizmussal telített ideges művei közül. Ezek a műegyesületben voltak láthatók, szintúgy a Leibl-körhöz tartozó Schuch Károly hagyatéka is. Ő volt az, kinek arcképét versenyre festették meg barátai; Meyer-Graefe, „a modern művészet fejlődéstörténete" című művében négyet közöl ez arcképek közül, hogy bebizonyítsa: „mily kevéssé akadályozta a közösség az egyéniségek fejlődését, a szellemi erők oly mérközését, mely a festészet régi aranykorát juttatja eszünkbe".

Március elsején nyílt meg a Szecesszió tavaszi kiállítása. Tudvalevő, hogy a Szecesszió tagsága rendszerint e kiállításon való kétszeri s a nyári nagy tárlaton való egyszeri szereplés után nyerhető csak el s így az itt megjelenő fiatalság startolása nagy tolongással s a nyers ököljog érvényesítésével jár együtt. Finom, intenziv művészetet itt hát hiába keresünk, de formális értékekkel bőven találkozunk: vázlatos, sokszor elnagyolt frissességgel, technikai bravúrral. Iskolák versenye ez és mennyi, de mennyi a tanítvány; minden egyéniség, minden temperamentum követőkre talál itt s az utánérzők sokasága túlnyomó. Bár a komoly természettanulmány, melyet különösen Zügel felfogásának évről-évre erősbödő fölénye biztosít, javarészét képezi a kiállításnak; a „Scholle" egyesületének minden, még oly sokszor agyoncsapott sablonnal és tradicióval szakító „je m'en fontisme"-szelleme is visszhangot talál itt. A jóleső hazugságot régen legyőzte már a brutális igazság, a szerény megértésre várást, a leplezetlen feltűnési vágy s a megdöbbenteni akarás. De bár mások által elért művészi vívmányoknak nagyzása és durvítása, az új föltevésekből és legszélső valószinűségekből való kiindulás szintén lehet kisérleti érdekű, a túlzásoknak programmszerűsége néha szinte bohózatos. Mint Bossuet mondja: „Sohasem csalódunk biztosabban, mint mikor úgy látunk, ahogy látni akarunk".

A kiállítás érdekességei: Schramm-Zittau „Halászok" című képe, kéken ringó víz felett nedves hálók arany filigránja, Putz Leó és Schrader-Velgen plein-air akttanulmányai, Amandus Faure jelenetei a vándor komédiások életéből, meleg, mély tónusú, zárt képhatással. Arcképet keveset találunk; Goetz afrikautazója és Levier orvosa kötik le figyelmün-

jelenetekben interpretálja az ó- és új-testamentum alakjait is. Galtzius művészetében sok rokonvonást látunk. Joan Seemadam robusztus alakjaival, van Hulsen V. Károly arcképével, Jacob Matham humorisztikus metszetekkel szerepel. A későbbi Jan van de Velde sokkal festőibb irányt képvisel, követője Hendrik Goudt és Zacherias Dolenda. Igen finom Gysbreecht van Veen férfiarcképe. —

A velencei kiállítás elnökségéhez 125.000 lirányi értékben tettek bejelentést műtárgyak vásárlására, az állam, magánosok és testületek részéről. Külön összeget szántak a velencei modern képtár részére történendő bevásárlásokra. Giovanelli Alberto gróf, ki 1897-ben a Galleria Venezianát kezdeményezte, minden esztendőben 10.000 lirát irányzott elő e célra. Az Assicurazioni Generali, a San Marco-bank és egyéb tekintélyes intézmények versenyeztek a művásárlások bejelentésében. Az olasz közoktatásügyi miniszter 10.000 lirányi összeget szánt a római Galleria Nazionale részére vásárlandó műtárgyak beszerzésére. Ezen összeg csakis idegen művészek munkáinak a bevásárlását célozza. Ugyanis e római képtárban eddig egyetlen külföldi mű sem szerepelt.

A kiállító nemzetek az olaszokon kívül a művek mennyisége szerint a következőképpen vannak képviselve: Németország 44 festmény, 22 szobor, 7 grafikus mű, — Angolország 34 festmény, 6 szobor, 15 grafikus mű, — Franciaország 31 festmény, 10 szobor, 8 grafikus mű, Magyarország 29 festmény, 7 szobor, — Hollandia 7 festmény, 1 szobor, 22 grafikus mű, — Spanyolország 20 festmény, 4 szobor, — Egyesült-Államok 15 festmény, — Belgium 11 festmény, 4 szobor, 1 grafikus mű, — Svédország 4 festmény, 4 szobor, 2 grafikus mű, — Ausztria 5 festmény, 1 szobor, — Norvégia 1 festmény, 1 szobor, 2 grafikus mű, — Skócia 4 festmény, — Oroszország 4 festmény, — Argentinia 2 festmény, — Svájc 1 festmény, — Kanada 1 festmény, — Örményország 1 festmény. —

Szeptember hó második felében nemzetközi művész-kongresszus lesz Velencében az odavaló „Circolo Artistico" kezdeményezéséből. Négy osztályra oszlik a munkarend: 1. Nemzetközi kiállítások és pályázatok. 2. Művészeti oktatás és a művészet kultusza terjesztése. 3. Kapcsolatok létesítése a modern élet követelményeivel, az esztétikus probléma és viszonya a szociális élethez. 4. Nemzetközi jelentések a szerzői tulajdonjog védelme ügyében. A kongresszus folyamán leplezik le a Ruskin-emléket, Robert de la Sizèranne emlékbeszédet mond Ruskin fölött a Palazzo Ducaleban.

A milanói Verdi-szobor-pályázaton mintegy nyolcvan szobrász vett részt, azonban a zsüri egyetlen művet sem talált teljesen sikerültnek. A zsüri határozatainak jelentésével Leonardo Bistolfi szobrászt bízták meg, aki még nem készült el azzal. Tizenkét vázlatot méltatott a zsüri, de az egyhangú vélemény szerint azok egyike sem közelíti meg az eszményt, melyet egy Verdi-szobor feltételez, tehát azok közül nem volt módjában választani. A zsüri az öt kárpótlási díjat sem adta ki, ami megütközést keltett a művészkörökben; viszont a bizottság arra az álláspontra helyezkedett, hogy nehezen lett volna megállapítható azok fokozatos meghatározása és így elkerülni óhajtották annak a látszatát, mintha e kitüntetések mintegy ajánlatul interpretáltatnának az újonnan kiirandó általános pályázatra. A zsüriben Giuseppe Giacosa író, elnök, Bistolfi, Calandra, Trentacoste, Cecchi és Butti szobrászok, Carcano festő és Pirovano építész vettek részt.

A magyar-római díjasok pályázati határidejét őszre halasztották. Itt felemlítem még, pótlóan január havi római levelemnek ezen pályázati feltételre vonatkozó kitételéhez, hogy — a felhívás szerint — a témáktól független pályázat a két festő egyikét évente egy vallásos festmény, másikát Szent László vagy Szent István királyok élettörténetéből merített történelmi téma feldolgozására és egyik tárlaton való kiállítására kötelezi. Vallásos témát Hegedüs László festett. LENDVAI KÁROLY

MÜNCHENI KRÓNIKA. (A rézmetszetgyűjtemény és a műegyesület kiállításai. — Segantini hármasképe. — A Szecesszió modern képtára.) Bizonyára szimptomatikus jelentőséget tulajdoníthatunk a gyűjteményes kiállítások feltűnő módon való szaporodásának. Úgy látszik, a mai kiállítási stílnek: rokon hangulatú műveknek harmonikus szomszédságba való sorozása, mely termekből teremt egységet s az általános dekorativ szempontot a műtermék öncélja fölé helyezi, volt az ijesztő túltermelésen kívül mérvadó befolyással a kollekciók sűrű jelentkezésére. Az elmult két hónap alatt Münchenben körülbelül huszat láthattunk, kívülök néhány hagyatékot és csoportkiállítást, mi tekintettel arra, hogy a Szecesszió tavaszi kiállítása még nem záródott s a nagy nemzetközi számára a Glaspalastban már erős készülődés folyik, mindenesetre a művészi élet erős lüktetésének jele.

A rézmetszetgyűjtemény által rendezett Menzel-kiállítás nem elégítette ki a várakozást. A két kézzel is dolgozó törpe ciklopnak majdnem minden grafikai művét magában foglalta ugyan, a „Künstlers Erdenwallen" erőteljes fametszeteitől az „Olasz lecke" című rézkarc miniatűrfinomságáig, de az alkalomszerűen szerzett rajzlapokban sejtést sem nyújtott arról az okmányszerű ridegségről, látnoki erőről és biztosságról, melylyel a fridericiánus kor festője a XVIII. század porosz történetét az utókor számára megjelenítette. — Egy másik kiállításban a rézmetszetgyűjtemény bemutatta tavalyi szerzeményeit, közöttük Hellquist-nek, az évekkel ezelőtt a starnbergi tóba fúlt svéd festőnek érdekes tanulmányait a Wasa-ház történetéből és a svájci Albert Weltinek, Böklin tanítványának és

szellemi örökösének grafikai műveit, melyeket eddig csak szétszórtan, a kiállításokon lehetett élvezni. Egy szimbólistának egyéniségével ismertetnek meg bennünket, ki hiú, öntükröző lírizmustól menten, honfitársának, Gottfried Kellernek bizarr fantáziáira emlékeztető, erőteljes képekbe önti gondolatvilága bőségét, mely oly természetes egyszerűséggel fakad, mint a levél a fán. Az „Indulás a huszadik századba", az „Álom", az „Életkorok" című művei sajátos nyilvánulásai egy a természet s az élet rejtelmeibe tiszta odaadással elmerülő érett művészegyéniségnek.

A műegyesületben az „Elbier" csoport vonta magára az érdeklődést, szász művészeknek társasága, melynek Friderici, Dorsch, Wilkens, Bendrat feltűnőbb tagjai. A szeretet fűzi őket össze, melylyel szűkebb hazájuk festői intimitásait kutatják, elbamenti kisvárosok rejtett zugjainak, nyárspolgári nyugalmasságának, a régibb Drezda rokokóvilágának hangulatait. Ha technikailag nem is nyujtottak meglepőt és szinte öntudatlanúl törekedtek arra, hogy az érzésnek, a lelki benyomásnak kisugározását formai érdekek meg ne akadályozhassák, mégis jóleső pihenőt nyujtottak a megelőzőleg látott Habermann-kollekció raffinált féltónusai, beteges idegművészete után.

Braith Antalnak, a nemrégen elhúnyt kitűnő állatfestőnek gazdag hagyatéka retroszpektiv bepillantást nyujtott a fejlődésbe, melyen a német állatfestészet az utolsó évtizedek alatt keresztülment. Braithnak, a szintén most elhalálozott Weishauptnak, kinek hagyatéka most van Karlsruhéban kiállítva és Zügelnek nevével jelezhetjük e fejlődés stádiumait. Braithnak az ötvenes évekből való képeiben még félreismerhetlen a németalföldi állatfestőknek, Potternek, Dujardinnak hatása, az állat nyugodt ünnepélyességben, szoborszerűen válik el a hátterétől, a rajzelemek túlnyomók, a képek koloritja az az aranybarna galeriatónus, mely még Zügelnek fiatalkori műveit is bevonja meleg zománcával. Később egyrészt egy keleti útjának eredménye gyanánt, másrészt a kezdődő plein-air befolyása alatt frissebb színakkordok jelennek meg Braith palettáján, hűvös, óvatosan közvetítő szürkék kiséretében. „A forrásnál" című képe magán viseli a nyolcvanas évek szabadfénylátásának tipikus jegyeit, a rózsaszínnel övezett fehérmagvas napfoltokat s a szürkéből fejlesztett poros hidegzöldeket, melyekben Zügel színbontásának előjeleire ismerünk. A Braith-kiállítás újból elárulta, mily fontos tényező volt a modern fény- és levegőproblémák megoldásában a tehén egységes tömegű, lomha mozgású teste.

Charles Palmié is a műegyesületben mutatta be mollhangú, puhafestésű tanulmányainak kissé egyhangú sorozatát, Gilbert Canal a régi Brüggének, a „ville morte"-nak álomszerű varázsát.

A Heinemann-Szalon kiállítási termét ezúttal Segantini hatalmas hármasképe: „A fejlődés — a lét — az elmúlás" töltötte meg ragyogó szimfóniájával. A kiállítási vezetőségek hanyagságának köszönhető, hogy a nagy mű, mely nálunk a Műcsarnok egy régebbi tavaszi kiállításának dísze volt, most tűnik fel először Münchenben, pedig azon alkotások közé tartozik, melyeket úgyszólván nem is szabad először látnunk.

Ahogy azelőtt a Schack-galeria Böklinjeihez tért megpihenni a Szecesszió tavaszi kiállításának zűrzavaros benyomásoktól felizgatott látogatója, úgy most Segantinihez zarándokol, hogy átengedje magát az engadini jégfüggönyös hegyóriások, az ezüstösen tajtékzó sziklahullámok zordon fenségének, a magános völgyek áhítatos csöndjének, melybe beleszól a tehénkolomp csilingelése és az erdők zúgása. Egyfelől az „Ave Maria a trasbordo" Madonnájára emlékeztető életangyal vadvirágos mezők előtt, a vágy az ismeretlen magas messzeség után, másfelől a borzadalmas szépségű halál mindent elfedő, hócsillagok kristályiból szőtt fagyos leple és közepett az élet, a terhes, szegényes élet menete, mely küzd a gonddal, mint a gyérvirágos, kurta gyep a szirtomladékkal. S mind e felett tiszta, tündöklő hegyi levegő, a nap sugárkévékben ragyogó örök diadala. — Érzésünkben visszhangzik a mesterműalkotójának szava: „Azt akarom, hogy a képben az ember kicsinyes közelségéből mi sem legyen észlelhető, azt akarom, hogy a kép színekben izzó gondolat legyen. A virág más-e talán? Ez az isteni művészet."

Rajzok, kisebb festmények között itt függött a „Szt. Antal kórus" is, mely a mester saját vallomása szerint színszövő technikájának első kísérlete volt. „Hirtelen észrevettem, hogy a festékeknek a palettán való elkeverésével sem erős fényt, sem természethűséget nem tudok elérni, megkísérlettem őket keveretlenül, egyenkint, ugyanazon mennyiségi viszonyban, de szétbontva a vászonra helyezni, a helyes távolságból figyelő szemnek engedve át egyesítésöket. Így kerestem a tónusok vibrálását, hogy tündöklőbben, levegősebben, igazabban hassanak."

Oppler berlini arcképfestő Segantini szomszédságában persze nehezen jutott érvényre. Finom eklektikust ismertünk meg benne, ki a japánoktól s főleg a skótoktól tanult diszkrét összhangot és finom formakezelést.

A Szecesszió tavaszi kiállítása iránt nem mutatkozott nagy érdeklődés, még kisebb volt a vásárlási kedv. A közönség még mindig szeretethiányt, közömbösséget árez a vázlatosságban, bár mily szerencsés óra fr [illegible] kiván

A [illegible] arra, által[illegible] pökh szerv[illegible] táján [illegible] königsplatzi helyiségeiben kíván elhelyezni. Egyelőre persze mecénásokra vár és a művészkör kitűnőségeinek ajándékműveire van utalva, óvatosságból már bizottságot is választott, melynek joga legyen a céljának meg nem felelő anyag visszautasítása. Ez elhatározásra döntő befolyással lehetett a berlini nemzeti képtárnak Tschudi céltudatos vezetése alatt észlelhető rohamos, a jelennel lépést tartó fejlődése. München érzi a túlszárnyalás közvetlenül fenyegető veszélyét s mióta Rosenhagen berlini műkritikus a szálló igévé lett „Münchennek, mint művészeti központnak hanyatlása" című cikkével megbolygatta a hegemónia kérdését, azóta nyilt a verseny a két város között.

OLGYAI VIKTOR

Olgyay Viktor építész rajzai (1910-1994). 4.) Folytatás

Professor Jeffrey Cook: An Olgyay & Olgyay iskolája.

A Városmajor utca 50/b lakóház utcai homlokzata Victor Wayne Olgyay rajzai

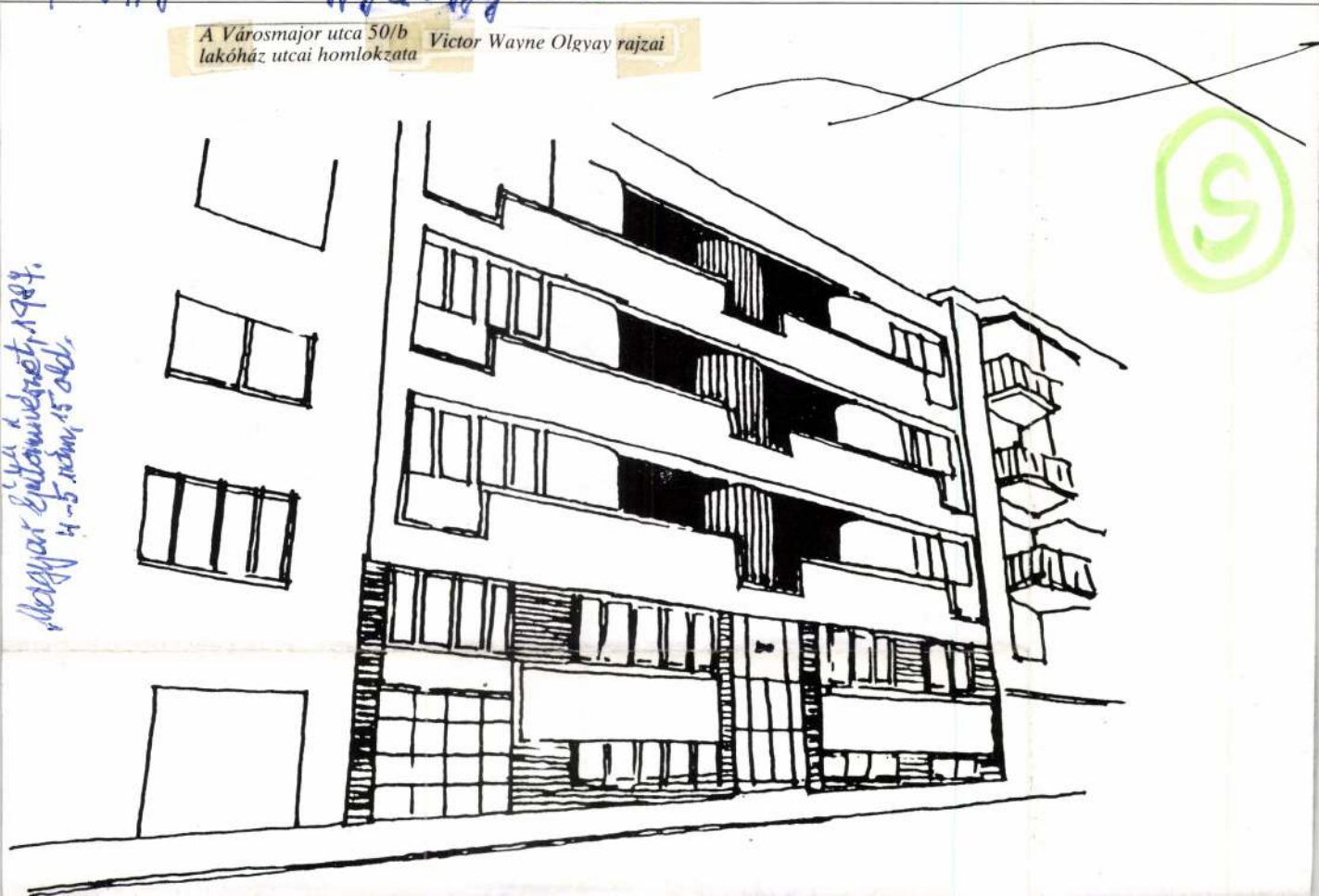

Magyar Építőművészet, 1984. 4-5. szám, 15 old.

ezőket. Az Egyesült Államok-
mégsem közismert az Olgyay
ek úttörő szerepe, s különösen
származásuk. Pedig tevé-
ségük kulcsa a városmajori
dított ház" kerti homlokza-
k mosolya, mely jelképezi de-
letüket és a napfényhez fűző-
acionális viszonyukat.

Lakóház, Városmajor utca 50.

1941 végén épült Városma-
cai lakóház az Olgyay fivérek
szakmai működésébe enged
lantást. Az épület még nagy-
eredeti állapotában áll. Az
eredeti megbízó ma is él: *Dr.*
. Tschoegl, a pasadenai Cali-
ai Műszaki Intézet Ve-
mérnöki karának volt okta-
aki 1948-ban vándorolt ki az
sült Államokba. Ő még ma is
osan vissza tud emlékezni az
ezés több fontos szakaszára.
Tschoegl-lakóház nemcsak
aki és esztétikai szempontból

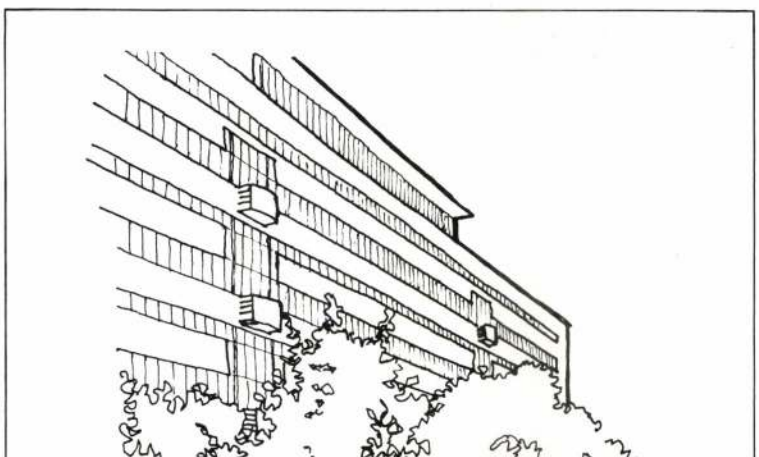

tározottságának, kitartásána
szönhető. Le Corbusier ko
munkáihoz hasonlóan, tuda
használták ki e formák na
funkcióját. Jellegzetessége a
erkélyből álló, előreugró blo
lebegő tömeg kontrasztot all
árnyékos földszinti fallal és
dalsó részek visszahúzott
jával.

Ez a formaelem fontos v
építészek számára, ugyan
vegyes hatást gyakorolt
megbízó lakására. Az idős
néni számára sikerült a kertb
patio-szerű intim részt lehatá
A beköltözés után egy kül
megépítésén is gondolk
mellyel ezt a kertrészt te
lezárta volna a többi bérlő
használható kerttől. Ugyanal
kiugró tömeg oldalfala va
lyest csökkentette a fiatal
gény tetőszinti lakásából a
nyíló kilátást, viszont ezért
kárpótolta a tetőterasz.

A kiadott terveken nem lá
főbejárat finom művészi ki
tása. A húzott karú lépcső se
gével sikerült kiegyenlíteni a
járdavonal és a belső föld

Olgyai Viktor festő-grafikusművész (1870–1929).

Idősebb Olgyay Viktor rajza

Az Olgyay & Olgyay ikeriroda

Magyar Építőművészet, 1984. 4-5 szám, 14-old.

Az Egyesült Államok Princeton Egyetemén tartott ülésén kegyelettel emlékeztek meg *Olgyay Viktor* 1970. április 22-én bekövetkezett haláláról. (Ikertestvére, *Aladár* 1963-ban hunyt el.) Az emlékülésen áttekintették mindkettőjük tudományos eredményeit és kezdeti budapesti éveiket.

Viktor és Aladár 1910. szeptember 1-jén születtek Budapesten. Édesapjuk, *Olgyay Viktor* ismert festő volt, a Képzőművészeti Főiskolán tanított. Az ikrek gyermekkoruk nagy részét édesapjuk műtermében töltötték, így ő arra számított, hogy gyermekei is a festő hivatást választják majd, de ebben csalódnia kellett. Viktor és Aladár a Magyar Királyi József Műegyetemre iratkoztak be, és az építészmérnöki karon szereztek diplomát 1934-ben.

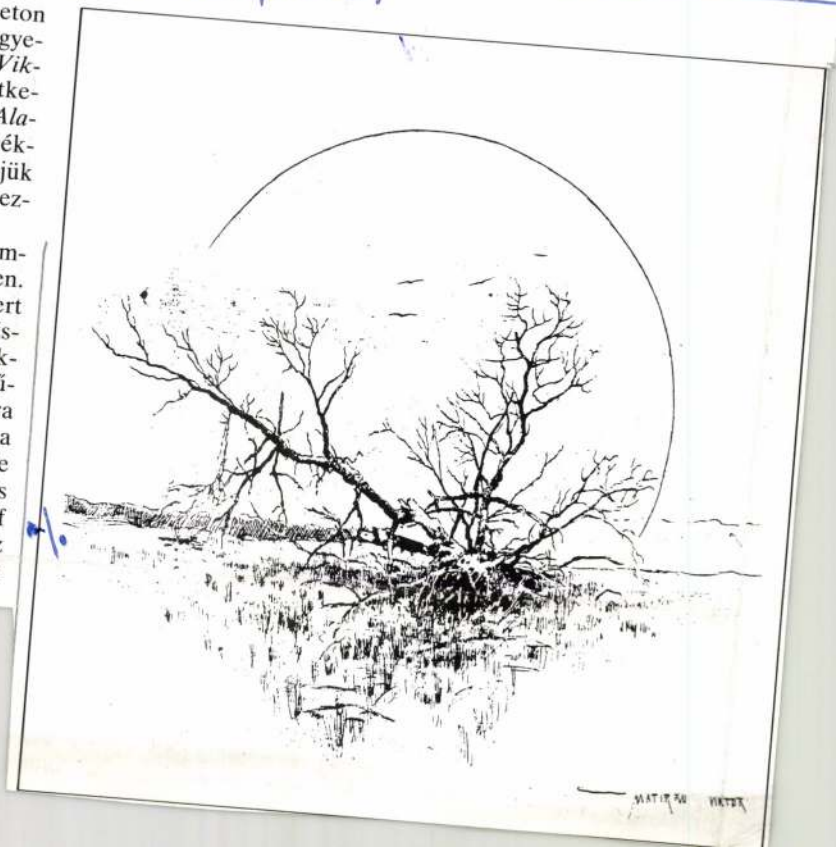

er day

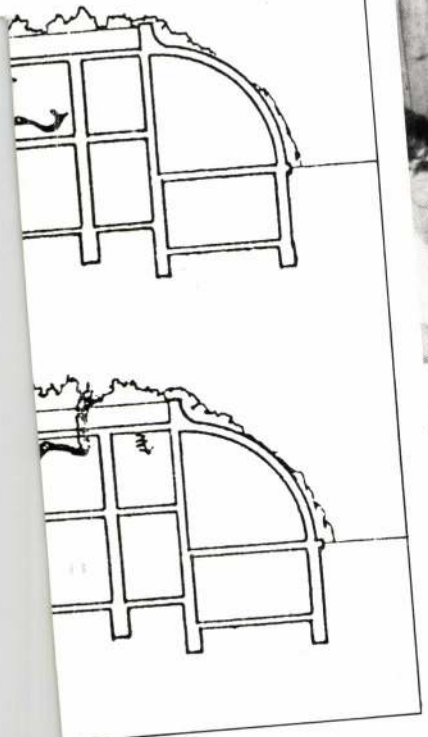

Funkció-séma. Metszet a hőtároló falakon át
System-function. Section through T-M wall

A konferencia résztvevői a kísérleti házban
The participants of the conference in the sunspace of the experimental house

görög diákok is éltek e lehetőség-

tájékoztatásuk, — ez egyfajta ismeretterjesztő misszió — sok időt és türelmet igényel.

Bizonyára a munkaülés és a Pécsett szerzett benyomások is hozzájárultak ahhoz, hogy több külföldi kutató jelentette be, ösztöndíjjal tudományos munkát kíván végezni a napházban. 1987

épült energiatakarékosnak tekinthető épületek sorakoznak a családi

Olgyay Ferenc

Pesti Napló 1939 febr. 19.

— **Olgyay Ferenc festőművész hirtelen meghalt.** Szombaton hajnalban Szinyei Merse uccai lakásán hirtelen meghalt *Olgyay* Ferenc festőművész, a szolnoki művésztelep egyik alapítója. A 67-ik évében járó művész még a legutóbbi napokban is dolgozott, látszólag egészségi állapota is kifogástalan volt, halála tehát teljesen váratlanul érte hozzátartozóit és a művészvilágot Olgyay Budapesten *Lotz* Károly, Münchenben *Herterisch* tanítványa volt, azután Párizsban folytatta tanulmányait, végül Szolnokon telepedett le és igen tevékeny részt vett a művésztelep alapításában. Ettől kezdve hosszú éveken át ott festette erőteljes előadású, realista stílusú tájképeit. Nagyon népszerű festő volt, több műve közgyüjteményekben látható (így az *Utolsó napsugár* a Szépművészeti Múzeumban), *Tehenek az akácosban* c. képére 1905-ben állami aranyérmet kapott, de számos külföldi kitüntető érme és oklevele is volt. Még Ferenc József nevezte ki a Képzőművészeti Tanács örökös tagjává. Az elhúnyt festőművészt, hétfőn délután 4 órakor temetik a kerepesiúti temetőben a főváros által adományozott díszsírhelyre.

stb. el lehetett volna kerülni, hogy az *Ő* szultán thugrájához hasonlítson, hogy egyé betűk a régi *góth* és *uncial* írásokból vétesse nek, s az *accent grave* is a magyar nyelvb fölvétessék. A Rumpler tanárnál csak a kivá maradt volna meg, s a meg nem engedhet mellőztetett volna. Az első oldalon nem talá koztunk volna állammal az államban : díszí ményes keretben idegen, befejezett dísz

A Corvina kincsei ép úgy imponáltak a vad
dítónak, mint az enthusiastának; Rudolf
nörökös művének — a jelenkori művé-
et fokmérője szerint — szintén egyformán
llene imponálni és hasonló magas fokon
ani. Attavante és iskolája ragyogó jelleget
tak a Corvináknak, hasonló jelleggel kel-
ne bírni Az Osztrák-Magyar Monarchia
ásban és Képben című műnek is. Minde-
kelőtt betűket kellene e mű számára terem-
ni, szépeket és a czélnak megfelelőket, mint
milyenek eddig még nem voltak. E betűk —
udolf-betük — a világ összes betűmetszői
ózt folyó vetélkedésnek diadalát jelentenék.
prófanálástól megóvott, ezen betűk — mint-
y az időszámítás mutatói — egyedül és
zárólag lehettek volna a föladatnak meg-
lelőek.

Hogy az államnyomdának a nyomdászatot
vatásnak nem tekintő hivatalnokai a föladat
gyságát félreismerték, megfogható — és be
van bizonyítva; mert oly kicsinyes esz-
özökkel éltek, melyek a legcsekélyebbeknek
hozzáférhetők és általuk megvásárolhatók;

MDK

Olgyay Viktor, festö
1870-1929

Alkonyat az erdöben. Szines rézkarc.

Almásy-Teleki XI. 1943. Kat. 25.1.

Olgyai Péter – Csete György

„Kopjafa-variáció"
(vegyes)

Pap Gábor: A meg nem gondolt gondolatok
Müvészet, 1978. december – 24. lap.

Olgyay Viktor

Karlovszky Bertalan: "Gróf Andrássy Gyula arcképe"
Kövér Gyula: "Arckép" fiatal nőt ábrázol,
Mányai József: "Falusi kocsma" c.
Olgyay Viktor: "Mikor a jég indul" c.
Kacziány Ödön: "Mors Peregrinus" c.
Udvary Géza: "Don Quijote" c.
Fenti képeket a Mücsarnok tavaszi tárlatán mutatták be, s mind a hat müvet hozza a lap. Repr.-ók

ÉLET, Bp. 1913. márc. 23. V. évf. 12. sz.
" " 1913. " 30. " " 13. "
393, 41o, 411,412, 413. lap.

OLGYAY Viktor és Aladár építészet

Póczy Klára: Az aquincumi katonai amfiteátrum műemléki helyreállítása Óbuda városrendezési tervének forrásaként.

= GerőEml 32-36. ill

Olgyai Viktor

Művei szerepeltek a Nemzeti Szalonban
rendezett Grafikai kiállitáson /1906/

Ujlep Lajos:A művészet forradalmától a nagy forradalomig
Bp.1974 Magvető 179.old.

Olgyai Viktor

a Magyar Aquarell- és Pasztellfestők Egyesületének tagja.

Mezza László, Mernát György, Erdei Ferenc stb.: Budapest Sexikon, Budapest 1973. 13351

6681

Olgyai Viktor

a Magyar Grafikusok Egyesületének első elnöke.

Berza László, Bernát György, Erdei Ferenc stb.: Budapest Lexikon, Budapest 1973. 1335 l

6711

Olgyai Viktor grafikus

A XX. századi magyar grafikai kiállításom a magyar rézkarcolók első generációjának képviselői között Olgyai Viktor, Beron Gyula, Zádor István műveit látjuk.

Sz. Kürti Katalin: Kiállítás a Szolnoki Galériában.
Hajdúbihari Napló, 1975. okt. 15.

Olgyai Viktor

Kun Imre beszámol a Kecskeméti Művésztelep lakóinak életéről, munkájáról. Iványi Grünwald Béláról, mint a legrégibb, Prohászka Józsefről, mint a legöregebb és Révész Imre professzorról, aki a fiatalokat oktatja aktfestésre. Szerepelnék még: Olgyai Viktor, Perlrott Csaba V. Kandó László, Uitz Béla, Pólya Tibor, Csáktornyai Zoltán /aki most elhunyt/, Falus Elek, Major Jenő, Kmetty János, Dobrovits és Nikolsky orosz festő, aki hadifogolyként került a telepre, itt maradt és magyarrá lett.

A HÉT, Bp. 1921. ápr. 1. XXXII. évf.
9. sz. 158. lap.

művésztagról

OLGYAI VIKTOR, festő

Nemes Marcell 1911-ben 80 képet ajándékozott a Kecskeméti Múzeumnak.-E gyüjtemény jegyzéke:
49.-OLGYAI VIKTOR: Tajkép.-Na,olaj.-ol,41;41 cm.-Jelezve lent:Olgyai.-régi Ltzs:76/N:49/.-elv veszett.- 299.old

SÜMEGI GYÖRGY: Nemes Marcell a mügyüjtő Adalékok a magyar mügyüjtés történetéhez. 275.old

CUMANIA,III.HISTORIA, Bács-Kiskun Megye Múzeumainak Közleményei, Kecskemét, 1975

Olgyay Viktor, grafikus

L: Fery Antal

P. Brestyánszky J.: Egy feléledt....

358-360.

XXI

6.

KÖNYVTÁROS, Bp. 1971. június

Olgyai Viktor (festőművész, grafikus)

1870. nov. 1-én született.

Népszava, 1974. nov. 1. 102. évf. 256. sz. 6. p.

Olgyai Viktor építész

a két fivér Olgyai Aladár és Viktor-nak Városmajor u.-i lakóházukban realizálódnak lakás elképzeléseik. Stühmer-házuk épületük a korszak legjelentősebb ipari épülete, egyúttal az új szellemű, majd a felszabadulás után kibontakozó ipari építészet előhírnöke.

Új építészet Magyarországon.

1944. IX. 14. TV. 18. 50 Gmk |20|

Olgyay Viktor

Olgyay Viktor tanítványa volt
a Képzőművészeti Főiskolán
Nagy Imre.

Tasnádi Attila: Azt festi meg, amit megél.
Népszava, 1976. február 22. - 8 oldal.

Olgyay Viktor

A Tavaszi tárlaton a Mücsarnokban mutatták be Kézdi Kovács László: "Tavasz" c. festményét és Olgyay Viktor: "Az Ér mentén" c. képét.
Mindkét képet a lap is hozza.
Repr.-ók.

ELET, Bp. 1909. ápr. 25. I. évf. 17. sz. 537, 538. lapokon.

Olgyai Viktor, festő

A bpesti Képzőművészeti Főiskolán Olgyai Viktor mellett a grafikai osztályon folytatta tanulmányait ,itt első sorban a rézkarcoló technikát sajatitotta el.a tovabbi gyakorlatokat pedig Varga Mándos Lajostól ,akihez jó barati kapcsolatok füztek őt. 60.old.

Szij Rezső: Teleki Ralph 60.old

Müv. Tört.Ért. 1976. XXV. 1.sz. Bp

Olhauser József, művészi ~~xxx~~ vasműves

Szentendrén e művészeti ág jelentős központja lehetett. a XVIII.szazadban.Nagyszerü alkotasok születtek ott és nemcsak helybeli,de budapesti épületeket is diszitet tek.Gimesser Márton és Olhauser József neve fémjelzi ezeket. 67.old.

Perehazy Karoly: Garadi Kalman: Művészi kovacsolas c. könyvének kritikaja 66.old

Müv.Tört.Irt. 1976. XXV. 1.sz. Bp

Olgyay Viktor

és Aladár tervezték a bp-i Lajos utcai bérházat 1942. 249 sz. reprodukció.

Merényi Ferenc: A magyar építészet 1867-1967. Budapest 1970.

950

Olgyay Viktor

és Olgyay Tervezőiroda az 1943-as ipari kiállítás magyar pavilonjáról.

254. p. reprodukció.

Merényi Ferenc: A magyar építészet 1867-1967. Budapest 1970.

960

Olgyay Viktor

és Aladár tervezték a bp-i Stühmer

édességgyár épületét. 1941.

Merényi Ferenc: A magyar építészet

1867-1967. Budapest 1970.

1528

Olgyai Viktor

A Mezőgazdasági Múzeumban rendezett „Ló és lovas" c. tárlaton teherhordó munkáslő c. műve szerepel. (említe)

Losonci Miklós: Ló és lovas.

Pest Megyei Hírlap, 1971. okt. 15.

Olgyay

A Szolnoki Művésztelep művészei első tárlatukat 1903 nyarán rendezték meg a művésztelepen, ahol képei megjelentek.

Kapcsolódó irodalom: Lyka Károly írásai a Szolnoki Művésztelepről. Művészet, 1910... 4. 120. old.

Olgyay Viktor

és Fladár 1940-41-ben épült Stühmer féle édességtár korszerű magyar ipari épület.

Merényi Ferenc: A magyar építészet 1867-1967. Budapest 1970.

150 l

Olgyay Viktor

és Aladár magyar pavilonja az 1943-as izmiri nemzetközi kiállitáson a korszerű épitészet egy alkotása.

Mérényi Ferenc: A magyar épitészet 1867-1967. Budapest 1970.

961

Olgyay Viktor

"Egy szép nap vége" c. festménye a tárlat disze, -irja L.: "A téli tárlat"-ról szóló kritikájában.

A HÉT, Bp. 1901. dec. 1. XII. évf. 48. sz. 799. lap.

Olgyay Viktor
festő

Feszty a hőrkép elkészítéséhez felkérte
a művészt segítőtársnak.

Feszty Masa: Danhó Pista és Feszty Árpád barátsága.
Nők Lapja, 1968. aug - 31 szám.

Olgyai Viktor

Kodu Jenő tanára volt
a Képzőművészeti Főiskolán

Magyar Nemzet 1972 július 1
4. old.

Olgyay Viktor

tanársegédje a Képzőművészeti Főiskolán Tarjáni Jenő.

Solymár István: Mai magyar rajzművészet, Budapest 1972. 160

OLGYAY VIKTOR, festő

Bajor Ágost festő és grafikus művész, aki Ezstergomban 1892-ben született a bpesti Képzőmüv. Főiskolán Zemplényi Tivadarnak és Olgyaynak volt a tanitványa. 185.old

ZOLNAY LÁSZLÓ: Bajor Ágost festőművész emlékezete 185.old

Esztergom évlapjai, Annales Strigonienses, 1960
Bp. 1960

Olgyai Viktor

tanítványaként végezte el a Képzőművészeti Főiskolát Aszódi Weil Erzsébet.

(b.e) A rézkarc művésze.

Országos Világ 1971/17 23 old.

Olgyay Viktor

és Aladár tervezték a bp-i Városhmajor utcai bérházat 1941. 248. sz. reprodukció.

Merényi Ferenc: A magyar építészet 1867-1967 Budapest, 1970.

951

Olgyai Viktor

1.

Ikv. Krónika

1905. 2. n. 6. l

FŐVÁROSI VÁLTÓÜZLET TÁRSASÁG
ADLER ÉS TÁRSA
ALAPITVA: 1874
TELEFON: AUT. 827—39
Postatakarékpénztári csekkszámla: 1655.

Nagyságos

Dr. Sze

Válaszolva f.hó 5-

lyesen fáradt el hozzám és nem vo

a jövöben méltóztassék elözöleg t

kodjam.

Ami a lakbér ügyet

dekelt tulajdonosok felhatalmazta

landók vagyunk évi lakbérét P 3.2

Olgyai Viktor

l.

Varga Adatt. II.

131. l.

MAGYAR
IDEGENFORGALMI
ÉRDEKELTSÉGEK
SZÖVETSÉGE

VERBAND DER
UNGARISCHEN
FREMDENVERKEHRS
INTERRESSENTEN

BUDAPEST, DUNAPA

POSTATAKARÉKPÉNZT

A

Müemlékek Országos
tekintetes Elnöksé

Az Idegenforgal

saihoz, amelyek muzeális értékeink

nálhatnánk megfelelő adatokat és k

Kérjük tehát,

OLGYAI VIKTOR

150	Erdőrészlet		40.—
151	Allée	rézkarc	
152	Erdő		200.—
153	Jeges patak		40.—
154	Február		40.—
155	Hollók a hóban		40.—
156	Ősz		350.—
157	Tölgy		70.—
158	Erdő temploma		350.—

Magy. Rézk. Műv. Egyesülete
Nemzeti Salon
1931. május

16	Szénrajz		150.—
17	Rézkarc		50.—
18	Fej	szénrajz	200.—

V. BAYER ÁGOST

19	Sisi	rézkarc	40.—
20	Vonatvárás	rézkarc	35.—
21	Ősz	rézkarc	35.—
22	A palermoi dóm	rézkarc	40.—
23	Idill	rézkarc	33.—
24	Nyár	rézkarc	25.—
25	Tájkép		30.—

BOLDIZSÁR ISTVÁN

26	Völgy országuttal	rézkarc	45.—

Olgyai Viktor

U. 1811.

Vas. Ujs.
1912. 211. l.

vegyes

9.65

1 Kót. 4r

Kenner,

Dr. Fr.

Über ein bei Kustendje gefundenes römisches Militärdiplom.

Különnyomat.

Olgyai Viktor

laid

Lyka-fest 1896-1914

89. l.
90. l.
91. l.
92. l.
93. l.

Olgyai Viktor

l

Rimp. 240 l

Olgyai Viktor

1.

Műcsarnok

1901. 109. l

Olgyai Viktor

l.

Lyka-Conrad

Z. vérkarca
repr.

Lapszám mics

Ő gyay Viktor
Vágás, rézk.
Erdőrészlet, szén
Téli táj, cer.

Szent György Céh III. árverésének katalógusa.
1910. lo 1.

Olgyay Viktor
festő

M.D.K

Az ujabb tájképfestés hive.

Bercsiczy Albert: A tájképfestés a XVII. században. 206 l.
Bp. 1910.

Olgyay Viktor
festő

M.D.K.

Méltatás.

Berzeviczy Albert: A tájképfestés a XVII. században 1931
Bp. 1910.

MDK

Olgyay Viktor

Ködös reggel, kőrajz

N.Szal. I.nagykanizsai kiáll. 1906.
7 l.

MDK

Olgyay Viktor

b.i: Magyar hét a római Coll.Hung.-ban. Pesti Napló
1936. máj.24. 16 l.

K. D. K.

OLGYAI Viktor festő

Pzh. Képzőművészeti Főiskola tanára

Réti István: ed magyarországi művésztelep
Pzh. 1954. 15. l.

Olgyai Viktor
Fenyvesben, olaj

Szegedi Képzőműv. Egyesület kiáll. 1907. márc.
15 l.

Olgyai Viktor
Erdő szőnyegén, olaj

Szegedi Képzőművész. Egyesület kiáll. 1907. márc.
10 1.

MDK

Olgyay Viktor

Ropalotafela 18-2o l.

MDK

Olgyai Viktor

tanitványa volt az alábbi festő

Vida Árpád festő és grafikus. E. G. II. 589.l.

MDK

Olgyay Viktor, festő

Fényes Adolf eml.kiáll. MNG 1960.
9 l.

Olgyai Viktor
festő -

M.D.V

Miltalis.

B. Supka Magdolna: Fehér - fehér
Művészet, 1966. január - 13 lap

M.D.K

Olgyay Viktor
festő

Olgyay Viktor festőművész b'atyja Bertalan arra biztatta Tafner Vidort, hogy zománcokkal és márakkal kísérletezzen.

M. Kiss Pál: Tafner Vidor ötvösművész
Művészet, 1966. április – 45 kep.

KDK

Olgyai Viktor

Tél, rézk.

Szt.György Céh XVII. mk. 1914. márc.
1.

7o

MDK

Olgyai Viktor, 1829-187o.

Téli táj, rézk.

Árverési Közl. 1931. 2.rk.sz.
4o 1.

Olgyai Viktor

tanára volt Bene Gérának

Horváth György: Bene Géza festőművész kiállítása Tihany ban.

Magyar Nemzet, 1967. IX. 27. 4. o

Olgyai Viktor MDK

~~Bene Géza festő~~

neve emlitve

Bene Géza G. kiáll. Tihany 1967.

M.D.K.

Olgyai Viktor,festőművész/1870-1929/grafikus

Kép tőle:343.o.

M.Kiss Pál: Művészetről mindenkinek,Corvina,Budapest,1966

Olgyai Viktor Gestő

40 éve halt meg

Alépszava 1969 július 20
10. old.

Olgyai Viktor
Gráfikus

M.D.Y

A magyar gráfika megszülésának
utkörője.

Galambos Ferenc: Mai lengyel exlibris
Művészet, 1967 fenvár - 35 kap

M.D.K.

Olgyai Viktor,festőművész

"Búzaföld" c.linómetszete.Fekete repr.343.o.11.kép

M.Kiss Pál: Művészetről mindenkinek,Corvina,Budapest,1966

Olgyay Viktor
festő

M.D.K.

1920-ban a Képzőművészeti
Főiskolán Kaveczky Loltánt
tanárolta grafikára.

Galambos Ferenc: Kaveczky Loltán
Művészet, 1966. ~~[illegible]~~ április - 47 kep.

Olgyai Viktor.
festőművész

* **Olgyai Viktor nagy festményét a képviselőháznak ajándékozta.** A képviselőház gazdasági bizottságának mai ülésében *Zsitvay* Tibor, a képviselőház elnöke bejelentette, hogy *Olgyai* Viktor festőművész, az Országos Képzőművészeti Főiskola tanára, a *Lavinák hőse* cimü nagyértékü s nagyméretü festményét, amely szimbolikus jelentőségénél és mesteri előadásánál fogva ugy a szakértő kritika, mint a müvészetkedvelő nagyközönség előtt osztatlan s emlékezetes sikert aratott, önzetlen, nemes gesztussal az országgyülés képviselőházának ajándékozta. A bizottság a bejelentést őszinte örömmel vette tudomásul s felhatalmazta az elnököt, hogy Olgyai Viktornak példaadóan hazafias cselekedetéért a bizottság nevében is őszinte köszönetét fejezze ki. A festményt az országháza egyik legszebb termében, az elnöki helyiségekhez tartozó nagyteremben helyezik el.

Magyarság. 1927. ápr. 8.

Olgyay Viktor.
festőművész

* **A Szepesség babérkoszoruja.** A Szepesi Szövetség nevében abból az alkalomból, hogy *Olgyay* Viktor, a kiváló festőművész, hires fiatal grafikusaink tanitómestere, a tájképkiállitáson általánosan feltünt a *Lavina hőse* cimü nagyszabásu képével, a megszállott Szepességnek oly gyönyörü emléket állitott, *Hayde* Gyula dr. helyettes államtitkár, elnök vezetésével küldöttség üdvözölte a mestert és lelkes ünneplés kiséretében babérkoszorut nyujtott át neki.

Magyarság, 1927. febr. 17.

Olgyai Viktor.

festőművész.

m. 1927 I 29

* **Olgyai Viktor babérkoszorut kapott.** A Társadalmi Egyesületek Szövetségének küldöttsége tisztelgett ma este *Olgyai* Viktor festőművésznek és a Képzőművészeti Főiskola tanárának gellérthegyi mütermében s elismerése jeléül *babérkoszorut nyujtott át* a művésznek azért a magyar nemzet ezeréves életét tájképben megérzékitett képeért, amelyet a Mücsarnok mostani tárlatán kiállitott. A meghatott művész a megtisztelő kitüntetést hálás szavakkal köszönte meg.

Magyarság. 1927. Jan. 29.

Olgyai Viktor.

tanár

Tanítványainak munkái szerepelnek a Képzőművészeti Főiskola növendékeinek kiállításán a Műcsarnokban.

Budapesti Hírlap, 1928. máj. 20.

Olgyai Viktor.

Grafikai osztályának tanulmányi munkájaikkal részt veszek a Képző-művészeti Főiskola növendékeinek kiállításán.

Ujvidék, 1928. Május. 20.

MDK

Olgyai Viktor, 187o-1929.

Tél, rézk.

Árverési Közlöny, 1939. 3.rk.

3o 1.

Olgyai Viktor

Füzfasor, rézkarc
Fenyveserdő, rézkarc
Reggel az erdőn, kőnyomat
Téli nap, rézkarc
Iván, rézkarc
Garamparti téli reggel, szines kőnyomat
A hársfa, rézkarc

A XIX-XX. század magyar grafikája, 1924. június
Orsz. Szépműv. Múz. katalogusa 7 lap

Olgyai Viktor

Ott lenn a hüvös völgyben, rézkarc
Reggel az erdőn, rézkarc

A XIX-XX. század magyar grafikája 1924.
junius Oroz.M.Szépmův.Muzeum katalogusa
13 lap

Olgyai Viktor

Ut az erdőben, olaj

A Nemzeti Szalon első máramarossziget kiállitása.
XXXIII. vidéki kiáll. 19o8. 12 1.

nek a birtoka. Tőle a Balas
fia Simon mester a Salgai-c
meg. 1366-ban ez utóbbi fia
talan bizonyságlevelet. 156
sa, ekkor 17 adóköteles ház
1660-ban Balassa Imre, 1686
1715-ben 14, 1720-ban 9 mag
század első felében a Ráday
Ráday-, Zichy- és Balassa-c
gr. Gyürky Ábrahám a földes
A mai két községből, az egy
és egyik oldalán bekötő utc
Mindkettő az Ipoly rétjeine
fésüs beépitésü házakkal.

R.kat.templom.
Története: Épült 1712-ben
átalakitva.
Jellege: Barokk, átépitve.
A régebbiből 1760-

Olgyai Viktor
Erdő belseje télen, olaj

Magyar Képzőművészek Segítő Egyesülete. Művészeti kiállítás, 1914. 4 l.

08

eli járás

gye/. A Hunt-Pázmán nemzetség ősi fész-
s első szerepléséről csak a hagyomány
ázmán a falun kivül eső Kukuczka vagy
ett várat, amelynek alapfalai a szá-
tak. A vár nem soká állt. Egyes kut-
ban, a polgárháborukban pusztult el.
g az első hiteles adatot 1339-ben,
találjuk, majd ujabb adatot egy szá-
z az adománylevél nyujt, amelyben
y esztergomi érseket iktatja a hely-
l Hont földjét a drégelyi vár tarto-
rök hódoltsághoz tartozott. 1630-ban
gek között sorolják fel. A község
ergomi érsekség volt.
haladó forgalmi ut mellett egyutcás
al.

vbemenetele/

Olgyai Victor festőművész
Téli táj
Havas táj
Szépm.Muzeum I.Grafikai kiállitása
19o7 február

8. kép. *Kolozsvári Tamás: Jelenet*

Olgyai Victor grafikus. M.D.K.

254-272 Fasor; Reggeli nap; Őszi este; A steg (lino) Buzamező (lino) Téli alkony; Tél a Garamnál; Kavácsonyfa; A öreg malom; Ködös reggel; Felnar; A hársfa; Verschneiter Weg; Vereister Bach; Tél; Oltpart; Ivan; Reggeli nap (lito) Szép nyári este;

Ungarische Graphik. Bev: J. Conrad
Zürich 1924, 13-14

Olgyay Viktor MDK

nagyfontosságu pedagógiai szerepének méltányolása hiányzik Servolini müvében.

Genthon István recenziója: Servolini, Luigi: L'incisione originale in Ungheria (Bologna 1953) c. müvéről
MÜV. Ért. 1956. V. évf. 8/9. l. sz. 83. o.

Olgyai Viktor
Kertek, vizf.

Szegedi Képzőművészeti Egyesület kiállitása. 1904.
márc. 32 l.

1 az üveges ~~kupa~~-szekrény
~~okkal~~ övezett medailleon-
ak felett kereszt. Talpán
beütött jegyek: IK I2
rül. Magassága:64.5 cm.
cm. Sugárátmérője:32 cm.

úrmutató mellett a megye
tősebb barokkori ötvöstárgy.

anyozott ezüst, vert és vé-
pán, hólygos nódusán és kup-
tt, medailleonos, virágos, le-
és koronájának gallérja ill.
sett. Talpán függőlegesen
, alatta vésett betük:

CVCWICK

Magassága:2o.2 cm., talp-
na átmérője:I4.2 cm.

anyozott vörösréz, vert, gaz-
os talpa hatkaréjjos talpa-
letesen tagolt, hatoldalu
zárú kupa. Magyar IZ4o kö-

Olgyay Viktor
Reggel az erdőn, rézkarc

Szegedi Képzőművészeti Egyesület kiállitása. 1904. márc. 26 l.

tok között csapottélü, hor-
xxikx közvetit. Meg kell
efinél adott képen /II.385/
li keresztboltozat, lehetsé-
renováláskor, amikor a fres-
ssal változtatták meg a bol-
ét, hogy ezáltal a festmények
t nyerjenek. A pillérköte-
an tagolt, erős kiülésü pár-
k. A hajó szélessége a pil-
.8 m. - A kórus mellvéd-
k és kazetták tagolják. Köt
ujabban a mellvédet áttör-
átszóterének helyet nyissa-
s. Renov. A. 1912. — A szent-
ríves diadalív választja el
az apszis 1/3 kupolával zá-
n a nyugatról 2. szakaszban
ápolna előterébe. A kapu kő-
ülső oldalon: AEDIFICATA
okkori kazettáit szárnyait
alás díszíti. A 3. és 4. szá-
a gotikus oldalkápolnába
xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx-
tszakaszos, keresztboltozá-
pszissal, melynek északi

Olgyay Viktor

Téli táj, szines litogr.

Szegedi Képzőművészeti Egyesület kiállitása. 1904. márc. 26 l.

Pásztó /Hojár/ II

egyboltha jtásos volt,
I7o2-ben I. Lipót Ne
pátot azzal nevezi ki
tort felépitse. Valam
lább is I778-ban Zur
hogy a wellechradi ap
rábban I7o2-ben/ 4 re
amelyet a Rákóczi-fél
I7o3 után/ el kellett
tult. I7I5-ben a régi
alakitása valóban meg
ságkormányzó ez év f
épület romjait. Széle
cm./, hossza 63 I/2 lá
m./ Az emeleten lehet
ronyból egy rész ledö
egy kamrát. A tervraj
müves - irja Gonczik
ból kell hozatni. Az
falakhoz nem adnak ho
egy nagyobb és 2 kise
telével marad a toron
kér, az ács I00 frt-t
sört. Ez utóbbival Go
áprilisban darabbérbe

Olgyai Viktor
Lótanulmány, rajz
Novella, kőrajz

Szegedi Képzőművészeti Egyesület kiállitása. 1904.
márc. 31 l.

vi országgyülés meghagyta a királynak,
áról gondoskodjék, vagy ha szükséges-
Ez 1551-ben be is következett. A török
az erősséget felgyujtják, a város
. A XVI. század folyamán valószinü-
irtokainak kiegészitő része lett. Ké-
ette rá kezét, 1549-ben még 48 porta v
25, 1564-ben már csak 22, 1639-ben
án 8 portát találunk. A lakosság nagy
rületre költözött. A XVII. században
relmet szenvedett, mig végül I. Lipót
ette kiváltságaikat. XVII. századi
gy Pásztónak egykor bányászata is volt.
a város ismét fejlődésnek indul. A
céh müködik benne. Elkeseredett bir-
s életét. Pörben állanak egymással
, az apátság és a plébánia, ill. az
an a nemesség és a jobbágyság. Ez
mével végződik s az 1715. évi ország-

Olgyai Viktor

Arczképtanulmány, kőrajz

Élesdi gát, vizf.

Szegedi Képzőművészeti Egyesület kiállitása. 19e4. márc. 31 l.

váci vikáriusnak. A XVI
landó pereskedés tárgya
zósága idején /XVIII. s
pincét épitettek és e f
Városon kivüli malom: K
és sok javitásra szorul
hatalmas gátat csinálta
hordott faragott kövekb
a XVIII. század első ne
tulajdona. /Békefi II.
Ezt a földesurak regale
plébános épittette. 176
ban áll. /Békefi, II.16
ban emlitik. A pásztói
frt. /Békefi, II.53o./
/Békefi, II.521./ Az Or
ben egy régebbi nemes h
főző-ház a XVIII. száza
vedelme a sörházzal egy
263, 294./ Pásztói Lász
ájáról 1491-ből van ada

Olgyai Viktor, 187o-1929

Erdőrészlet, olaj

Téli erdő, olaj

Árverési Különy.1936. márc. 2.rendk.sz.

46 l.

MDK

Olgyai Viktor

e.a: A modern grafika képes atlasza. Magyar Müvész, 1928. 4o4 l.

5.52.

MDK

Olgyai Viktor portraitja, tus
Aba Novák Vilmos müve

M.Rézkarcolómüvészek Egy. kiáll. N.Szal. 1931. márc. xx 6 1.

MDK

Olgyai Viktor

Erdőrészlet, rézk.
Allée
Erdő
Jeges patak
Február
Hollók a hóban

M.Rézkarcolóművészek Egy. kiáll. N.Szal. 1931. márc. 11 1.

MDK

Olgyai Viktor

Ősz
Tölgy
Erdő temploma

M.Rézkarcolóművészek Egy. kiáll. N.Szal. 1931. márc. 11 1.

Olgyai Viktor

Magyar Grafika

Magyar Nemzet
1950.VI.é.233.sz.
Széch.kvt.

Végvári Lajos

M.D.K.

Olgyai Viktor
festő

Erdőrészlet

Bizaukció 1957. Budapest. 23 l.

Olgyai Viktor festő

Magyar Nemzet VI. 1950 okt. 6. 5 l.
Végvári L.: Magyar grafika

Olgyai Victor festőművész
Havas táj
Ködös reggel Radványban
Szépm.Muzeum I.Grafikai kiállitása
1907 február

Olgyay Viktor festőmüvész
Vidám téli nap, pasztell
Kelenföldi Müvészek kiállitása
Bpest, 1915 február

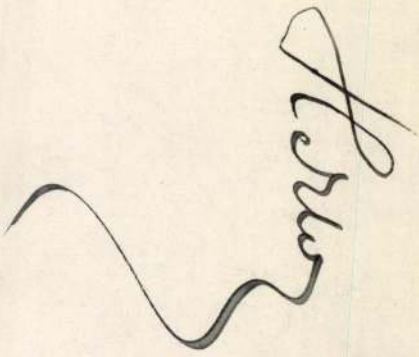

Tisztelő híved

Olgyay Viktor festőművész
Befagyott forrás.Pasztel
Kelenföldi Művészek kiállitása
1915. február

tásügyi Minisztérium.

A m.kir. vallás- és közoktatásü
szám alatt s a keb. számv.XII.
nek másolata:

1926/27. költségvetési év. M
kiadások. Rovat: 8. Bélyegill

Utasitom, hogy Sc
resztes, Borsod megye/, a bud
nak megirásáért járó tisztele
azaz Egyezerhatszáz pengőt a
re utaljon ki. Budapest, 1927.
lyett: Kertész K. Róbert s. k.

Olgyai Viktor
Müv.Krónika, 19o4.3.sz. lo lap

MŰEMLÉKEK ORSZÁGOS BIZOTTSÁGA
77/1917 szám
Érk.: 917 jún. hó 21. n.

563/1917.
---------szám.
eln.

./.

A Műemlékek Országos Bizottságának, folyó évi 143/eln. szám alatt kelt leiratom kapcsolatában s az abban foglaltakra való utalással, szives véleménynyilvánitás végett, idemellékelten visszavárólag leküldöm.

Budapest, 1917. évi január hó 24.

MDK

Olgyay Viktor

Szautner L.: A fa- és linómetszetről. Képzőművészet 1935. 81. sz. 35.l.

MDK

Olgyay Viktor

Nagy Zoltán: Varga Nándor Lajos. Szépművészet
1941. 90.l.

M.D.K.

Olgay Viktor és Aladár, építésze

terve 500 p-ös megvételben részesült a Dobogó-hö rendezésére kiírt pályázaton.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1938. LXIX. évf.

okt. 13. sz. 10. old.

Olgyay Viktor és Aladár, M.D.K. építész

terve diészerében rész-
sült a főváros XI. ker Hamzsa-
begi-utón építendő, ús lazá-
sos bérházának pályázatán

Vállalkozók Lapja, Bp. 1940. LXI. évf.

márc. 28. sz. 5 old.

MDK

Olgyay Viktor és Aladár

Kétszoba konyhás munkás lakóház terve, repr.

43.1.

Építőművészet 1942. 2 sz. ~~43.1.~~ /Munkáslakások/.

Olgyay Viktor és Aladár M.D.K.

építészek

közös terve a három egyenként 2000 p-ös díjak egyikét nyerte el az óbudai hidfeljáró pályázatán

Vállalkozók Lapja, Bp. 1937. LVIII. évf.

ápr. 22. sz. 4. old.

M.D.K.

Olgay Viktor és Aladár

épitészek

az öt egyenként 600 p-ös
díjak egyikét nyerték el
a galyatetői gyógszálló
terepályázatán

Vállalkozók Lapja. B_D. 1936. LVII. évf.

dec. 17. sz. 4. old.

Viklis

MDK

Olgyay fivérek, ép.-k

nincs olyan sulyos idö a mindennapi életben, amely nélkülözheti a szellemi életet. L.J. szerint ki pártfogolta eleitöl fogva az Olgyay fivérek "Via Antigya" tervét, bár elismeri, h.a római prövincia helyén az ásatások kapcsán felszinre került kövek, emlékek gazdagságban nem versenyezhetnek Európa más helyein felszinre került leletekkel, igenis helyénvaló fövárosunk 2000 éves emlékeivel törödni, kulturtörténetünk gyökerei Ókudára vezetnek. Hiszen már az elsönek bevándorolt magyarok a római falak között találtál meg uj letelepülési helyeiket.

Prof.Eugen Lechner: Noch ein paar Worte zur " Via AKKXZ Antiqua" -
Pester Lloyd. 1941.?

Olgyay és Olgyay, ép. müv. MDK
/Ferenc/? Viktor/?

18. "Függökert" jelige.

-em.: Hozzászólás a dunaparti szálloda-tervpályázat eredményeihez.
Magyar Technika. 1946. I. évf. 2. sz. 64.1.

MDK

Olgyay és Olgyay, ép. müv.
/Ferenc/? Viktor/?

18. "Függőkert" jelige.

-em.: Hozzászólás a dunaparti szálloda-tervpályázat eredményeihez.
Magyar Technika. 1946. I. évf. 2. sz. 64.1.

Olgyai Viktör MDK

Utközben, lino

Műcsarnok 1907/8. téli kiáll.

Olgyai Viktor MDK

A folyó, olf.

Műcsarnok 1907/8. téli kiáll.

Olgyai Viktor MDK

Havas erdő, pasztell

Mücsarnok 1907/8. téli kiáll.

Olgyai Viktor MDK

Part mentén, repr.

Műcsarnok 1907. tavaszi kiáll.

Olgyai Viktor MDK

Erdő szőnyegén, olf.

Műcsarnok 1906/7. téli nemzetközi kiáll.

MDK

Olgyai Viktor

Mivészet 1911. 38,39.1.

Olgyai Victor, festöm. MDK

Egy szép nap vége. Olf.

Képsöm.Társ. 1901-2. Kat. 26.l.
Téli Kiáll.

Olgyai Viktor, graf.

Olvasó leány.	Körajz.
Téli reggel.	Körajz.

Műcsarnok.1902/3 téli kiáll. Kat. 53.l.

MDK

Olgyai Viktor, graf.

Téli szürkület. Körajz.

Ködös reggel. Körajz.

Műcsarnok.1902/3 téli kiáll. Kat. 53.l.

MDK

Olgyai Viktor

Kertek alatt, vf.

A mező télen, vf.

A novella, kőrajz

KMT. 1903/4. téli kiáll. kat. 55.l. 55/X.

MDK

Olgyai Viktor

Patak mentén, vf.

Garamparti füzek, vf.

Kertek alatt, kőrajz

KMT. 1903/4. téli kiáll. kat. 55.l. 55/V.

MDK

Olgyai Viktor

Mohaszőnyeg. Pastell.
Fenyőfasor. "

KMT 1912/13. téli kiall. 79.1.

MDK

Olgyai Viktor

Tátraerdő, paszt.

KMTárs. 1912. márc. kiáll. kat. 69.l.

MDK

Olgyai Viktor

Karácsonyfák. Tanulmány egy szines kőrajzhoz. Temp.

Kert végén, paszt.

KMTárs. 1912. márc. kiáll. kat. 69.l.

Olgyai Viktor

MDK

Havas falucska, lino

Műcsarnok 1907/8. téli kiáll.

MDK

Olgyai Viktor

Reggel az erdőn, rézk.

Műcsarnok 1902/3 téli kiáll. kat. 49.l.

MDK

Olgyay Viktor

A velencei magyar kiállitás. Ország-Világ 1909. 238.l.

MDK

Olgyai Viktor

Radványi részlet, paszt.

Képzőm. Társ. 1907/8. téli kiáll. kat. 52.l.

MDK

Olgyai Viktor

Havas erdő, paszt.

Képzőm. Társ. 1907/8. téli kiáll. kat. 52.l.

M.D.K

Olgyay Viktor
festő

Méltatás.

Keszegh Istvánné Krámer Márta: A szolnoki művészet és művésztelep

Jászkunság, 1956. április 11. csf. 2 oldal.

MDK

Olgyai Viktor, festöm.-graf.

422.
Karácsonyfák, tanulmány egy szines körajzhoz. Tempera.
424.
Karácsonyfák. " " " " Temp. 69.1.

Kert végén. Pastell.69.1.

Tátraerdö. Pastell.69.1.

Mücs-OMKT Hegedüs L. és Tull Ö. hagyat.kiáll.

Akv.- és Pasz.t.festök Egyes. és Graf. Egyes.-nek kollekcióiból rendezett kiáll. 1912. márc. Kat. 68.l. és 69.l.

M.D.K.

Olgyay Viktor

Murányi Iván: Téli Tárlat c. kritikájában ir a müvész kiállitott müveiről.

Képes Családi Lapok, Bp. 1895.
17. évf. a 848. lap után következő mellékletben.

MŰVÉSZETTÖRTÉNETI DOKUMENTÁCIÓS
KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György ut 41.

Olgyai Viktor MDK

Tátraaljai erdő, pasztell

A domboldal, pasztell

Mikor a jég indul, pasztell

Műcsarnok 1910. tavaszi kiállitás

Olgyai Viktor MDK

Az Olt völgye, olf.

Műcsarnok 1910/11. téli kiállítás

MDK

Olgyai Viktor, festőm-graf.

69. Tavaszi est. Repr.

Mücs-OMKT: Hegedüs L. és Tull Ö. hagyat.kiáll.
és
Akv.- és pásztellfestők Egyes. és Graf. Egyes.-nek
kollekcióiból rendezett kiáll. 1912.márc. Kat.
Reprodukciók.

MDK

Olgyay Viktor, graf.

A kilátás.	Ceruzarajz.
Ködös tél.	" "
Zberói Rákóczi-hárs.	" "
Reggel.	" "

Mücs-OMKT H.L. és T.Ö. hagy.kiáll.-a.
és
Akv.- és Paszt. Festők Egyes. és Graf. Egyes.-nek
kollekcióiból rendezett kiáll. 1912.márc. Kat. 42.l.

MDK

Olgyay Viktor, graf.

Déli hangulat.	Ceruzarajz.
Erdőzug.	" "
Parasztkertek.	" "

Mücs-OMKT H.L. és T.Ö. hagy.kiáll.-a.
és
Akv.- és Paszt. Festők Egyes. és Graf. Egyes.-nek
kollekcióiból rendezett kiáll. 1912.márc. Kat. 42.1.

MDK

Olgyay Viktor, graf.

Erdei ut.	Tollrajz.
Erdők felett.	Ceruzarajz.
Tiszamenti táj.	Szénrajz.
Part mentén.	Szénrajz.

Műcs-OMKT H.L. és T.Ö. hagy.kiáll.-a.
és
Akv.- és Paszt. Festők Egyes. és Graf. Egyes.-nek
kollekcióiból rendezett kiáll. 1912.márc. Kat. 43.l.

MDK

Olgyai Viktor, graf.

Ködös téli reggel.	Rézkarc.
Erdőirtás.	Tollrajz.
Ut a fenyvesben.	Tusrajz.
Hulló lombok.	Tollrajz.

Mücs.-OMKT H.L. és T.Ö. hagy.kiáll.
és
Akv.-és Paszt.festők Egyes. és Graf. Egyes.-nek kollekcióiból rendezett kiáll. kat. 43.l.

MDK

Olgyai Viktor, graf.

Szepességi völgy.
Szürkület.
Égerfák.
Országut.

Rézkarc.
Kőrajz.
Tollrajz.
Ceruzarajz.

Mücs.-OMKT H.L. és T.Ö. hagy.kiáll.
és
Akv.-és Paszt.festők Egyes. és Graf. Egyes.-nek kollekcióiból rendezett kiáll. kat. 43.l.

MDK

Olgyai Viktor, graf.

Fertőtavi részlet.	Tollrajz.
Tanya.	" "
Tavaszi est.	Kőrajz.
Kárácsonyfák.	Szines " "

Műcs.-OMKT H.L. és T.Ö. hagy.kiáll.
és
Akv.-és Paszt.festők Egyes. és Graf. Egyes.-nek kollekcióiból rendezett kiáll. kat. 43.l.

MDK

Olgyai Viktor, grafikus.

Füzfasor.	Tollrajz.
Napos ut.	Ceruzarajz.
Deres reggel.	" " 44.l.
Az Olt partjai.	Rézkarc. 44.l.

Mücs-OMKT H.L.és T.Ö. hagyat.kiáll.
és
Akv.- és Paszt.festők Egyes. és Graf.Egyes.ének kollekcióiból rendezett kiállitás. 1912.márc. Kat.
43 és 44.l.

MDK

Olgyai Viktor, grafikus.

Jeges patak.	Ceruzarajz.
Régi csürök.	" "
Parasztudvar.	Tollrajz.
Malomárok.	Szénrajz.

Mücs-OMKT H.L.és T.Ö. hagyat.kiáll.
és
Akv.- és Paszt.festők Egyes. és Graf.Egyes.ének kollekcióiból rendezett kiállitás. 1912.márc. Kat. 44.l.

MDK

Olgyai Viktor, grafikus

Esti árnyak. Ceruzarajz.

Harmatos reggel. " "

~~XLátogatás.XX~~ ~~XXXXXXXXXXXXXXXX~~.

Mücs.-OMKT Hegedüs László és Tull Ödön hagy.kiáll.
és
Akv.- és Paszt.festők Egyes. és Graf.Egyes.-nek kollekcióiból rendezett kiállítás. 1912,márc.Kat.44.1.

MDK

Olgyai Viktor, grafikus.

Hárdfasor.	Ceruzarajz.
Garam völgye.	" "
Tőzegrétegek.	" "
Reggel az erdőn.	" "

Mücs-OMKT H.L.és T.Ö. hagyat.kiáll.
és
Akv.- és Paszt.festők Egyes. és Graf.Egyes.ének kollekcióiból rendezett kiállitás. 1912.márc. Kat. 44.1

MDK

Olgyai Viktor, graf.

MAFE tagillés.:

Havas táj. Ceruzarajz.

Mücs.-OMKT Hegedüs L. és Tull Ö. hagyat.kiáll.
és
Akv.- MKKEX Festt.festők Egyes. és Graf. Egyes.-nek k
lekcióiból rendezett kiáll. 1912.márc. Kat. 5o.l.

Olgyay Viktor
festő

M.D.K

Méltálás.

Ecsery Elemér: Beron Gyula
Művészet, 1968. november - 39 lap

Olgyay Viktor

Baross Tibor barátja

Magyar Lóuló: Egy elfelejtett művén centenáriuma

Pest megyei Hirlap, 1968. ápr. 10-4.o.

M.D.K.

Olgyay Viktor

"Reggel az erdőn" c. rézkarcát hozza a lap.
Repr.

Magyar Salon, Bp. 25. éves jubileumi szám
első oldal

M.D.K.

Olgyay Viktor

A magyar Mücsarnokban mutatják be előzőleg az 1911. évi római nemzetközi kiállitáson szereplő magyar müvészek alkotásait. Közöttük vesz részt a müvész is, ezenkivül a grafikai müvek összeállitását rendezi több müvésztársával együtt, -közli a lap "Irodalom és Müvészet" c. rovata.

Budapesti Illusztrált Szalon Lapok, Bp. 1910. okt. hó.

Olgyai Viktor,festő

A szolnoki művésztelepen dolgozott.Asoproni Agoston Ernő.Képz.Müv.Főiskolás is ott volt nyáron és Olgyai nagy hatást gyakorolt rea. 85.old

Berecz Dezső: Agoston Ernő,1889-1957. 84.old

Soproni Szemle,Helytört.Folyóirat.XII.1958.Sopron

Olgyay Viktor
festő

M.D.K

Beron Gyula mestere volt.

Eszerly Elemér: Beron-Gyula
Művészet, 1968. november - 39 lap

Olgyai Viktor

MDK

Olvadó hó, vizf.

Műcsarnok 1916-17 téli tárlat

MDK

Olgyai Viktor, XX.-festöm.-graf.

579.	Téli szürkület.	Körajz.
580.	Ködös reggel.	"
584.	Olvasó leány.	"
585.	Téli reggel.	"

KuTárs. 1902/3 téli kiáll. Kat. 53.l.

Olgyay Viktor
festő

M. D. K.

A Képzőművészeti Főiskolán Nagy Imrével együtt tanult. ?

M. Kiss Pál: A hetvenéves Nagy Imre
Művészet, 1964. január – 15 lap

Olgyai Viktor MDK

Magány, pasztell

Műcsarnok 1911/12. Jubiláris kiállitás

Olgyai Viktor

MDK

Folyóparton, pasztell

Műcsarnok 1911/12. Jubiláris kiállitás

Olgyai Viktor

MDK

Márciusi hó, pasztell

Műcsarnok 1911/12. Jubiláris kiállitás

MDK

Olgyai Viktor rézkarcoló

Múcsarnok, 1900/1901. téli kiáll. 60.l.

+ Olgyai Viktor, graf.

alkotásai kollektiv módon szerezték meg
a nézök ezreiben ugyanazt a szép érzést
mely öt alkotásra ösztönözte.
Technikai tudása megfelel a modern, uj irányoak
de elöadásának nyelve rokon az évszázados
elöadókéval. 60 kartonjának kiállitása szinte
grafikus történelem.

Boross Mihály: X. Képzömüvb.Társulat téli kiállitá

Képzömüvészet. V. IV.évf. 26.sz. 27.l.

MDK

Olgyai Viktor, festőm.,graf.

kitünően van képviselve.

K-n Ö-n: Tavaszi tárlat a Műcsarnokban.
Vas.Ujs.1909.56.évf.15.sz.ápr.11. 286.l.

Olgyay Viktor

MDK

Eredeti rézkarc

Mücsarnok 1897. tavaszi kiáll.

Olgyay Viktor MDK

Tél, repr.

Műcsarnok 1896. ezredéves kiáll.

Olgyai Viktor

"Centum tiliae" A zborói Rákóczi hársak,

olf.

Műcsarnok 1896. ezredéves kiáll.

MDK

Olgyay Viktor, festöm.
1876-1929

Erdőrészlet. Olf. Jelz.

Téli erdő. " "

Árv. Közl. 1936.márc. 76.sz.2.rk.sz. 47.1.

Olgyai Viktor

MDK

Rézkarcok

Műcsarnok 1896. ezredéves kiáll.

Olgyai Viktor MDK

Tél, albumlapok, rézkarcok

Csendes éj, rézkarc

Mücsarnok 1896. ezredéves kiáll.

Olgyai Viktor MDK

Kékkő vára kelet felől, szénrajz

Műcsarnok 1895. tavaszi kiáll.

MDK

Olgyai Viktor /1870-1929/

Téli erdő.Olajf. 80x120./Jelz./

Árverési Közlöny.1938.dec.8.rk.sz.
88.aukció.27.l.

MDK

Olgyay Viktor, festöm. -graf.

XXXXXXXXXXXXXXXXXX

Téli táj. Jelz. Rézkarc. Aláirt péld.

Árv. Csarn.1937.okt. 83.sz./Árv.Közl. rk.sz./ 33.1.

Olgyay Viktor MDK

Holdas éj, rézkarc

Műcsarnok 1899/1900. téli kiáll.

Olgyay Viktor MDK

Tél I-II. rézkarc

Műcsarnok 1899/1900. téli kiáll.

Olgyai Viktor MDK

Az"usher" vár /Edgar Poe/ rézkarc

Műcsarnok 1900/1901. téli kiáll.

Olgyai Viktor

MDK

A tölgy, rézkarc

Műcsarnok 1900/1901. téli kiáll.

Olgyai Viktor MDK

A ciprusok utja, rézkarc

Műcsarnok 1900/1901. téli kiáll.

Olgyai Viktor MDK

Nyári est a Tátra alján, olf.

Mücsa rnok 19oo/19o1. téli kiáll.

MDK

Olgyai Viktor

Erdő szőnyegén, olajfm.

Műcsarnok, 1906/7. téli nemzetk. kiáll. 50.lap

MDK

Olgyai Viktor, festőm.

621. Mehaszőnyeg. Pastell.
63o. Fenyőfasor. "

Képzőm.Társ. 1912/13 téli kiáll. Kat. 79.1.

MDK

Olgyai Viktor, festőm.

559. Erdő csendje. Tempera.

Képzőm. Társ. 1913. tav.kiáll. Kat. [illegible].1.

MDK

Olgyai Viktor, festőm.

549.	Mikor a jég megindul.	Temperafestm.
552.	Téli nap .	" "
555.	Havas falu.	Pemperа.
557.	Erdőszéle.	Tempera.

Képzőm. Téra. 1913. tav.kiáll. Kat. 75.l.

MDK

Olgyai Viktor

Part mentén, paszt.

KMT. 1907. tav. kiáll. kat. 36.1.

MDK

Olgyai Viktor

Elek A.: Ifju magyar rézkarcolók. Magyar Müvészet 1925. 8. sz. 439.l.

MDK

Olgyay Viktor, festőm.

Alkalmi inspirációt nyertek a Balatontól elhunyt neves művészeink közül fentnevezett is.

Csánky Dénes: A balatoni tájképfestészet. Afestői Balaton. Bp.1942. 78.l.

MDR

MDK

Olgyai Viktor

Lyka K.: Művészeti élet és irodalom. Magyar Művészet 1929. 638.1.

MDK

Olgyai Viktor

Havas fenyőcskék, paszt.

Partmenti házak, paszt.

Műcsarnok 1912. tav. kiáll. kat. 77.l.

MDK

Olgyai Viktor

"Mikor a jég indul" c. műve. Repr.

Képzőm.Társ. 1913. tav.kiáll.kat.

MDK

Olgyai Viktor

"Brangwyn és a rézkarc" c. felolvasása az Ernst Muzeumban.

Ernst Muz.kiáll. XXVII. Bp. 1917. 19.lap

MDK

Olgyai Viktor

Garamparti téli táj, paszt.

KMT. 1911. tav. kiáll. kat. 44.l.

MDK

Olgyai Viktor

Téli szürkület, repr.

Micsarnok 1902/3. téli kiáll. kat.

Olgyai Viktor grafikus

kerepel a Nemzeti Szalonban a

szepesi művészek kiállításán

Nemzeti Újság 1937 III. 14

Olgyay Viktor

? MDK

Tisza-part, szénrajz

Miesarnok 1959 Az Alföld a festészetben

MDK

Olgyai Viktor
festő

A főiskolán Olgyay Viktor tanítványa volt Bene Géza.

Rácz István: Bene Géza
Művészet, 1967. szeptember – 17 lap

Szőnyi Sokale

Olgyai Viktor MDK

Parasztudvar, toll

Malomárok, szén

Hársfasor, ceruza

Garam völgye, ceruza

Mücsarnok 1912. Hegedüs L. ull Ö. Akvarell- és pasztellfestők és grafikusok egyesülete kiállitásai

Olgyai Viktor MDK

Deres reggel, ceruza

Az Olt partjai, rézkarc

Jeges patak, ceruza

Régi csürök, ceruza

Mücsarnok 1912. Hegedüs L. ull Ö. Akvarell- és pasztellfestők és grafikusok egyesülete kiállitásai

Olgyai Viktor MDK

Tavaszi est, kőrajz

Karácsonyfák, sz.kőrajz

Füzfasor, toll

Napos ut, ceruza

Műcsarnok 1912. Hegedüs L. Tull Ö. Akvarell- és pasztellfestők és grafikusok egyesülete kiállitásai

Olgyai Viktor MDK

Égerfák, toll

Országut, ceruza

Fertőtavi részlet, toll

Tanya, toll.

Műcsarnok 1912. Hegedüs L. Tull Ö. Akvarell- és pasztellfestők és grafikusok egyesülete kiállitásai

MDK

Olgyai Viktor

Egyike azoknak, akik megalakitottak a Magyar Akvarell- és Pasztellfestők Egyesületét.

Cikk: Magyar Akvarell- és Pasztellfestők Egyesülete.

Művészet, 1910. 222.lap

Olgyai Viktor MDK

Erdő csendje, temp.

Mücsarnok 1913. tavaszi kiállitás

MDK

Olgyai Viktor MDK

Erdőszéle, temp.

Műcsarnok 1913. tavaszi kiállitás

Olgyai Viktor MDK

Havas falu, temp.

Mücsarnok 1913. tavaszi kiállitás

Olgyai Viktor MDK

Mikor a jég indul, temp.

Mücsarnok 1913. tavaszi kiállitás

MDK

Olgyai Viktor MDK

Az erdő kapuja, temp.

Műcsarnok 1913. tavaszi kiállitás

Olgyai Viktor MDK

Havas fenyőcskék, pasztell

Partmenti házak, pasztell

Műcsarnok 1912. tavaszi kiállitás

Olgyai Viktor MDK

Esti árnyak, pasztell

Műcsarnok 1912. tavaszi kiállitás

Olgyai Viktor MDK

Havas táj, ceruza

Mücsarnok 1912. Hegedüs L. Tull Ö. Akvarell- és pasztellfestők és a grafikusok egyesülete kiállitásai

Olgyai Viktor MDK

Tiszamenti táj, szén

Part mentén, szén

Ködös téli reggel, rézkarc

Erdőirtás, toll

Mücsarnok 1912. Hegedüs L. Tull Ö. Akvarell- és pasztellfestők és grafikusok egyesülete kiállitásai

Olgyai Viktor MDK

Déli hangulat, ceruza

Parasztkertek, ceruza

Erdei ut, toll

Erdők felett, ceruza

Mücsarnok 1912. Hegedüs L. Tull Ö. Akvarell- és pasztellfestők és grafikusok egyesülete kiállitásai

Olgyai Viktor MDK

A kilátás, ceruza

Ködös tél, ceruza

Zborói Rákóczi hárs, ceruza

Reggel, ceruza

Műcsarnok 1912.Hegedüs L.Tull Ö.Akvarell- és pasztellfestők és grafikusok egyesülete kiállitásai

Olgyai Viktor MDK

Tátraerdő, pasztell

Miccsernek 1912 Hegedüs L.Tull Ö.Akvarell és pasztellfe tők és grafikai egyesület kiállitásai

Olgyai Viktor

MDK

Tavaszi est, repr.

Mücsarnok 1912. Hegedüs L.Tull Ö.Akvarell és pasztellfestők és a grafikusok egyesülete kiállitásai.

Olgyai Viktor MDK

Karácsonyfák, tanulmány tempera

Műcsarnok 1912. Hegedüs L.Tull Ö.Akvarell
és pasztellfestők és grafikusok egyesülete
kiállitásai

Olgyai Viktor MDK

Karácsonyfák, ,temp.

Kert végén, pasztell

Mücsarnok 1912 Hegedüs L.Tull Ö.Akvarell és pasztellfestők és grafikai egyesület kiállitásai

MDK

Olgyay Viktor

Szépm.Muz. Uj magyar képtárának kat. 1928.

1 l.

MDK

Olgyay Viktor .

A lavinák hőse, of.

N. táj- és életképkiáll. 19-2o. sz.

Mies. 1927. jan.

Olgyay Viktor

Aranyszőnyeg, of.

M. táj- és életképkiáll. 19-20. sz.

Mücs. 1927. jan.

Olgyai Viktor

MDK

Tátraerdő, pasztell

Mücsarnok 1912. Hegedüs L. Tull Ö. Akvarellő és pasztellfestők és a grafikusok egyesülete kiállitásai

Olgyai Viktor MDK

Téli nap, temp.

Műcsarnok 1913. tavaszi kiállitás

Olgyai Viktor

Téli nap, temp.

Olgyai Viktor MDK

Kristályos hó, olf.

Műcsarnok 1915-16 téli tárlat

Olgyai Viktor

MDK

A befagyott forrás, olf.

Műcsarnok 1915-16 téli tárlat

Olgyai Viktor MDK

A tél pompája, tempera

Műcsarnok 1915. tavaszi tárlat

Olgyai Viktor

MDK

A liget hóban, olf.

Mücsarnok 1916. tavaszi tárlat

Olgyai Viktor

MDK

A lavinák hőse, olf.

Műcsarnok 1927 táj- és életképkiállitás

Olgyai Viktor MDK

Aranyszőnyeg, olf.

Műcsarnok 1927 táj- és életképkiállitás

MDK

Olgyai Viktor

Erdei fenyők, tempera
Márciusi hó, pastel.

Képzőm.Társ.1909/10. téli kiáll.kat.51.l.

Olgyai Viktor, graf.-festő. MDK

Mint tanító ráirányította a fiatalok figyelmét Rembrandtra, saját személyiségét soha nem igyekezett ráerőszakolni tanítványaira. A rézlapon való ábrázolásnak Olgyai Rembrandtot tartotta a legnagyobb mesternek. Az ilyen mestertől van mit tanulnia a kezdő művésznek.

Elek Artur: Ifju magyar rézkarcolók.
Magyar Művészet. 1925. 438-444.l.

MDK

Olgyay Viktor,festöm.

84c. Téli táj. J.l.j. Olf.

Árverési Közlöny.1929.ápr.3.rk.sz. 34.l.

MDK

Olgyay Viktor, festőr.

festők felfogásának érdekes különbségére utal hatunk, ha összehasonlítást teszünk Olgyay Viktor és Kann Gyula képei között. Mindketten szorgalmas t természettanulmányozók. Pl. mindkettőnek van itt egy-egy "alkonyat" -a. Olv. a sok fa hajszáléles si houetteje hajszáléles rajzolatát adja az esthajnal ha Kann Gy. széles ecsetvonásokkal, nagy mászákkal dolgozik.

"Egy szép nap vége" c. képe.

Lyka Károly: A téli műtárlat.

Uj Idők. 1901. VII. 48. sz. 470. l.

MDK

Olgyai Viktor

Magyar Művészet 1930. 58.1.

MDK

Olgyai Viktor

Petrovics MM XVI.

MDK

Olgyai Viktor

Reggel az erdön. Rézkarc.

KMTárs. 1902/3. téli kiáll. 49.l.

MDK

Olgyai Viktór

Siklóssy László dr.: Tichy Kálmán és Tichy Gyula.
Magyar Iparművészet 1916. 88-92.l.

MDK

Olgyai Viktor

Müvészet 1915. évf. 166.l.

Olgyai Viktor

MDK

Magas erdő, pasztell

Műcsarnok 1915. tavaszi tárlat

Olgyai Viktor MDK

Havas mezők, vizf.

Mücsarnok 1915. tavaszi tárlat

Olgyai Viktor MDK

Vidám téli nap, vizf.

Mücsarnok 1915. tavaszi tárlat

MDK

Olgyai Viktor

A Műcsarnok 1909 évi tárlatán a királyi magánpénztár megvásárolta Erdei fenyők, c. temperáját.

Cikk: Vásárlások az orsz.magy.képzőm. társ.kiáll.-ból.

Szm KT 50- 135. 1.

Olgyai Viktor

MDK

A felhő, temp.

Műcsarnok 1913-14 téli kiállitás

MDK

Olgyai Viktor

In excelsis, temp.

Műcsarnok 1913-14 téli kiállitás

Olaf Viktor

In excelsis, temp.

Olgyai Viktor MDK

Tantum ergo, temp.

Műcsarnok 1913-14 téli kiállitás

Olgyai Viktor MDK

Mikor a jég indul, repr.

Műcsarnok 1913. tavaszi kiállitás

Olgyai Viktor MDK

Ut a fenyvesben, tus
Hulló lombok, toll
Szepességi völgy, rézkarc
Szürkület, kőrajz .

Mücsarnok 1912. Hegedüs L. Tull Ö. Akvarell- és pasztellfestők és grafikusok egyesülete kiállitásai

Olgyai Viktor

MDK

Tőzegrétek, ceruza

Reggel az erdőn, ceruza

Esti árnyak, ceruza

Harmatos reggel, ceruza

Műcsarnok 1912. Hegedüs L. ull Ö. Akvarell- és pasztellfestők és grafikusok eg esülete kiállitásai

MDK

Olgyai Viktor

Az Olt völgye. Olajf.

Képzőm.Tars. 1910/11. téli kiáll.kat. 51.l.

MDK

Olgyai Viktor

A bükkösben. Olajf.
A folyó. "

KNT 1907/8. téli kiáll. 47.l.

MDK

Olgyai Viktor

Utközben. Linoleum-metszet.

KMT 1907/8. téli kiáll. 48.l.

MDK

Olgyai Viktor

Esti árnyak. Pastell.

Műcsarnok, 1912.tav.kiáll. 64.l.

Olgyay Viktor
festő

M.D.K.

Méltatás

Lyka Károly: Szolnok hatása
Jászkunság, 1962. junius – 49 lap

14.D.K

Olgyay Viktor
festő

Méltatás

Chiovini Ferenc: A szolnoki művésztelep életéről
Jászkunság, 1962. június – 51 lap

MDK

Olgyay Viktor

Müveivel résztvett a Magyar Rézkarcolók Egyesülete kiáll.-án.

Cikk: A Magyar Rézkarcolók Egyesülete Kiállitása.

Képzőművészet, 1931. 96.l.

MDK

Olgyay Viktor, festöm.
1870-1929

417.	Erdőrészlet.	Olf.	Jelz.
	Fenyves.	"	"
419.	Erdőrészlet.	"	"

Árv. Közl. 1937. 4.rk.sz. 31.1.

MDK

Olgyay Viktor, graf.

Erdőszéle. Körajz.
a Szent György-Czéh kiadása: számozott példány a művész sajátkezü aláirásával.

A Szentgyörgy- Czéh XI. aukciója.
1912. Kat. 289.1.

MDK

Olgyai Viktor, graf.

Tél. Rézkarc.

A Szent György -Czéh XI.aukciója.
1912. Kat. 262.l.

Olgyai Viktor

MDK

Napfényes erdő, pasztell

Az ér mentén, pasztell

Műcsarnok 1909. tavaszi kiáll.

MDK

Olgyai Viktor

Napfényes erdő. Pastel.
Az ér mentén. Pastel.

Műcsarnok, 1909.tav.kiáll. 42.l.

MDK

Olgyai Viktor

Művészet 1912. 164.l.

MDK

Olgyai Viktor,graf.-festöm.

Orosz agara első tekintetre feltünik, - irja a Zürch
Volkszeitung.1924.jun.7.

A zürichi grafikai kiáll. - A Magy. Grafikusok Egyes.
rendezte 1924 öszén.
Magyar Müvészet. 1925. 1.sz. 44.l.

MDK

Olgyai Viktor, graf.-festöm.

Orosz agara már elsö tekintetre feltünik az állatképek közül. - A Zürcher Volkszeitung irta ezt 1924 jun.7.-ki számában.

A zürichi grafikai kiáll. - A Magy. Grafikusok Egy rendezte 1924 öszén.
Magyar Müvészet. 1925. 1.sz. 44.l.

MDK

Olgyay Viktor

Farkas I.: A halhatatlan törzsvendég. Lechner Ödön és müvész asztaltársasága. Pesti Hirlap 1936.máj.21. 11.l.

MDK

Olgyai Viktor

K.E.: A Szepesség ujabbkori festői és szobrászai. Szepesi művészek. N. Szalon 1937. márc.

MDK

Olgyai Viktor

Radványi részlet, paszt.

KMT. 1907/8. téli kiáll. kat. 52.l.

MDK

Olgyai Viktor

Havas erdő, paszt.

KMT. 1907/8. téli kiáll. kat. 52.l.

MDK

Olgyai Viktor

Az Orsz.Magy.Képzőm.Társ. 1903/4.évi kiállitásá
az állam megvásárolta Kertek alatt c. korajzát.

Művészet, 1904. 213.l.

MDK

Olgyai Viktor

Az Orsz.Magy.Képzőm.Társ.1903/4.évi téli kiállitásán az állam megvásárolta A mezőn télen és Patak mentén cimű vizfestményeit.

Művészet, 1904. 213.l.

MDK

Olgyai Viktor

Az Orsz.Magy.Képzőm.Társ.1903/4.évi téli kiállításán A tél, könyomat, vevője Lederer Sándor, Bp.

Művészet, 1904. 214.l.

Olgyai Viktor, festőm. MDK

688.	Folyóparton.	Pastell.	
691.	Őszi szántás.	"	76.l.
697.	Márciusi hó.	"	76.l.

Művészarcok. 1911/12. téli kiáll. Kat. 75.l. és 76.l.

Olgyai Viktor MDK

Olvasó leány, kőrajz

Téli reggel, kőrajz

Műcsarnok 1902/3. téli kiáll.

Olgyai Viktor

MDK

Téli szürkület, kőrajz

Ködös reggel, kőrajz

Műcsarnok 1932/3. téli kiáll.

Olgyai Viktor MDK

Garamparti füzek, vizf.

Kertek alatt, kőrajz

Műcsarnok 1903/4. téli kiáll.

Olgyay Viktor
festő

M.D.K.

Kron Jenő tanítványa volt
Olgyay Viktornak

Farkas Zoltán: Kron Jenő kiállítása
Művészet, 1963. augusztus - 41 lap

Olgyai Viktor MDK

Tél, kőrajz

Műcsarnok 1903/4. téli kiáll.

Olgyai Viktor MDK

Kertek alatt, vizf.

A mező télen, vizf.

A novella, kőrajz

Patak mentén, vizf.

Miesarnok 1903/4. téli kiáll.

Olgyai Viktor MDK

Téli szürkület, repr.

Műcsarnok 1902/3. téli kiáll.

Olgyai Viktor

MDK

Reggel az erdőn, rézkarc

Műcsarnok 1902/3. téli kiáll.

Olgyai Viktor grafikus

szerepel a nepesi művészek

kiállításán a Nemzeti

Szalonban

Uj Nemzedék 1937 III. 12

Olgyai Viktor

Az első magyar linometszetés 1895-ben

Készítette

Galambos Ferenc: Kuriózumok a magyar grafika történetéből

Fejér Megyei Hirlap 1969 jul. 18

Olgyai Viktor

A első magyar linometrezetet 1895-ben
készítette

Galambos Ferenc: Kuriózumok a
magyar grafika történetéből

Napló 1969 VII. 20

Olyvai Viktor grafikus

Az első linómeszetet készítette hazánkban (1895)

G. F.: A magyar grafika tösténetéből

Nagyság 1969. VII. 18

Olgyai Viktor

Az első magyar linometszetet alkotta (1895)

Galambos Ferenc: Érdekességek a magyar grafika történetéből

Dolgozók Lapja 1969 VII. 20

Olgyay Victor

Született Budapesten 1910 szeptember 1-én. Építész. Tanulmányai a budapesti Műegyetemen (1934), Scuola di Architettura Superiore, Rómá (1935).

Felicie Morton: Prominent Hungarians Home and Abroad, München, 1966. 334 l
218 l.

MŰVÉSZETTÖRTÉNETI DOKUMENTÁCIÓS
KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György ut 41.

Olgyay Victor

További tanulmányai: a Columbia-i Egyetemen /1936/ szómos közéjüle-tet tervezett Magyarországon, U.S.A-ban, Iraq és Venezuelában.

Fehete Márton: Prominent Hungarians Home and Abroad, München, 1966. 334l 218 l.

Olgyay Victor

Néhai Olgyay Pál építész ihertestvére.

A Princeton-i Egyetem futatója.

Címe: 222 Riverside Dr., Princeton, N.J.

Fehete Márton: Prominent Hungarians

Home and Abroad, München, 1966.

334 l 218 l.

Iktatószám:
Ügyintéző:
Tárgy:

Olgyay Viktor

Országos Magyar Képzőművészek Társulata téli kiállításán szerepelt.

A tizenegyedik teremben *Halasi Horváthot* és *Sárdy* Brutust emeljük ki és itt látjuk *Olgyay* Viktor müveit, aki a természet nehezen megfogható vonalritmusát szeretetteljes tanulmányok árán szólaltatja meg.

EK. 929. XII. 22.

Olgyai

Műcsarnok téli tárlatain grafikai sorozatban szerepelt.

MH. 929. XII. 22.

Olgyai Viktor Jestő.

Kr. V. 1392/1897.
1897. okt. 31.

Olgyay Viktor festőművész
grafikus (München).

V. F. 257/1898.

1898. nov. 22.

Graphika.

„Tél" c. rézkarcz.

(Olgyay Viktor - tól.)

Kr. T. 757/1898.

1898. nov. 22.

Olgyay Viktor

festőművész

Magyar Rézkarcoló Művészek Egyesületének kiállitása - Nemzeti Szalonban - munkával szerepel.
A naturalizmus tiszta képleteiben követelheti a teljesen egyéni elbirálást.

Esti Kurir
1931.III.24.

MDK

Olgyai Viktor

Erdei fenyők, temp.

Királyi vásárlások a Mücs. tárlatain. SzmKT 50-135.

M.D.K

Olgyay Viktor
festő

A Főiskolán Gallé Tibor
mestere volt.

Márffy Albin: Gallé Tibor emlékkiállítása
Műveszet, 1966. október – 40 lap.

MDK

Olgyay Viktor, festöm.-graf.

legkimagaslaóbb vezéralakja a magyar grafikának kétségkivül a tragikus körülmények között elhunyt nagymüveltségü férfiu, ki apostolává lett a fekete-fehér müvészetének.
A Képzöm. Föiskolán megteremtette és magas nivóra emelte a magyar grafikát.

Szentner Lajos: Karc- és metszet -müvészetünk fejlödés Képzömüvészet. 1934. 77. sz. 195-201.1.

MDK

XXXXXXXXXXXXXXXXX

Olgyay Viktor, fvstöm.-graf.
Képzöm. Föisk. tanára.

Magaskulturáju müvészi grafikái, köztük a 10 pédányból álló téli sorozata, szines lino-metszetei itt élnek közöttünk.

Szautner Lajos: Karc- és fametszet-müvészetünk fejlödése. - Képzömüvészet. 1934. 77. sz. 195-201.1.

MDK

Olgyay Viktor , graf-festöm.

bár nem sikerült szép elgondolását megvalósitania, h. tanitványai gondtalanul élhessenek hivatásukmak, a modern magyar grafikát olyan szinvonalra tuszta emelni,h. Európa többi nemzetei közt is számolni kell a magyar grafikával.

Voltak elvi ellenségei, de tanitványai csak jót tanulhattal töle.

Szautner Lajos: Karcz és fametszet-müvészetünk fejlödése. - Képzömüvészet.1934. 77.sz. 195-2col.1.

MDK

Olgyay Viktor

Gyöngyösy Nándor: A mai magyar művészet. Bpest 1916. 21.l.

MDK

Olgyay Viktor, festöm.

285. A tisztás. Pastel.

KMT 1907.tav.kiáll. Kat. 37.l.

MDK

Olgyai Viktor

Part mentén. Pastel.

KMTárs. 1907. tav.kiáll. 36.l.

Olgyai Viktor

MDK

Az erdő kapuja, olf.

Műcsarnok 1924 február-március

Olgyai Viktor MDK

Jég, toll

Műcsarnok 1909. akvarellek, pasztellek és grafikai művek nemzetközi kiállítása

MDK

Olgyai Viktor

Napos ösvény, of.

Tátra-erdő, of.

Képzőm. Társ. 1905/6. téli kiáll. kat. 34.l.

Olgyai Viktor.

Magyar Grafikusok Egyesületének titkára megalakuláskor 1908-ban.

Bende J:
A Képzőművészeti egyesületek története, kézirat.

Olgyay Viktor.

a "Magyar aquarell és pasztellfestők egyesületének tagja.

Benda János.

a Képzőművészeti egyesületek története,kézirat.

Olgyay Viktor.

a"Magyar rézkarcoló müvészek egyesülete"-nek megalapitója és első elnöke.

Benda János.
a Képzőművészeti egyesületek története, kézirat.

MŰVÉSZETTÖRTÉNETI DOKUMENTÁCIÓS KÖZPONT
Budapest, XIV., Dózsa György út 41

szövarch.51.14.6

Olgyai Viktor.

Varga N.Lajos életrajza.
feldolgozta Kopp Jenő.

MDK

Olgyai Viktor

Havas falucska, lineleum metszet

Képzőm. Társ. 1907/8. téli kiáll. kat.
49.l.

Olgyai Viktor MDK

Egy szép nap vége, rajz

Karácsony reggel, pasztell

Mücsarnok 1910. Vándorkiállitás

Olgyai Viktor MDK

Tavasz felé, vizf.

Mücsarnok 1909. akvarellek, pasztellek és grafikai müvek nemzetközi kiállitása

Olgyai Viktor MDK

Havas falu, lino

Miesarnok 1909. akvarellek, pasztellek és grafikai művek nemzetközi kiállítása

Olgyai Viktor MDK

A ciprusok utja, mezzotinta

Mücsarnok 1909. akvarellek, pasztellek és grafikai müvek nemzetközi kiállitása

MDK

Olgyay Viktor

Kampfőisk.

Olgyai Viktor

MDK

Téli szürkület, kőrajz

A hársfa, rézkarc

Műcsarnok 1909. akvarellek, pasztellek, és grafikai művek nemzetközi kiállitása

Olgyai Viktor

Borus téli nap, kőrajz

Műcsarnok 1909. akvarellek, pasztellek és grafikai művek nemzetközi kiállítása

Olgyai Viktor

MNK

Mezei ut, vizf.

Műcsarnok 1909. akvarellek, pasztellek és grafikai művek nemzetközi kiállítása

Olgyai Viktor MDK

Ködös februári reggel, toll

Mücsarnok 1909. Akvarellek pasztellek és grafikai müvek nemzetközi kiállitása

Olgyai Viktor

Reggel, tollrajz

Műcsarnok 1909. Akvarellek, pasztellek és grafikai művek nemzetközi kiállítása

Olgyai Viktor MDK

Deres reggel Radványban, szénrajz

Havas táj, vizf.

Műcsarnok 1909. akvarellek, pasztellek és grafikai művek nemzetközi kiállítása

Olgyai Viktor

MDK

Reggel az erdőn, kőrajz

Műcsarnok 1909. akvarellek, pasztellek és grafikai művek nemzetközi kiállítása

Olgyai Viktor MDK

Tél a Garamparton, kőrajz

Műcsarnok 1909. akvarellek, pasztellek
és grafikai művek nemzetközi kiállítása

Olgyai Viktor MDK

Február, rézkarc

Mücsarnok 1909. akvarellek, pasztellek és grafikai müvek nemzetközi kiállitása

Olgyai Viktor

A tölgy, rézkarc

Műcsarnok 1909. akvarellek, pasztellek és grafikai művek nemzetközi kiállítása

Olgyai Viktor

Szerepelt az 1903-as iparmi-és mezőgazd. kiáll. alkalmából rendezett réprőm. kiállításm.

Kiss Lajos, Vásárhely művészélet. Bp. 1957.

Olgyai Viktor

MDK

Part mentén, pasztell

Műcsarnok 1907. tavaszi kiáll.

Olgyai Viktor MDK

Radványi részlet, pasztell

Mücsarnok 1907/8. téli kiáll.

MDK

Olgyai Viktor, grafikus-festöm.

1903. Esterházy-féle 600 korenás vizf.dij:
Pata k mentén.
1906. Esterházy-féle 600 korenás vizf.dij:
Felvidéki ház.
1909. Társulati 1000 korenás grafikai dij:
Február.

OMKT-Vándorkiállitások.1910 szept.8.-dec.27. Eger,
Miskolc,Kassa, Eperjes, S.a.ujhely, Debrecen,Gyöngyös.
Kat.67.l.

MDK

Olgyay Viktor, festöm.-graf.

Egy szép nap vége.		Rajz.
Karácsony reggel.	Repr.	Pastel.

OMKT-Vándorkiállitások 1910. szept. 8.-dec. 27. Eger, Miskolc, Kassa, Eperjes, S.a.ujhely, Debrecen, Gyöngyös.
Kat. 81.1

MDK

Olgyai Viktor

Százezer pengőt kaptak müvészeink. Ujság 1928. máj. 27.

MDK

Olgyay Viktor

Magányos vár /szines szénrajz/.

Nemzetk. graf. kiáll. Nemzeti Szalon 1900.
41.1.

erés korai formáit, honfoglalás
sőbbi alakulását. Uj módszere két-
yszerübbé teszi a formaváltás sok-
és ezzel a külső, nem etnográfus
nyen áttekinthetővé válnak bizo-
A jobb érthetőséget nagyban elő-
s jól összeválogatott fényképanya-
iződő magyarázatainak feltalálása
. Az olvasó munkáját időnként meg-

Olgyai Viktor MDK

Reggel az erdőn, pasztell

Műcsarnok 1906/7. téli nemzetk. kiáll.

Olgyai Viktor

MDK

Fenyvesben, olf.

Mücsarnok 1906/7. téli nemzetközi kiáll.

Olgyay Viktor építész

Templomtervei, szimpaddiszletei és belső berendezés-tervei a római Collegium Hungaricum képzőművészeti kiáll.-án.

P.N.936.V.24.

Olgyay Viktor épitész

Tervei és vázlatai a római Collegium Hungaricum képzőművészeti kiáll.-án.

N.U.936.V.16.

Olgyai Viktor

Művével szerepel a Műcsarnok
Téli Tárlatán.

N. Ü. 929. XII. 22.

Olgyai Viktor MDK

Bükkösben, repr.

Műcsarnok 1907/8. téli kiáll.

Olgyai Viktor MDK

Felvidéki ház, vizf.

Havas vidék, vizf.

Karácsonyfák, pasztell

Műcsarnok 1906/7. téli nemzetközi kiáll.

Olgyai Viktor

MDK

A bükkösben, olf.

Műcsarnok 1907/8. téli kiáll.

Olgyai Viktor

MDK

A tisztás, pasztell

Műcsarnok 1907. tavaszi kiáll.

MDK

Olgyay Viktor

Képzőművészet 1934. 197.l.

Olgyai Viktor MDK

Dérvirágok, olf.

Mücsarnok 1916-17 téli tárlat

Olgyai Viktor MDK

Havas mezőkön, vizf.

Micsarnok 1916-17 téli tárlat

Olgyay Viktor
festőművész

Mellettük teljes létszámban vonul fel az újabb generáció *Szőnyi* István és *Aba Novák* értékes sorozata körül. *Szőnyi* most főleg figurális dolgokat hozott ismert problémáinak világából, *Aba Novák* pedig három drámai erejű nagy kompozicióit. Londoni sikerei után először jelentkezik nagyobb kollekcióval *Komjáti* Gyula tökéletesen rajzolt rézkarcai mellett két stilusos fametszettel is. A rézlap legkülönbözőbb lehetőségeit használja ki abszolut biztonsággal, a hideg tűtől a maratásig, *Vargha* Nándor s egy-egy olyan monumentális törekvésű lapja, mint az „Isten kezében", vagy az „Örömfa", kivételes értékei a kiállításnak. A fekete és fehér éles ellentéteivel játszik *Tarjáni Simkovics* érdekes kompozicióin. A leegyszerűsített formák hatását keresi *Patkó* néhány szép karca, míg *Vadász* Endre tovább folytatja útját a vonalrajz japános emlékei között. *Weil* Erzsébet jelképes témák dramatikus hatásait találja meg s majdnem szinpadi effektusokat látunk *Istokovics* látomásain. *Boldizsár* levegős tájképei, *Csóka* erősen rajzos figurái, *Molnár* G. Pál primitiv emlékeket reveláló fametszetei, *Szobotka* a kubizmusból induló formatanulmányai mellett *Szabó*, *Gallé*, *Lénárd* szerepelnek még néhány érdekes lappal.

Gyalog Tamás

Magyar rézkarcolók

Majdnem kétszázötven lap reprezentálja a *Nemzeti Szalón* holnap megnyíló kiállításán a *Magyar Rézkarcolóművészek Egyesületét* és majdnem teljes bátorsággal lehet azt állítani, hogy az egész magyar grafikát ezen a területen. Pedig a grafikus művészeteknek ez a része egészen kivételes nagy nívót jelent nálunk, amely elmélyült és finom kultúrájával keresett érték mindenütt, ahol ennek a nobilis és régi művészetnek érdeklődői vannak. Emlékezetesek azok a kiállítások, amelyeket éppen a Magyar Rézkarcolóművészek Egyesülete a maga együttesének felvonultatásával külföldön, Európában és Amerikában rendezett. A mostani kiállítás együttes hatásában ismét ilyen, szinte megható dokumentációja ennek a nemes és értékes kultúrának. Különböző irányok és törekvések embereit fűzi össze itt e speciális anyag áhítatos tisztelete, megértése, mesterségbeli tudás és nobilis ízlés útjain.

Nagy sorozattal szerepel itt jóformán minden név, aki ebben a művészetben ma komoly értéket jelent. Az új magyar rézkarc kultúrájának úttörői közül kegyeletes emlékként itt vannak *Olgyay* Viktor pikturai hatású lapjai, továbbá *Nagy* Sándor illusztrativ jellegű, gazdag szimbolikájú és mégis magyaros látomásai, *Erdey* Viktor közvetlen figurális vázlatai, *Bayer* Ágost tradicionális utakon járó tájképei, melyek ennek a művészi virágzásnak elindulását jelentik.

Köztük s a legújabb törekvések művészei között értékes átmenetként áll *Zádor* Istvánnak, az egyesület mostani elnökének változatos tájképkollekciója. Európai név, akinek lapjait két évtized óta értékelik külföldön is. Ennek ellenére most új fejlődésről számol be, egyszerűbb, tisztább, világosabb megoldásaival. Egy-egy olyan lapja, mint a *„Tutajok a Tiszán"* s az *„Akácos út"* végső kiérését jelenti szubtilis tudásának. Ugyanide tartozik még az idősebb generációból *Conrád* Gyula, aki szinezett lapjain és néhány kompozicióján romantikus stílusemlékekkel játszik. *Gy. Sándor* József az impresszionizmus útján ad értékes várostájképeket, *Ferenczy* Valér pedig néhány apróbb studiumot.

nagyszerűvé alakítását. Ez az egy szerep: maga az operett és ha Ferenczy nem vette volna körül magát kitünő partnerekkel, akkor is teljes volna a siker az ő brilliáns alakítása révén. De itt van: *Lábass* Juci, aki ragyogóan szép és páratlanul érdekes; *Szedő* Miklós, akinél szebben senkisem énekel ma operettet s amellett igen jó, elegáns és rokonszenves színész is; azután a többien: *Déry* Hugó, aki meleghumorú, finomérzékű, szimpatikus komikus, *Kovács* Ilonka, aki a női főszerepet nagyon szépen énekli és kisebb szerepeikben: *Jaczkó* Cia, *D'Arrigó*, *Kőmives* Erzsi, *Jákó* Béla és *Hajagos:* akik mind hozzájárulnak a repriz sikeréhez. Maga a darab: el nem avult, ma is izgalmasan érdekes; zenéje a régi jó idők patinás, előkelő bélyegét hordja magán. *Sik* Rezső rendezése kitünő; kórus és zenekar *Donáth* Jenő vezetésével: preciz és jó.

Magyar grafikusok nagy kiállitása a Nemzeti Szalonban.

Olgyay Viktor festőművész

Pesti Hirlap 1931.III.22.

A magyar grafikai művészet legfiatalabb tagja a nagy magyar művészcsaládnak. Tehetség dolgában mégis igen előkelő helyet tölt be.

Csak pár év előtt alapitották a *Magyar Rézkarcoló Művészek Egyesületét*, melynek első elnöke a szerencsétlen véget ért *Olgyai Viktor* volt, aki igaz lelkesedéssel nevelte a fiatal magyar művésznemzedéket a grafika szeretetére. Utódja most *Zádor István*, az ugyancsak kitünő grafikus.

Grafikus művészeinknek ez a csoportja (melynek jelenleg 37 tagja van), első nagy kiállitását 1924-ben rendezte Zürichben, később Clevelandban, majd Boston, Newyork, Acron, Chicago, Baltimore, Brooklyn városokban, a legutóbbi két évben pedig Philadelphiában mutatta be a magyar grafikát, mindig kiváló sikerrel.

Most a Nemzeti Szalon összes termeiben 25 művészünk 250 alkotásával szerepel, külön kis kollekciókban mutatva be tudásuk javát.

A nagyterem főfalát ezuttal megható kegyelettel az elhunyt *Olgyai Viktor* emlékének szentelik, akiről legjobb tanitványa, *Aba-Novák Vilmos* rajzolt mesteri tussrajz-képmást. Ezt Olgyai tipikus rézkarcai, a havas, fenyves erdőrészletek legszebb lapjai veszik körül. Mellette két kiváló mesterünk, *Nagy Sándor* és *Zádor István* szerepel. Nagy Sándor, a gödöllői „fantázia-mester", ezuttal is hű maradt önmagához, bár aquarellek helyett most rézkarcokban fejezi ki képzelőerejének mesés gazdagságát. Nagyon érdekesek az ő lapjai között a kiradirozott lapok, melyeken csodásan lágy hatásokat ér el. Zádor István viszont a gazdag benépesités helyett szinte száraz egyszerüséget keres. Budapesti látképes lapjai mellett ezt a rendkivül nyugalmas egyszerüséget látjuk alföldi lapjain, ahol a nagylevegőjü égbolt alatt a lapály finom vonalai jelzik a táj végtelenségét. Ilyen a „Szolnoki legelő", a „Délibáb a Hortobágyon", a „Jászsági tanyák és szélmalmok" s egy igen szép lapja az „Akácos ut szélben".

A régebbi szereplők közül poétikus lapokkal jelent meg *Conrád Gyula*, aki a szines fametszeteket is kultiválja („Csesznek vára a Bakonyban", „Csendes vasárnap délelőtt"), fekete-fehér lapjai között szép a „Pastorale", a „Régi házak, ujabb dalok", a „Lovasok". Lehelletszerü finomságokat keres *Erdei Viktor* a kárpátalji chassideusok életéből vett tussrajzain és vizfestményein. Karcsu, magas zsidó-tipusok és fejek érdekes sorozata ez. *Lénárd Róbert* nevét egy igen szép, mély tónusu aqua-tinta, a „Napnyugta a kikötőben" kiválóan reprezentálja.

A fiatalabb nemzedék sok kiváló értéke vonul még föl. *Aba-Novák Vilmostól* még „Assisi" nagy tussrajz-képét látjuk és igen mozgalmas szép kompozicióban „Savonarola" prédikációját a templomban s a „Körmenet"-et. — *Barcsay Jenő* kollekciója főleg vázlatokból áll, szénrajzu és tuss-festésü fejek, szentendrei tájrészletek, önarckép, — nagyot akarás nélkül. — Vitéz *Bajor-Bayer Ágost* egyik szép rézkarca a „Sisi" képmás s gazdag architekturájával tünik fel a „Palermoi dóm"-képe. — *Boldizsár István* rézr karcolt tájképei a régi hollandus tájfestőkre emlékeztetnek tájrészleteik kivágásával. — *Csóka István* igen erős tehetségü fiatal. Rézkarcain a bravurc; technikát mély tartalmasság jellemzi. Ilyen a „Végtelen a hazavezető ut" (hazafelé tartó oroszországi foglyok), — az „Árvák", — a „Hajléktalanok", — a „Krumpliszedés" (Milletszerü), — a „Pásztor". — *Ferenczy Valér* rézkarcai között a „Szénrakodók", — a „Vetkőző nő" s a „Budafoki-ut" válik ki. — Gáborjáni *Szabó Kálmán* fametsző, a régi hagyományok erős vonalaival, mély feketéivel, szigoru rajzával; tárgyai olasz városténák. — *Gy. Sándor József*, a festői német városrészletek ismert piktora, most rézkarcokban is bemutatja néhány szép művét (a „Marila-platz"-ot, régi városkaput, kisvárosi régi utca-részleteket), de feltünik itt a „Mosó asszonyok", — a „Betegnél virrasztók" s a „Lokomotiv" c. jó lapjai is. — *Istokovits Kálmán* ugyancsak ismert kitünő grafikus, aki nagy sikereit Rembrandt-szerü szép karcaival aratta. Mély poézise, bravuros tü-vezetése és érdekes fény-effektusai ezuttal is külön értéket adnak rézkarcainak, köztük a „Pogányok", — a „Visio", — a „Hegyi beszéd" — a „Forradalom", — a „Szent halála", a „Kain és Ábel" c. lapjainak. — *Komjáti Gyula*, egy másik grafikai nagyság. Legujabb szép sikereit Londonban aratta. Müvei közt az orosz fogságból való drámai thémák, monumentálisan átérzett táj-részletei és ósdias fametszetei között válogathatunk.

Szobotka Imre rézkarcaira is átvitte folthatásu festőmodorát, de itt finomabb hatást ér el, különösen a „Sirbatétel", a „Piac" és a „Száguldó szekér" c. lapján. — *Szőnyi István* is sulyt helyez rézkarcain a megrajzolásra, jobb lapjai: „Illés elragadtatása", — „Gyerekmosdatás", — a „Leányfej". — Tarjáni *Simkovics Jenő* viszont a magyarságot hangsulyozza a „Toldi Miklós", — a „Kinizsi", — a „Lovas kuruc járőr" c. lapjain, szép lapja még a „Szérüskert" s néhány nyári tája, melyeken épp ugy, mint a figurális művein, a napsütéses hatásokat szereti. — *Vadász Endre* karcain a könnyed rajzolás mestere, a „Festő", a „Kertész", a „Kinai árus", az „Uszoda", mind röpke-vázlat stilusban szólal meg. — *Varga Nándor Lajos* nagyobb sulyu grafikus, a réz-, fa- és linoleum-metszet éppugy érdekli, mint a rézmaratás és hidegtükarc. Mondanivalója is bőven van, az „Örömfa alatt" c. nagy lapja például a kavargó bujaságot állitja szembe az „Ádám teremtése" c. lappal, melyen Tintorettoszerü istenalak nyul le az égből. Szép fejek és tájrészletek váltakoznak még művei közt. — *Weil Erzsébet*, az egyetlen női szereplő, kivételes tehetség. Ő is Rembrandt hatása alatt áll, de tárgyaiban ujszerüséget keres, főleg mozgalmas munkáscsoportokat. Jobb lapjai: az „Ezért küzdünk", a „Készülődés", a „Falu ipara", a „Család", a „Felszentelés."

Az egész kiállitás érdekes bizonysága a magyar grafika kitünő fejlődésének.

(Kézdi.)

rabszáma szerint jutalmaznák, ezt a jutalmat rendes keresetnek kell nyilvánitani. Nem kevésbé szerencsés volt a képviselőháznak az az állásfoglalása, hogy azért nem lehet a mindenki mást nyomó adóterhet önmagukra, akik azt ránknézve megszavazzák, kiterjeszteni, mert ők nem akarják a következő képviselőház kezét megkötni. Ez sajátságos optikai csalódásnak az eredménye, mert hiszen a közönség azt várta, hogy a mostani képviselőház adózzék és nem a következő. A következő képviselőházat a választók majd el fogják intézni képviselőikkel. Harmadik indoka az adónemfizetés

P. H. 931. III. 22

A t. Vevőközönsé

Az általunk forgalomba hozott

„VEZÉR-FÉN

kitünő minősége és olcsósága révén a legrövidebb i

Cégünk, amely a szakmában elismert nevet h
zárólag saját neve alatt árusitja és

tiltakozik minde

hogy ez a kitünő háztartási szer bármely más gy
sák el, mert erre szüksége nincs, miután

[redacted]

ltségvetési jognak ez az érvényesitése nem g teljes sikerre vezetni, ha fenntartjuk a mai llapotot, amelyben az államhoz befolyó pének egy része nem a rendes büdzsé keretébe rtozik a kiadás és bevétel alapján, hanem ülönféle alapok alkottatnak, amelyek el vannak vonva a törvényhozás felügyelete alól. Természetesnek kell tartanunk, hogy minden önálló államnak vannak külpolitikai szempontból ly diplomáciai alapjai, amelyeket rendelkezési alapoknak neveznek s amelyek nélkül gyetlen állam sem lehet el. Ezek külföldön még sokkal nagyobb mértékben szerepelnek, mint nálunk, ugy hogy ezek ellen kifogást melni önök bizonyára nem fognak. De semmi rtelme sincs annak, hogy az állami költségvetéstől külön kezeltessenek más alapok is, amelyekben pedig, a zárszámadás szerint, bőven an részünk, amennyiben többek közt a következő alapok soroltatnak ott fel: üzemi beruházások alapja (zárszámadási jelentés 185. lap), rszágos népiskolai épitési alap (186.), országos polgári iskolai épitési alap (187.), országos utomobil alap (188.), országos utfejlesztési lap (189.), filmipari alap (192.), tagositási állami alap (193.), élet- és járadékbiztositások elosztási alapja (195.) Minden ily alapnak z a természete, hogy kibujik a törvényhozás llenőrzése alól, két okból. Először azért, mert zeket évenként nem kell megszavazni, mint minden más adót vagy kiadást, másodszor zért, mert mig az összes többi állami kiadásokra áll az, hogy csak abban a költségvetési vben szabad elkölteni, amelyre azt a parlament szánta és csak az utókezelési negyed enedélyeztetik, ezek az alapok ilyen szabályoknak nincsenek alávetve, amiből következik, ogy a költségvetésben a teljes ellenőrzést sem parlament, sem a pénzügyminiszter nem érvényesitheti, ennélfogva a takarékosságot sem,

Olgyai Viktor

VASÁRNAP, 1929 JUNIUS 23 UJS

KÉPZŐMÜVÉSZET

Olgyai Viktor

Amig dolgozott és lelkesedésével lobogásig tüzesitette azokat, akik körülötte éltek, nem esett annyi szó szegény Olgyai Viktorról, mint amióta megrázó halálának hire elterjedt. Halála a nap érdekességévé tette személyét, azzá a szomoru témává, «amelyről mindenki beszél». Halála azonban csak egy percnyi időtöredéke volt életének, fáradságos és lelkes életének, amely tele volt munkával és megmaradó eredménnyel, — essék szó azért ezuttal inkább az életéről: nem a halottról, kit olyan sokan ismerni vélnek, hanem az élőről, kit olyan kevesen ismertek.

Szenvedélyes és nagyratörő lélek lakott benne. A Szepesség szülöttje volt és onnan származott vonzódása a hegyvidéki tájakhoz és azok életéhez. Ott szerette meg az elemekkel küzködő természetet, a büszke dereku szálfenyőket, melyeknek léte örökös küzdelem a szivós sziklatalajjal és a tél vad szeleivel. Ott érezte meg először, egy-egy derékon tört fatörzs látványa előtt, a természet heroizmusát, a dacot és megtörhetetlen lelki erőt, mellyel az élet — habár csak egy-egy fenyőfa alakjában is — a romboló erőkkel szembe fordul. Sokszor megrajzolta, meg is festette utóbb a zordon alpesi tájat, a letarolt oldalu sziklahegyet, melyen az elpusztult élet egyetlen maradványa, a villámtól és orkántól megtépett facsonk a megtörhetetlen lelkierő dacával és elszántságával vájja gyökereit a sziklába és néz szembe ujra az eljövendőkkel. A Mücsarnok egyik téli kiállitásán mutatta be néhány évvel ezelőtt ezt az évek hosszu sora óta érlelődött elképzelését Olgyai, hatalmas méretü festményen. Az elképzelés szimbolikus tartalmát uj jelentéssel teljesitette ki rajta: a kettétört, de meghalni csak azért sem akaró Magyarország szimbólumával.

Bár a festés problémái mindig is érdekelték, sokkal erősebb volt vonzódása a grafikai kifejezés módjaihoz. Többnyire igy van ez az olyan müvészeti egyéniségek esetében, kiket a természetben az egésznél sokkal inkább érdekelnek a részek, a természetnek azok a szépségei, amelyeket csak szerető utánajárással lehet felfedezni és melyeknek ábrázolásához különös érzékenységü szem szükséges. Ez a fajta érdeklődése vitte Olgyait Bécsbe, a nagyhirü William Unger mühelyébe. Mindig büszkén beszélt azokról az esztendőkről, melyeket a nagy bécsi grafikus közelében töltött. Tőle tanulta meg müvészetének mesterségbeli tudnivalóit, melyeknek utóbb maga is olyan kitünő tanitója lett. A grafika minden eljárásának titkait megismerte mesterének oldalán, de többre becsülte azoknál a mester egyéb tanitásait: a müvészet céljairól és utjairól közölt gondolatait.

Mikor Olgyai hazakerült, itthon ugyszólva nem talált grafikai müvészetet. Mellesleg készitett egy-egy rézre karcolt lapot ez, vagy az a festőnk; a többi grafikus-dilletiáns volt. Ekkor kezdtek felbukkanni kiállitásainkon Olgyai lapjai, rézre karcolt, kőre nyomott rajzok, nemcsak előadásuk, de témájuk szerint is mások, mint az addig itthon készültek. Megjelentek rajtuk Olgyai kedvelt motivumai, melyek később olyan népszerüvé tették müvészüket: a napsütötte fenyvesek, a szabályos sorokban nyuladozó fenyőszálak, melyeknek tövében ünnepélyes csöndességgel pihen meg a haraszt. A tájszemléletnek uj módját hozta haza idegenből Olgyai s olyan motivumokat, amilyenek addig nem igen foglalkoztatták müvészeinket.

Mesterségbeli nagy tudása, a különféle grafikai eljárásokban való biztossága és munkáinak müvészi értéke hamar becsületet szerzett a fiatal müvésznek. Mikor Doby Jenő halálával megüresedett a Mintarajziskolán (a mai Képzőmüvészeti Főiskolán) a grafikai szak tanszéke, őt hivták meg reá. És ekkor kezdődik Olgyai pályájának második szakasza: ekkor kezd kialakulni benne a müvésznevelő. Müvészeti életünk sajátos berendezkedése a magyarázata annak, hogy Olgyai müvész pedagógiai müködésének első korszakából alig maradtak jelentős eredmények. A grafika általában elhanyagolt müfaj volt akkortájt s aki legkevésbé érdeklődött iránta, az a közönség volt. Igy történt, hogy tehetségesebb müvészeink elkerülték a grafikát s Olgyaihoz tanulni inkább csak a jelentéktelenek mentek. Nagyot változott a helyzet a háboru után. Abban a gazdaságilag különös időszakban a fiatalok nem is reménykedhettek abban, hogy képeikkel boldoguljanak. Ugyanakkor a müvészet iránt érdeklődő közönség is vásárolni kezdte a grafikát, mert anyagi eszközeivel könnyebb volt hozzája férni, mint a jóval drágább festményekhez. Ezek a külső körülmények, továbbá egy-két fiatal grafikusunk nagy sikerei csábitották fiataljainknak éppen a legtehetségesebbjeit arra, hogy Olgyai Viktor osztályára iratkozzanak.

S ezzel megkezdődött Olgyai pályájának harmadik szakasza. A tehetséges fiatalok között ő maga is megujhodott. Fiatal lett ujra, tanitványainál is fiatalosabb: tuláradó lelkességü, ötletekben, fantasztikus elképzelésben kifogyhatatlan, száz tervet szövő, délibábvetitő. Tanitványai között valósággal külön családi életet élt. Tanitványai gyermekei és egyben barátjai voltak. Képességüket rövid időn valósággal felfokozta és olyan eredmények kifejtésére birta őket, amilyeneket a magyar grafika története addig nem ismert. Hogy a magyar grafikai müvészetnek ma már európai hire van, azt Olgyai fáradhatatlanságának és lelkességének köszönhetjük.

És életének ebben van a főeredménye. Ez fogja megőrizni nevét müvészetünk történetében. Páratlan tanitó, annál is több: nevelő volt. Emberi tulajdonságait, melyek életének belső viharoktói meg nem zavart periódusaiban annyira vonzóvá tették személyét: határtalan optimizmusát, a szépben és jóban való rajongó hitét, elméjének csodálatos mozgékonyságát, képzeletének önmagát sarkantyuzó szenvedélyességét, — mind alárendelte magában a tanitónak s ettől lett olyan páratlan tanitóvá.

Az olyan egyéniségek, mint Olgyai Viktor, pótolhatatlanok. Száz esztendőben, ha egy születik olyan.

Elek Artur.

tanulmánya volt, mely kiegészitője a TESz Ipar- és Mezőgazdaságpártoló Szakosztályának, ez év február havában a földmivelésügyi miniszterhez benyujtott, a mezőgazdasági termelés és értékesités átszervezésére vonatkozó javaslatának. A körzetek müködésének lényege abban áll, hogy több gazda (cca 10.000 hold összterülethez) saját költségén egy erre kiképzett szakembert és egy segéderőt alkalmaz, akik kisérleti laboratóriumok igénybevételével közvetlenül adják a gazdáknak tudományosan megalapozott tanácsaikat a mezőgazdaság minden ágazatában. (Talajismeret, növénytermesztés, állattenyésztés, stb. stb., sőt üzemvezetés és könyvelés terén is.) Németországban, Dániában és más országokban ez a rendszer teljesen bevált és az IMPSzO elhatározta, hogy ezt a mozgalmat Magyarországban — külön erre a célra összehozandó tőkével — megindítja és egyelőre a gyakorlati munkára három körzetet állit fel. Ha — ami feltétlenül elvárható — ez a rendszer eredményessége bebizonyitást nyert, ugy azonnal csak a népszerüsitő társadalmi propagandát folytatja, viszont az egész szervezetet a szakértő intézmények fenhatósága alá helyezi. Az értekezlet, amelynek anyagát *Schmidt* Imre magánbankár, a Gazdaságpolitikai Társaság ügyvezető igazgatója készitette elő, behatóan eszmecsere után az előterjesztett javaslatot szükségesnek és megvalósithatónak jelentvén ki, felkérte a társaság vezetőségét, hogy a terv megvalósitásához szükséges intézkedéseket sürgősen készitse elő.

Meg kell különböztetni a selymet a müselyemtől. A kereskedelemügyi miniszter a jövő hétre ankétre hivta össze az érdekeltségeket, amelyen napirendre kerül a minisztériumnak az a rendelet-tervezete, amely a selyem és müselyem áru közti megkülönböztetésről szól és amelynek alapján rendeletileg fogják szabályozni a müselyemáruknak a selyemáruktól való feltünő és a fogyasztók előtt látható megkülönböztetését.

Kötelékí tarifa Magyarország és Danzig szabad állam között. A napokban megindultak a tárgyalások a magyar vasuti állomások és a danzigi állomások közötti közvetlen kötelékí tarifa létesitése ügyében. A közvetlen kötelékí tarifa beállitása fontos a magyar kivitelre, mert módot nyujt a Finnországba, Litvániába, Lettországba és Esztországba irányuló közvetlen ut irány igénybevételére. Jelenleg a Keleti tenger (Baltikum) felé irányuló forgalmunk Regensburgig vizi uton, onnan Hamburgig vasuton bonyolódik le és mintegy 14 napot vesz igénybe, egyszeri átrakással. A kötelékí tarifa létesitése után Szobon, Oderbergen át, mintegy nyolc nap alatt, átrakás nélkül kerül a kivitelre szánt áru Danzig szabadállam kikötőjébe.

Mielőtt elutazik **biztositsa utipoggyászát**

Legelőnyösebb feltételek! Olcsó dijak! a **„Duna" Általános Biztositó Rt-nál,** Budapest, VI. Andrássy-ut 30 Telefonok: 112—04, 133—42, 228—65

Fürdőkád, mosdó, klozet bidettek kis gyári hibával **Bálint Andor** raktárában, IV, Magyar-utca 1. (Kossuth Lajos-u. sarok) Tel. A. 853—19

28 éve fennálló, jóforgalmu detail **papirkereskedés** átvételéhez, jó összeköttetésekkel rendelkező

társat keresek

Közreműködés nem feltétel. Válaszokat kérek „15000" jeligére **Fenzer hirdetőjébe,** Budapest, IV., Szervita-tér 8 5238

25 éve fennálló beraktározási, bizományi vállalat

tőkés társat vagy finanszirozót **keres**

aki beraktározott árukra kölcsönöket nyujt. A befektetett tőke 25—30%-a. Ajánlatok „Biztos fedezet 10629" jeligére **Sikray** hirdetőirodába, VI., Vilmos császár-ut 33. vagy VIII., József-körut 38. kéretnek. 8299

Ingatlanárverés.

Beneschofszky Antal budapesti lakos rákosszentmihályi 1407. sz. betétben irt ingatlana (villa, Rákosi-ut 38.) az Országos Hitelvédő-Egylet Budapest, (V., Alkotmány-utca 8.) tanácstermében **1920 junius hó 25-én d. u. 1/21 órakor** kir. közjegyző közbenjöttével önkéntes árverés alá kerül. Árverési feltételek megtekinthetők az Országos Hitelvédő-Egylet hivatalos helyiségében 10—1-ig naponta. 4560

Részvénytársaság **keres** fiatal, intelligens

irásztviselőt

perfekt német levelezőt, ki könyvelésben és irodai teendőkben jártas. Kétnyelvü ajánlatok „Fähig 9029" jeligére **Haasenstein és Vogler rt.** hirdetőirodájába, Budapest, Dorottya-utca 11. 5533

Olgyai Viktor

Téli táj

c. hőrajza

repr.

Mův. Krónika

1904. 9. 7. 12 l

A is fehér! Anna!

„A fene a piszkos fajtádat" — kiáltott rá a szolgáló — „kilóditlak ám" — nagyot lökött a parasztasszonyon, aki hagyta magát.

„Menjen haza Treszka, maga máma nincs jóeszin. Szombaton begyöhet a pénzér." Nagyon nehezen, de szerencsésen kimondta. Aztán még a lebirhatatlan sirását is torokra tartva lassan bement.

A parasztasszony magára eszmélten nézett utána. Jóleső megkönnyebbültséget, de semmi szégyent se érzett. Bő kilélegzésekkel fujta magából a haragja alját. Egyet rántott a nagykendőjén s felül az álla alatt megtüzte. Aztán felkapta a kosarát, vállal odaintett a cselédnek, kirugta az ajtót és kemény, férfias léptekkel ment át a ködös udvaron. A barnapiros nap mint egy rothadó barack csüngött most egy kopasz fa ágai közt, olajos nedve kövér csöppekben csurgott az ólak cserepes tetejére . . .

Még nem sötétedett, de hirtelen támadt hidegség estés-borzongást futtatott az emberek bőre alá. Kevesen jártak a kisvárosi utcán, amely görbe fasoraival óriás, borzas hernyóhoz hasonlitott, mintha nehezen mászna ki a földek felé.

Gálné elszánt nekiindultsággal ment a fagyos, göröngyös uton, tekintetét messze eresztve, két kezét öklösre szoritva a bundája zsebében. Kinos szivdobogása volt s a szája tehetetlenül szétnyilt, hogy küzködő tüdejéhez jobban férjen a hig, nehezen szivható levegő.

Treszkához ment, vöröskeresztes rossz-hirrel az uráról.

Dél óta halasztotta az utat. Ijedten, magánakidegen gyámoltalansággal s néha elszántan, hogy nem

„Hegyek között halt meg a hegyek szerelmese" — mondja Réti rektor

Olgyay Viktor, az ismert grafikus és festő, *1870 november elsején született Iglón.* Teológiát, majd bölcsészetet tanult, később, *1891-ben a bécsi akadémiára került*, ahol *Lichtenfelsnél* és *Ungernál* tanult rajzot és festészetet. 1892-ben jelent meg első rézkarca, »*Csöndes éj*« címmel.

1894-ben állította ki Budapesten első olajfestményeit.

azután *Münchenben* és a *Szepességben* élt. 1897-ben kiadta *Tél* című rézkarc-sorozatát. 1902-től kezdve a művészi litográfiával is foglalkozott.

Vízfestményeivel különösen nagy sikereket aratott. A »*Patak mentén*« című festményéért 1903-ban, a »*Felvidéki ház*« című képéért 1906-ban megkapta az *Esterházy*-díjat. *1909-ben »Február« című festményéért*

megkapta a Képzőművészeti Társulat 1000 koronás díját.

1912-ben a *Képzőművészeti Társulat* tájrajzra kitűzött grafikai díját nyerte. *Nyolc éve tanára a képzőművészeti főiskolának.* Egyéniségéről, munkásságáról, képzőművészeti főiskolai működéséről

Réti István,

a *Képzőművészeti Főiskola rektora* a következő nyilatkozatot tette munkatársunk előtt:

— *Olgyay rajongója volt a természetnek*, különösen a hegyet festette és rajzolta előszeretettel, a megértő művész hivatottságával s hozzátehetem, megérdemelt nagy sikerrel. *Kitünő grafikus volt, de festményeivel is sok szép sikert aratott.* Szerette a természetet,

szerette a hegyeket s ahogy a megdöbbentő salzburgi jelentésből látom, a hegyekben kereste fel a halált is.

— *Halála igen nagy vesztesége a Képzőművészeti Főiskolának.* Nyolcesztendős működése alatt *elsőrendű nevelőnek bizonyult.* Szerette az ifjúságot s az ifjúság szerette őt. Valami *különös, szuggesztiv erő volt benne, amivel uralma alatt tudta tartani tanítványait.* Ami a tanárnak legnagyobb elégtétel: büszkén mondhatta, hogy

sikerekben gazdag, elsőrendű fiatal grafikus generációt nevelt.

A geisbergi tragédia női szereplőjéről kérdezzük a rektort.

— *Ez a bajor nő rövid idővel ezelőtt került Budapestre*, — mondja *Réti* István. — Úgy tudom, *nevelőnő volt, amikor Olgyay megismerte.* A hatvan felé közeledő művészt magával ragadta a szenvedély,

elhagyta családját és egy esztendő óta összeköttetést tartott Frey Klárával.

A válás még nem történt meg, de úgy tudom, *Olgyay* és családja — felesége, felnőtt 20—22 éves leánya és két kisebb fia — között *megszakadt minden összeköttetés.*

A tragédia előzményeit kérdezzük.

— *Hogy a szerelmi regény ilyen szomorú fordulatot vesz, arra nem gondolt senki.* Tanári működésében semmi változást nem láttunk. *Éppen olyan buzgalommal látta el feladatát a legutóbbi időben, mint azelőtt.* Csak a magánéletben vehettük észre, hogy valami bántja *Olgyayt.*

Erős lelki depresszió vett erőt rajta,

de arra nem gondoltunk, hogy öngyilkossági tervekkel foglalkozik.

Olgyay Viktor

attakkal

diákok

net diákok semlegesen
minthogy úgy ők, mint
okrata egyetemi ifjúság
az aulától,

ült sor összeütközésre.
g a rektor utasítása
ben be akart hatolni

az egyetem épületébe,

hogy kiürítse az aulát, de olyan nagy volt a tömeg a kapu alatt és az aula felé vezető folyosón, hogy nem tudott beférkőzni. Ekkor tehát *arra határozta el magát a kivezényelt rendőrség parancsnoka,* hogy

előbb az oszlopos feljárót tisztítja meg a tüntető diákoktól.

Ez sem ment könnyen, a diákok ellenszegültek, mire

a rendőrök erélyesen léptek fel és több egyetemi hallgató megsebesült.

Délután egy órakor szakadt vége a zavargásoknak. Néhány diákot letartóztattak a rendőrök, akikről látszott, hogy ők a tüntetés rendezői.

ilni egy kisleányt
agyonzúzta magát

úton. Ettun Márta nem
lélekjelenlétét, nagyot
kormányon, hogy elke-
lást, de a gyermek egye-
ító felé futott rémületé-

t, hogy

horzsolásokat szenvedett, Levy Ágnes sértetlenül menekült.

a 17 éves Márta azonban a felborult kocsi alá került és véresen emelték ki alóla a falusi em-
berek

Olgyay Viktor

Olgyay Viktor festőművész halálos szerelmi drámája Ausztriában

Súlyosan megsebesített egy úrileányt, azután agyonlőtte magát

A temetési költségeket már régebben letétbe helyezte egy bankban

Salzburg, június 20
(Bécsi Távirati Iroda)

A Judenberg Alp alatti erdőben, a Geisbergben tegnap

Olgyay Viktor 59 éves budapesti festőakadémiai tanár revolverlövéssel megsebesítette a bajorországi Kindingből származó 29 éves Frey Klárát, azután önmaga ellen fordította a fegyvert és agyonlőtte magát.

Hátrahagyott jegyzeteiből kitűnik, hogy Olgyay Viktor és Frey Klára kettős öngyilkosságot akart elkövetni. Frey Klárát a mentők kórházba szállították, Olgyay tetemét pedig a halottas kamrába vitték.

Olgyay még június 17-én letétbe helyezett egy itteni banknál

a maga és kísérőnője temetési költségeire 450 schillinget.

a Ház elnökségének vezetése
áz tagjai minél nagyobb szám-
enek meg és az emlékművet a
rújával is megkoszorúzzák. Az
leleplezése június 26-án történik.

ezután rátért *a napirend* ára, mindenekelőtt *harmad-*
ásban is elfogadta a Kel-
umot, majd

glevélkölcsönök szerzésére

egpénztári késedelmi kama-
edésére vonatkozó törvény-
folytatólagos tárgyalására
sor.

uer Ferenc az első szónok.
ıdkívül messzemenő felhatal-
tartalmaz a kormány részére
yjavaslat, — kezdte beszédét
r Ferenc, — *nagy hajsza fo-*
öldbirtokosság körében hitel
ni beteges, sőt balkáni tünet.
k akkor leket előnyös a hosz-
ntú zálogkölcsön, ha belföl-
ezhetjük meg.

nokkal elzárják
telt

lubban egy bankvezér kijelen-
gy a községi takarékpénztár
het részt az olcsó hitelakció-

(Mozgás.) Aki hátralékban van, an
nak kamatot kell fizetni, de annak
azután mindegy is, hogy ennek a ka
matnak a fele büntetéspénz.

**A bírságpénzeket a pénzügymi-
niszter úr kijelentésével szemben
országszerte szedik, még pedig
a hátralék háromszorosát hajt-
ják be.**

Malasits Géza: És még pótlékot is

Fábián Béla: *Késedelmi kamat é*
300 százalékos bírság, ez itt a rend
szer. Az államhoz sem illik a 24 szá
zalékos kamat. Történt ugyan vala
melyes javulás. *Eredetileg a Társa*
dalombiztosítónál 120 százalék volt
késedelmi kamat, vagyis havonta 1
százalék.

Felszólalásomra jelentette ki
pénzügyminiszter, hogy azt a hav
10%-ot havi 2%-ra szállítja le. Ak

Szombaton mű
Füredi sz

— *Az Est tudósítójától.* —

Az ellenforradalom vértanuina
emlékművét a főváros képzőmüv
szeti bizottságának tagjai *szombato*
déli egy órakor fogják megtekinte
Füredi Richárd szobrászművész mű
termében. A megtekintés után fog h
tározni a bizottság arról, hogy

Olgyay Viktor

MU. 929. VI. 21.

— (Olgyay Viktor festőművész Salzburgban öngyilkosságot követett el.) Művészi körökben megdöbbenést keltett az a távirat, amely Salzburgból érkezett csütörtökön délután. A szükszavu jelentés kettős öngyilkosságról számol be, melynek egyik halálos áldozata *Olgyay* Viktor festőművész. A judenburgi Alpok tövében a geisbergi erdő szélén a környékbeli lakosság fedezte fel a tragédiát. A tisztáson egy hatvan év körüli férfi feküdt s egy harminc éves nő. A *férfi halott volt*, a nő átlőtt mellel, eszméletlenül feküdt. A rendőri bizottság megállapitotta, hogy a férfi *Olgyay* Viktor festőművész s a nő *Frey* Karola bajor nevelőnő. A leányt a salzburgi kórházba szállitották, de kihallgatni nem lehetett. A hátrahagyott levelekből megállapitották, hogy a festőművész és a nevelőnő közös elhatározással akartak megválni az élettől. Az utóbbi időben nagyfoku elkedvtelenedést, magábazárkózottságot vettek észre barátai *Olgyay* Viktoron. Betegség és *anyagi gondok* köszöntöttek be a festőművészhez és *Olgyay* ettől kezdve mindgyakrabban kezdett foglalkozni az öngyilkossági gondolatokkal. Szombaton még előadást tartott a Képzőművészeti Főiskolán. Ettől kezdve nem látták őt. Az elhunyt festőművész 1870-ben született *Iglón*. 1891-ben a linzi akadémián festészetet és rajzot tanult. Három év mulva állitott ki először Budapesten, néhány vizfestményével keltett nagy feltünést. 1903-ban és 1906-ban megnyerte az Esterházy-dijat, majd 1909-ben a Képzőművészeti Társulat 1000 koronás dijat, 1912-ben pedig a grafikai dijat kapta meg. Nyolc esztendeje müködött mint a Képzőművészeti Főiskola tanára.

Olgyai Viktor

Olgyai Viktor festőművész tragikus öngyilkossága a Salzburg mellett fekvő gaisbergi erdőben.

Megrendítő tragédia hire érkezik Ausztriából, a Salzburg mellett elterülő Gaisberg erdejéből. És ez a tragédia annyival is megrendítőbb, mert hőse és egyben áldozata, általánosan ismert és kitünő név viselője, egyike a magyar képzőművészet legjelesebb mestereinek: *Olgyai Viktor festőművész, a Képzőművészeti Főiskola tanára.*

A Salzburgtól keletre elterülő *Gaisberg* lejtőjén, az erdő tisztásán, szerdán estefelé, *idősebb halott férfit és vérében fetrengő fiatal nőt találtak a kirándulók.* A Salzburgból telefonhivásra kirobogó mentők megállapitották, hogy a halott férfi *Olgyai Viktor festőművész, a budapesti Képzőművészeti Főiskola tanára, a fiatal nő pedig, akit egyik salzburgi kórházban helyeztek el, Frey Karolina, stuttgarti születésü leány.*

Frey Karolina a salzburgi Szent János-kórházban magához tért és bár sebesülése — válláig terjedő mellövés — igen sulyos, a rendőrség kihallgatta. *A leány azonban minden vallomást megtagadott arra nézve, hogy mi vitte Olgyai Viktort és őt a közös öngyilkosságra.*

Olgyai Viktor holttestét a salzburgi halottasházba szállitották.

Olgyai Viktor tragédiájának regényes előzményei.

Budapesten a csütörtök délutáni órákban terjedt el a különös és rejtelmes kettős öngyilkosság hire, amely természetesen elsősorban a képzőművészeti társadalmat renditette meg.

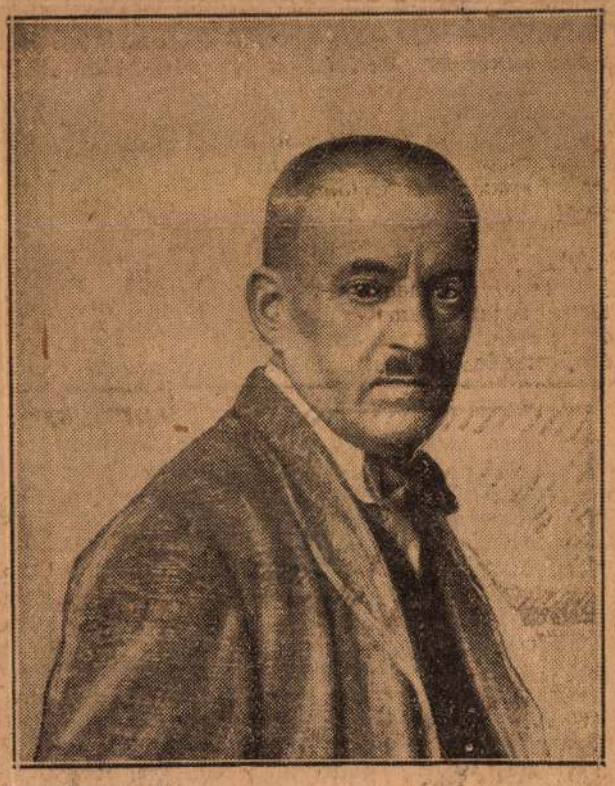

OLGYAI VIKTOR

(Erdélyi felv.)

A Kelenhegyi-uti *Műteremházban* azonban, ahol Olgyai Viktor évtizedek óta lakott, *nem ismeretlenek azok az előzmények*, amelyek regényesen festik alá ezt a kettős öngyilkosságot és amelyekből kiderül, hogy Olgyai Viktor tragédiája: az öregedő férfi utolsó szenvedélyes fellángolásának örök tragédiája.

Olgyai Viktor nehány év óta egyedül és visszavonultan élt a műteremház egyik lakásában, mert feleségétől válófélben van és Olgyainé a művész három gyermekével a Fadrusz-utcában lakik, mióta férjétől elköltözött. Olgyai egész tanári fizetését és művészetének minden jövedelmét feleségének adta havonként, hogy ez gyermekeit méltó módon nevelhesse föl. Magának alig tartott meg annyit, hogy megélhetésére teljék. *Egy évvel ezelőtt legjobb barátjánál és névrokonánál, Olgyay Ferenc festőművésznél, aki a műteremházban szomszédja is volt, megjelent egy szép fiatal leány, Herz szalámigyáros gyermekeinek német nevelőnője, akivel Olgyai Viktor barátjának műtermében meg is ismerkedett.* A fiatal leány nagy hatást tett az öregedő művészre, ugyhogy Olgyai, akinek idegei már régóta a felőrlődés jeleit mutatták, a leánnyal történt ismeretsége óta valósággal megváltozott. Frissebb lett, jobbkedvü, sokat sétált Frey Karolával, a stuttgarti származásu csinos nevelőnővel és alig nehány nappal megismerkedésük után *bejelentette barátainak, hogy a leányt feleségül veszi.*

A leánykérés meg is történt. *Olgyai Viktor Herz szalámigyáros nejétől kérte meg Frey Karola kezét,* akire szintén nem maradhatott hatás nélkül az öregedő művész fensőbbséges szelleme és tuláradó lángolása, mert *a fiatal leány, a köztük fönálló korkülönbség ellenére, igent mondott.* Ettől az időtől kezdve igen gyakran voltak együtt a szerelmesek, a leány nemrégiben ott is hagyta szolgálati helyét, Olgyai pedig rábirta feleségét, hogy ez egyezzék bele a válás mielőbbi lebonyolitásába, mert ő a fiatal német leányt feleségül veszi. Olgyai ebben az időben örömmel ujságolta barátainak, hogy *felesége hajlandó a lehető leggyorsabban elválni tőle, Frey Karola viszont kijelentette, hogy lemond minden olyan anyagi igényről, amely házassága után őt illetné meg Olgyai első felesége helyett.*

Néhány héttel ezelőtt azonban ujból nagy levertséget észleltek a művész barátai Olgyai Viktoron. A leány ugyanis nem birta tovább a lealázó társadalmi helyzetet, hogy törvényes esküvő nélkül a művészszel éljen és ezért *a válóper lebonyolodásáig Württembergbe utazott, ahol bátyja banktisztviselő.* Olgyait a leány távozása rendkivüli módon lehangolta, de tulzaklatott idegeit még jobban megviselte az, hogy *felesége meggondolta magát időközben és kijelentette, hogy a válásba mégsem egyezik bele.*

Olgyai Viktor ettől kedve foglalkozni kezdett a halál gondolatával és barátai előtt gyakran emlegette, hogy szerelmesével együtt elköltözik erről a világról. *Junius tizennegyedikén Olgyay, kezében kis kézibőröndjével, eltávozott hazulról és célzásaiból barátai aggodalmaskodva sejtették meg a készülő tragédiát.* Sürgönyöztek is a leány fivérének, értesitették Olgyai Viktor feleségét, de senki sem tudta, hogy a művész hova utazott.

Mint most kiderült, Olgyai még aznap *Salzburgba* érkezett, itt találkozott Frey Karolával, másnap *együtt deponáltak az egyik salzburgi bankban* 450 schillinget temetésük költségeire, megirták búcsuleveleiket, szerdán délután pedig végbezvitték végzetes elhatározásukat. Az erdők és fenyvesek festője egy fenyvesek koszoruzta hegyi tisztáson menyasszonya mellébe lőtt, majd midőn látta, hogy ez eszméletlenül esik össze, önmaga ellen forditotta fegyverét. Egy nagy karriér és egy hatalmas késői szenvedély regénye záródott le ezzel a pisztolylövéssel mindörökre.

Olgyai Viktor életrajza.

Olgyai Viktor 1870-ben született *Iglón.* 1891-ben végezte el a bécsi művészakadémiát, majd Budapesten, a Szepességben, később pedig Münchenben dolgozott. Az elmult évtizedek során nagy sikereket aratott tájképeivel, amelyeken, a festő üde szinlátásával és a grafikus virtuóz készségével [illegible]

előbb történik meg, szerződés előirja.

ásának eredményei.

Poincaré négyórás beszéde.

Párizs, jun. 20. *(A Pesti Hirlap tudósitójának rata.)* Még a legszemfülesebb riporterek sem tudk egyes külsőségeken kivül lényeges dolgokat jeeni a kamara pénzügyi és külügyi bizottságának napi egyesitett üléséről, amelyen *Poincaré* beszélt a jóvátétellel és a szövetségesközi adósságokkal zefüggő aktuális kérdésekről. *Csak azt lehetett* gállapitani, *hogy Poincaré négy óra hosszat be*lt, de még távolról sem meritette ki tárgyát. óvátette a Franciaország szempontjából most legkább aktuális *Mellon-Bérenger-féle egyezményt, nellyel Franciaország nem kapta meg mindazt, ni megillette volna. Ha azonban a kamara nem tifikálná ezt az egyezményt, amelynek ratifikálára az Egyesült-Államok az augusztus 1-ig terjedő ros határidőt szabták meg, akkor esetleges ujabb rgyalások során, csak rosszabbul járhatna Fran-*

Benes beszéde a k

Prága, jun. 20. Ma teszik közzé Benes külügyiniszternek azt a beszédét, amellyel tegnap a képiselőház külügyi bizottságában a vita során feletett kérdésekre válaszolt.

— Tévedés az, — mondotta — hogy ő legutóbbi expozéjában a kisebbségi problémára vonatkozó égebbi álláspontját és nézeteit megváltoztatta. Teljes tudatában annak, amit mond, állitja, hogy nagyon veszedelmes dolog, ahogy mostanában a kisebbségi kérdésről vitáznak. *Nem mintha ő irtóznék a kisebbségeknek adandó koncesszióktól: ez a belpolitika kérdése.* Fontos azonban a nemzetközi és a belpolitikában egyaránt a kisebbségi problémákat legkisebb részletükig analizálni, technikai, nemzetközi és belső oldalukat is szemügyre venni. Ez nem azt jelenti, hogy ezeket a kérdéseket csak jogászok oldhatják meg.

Arra a megjegyzésre, hogy a fegyverszünet alkalmával önrendelkezésről is beszéltek, de ezt nem tartották be, azt válaszolta, hogy az önrendelkezésről itéletnapig lehet vitatkozni, mivel erről mindenkinek más a felfogása. A kisebbségi kérdések mai alakjukban a jogok és kötelességek minimumát reprezentálják; ezt a minimumot nemzetközileg tiszteletben kell tartani. Fontos, hogy pontosan megvonják a demarkációs vonalat, hogy miről lehet belpolitikailag vitatkozni és mi tartozik nemzetközi ellenőrzés alá. *Benes nem kételkedik abban, hogy egy napon a kisebbségi jogok magyarázata a hágai nemzetközi biróság utján történik meg.* Akkor majd meglátják, hogy Csehszlovákia ennek a magyará-

oldali lapoknak ezen a követelésen nincs mit csodálkozni.

Föltünő azonban a baloldali sajtó magatartása, mert a baloldali lapok eddig tulnyomórészt többkevesebb megértést tanusitottak a németekkel szemben ebben a kérdésben. Most azonban a baloldali lapok cikkeiből is az a fölfogás olvasható ki, *hogy a Rajnavidék kiürítését nem szabad elsietni, és bizonyos halogatás nem ártalmára, hanem csak hasznára lehet az ügynek.*

A *Volonté* szerint a francia államférfiak nyilatkozataiból Stresemann megszerezhette azt a bizonyosságot, hogy

a Rajnavidék kiürítése kétségtelenül korábban fog megtörténni, mint ahogy a versailles-i békeszerződés megállapitja.

Bizonyára honorálni fogja a francia kormány azt a német fölfogást, mely szerint a Rajna-vidék kiürítése nélkül a Young-terv nem válhatik teljes értékűvé. Abban azonban Stressemannak nem szabad bizakodnia, hogy a kiürités már szeptember 1-én megkezdődik. Ez a dátum egyáltalán nem mondható bizonyosnak.

Fehér orgonák.

Irta: Lőrinczy György.

— Gyere már onnan! — szólt csöndesen, de kissé türelmetlenül Boriskára az asztaloslegény. — Mit bámulsz annyit?

Lenci szerelmes volt a Bárány Boriska üzenkét

Olgyay Viktor

1929 junius 21, péntek MAGY

Olgyay Viktor festőművész halálos drámája Ausztriában

Csütörtökön reggel szükszavu távirat jelentette a budapesti főkapitányságnak és a magyar müvésztársadalom néhány kiválóságának, hogy Ausztriában, Salzburgban, a geissbergi erdő mellett szerdán délben *megrendítő szerelmi dráma történt, amelynek áldozata Olgyay Viktor, az ismertnevü magyar festőművész*, a Képzőművészeti Főiskola grafikai szakosztályának vezetője, sulyos sebesültje pedig *Frey* Karola stuttgarti származásu, Budapesten nevelőnősködő fiatal leány. Az első távirat szerint az ötvenkilencéves festőakadémiai tanár revolverlövéssel megsebesitette a fiatal leányt, azután önmaga ellen forditotta a fegyvert és agyonlőtte magát. Hátrahagyott följegyzéseiből a salzburgi rendőrhatóság megállapitotta, hogy *Olgyay Viktor és Frey Klára közös elhatározással kettős öngyilkosságot akartak elkövetni.* Frey Klárát a salzburgi mentők a kórházba vitték, Olgyay Viktor holttestét pedig a halottaskamrába szállitották. A salzburgi rendőrség megállapitotta azt is, hogy három nappal ezelőtt a festőművész egy salzburgi banknál *négyszázötven schilling letétet helyezett el a maga és kisérőnője temetési költségeire.*

A halálos találkozó

A szerelmi drámával kapcsolatos öngyilkosság, Olgyay Viktor regényes és megrendítő drámája percek alatt elterjedt a főváros müvészvilágában és az uritársaságban egyaránt. Olgyay Viktor müvészkollégáit, tanártársait és növendékeit váratlanul érte a katasztrófa hire, de nem okozott nagy meglepetést, mert a festőművészt környezete és barátai rendkivül ideges, exaltált természetü, önmagával meghasonlott embernek ismerték, aki a legutóbbi hónapokban családi viszálykodásai és élete őszének mindenfelé ismert, friss fellobbanása nyomán szinte embergyülölővé vált s mindenki sejtette róla, hogy ez a megtépett kedélyállapota tragédiára fog vezetni. Olgyay Viktor szombaton még fentjárt a Képzőmüvészeti Főiskolában s az előadóteremben javitgatta növendékei munkáját. Vasárnap nem jött be az intézetbe s hétfőn is távolmaradt, tanitványai azonban azt hitték, hogy a nagy zápor tartotta távol az iskolától. Mint megállapitást nyert, a festőművész hétfőn utazott el Salzburgba. A vasárnapot még lakásán töltötte — önkéntes magárahagyottságban — a Kelenhegyi-uti müteremházban, ahol a hozzá látogatóba érkező, Nóra nevü menyasszony-leánya készitett ebédet neki. Hétfőn reggel váratlanul, anélkül, hogy a Képzőmüvészeti Főiskolán bejelentette volna, vagy családjának említést tett volna felőle, minden csomag nélkül hirtelen elutazott. Egyenesen Salzburgba ment, ahol Frey Karolával volt találkozója. Itt az egyik banknál deponálta a temetéshez szükséges összeget, majd a Salzburg melletti erdőben megtörtént az utolsó találkozás Olgyay Viktor és Frey Klára között. Akkor dördült el a revolver, amely sulyosan megsebesitette a fiatal leányt és kioltotta a müvész életét.

Hogyan történt a tragédia?

A megrázó drámáról érkezett ujabb táviratok szerint szerdán délután a judenburgi alpok tövében, az erdő szélén, környékbeli parasztok egy hatvan év körüli, hátrafésült, őszhaju férfi holttestét találták, mellette pedig egy harminc év körüli nő hevert eszméletlenül, vérében. Azonnal értesitették a salzburgi rendőrséget és a mentőket. Az orvosi vizsgálat megállapitotta, hogy *a férfi halálát szivlövés okozta* s Frey Karolin sebesülései is életveszélyesek. A rendőri bizottság a hátrahagyott levelekből és iratokból megállapitotta, hogy a férfi *Olgyay* Viktor, a nő *Frey* Karola volt s a professzor a leánnyal kettős öngyilkosságot akart elkövetni. A rendőrorvosi vélemény szerint Olgyay Viktor először a leány ellen forditotta a fegyvert. A golyó a balmellén találta a fiatal nőt s a szivmellett elhaladva, a vállán hagyta el a testet. Olgyay láthatta, amikor a fiatal leány eszméletlenül összerogyott, azt hitte, végzett vele és maga ellen forditotta a fegyvert. A golyó pontosan talált, megsértette a szivet s azonnali halált okozott. Frey Karolát a salzburgi Szent János-kórházba vitték a mentők, ahol csütörtökön délelőtt ki akarta hallgatni a rendőrség. A fiatal leány azonban kijelentette, hogy *semminemü vallomást nem akar tenni a kettős öngyilkosságról.* Csak anyit mondott, hogy *közös egyetértéssel határozták el, hogy a halálba menekülnek életük problémái elől s ő maga is meg akart halni.* Miután a fiatal leány állapota változatlanul sulyos és életveszélyes, az orvosok nem engedték meg, hogy a rendőri bizottság hosszabb ideig faggassa a sulyos sebesültet.

Olgyay Viktor élete

Olgyay Viktor, az Istenáldotta tehetségü, tragikus-sorsu festőművész Iglón született s fiatal korában papnak készült. A Pázmáneum növendéke volt, teológiai tanulmányait kitüntetéssel végezte, amikor közvetlenül felszentelése előtt megváltoztatta szándékát és elhatározta, hogy festőművész lesz. Huszonnégyéves korában került a bécsi akadémiára, ahol *Lichtenfeld* és *Unger*, neves bécsi professzorok tanitványa volt. Már első rézkarcaival nagy sikert ért el, első olajfestménye pedig, amelyet 1894-ben állitott ki Budapesten, azonnal felhivta reá a müvészvilág figyelmét. Később Münchenbe költözött, régi mesterek halhatatlan alkotásai között folytatta tanulmányait s mint festőművész és grafikus egyaránt igen jelentős sikereket aratott. Münchenben megnősült, bajor leányt vett feleségül, akitől három gyermeke született, majd visszatért Budapestre, ahol 1907-ben a Képzőmüvészeti Főiskola tanára lett. A müvészi siker és elismerés továbbra is hüséges maradt hozzá. A háboru előtt az Esterházy-dijat nyerte el, majd egymásután többször a Képzőmüvészeti Társulat dijait. Erős része volt a Grafikai Egyesület megalapitásában és a magyarországi grafika föllenditése jóformán az ő müve. Kitünő müvészpedagógus volt, aki tehetsége és munkaereje legjavát nem annyira az önálló alkotásnak, mint inkább a müvészképzésnek szentelte és egész csapata az azóta világhirnévre szert tett, fiatal rézkarcmüvészeknek, neki köszönhette fejlődését.

„Az őszi szerelem"

Olgyay Viktor házasélete nem volt boldog. mindazonáltal felnevelte gyermekeit s a házastársak között csak körülbelül egy évvel ezelőtt következett be a különválás. Husz évig tartó házasság után tavaly a Kelenhegyi-uti müteremházból felesége, két fia és leánya elköltözött tőle a Fadrusz-utca 12. számu házba. Körülbelül ebben az időben, egyik külföldi utazásakor ismerkedett meg Olgyay Viktor Frey Karolával, aki beköltözött hozzá a budai müteremlakásba s a házvezetőnője lett. Most már nemcsak hozzátartozói, de barátai is végképp elfordultak tőle s amikor mintegy két hónappal ezelőtt *Frey Karola is elhagyta a müteremházat és Bajorországba utazott*, a müvész idegállapota teljesen összeomlott. *Hogy azután innen kezdve miképpen érelődött a helyzet a mostani megrendítő tragédiáig, azt pontosan senki sem tudja elmondani, mert Olgyay Viktornak élete utolsó szakában bizalmasai és barátai nem voltak többé.*

Bizonyos jelekből arra következtetnek, hogy Olgyay Viktor házasságra akart lépni Frey Karolával. Már meg is egyezett feleségével, összes festményeit, butorait, ingóságait közjegyzői okirattal ráruházta gyermekeire, sőt irást adott feleségének, hogyha másodszor is megházasodna, tanári nyugdija első feleségét illeti. A válóper elé azonban Olgyayné nehézségeket gördített és később Frey Karola is elutazott Budapestről bátyjához, aki Würtenbergben banktisztviselő. Az állandó idegizgalmak fölboritották a müvész lelki egyensulyát. Igy érlelődött meg azután különböző más bajok és anyagi gondok halmozódásával a müvészben a kettős öngyilkosság gondolata.

A Kelenhegyi-uti müvészházban, Olgyay Viktor mütermében hatalmas vászon maradt befejezetlen. *Őszi szerelem* lett volna a kép cime s néhány héttel ezelőtt fogott hozzá a müvész. Alig hogy elkezdte, csak a háttér szomoru, ködös hegyeket ábrázoló konturjai alakultak még ki, — az *Őszi szerelem* befejezésére Olgyay Viktor nem talált más megoldást, mint a judenburgi ködös hegyek között eldördült kettős revolverlövést.

Budapesten is beválna, hiszen rovidesen ... is olyan sok az autó, hogy minden ötvenedik lakosra esik egy. Ha laza a levegőben lógó autó láncmadzagja, akkor ránk is eshet egy; előbb aligha.

— **A Népfőiskolai Széchenyi-Szövetség közgyülése.** A Budapesti Népfőiskolai Széchenyi-Szövetség junius 23-án (vasárnap) délelőtt fél 10 órakor Váci-utca 62. szám alatt (Ujvárosházán, az előljárósági tanácsteremben) tartja VII. évi rendes közgyülését. — A *Szegedi Népfőiskolai Széchenyi-Szövetség* junius 23-án, délelőtt 10 órakor, tartja székházában (Galamb-utca 12) évi rendes közgyülését. Közgyülés előtt délelőtt 9 órakor szentmise lesz az alsóvárosi Mátyás-templomban. A közgyülésen az elnöki megnyitót *Schandl* Károly dr. OKH vezérigazgató, országos elnök, mondja. A záróbeszédet *Kószó* István dr. ny. belügyi államtitkár, társelnök, tartja. Este 8 órakor társasvacsora lesz az alsóvárosi Népkör helyiségében, Katona Pál Földmives-utca 7. sz. vendéglőjében.

Vesezavarokat eliminál és a test kiválasztási szerveinek egészséges müködését biztositja a Salvator-gyógyviz használata.

— **Hősi halott gazdász-akadémikusok emlékmüvének leleplezése Debrecenben.** *Debrecenből* jelentik: *Csütörtökön* délelőtt tizenegy órakor leleplezték a Pallag-pusztán, a debreceni gazdasági akadémia parkjában a a hősi halált halt kilencvenhat világháborus *kassai, kolozsvári* és *debreceni* akadémiai hallgató emlékére emelt *bronz* emlékművet. Ez alkalommal Debrecenbe érkezett *József* főherceg, vitéz *Tanitó* Béla őrnagy szárnysegéd kiséretében, továbbá *Albrecht* főherceg, vitéz *Péchy* Kálmán ezredes szárnysegéd kiséretében. A főhercegeket *Ruffy Vargha* Kálmán, az akadémia igazgatója üdvözölte. Az ünnepélyen a miniszterelnök képviseletében *Hadházy* Zsigmond főispán, a földmivelésügyi miniszter nevében *Prónay* György államtitkár, a honvédség részéről vitéz *Sipos* Árpád dandárparancsnok, a város képviseletében pedig *Vásáry* István dr. polgármester jelent meg. Ott voltak még: *Rásó* István és *Vásáry* József felsőházi tagok, *Nánássy* Andor országgyülési képviselő, valamint az egyházi és világi hatóságok képviselői igen nagy számban. Az akadémia disztermében tartott ünnepi istentisztelet után a főhercegek fogadták a diszszázad és az akadémiai hallgatók disszakaszának tisztelgését, majd elfoglalták helyeiket. Az ünnepély a nemzeti Hiszekeggyel kezdődött, majd *Ruffy-Vargha* Kálmán akadémiai igazgató mondott megnyitó beszédet és felkérte *József* főherceget az emlékmü leleplezésére. *József* főherceg beszédében többek között a következőket mondotta: — Többször le volt tiporva hazánk, de az isteni igazság nem engedte meg, hogy meghaljon, mindannyiszor ujra naggyá és virágzóvá tette és most sem engedi elpusztulni. Sötét, komor fellegek vannak még hazánk egén, de ugy látom, hogy egy *bibliai szivárvány* van a komor fellegeken, amely feltámadást igér. Ez a szivárvány a magyar hősiesség, a magyarnak minden áldozatra kész hazafisága. Ez a kilencvenhat név képletesen egyesiti *Debrecent, Kolozsvárt* és *Kassát*. Ez az emlék az együvétartozást hirdeti." József főherceg ezután elhelyezte koszoruját az emlékmüvön, majd *Albrecht* főherceg lépett elő, s a következőket mondotta: — „Különös tragikum, hogy akiknek nevei itt meg vannak örökitve, még csak nem is saját földjükben nyugodhatnak. Buzaszemek lettek, amelyeknek kicsirázása és kivirágzása a magyar jövőé lesz. A mi feladatunk a buzaszemeket learatni, amelyek az ő vérükből keletkeztek." Ezután az emlékmü megkoszoruzása következett, amelynek során *Prónay* György báró a földmivelésügyi miniszter koszoruját tette le beszéd kiséretében, majd vitéz *Sipos* Árpád tábornok a honvédség, *Vásáry* István dr. polgármester a város közönsége, vitéz *Nagy* Pál tábornok törzskapitány a vitézi szék, *Darkó* Jenő az egyetem és a társgazdasági akadémia koszoruját helyezte el; majd a helyi egyesületek tették le koszoruikat. Az ünnepély a Himnusz elénekléséyel ért véget. Délben az akadémia disz-

nem kap. ... holott gazdaságának a fele Magyarországra esik. Féléven keresztül *még határátlépési igazolványt sem kapott* és igy saját gazdaságába se mehetett. Éveken át sem ki, sem be nem mehetett a határ által átvágott négyszázholdas gazdaságából. És minthogy ennek következtében Magyarországon maradt birtokrésze számára igavonó barmokat kellett tartania, kimondották, hogy birtoka két önálló egész, annál is inkább, mert a magyarországi részen istállója és borpincéje van. Mikor emiatt a magyar részen lévő állatait el akarta adni, azt mondották, hogy ez nem elég, mert az épületeket is a földig le kell rombolni. Éveken át nem engedtek homokföldjei számára még egy szekér trágyát se vinni, de egy kosár szőlőt vagy cseresznyét sem vihetett át még saját szükségletei számára sem. Valahányszor a csendőrök utasitást kaptak, hogy a határon átjött idegeneket ellenőrizzék, késő éjjel mindig felzörgették őt és igazolnia kellett, milyen alapon tartózkodik ott. Ha nyáron vendégei jöttek utlevéllel, rögtön rendelet érkezett, hogy *az illetők negyvennyolc óra alatt távozni kötelesek.*

Kégly végül tanácsot kér, hogy e hajmeresztő dolgokat, ha kellő elégtételt nem kap, *közölheti-e az angol lapokkal.*

— **Elbocsátják az ideiglenes állami dijnokokat?** A pénzügyminiszter már többször kijelentette, hogy a tisztviselői ideális, vagy *normál-státust* olymódon akarja helyreállitani, hogy az üres állásokat nem engedi betölteni. Most aztán az igazságügyminisztériumban ankétot tartottak és hir szerint, elhatározták, hogy a segédhivatali tisztviselők létszámát, kihalás utján, *15 százalékkal csökkentik;* az ideiglenes minőségü dijnokok egy részét pedig *15 napi felmondással elbocsátják.* A dijnokok abban biznak, hogy a pénzügyminiszter a régebbi kijelentéseit ma is fentartja és nem egyezik bele, hogy kéthetes felmondással az utcára tegyék őket. Ha csakugyan elbocsátják őket, annak is megvan a törvényes formája: *végkielégitést kell adni nekik.*

Idők jele

Fújnak Benestül a tüdők,
De mindhiába köpköd ám:
Bizony, változnak az idők
És vélük változik — Le Temps!

— **Tabáni Washington.** A Hadnagy-utcánál kezdődik a Tabán kertvárosa, mely a budai hegyvidék leggyönyörübb pontja. A Sashegy, Naphegy és Gellérthegy között fekvő terület gyönyörü kilátást nyujt a Dunára, a királyi várpalotára. Itt épült fel a Hegyalja-ut 5. számu társasház, békebeli nagy és komfortos szép szobákkal, olcsó árakkal. Most már megtekinthetők. Vásárolni kivánók felvilágositást kaphatnak I., Zsolt-utca 11., délután 3—6 óráig. (4 autóbusz.)

Olgyay Viktor

— **Vizsgálat Olgyay Viktor tragédiája ügyében.** *Olgyay* Viktor festőművész, a Képzőművészeti Főiskola tragikus körülmények között, külföldön hirtelen elhunyt tanára ügyében a salzburgi hatóságok tovább folytatták a nyomozást. A vizsgálat során megállapitást nyert, hogy az a hir, amely szerint Olgyay Viktor sebesitette volna meg *Frey* Klárát, nem felel meg a valóságnak. Frey Klára kihallgatásakor a salzburgi Szent János-kórházban elmondotta, hogy közös elhatározással, kettős öngyilkosságot akartak elkövetni és *Olgyay Viktor a leány szemeláttára agyonlőtte magát.* Csak Olgyay Viktor halála után kapta fel Frey Klára a fegyvert, hogy maga is öngyilkosságot kövessen el és saját kezével sebesitette meg magát. A vizsgálat a megrenditő dráma ügyében tovább folyik.

M.929.VI.25.

NU 929. XII. 22.

Olgyai Viktor

SZINHÁZ, MŰVÉSZET

Téli tárlat

A Műcsarnok ezidei téli kiállítása is olyan, mint az eddigiek: diszkrét müteremhangulat, néhol a muzeumok patinás levegője, választékos humor, itt-ott bravuros ekvilibrisztika a technikával, egész sereg ismeretlen ur és urhölgy arcmása a falakon. Sehol egy erős hang, senkisem szerénytelenkedik tulzott eredetiséggel. Szalondialogus a művészettel, kinn pedig sir, kacag, birkózik és ordit, — neveletlenkedik az élet.

Aki szereti a halk örömöket, a mult művészetének játékos csecsebecséit, bonyodalommentes harmoniáját, gyengéd és érzelmes szemlélődését, igaz örömet talál majd ezen a kiállitáson. A képek tulnyomó része érett, fejlődés eredménye, az átlag szinvonal jobb, mint a tavalyi, tavaly előtti. Husz-harminc évvel ezelőtt ez a tárlat kellemes izgalmakat keltett volna, viták középpontjába került volna, felfedezéseket jelentett volna — ma csak elszórakoztat. A hatáskeresésben azonban nincsenek nemtelen eszközei, célja bevallott, hite őszinte, mesterségbeli tudása komoly és alapos.

Olgyai Viktor, *Lápossy Hegedüs* Géza posthumus kiállitásán kivül nincsen nagyobb önálló kollekció. *Olgyai* Viktor grafikai, csak töredéke a néhai művész sokrétü művészetének és talán nem mutatja művészetének legfelső szinvonalát.

PN 829 VI 21.

érkezett. Ebből a sürgönyből derült ki, hogy Olgyay Viktor nem fantáziált, hanem a szörnyű valóságot árulta el barátjának. Karola tehát elutazott hazulról, hogy Olgyayval találkozzék valahol messze idegenben, zöld erdő mélyén. Olgyay Ferenc csak *csütörtök reggel* tudta megszerezni Frey Karola fivérének címét és délben azonnal levelet írt Luitpold Freynek, közölte baljóslatú sejtelmeit s kérte, hogy *akadályozza meg a fenyegető tragédiát.* A levél már éppen elküldésre készen állott, ekkor érkezett a hír, hogy Salzburg közelében az 1286 méter magas Gaisberg lejtőjén, erdei tisztáson egy kirándulótársaság *ráakadt Olgyay Viktor holttestére s mellette találta Frey Karolát eszméletlen állapotban.*

Turcsányi Gyula

egszavazta árosultak segélyét

agyar pénzintézetek sziklaszilárdak nt a legjobb külföldiek

hogy előfordultak egyik banknál átmeneti nehézségek, alapjukban sziklaszilárdak, teljes biztonságot nyujtanak és éppen olyan jók, mint a legjobb külföldiek. (*Általános helyeslés.*) Figyelmezeti a sajtót is, hogy *óvakodjék biztos adatok nélkül olyan hirek terjesztésétől, amelyek a bizalmat megrendítik.* Ez a bizalommegrendítés csak azoknak az érdekeit szolgálja, akiknek politikai céljuk a magyar közgazdaság gyengítése. Kér mindenki, aki az ország érdekeire súlyt helyez, hogy *ne üljön fel azok ugratásának, akik ebből az ugratásból hasznot akarnak szerezni.* Tendenciával akarnak bennünket erről az oldalról is támadni. Éppen ezért kéri a felhatalmazást, hogy amint kedvező tranzakcióra nyílik alkalom, *ezt azonnal meg is ragadhassa.*

Ezután a *Községi Takarékpénztár zálog.evélkibocsátásáról beszél a miniszter,* majd Fábiánnak válaszolva kijelenti, hogy a *késedelmi kamatot a forgalmi adónál az egész vonalon 12 százalékra szállítja le és errenézve utasítja a pénzügyi hatóságokat.*

A Ház ezután általánosságban *megszavazta a javaslatot,* majd *Kéthly* Anna és *Vass* miniszter felszólalása után *részleteiben is.*

A magyar-cseh egyezményt a régi koronatartozásokról, **Temesváry Imre** előadó ismertetése, **Vojnich Miklós** és **Zsitvay Tibor** igazságügyminiszter felszólalása után fogadták el. Ugyancsak *elfogadták az osztrák köztársasággal kötött adóügyi, jogvédelmi és jogsegély-egyezmény becikkelyezéséről* szóló törvényjavaslatot.

Vita a hadikölcsönkárosultak segélyezéséről

A hadikölcsönkárosultak segélyezésére vonatkozó népjóléti miniszteri törvényjavaslathoz **Temesváry Imre** előadása után **Pakots József** szólalt fel, aki azt hangoztatja, hogy legalább *10 százalékos valorizációra volna szükség.* Ennek az évi büdséje *26 millió pengő volna,* tekintettel arra, hogy az állam karitatív segélyre 6 milliót fordít, a hiányzó összeg nem volna abnormisan nagy. A törvényjavaslatot *nem fogadja el.*

Szilágyi Lajos azt hangoztatja, hogy *változatlan a valorizáció követelése.* A kötvénytulajdonosok *gyanúval fogadják ezt a támogatást,* amit ez a javaslat nyujt, mert úgy érzik, hogy *elalkudják velc a valorizációt.* Utasítsa a miniszter közegeit, hogy a hadikölcsönkötvényjegyzőkkel *udvariasan bánjanak.* Egyébként a javaslatot *elfogadja.*

Kun Béla szerint ez a törvényjavaslat a hadikölcsönkötvényjegyzők *nyomorát* nem szünteti meg. Az árvák pénzét *100 százalékig valorizálni kell.* A hadikölcsön kérdése *olyan gyujtóanyag, amely nagy veszedelmekkel fenyegeti az országot.*

A becsületbeli adósság

Sándor Pál *elfogadja a javaslatot,* mert szerinte *minden alamizsnát el kell fogadni.* De határozati javaslatot nyujt be, hogy a képviselőház utasítsa a pénzügyminisztert, hogy közvetlenül a nyári szünet után a *hadikölcsön valorizációjáról törvényjavaslatot terjesszen be. Nem lehet becsapni a polgárokat.* Hogyan forduljunk azokhoz a polgárainkhoz, ha újból szükségünk lesz rájuk, akiket egyszer *becsaptunk.* Méltányosabb valorizáció szükséges. Ezután *elnöki rendreutasitást kap Sándor Pál,* mert az tmondja, hogy »*szamarak és barmok voltak azok, akik annakidején hadikölcsönt jegyeztek*«. Később *még egy rendreutasitást kap* és figyelmeztetést, hogy ismétlés esetén *megvonják tőle a szót.* Erre *Sándor* Pál kijelenti, most már csak annyit mond, hogy *a kormány ne maradjon meg tarthatatlan elvi álláspontján, mert a hadikölcsön becsületbeli adósság.*

Rothenstein Mór pártja nevében ragaszkodik ahoz, hogy *ne segélyben részesitsék a hadikölcsönkötvény jegyzőket, hanem fizessék a kötvények kamatait.*

Ezután a Ház a törvényjavaslatot általánosságban, majd részleteiben is *elfogadta, Sándor* Pál határozati javaslatát *elvetette.*

A pénteki ülés napirendjének megállapítása után **Vass József** népjóléti miniszter szólalt még fel és kijelentette, hogy a *segélyezés nem prejudikál a valorizációra.* Lehetetlen a valorizációval effektive foglalkozni, de *segíteni kell a nyomorbajutott hadikölcsönkötvénytulajdonosokon.* Nem alamizsnáról, hanem *jogigényről van szó.* A hitelkeret nem 365 napra, hanem az *egész akcióra szól.*

Ezzel a parlament nyári szünete előtt *utolsó érdemleges ülés végetért.* Ma már *csak formális ülés lesz,* a csütörtökön elfogadott törvényjavaslatok *harmadszori olvasása* s azután *megkezdődik a képviselőház hosszú nyári szünete.*

Feltünni

Irta: Szász Zoltán

Kegyetlen és embertelen, de érthető és logikus lett volna, ha a Sárga Madár pilótái azt a suhancot, aki titokban belopódzott a gépükbe, s csak mikor ez már a nyilt tenger felett lebegett, jelentkezett kéretlen utasként, egyszerüen és könnyedén behajitották volna az óceánba. Érdekes jogi probléma: hogy nem lett volna-e ez jogos védelem, melyért felmentés járt volna? Mert végre is ez a körülmény valóságos merényletet intézett a pilótáknak nemcsak vállalkozása, de élete ellen is azzal, hogy beszállásával értéktelenné tette gondos számításaikat s igy egész életbiztonságukat veszélyeztette. Átrepülni az óceánon nem tréfa még ma se, néhányan áldozatai is lettek ennek a vállalkozásnak, s az se éppen kellemes, ha az ügy csak spontán sikerül. Aminthogy a három franciának, akik Le Bourgetben, Párizs kapuinál akarta kleszállni, ezen a váratlan utas súlytöbblete folytán meg kellett elégednie azzal s ennek legnyugatibb földsávján, Portugáliában ereszkedett le.

Ez egy olyan eset, amikor az ember azt mondja: itt vége a kedélyességnek. Ez a suhanc biztosan tudta mennyi gondot, számolást, igyekezetet, reménységet veszélyeztetett azzal, hogy saját rongyos kis mivolta számára ravaszul kicsikarja a világhírnevet. Igaz, kockáztatta a maga életét is, de ez nem mentség: aki mindenáron bátor akar lenni, az legyen a saját számlájára az. Az a gyáva, aki soha semmit se kockáztat, nehogy sajátmaga kárt szenvedjen, sokkal rokonszenvesebb, mint az olyan hős, aki akár saját kockáztatása mellett is kész másokat bajba rántani. Azonban kegyetlenség lett volna, de érthető és jogilag talán menthető is, ha ezt a fiút ledobták volna a tengerbe.

Az emberek ma túlbecsülik az elszántságot, a kalandos cselekedetet mint öncélt, mint bravúrt. Legutóbb egy fiatalember bezáratta magát egy ládába s feladta önmagát egy hollywoodi filmrendező címére, abban a reményben, hogy ez a foglalkozásánál fogva minden kalandosság iránt fogékony lesz, majd rögtön leszerződteti, ha a láda felbontásakor eleven tartalomként eléje toppan. A rendező azonban nem ült fel, mert tisztában volt azzal, hogy az ilyesmi még nem jelenti azt, hogy valakinek tehetsége van a moziszínészségre. S ez helyes is volt. Az olyan hírnév vagy feltünés, melyet valaki nem értékes teljesitményekkel, hanem szintén csak szokatlan, merész, kockázatos cselekedetekkel ér el, hamis és értéktelen. Feltünni nem nagy dolog. Ha valaki eléggé elvont és szemérmetlen, könnyen magára vonhatja az emberek figyelmét. Legprimitivebb módszer a feltünő, fantasztikus öltözködés. Költőknek, művészeknek, szociális vagy vallási agitátoroknak kedvelt fogása ez. Oscar Wilde térdnadrágban s napraforgókkal és liliomokkal a kezében sétálgatott a Piccadillyn. Ma inkább az orosz ing s a szandál a divatos. Mindebben van valami kóklerség, ami persze nem zárja ki azt, hogy igazi tehetség is ilyesmire vetemedjék. Wilde például hóbortja ellenére az volt. Viszont azonban valaki egész rendesen nézhet ki s lehet azért szociális érzésü, csupa hitember.

Igaz, hogy feltünni nehéz. S ma nincs elég garancia arra, hogy a tehetség, a becses teljesitmény önmagától érvényesül. Az értékek szelekciója, kiválogatódási folyamata világszerte, de főleg itt, Kelet-Európában megromlott. Amerikában, azt hiszem, inkább még nem fejlődött ki eléggé, de éppen ott ezer módon dolgoznak, hogy ezt egyenesen tudományossá tegyék. Európában s főleg azokon a területeken, ahol a politikában a diktatórikus szellem uralkodik, majdnem egyenesen a kontra-szelekció, azaz, az értéktelenség és lelkiismeretlenség kedvezményezettsége lesz a törvény. A diktatúra maga már, kivéve azt az esetet, hogy pontosan a legönzetlenebb, legbölcsebb, legértékesebb emberek diktálnak, már egy kontraszelekciós tünet. Már pedig ha elméletileg nem is lehetetlen, hogy egy diktátor valóban az értékesség szempontjából is csúcsa legyen annak a társadalomnak, melyen uralkodik, az viszont egész bizonyos, hogyha aztán nem az, akkor a saját kiváltságának erőszakoltságát szinte automatice megismétli az általa kiválasztott emberekben. Azaz, egy diktatúra, ha nem egy über-Napoleon, hanem egy földreszállt Isten gyakorolja, a fejétől büzlő hallá változtatja a társadalmat. S bizony az ilyen társadalmak prominensei, siker-emberei és érvényesültjei közül gyakran valami nem éppen üditő erkölcsi atmoszféra lengedezik.

Londoni követünk Hendersonnál

London, június 20.

(A Pesti Napló külön tudósitójától.)

Henderson külügyi államtitkár, aki nemrégiben vette át hivatalosan a külügyminisztérium vezetését, tegnap fogadta báró *Zichy-Rubidó* Iván londoni magyar követ hivatalos bemutatkozó látogatását.

A *Daily Telegraph* értesülése szerint, amennyiben Szovjet-Oroszországgal Anglia újból felveszi a diplomáciai viszonyt, *Kennworthy* munkáspárti képviselőt nevezik ki Anglia moszkvai nagykövetévé.

Magya
romantikus halála a

Olgyay Viktor, az öregedő fe
ifjú szerelmére Frey Ka

(Saját tudósítónktól.) Salzburgi jelentés
hogy az 59 éves *Olgyay* Viktor festőművész
éves házvezetőnője, *Frey* Karola egy környé
erdő tisztásán közös elhatározással meg
válni az élettől. Ol
először Frey Kar
sütötte revolverét,
agyonlőtte magát.
kor rájuk találta
festőművész már
volt. Frey Karola
élt és kórházba vitt
golyó a szív táján
be a mellbe és a *bal*
csontban megakad
salzburgi rendőrség
rint a véres ese
19-ikén, szerdán
és csak a délutáni
ban vették észre a
kelők a hegyaljá
holttestet és a súl
sebesült nőt.

Olgyay Viktor

A szerelmes pár
11-én érkezett Sal
ba. Olgyay hétfő
salzburgi bankban
rékkönyvbe *450 sillinget helyezett el.* Csak m
rült ki, amikor a halott zsebében megta
búcsúlevelét, hogy ezt a pénzt azért tette b
hogy *szállodai számláját és a kettős temeté*
ségét ebből fizettesse ki. Ezt kérte leveléb
pénz elhelyezése és a kettős öngyilkosság
tése között *3 nap* telt el, ebből arra következte
hogy a véres esemény terve már előbb felmerült.

Az egzaltált művészlélek

Az öregedő művész szerelme a fiatal nevelőnő iránt már régebbi keletű. Nem is volt titok ismerősei és barátai előtt. Olgyay az utóbbi időben már *egzaltált és rapszódikus viselkedésével sok gondot okozott hozzátartozóinak és barátainak.* Feleségétől és három gyermekétől több mint kétévtizedes házasélet után elszakadt. A magára maradt öreg emberben diákos szerelmi tüzek lángoltak fel s fantasztikus ötletek támadtak. Kedvenc témája volt, hogy *a Felvidéken művészkolostort épít,* ahol szerzetesek módjára élnének a művészek, elvonulva a világ zajától és csak munkájuknak szentelnék életüket. Azt beszélte, hogy a cseh kormánnyal már tárgyalt is ennek a művészkolostornak a felállításáról. Közben pedig *állandóan szerelmes és féltékeny volt.* Több nőnek megkérte a kezét. Körülbelül egy évvel ezelőtt egy férjes asszonynak kezdett udvarolgatni, az asszony nem vette komolyan, a férj azonban annál inkább és lovagias ügy is keletkezett az udvarlásból. Lelki nyugalmának és életkedvének visszanyerését várta attól az ismeretségtől, amelyet a 30 éves, csinos, szőke nevelőnővel kötött. Ez az ismeretség rövid idillikus hetek után az életétől fosztotta meg.

Bohémházasság

Olgyay Viktor 1870 novemberében született Iglón. 1891-ben a bécsi akadémiára került, ahol *Lichtenfels* és *Ungar* tanítványa volt. A következő évben jelent meg *első rézkarca.* Két év mulva állította ki Budapesten első olajfestményét, azután *Münchenbe* ment. Ott egy előkelő polgári családnál *megismerkedett egy férjes asszonnyal.* Egymásba szerettek, *az asszonyt megszöktette,* Budapestre jöttek és megesküdtek. A *legnagyobb nyomorban éltek.* Valódi művészházasság volt, romantikus regény sok éhezéssel, sok kínlódással és törhetetlen ambícióval és tudással. Olgyay nemsokára kiküzdötte magának tehetségével a művészetben őt megillető helyet. Vízfestményeivel nagy sikert aratott, kétszer kitüntették az Eszterházy-díjjal, 1909-ben a Képzőművészeti Társulat ezerkoronás díját kapta, három évvel később a Képzőművészeti Társulat grafikai díját nyerte meg, és *1921-ben kinevezték a Képzőművészeti Főiskola tanárává.*

A feleség müncheni látogatása megindítja a lavinát

Feleségével boldog családi életet élt. Az első időben nagyon takarékos volt, mert mindig ott lebegett szeme előtt három gyermeke sorsa. Két gyönyörű ikerfia és egy leánya született ebből a házasságból. Később, amikor jobban ment sora, *még mindig nagyon takarékos volt, csak az utóbbi két évben kezdett költekezni.* Mi idézte elő ezt a hirtelen változást?

Felesége több mint húszéves zavartalan házasélet után szerette volna megtudni, hogy mi történt az ő első házasságából született gyermekével és nagyon vágyakozott arra, hogy meglássa felserdült nagy fiát, amikor most már önálló férfi lett belőle. Megkérte férjét, engedje meg, hogy Münchenbe utazzon és ott viszontláthassa fiát, akit azóta nem látott és hírt sem hallott róla, amióta első férjétől hirtelen eltávozott. Olgyay Viktor teljesítette az asszony kérését, az asszony elutazott Münchenbe és

szólott a javaslathoz. Fábián kifogásolta a társadalombiztosítójárulékok után felszámított *24 százalékos kamatot,* amely szerinte voltaképpen *büntetéspénz.* Még olyan vidéki takarékpénztár sincs, amely 24 százalékos kamatot merne felszámítani, nem illik ez az államhoz sem. A miniszternek az az érvelése, hogyha a munkaadó nem fizeti be a munkások járulékát, úgy a járulék felét voltaképpen *elsikkasztja.*

Vass József népjóléti miniszter: *Ez így is van.*

Fábián Béla: *De mit csináljon az az iparos, akinek az adósa nem fizeti meg a szállított iparcikket?*

Vass József: A munkás nem keres olyan sokat. *Az öt százalék legfeljebb egy pohár sör árát teszi ki.*

Fábián Béla: Elégedjenek meg 12 százalékos késedelmi kamattal. Az elkeseredés az országban állandóan *emelkedik. A közterhek folytonos emelkedését a magyar nép már nem bírja.* Hivatkozik *Dréhr* népjóléti államtitkárnak a *Magyarország*-ban megjelent nyilatkozamely szerint 130.000 díjfizetésre kötelezett közül *állandóan hátrálékban van.* Ezek mind *24 százalétnek,* ezt pedig senki nem teszi passzióból. A lomnak az a rétege pusztul, amely *védgátja a társadalomnak.* Kéri a népjóléti minisztert, *ne bűncselekménynek, ha valaki nem tudja megjárulékát.* Szállítsák le a 24 százalék késedelmi *12-re,* hiszen csupa kisegzisztenciáról van szó.

a törvényhozás szállíthatja le a kamatokat

s József népjóléti miniszter nyomban válaszol Bélának. Megállapítja, hogy a segédtartás azt hogy *a forgalom, tehát a jövedelem is nagyobb.* arossegéd 15—20 pengőt keres hetenként, a munkeszerint *45—60 fillér heti járulék terheli.* Ez pelehet olyan rettenetes összeg olyan iparos száki segédet kénytelen tartani. Ha valaki ezt nem *törvénytelenséget és embertelenséget követ el.* ábiánt, *ne gyengítse a Társadalombiztosítóval a kötelességérzetet a közönségben.* A szociáli megértés nálunk még úgyis hiányzik. Nem nek a járuléknak a megfizetése. Igyanak *néha kesört egy pohárral és akkor mingyárt van fedejárulékok megfizetésére is.* A Társadalombiztosító szociálpolitikai szempontból igen fontos, meghogy a közönség kiböjtölje ezeket az össze-

ián Béla: *De miből?*

s József: *A forgalomból. Ha van segéd, van m is. A kamatokat nem szállíthatja le,* erre törvényhozás volna hivatva. Nem viheti jégre adalombiztosító Intézetet, ez az intézet *nem össze.* Emberi kötelesség a Társadalombiztosító inak megfizetése, amely megelőz minden más ttséget.

b felszólaló nem lévén, az elnök *a vitát bezárta.*

A magyar pénzintézetek sziklaszilárdak

kerle Sándor pénzügyminiszter állott fel szólásra és hangsúlyozta, hogy nem barátja az ilyen tágkörű felhatalmazásnak és csak akkor határozta el rá magát, amikor *minden reménye megszűnt, hogy részletes törvényjavaslatot nyújthasson be. A szünet most küszöbön áll, a pénzügyi helyzet nem javult olyan módon, hogy siettetni lehetne a külföldi kölcsönök lebonyolítását.* A törvényjavaslatnak nem célja a záloglevélkibocsátó intézetek megalapítása. A koncentráció célja *az egységes záloglevélkibocsátás,* mert csak így lehet kedvezményesebb kölcsönt szerezni. Hansúlyozni kívánja, hogy *a magyar pénzintézetek, dacára annak,*

HIBÁK

— Ki tölt nekünk tiszta vizet a pohárba?

12.000 kilométeres utazás autón a forró Afrikán át

Bécs, junius 21. *(Az Ujság tudósitójától.)* Hosszas távollét után tegnap reggel érkezett meg a Délivasut pályaudvarán az ifju *Liechtenstein* herceg *Ambrózy* gróffal s egy filmoperatőr társaságában. Hosszu utról jöttek: autón járták végig az afrikai szárazföldet. Az ifju hercegnek, ki sok európai autóversenyen vett már részt, ez volt mindenesetre a legnagyobb teljesitménye, amelyben kevés versenytársa van, az ujak közül legfeljebb Sixtus bourbon herceg, ki három autóval vágott neki a Szaharának s nemrég érkezett vissza Párisba. Érdekes dolgokat mondott el Liechtenstein herceg az afrikai élményeiről.

— Ez év január 29-én keltünk utunkra Bécsből, — igy kezdette elbeszélését. — Két autónkra tulajdonképpen csak *Mombassában* ültünk, mely Zanzibarral van egy magasságban. Innen aztán veszedelmes hegyi utakon, rossz mezei ösvényeken és uttalan sivatagokon vittek bennünket a gépkocsijaink. A volt *Német-Keletafrikában*, az angol igazgatás alatt lévő mostani Tanganyika Territoryn találtuk még a legjobb utakat. Ezeket még a németek épitették. De azután *igen nagy nehézségeket* kellett leküzdeni utunkon. Nem kevesebb, mint *nyolcszáz kilométernyi utat kellett megtennünk a sivatagon át.* Ez akkor volt, mikor Európában hire járt, hogy expedicionk eltünt. A valóság az, hogy nem tüntünk el, hanem *igen nehéz helyzetbe jutottunk.* Minden hatóság óvott bennünket attól, hogy nekivágjunk a sivatagnak. De minthogy tudományos okokból különösen érdekesnek találtuk, hogy végigmenjünk azokon a tájakon, melyeket a kutatók még nem ismertek, nem hajlottunk semmi figyelmeztetésre és abban állapodtunk meg a hatóságokkal, hogy akkor küldjenek

Trente et quarante — Budapesten...

Razziázik a rendőrség. A kártyahiénák uj játékot vezettek be Pestre

A főkapitányság egyik detektivcsoportja csütörtökön késő este megjelent az Erzsébet-körut 4. számu ház egyik lakásában, ahol

néhány nap óta egy Budapesten még ismeretlen, de Montecarlóban és más világvárosi kaszinóban már régebb idő óta kedvelt trente et quarante-játék folyt.

Ez a játék még a *chemin*-nél és a *bak*-nál is veszedelmesebb ...

A főkapitányság az utóbbi időben a belügyminisztérium utasitására egyre-másra leplezte le a titkos rulett-játékbarlangokat és e rulettklubok megszüntetésének is tulajdonitható az, hogy *az uj játék elterjedt* ...

Mikor a detektivek behatoltak a szobába,

a játékosok az asztalon heverő pénzt és zsetonokat hirtelen zsebrevágták

és igy csak *jelentéktelen összeg jutott a detektivek kezére* és lefoglalásra. *A játékosok ellen megindították az eljárást.*

Katasztrófa a newyorki magasvasuton

Két vonat egymásbafuródott, egy kalauz meghalt, 30 utas megsebesült

Newyork, junius 20. **A magasvasutnak a 112. és 113. utca közötti megállóhelyén tegnap este egy fából készült kocsikból álló vonat belefutott az előtte haladó vonatba. Az elülső vonat utolsó és a hátsó vonat első kocsija egymásba furódott. Az összeütközésnél egy kalauz meghalt és az egymásba futott kocsik 30 utasa olyan sulyosan megsebesült, hogy sokak felépüléséhez kevés a remény. Mindkét vonat utasai között borzalmas pánik tört ki, amelyet még növelt az, hogy a romok égni kezdtek és hogy a szerencsétlenség a hetedik emelet magasságában történt. Az égő vonattól kigyulladtak a pálya talpfái is, ugy hogy csak kevés utas igyekezett menekülni, mig a többiek hangosan jajveszékelve megvárták, mig a tüzoltók megérkeztek. A tüzoltók tolólétráikkal csakhamar a szerencsétlenség színhelyén termettek. A tüz azonban közben annyira elharapózott, hogy az égő romok az utcára hullottak és veszélyeztették az alul álló tömeget. Mindezek következtében igen nehéz volt a sebesülteket a romok közül kimenteni.**

— **Személyi hirek.** A kormányzó *Enyedi* János és *Vollnhofer* Pál m. kir. főerdőtanácsosoknak, nyugalombahelyezésü alkalmából, a miniszteri tanácsosi cimet; dunaréti *Richards* Rikárd nagyiparosnak, az Ausztriai Magyar Kereskedelmi Kamara elnökének, közhasznu érdemes tevékenysége elismeréséül a magyar királyi kormányfőtanácsosi cimet adományozta. A kereskedelemügyi miniszter *Fritz* György esztergomi gyógykovács és kovácsmesternek, fél évszázadot meghaladó közhasznu és érdemes ipari tevékenységéért, elismerését fejezte ki.

— **A Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara köszönete.** Lapunk szerkesztője a következő átiratot kapta:

Az 1929. évi nagysikerü Budapesti Nemzetközi Vásár befejezése alkalmával alulirott kamara igen kedves kötelességének tartja, hogy a vásár széleskörü, nagy közérdeket szolgáló propagandája leghatékonyabb támogatójának: a hazafias magyar sajtónak a vásár érdekében kifejtett önzetlen munkásságáért őszinte köszönetét tolmácsolja.

Különösen nagyarányu és hatásában felbecsülhetetlen volt az a céltudatos és lendületes [illegible] illamorította a festészet és még inkább a *rajz* felé. Előbb *Bécsben*, majd *Münchenben* tanult. Münchenben halálosan beleszeretett feleségébe, aki *elvált dusgazdag urától és Budapestre jött Olgyayval.* Uj férje oldalán eleinte sok nyomoruság jutott osztályrészéül, de az asszony izzó becsvággyal hitte a jobb jövőt és energiáját nem lankasztotta a sok küzdés. Olgyay valóban beérkezett. Egyre kapósabbak lettek képei, jellegzetes erdőrészletei, amiket legjobban szeretett festeni. Mint grafikus egy egész nemzedék tanitója. A legujabbak: *Aba-Novák, Istókovics, Komjáthy, Vargha* és a többiek *tőle tanultak*, hiszen Olgyay egyfolytában huszonegy esztendeje tanitja a grafikát a Képzőmüvészeti Főiskolán és egy egész nemzedéket tanitott látni és nevelt a müvészet áhitatos szolgálatára. Mert Olgyay a legpuritánabb müvészek közül való és lelki válságainak egyik magyarázója például az a szenvedélyesen élesztgetett terve, hogy *klastromot épittet, ahol a müvészek szerzetesi életmódban csak festenek és vésnek*, nő még a közelébe sem kerülhet a müvészek zárdájának. Ezt a tervét ápolgatta Olgyay az utóbbi években; ha beszélt, mindig erre az álmára fordította a szót, a müvészklastrom megteremtésének vágya fütötte. Pénzembereket keresett fel, akiknek égő tekintettel magyarázta, hogy a müvész ugy éljen, mint a régi szerzetes, aki klastromok tiszta csendjében meghuzódva, távol az élvezetektől, nőtől, italtól, *a vallásnak és a müvészetnek* pazarolta el életét. Persze a háta mögött kinevették, *már el is kerülték, mert kissé félelmetes volt Olgyay nyugtalanitó egyénisége*, mely az évek során mindinkább *az extravaganciák, a furcsa különcködések felé hajlott.* Klastromépitési tervéről semmiképp sem mondott le, legutóbb tanitványai utján *még Angliában is megpróbálkozott pénzt szerezni.* De nem tudta kipréselni a pénzt a müvészek zárdájára. A Képzőmüvészeti Főiskolán, ahová 1908-ban *Majovszky* Pál és *Bánffy* Miklós gróf hozták be, tiszteletet parancsolt az egyénisége a tanárok és a tanitványok között, de azért meghitt barátra nem talált, mert zárkózott és furcsa lénye *nem ismerte a bizalmaskodás könnyedségét.*

Vadászfegyverek és zongorák

Az utóbbi esztendőkben *mindenkit elüzött maga mellől.* Sor került a barátaira, akiket elidegenitett magától, majd a családjára is. Többször meginditotta a válópört, többször vissza is vonta. Végül is *felesége felőrlődött az örökös izgalmakban és gyermekeivel elköltözött tőle.*

Attól fogva magányosan élt Olgyay Viktor. Rejtélyes passziói támadtak. Különféle tárgyakat vásárolt a lakásába, olyasmiket, amikre semmi szüksége nem volt és amikkel körülcicomázta rendkivüli müvészi izléssel megépitett lakását. Igy *vadászfegyvereket vett tömegesen* és egymásután hozatta a lakásába a *zongorákat.* Olgyaynak mindenféle zongorája volt. Villanyzongorától a pianinóig, mindenfajta és minden márkáju zongora talál-

Olgyay Viktor

...evelőintézettől ...tette szerelmét

...z az öngyilkosságra. ...zvegye

...y nap mulva. Következtek a terminusok. ...egyszer átadta Olgyay Viktor a kért ké...kkor a tekintetét mélyen a lány szemébe ...s ugy mondta:

...Milyen szép maga... Legyen a feleségem...

...két hét mulva megjelent Herzéknél ...s barátnője, *Beck* Róbertné és hozta a ...lgyay megbizásából: *a müvész megkéri ...Karola kezét.*

...rzné ismerte már a szállongó hireket; tö...egyire megmagyarázta Karolának, hogy ...különc müvészember, aki családi életét ...ulta. Kérte a nevelőnőt, ne kösse életét ...höz és komor szinekkel ecsetelte a lány ..., ha hallgat az ezüstöshaju müvész ...fellobbanására.

...y Karola minden érvet nyugodtan meg...ott, aztán pedig higgadtan kijelentette, ...*bármi is történik, Olgyay felesége lesz.*

„Majd festeni fogok..."

...kor még talán nem is volt szerelmes a ...be. Később a festő szóözöne biztosan ...otta, de akkor még valószinü, hogy ...z Olgyay áhitatos szerelmének regé...nyessége csavarta el a fejét. Könnyü elgondolni, hogy egy német nevelőnő, aki érzelgős regényekkel tömködi a fejét, hogy áhitja a pillanatot, amikor életébe bevonul a férfi, aki kiszabaditja őt a proletársorsból, a gyermekpásztorkodásból. Már kirajzolta magának a müvészfeleség dekorativ szerepét, a muzsa fenséges sorsát és boldogan hallgatta Olgyay áradozásait. Herzék vacsorára hivták Olgyayt és nyiltan megkérdezték tőle, hogy *képzeli uj házasságát angagilag, amikor tanári fizetését volt felesége kapja kézhez?*

— *Majd festeni fogok* — vágta ki a müvész.

Herzék rábeszélték a lányt arra, hogy amig Olgyay válópere nem fejeződik be, ne szerepeljen ugy mint a müvész menyasszonya. Olgyay ekkor kétségbeesett levélben kérte Herzéket, hogy *élte alkonyának utolsó napsugarát ne rabolják el tőle...*

Tavaly pünkösdkor Frey Karola kilépett Herzéktől és Olgyayval együtt elutazott szüleinek aranylakodalmára. A lány szülei megtudták, hogy *Olgyay nős ember és a felesége semmi szin alatt sem válik el tőle.*

Olgyayt kiutasitották Karola szülei.

Hazatértek Budapestre.

A lány eleinte a Mária-utcai Otthonban lakott, aztán a férfi sürgető kérésére Olgyayhoz költözött. Csak néhány napig élt együtt Olgyayval, amikor egy barátnőjének keservesen panaszkodott:

— *Nem lehet kibirni... Félek, hogy megöl... Roppant ideges. El fogok menekülni...*

Az egyetlen terv, amit beváltott

És aKrola elutazott. *Luitpold Frey württembergi banktisztviselőhöz költözött, aki a bátyja.* Az öreg müvész egyedül maradt a kietlen lakásban. Lehuzott ablakredőnyök mögött, sötét szobákban tépelődött és irt megrenditő hangu könyörgő leveleket Karolához, *jöjjön vissza.* Valami hihetetlen elán és meggyőző erő volt Olgyay szavaiban és irásaiban. Nem könnyü szabadulni érveinek és főként szenvedélyének hatása alól. *Karola mint a megrebbent lepke a hálóban, szédelgett Olgyay lenyügöző egyéniségének büvös hatása alatt.* És amikor Olgyay irta, hogy utazik és *együtt mennek majd a halálba* egy sötét erdő mélyén, akkor a sokat szenvedett leány azt válaszolta:

— *Jöjjön...*

Olgyay Viktor néhány barátjának *sejtelmes hangon, inkább szimbólumokban értésére adta, hogy elutazik messzire és többé nem jön vissza.* De a barátok nem adtak hitelt a szavának, ismerték felperzselt és föllobbanó egyéniségét.

De ezt az egyetlen tervét beváltotta Olgyay.

Meghalt és mint a salzburgi hir jelenti, *Frey Karola jobban van.*

— — — — — — — — — — —

A Fadrusz-utcai lakásban a kisirtszemü asszonyt leánya és két fia támogatja.

— *Csak keveset irni* — mondja tört magyarsággal és a könnyektől átázott arcát szárítgatja. — *Ő megérdemel minden kiméletet, nagy müvész volt és jó ember...*

Ezt mondja Olgyay Viktorról özvegy Olgyay Viktorné.

---

a potya Arturt, ellenben nagyon is érthetőnek találtam volna, ha a szegény pilóták, mikor megtudták, hogy miért és mitől imbolyog a gépük, lemértek volna neki egy akkora adag nyaklevest, hogy kettő is kitelt volna belőle. Kijelentem, hogy a magam részéről ezt se éreztem volna nemzetem meggyalázásának. Szóval, édesem, én nem fellebbezek az ellen, hogy Arturnak utilaput vagy vizilaput kötöttek a sarkára és az első hajóval visszaexpediálják Amerikába. Ellenben kissé furcsálom azt, ami a főváros közgyülésén történt, ahol egy városatya bemutatott egy pohár olyan átjátszott vizvezetéki vizet, amilyenhez mi már hozzá kellett, hogy szokjunk és erre az illetékesek rögtön kijelentették, hogy ez többé nem fog előfordulni. Hát ha ilyen gyorsan tudják orvosolni a bajt, miért nem orvosolták már a bemutató előtt? Hát az urak nem is láttak addig pesti vizet, amig a közgyülésen nem mutattak nekik egy pohárral?... És honnan veszik majd a tiszta vizet, amiben a piszkosat kimossák? Engem ez nagyon érdekel! Téged nem?...

— **Ünnepi vacsora az Otthon Körben.** Az Otthon Irók és Hirlapirók Köre, valamint a Magyar Irók Egyesülete ma este ünnepi vacsorát adott az Otthon regénypályázatának nyertesei és megdicsértjeinek tiszteletére. A megjelenteket *Balassa* József üdvözölte, majd a biráló bizottság részéről *Sziklay* János, az Otthon alelnöke köszöntötte fel az ünnepelteket: *Berkes* Imrét, *Ritoók* Emmát, *Berend* Miklósnét, *Marschalkó* Liát, *Szakács* László dr.-t, *Lantos* Editet és *Klissák* Margitot. *Jeszenszky* T. Irén a Magyar Irónők nevében csatlakozott az ünnepléshez, *Nádor* Jenő az ujságirók nevében, *Marcali* Henrik egyetemi tanár pedig mint földi köszöntötte fel Berkes Imrét. A köszöntők sorát *Szegedy* István felszólalása zárta be. Az ünnepeltek nevében *Berkes* Imre, *Ritoók* Emma, *Berend* Miklósné és *Lantos* Edit mondott megható köszönetet a szivből fakadó ovációért. Az ünnepi vacsora a késő éjjeli órákban ért véget.

— **Református tanitók üdülőtelepei.** A Magyar Református Tanitók Országos Egyesülete, rendkivüli áldozatok árán, teljesen modern szinvonalu két üdülőtelepet létesitett és pedig az egyiket Balatonalmádin, a másikat Hajduszoboszlón. Igen mérsékelt áron kaphatnak itt elhelyezést nemcsak református tanitók, hanem egyéb pedagógusok is, hozzátartozóikkal együtt. Érdeklődni lehet a Tanitóegyesület vezetőségénél, Debrecen, postafiók 124. szám.

Dickens:
Nickleby Miklós

II. kötet.

expedicióját ma befejeztük

Ára

kiadóhivatalunkban átvéve: **68 fill.** | házhoz szállitva: **80 fill.**

Azokat a vidéki rendelőket, akik a II. kötet árát még nem küldötték be, kérjük a pénz mielőbbi beküldésére, mert **utánvéttel a nagy költség miatt nem szállitunk**

A Balzac-sorozat és a Dickens-sorozat kötetei felváltva jelennek meg. A Balzac-kötetek kiadása tehát most szünetel. A már megjelent kötetek természetesen állandóan kaphatók!

*

A „Világirodalom Remekei" diszes kötésben is kaphatók

Két kötet Balzac diszkötésbe kötve P 2.95

Két kötet Dickens diszkötésbe kötve P 2.75

Olgyai Viktor

8 929. XII. 21

A Műcsarnok téli tárlata.

(Befejező közlemény.)

Kisebb kollekciókat is láthatunk a tárlaton. Ezek közt legjelentékenyebb *Olgyai Viktor* 60 lapból álló grafikai gyüjteménye. A kiváló mester, aki ez év tavaszán örökével vetett véget életének, a Képzőművészeti Főiskolán a grafikai tanszék vezetője volt. Eredeti rajzai, rézkarcai, szines könyomatai és linoleum-metszetei élénk bizonyságai az ő nagy rajztudásának és szakképzettségének. Művészetében főleg az erdő imádatát hirdeti, a fák rajzának finomságait s az erdei hangulatok végtelen poézisét, de igen szép orosz-agár tanulmányokat is látunk kollekciójában.

PH. 929. XII. 24.

Pón. 929. XII. 22.

Olgyay Viktor

KÉPZŐMŰVÉSZET

I.

A Műcsarnok téli kiállítása

Téli kiállítás: jellegénél fogva inkább karácsonyi vásár, annál is inkább, mert ez alkalommal az egyes művészcsoportok nem szerepelnek saját külön zsűrijük megválogatásában és így elmaradtak mindazok, akik csak ilyen feltételekkel hajlandók kiállítani, részben pedig minden újabbfajta kísérlet és törekvés, külső tetszetősség, mint uralkodó szempont, teszi ennyire karácsonyi képkínálás-jellegűvé ezt a téli tárlatot. Nemcsak a csoportok maradtak el, hanem a legutóbbi időben oly kitűnően bevált kollektiv szereplések is egészen szűk méretűek.

Mindössze néhai *Olgyay* Viktor, mintegy ötven rézkarca, színes nyomata és egyéb grafikai munkája tesz kegyeletes bizonyságot a főiskola volt grafikai professzorának értékes kultúrájáról.

P. H. 929. XII. 24.

A Műcsarnok téli tárlata.

(Befejező közlemény.)

Kisebb kollekciókat is láthatunk a tárlaton. Ezek közt legjelentékenyebb *Olgyai Viktor* 60 lapból álló grafikai gyüjteménye. A kiváló mester, aki ez év tavaszán önkezével vetett véget életének, a Képzőművészeti Főiskolán a grafikai tanszék vezetője volt. Eredeti rajzai, rézkarcai, szines könyomatai és linoleum-metszetei élénk bizonyságai az ő nagy rajztudásának és szakképzettségének. Művészetében főleg az erdő imádatát hirdeti, a fák rajzának finomságait s az erdei hangulatok végtelen poézisét, de igen szép orosz-agár tanulmányokat is látunk kollekciójában.

Egy másik művész-halott: *Lápossy Hegedüs Géza* nyolc műve szép tájképekből és jelmezes lovagtanulmányokból áll, — a harmadik halott: *Józsa Károly* pedig nehány finom fél-aktjával bucsuzik a Műcsarnoktól.

Kisebb kollekciót látunk még *(Czencz János* már ismertetett akt-képein kivül), *Szlányi Lajostól*, a tél finomérzésü poétájától, aki tiz vásznán a behavazott magyar falvak és a hóval boritott Alpesek (Davos, Clavadel, Sertig-völgy) légies szürke színakkordjait tárja elénk. Ellentéte: *Poll Hugó* viszont izzóan melegszinü pasztelljein az ő kedvenc nyaralóhelyének, Boulogne-sur-Mernek, kikötői és strandéletét festette meg ujabb képekben.

Tájképekben egyáltalán gazdag a kiállitás. Mindjárt az első két teremben sorakoznak *Bosznay István* szélesen festett, de finom hatásokra hangolt erdős tájai, a harmadik teremben *Burghardt Rezső* sápadt szinskálái („Őszi táj", — „Magyar dombok", — „Szeptember végén", — „Falu vége") szereznek őszinte élvezetet az előkelő izlésnek. Érdekes, hogy Burghardt mester, éppen ugy, mint *Márton Ferenc*, a portrait- és figurális festés köréből csapott át a tájfestészetre. Márton ecsetje ezuttal is Budapest szebb részleteivel foglalkozik. („A műcsarnok hó alatt", — „Mezőgazdasági Muzeum"), másik jó tájfestőnk: *Horváth Béla*, is ez uton halad („Buda látképe", — „A budai Dunapart ködben"), *Háry Gyula* is megjelent a Fortuna-utca kitünő látképével, dr. *Lechner József* egy budavári részlettel, *Barkász Lajos* pedig a budai hegyvidék szépségeit tolmácsolja hatásos nagy vásznain. A tájképek tömegéből kiválnak még: *Mérő István* szép studiuma: „Csesznek vára a Bakonyban", — *Kiss Kálmán* hatásosan szines nagy vászna: „A fóti park ősszel", — *Vidovszky Bélától* a „Zagyvapart", és „A befagyott Tisza Szolnokon"; — *Udvary Pál* „Napnyugta a Zagyvánál", — *Maróthi Major Jenő* „Buzakeresztek", — *Gaál Ferenc* „Alkony a Szamoson", — *Sárdy Brutus* „Felhők" és „Hajógyári szigetrészlet" c. művei, mind szép és komoly természettanulmányok. Finom hangulat van *Tolnay Ákos* „Grassalkovich-fasor", — *Benkhardt* „Smaragd-tó", — *S. Bors Károly* „Őszi derü", — *Wágner Géza* „Rianás a Balatonon", — *Gy. Sándor József* „Zuzmarás nap" c. műveiben. Őszinteség jellemzi *Halasi Horváth István* friss pasztelltájait, *Koszkol Jenő* tabáni motivumait, *Neogrády Antal* gouache-festésü konyhakerti részleteit, *Pörge Gergely* balatoni és rómaifürdői kis tájrészleteit, *Berkes Lili* tájképeit; romantikus a *Csalány Béla* „Öreg malom", — *Moldvai Krajna János* „Elhagyott templom", — *Sárkány Lóránd* „Boldvai táj" c. vászna; szines hatásu *Vitéz Mátyás* „Csónakkikötő a Temesen", — még szinesebb *Kézdi-Kovács Elemér* „Szentendrei templomkapu" c. vászna, nyers szinfoltokba csap át *Say Géza* „Arács verőfényben" c. műve.

Állatképekben fő szerepet játszik *Zombory Lajos* két hatalmasméretü dekorativ vászna: a „Támadó oroszlánok" és a „Farkasoktól megtámadott csődör." Ez utóbbi különösen hatásos. Ezt a nagy stylt főképen a régi hollandus állatfestőktől látjuk: elég csak Potter életnagyságu bikáját, Fijt és Snijders mozgalmas vadászképeit, viaskodó állatcsoportjait emlegetni. Zombory igazi erejét azonban a „Delelő tehenek" cimü vászna hirdeti, kitünően benépesitett magyar gulyájával. — Ismert jó állatfestőink közül *Juszkó Béla* lovasképeit („Lófogás a Hortobágyon", „Ménes esős reggelen"), — *Heyer Artur* „Kecskék a legelőn", *Rainerné-Istvánffy Gabriella* „Fiatal juhok" és „Angora macskák" cimü műveit, *Büttner Helén* párizsi igáslovait emlitjük. Kiváló uj állatfestőt ismerünk meg *Gulyás Sándorban*, aki főleg a nehézvérü lovakat festi nagy szeretettel. Jó a *Reischl Károly* „Taligáslovak" cimü képe is.

Csendéletképekben és intérieur-ben első helyre *Romek Árpád* nagyszerü technikával megfestett régi ötvösmü-csoportjait, *Aradi-Edvi Illés* artisztikus szobarészleteit a hellbrunni kastélyból, — és *Szentgyörgyvári-Gyenes Lajos* pompás gyümölcs- és virágkompozicióit helyezzük. Ez a mester most érkezett be. Müveit szellemes cimezés: a „Mosoly", „Pompa", „Szerelmi vallomás (piros szekfük)" jellemzi, de fő értékük a tényleges szinpompa, melyet puha és buja festékcsomókban rak fel, anélkül, hogy ezzel a nemes izlés határait tullépné. Poézis dolgában *Komáromi-Kacz Endréné* aquarell-virágcsendéletei is közismertek, de a vizfestés technikája mindig szárazabban hat. A művésznő ezuttal főleg krizantémumcsokrokat állitott ki. Ismert, jó virágfestőnő *Oppel Magda*. Szép és meleg tónusban festi virágképeit *Dolányi-Benczur Ida*, aki nagynevü atyja ragyogó aranyos szineit örökölte, igen jó virágfestő *Zsigmondyné Jármay Edith* és finom izlésü rózsacsokorral tünik fel *Henczné Deák Adrien* (akitől eddig igen szép női aktokat láttunk). Mint virtuóz csendéletfestő tünt fel *Vitéz Mátyás*, aki most „Óceska holmi" cimen régi órát, metszett poharakat, brokátokat festett le. Ez a témája *Csapó Jenő* csendéletképének is. — Mestere az intérieur-festésnek *Vidovszky Béla* („Régi zongora". — „Csendes otthon"), ilyen a kiváló *Edvi-Illés Aladár* („Parasztkonyha"), érdekes *Klammer Mariska* „Egyetemi templom"-részlete, báró *Pongrácz Sarolta* régi budai szobája, *Kallósné H. Adrientől* a „Szoba belseje".

A tárlat *szoborcsarnoka* elég jé változatos tartalommal szolgál. Nyolcvanöt szobormü van benne. **Hadiemlék:** *Horváth Géza* komoly értékü, szépen mintázott zászlós honvédje, mely Tokaj hősi emlékműve lesz. Még egy háborus emlékmű terve, melyet *Gách István*, a kitünő szobrász és *Fekete Gyula* épitész tervezett: a „Trianon"-kut. Ezt a művészek a Gellérthegy alján szeretnék fölállittatni. Fő alakjai a kősirból előretörő táklyás lovas s a sir alján ülő Hungária, amint bilincseit töri szét. A szétnyiló kőlapok talán rontják az egységes hatást, de szimbolikus erőben és megmintázásban igen értékes a kompozició. A magyar vitézség ellenállhatatlan erejét hirdeti *Ditrói Siklódy Lőrinc* nagy domborműve, a „Roham", lendületes mozgásu, kemény magyarságu tipusaival.

Az akt-szobrok közül kiválnak *Szőcs Szilárd* „A forrásnál" és *Sóvári János* „Nympha" c. nagy aktjai, nemcsak formáik lágyságával, de mozdulatuk finomságával is. A mozgás művészi átérzésében egyébként iskolát csinált *Lux Elek* az ő légies kis táncosnőivel, akikben ezuttal is gyönyörködhetünk. Ilyen pompás mozdulat van *Poór Lili* „Tavasz" c. aktjában s az ugyancsak kitünő tehetségü *Gosztonyi Alice* „A forrás" c. aktjában. Ily kecses mozdulattal lép ki az uj hold sarlójából *Sóstai Horváth Etel* „Ujhold" c. aktja is. Az amorett-szobrászat mesteri darabja *Lányi Dezső* kutcsoportja.

A képmás-szobrászatban *Nemes György* gróf *Apponyi Albert* szobra, *Ligeti Miklós* Kántorné képmása és szép Alexa-feje, *Lányitól* Zilahy Lajos arcmása, *Zsákodi Csiszér János* dr. Schuster portraitja, *Horváth Gézától* dr. Ravasz László, *Lux Elektől* dr. Hutyra Ferenc, *Istók Jánostól* Thier-Szabó, néhai *Pongrác Szigfridtől* dr. Kemény Miklós feje, plakettekben: *Szőcstől* gróf Klebelsberg és Neuschloss-Knüsli Kornél feje, *Kiviczky Hugó* Bartóky-feje, vitéz *Técsy László* Dürer-érem lapja, *Csillag Istvántól* Rákosi Szidi féje válik ki. Igen szépen fejlődő tehetség a fiatal *Illyefalvi Lőte Éva*, aki gróf Teleki Andor és Alpár Gitta szobrával, az ugyancsak fiatal *Kovács Panni*, aki finom önarcmásával s *Vancsák Ferenc*, aki atyjának jó portrait-szobrával bizonyitja tudását.

Az állatszobrászatban uj érték *Gaádi Kayser Lajos*, aki a „Magyar lika" és „Toldi a bikával" c. szép műveivel tünik fel. *Maugsch Gyula* a „Megtámadott szarvas"-t állitotta ki, *Markup Béla*, aki egyik legjobb állatszobrászunk, ezuttal siremlékkel jelentkezik, a Návay-család szép emlékművével. Jobb értékei még a szoborcsarnoknak: *Somló Sári* „Örvény"-e, *Petri Lajos* szépen mintázott „Diák"-ja, *Martinelli Jenő* „Lóth"-ja, *Farkas Béla* „Csárdás"-a *Bory Jenő* finom kis Ámor-alakja, *Karácsonyi Géza* „Fürdés előtt" c. kis plasztikája.

A dekorativ művészet körébe tartoznak *Unghváry Sándor* művészi szines üvegablak-tervei és még *Kacziány Aladár* szép friz-tervei, melyek a nagykanizsai tüzérlaktanyát fogják disziteni.

Épitőművészeinknek olyan jól megy a dolguk, vagy talán olyan kevés a megbizatásuk, hogy ezuttal művészeti éhségsztrájkkal tüntetnek a Műcsarnok ellen.

Hol vannak azok a régi jó idők, mikor a művészek még ezzel a jelszóval dorbézoltak: „Szegények vagyunk, de jól élünk!"

Kézdi-Kovács László.

PESTI HIRLAP

Utolsó pillanatba

a vásárlások nehezek
és fárasztók volnának, ha nem vol
olyan üzlet, melyben

az összes ruházkodási
és
divatcikkeket

Kiadás után

— Pallas nyomda, Budapest.

lomban, 25-én, d. u. 5 ó. német nyelven prédikál Broschko G. Adolf. *Várbeli, Bécsi kapu-téri templom:* 25-én: d. e. ½10 ó. Reif Pál. d. e. 11 ó. Mohr Henrik. 26-án: d. e. 11 ó. magyar nyelven Ruzicska László. *Kelenföld:* 24-én: d. u. 4 ó., karácsonyfa-ünnepélyen, Tomcsányi László. 25-én: d. e. 11 ó. Kovács Sándor. 26-án: d. e. 11 ó. és d. u. 5 ó Tomcsányi László. *Óbuda:* 25-én: d. e. 9 ó. Mohr Henrik. d. e. 11 ó. Váczi János. 26-án: d. e. 11 ó. Mohr Henrik. A *Christmas in the Unitarian Mission House.* az angol és az amerikaiak által létesitett Unitárius Misszióház (IX., Rákos-utca 3.) templomában karácsony első és második napján délelőtt tiz órakor Urvacsora-osztással egybekötött istentisztelet és december 31-én délután öt órakor ó-évi alkalmi istentisztelet lesz Szolgálatot teljesit *Csiki Gábor* lelkész.

Az osztrák parasztszövetség szakit a Heimwehrrel.

Bécs, dec. 23. *(A Pesti Hirlap tudósitójának távirata.)* A andbund (parasztszövetség) és a Heimwehr között napról-napra élesebbé váló ellenségeskedés fejleményeként *egész Ausztriában külön parasztvédőrség alakul Straden* délstájerországi községben, ahol valamikor az első Heimwehr-csapat alakult, a mult héten nagy bizalmiférfi-összejövetel volt, amelyen a *délstájer parasztság kifejezte elégedetlenségét a Heimwehr mostani vezetőségével szemben.* A gyülésen elhatározták, hogy haladéktalanul hozzáfognak a külön parasztőrség szervezéséhez, amelybe egész Ausztria földmivesnépét bevonják. A kibocsátott felhivás azt tartalmazza, hogy a parasztság csak nyugalmat, munkát és békét kiván, semmi mást. ezért kénytelen otthonának és a hazai rögnek védelmét saját kezébe venni. .

Ma este

már
csillogni kell
a karác onyfának.

Még van ideje!

Nézze meg az ékszerkirakatokat!

Valódi ékszer,
finomművü óra,
minden ezüstáru

örökös ajándék!

néhai Olgyai Viktor

Képzőművészeti Társulat téli kiállításán a Műcsarnokban szerepelt

. Meg kell még hajtanunk az elismerés zászlóját néhai *Olgyai* Viktor, a Képzőművészeti Főiskola tragikus végű tanára emléke előtt, aki annyi jeles magyar grafikust nevelt az országnak kitünő tanítói módszerével. Az ő lelkiismeretes, de kissé száraz művészetéről számol be egy sereg rajz és grafikai lap.

BH. 929. XII. 22.

Mo. M. 929. XII. 22.

Olgyay Viktor

Téli tárlat

Közel ezerkétszáz müből kiválasztott hatszáz kép és szobor szerepel a Mücsarnok téli tárlatán.

Az ember merő kérdőjellé válik e termékenység és alkotókedv láttára. Miféle géniusz ösztönzi alkotásra képzőművészeinket a magyar balsors e nyomoruságos esztendőiben? Mikor a kép és szobor a kiállításokról rendszeresen a müterembe kerül vissza s nem — ahol a helye lenne — a mübarátok lakásába. Mikor a modellpénz és a szoboröntés költsége soha meg nem térülő, hiábavaló befektetést jelent. Mikor már a nagy gyüjtők mütárgyait is dobra verik s a kis mecenások is kiveszőben vannak. Mikor nem forma- és valőrproblémák, hanem a gyomor szörnyü problémája von redőt a müvész homlokán.

Levett kalappal járhatunk e képek és szobrok között, melyeknek alkotói ma a szó szoros értelmében aszkétái a magyar müvészeti kulturának s akiknek munkakedvét más igazán nem magyarázza, mint hogy rajongással szeretik hivatásukat. A kritika figyelmét el szokta kerülni az a kedvezőtlen atmoszféra, amelyben a müvészet kényes virága ma sinylődik. Pedig amikor nagy problémák, uj utak keresését hiányolta a kiállításokon, itt megtalálhatná a magyarázatot. De nem is a hibakeresés lenne ma a kritika igazi feladata, hanem a müvész és közönség egymáshoz való közelebb vitelének ápolása, a megértetés és a propaganda, amelyre sehol nagyobb szükség nincs, mint éppen a képzőművészet terén. Nemcsak azért, mert a müvészek nélkülöznek, de azért is, mert valljuk be, a közönségnek is még mindig széles rétegei nélkülözik az érdeklődést és önálló itéletet a szépmüvészekkel szemben.

*

A nagy idénykiállitás anyagát Olgyay Viktor hagyatéki kiállitása, kisebb kollekciók és gazdag szobrászati rész teszi változatossá.

A XI. teremben vesz bucsut a magyar közönségtől a tragikusan elhunyt Olgyay Viktor hagyatéki kiállitása, amelyben mintegy [illegible] mutatja be igazi hivatása, s képes, hogy az értelem cikázását élvezze

oétának nem legléleküditőbb alkotásai kö-
ül való, de mindenesetre nyert az uj rende-
éssel. Klárikát *Bodnár* Erzsi személyesitette
ájosan, ügyesen. A további két főszerep, a
iótörő és a Tündér, *Szalay* Karolának és
Keresztes Mariskának adott alkalmat pompás
ánckészsége kifejtésére. Hálás szerepekhez
utottak még *Kőszegi* Ferenc (Drosselmayer),
Fisley Panni (kávétánc), *Almási* J. és *Brada*
t. (orosz tánc). A balettet *Hubay* Jenő her-
adhatatlan Cremonai hegedüse előzte meg
itűnő előadásban *Losonczi Spád Szabolcs*

Olgyai Viktor MDK

Napos ösvény, olf.

Tátraerdő, olf.

Műcsarnok 1905/6. téli kiáll.

MDK

Olgyay Viktor

Képzőművészet 1934. 200.l.

MDK

Olgyay Viktor

A mező télen, of.

Patak mentén, of.

Művészeti Krónika 1. sz. 1904. jan. 15.

MDK

Olgyay Viktor, graf.

471. Tél Eredeti körajz.
/Rigler J.Ede, lit.müint./

KMT.1903/4. téli kiáll. Kat. 51.l.

MDK

Olgyai Viktor, festöm.

562. Reggel az erdön. Pastell.

Mücsarnok. 1906/7. téli nemzetk.kiáll. Kat. 52.l.

MDK.

Olgyai Viktor

A Műcsarnok háborus kiállításán szerepelt.

Cikk: Háborus kiállitás.

Művészet, 1914. 541-542.l.

MDK

Olgyai Viktor

Farkas Zoltán: Tichy Kálmán és Tichy Gyula.
A Gyüjtő 1916. 1. sz. 1-1o.l.

MDK

Olgyai Viktor

Havas táj. Ceruzarajz

KMTárs. 1912. tav. kiáll. kat. 5o.1.

Olgyay Viktor MDK

Rajzok, rézkarcok, szines nyomatok

Mücsarnok 1929/3o téli kiállitás

MDK

Olgyai Viktor

Magyar Művészet 1926. 248.l.

MDK

Olgyai Viktor

a Téli kiállitáson az Esterházy-dijat nyerte

Választmányi ülés 1903. nov. 27-én. Mücsarnok 1904. febr. 15. VII. évf. 1. sz. 2.1.

MDK

Olgyai Viktor

Napfényes erdő, paszt.

Az ér mentén, paszt.

Képzőm. Társ. 1909. tav. kiáll. kat. 42.l.

MDK

Olgyay Viktor, György és Aladár

Negyvennyolc pályázó...a Közp.Városháza ujjáépitésére.
Magyarország 1940. márc. 13. 10.l.

MDK

Olgyai Viktor

Az erdő kapuja, temp.

KMT. 1913. tav. kiáll. kat. 74.l.

MDK

Olgyai Viktor

Ivan, rézk.

Árverési Közlöny. 1936. febr. 1. rk. sz.

MDK

Olgyai Viktor

A tisztás felé, paszt.

KMT. 1912/13. téli kiáll. kat. 77.1.

MDK

Olgyai Viktor

Egy délután a fenyvesben, temp.

KMT. 1912/13. téli kiáll. kat. 78.1.

Olgyay Viktor „Jesté"
Szolnok Megyei Néplap 1956 júl. 29.-
5 oldal.

Olgyay Viktor Jesté"
Szolnokmegyei Néplap 1952 dec. 27.-
2 oldal.-

MDK

Olgyai Viktor

Ringó kalászok

N.Szal. ezüstérme a M.Grafikusok Egy. IV. kiáll.

Müvészet, XII. é. 1913, 36o.

MDK

Olgyay Viktor

Halász Közép 1941, 57 l.

Magyar Néprajzi Múzeum – 6000 db – 64.85783 K

MDK

Olgyai Viktor, 187o-1929.

Téli erdő, of.

Árverési Kőz. 1938. dec. 8.rk. 88. aukc.

27 l.

MD K

Olgyay Viktor, festö.
/München/.

280. Magányos vár. Szines szénrajz.

Nemzeti Szalon.1900. Nemzetközi graf.kiáll. Kat. 41.1.

MDK

Olgyay Viktor, festö.

333. Téli napsugár. Pásztell.

Nemzeti Szalon, 1900. Nemzetközi graf. kiállitás.
Kat. 44. l.

MNK

Olgyay Viktor, festö.

66,67.	Tájképek.	Rézkarc.
71.	A malom.	"
72.	A tölgy.	"
74.	Befagyott patak.	"
75.	Gesztenyfasor.	"
76.	Havas ut.	"
78.	Friss hó.	"

Nemzeti Szalon.1900. V emzetközi graf.kiáll. III.terem

Kat. 5o,51.l.

MDK

Olgyay Viktor, 187o-1929.

Orosz agár, rézk.

Árv. Közl. 1939. szept. 4.rk.sz. 91.sz.

26 l.

MDK

~~Ernst Muz. aukc. 53.sz. 1936. máj. 1.~~

MDK

Olgyay Victor

az Egyesület elhalt tagjaX.

Magy. Rézkarcoló Művészek Egy. 25. kiáll.
Szalmássy Cat. 1948. febr.

MDK

Olgyai Viktor, festő.

Egy nép nap vége. Rajz.
Karácsony reggel. Pastel

OMKT. Vándorkiáll. 1910 szept. 8 – dec. 2 fig
Tm. – Hornyánszky V. kny. 81. l.

MDK

Olgyai Viktor, festő.

Rézkarcok és akvatinták.

Szent György Céh. XXIX. mür. graf. aukc. - 1919.
IX. 29. - X. 2. - A gyűjtő. V. évf. 5 sz. - Kül. sz. - 69. l.

MDK

Olgyay Viktor, festő.

Patak mentén. 1903. Esterházy-f. 600 kor. vizf. díj.

Felvidéki ház. 1906. Esterházy-f. 600 kor vizf. díj.

Február. 1909. Pars. 1000 kor. graf. díj.

OMKT-Vánd. kiáll. 1910 szept. 8 - dec. 27-ig.
Kitünt. műv. tajstr. - Hornyánszky V. kny. 67. l.

MDK

Olgyai Viktor, 187o-1929.

Téli erdő, of.

Téli táj, rézk.

Téli hangulat, rézk.

Árv. Közl. 1937. 7.rk.sz. 84.sz. ~~26xxb.~~

26-27 l.

MDK

Olgyai Viktor, 1870-1929.

Erdei ut, rézk.

Erdőrészlet, rézk.

Árv. Közl. 1937. 7.rk.sz. 84.sz. 26 l.

MDK

Olgyai Viktor, Besztercebánya

Magyar kiállitó művészek névsora. Műcsarnok, 1899. 22.sz. 346-348 l.

MDK

Olgyai Viktor

Képzőmüv. Főisk. grafikai gyüjt. 2. kiáll.
1943. jun. 6 l.

MDK

Olgyai Viktor, 187o-1929

Téli táj, rézk.

Árverési Közl. 1938, 3.rk.sz. 18 l.

MDK

Olgyay Vilmos.

Halászképe, 1941, 57. l.

MDK

Olgyai Viktor, festő

62. Erdő környezén. Of.
235. Fenyvesben. "

A Szegedi Képzőmüv. Egy. mükiáll. - Szeged 1907. 6.

Kat. 10,15. l.

Ugyan Tiltsz, fentő

42. Lidó nőnyegén Gy.

235. Fürgeben

A Szegedi Nőszőmű. Egy mai kiadó. Szeged 1907. 6.

Nat. 10,15. l.

MDK

Olgyai Viktor, festö.

Erdörészlet. Szénrajz.

Téli táj. Ceruzarajz.

Szent-György-Céh M.Am.és Gyüjt.Egy. - Egy II. mütárgy árverésének katalogusa. 7.5.1. Szüry Dénes hagy. 8 Divald Kornél gyüjtése a Szt.Gy. C. számára. 191o.jun.17-18.

M.D.V.

Olgyay Viktor
festő

Bene a grafikát Olgyaytól
tanulta.

Bordáczné H. Lenke: Bene Géza emlékére
Művészet, 1960. szeptember.

MDK

Olgyai Viktor, festö

a M.Akv.-és Paszt.f.Egy. művésztagja.

A Magy.Akv.-és Pasztellfestök Egy. X.kiáll. 1923 nov.
Nemz. Szalon. Kat.

MDK

Olgyai Viktor, festö

Erdö belseje télem. Olf.

MK.Seg.Biz.Müv.Kiáll. 1914 nov.-dec. Kat. 4.1.
Szépm.Muz.

mDK

Olgyay testvérek.

/ 1 céd.:Viktor/.

Az Ert. 24,25.1.

/1 eéd.: O.Viktor/.

MDK

Olgyay testvérek,

Lechner Jenö dr.: A Via Antiqua-Budapest kétezer éves multjának dokumentuma.

Magyar Főváros. 1942. jan.8.

/1 céd.:O.Viktor/.

MDK

Olgyay fivérek,

Lechner Jenö dr.: Obudát a főváros legszebb kerületévé lehetne tenni.

Budai Napló. 1938. márc.17.

Viktor mDK

Olgyay - Olgyay ,épitészek.

a magy.épitőművészet két ismert tagja, az Olgyay-ikrek ma Amerikába utaztak,már több izben megfordultak/Amerikában/ az Egy.All.-ban és résztvettek az 1939-es kiállitáson. most az egyik egyetem meghivására töltenek egy évet Amerikában.

Világ. 1947. szept.13.

MDK

Olgyay Viktor, tanár /graf/

növendékei a kiállitáson rézkarcokkal, tollrajzzal, stb.-vel vettek részt a kiállitáson.

Az OMKK Föisk.Növ. Munk.kiáll. 1923 márc.18-25. Kat. Ernst Muz. 6,7,8.l. 2o.l.

Olgjai Viktor
festő, grafikus

1) Tatalmanys: a linoleummetszés-szerepel mint ujdonság a magjar művészek berlini tárlatán. A fametszés technivegjes közlemények. Magj. művészek grafikai tárlata Berlinben

Grafikai Szemle 1908. 3 z, 63-64 o.

MDK

Olgyai Viktor
festő

2) - technikáját viszi át a puhább linoleumra. Plakát terén jól be fog válni ez az ujítás.

Végjes közl. Magy. művészek grafikai tárlata Berlinben
Grafikai Szemle 1908 3 z 63-64

MDK

Olgyai Viktor
festő

linoleum metszetei a grafikai
tárlaton

÷ magyar művészek grafikai tárlata
Berlinben

Grafikai Szemle 1908 évf. 3 sz 64 l.

Olgyai Viktor
festő

MDK

grafikai a M.T.A. Könyvtárában

— a M. Tud. Akadémia

Grafikai Szemle 1898 évf. 12 f. 1942

MDK

Olgyay Viktor, festö
1870-1929

Erdörészlet. Jelzett. Olf.

Árverési Közlöny. Festm., tajzok. 1936 okt.4. rk.sz. 39.1.

MDK

Olgyay Viktor grafikus tanár

Képzőműv.Főisk. ifjusági kiáll. Ernst Muz.1924.

10. 9. 1.

M.D.K.

Olgyai Viktor.

"Tavasz est" Repr.

Hegedüs László és Tull Ödön hagyatékából.
Orsz.Magy.Képzőművészeti társulat. 1912.

MOK

Olgyai Viktor
festő 1870-1929

színes könyomatai a kiállításon
(Akadémia, Terey G. rendezése)

÷ Nemzetközi modern metszei kiállítás

Graphikai Szemle 1903 évf. 5 sz 79 l.

MDE

Olgyai Viktor

választott /rendes/ tag

Magy. Akvarell és pa st. festők 14. kiáll. N. Szal.
1928. okt.

19. 1.

Olgyai Viktor festő.

Kékkő vára kelet felől. Szénrajz.

OMKT.1895.tav.

Olgyai Viktor.

OMKT.1895.tav.

Olgyai Viktor

MDK

Réti István, Stróbl Alajos és Olgyai Viktor fegyelmi ügyének tárgyalásán készitett jegyző könyvek. Orsz Levélt. Közokt. Népb. Müv. Oszt. 1919-18-181682 /67-77. pagina/.

M.T. Képz. Él. Bp. 1960. 209.Ø o.

MDK

Olgyai Viktor,,187o-1929

Olvadás, akvatinta

Árv. Csarnok 1o4. aukc. 1942. máj. 11 1.

EDK

Olgyay Viktor, 187o-

Karácsony reggel

Az Egri Kaszinó kiáll. kat. Eger, 1924. aug.

18. l.

MDK

Olgyay Viktor (grafikus)

(Toroczkai Osvald egyik mestere volt.)

Tóth Ervin: Fejezetek a debreceni grafika újabb évtizedeiből.
Alföld, Debrecen, 1960. 1. sz. 121. l.

MOK

Olgyay Viktor (grafikus)

(Vadász Endre tanára volt a Képzőművészeti Főiskolán.)

Tóth Ervin: Fejezetek Debrecen grafikai múltjából.
Alföld, Debrecen, 1959. 3-4. sz. 121. l.

Olgyai Viktor
festő

M.D.K.

A Képzőművészeti Akadémian
Kron festő tanára volt.

Ulrich
Művészet, 1961. december – 43 l.

EDK

Olgyai Viktor

Téli erdő, of.

Téli táj, of.

Árv. Közl. 1929. jun. 4.sz.sz. 28 l.

MDK

Olgyay Viktor
festő

művei a kiállításon

Bíró Miklós: A Műcsarnok jubileumi kiállítása

Grafikai Szemle 1912 évf. 1 sz. 11 l

MDK

Olgyai Viktor: A kilátás
Ködös tél
Zborói Rákóczi-hárs.
Reggel
Déli hangulat
Erdőzug, Parasztkertek

KMTárs. 1912. márc. kiáll.

MDK

Olgyai Viktor

Magyar Nyomdászat 1910. 19.o.

Olgyai Viktor, [grafikus rézmetsző] MDh.

Zádor István Olgyai arvatta be a karcolás művészetébe.

Lengyel István: Látogatás a nyolcvanéves Zádor Istvánnál 8. l.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1962. jan. 14.

MDK

Olgyay Viktor épitész

Bp.Hamzsabégi uti kislakásos lakótelep terve

Magyar Épitőművészet, 1943. 130-133. l. képekkel
és tervrajzokkal.

Istensegítés, Bukovina
Balázs Géza

MDK

Olgyay Viktor építész

A XI.Hamzsabégi ut...telken...kislakásos lakóház...
Halász Á: Bp.Szfv. középitkezések. 1940. 1941. 56.l.

MDK

Olgyai Viktor

d.-: A téli tárlat. Művészet 1915. 440.l.

Olgyai Viktor MDK

Az erdei lak, olf.

Mücsarnok 1894/95. téli kiáll.

Olgyai Viktor MDK

A garamvölgyi Saskő vára, rajz

Műcsarnok 1897. téli kiáll.

Olgyai Viktor MDK

Éjfél, olf.

Műcsarnok 1897. téli kiáll.

Olgyai Viktor MDK

Téli napsugár, pasztell

Műcsarnok 1897. tavaszi nemzetk. kiáll.

Olgyai Viktor MDK

Tél, albumlapok, rézkarcok

Műcsarnok 1897. tavaszi nemzetk. kiáll.

Olgyay Viktor MDK

A ciprusfák utja, olf.

Mücsarnok 1897. téli kiáll.

Olgyai Viktor MIK

Rézkarcok

Miccarnok 1895/96. téli kiáll.

Olgyai Viktor MDK

Farakások, rézkarc
Téli táj, rézkarc

87.
Szépm. Muze Graf. Oszt. kiáll. 1954.

Olgyai Viktor

a grafikai tanfolyam vezetője, 19o6.

Képzőm.Főisk.Évk. 1921-22, 22-23, 23-24, 24-25.
Bp. 1926.

MDK

Olgyai Viktor

E. G. II. 269 1.

MDK

Olgyay Viktor

Téli napsugár, paszt.

N.Szal. nemzetk. graf. kiáll. 1900.

Olgyai Viktor: MDK

Karácsonyfák. repr.

Négyes kiállitás a Műcsarnokban.
Vasárnapi Ujság 1912. 8x 209-211.o.

Olgyai Viktor

MDK

Deres reggel Radványban, kréta,

Szépm.Muz.Grafikai Osztály XLVI.kiáll. 1922.
Magyar Tájak

Olgyai Viktor

MDK

Nyári est a Tátra alján, olf.

Műcsarnok 1900/1 téli kiállitás

Olgyai Viktor MDK

Tiszamenti táj, kréta

Szépm.Muz.Grafikai.Oszt.XLVI.kiáll. 1922.
Magyar Tájak.

Olgyai Viktor MDK

Hernádvölgyi részlet, ceruza

Szépm. Muz. Grafikai Osztály XLVI. kiáll. 1922.
Magyar Tájak

Olgyai Viktor

MNK

Csak alkalmi inspirációban festette a nagy vizet.

F.T.: Festőművésszekről és a Balatonról. Középdunántuli Napló. 1958. jul. 6.

MDK

Olgyay Viktor, festőm.
sz.1870

Téli táj. Jelz.l.j.:Olgyai Viktor.
62x84 Vizf.

Ernst Muz. aukc. XVI. 1921. Kat. 40.1.

OLGYAI VIKTOR

725. Erdőrészlet. Olajf. 6ox8o

726. Téli erdő. Olajf. 8oxl2o

Árverési Közlöny 1936.2.sz. 47.oldal

mDK

Olgyay Aladár és Olgyay Viktor, építészek.

a belső Ferencváros rendezésére kiirt tervpályázaton tervüket megvették.

MMÉEKözl. 1943. 111.1.

MDK

Olgyay Aladár és Olgyay Viktor, építészek.

a Darányi Kálmán diákház tervpályázatán tervüket megvették.

MMÉMKszl. 1943. 46.l.

MDK

Viktor

Olgyay és Olgyay építészek.

Lechner Jenö dr.: Óbuda ujjáépitése és a "Via Antiqua"
Müszaki Világ. 1938. 10.-13. sz.

VIKTOR MDK

Olgyay és Olgyay építészek.

Megvalósulhat -e az óbudai "Via Antiqua" ?

A Műszaki Világ. 1938. 1-4 sz.

Viktor

MDK

Olgyay és Olgyay, építészek.

MÉ, 1941. 308.l.

Viktor

MDK

Olgyay és Olgyay építészek,

tervét dijazták az alábbi tervpályázaton.

Hizmarty Lechner Jenö, ifj. : Tervpályázat a bpesti szállodasor ujjáépitésére.
Tér és Forma. 1946. 7-9.sz. müszaki rajzzal.

Viktor

MDK

Olgyay és Olgyay építészek.

első helyen díjazott terv.

Zs.T.: A dunaparti és magdolnavárosi lakótelep tervpályázatának ismertetése,
Tér és Forma. 1946. 10.sz. műszaki rajzokkal.

Viktor

MDK

Olgyay és Olgyay építészek.
cikke.

A "Holnap" házai az USA-ban.

Tér és Forma. 1946. 7-8.sz. 84-87 l. Képekkel.

MDK

Olgyay és Olgyay épitészek
/V./

Borbitó Virgil dr.

Müvek és müvészek: Olgyay & Olgyay.
Tér és Forma , 1946. 7-9.sz. 83.l.

MDK

Olgyay és Olgyay /Viktor/ épitészek.

Tervük: A pesti Szervita-tér beépitési tervei.

Kepr. és ismertetve.

Gerő László: A Szervita-tér. Budapest. 1947. 66-67.l.

MDK

Olgyay Aladár és Viktor ,epiteszek.

Tervük:
Az 1943-as izmiri nemzetközi kiállitás pavillonja.
Képekkel.

Tér és Forma. 1944. 26,27.1.

MDK

Olgyay és Olgyay , építészek
/Kladár/ /Viktor/

OTI pécsi tüdőbeteg szanatorium tervpályázato:
tervüket megvették.

MMÉKözl. 1940. 8.1.

MDK

Olgyay és Olgyay /Viktor/, építészek.

Tér és Forma. 1936. 111,112, 113.l.

mDK

Olgyay Aladár és Olgyay Viktor, építészek.

a bpesti uj központi városháza tervpályázaton tervüket megvették.

MMÉKözl. 1940. 148.1.

MDK

Olgyay Aladár és Olgyay Viktor MDK
épitészek.

23. Pest északi része parkházas beépitésének terve.
24. A belső Ferencváros rendezési terve.
25. Pretuberkulotikus gyermekpavillon Esztergomban. 1943.
26. Belvárosi klinika szállóépület terve. 1945.

Müvek.Müvészek.- Arts and Artists in Hungary. 1.kötet.
Olgyay Olgyay épitészek. Bp.1946.

MDK

Olgyay testvérek ,építészek.

/ 1 céd.:Viktor/.

1. Lechner: Bpest.Városrend. 27,28,29.l.

MDK

Olgyay testvérek.

/1 céd.:Viktor/.

A Müsza ki Világ. 1933.jan.15./-Megvalósulhat-e az
ó budai "Via Antica"?/

MDK

Olgyay testvérek,

rajzainak reprodukciói.

/ 1 céd.: Viktor./

Megfagyott Muzsikus./?/ 1930.

OLGYAI VIKTOR

Tátraalji erdő. Pastel.
A domboldal. "
Mikor a jég indul. "

Képzőm.Társ 1910.tav.kiáll.kat. 33.oldal

MDK.

Olgyai Viktor:"Tél" /album/ rézkarcok.

Folio alakban megjelent tiz rézkarcot tartalmazó album.

Uj Idők 1897.III. 23. sz. 5o6. l.

MDK

Olgyai Viktor, 1906 évi milánói nemzetk. kiáll.
nagy dij

Kitüntetések. Művészet. 1907. 70 l.

MDK

Olgyai Viktor

Művé Krónika 1984. 3.sz. 10.o.

MDK

Olgyai Viktor

Február, rézkarc, 1ooo koronás Társulati dij

Kitüntetések. Művészet 19o9. 135.1.

MDK

Olgyay Viktor, testöm-grat.

Novella, c képe. Repr.

Litográfiáival is kiváli ezen a kiállitáson társai közül.

A Nemzeti Szalon uj táratából.

Vas. Ujs. 2o.sz. 19o3 5o.évf. 220 l.

Olgyai Viktor grafikus

Az első magyar linómetszetek
1895-ben készültek

Galambos Ferenc: A magyar grafika
története

Petőfi Kiadó 1969 VIII 10

Olgyai Viktor

A Kép. Műv. Főiskola grafika tanára volt. Ő készítette az első magyar linometszeket (1895)

Galambos Ferenc: Idegenség) a magyar grafika történetéből

Kisalföld 1969 VII. 20

Olgyai Viktor

A 20-as években a Képzőm. Főisk. grafikai tanrékén működik; Rembrandtot állítja növendékei példaképéül.

Varga Nándor ~~festő~~ Lajos festőművész kiállítása. 1970 Műcsarnok. Kiáll. kat. Bev.: B. Supka Magdolna.

Olgyai Viktor

tanítványa 1922-ben és 1923-ban
tanársegéde Varga Nándor Lajos.

Tölgyesi János: A vonal művésze Varga
Nándor Lajos. „Művészet" folyóirat, Bpest,
1968. febr. 2. sz. 18 l.

Olgyai Viktor grafikus

az első magyar lineometrzet

alkotója (1895) - emlétve

„A magyar grafika történetéből"

Pestmagyar Hírlap 1969 július 20

8. old.

MDK

Olgyai Viktor 1o9-111

Nemzetközi modern metszetkiállitás. 19o3. ápr.
Országos Képtár

OLGYAI VIKTOR

A bükkösben, Olajf.
A folyó. Olajf.
Utközben. Linoleum-metszet.

Képzőm.Társ.1907/8.téli kiáll.kat. 47.oldal
és 48 . oldal

MDK

Olgyai Viktor

/e.a./ Az Ernst-muzeum csoportkiáll. Az Ujság 1924.szept.28.

Olgyay Viktor és Aladár, építészek.

---

irod. A Külkereskedelmi Hivatal Pavillonja

Magyar Kultúrszemle. 1940. 5.sz. 122.l.

MDK

Olgyay Viktor és Aladár, építészek

Az antik Óbuda feleledése két építész terveiben.

Magyar Hirlap. 1937.aug. 18.

MDK

Olgyay Viktor, festöm.

Novella. Repr.

Vas. Ujs. 28. sz. 1903. 5e.évf. 32e.l.

MDK

Olgyay Viktor

Február, rézk.

Fasor, "

Erdőszée, "

Szent György czéh lo. müv. aukc. 1912. febr. ~~72~~
73 l.

MDK

Olgyai Viltor graf.

Szépm. Muz. graf. oszt. 87. kiáll. 1954. előszó.
8. l.

OLGYAI VIKTOR

Erdei 1991 85.

ETI INTÉZET

MDK

Olgyay Aladár és Olgyay Viktor,ép.-k.

20. New York World'sFair 1939. Magyarországi kiállitási csarnoka. Weichinger Károllyal közös terv.
21. Földmüvélésügyiminiszterium pavillonja az 1942.évi Bpesti Nemzetk. Vásáron.
22. New Yorki virágkiállitás pavillonjának terv

Müvek,Müvészek.- Arts and Artists in Hungary. - L.kö
Olgyay & Olgyay épitészek. Bp. 1946.

Olgyay Aladár és Olgyay Viktor, ép.-k.

16. Külkereskedelmi Hivatal pavillonja az 1941. évi Budapesti Nemzetközi Vásáron.
17. Külkereskedelmi Hivatal kiállitási csarnoka a Wiener Messen 1940.
18. Tér- és időnélküli kiállitási csarnok terve.
19. Izmir International Fuari 1943./Törökországi magyar kiállitási csarnok./

Müvek,Müvészek.- Arts and Artists in Hungary.- 1.k: Olgyay & Olgyay épitészek. Bp.1946.

MDK

Olgyay Aladár, és Olgyay Viktor, ép.-k

11. P.H.C. nyaraló terve.
12. Gyárépület Budapesten,/Stühmer Frigyes csokoládé-gyára. 1941.
13. Állami munkaközvetitő hivatal terve.
14. Budapesti Nemzetközi Vásár terve, 1942.
15. Külkereskedelmi Hivatal pavillonja az 1940.évi Bpesti Nemzetközi Vásáron.

Müvek,Müvészek. - Arts and Artists in Hungary.- 1.kötet Olgyay & Olgyay épitészek. Bp.1946.

MDK

Olgyay Aladár és Olgyay Viktor,építészek

5. Balatonaliga uj fürdötelepe.
6. Erdei menedék./New York.
7. Egy szinésznö nyaralója. /Budakeszi-ut./
8. Hamzsabégi -uti kislakásos telep beépitési terve.
9. Statiszti kai hivatal terve.
10. OTI bérház a Hungária-körúton. Hegedüs Károlly közösen tervezve.

Müvek,müvészek. -Arts énd Artists in Hungary..1.köte
Olgyay & Olgyay építészek. Bp.1946.

MDK

Olgyay Aladár és Olgyay Viktor, ép.-k.

Rómában eltöltött éveik után Londonban, párisban, New Yorkban folytattak tanulmányokat.
Müveik képekkel és müszaki rajzokkal.
1. San Vito temploma, Rómában. 1935.
2. Appartement ház Rómában. 1936.
3. Városmajor utca 5o.
4. Via Antiqua.

Müvek, müvészek. -Arts and Artists in Hungary I.köte
Olgyay & Olgyay épitészek. Bp. 1946.

Olgyay Aladár és Viktor, építészek.

Premic ösztöndíj-ban részesültek az olasz állam /750-750 líra/ , akikaz elsö évet Rómában töltötték mint magy.áll. olasz állami ösztöndíjasok. Különösen a szinpadtervezésére folytatnak behatö tanulmányozást. 1./Attivita architettonica delle accademie straniere in Roma" Milano. 1936.ápr.

Orszösat. 1935/36 28.1.

MDK

Olgyay Viktor, epitész.
szinpadtervező.

világraszoló reklámot kapott a magyar szinpad tervezés és a magyar ballett
London: Studio külön száma: Design for Ballett" c.
Az orosz, francia, svéd balletten kívül csak a magyr szerepel benne. Gyönyörü szinpadi képeket készitnek benne. Tervezők közül ő az egyik.

Az Est. 1937.okt. 23.

OLGYAI VIKTOR

547 Az erdő kapuja.Temperafestm. Eladó

Képzőm,Társ.1913.tav.kiáll.kat. 74.oldal

Κέρκυρα, Τέτα. 1913. τεν. Κτέλλ. Κατ.

OLGYAI VIKTOR

Lyka Károly: Kis könyv a művészetről.
I.kiadás. Bp.1904.
[illegible] 16.17.1.

OLGYAI VIKTOR

556 Kertek alatt, Vizf. Eladó
557 A mező télen, Vizf. Eladó
558 A novella. Kőrajz.Eladó
559 Patak mentén. Vizf. Eladó
560 Garamparti füzek. Vizf. Eladó
561 Kertek alatt. Kőrajz. Eladó.

OLGYAI VIKTOR

70 Karácsonyfák. Szines kőrajz. Eladó
71 Füzfasor. Tollrajz. Eladó.
72 Napos ut. Ceruzarajz. Eladó.
73 Deres reggel. Ceruzarajz. Eladó

KM Társ.1912.márc.kiáll.kat. 43.oldal.

OLGYAI VIKTOR

65 Égerfák. Tollrajz. Eladó
66 Országut. Ceruzarajz. Eladó
67 Fertőtavi részlet. Tollrajz. Eladó
68 Tanya. Tollrajz. Eladó
69 Tavaszi est. Kőrajz. Eladó

KM Társ.1912.márc.kiáll.kat. 43.oldal.

Olgyai Viktor

60 Erdőirtás. Zollrajz. Eladó
61 Ut a fenyvesben. Tusrajz Eladó
62 Hulló lombok. Tollrajz. Eladó
63. Szepességi völgy. Rézkarc. Eladó
64 Szürkület. Kőrajz. Eladó

KM Társ.1912.márc.kiáll.kat. 43.oldal.

Olgyai Viktor festő

100 Éve született

Nógrád 1970 november 1
10. old.

Olgyay Viktor

Arzódi Weil Erzsébet

tanára volt

Magyar Nemzet 1971 április 6
mold

OLGYAI VIKTOR

„Igáslovak" c. műve (eml.) szerepel a Vajdahunyad-várban lévő ló és lovas c. kiállításon.

Láttuk, hallottuk...

1971. IX. 17. 17'48h.

Olgyay

"Lilazöld, szintelen-szinü" jelzővel illeti több müvész munkáját Sz.E.: Téli Tárlat c. kritikájában, közöttük szerepel a müvész is.

Otthon, Bp. 1894. december hó
268-270. lap

Olgyay Viktor

A müvész neve szerepel a "jelesebb" képzőművészek között a lap beszámolójában, melyet "Téli kiállitás a Mücsarnokban" cimmel ir, s felsorolja a kiállitó müvészeket.

Képes Családi Lapok, Bp. 1903. nov. 29.
XXV. évf. 48. sz. 857. lap

Olgyay

Bibliográfia: Művészeti krónika, Bp. 1904. 3. p.: „Modern magyar festők."

Fiala Pál: Vaszary János bibliográfia és bibliográfia, Kaposvár, 1976.

Zol

Ungvary Viktor
festő

A Képzőművészeti Főiskolán
Tarjáni Sinkovics Jenő mes-
tere volt.

B.Supka Magdolna: Tarjáni Sinkovics Jenő
Művészet, 1971.junius - 14.oldal

OLGYAI VIKTOR

55. Erdei ut. Tollrajz. Eladó
56 Erdők felett. Ceruzarajz. Eladó
57 Tiszamenti táj. Szénrajz. Eladó
58. Part mentén. Szénrajz. Eladó
59. Ködös téli reggel. Rézkarc. Eladó

KM Társ.1912.márc.kiáll.kat. 43.oldal.

OLGYAI VIKTOR

403. Tél. Rézkarc.
404. Tél. "
406. Holdas éj. Eredeti rézkarc.

Képzőm.Társ.1899-1900. téli kiáll.kat.41.oldal

OLGYAI VIKTOR

82 Reggel az erdőn. Ceruzarajz. Eladó
83 Esti árnyak. " " "
84 Harmatos reggel. " "

KMTárs. 1912. márc.kiáll.kat.

OLGYAI VIKTOR

78 Malomárok. Szénrajz. Eladó
79 Hársfasor. Ceruzarajz. Eladó
8o Garam völgye. Ceruzarajz. Eladó
81 Tőzegrétek. Ceruzarajz. Eladó

KMTárs. 1912. márc.kiáll.kat.

OLGYAI VIKTOR

74 Az Olt partjai. Rézkarc. Eladó
75 Jeges patak. Ceruzarajz Eladó
76 Régi csürök. Ceruzarajz. Eladó
77 Parasztudvar. Tollrajz. Eladó

KM Társ.1912.márc.kiáll.kat. 43.oldal.

OLGYAI VIKTOR

Eredeti rajzok, rézkarcok, szines nyomatok.
412-től 471-ig. Eladók.

KMTárs.1929/3o téli kiáll.kat. 21.oladl.

Olgyai Viktor MDK

Az erdő kapuja, olf.

Miccsarnok 1924. febr-márc.

MDK

Olgyay Aladár és Viktor, építészek.

Tervük: Két bérház a Lajos-utcában, képekkel és alaprajzokkal.

Magyar Epitömüvészet. 1942. 180-183.l.

MDK

Olgyay Viktor és Aladár, építészek.

M. kir. Kereskedelmi Hivatal kiállítási épülete az 1941-év B.N.Vásárból. Tervezték fentiek. Kepr.

Magyar Epitömüvészet. 1942. 43, 44.l.

MDK

Olgyay Viktor és Aladár, építészek.

Nyaralóház a budakeszi uton. Képekkel.
Tervezték fentiek.

Magyar Epitömüvészet. 1942. 72.l.

mDK

Olgyay Aladár és Viktor, építészek

Tervezték az 1942.évi B.N.Vásáron a m.kir. Földmivelésügyi Minisztérium pavillonját.

írod.:
Hallóssy István: A Nemzet Iskolája.
Magyar Epitömüvészet. 1942. év. 244.l., 245.l.

MDK

Olgyay Viktor és Aladár, épitészek

cikket irtak: Városrendezési kiállitás.

Magyar Epitömüvészet, 1942. januári szám. Képekkel.

MDK

Olgyay Viktor és Aladár, építészek.

Az 1942. B.N.V. terve.

1942-es Budapwsti Nemzetközi Vásár. Tervrajzzal. Fentiek müve.

Magyar Epitömüvészet. 1942. 38.l.

MDK

Olgyay Aladár és Viktor, építészek.

Bierbauer Virgil dr.: Via Antiqua.
Tér és Forma. 1941. 170-172.l. Képekkel.

MDK

Olgyay Aladár és Viktor, építészek

Stübmer Frigyes Rt. uj gyárépitkezése.
Tervezték fentiek.

Bierbauer Virgil dr.: Stübmer Frigyes Rt. uj gyár-
építkezése.
Tér és Forma . 1941. 2o3-218.l. Képekkel.

MDK

Olgyay Aladár és Viktor, építészek.

irod. Bérház Budapesten a Lajos-utcában, képekkel. Fentiek tervezték.

Tér és Forma. 1942. 58,59.l.

Olgyay Aladár és Viktor, építészek

Magyar Külkereskedelmi Hivatal pavillonja.
Repr.

Tér és Forma. 1940. 80,81.l.
Budapesti Nemzetközi Vásár. 1940.

MDK

Olgyay Aladár és Viktor, építészek

irod.

Munkáslakások.

Építészet. 1942. 2.f. 43.l.

MDK

Olgyay Aladár, és Viktor, építészek.

Cikkük:

Légoltalmi garázs és parkirozóhelyek, alaprajzokkal.

Magyar Epitömüvészet. 1941. 90.91.l.

MDK

Olgyay Viktor, festöm.
1870-1929.

232. Iván.

Olgyay Aladár és Viktor, építészek

Stühmer gyár Bérház. Repr.

Tér és Forma. 1943. 1.sz./Visszapillantás/.

MDK

Olgyay Aladár és Viktor, építészek

irod.:

Construzioni Casabella. 1942. szept. sz.

Olgyay Aladár és Viktor, építészek.

irod.:

Case d'oggi. 1942. szept.sz.

MDK

Olgyay Viktor, ép.-festöm-graf.

37. Tél. Szines körajz.

A SzentGyörgy-Céh grafikai kiállitása.-
A Gyüjtö. 1915. 36.l. Kép.

Olgyay Aladár és Viktor, építészek

/ Az életrajzok megírásánál ezt a cikket lásd.
MOB. könyvtár. /

irod.:

Farczádi Lázár Jenö: Obuda szabályozása.
Magyar Epitömüvészet. 1943.ápr. sz. Képekkel.

MDK

Olgyay Aladár és Viktor, építészek.

A budapesti Árpád-hid körüti terület okszerü beépitése. Képekkel.

Tér és Forma. 1941. 115.l. - 118.l.

MDK

Olgyay Aladár és Viktor, építészek.

Városmajor -utca 5c/a számu bérház, képekkel
Tervezték tőlük.

Zér és Forma. 1941. 156-161. l.

mDK

Olgyay Aladár és Viktor, építészek.

A belső Ferencváros rendezésének ezzmei tervpályázatán terveiket a Közmunkatanács 500.- P.-ért megvette.

Magyar Epitomüvészet. 1943. 17o.l.

Olgyay Aladár és Viktor, építészek. MDK

Családi ház a Gellérthegy déli oldalán.
Tervezték fentiek. Képekkel és alaprajzokkal.

Magyar Epitömüvészet. 1942. 165.l.

MDK

Olgyay Aladár és Viktor, építészek.

Belső Ferencváros tervpályázata.

Farczádi Lázár Jenö: Belső-Ferencváros tervpályáz
Magyar Epitömüvészet. 1943. Aug. szám.

MDK

Olgyay Aladár és Viktor, építészek.

irtak olasz-magyar vonatkozásu cikkeket a magy.orsz.-i Olasz Kulturintézet folyóiratába.

Olasz Szemle. A M.orsz.Olasz Kulturintezet folyóirata. 1942. febr.
Esti Magyarország. 1942. febr.14.

MDK

Olgyay Viktor és Aladár, épitészek.

"Egyedül Vagyunk". 12.sz. Olgyay Viktor és Aladár:
1940. Via Antica.

MDK

Olgyay Viktor,

a linometszetről mint egészen uj technikáról beszél.: "A grafikai technikák" c. értekezésében.

Képzömüvészet. 1935. 8o.sz. 15,16.l.

Olgyay Aladár és Olgyay Viktor, építészek

Epitészeti oszt.szem.: prefabrication,modern materials, special wallconstructions,constructions of exhibition buildings. Elvégezte az Electr.engineering tanfolyaámát. Tanulmányozta New Jersey, Norfolk, Boston városok épitészetét. -A ker.min. megbizásából terveket készitett a newyorki vil. kiáll. magyar részének technikai elökészitésére.

Országosszt. 1937/38.

Olgyay Aladár és Viktor, építészek

1800 évvel ezelött épült hatalmas amphiteatrum romjai bukkantak fel a Királyhegyen. Az amphiteatrum környékének rendezési tervét készitették, nevezette, a főváros vezetősége elfogadta.

Rakots György: A római kor emlékei kelnek életre az Obudán át tervezett Via Antiquán. Kép. Pest. 1942 márc.14. 7.1.

mDK

Olgyay Aladár és Viktor, ép.mérnökök.

Lechner Jenö prof. fejtegetéseire válaszolva Kállai Ernö véleményét ujra fenntartja, hogy a Via Antiqua tervének megvalósitása olyan hatalmas pénzösszegeket követelne, melyet inkább a mai élet igények javára kellene felhasználni/ Kulturház, elöadótermekkel, stb,nyilv könyvtár s ha ugy tetszik régészeti leletek megörzésére szánt Lapidarium elhelyezésére. Nem szabad az élö jelen hátrányára az archeologiyi emlékeket ápolni.

Kállai Ernö: Schlusswort zur Frage der Via Antiqua
Pester Lloyd,1942,jan.11.15.1.

MDK

Olgyai Viktor

A kőrajz otthonossá lett iskolájában

Takács Zoltán: Magyar grafika.

Művészet 1909. 198.o.

MDK

Olgyay Viktor, festöm.

Dérvitágzás. Repr.

Müvészet. - 1918. 44.l.

OLGYAI VICTOR

XXL 681 Erdő télen. Olajf. 58x78

Árverési csarnok aukció kat. 1933.okt. 3.sz. 31.oldal

MDK

Olgyai Viktor 1871-1929

Téli táj, litogr.

Ernst Muz. M. Kisplaszt. és Graf. kiáll. 1954.szept.

31 l.

MDK

Olgyay

Olgyay Aladár és Viktor.

Kozma Lajos: Egy építészeti könyvről. Olgyay és Olgyay. Budapest. 1946. 43o.l.

MDK

Olgyay Aladár és Viktor

Budapest Szék.Föv. Elektromos müvei mátravidéki erömüveinek lakótelep tervpályázatán részvtek. Tervüket megvásárolták.

Magyar Epitömüveszet, 1941. 43o.l.

MDK

Olgyay Aladár és Viktor.

1. Szendy K. Bpest Szék.Föv. közigazg. évkönyve. Bp.1943. 362.l.

MDK

Olgyay Aladár és Viktor,

a mátravidéki erőmű lakótelepének tervpályázatán 1941-ben megvétel.
Távlati kép.

Halászközép 1941. 141.l.,148.l. -

MDK

Olgyay Aladár és Viktor.

5000 pengős megvételi javaslat.

1. Halászvárosházakiköv. 20.l. 50-51.l.

MDK

Olgyay Aladár és Viktor.

1. Magy. Iparművészet. 1942. 54.l.

MDK

Olgyay Aladár és Olgyay Viktor, építészek.

2 tervüket megvették.

T.F.C.P. 147.1. 149-50.l. Abrával.

Olgyay Viktor, festöm. MDK

38o. Bükkösben. Repr.

Képzöm.Társ. 19o7/8. Téli kiáll. Kat.

Olgyay Viktor, festőm. MDK

549. Mikor a jég indul. nepr.

KMT. 1913. Tavaszi kiállitás.

MDK

Olgyay Viktor, festöm.

579. Téli szürkület. Rep.n.

KMTárs. 1902/3. Téli kiállitás.

MDK

Olgyay Viktor, festőm.

281. Part mentén. repr.

KMTárs. 1907. Tavaszi Kiállitás.

MDK

Olgyay Viktor, festőm.-graf.
szül.1870.

Téli táj. Rézkarc. 54x37.5

Ernst Muz. aukciója. XXVIII. 1924. Lat. 42.1.

MDK

Olgyai Viktor

Karácsonyfák, tanulmány egy szines kő-rajzhoz, temp..

KMTárs. 1912. márc. kiáll.

MDK

Olgyai Viktor

Tóparton, rézk.

Művészet 1905.

MDK

Olgyai Viktor

Téli táj, rézkarc

Árverési Közlöny 1937. okt. rk. sz. 33.1.

MDK

Olgyai Viktor

A fenyvesben. Pasztell.

Képzőm. Társ. 1911. tav. kiáll. kat. 45. l.

MDK

Olgyay Viktor, festöm.
1870-1932

685. Erdö télen. Olf. 58x78. J.l.j.

Árv. Közl. 1933. dec.hó. 4.rk.sz. 68.aukció. 3c.l.

MDK

Olgyai Viktor

1903-ban "Patak mentén" c.képe nyerte az Esterházy Miklós Móric által alapitott 600 Kor.-as vizfestmény dijat, és
1906-ban "Felvidéki ház" c.képe ugyanezt a dijat kapta.

SzmKt 50-129.1.

MDK

Olgyay Viktor, festöm.
sz.187o.

Téli táj. Jelz.l.j.: Olgyai Viktor.
Lem.papir. 62x84.
Erdei táj. Vászon.
loox 181.

Ernst Muzeum aukciói. XXXVII. Kat. 37.l.

MDK

Olgyai Viktor
festő

művei szerepelnek a kiállításon

– Nemzetközi grafikai kiállítás a Műcsarnokban
Grafikai Szemle 1909évf 3f. 29l.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

OL Q 471 VIKTOR.

NÉPSZAVA
Budapest
1970 NOV 1

ÉVFORDULÓK

TELEKI SÁMUEL

Afrika-utazó, felfedező, akadémikus 225 esztendeje született. Teleki Sámuel expedíciója Afrika megismerésének történetében igen nagy jelentőségű, az 1886—89-es években ő fedezte fel a Rudolf- és a Stefánia-tavakat. Bejárta Szudánt, Indiát és a keleti-indiai szigetvilágot. Utazásairól nyomtatásban útitársa, L. Höhnel számolt be.

OLGYAI VIKTOR

festőművész, grafikus, a magyar sokszorosító grafika jelentős úttörője születésének 100. évfordulója.

BÓKA LÁSZLÓ

író, kritikus és irodalomtörténész 6 esztendeje halt meg.

A. A. ALJEHIN

orosz sakkmester, többszörös világbajnok születésének 78. évfordulója.

HERMANN MIKSA

gépészmérnök, aki új eljárást dolgozott ki különböző acélfajták gyors felismerésére, 109 esztendeje született.

VÉRTES MARCELL

magyar származású — Párizsban élt — világhírű grafikus- és festőművész halálának 3. évfordulója.

G. B. SHAW

ír származású kiváló angol drámaíró, a modern szatirikus vígjáték legnagyobb mestere, Nobel-díjas, 20 esztendeje halt meg. G. B. Shaw-t mindig elevenbe találó szellemessége, kifogyhatatlan leleményessége a komikum terén, a szatirájában néha végletesen felnagyított, de mindig realista kritikai ábrázolása a XX. századi drámairodalom egyik kimagasló alakjává avatja.

WEIL EMIL

orvos, Kossuth-díjas egyetemi tanár, a magyar munkásmozgalom harcosa halálának 16. évfordulója.

RÁZSÓ IMRE

egyetemi tanár, a Műszaki Egyetem volt dékánja 6 esztendeje halt meg.

BYSSZ RÓBERT

festő- és grafikusművész, a magyar sportkarikatúra egyik megteremtője születésének 77. évfordulója.

NY. I. LOBACSEVSZKIJ

orosz matematikus, aki Bolyai Jánossal egyidőben, de tőle függetlenül felfedezte az abszolút geometriát, 177 esztendeje született.

HOLLÓ BARNABÁS

mozgóművész halálának 32. évfordulója.

Kín

de

egy

me

Rettentő kiábrándultság. Valóban csak ennyi az élet, ez a sivár anatómiai valóság, az élet álcázatlan naturalizmusa? Világra jövünk, hogy meghaljunk? Mi az, ami a megsemmisülés előtt értelmet ad az életnek? A fiatal költő ezekkel a kérdésekkel foglalkozik. Miközben Kalibánt biztatja, pusztítson el minden könyvet az ember körül, elbűvöli a városon éjszaka átzörgő szénásszekér, észreveszi a csigabigát, s örül a tó vizén sugárzó napnak. De a pénz s a város vasra veri. Kíméletlenül közli velünk, hogy mi, nagyvárosi lakók, mind rabszolgák vagyunk. Attól fogva folyton folyvást szabadulni akar. Ki a természetbe, a vízhez, a napfénybe, az erdőbe. Elin-

Föl kellett merülnie. Költő volt, aki *„az országnak dísz, és kincs és haszon, mint a Mátra és a Balaton"*, fölfelé kellett vinnie önmagát, hogy fölvihesse olvasóját. A felnőttektől a gyermekekhez fordult, a polgári osztálytól a szegényekhez. Ki ne emlékeznék az „Üdvözült lány" című versére? Fölszáll a pesti buszba egy proletárpár, lány és fiú, szegények, de érzelmi erővel hirdetik a szerelem erejét, mert boldogok. Íme, a befejező strófa, Szabó Lőrinc egész világa rezeg benne:

A vezető rákapcsolt.
Megyünk már,
visz a kocsi, szikrázik,
morog.
Szégyeljem, hogy boldog
voltam én is?
Nagyobb szégyen, hogy
most már nem vagyok!

Olgyai Viktor: *Fűzfasor.* — Vonalkarcz és aquatinta.

Tipáry Dezső: *Nyárfák.* — Vonalkarcz.

MODERN GRAFIKAI MŰVEK.

— Uraim, [illegible] nehogy gikszert csapjon a végén, a mikor a magas hangokra kerül a sor, — tisztelt barátaim, önöknek egyáltalában nincs okuk a felháborodásra. Ez csak abban az esetben lenne érthető, ha holmi világraszóló szélhámos lenne általam képviselt felperes, nem egy providenciális férfiú, a ki épen az önök segítségével szándékozik megkezdeni a haza talpraállításának magasztos munkáját, ezzel bőséges részt juttatva a honmentés dicsőségéből önöknek is. Mert — s itt nekidördült a mester hangja, — bizony aligha keresnék az urak, hol a jog, hol az igazság, a törvény? . . . S adott esetben — konczedálta a nagy rabulista, — teljesen igazuk lenne; valamiképen a jelen körülmények között teljesen igazunk van nekünk. Mert minden emberi csinálmánynál hatalmasabb a természet szükségtörvénye, a mely, ha úgy kívánja a fejlődés, máról holnapra egész nemzeteket töröl el, hogy a többi nemzetek jobban boldogulhassanak. Mi eme szükség törvény nyomása alatt perelünk!

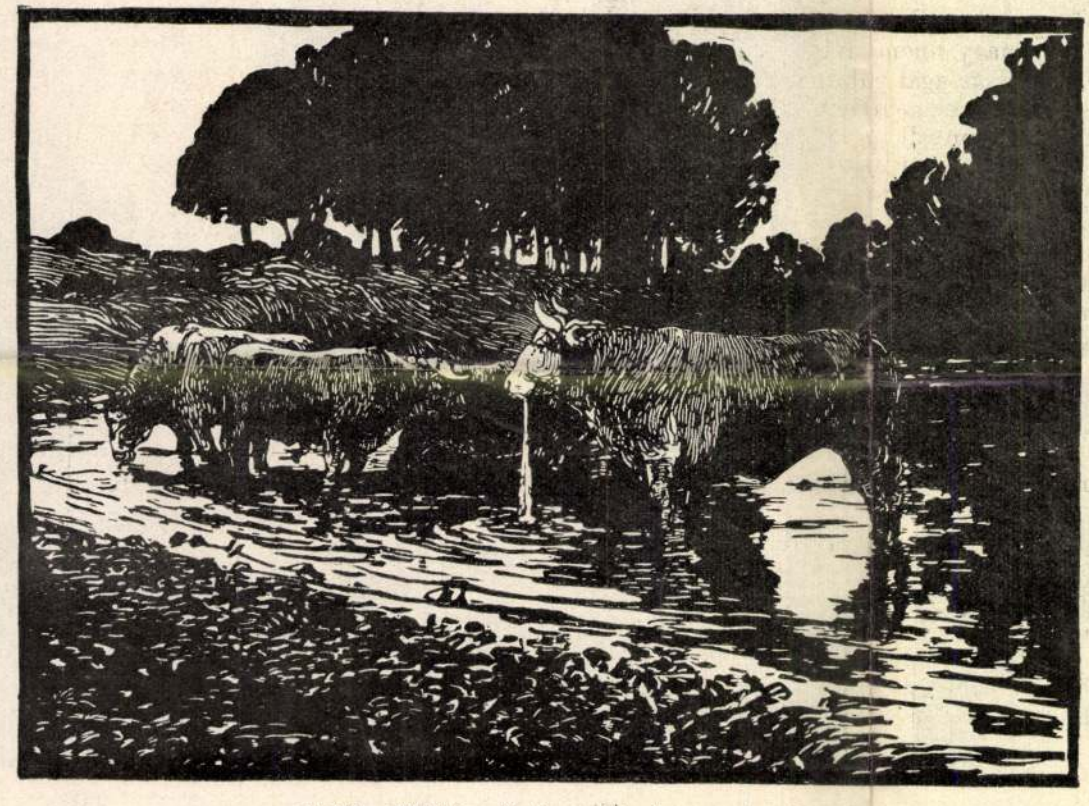

Bottka Miklós: *Itatás.* — Linoleum-metszet.

MODERN GRAFIKAI MŰVEK.

Csak most vették észre az urak, hogy maró gúny a fiskális minden szava. Összenéztek, de annyira dermedtek voltak már, hogy nem is tiltakoztak megcsúfoltatásuk ellen.

Kincsesnek pedig felágaskodott a hangja a magasabb régiókba.

— Tudják-e önök, mi a jog, uraim? Az a fék, a mely megakadályozza az embert, hogy felfalja egymást, mint a vadállatok. A törvény? Az a kocsis, a ki rángatja a féket. S az igazság? Van-e az urak közül valaki, a ki meg tudná mondani, kinek van igaza? A mobnak-e, a mely el akarja nyelni a magasabb rendeket, vagy a magasabb rendeknek-e, melyek el akarják nyelni a mobot? A nagyhatalmaknak-e, a melyek a czivilizáczió nevében leigázzák a primitiv vad népeket, avagy a vad népeknek, a melyek vérökkel védelmezik Istentől nyert szabadságukat? Az öreg embernek van-e igaza, vagy a fiatalnak, a férfinak-e, vagy az asszonynak, a khinainak-e, vagy a francziának? . . . Mert hiszen mindenkinek más az igaza. Két egyforma igazság nincs is, — konkludált a mester, — tehát egy igazság sem lehet! . . .

Ahhoz, a mit ezután mondott, már fel is ágaskodott kissé a nagyeszű férfiú:

— Urraim, a jog, a törvény, az igazság, az összes eszmények az emberért vannak, mihelyt megszűntek azért lenni, annak használni, nem azok többé, a mik voltak, elveszítették lényegüket önmaguktól Konttal, Kincsessel, vagy Kont és Kincses nélkül. Jól megjegyezzék, uraim, hogy az emberi eszmények közül csak egy az örök: a *rend,* a többi, ha nem khiméra, mind e körül a tengely körül forog. Ergo, ha úgy követeli a rend, új törvények, új jog, új igazság fog keletkezni a régi tetemén. Én — vágta ki süvöltő hangon, — másodsorban a rend nevében és érdekében perelek.

Kincses mester ezzel a levegőbe vágott az öklével pont helyett s nyugodtan előszedve torpedóját, ismét rágyújtott . . .

Az urakat végkép megszédítette az a káprázatos dialektikai kötéltáncz, a mit a nagyfejű

Olgyai Viktor

való eggyéválását is. Minél nagyobb közöttük a különbség és mindezek dacára mégis a kettőnek az összeolvadása, annál értékesebb a műalkotás és annál értékesebb a róla való benyomás. Elég legyen itt arra a különbségre utalni, ami egy viaszbábú és egy festmény között van. Az előző anyag szolgai utánzó lehetőségeiben majdnem egyezik az emberi test anyagának látszatával, tehát a viaszbábú művészi hatása szinte semmi, míg a vászon a rája felkent festékkel, két dimenziójával a valóság anyagától teljesen eltérő látszattal bír. És épp így művészi az irodalmi hasonlat, ami még ellentétesebb két valamit kapcsol össze.

Amit itt, mondottunk az szabály, amely alól nincs kivétel, de van belőle kivezető út. Ez a művészet legnagyobbszerű képessége, neve a stílus és lehetősége az alkotó egyéni talentumában, zsenijében rejlik. Stílus segítségével bármely anyagból lehet alkotni remekművet.

Elég ha a reneszánsz mesterek viasztanulmányaira gondolunk.

Dr. Ybl Ervin

TANULMÁNY
OLGYAI VIKTOR RAJZA

Művészet 1913.

utánzás, vagy saját magából kifolyólag, ami másképen annyit tenne, hogy az utánzás szükségképen egybeesik a művészettel. A kérdést tehát a következő mondatban adhatjuk. A művészetben az utánzás, mint olyan már par excellence művészet-e, vagy csak egy lehetőség, mely magával hozhatja a művészi, vagyis az azzal nem egybeeső, de velejáró elemet.

A kérdés nem olyan egyszerű, mint az az első pillanatra feltünik. Hogy itt ellentétes nézetekkel is találkozhatunk, azt a művészeti irányok változása élénken demonstrálja. Voltak olyan naturalisztikus korszakok, melyek leghatározottabban a természetnek mindenben való aprólékos, szolgai utánzását tartották egyedül művészinek, míg a stíluskereső irányok éppen a természettől való eltávolodásban, felülemelkedésben, szintézisben találják az igazi művészetet.

Ha megvizsgáljuk a művészetben a természet utánzását, úgy itt mindig három tényezővel találkozunk: az utánzott valamivel, az utánzó anyaggal és az utánzóval. Az utánzott valami semmiképen sem képezheti a problémát, mivel az utánzás nem vonatkozik egyes kiválasztott természeti motivumokra. Minden alkalmas a művészi feldolgozásra, de egy természeti jelenség sem jelent önmagában művészetet.

Az alany szerepe már elhatározó fontosságú a kérdés eldöntésében. Szerencsére a bizonyítás itt kézenfekvő, de egy olyan eszközzel történik, ami még nem régen áll rendelkezésünkre. Ez a fénykép. A természet utánzása itt nem emberi kézzel történik, vagyis itt az alany, mint emberi szubjektum eltünik és helyére élettelen, egyéniséget nélkülöző mechanizmus lép. Ha most megnézzük az utánzás eredményét, kénytelenek vagyunk belátni, hogy ennek a művészethez semmi köze nincs, bármilyen tökéletesen utánozza is a valóságot. Vagyis az alany örökösen adott szubjektivitása szükséges a művészi alkotás létrejöttéhez. Ebből pedig önként következik, hogy a természet utánzásában, mint olyanban, semmi művészi momentum nem létezik, hanem csak egy állandó lehetőség a művészetre abból kifolyólag, hogy ez utánzás mindig egy természetes alannyal kapcsolódik össze. Vagyis nem azért műalkotás egy festmény, szobor, mert természetet utánoz, hanem azért, mivel valaki utánozza a természetet.

Ezen rövid bizonyítással nem mondtunk újat és meglepőt, de kénytelenek voltunk a probléma pontos megfejtése érdekében hozzá folyamodni. Ezzel a kérdést eldöntöttnek is tekinthetjük, azonban hátra van még, hogy az utánzás szempontjából az utánzóanyagot is megvizsgáljuk. Vajjon juthatunk-e itt valamely törvényszerűséghez, szabályhoz, melynek érvényét minden esetben el lehetne ismerni. Egyetlen-egyet tudunk megállapítani, még pedig az anyag hasonlóságára vonatkozólag. Minél hasonlóbb a műalkotásban a szurrogátum az utánzott valamihez, azaz minél inkább képes pótolni csalódás szempontjából az utánzás az utánzottat, annál értéktelenebb művészi szempontból és annál csekélyebb az ilyenre képes anyagban az utánzásból következő ártisztikum iránti készség.

Bizonyításul a következőket hozhatjuk fel.

Azzal a kérdéssel kell kezdenünk, hogy mit nevezünk tulajdonképen művészi lehetőségnek. Az utóbbi két szóból ismét a művészet fogalma az, mely közelebbi magyarázatra szorul. Nem bocsátkozunk itt terjengős okoskodásokba, hanem egyedül csak olyan körülíráshoz folyamodunk, mely egyrészt felbontja a művészet fogalmát, másrészt azonban a mi problémánkat világosan megoldani képes.

Minden művészeti alkotásban, vagyis azokban, melyekben a természet utánzása van (csak erre vonatkozik a problémánk) egy kettősség található, t. i. a szurrogátum, mely az ábrázolást teljesíti, vagyis az anyag, mint feldolgozott valami és az ábrázolt természet. Bár ez a kettősség gondolatban szétválasztható, a műalkotás mégis a kettőtől különálló egységes valami, mely a szemlélőre is önálló benyomást gyakorol. Ennek a kettősségnek a műalkotásban összeolvadó egyesülése azonban, annál értékesebb, minél nehezebb a szurrogátum anyagával a valóság benyomását keltené. A műalkotásról való képzetünkben az bir fontossággal, hogy a szurrogátum anyagának és az utánzott valóságnak különbségét érezzük, de vele egyúttal ezeknek a műalkotásban

OLGYAY Aladár - OLGYAY Vilma

M. Tudóslexikon A-tól Z-ig.
Bp. 1997 609-610.

nem

– gázvezeték-a

– eső

– hajótörés

– ÉN

y-kúria.

ifejezésre
reményemet, hogy
megtisztelbecses
negédes duna-
os, évadnyitó
okán.
k szüksége-

Gaba

Kedves Nacsád, um.

Arszlánde, no és

Dedek.

Valakol Ennó-

pában

, ...

Olgyay Viktor
és Aladár

1940

EGYEDÜL VAGYUNK

12. SZ. *vitéz Imrédy Béla:* Gondolatok a régi és az új világ emberéről és az új idők szociálizmusáról. *Oláh György:* Egy kilépő naplója. *Erdélyi József:* Fel (vers). *Bosnyák Zoltán:* A harmadik zsidótörvény és a házasság. *Bartók Irén:* A francia szabadkőművesség rejtelmes alvilága. *Dr. Németh Andor:* A városba vándorlás. — Mérleg — —*y* —*l:* Uj német írók — nemzetiszocialista irodalom. *Jánosi István:* Az egységes német-olasz gazdasági programm és Európa gazdasági irányítása. *Garzuly József László:* Az európai külpolitika évszázadok alapjai. *Olgyay Viktor és Aladár:* Via Antica. *Szabédi László:* Fonák Világ (vers) *Tatay Sándor:* Egy dunántuli «amerikás» falu természetrajza. *Sinka István:* Babona-kocsi (vers).

K.

565 146

...ązanost 1811. december 2 án.)

...lt férfi csak vállig látható, szembe tekint és mo-
...ör haja, szemöldöke és szeme barna; bapisza s
... Ingének gallérjá fodros s kabátja szürkés-

méretei 41·7: 31·5. cm

~~— Dep. régi 39. és új 56 a).~~

~~56. a)~~

—

...n 565.

49

Olgyay Viktor

MÁRK LAJOS, 1904. A Lipótvárosi Kaszinó 1000 koronás díja. «... *és részegedjetek meg szerelmesim*».

MEISSL ÁGOSTON, 1895. Ráth György-féle 300 frtos díj. *Tinók.*

MENDLIK OSZKÁR, 1897. Ráth György-féle 300 frtos díj. *Tengerparti temető.*

MENDLIK OSZKÁR, 1909. Állami második 600 koronás akvarell díj. *Beomló hullám.*

MÉSZÖLY GÉZA †, 1883. Társulati 200 drb 4 frtos aranyból álló művészi nagydíj. *Részlet a Balaton vidékéről.*

MIHALIK DÁNIEL, 1903. Ráth György-féle 600 koronás díj. *Zagyva medre.*

MIHALIK DÁNIEL, 1907. 4000 koronás társ. díj. *Heretáblák.*

MUNKÁCSY MIHÁLY †, 1888. Állami aranyérem. *Pillanatnyi felhevülés.*

NÁDLER RÓBERT, 1887. Ráth György-féle 300 frtos díj. *Két nővér.*

NÁDLER RÓBERT, 1892. Esterházy-féle 300 frtos vízfestménydíj. *Balatoni részlet.*

NEOGRÁDY ANTAL, 1894. Esterházy-féle 300 frtos vízfestménydíj. *Egy napi vadászat (6 vízfestmény).*

NYILASY SÁNDOR, 1907. A Lipótvárosi Kaszinó 1000 koronás díja. *Vasárnap.*

OLGYAY FERENC, 1905. Állami nagy aranyérem. *Tehenek az ákácosban.*

OLGYAI VIKTOR, 1903. Esterházy-féle 600 koronás vízfestménydíj. *Patak mentén.*

OLGYAI VIKTOR, 1906. Esterházy-féle 600 koronás vízfestménydíj. *Felvidéki ház.*

OLGYAI VIKTOR, 1909. Társulati 1000 koronás grafikai díj. *Február.*

PACZKA FERENC, 1882. A vallásalap 200 frtos egyházi festészeti díja. *Tékozló fiú.*

PACZKA FERENC, 1886. 400 frtos második társulati díj. *Szent Benedek kísértése.*

PÁLLIK BÉLA †, 1892. Ráth György-féle 300 frtos díj. *Bégető kos.*

PÁLLIK BÉLA †, 1895. Kis állami aranyérem. *Negretti kos.*

PÁLLIK BÉLA †, 1897. 2000 frtos társ. díj. *Kosok az akolban.*

PAP HENRIK, 1893. 1000 frtos társulati díj. *1878-ból.*

PAP HENRIK, 1893. Társulati 500 frtos műlapdíj. *1878-ból.*

PÁSZTOR JÁNOS, 1906. Báró Harkányi Frigyes-féle 450 koronás díj. *Bucsúzkodás.* (Szobormű.)

PATAKY LÁSZLÓ, 1888. Munkácsy-féle 6000 frankos ösztöndíj. *A hírmondó.*

PENTELEI MOLNÁR JÁNOS. 1908. Wahrmann Mór-féle 600 koronás díj. *Finis.*

PENTELEI MOLNÁR JÁNOS, 1908. Az Erzsébetvárosi Kaszinó 500 koronás díja. *Csendélet.*

PERLMUTTER IZSÁK, 1905. Kis állami aranyérem. *Utcai részlet* (Hollandia).

PERLMUTTER IZSÁK, 1906. Állami aranyérem. *Falurészlet reggeli napsütésben.*

POLL HUGÓ, 1903. 4000 koronás társulati díj. *Hazatérés a búcsúról.*

POLL HUGÓ, 1909. A Lipótvárosi Kaszinó 500 koronás pasztell díja. *Sátor előtt.*

PÓR BERTALAN, 1901. Báró Harkányi Frigyes-féle 450 koronás díj. *Tanulmány.*

RÉVÉSZ IMRE, 1882. Munkácsy-féle 6000 frankos ösztöndíj. *Csárdai jelenet.*

RÉTI ISTVÁN, 1900. A Lipótvárosi Kaszinó 1000 koronás díja. *Öreg honvédek.*

RIGELE LAJOS. 1907. Báró Harkányi Frigyes-féle 450 koronás díj. *A tékozló fiú visszatérése.* (Szobormű.)

RIPPL-RÓNAI JÓZSEF, 1906. 4000 koronás társulati díj. *A mikor az ember a visszaemlékezéseiből él.*

RÓNA JÓZSEF, 1889. 1000 frtos Röck Szilárd-jutalom. *Megszorult faun.*

RÓNA JÓZSEF, 1899. Kis állami aranyérem. *Savoyai Jenő herceg lovasszobra.*

ROSKOVICS IGNÁC. 1882. A vallásalap 300 frtos egyházi festészeti díja. *Szentlélek lejövetele.*

Olgyai Viktor

Nádler Róbert, 1892. Esterházy-féle 300 frtos vízfestménydíj. *Balatoni részlet.*

Neogrády Antal, 1894. Esterházy-féle 300 frtos vízfestménydíj. *Egy napi vadászat (6 vízfestmény).*

Nyilasy Sándor, 1907. A Lipótvárosi Kaszinó 1000 koronás díja. *Vasárnap.*

Olgyay Ferenc, 1905. Állami nagy aranyérem. *Tehenek az ákácosban.*

Olgyai Viktor, 1903. Esterházy-féle 600 koronás vízfestménydíj. *Patak mentén.*

Olgyai Viktor, 1906. Esterházy-féle 600 koronás vízfestménydíj. *Felvidéki ház.*

Olgyai Viktor, 1909. Társulati 1000 koronás grafikai díj. *Február.*

Oppel Magda, 1911. Báró Harkányi Frigyes-féle 450 koronás díj. *Birsalmák.*

Paczka Ferenc, 1882. A vallásalap 200 frtos egyházi festészeti díja. *Tékozló fiú.*

Paczka Ferenc, 1886. 400 frtos második társulati díj. *Szent Benedek kísértése.*

Pállik Béla †, 1892. Ráth György-féle 300 frtos díj. *Bégető kos.*

Pállik Béla †, 1895. Kis állami aranyérem. *Negretti kos.*

Pállik Béla †, 1897. 2000 frtos társ. díj *Kosok az akolban.*

Papp Bertalan, 1910. Báró Harkányi Frigyes-féle 450 koronás díj. *Női arckép.*

Papp Bertalan, 1911. Az Erzsébetvárosi Kaszinó 500 koronás díja. *Dolce far niente.*

Pap Henrik †, 1893. 1000 frtos társulati díj. *1878-ból.*

Pap Henrik †, 1893. Társulati 500 frtos műlapdíj. *1878-ból.*

Pásztor János, 1906. Báró Harkányi Frigyes-féle 450 koronás díj. *Bucsúzkodás.* (Szobormű.)

Pataky László †, 1888. Munkácsy-féle 6000 frankos ösztöndíj. *A hírmondó.*

Pentelei Molnár János, 1908. Wahrmann Mór-féle 600 koronás díj. *Finis.*

Pentelei Molnár János, 1908. Az Erzsébetvárosi Kaszinó 500 koronás díja. *Csendélet.*

Pentelei Molnár János, 1909. Báró Rudich József alapítványi ösztöndíja. *Harminc ezüstpénz.*

Pentelei Molnár János, 1910. Állami kis aranyérem. *Ego eimi.*

Perlmutter Izsák, 1905. Kis állami aranyérem. *Utcai részlet* (Hollandia).

Perlmutter Izsák, 1906. Állami aranyérem. *Falurészlet reggeli napsütésben.*

Poll Hugó, 1903. 4000 koronás társulati díj. *Hazatérés a búcsúról.*

Poll Hugó, 1909. A Lipótvárosi Kaszinó 500 koronás pasztell-díja. *Sátor előtt.*

Pór Bertalan, 1901. Báró Harkányi Frigyes-féle 450 koronás díj. *Tanulmány.*

Révész Imre, 1882. Munkácsy-féle 6000 frankos ösztöndíj. *Csárdai jelenet.*

Réti István, 1900. A Lipótvárosi Kaszinó 1000 koronás díja. *Öreg honvédek.*

Rigele Lajos, 1907. Báró Harkányi Frigyes-féle 450 koronás díj. *A tékozló fiú visszatérése.* (Szobormű.)

Rippl-Rónai József, 1906. 4000 koronás társulati díj. *A mikor az ember a visszaemlékezéseiből él.*

Róna József, 1889. 1000 frtos Röck Szilárd-jutalom. *Megszorult faun.*

Róna József, 1899. Kis állami aranyérem. *Savoyai Jenő herceg lovasszobra.*

Olgyai Viktor

iród

Michel

1016. l.

~~1898. VIII. 5-én Róm~~
~~1896. IV. 23-án az er~~
~~(151/96) honnan 1896 XII~~
~~1887: III. 22-én kelt 11~~
~~1724 i. szám alatt a tulajdonjog~~
~~egyletnek, honnan 1887: VI. 8-án~~

614.

renc és Frangepán Kristóf:

„Serini” képét látjuk, ki késnyolczad
zű haja, bajusza s szemöldöke fekete. Kön-
mentéje piros zsinórzású. Alakja kivégezte-
tjük, midőn a térdére ereszkedett grófot, kinek
vigasztalja s a midőn fejét a bakó lemet-
n, ki balra fordul. Fején prémkalpag, ~~…~~ vöröses
Köntöse piros s vállra vetett mentéje prém
lkörött szemű gróf mögött a bakó emeli csa-
birák s jobbra a vigaszt nyujtó barátok
pani” képét balra nézve szemléljük. Hosszú
tra. Köntöse vörösbarna s mentéje vila-
től az a ~~pill~~ két mozzanat van ábrázolva, midőn
a közül s a midőn már legényének seged
két kép között olvasható: „Actum Anno

nerétei ;
u letete.
r. sz.

Olgyay Viktor (1910, Budapest, róm. kat.), okleveles építész a műszaki és gazdaságtudományi egyetemről (Wälder professzor), a Collegiumban dolgozott. Tanulmányai menetét a tervezői szempont irányította. Beiratkozott a R. Istituto Superiore di Architetturára, ahol hallgatta Morpurgo, Rossi és Puppo professzorok előadásait az „Arredamento e decorazione" tárgykörről, elkészített négy tanulmányt és kitűnő eredménnyel vizsgát tett; hallgatta továbbá a „Decorazione pittorica e scenografia" című tanfolyamot (Grassi és Marchi professzorok), nagyszabású dekoratív képet és díszlettervet készített s ugyancsak kitűnő eredménnyel vizsgálatot tett. Látogatta az Istituto di Archeologia e Storia dell'Arte, a Biblioteca Herziana és a Sindacato Nazionale Fascista Ingegneri könyvtárait. Tervező jellegű feljegyzéseket készített a műemlékekről s figyelemmel kísérte a jelenlegi építkezéseket. Tanulmányutat tett Róma környékére, Viterbóba, Caprarolába, Orvietóba és Littoriába, továbbá Sziciliába (Palermo, Girgenti, Siracusa, Catania), valamint Észak-Olaszországba: Velencébe, Firenzébe, Genovába és Milánóba. Elkészítette egy bérlakásos típus-lakóház belső kiképzésének és bútorzatának tervét s résztvett

Olgyay Viktor építész

Római Coll. Hungaricumban

27

két templom vázlattervének, két palazzina, egy lakótelep, egy üzletberendezés, egy mérnöki iskola és egy kiállítási helyiség tervének elkészítésében.

Tanulmányi segéllyel beutalt tag:

Szászkabányai Básze l Günther (1902, Kassa, ág. ev.), festőművész, a bécsi képzőművészeti akadémia volt növendéke, háromhavi ingyenes lakást és 500 pengő segélyt nyert. Befejezett három nagyobbméretű figurális kompozíciót, nyolc arcképet olajban, négy tájképet temperában és készített nagyobbszámú rajzot és vázlatot. Tanulmányutat tett Firenzébe és Velencébe.

Tanulmányi segéllyel a kollégium kötelékén kívül folytatott tanulmányokat *Szőllősi Magda* művészettörténész, aki 250 pengő támogatásban részesülve, a bolognai könyvtárakban folytatott 1935. márciusától két hónapon át kutatásokat Alessandro Tiarini bolognai festőről készülő értekezésével kapcsolatban.

Vendégtagokként dolgoztak a Collegiumban: *a)* magyar honosok: Egy szemesztert meghaladó ideig: *Bartl Lőrinc*, aki a Pontificium Institutum Biblicumban szentírástudományi tanulmányokat folytatott. — *Botár István*, aki szobrászművészeti műhelymunkát végzett. — *Hosszu László*, aki a Pontificia Universitas Gregorianán egyház-

MDK

Olgyay Viktor

Az Olt völgye, of.

KMT 1910-11. téli kiáll. 51 l.

MDK

Olgyay Viktor, fest-graf.

"Iván" Rézkarc egy agárról.

A Grafikai Egyesület mülapja.

Müvészet 1910. 9.1.

MDK

Olgyay Viktor, festöm.-graf.

Füzfasor. Vonalkarc, és aquatinta. Repr.

Modern grafikai müvek.- Vas. Ujs. 1910. 391.l.

Olgyay Aladár és Viktor, építészek.

Amerikában is ismerik őket,külföldi lapokban megjelent cikkeik és tervrajzaik után. A Columbia egyetem 1 évre meghivta őket. Mielőtt kimennek,idehaza befejezik az óbudai hidfőrendezési tervüket.

Csere-ösztöndij a kultuszminiszterium részéről tette lehetővé kiutazásukat.

Ösztöndijasok közt.
MÁLMIXX Pesti Napló .1937.aug.25. le.1.

MDK

Olgyay Aladár és Olgyay Viktor.
építészek.

rövidesen részletes jelentést terjesztenek az illé
tékesek elé.

A kereskedelmi miniszterium megbizta Olgyay Vikto
és Aladár épitészt, tanulmányozza a budapesti parkí
zás kérdését. - Magyarország. 1933.aug. 1. 11.1.

MDK

Olgyay Aladár és Viktor, építészek.

a Közmunkák tanácsának pályázatán I. dijat nyert tervük.
Nagy feltünést keltett terv̈k a Via Antica, mely a mai Szentendrei ut vonalán épitené meg a Vid Antiquát/valamikor a Castrumból erre vitt az ut Aquincumig.//

Figyelembe veszik a legujabb archeologiai kutatásokat .

Mit épitsünk Obudán?
Nemzeti Ujság,1937. máj.9. 15.1.

Olgyay Aladár és MDK

Olgyay Viktor, építészek

Itthon is több dijat nyertek

Legutóbb az óbudai hidfö környékének rendezésére kiirt pályázaton első dijat nyertek. Aladár kint van Angliában, Viktor odautazik, hogy onnan együtt induljanak NewYorkba, a Columbia University meghivására.

Két ikertestvér ikersikerei.
Magyarország, 1937.jul. 4. 7.1.

Olgyay Aladár és Viktor, építészek.

Nagy kitüntetés: a newyorki Columbia University meghivta öket egy évi tervezö és kutató munkára. Mind össze három éve végezték el a müegyetemet. Utánna a m állam ösztöndijával olaszo.-bamentek.A másik évben pe dig Interuniversitario "premio"-jával maradhattak.

olaszo.-ban épitkezésekben vettek részt, szaklapokba ir Mussolini megvásárolta három tervrajzukat./olasz szinpadok részére/.

Két ikertestvér ikersikerei.
Magyarország. 1937. jul.4. 7.1.

MDK

Olgyai Viktor

e.a: Grafikai müvészetünk hőskora. Ujság, 1943. jun. 11. 6. l.

MDK

Olgyay Viktor

A XI. Hamzsabégi-uti kislakásos bérháztelep

Halász Á.: Bp. Szfv. középitkezései 1941. Bp. 1942. 58.l. képpel.

MDK

Olgyay Viktor, ép.mérn.

megint elül jár a körajz előadásában.

Lyka Károly: Uj képk a Nemz. Szal.-ban.
Nemz. Szal. tavaszi kiállitása.
Uj Idők. 1904-5. XI. 27.sz.

mDK

Olgyay Aladár és Viktor, építészek

az óbudai főutvonalak kialakitása érdekében figyelmetkeltő terveket készitettek a Via Antiqua képében.

Készül Obuda uj főutvonala, a Via Antiqua terveinek figyelembevételével. -
Esti Kurir. 1942.jan.30. 6.l.

MTA

Olgyay és Olgyay, építészek.
Viktor

Balaton Aliga rendezési terve. Számos ábrával

Magyar Építőművészet. 1944. 185-193.l.

Viktor

MDK

Olgyay fivérek, ép.-k.

Lechner Jenö dr.: Óbuda ujjáépitése és a "Via Antiquissima antica".
A Müszaki Világ. -1938. márc.5.

MDL

Olgyay és Olgyay, ép.-k.

N.J.

Bierbauer Virgil: Via Antiqua. Különlenyomat a Tér és Formából. H.és é.sz.

MD K

Olgyay A. és Olgyay V., építészek.

Szendy K.: Bpest Szék.Főv. közig.évk. 1942.Bp. 1943. 338.l.

MDK

Olgyay és Olgyay, építészek.
/A./ ~~/V./~~

1. A Butor. 1936. 4.sz.

Olgyay /A./ és Olgyay /V./ építészek MDK

könyve.

18oo éves fővárosunk képe. Obuda rendezésében. 4-töl kép. 4.1.- Bp.1937.
Cent./1699/

MDK

Olgyay és ~~Ulgyay~~ V. ép.mérnökök.

"1800 éves fővárosunk képe Óbuda rendezésében."

Különlenyomat a MMEKözlönye 1937 évi 31-36. számából.Bp.
/Buda pest di 1800 anni fa nello specchio degli scavi di Buda Vecchia./

Corvina.1938. 176.l.

MD K

Olgyay Aladár és Viktor, ép.mérnökök.

Az 1940-ben megállapitott városfejlesztési program mikivánatosnak itélte az Olgyay-féle elgondolásnak megvalósitását, most 3 év elteltével a pénzügyi vonatkozásban lehetőség mutatkozik a terv megvalósitására.

A főváros és a közmunkaTanács kommentális tervei.
Magyarság. 1943.aug. 15. 9.l.

MDK

Olgyay Viktor és Olgyay Aladár, építészek.

Békében garázs, szükség esetében légvédelmi ovóhely.
A többszörös pályadijnyertes ismert két magyar építészmérnök arra gondolt, hogy azt a holt tőkét, amit az ovóhelybe való befektetés jelent, igy lehetne hasznositani.

Oriási földalatti autóparkirozó helyeket ajánl Budapestnek két fiatal építész.

Magyarország. 1938.dec.25. 9.1.

MDK

Olgyay Aladár és Viktor, ép.mérnökök.

nagyarányu városépitési gondolatát figyelembe vették. Via Antiqua megvalósitása Ubuda eredeti történeti jellegét hangsulyozza ki.

Dr.Ujlaki Andor: Másfélmillió lakos befogadására lesz alkalmas Budapest a korszerü városfejlesztés során. Nemz. Ujs. 1943 okt.3. 12.l.

MDK

Olgyay Aladár és Olgyay Viktor, építészek

Gázművek óbudai külső lakótelepének bővitési tervpályázata. III. díj.

MMÉKözl. 1943. 63.l.

Olgyay Aladár és Olgyay Viktor, ép.-k.

OTI Hungária-körúton épitendö bérházaira kiirt tervpályázaton dijazva.

MmÉ.Közl. - 1941. 127.l.

MDK

Olgyay Aladár és Olgyay Viktor ép. -v.
könyve.

Olgyay Olgyay : Az óbudai Via Antqua és az olasz városrendezés tanulságai. -Különlenyomat az Olasz Szemle 1942.évf. 1.sz.-ból. Bp.1942.

Olgyay Aladár és Viktor építészek.

Theodora császárné kiséretével.
Ravennai mozaik.

Az Operaházi Elő Tárlaton ők is szerepelnek.

Képes Vasárnap. A pesti Hirlap Képes Melléklete.
1940.febr. 4.

MDK

~~[illegible]~~ Olgyay Aladár és Viktor, épitészek

tervezték a ~~[illegible]~~ m.kir. Kereskedelmi Hivatal pavillonját a bp.-i Nemzetközi vásáron.

Repr.

A Budapesti Nemzetközi Vásár 1941-ben.
Tér és Forma. 1941.6.sz.

MDK

Olgyai Viktor, épitész?

Brangwyn és a rézkare c. felolvasást tartotta.

Az Ernst-Muzeum felolvasásai. /Nincs évsz. stb./

Viktor

Olgyay és Olgyay, építészek

MDK

5. és 6.ábra.

Az óbudai híd budai feljárójának tervpályázata.
2 képpel. 167-168.l.

I. dijat nyert tervének alaprajza és távlati képe a 167.l.

Tér és forma 1937. 6.sz.

/ Viktor/ MDK

Olgyay testvérek, ép.-k.

1800 éves fővárosunk képe Obuda rendezésében.

kny. (A Magyar Mérnök - és Epitész Egylet Közlönye. 4., 4K., 4L., Budapest, 1937.

MDK

Olgyay/Aladár/ és Olgyay/Viktor/ építészek.

Tervezet a Dunapart északi pesti oldalának beépítésére.

Magyar Epitömüvészet. 1944. jul. Ábrákkal.

L Olgyay Viktor és
Aladár >
cikke
L 7 Városrendezési
kiállítás. Magyar
Építőművészet.
1942. januári
szám. (Képekkel)

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Olgyay Viktor és családja

Az 1942 B.N.V. terve

Magyar Építőművészet

1942. 38. l. (Az 1942-es Budapesti Nemzetközi Vásár, tervrajzzal.)

Fenták műve.

Olgyay Viktor és

Aladár

cród

„Magyar Építőművészet

1941. 72. l.

(Nyaralóház a buda-

keszi uton, kepekkel.)

Tervezték fentich

Olgyay Viktor és

Aladár

M. kir. Kereskedelmi Hivatal kiállítási épülete az 1941-es B.N. Vásárból, tervezték fentiek.

Repr.

Magyar Építőművészet

1942. 43. l. 44. l.

K.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Olgyai Viktor

SZENT-GYÖRGY-
CZÉH GRAFIKUS
KIÁLLITÁSA
Graphiker-Ausstellung

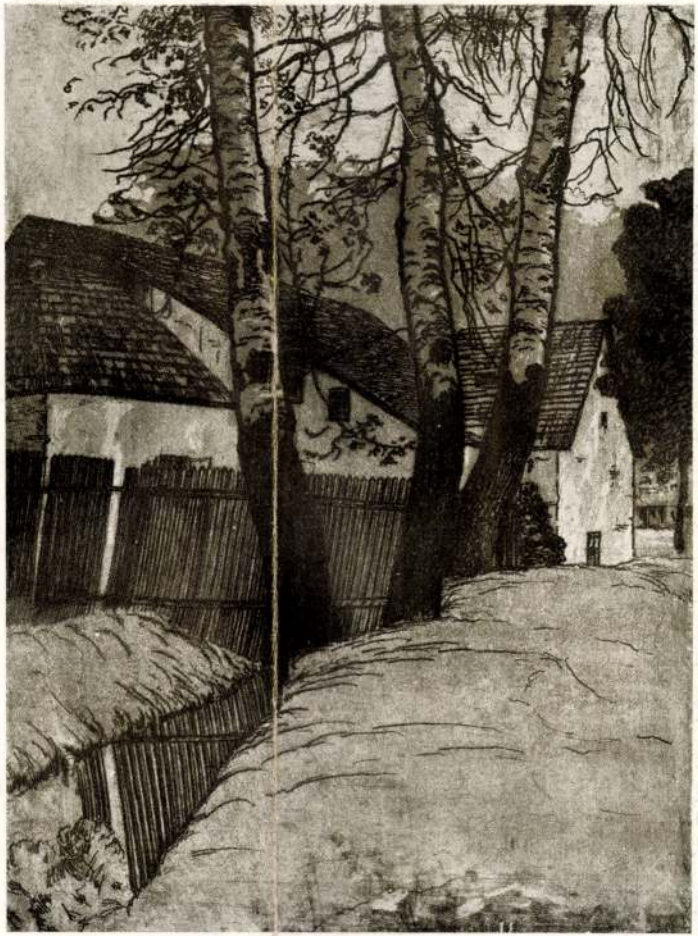

25. BOTTKA MIKLÓS: Részlet az ó-budai határból. — Nicolaus Bottka: Detail aus Alt-Ofen
Aquatinta — A Szent-György-Czéh grafikai kiállitása.

37. OLGYAI VIKTOR: Tél. Szines kőrajz. — Viktor Olgyai: Winter. Farbige Lithographie.

II. METSZETEK

(200-tól 250-ig.)

	Kikiáltási ár pengőben
200. ARTIGUE, ALBERT EMILE, Tornácon ülő öreg nő. Eredeti rézkarc. Aláírt és számozott példány. 18×23	15.—
201. BRANGWYN, FRANK, Notre Dame la Riche à Tours. Eredeti rézkarc. Aláírt példány. 28×23 .	100.—
202. BROUET, B., Vándor komédiások. Eredeti rézkarc. Számozott példány. 15×35	25.—
203. DALE, H. SHEPPARD, Clara College Cambridge. Eredeti rézkarc. Aláírt példány. 25×17	15.—
204. DOMS, L., Hajók a kikötőben. Eredeti rézkarc. Aláírt példány. 24×29	10.—
205. ECKENER, ALEXANDER, Kikötő részlet Eredeti rézkarc. Aláírt és számozott példány. 25×34 . . .	20.—
206. FLIEGERBAUER, MAX, JOSEP, Téli csend. Eredeti rézkarc. Aláírt példány. 27×20	10.—
207. —, Paraszthéz hóban. Eredeti rézkarc. Aláírt példány. 22×30	10.—
208. GREEN, BENJÁMIN (1736—1800), GREEN A. UTÁN, Virágcsendélet. Mezzotintó. 33×24 . . .	10.—
209. GREINER, OTTÓ (1869—1916), Meurer tanár arcképe. Eredeti kőrajz. 26×22	20.—
210. HOFMANN, LUDWIG VON, Lovasok. Eredeti fametszet. Aláírt példány. 36×48	10.—
211. HOLROYD, CHARLES (1861—1917), A bagdalai sziklák. Eredeti rézkarc. Aláírt példány. 29×42 . .	20.—
212. JAHN, GEORG, Gyermekfej. Eredeti rézkarc. Aláírt példány. 38×30	10.—
213. KARLOVSZKY BERTALAN, Önarckép. Eredeti rézkarc. Aláírt és számozott példány. 39×29 . .	30.—
214. —, Ülő női akt. Eredeti rézkarc. Aláírt példány.	

Árverési Közlöny 1. rendk. 1936. febr. nem

	Kikiáltási ár pengőben
218. —, Gyári munkások. Eredeti hidegtű. Aláírt példány. 52×38	10.—
219. LANGE, HELENE, Virágcsokor. Eredeti színes kőrajz. Aláírt példány. 37×50	10.—
220. LARSSON, KARL (1855—1919), Karin és Kersti. Eredeti rézkarc. 44×29	10.—
221. LEGROS, ALPHONSE (1837—1911), Erdőben. Eredeti rézkarc. 25×19	20.—
222. LEIBL, WILHELM (1844—1900), Dohányzó férfi. Eredeti rézkarc. 39×29	20.—
223. LIEBERMANN, MAX (1847—1935), A kertben. Eredeti rézkarc. 26×35	15.—
224. LÖSCHBRAND, P., Erdei patak télen. Eredeti színes fametszet. Aláírt példány. 27×31	10.—
225. MEID, HANS, Léda a hattyúval. Eredeti rézkarc. Aláírt és számozott példány. 40×30	20.—
226.—, Sétány a berlini állatkertben. Eredeti rézkarc. Aláírt példány. 30×39	15.—
227. MENZEL, ADOLF VON (1815—1905), Olaszul tanulni. Eredeti rézkarc. 35×48	10.—
228. MEYER, KURT, Oroszlán pár. Eredeti rézkarc. Aláírt példány. 35×50	10.—
229. MUNCH, EDVARD, Gyermek tanulmányfej. Eredeti rézkarc. 34×25	25.—
230. MÜLLER, RICHARD (1874—1930), Lakmározó egér. Eredeti rézkarc. Aláírt példány. 10×22	10.—
231. OLDEWELT, FERDINAND, A szappanbuborék. Eredeti rézkarc. Aláírt példány. 33×25 . . .	15.—
232. OLGYAI VIKTOR (1870—1929), Ivan. Eredeti rézkarc. Aláírt példány. 40×33	20.—
233. OPPLER, ERNST (1867—1929), Hattyútánc. (Pawlowa.) Eredeti rézkarc. Aláírt és számozott példány. 29×39	10.—
234. PENNELL, JOSEPH, Gyártelep. Eredeti rézkarc. 24×33	15.—
235. PETERS, HELA, Alvó nő. Eredeti rézkarc. Aláírt példány. 44×31	20.—
236. PIERSON, BERTHOLD, Tanulmányfej. Eredeti kőrajz. Aláírt és számozott példány. 23×15 . .	10.—

TÁRCA

VÁLASZ EGY-KÉT KOLLEGÁTÓL NAGY SÁNDORNAK

Köszönöm leveled. Hogy elolvastam, oly érzésem lett, mintha nyugtalan, kora tavaszi napon, szélüzött felhőrongyok között valahol távol a nap kisütne, messze vidéken rügyező fákon s igérné a virágzást.

Egyedül voltam, mikor átolvastam. A szürkület leszállott s a lenn az utcán felpuffanó villamos gömbök fénye szétdobta a nagy ablak rácsát a műterem mennyezetére, a közelieket élesen, a távoliakat mind puhábban. Sürű hálóban indultak szét az árnyak az ablak tetejétől, keresztül-kasul szelve egymást sávolták a falat és benyultak a lenn ülő homályba. Olyan lett tőlük a szoba, mint egy lugas.

Bár a festőműhelynek, a szabadság kalitjának a rácsa mindig árnyékkép lehetne. De az a rács, melyet az utca fénye borít a műterem fölé, nem mindegyikben szimbolum csak, de sokban nyomasztó valóság. Azoknak arcán, kiket az élet lekötött, leveled szkeptikus, keserű mosolygásnál alig ébresztett egyebet. Nekik a sors kezükbe kényszerítette a fáklyát, melynek füstje bár könyüt csal szemökbe, még sem dobhatják el, míg járni tudnak.

Nem szólhat szózatod azoknak sem, kiknek lelki határa olyan szük, hogy távolságot nem találnak benne az átvonuló fénysávok és fellegárnyak, visszfények s tükrözések szemlélésére, a kik kényszerülve szomszédjaik vállán tekintenek át s így sejtik meg az örök mozgást. Azoknak is hiába szóltál.

De tán azoknak szól, a kik elszántak s szabadok, kik kevéssel beérő nyugalommal leintenek, ha legkedvencebb ételükkel kinálja is meg őket az élet vesztegető szeszélye? A szabad vágygyal járóknak?

Ezek sorából egynéhánynak nevében küldök választ. Szavad érzésünkhez szól, művészi lelkiismeretünkhez. Felhív, tanácsot ad és számon kér. Sőt vádol is. Kérdi mint a biblia kérdezője: „Mit miveltél te a talentumoddal, mely reád bízatott?“

És válaszunk: Ébren talál minket a riadó. Nem ismeretlen az előttünk. Hallottuk régen, hallottuk sokszor a néma éjszakák háromszor áldott magánosságában. Mintha óriás kéz óriás hárfa húrjait összhangra fogná, olyan volt a hangja. S fiatal szivünk megdobbant, a vágy elfogta, elébe sietni a hívó szónak. De a homály fátyolt kötött szemünkre, mécsünk fénye alig világította meg a helyet, melyen álltunk és fárasztott az úttalanság. A hajnal ott virradt reánk, pár lépésnyire a helytől, honnan elindultunk s végigborzongott bennünk a fájdalomteljes gondolat változhatlan, gyógyíthatlan reménytelenségről:

„Fáradt vagyok, halálra fáradt, engedj aludnom! — Nem! Én vajjon alszom-e? felel a kérlelhetlen eszme. Gondolkozó, hajolj meg a törvénynek, rabszolga vonszold láncodat! Mit törődöm a testtel? Járjon tovább, szenvedjen és haljon meg! Nyomorult szolga, rajta, a dolgodra! az én órám megérkezett.“ *)

Az akkor volt, de ma az öntudatlan homályában nem keressük többé a szépségtitok megoldását. Nem várjuk egyetlen kinyilatkoztatástól, mely hirtelen örök távolságokat nyitna meg szemüknek. Ma nem vagyunk az életről lemondani tudó szenzitiv aszkéták, sem orgiasztikus mámor- és álomfantaszták. A miszticizmus zavaros dagályossága érthetetlen nekünk. Nem akarunk „gondolkozó“ művészetet. A belső szemlélődés képei oly szétfolyók, oly bizonytalanok, előhivásuk elvon az érzéki léttől, világuk félhomály és félvalóság és

*) Victor Hugo: Les Contemplations.

Művészet 1903.

A KECSKEMÉTI NAGYTEMPLOM BELSEJE

elmulásuk űrt hagy bennünk, mint a hasisnak mámora.

Igazad van, tudatunk az, hogy kötve vagyunk az anyaghoz és görcsösen kapaszkodunk belé. Szeretjük őt, mert végtelen s örök. Nem a túllét, de az ittlét vágyunknak tárgya, minden törekvésünk transzcendentális céloktól el az élet felé fordul, hogy belőle alkothassunk műremeket hivatásunk és tehetségünk hatalmán belül. De hát a föld tán nem az égben van? És a külső s belső határa vajjon olyan nagyon világos, van-e egyáltalán határ közöttük és szemünk recehártyája elválasztó-e avagy kapcsoló?

Igazad van, járunk a természet zöldjében, várva az újjáébredést, tüdőnket kitárjuk a langy szellőnek, lelkünk megtelik gyönyörűséggel és ezt az állapotot boldogságnak nevezzük. De érzésünk nem névtelen, életöröm a neve s nekünk a művészet nem mást jelent, mint erős életérzésnek legfokozottabb kifejezését. De fénysóvár és eleven szemünk nem nézheti az érzéki jelenségvilágot a gépiesen másolónak közönyével, fény- és árnyékfelületek összhangját, színértékek szimfoniáját élvezi, lelkünk érez és genetikusan újjáteremt. A fülemülefütty, az utánzás képessége, az eszközök eredménybiztos kezelése nélkülözhetlen kellék, hogy a nyert boldogságot kényszerítő, szuggesztiv hatalommal másoknak is adhassuk. És vajjon a természetnek elbűvölt utánzója, minden egyes lélekzetvételének, a mult és jövő nélkül való pillanatnak rajongója csakugyan olyan felszinen járó s művének nem volna semmi köze a mélyben rejlő lelki s szellemi erők titokzatosságához? Emlékezzünk a Sternbald szavára: „Egy színbe, egyetlen egy színbe elmerülni milyen gyönyörűséges. Honnan van az, hogy az égbolt tiszta, távol kékje vágyódást ébreszt bennünk, az est bíborfénye megindit, egy virág aranysárga szeme megnyugtat és vigasztal, miért van az, hogy szomjas szemünk olyan sóváran issza a ragyogó zöldnek üdeségét?“ S ez érzésképességet akarjuk még érzékenyebbé tenni, ápolni és fokozni, hogy nyerjen erőben és állhatatosságban. Hogy ott is, hol látszólag legsivárabb, legigénytelenebb a lét formája, érzésünk ihlete el ne apadjon. Ellenőrizzük felelősségünket: a hatalommal, melyet így nyerünk, nem rendelkezünk olyan célból, hogy embertársainkat ámuló zavarba ejtsük, de hogy érzésüket nemes módon indítsuk meg, hogy finomultabb érzéki világba mutassunk nekik utat, nem lázas zürzavaros álmok felé. És minél egyszerűbb módon

érjük el azt, annál valódibb, annál életteljesebb a művészetünk. Mivel a művészet az egyszerűknek is szól, sőt első sorban nekik szól, nem maradhat úgysem soha „la recherche pédantesque des sensations rares."

Az elv nem új, sem mi nem vagyunk korszakalkotók. De az örökké régi és örökké új szépség szenvedélyes követelésével szivünkben járunk mi is tovább fáradhatatlanul. Idealizmusunk reális, de jól megértve: az eszme lángoló, rajongó hívei vagyunk. Szuverenitását nem ingatja sem szeretet, sem gyűlölet, részrehajlatlan az és megveszthetetlen. Fénye az élet fájának törzsén világít ugyan végig, de sejteti az öntudatlan mélyébe nyuló gyökerét, égbe virágzó koronáját. Az egyedüllét erejét kívánja, a lemondást külső sikerről, az önrendelkezés szabadságát s az éntudatnak nyugodt hatalmát. Túl minden fáradt hitnek kétkedésén s képmutatásain.

Azért egykedvű mosolygással nézzük mi is az „orfeum" színpadán lejátszódó harisnyakötőszövevényeket, az „ideális" élőképeket, a charlatánokat, kiket hangos gesztusú impresszárióik kisérnek s beszélnek viharokról, hősiségről és fenséges homlokra illő töviskoronáról. S elszomorít, hogy a szenvedés impotenciája kóros jelenség lett manálunk, panasz nélkül küzdeni senki sem tud és a templom kufárok háza lett.

Ne ámítsuk magunkat, művészete mindegyikünknek csak annyit ér, a mennyit etikailag kiki maga. Magánügy, mint a hit és másnak adni nem lehet. Igaza van mindegyikünknek, de csak saját magára nézve. S azért is, bár formában eltér hitünk, az eszmében egyetértünk veled. Oly messze nem járunk egymástól, hogy szavunk érthetően át ne halljék és túl az erdőn, a magas felé, ottan találkozunk. A cél közös. Zászlódat üdvözöljük és örültünk annak, hogy ily őszintén kibontottad szineit. Legyen ösvényed fénysütötte s árnyékid hűvösek.

Ez a mi válaszunk.

Magam hozzá csak annyit tehetek:

Nemrég találkoztam valakivel, a legvalódibb művész volt a sok között, kit eddig láttam. Átlátszó volt a lelke, mint a forrás vize, úgy tükrözte a végtelent, a hogy az visszanéz az égre s élete is úgy folyik el csöndes csobogással vadvirágos pázsit között. Műveit te is szereted bizonynyal, mert olyan ő, a milyet te kívánsz. Akkoriban az én szkeptikus Diogenesem elfujta lámpását, mert embert talált.

Ilyet sokat kívánok a mi művészetünknek én is, csakhogy ilyenné lenni nem lehet. Mi tehetségesek vagyunk, ő geniális, csak ez a különbség.

Azért hatott rám leveled, mint egy koratavaszi napsugár, a mely igéri a virágzást.

München, 1903 márczius 21.

OLGYAI VIKTOR

HAZAI KRÓNIKA

A MAGYAROS ÍZLÉS TERJESZTÉSE korántsem folyik oly buzgón, mint kellene. Nem tagadjuk ugyan, hogy ennek az életerős és modern áramlatnak lelkes hívei támadtak a művészet sokféle technikájában, de az alkotó művészek munkálkodása meddő marad, ha a magyar társadalom, a sokféle hivatalos fórum és egyesület nem fog erélyesen a kezükre. Ezt annál is inkább elvárhatnók, mert pénzáldozatról itt szó sincs; a mit érte latba kell vetni, pusztán a jóakarat. A kereskedő, a ki installációt készíttet üzlethelyisége számára, épp úgy magyarosan terveltethetné azt, mint tervelteti mindenféle régi módi és külföldies stílusban. A templomok kegyurai és a főpapság épp úgy magyaros ízű szerelvényeket rendelhetnének meg, mint a hogy az orosz kegyúr orosz ízlésű művekkel ékesíti templomát. A házat építtető város, község, hivatal és magánember ugyanazon a pénzen magyaros ízű építményt készíttethet, mint amennyien készítteti most művészietlen sablónjait. Ennek a magyaros ízlésnek át kellene terjednie a könyvtáblára, a cartonnage-művekre, a plakátra, mint a lakásberendezésre, az épületre, az utca díszére. Lássák meg mindenen, hogy nem a külföld ránk tukmált limlomja az, a mit mi környezetnek óhajtunk, hanem hogy tudunk nekünk való, jellemünket, szokásainkat, fajbeli érzéseinket kifejező művészi környezetet is alkotni.

Éppen most, a kezdeményezés nehéz idejében szerezhetnek e szép feladatok megoldása körül érdemet és dicsőséget azok, a kik ezt az ügyet előbbre viszik, a kik ezeket az eszméket terjesztik. E részben a magyar művészet a legérdekesebb stádiumát éli most, egy megújhodó quattrocento bátor, de még elszigetelt mozgalmát. Lesz toll, a mely a kezdeményezők és terjesztők munkásságát és érdemeit megrögzíti, hogy jövendő műtörténetíróink hiteles adatokat kaphassanak arról, kinek mit köszön ez a mozgalom, a mely bizonyára nemes és szép gyümölcsöt fog teremni akkortájig.

Olykor szerény méretű propaganda is megteszi a maga hatását. Hisz a nagygyá dagadó lavina is egy gördülésnek indult kavicsból ered. Egy-két jó példa minden szép beszédnél többet tesz s hatása néha kiszámíthatatlan. A magunk tapasztalatából igtatunk ide egy tanulságos példát. Kecskemét városa székházat építtetett, még pedig helyes érzékkel modernt és magyarosat. Egyike ez a legszebb ilyfajta magyarországi épületeknek. Tetszett az embereknek: formáit, a melyek eleinte talán ujságuk miatt különöseknek hathattak, szép lassan megszokták, azután rájöttek az új ízlés szépségeire, végre megszerették a művet. A kecskemétiek azonban nem álltak meg ennél az első stációnál. Mikor nemrégiben bérházat akart a város építtetni: ismét modern és magyaros tervet kivántak. A bérház javában épül, még pedig általános érdeklődés közepette. Előre tudjuk, hogy megszeretik ezt is és a harmadik épület, a melyet a város építtetni fog, ismét magyaros lesz.

De itt még nem szakad vége a rövidke építéstörténetnek. A legtanulságosabb rész most következik. Kecskemét derék polgárai az ő hagyományos okosságukkal felkapták ezt a magyaros stílust s a hol könnyű szerrel lehet, kisebb s egészen kicsiny objektumokon is alkalmazni igyekeznek a formáit. Valaki megreparáltatja a portáját: meghagyja a mesternek, hogy csináljon oda olyasféle valamit, a mit a székházon látni. A gölöncsérnek meghagyják, hogy ezt vagy azt a formát csinálja meg, dísz gyanánt, a kis házra. Mint a hogy egykoron a legszerényebb épület-dísz is a nagy épületek stílusát utánozta egy-egy rész-

Olgyai Viktor

U. 872

Olgyai Viktor

Magyar Művészet
1925. 44, 48, 439
1926. 60, 248
1928. 404, 628

Götze-féle lejtőmérő" III. 68.

Olgyai Viktor, grafikus és festő, szul. 1870 Iglón.

Becsben tanult, XI. 1 azután München, majd a Szepességben élt. 1897, adta ki Tél c. vízkarcsorozatát. 1903, és 1906. vízfestyekkel nyerte el az Esterházy díjat, ~~1909 Fabricius c~~ ~~[illegible]~~ 1912. az allgemeine Kunstgraphik díjat. ‡ A bpesti képző-mű. főiskola grafikai szakosztálynak vezetője.

‡ Egyik alapítója és elnöke a Magyar Vízkarcolómüvészek Egyesületének.

Müvészeti lexikon 584. l.

(2)

Olgyai Viktor

1904. eredeti metszetért
600 K-ás díj a Hanse-
ti palomban rend. Graf
Kiállításon.

Lásd a Katalogust

Nemes Ma

rende

Cs. Br. Hero

~~Apaffy~~

~~(Apaffy)~~,

~~Apaffi~~ / ~~Abaffy~~

~~I. 206.~~ — ~~II. 211, 229.~~

1904. V. 17.

Szatmár

Könyvjegyzék 3/3 (1904.)

Egyházi írások

Orsi

Szerelik

Olgyai V.

Erdei malom
Tavász eleje
Őszi hangulat
Friss hó
Falu vege
Kertek alja
Havas ut
Téli esti hangulat
Patak
Februar c. vézkarcai
1897 óta a szép. Muz.
graf. gyűjt.

Schantz-Hügel, perjámosi TV. 136.

Olgyai Viktor

a. felsoroltakon kívül

vannos graf. nuvé

a. képünk. Muz

graf. gyüst.

Szegedi

Somogyi Könyvtár és Városi Múzeum

TV. 134.

Olvagyi Viktor

und

Takács.

Olgyai Viktor V 198.

Olgyai Viktor V. 197.

Olgyai Viktor

A Szépművészeti Múzeum 1912-ben a következő műveit vásárolta meg: Egy szép nap vége (kétszínű kőrajz), Esti szürkület (kétszínű kőrajz), Téli este (négyszínű kőrajz), Karácsonyfák (ötszínű kőrajz), Parasztudvar (rézkarc), Fenyves erdő (rézkarc), Fűzfasor (rézkarc), Iván (rézkarc), Országút (kétszínű linoleum-metszet). Ugyancsak ez évben A hársfa cz. színes rézkarcát ajándékozta a Szépművészeti Múzeumnak.

Olgyay Viktor

Műcsarnok

1915. tav. Kiáll. 102, 105, 109

1915-16. téli Kiáll. 41, 50

1916. tav. Kiáll. 73, 142

1916-17. téli Kiáll. 249, 253, 282

1918. tav. Kiáll. 391, 398

1927. magyar táj 675, 678.

Olgyay kiállítás H. 63

utatása. Pénztári maradvány

y-befizetés: .....á;

.....K; pártfogóktól nyert

jak: .....K; használati dijak

ok: .....K; rendkivüli bevé-

.....K.

vtári: .....K; régiségtári.....K;

zeti:.....K; természetraj -

.....K.

.....

.....

.....

Olgyai Viktor (irodalom).

Szépművészeti Múzeum irattára 1041, 1043/1912. sz.

Olgyai Viktor, grafikus és festő, stb. marad, l. 584. oldal.

Olgyay Ferenc, festő, stb. marad, l. 584. oldal. – Folytatólag: a Benczur Társaság tagja.

Olgyai Viktor

Műcsarnok Bpest

1907. tav. kiáll. 281, 285
1907-8. téli kiáll. 380, 383
416, 434 494 498
1909. graf. nemzetk. kiáll.
113, 115, 166, 167, 301, 403,
423, 427, 430, 431, 434, 474,
477, 497, 505, 625.
1909. tav. kiáll. 362, 364
1909-10. téli kiáll. 400, 401
1910. tav. kiáll. 112-114
1910-11. téli kiáll. 422
1911. tav. kiáll. 431, 465
1911-12. jub. kiáll. 201, 688, 691
697
1912 marc. kiáll. 48-84,
164, 422, 424, 425, 428
1912. tav. kiáll. 452, 652, 653
1912-13. téli kiáll. 601, 615,
621, 630

Ŧa vízben visszatükröződő holdtól megvilágítva

Rómában.

ánŦlátjuk Hadrián császár hajdani
astello S. Angelot a háttérben
ának kupolája boritakozik ki ~~a körn~~-
l. A folyón ~~átvezető~~ (ötnyílású kő) híd alatt csónak
álasz ül, a ki a parton álló és a vitorlával
jet; a víz közepén másik csónak evezőe-
álló alakkal; a túlsó parton (több csónak
kürtyhöit elött lobogó tűzzel. Az előtérben
elyet mögött emeletes házak látszanak, ~~mintegy~~
tűz körül), középütt a vízből jégtörő emel-
. „S. Andreae". Az égbolt felhővel
: „ München.

53 cm.,
gymánya 1892. XII. 3.
jstr. 14. – Sz. N. 395/900. – A. Nemz. Múzeum régiségtárától átvéve 1900. VI. 28-án (235/900).

Olgyai Viktor

Műcsarnok

1913. tav. kiáll. 547, 549, 552, 555, 557, 559

1913–14. téli kiáll. 69, 75, 85.

Szundy Károly dr. VI. 314.

Olgyai Viktor

Löcse

Mulsanok

1894. tavaszi kiáll.

1894/95. téli kiáll.

1895/96. téli kiáll.

1896. mill. kiáll.

1897. tav. kiáll.

1897/98. téli kiáll.

1898. tav. kiáll.

1899–1900 téli kiáll.

1900–1, téli kiáll. München.

1901–2, téli kiáll. "

33

1902. tav. kiáll. 198.

1902–3, téli kiáll. 576, 580, 584, 585

1903–4 téli kiáll. 471, 556–561

1905–6. téli kiáll. 25, 27

1906, tav. kiáll. 290.

1906–7. téli kiáll. Budapest

194–196, 507, 539, 562

Erzsébet Népakadémia III. 238.

Baross testvéri üdvözletével hívő:

Budapest, 1933. junius 15.

Olgyai Viktor

Lyka Károly: ⟨ ⟩

MAGYAR MUVÉSZET

1929. 290–92

nekrolog

Olgyai Viktor

1870 - 1929

emlékkiállítása a Mű-
csarnokban, 1929/30. évi
őszi kiállítás. Életrajz

Olgyai Viktor

festő és graf. művésze.

a képz. főiskola ideglenes tanára

1906 —

művészi grafika

Évkképzfőisk. 1931-32. 77 l.

~~1164. Ismeretlen művész.~~

A XIX. századból.

1164. Apaffy Mihály.

Derékig ~~látható~~, jo
rázolva. Jobb kezében lili
dig kardját fogja. Haja rö
nyirott. ~~Nehéz~~ vértet visel
a kettős gyöngysor közt:

Kucsmát és

MI. APAFI. D G P. T.*
Jelzése alól három roset

Nyolczszegletes ezüste
2.6:2.6 cm.--
déka 1907. ápr

Olgyai Viktor

képz. főiskola rendes tanára
1906 - 1929.
művészi grafika

Évkképzfőisk. 1931-32. 75. l.

10198.

élben látható. Nyakkendőjét ket-

cm.

Olgyay Viktor

MAGYAR MŰVESZET

1925. 44, 48, 439
1926. 60. 248
1927. 166, 611, 617
1928. 404, 628
1930. 58, 60, 295
1931. 182, 250
1929. 114, 290-2, 637

megvalósításánál irányadó elveket és alakiságokat előre megállapítják. Ez történik az ú. n. A.-ban.

Alapszövet. A növényeket testének az a szövete, mely az epidermisnek belül és szállító nyalábok között foglal helyet; a legkülönbözőbb (asszimiláló, szállító, raktározó stb.) működéseket végezheti.

Alaptétel, l. *Axióma.*

Alapőrlés. Általában valamely vállalatnak külön rendelkezéssel hívó az a vagyona, amelynek megléte a vállalatnak befektetéséhez szükséges s amelyet rendszerint a vállalat életműködésének egész folyama alatt sértetlenül meg kell őriznie. L. *Részvénytársaság.*

Alaptőkeemelés. A r.-t. vagyonának növelése új részvények kibocsátásával. Mint ilyen egyik esete az alapszabályműdosításnak. Az A.-t csak r.-t. *közgyűlése* határozhatja el.

Alapüzvények (fr. Chartе, ném. Stiftungsurkunde, gesetz). Az alkotmány sarkalatos alaptételeit tartalmazó törvények s így megvédtettek gyakran meg vannak meherzítve. Magyarország.-on fontosabb értelemben nincsenek A.

Alapvizsga. Egyes főiskolákon alapvető vizsgálatok. Így műnknak A.-t tesznek pl. a jog-hallgatók v. a középiskolai tanárjelöltek.

Alapy *Gáspár* († 1584). Horvát nemes családi tagja, horvát bán. Hadinagyan volt a szigetvári hősnek. A horvát pusztaszívűzadásban

az egyesek a közhöz való viszonylatukban elsősorban a közzel szembeni alárendeltséget érezték és tanusítsák.

Alattvalói eskü. A hűbéri és a rendi államokban a kötelmet, mint az embernek t. i. az államnak a hatalmát fogták fel s az egyeseket az államfő alattvalóinak tekintették. Az alattvalói kötelességek teljesítésének különösen a kötelmet, az alattvalói hűséget akarta biztosítani az A. A magyar rendi államban a közhatalom nem az államfőt, hanem ezt és a rendeket, vagyis a szent korona egész testét illette. Néhanyk tehát a rendek nem alattvalói voltak a királynak, hanem tagjai a szent koronának. Ez az oka, hogy a mi jogunk külön A.-t nem követelt s megelégedett azzal, hogy a jogszabályok megtartására és megtartatására a szent korona testének feje, az uralkodó tett esküt. A rendi magyar államban alattvalók tulajdonképen azok voltak, akik nem tartoztak a kiváltságos rendekhez, de A.-t ezek sem tettek. A modern államban a közhatalom az államé s az államnak nem alattvalói, hanem állampolgárai vannak, akik esküt szintén nem, ill. csak kivételes esetekben tesznek. A.-i kötelés pl. tenni az, aki az állampolgárságot honosítás útján szerzi meg.

Alattyán. Nk. J.-N.-Sz. vm. I. 2500 M.

Alba (lat. = fehér). Homszín, fehér miseing.

Alba *Fernando* (1507—1582). Spanyol hóve-

delemségét, ő azonban
által fokozott ellentétek
csendőreinek vitézségével
szilárdítani uralmát. Szer
Albánia is hadszíntér le
önálló állam. Görögorsz
terjeszkedni igyekezett
mely már 1920-ban szerző
országgal, 1926. a trian
barátsági szerződést kötöt
országgal. Fa Noli püspö
uralmát beszámítva, Alb
társaság, elnöke Ahmed
Albán nyelv. Az indo
egyik ága. Legközelebbi r
vek.
Albánok. Saját nyelvükk
népek), törökül *arnaután*.
nyelvük és műveltségük
hatás alatt állott. É.-on
zépen mohammedánok,
Legelmaradottabbak az
rok), akik közt a törzs és
(ma is több mint 70 törzs
mitív társadalmi szokáso
lás) napjainkig fennmara
kultúrátlanabb népe, ami
hoon hatásának az eredm
Albatrosz (Diomedea e
darakhoz (Procellariidae)
madár. Szárnyfávolsága

Olgyai Viktor

III
737 (3428).
819 (55)

1907.

3428. Olgyai Viktor.
Sz. Iglon 1870 november 1-jén.

Karácsonyfák.

F A zöld fákat

A Napsütéskor ábrázolt fenyvesek különféle csoportot képeznek zöld lombozású fákból, a melyek árnyékukat balra vetik és az erdő talaját, hó boritja. Jelzése alól balra: »Olgyai Victor«.

Pastell, méretei 47:65 cm.
Vétetett az 1907. január 24-iki 7738 sz. leirat alapján a Szépművészeti Muzeum keretein kivül eső elhelyezésre 500 Kán. (160-907).--

205

Vid. Muz.

1907

Beptember

81. 12

Olgyai Viktor.

A „Művészet" c. folyóirat 1903.
135 l - 137 l. Válasz egy két
kollegától Nagy Sándornak c. cikket
írt. Kelte: München, 1903. márc. 21.

Olgyai Viktor

Az erdő ~~Kapuját~~
kapuja, olaj

Budapest székesfőv. tulajd.

V.
15.

3 drb. I. Mátyás király arcképei

I. XVI. sz. rézm. 16/10. 6/4. 5/5.
II. XVIII. sz. rézm.
III. XVI. sz. fametsz.

Olgyai Viktor

festő és grafikus

mül. 1870 nov. 1. Igló

Bő életrajz

Krück. II. 329. l.

Kalauz az Orsz. Magy. Iparmüvészeti Müzeum
részéről rendezett Könyvkiállításhoz. Buda-
pest, 1882. V. 297

Olgyay Viktor

Lás 1

Vas Vp 1897.

355 l.

* (Nyilatkozat.) Felkérettünk alábbi sorok közzétételére: „A berlini grafikai kiállitás alkalmából egyes napilapokban tévesen az a hir jelent meg, hogy én volnék a linoleummetszés uj technikájának fölfedezője. Félreértések elkerülése végett hivatkozom a „Magyar Iparművészet“ októberi számában megjelent, a linoleummetszést ismertető közleményre, melyben megemlitettem, hogy *Philipp* Wilhelm berlini tipografus, a péterváry államnyomda nyugdijas nyomdavezetője, találta fel a „Linoleum-tonschnittet“ tipografikus célokra. Az én érdemem annyi, hogy művészgrafikai célokra próbáltam ki s alkalmaztam először az uj anyagot. Mint ilyen, minden szakkörökből jött kétkedés daczára kitünően be is vált s mindenesetre ugy Berlinben, hol a feltaláló érdekkel várja a magyar linoleum-lapokat, valamint Londonban, hova egyidejüleg indultak, feltünést fognak kelteni. A magyar grafikusok körében általános az érdeklődés az uj technika iránt, a gödöllői és szolnoki művésztelepek már foglalkoznak vele. Nagy elismerés illeti meg *Várdai* Szilárd mintarajziskolai igazgatót, aki buzgó gondoskodással nemcsak a tanitási jogot szerezte meg az intézet grafikai szakosztálya számára, de ugyanott alkalmat is nyujt minden érdeklődő művésznek arra, hogy a technika sajátosságaival megismerkedjék. *Olgyai Viktor.*“

P. H. 1908. III 8.

Olgyai Viktor

laid

Művészet 1909. 1. l

..... *műhely.*

yfőnökség!

év ..... hó ..... n történő kifize

..... indokából személyesen meg nem

..... számu .....

tam.

évi ..... hó .....

.....

sajátkezü aláirás és munkásszám.

Olgzay Viktor

Tod

M. Szaniawczek

1907. 248

.....-i m. kir. posta- és távirda-pénztár.

Nyugta

.....azaz: ..... Korona

mely összeget, mint évi ..... K lakpénzemből az 190..... évi .....

lakbérnegyedre eső részletet, a ..... i m. kir. pos

Olgyai Viktor

Erod

M. Iparmuvesek

1907. 262

.....-i m. kir. posta- és távirda-pénztár.

Nyugta

.....azaz: ..... Korona .....

mely összeget, mint évi ..... K lakpénzemből az 190..... évi .....

lakbérnegyedre eső részletet, a .....-i m. kir. posta-

..... pénztárból minden hiány nélkül felvettem.

Kelt .....-n, 190..... évi .....

Olgay Viktor

erod

M. Iparmüveslet. 1910. 24.

.....-i m. kir. posta- és távirda-pénztár.

Nyugta

.....azaz: ..... Korona .....

mely összeget, mint évi ..... K lakpénzemből az 190..... évi .....

lakbérnegyedre eső részletet, a .....-i m. kir. posta

..... pénztárból minden hiány nélkül felvettem.

Kelt .....-n, 190..... évi .....

Olgyay Viktor

Lyod

Kofiz 1898

261.

Jelentem, hogy .....

távolmaradását.

Tudomásul vette:

.....

az osztályfőnök aláírása.

Enged

.....

a műhelyfőnök
al

8. sorsz. Műhelyi minta.

Olgyay Viktor

laid

Vdd 33. l.

_____ *műhely.*

főnökség!

v _____ hó ____ n történő kifize-

____ indokából személyesen meg nem

____ szamu _____

ım.

évi _____ hó ____

_____

sajátkezű aláírás és munkásszám.

Olgyai Viktor

csód

Műcsarnok, 1901. 146. l

Jelentem, hogy .....

távolmaradását.

Tudomásul vette:

.....

az osztályfőnök aláírása.

Engedé

.....

a műhelyfőnök
alá

8. sorsz. Műhelyi minta.

Olgyai Viktor

lárd

Műcsarnok, 1901. 132
(Grafikai Egyesület)

Jelentem, hogy .....

távolmaradását.

Tudomásul vette:

.....

az osztályfőnök aláírása.

Engedé

.....

a műhelyfőnök
alá

8. sorsz. Műhelyi minta.

Olgyai Vilma

Laid
2

Nemzeti Salon Almanach

127

..... nevü munkás igazolta

.....

a müvezető aláírása.

élyezem:

.....

vagy helyettesének
áírása.

— Endrényi Imre, Szeged.

Olgyay Viktor

l. Rath I 517

Olgyai Viktor

Elek Artur:

Az újabb magyar grafikai művészet.

Magyar Művészet

1937. 204 l.

Olgyai Viktor

irta

Elek Artur:

Az ujabb magyar
grafikai müvészek.
Magyar Müvészet
1937. 201.

…ttyaisten zenélő" angyalokkal. Predella-
…dombormű, mag. 35 cm. Magyar munka
1480 körülről.

…erevich: PA, 218 l. (repr. 219 l.)

…erevich: A régi m. műv. európai hely-
zete. Bp. 1924, 24 l.

…őri kiállítás, 1930, Ipolyi 100. szám és
repr. hátul.

…polyi, Biharvármegye 149. szám.

Olgyai Viktor

írást

Elek Artur =

Az új magyar grafikai
művészet –
Erdélyi Helikon

1930. január
12 l –

AZ ERDÉLYI SZÉPMÍVES CEH KÖNYVEI

MEGJELENT KÖTETEK:

P. Gulácsy Irén: Hamúeső (regény). Elfogyott
Kádár Imre: Bujdosó ének (versek). Elfogyott
Kós Károly: Varjú-nemzetség (regény). Elfogyott
Ligeti Ernő: Fel a bakra (regény). Elfogyott
Áprily Lajos: Vers vagy te is (műfordítások)
Makkai Sándor: Ördögszekér (regény, két kötet). Elfogyott
Bartalis János: Hajh rózsafa (versek). Elfogyott
Nagy Dániel: Cirkusz (regény)
Tabéry Géza: Tűzmadár (regény)
Erdélyi Helikon anthologiája I—II.
Makkai Sándor: Magyar fa sorsa. Elfogyott
Kádár Imre: Nászrepülés (regény)
Reményik Sándor: Két fény között (versek)
Kisbán Miklós: Reggeltől-estig (regény)
Ligeti Ernő: Kék barlang (regény) I—II.
Sipos Domokos: Vágtat a halál (versek)
Karácsony Benő: Pjotruska (regény) I—II.
P. Gulácsy Irén: Átal a Tiszán
Székely Jenő: A Csehy-család (regény)
Tamási Áron: Szűzmáriás királyfi (regény I—II.) Elfogyott
R. Berde Mária: Seherezáde himnusza (versek)
Sipos Domokos: Vajudó idők (novellák)
Szántó György: Mata Hari (regény)
Makkai Sándor: Ágnes (regény)

Olgyai Viktor

OLGYAI VIKTOR KINEVEZÉSE. Gr. Apponyi Albert vallás- és közoktatásügyi miniszter jeles grafikus művészünket: Olgyai Viktort nyilvános, rendes tanárrá nevezte ki az Orsz. Magy. Kir. Képzőművészeti Főiskolára. Olgyai kineveztetése különösen művészi körökben kelt örömet, amelyeknek igen régi és becsült tagja. Néhány év előtt Münchenből egyenesen azért jött haza, hogy a grafikai művészetet új életre keltse s idáig mint rendkívüli tanár már egész gárdáját nevelte a grafikusoknak, akik munkáikkal különösen a külföldön szereztek nagy elismerést a magyar képzőművészetnek. Az ő agilis buzgólkodásának eredménye a Magyar Grafikusok Egyesületének megalakulása is, amely igen jelentős kulturális missziót van hivatva betölteni.

Magyar Iparművészet

1910. 24. l.

Olgyai Viktor: Karácsonyfák.

merkedett meg, a kikről eleddig semmiféle hirt nem hallott a tudományos világ s így gazdag adalékokkal gyarapította Új-Guinea ősi bennszülötteinek néprajzát.

Schultzet sem kimélte a tropusok csunya betegsége, a malária, sőt pár héttel ezelőtt, még odahaza Kielben is, csak újra visszaesett az Új-Guineában szerzett bajba. Lábbadozó betegként sietett hozzánk, hogy nagy tetszéssel fogadott előadását megtarthassa.

Dr. Lasz Samu.

---

odva székébe, így

ndenekelőtt nagy-
épen hozzám jött

me és így felelt:
ok úr, de hiszen

re az vagyok. De
nnie és én azt sze-
ött hozzám?
lig oly jó és szere-

ször, hogy mi is az a professzor és azután Fatme tartott a tábornoknak egy hosszabb földrajzi előadást. Midőn elkészült vele, a tábornok egész megelégedetten mosolygott, kezét simogatta és így szólt:

— Majd meglátja, még minden jóra fog fordulni. Maga egy igazgyöngy. Ha a mi ujonczaink magához hasonlítanának, akkor nekünk, szegény tiszteknek, nem volna annyi dolgunk. De megbocsásson, egy hibája van, és ez az, hogy férjével szemben nagyon alázatos. Azt mi férfiak nem birjuk tűrni. Ha szabad valamit

Olgyay Viktor

A magyar grafikai művészet megújítása. Beszélgetés Olgyai Viktorral, a mesterrel és tanítóval. Az Ujság, ápr. 26. Jeltelen cikk.

1925

Magyar Művészet

1926. 59-60. l.

szomorúan vesszük tudomásul, hogy ötven
évvel ezelőtt e 8 községben 100 szűrszabó

Olgyai Viktor

Genthon István [illegible]

R. **OLGYAI VIKTOR** 1870 november 1-én Iglón született. Bécsben tanult Lichtenfelsnél és Ungernél. A Képzőművészeti Főiskola grafikus-tanára. ~~[illegible]~~ jelentéktelen, műkereskedelmi forgalomra készült olajképei vannak, többnyire hideg és keményen festett erdőrészletek. ~~[illegible]~~ Széles technikai skálájú grafikai alkotásai közül néhányat a Művészet folyóirat közölt. Jelentősége főképp abban rejlik, hogy mint a Képzőművészeti Főiskola grafikus-tanára, igen sok ~~[illegible]~~ fiatal művésszel kedveltette meg a rézkarcolást, litográfiát, fametszést sőt a linoleummetszést is s így az új magyar grafika kifejlődése körül jelentős érdemei vannak.

Nagytekintetű

MÜEMLÉKEK ORSZÁGOS BIZOTTSÁGA

Budapest

IX., Rákos utca 10.

Van szerencsénk ér

PÉNZTÁRUNKHOZ beérkezett

Olgyay Viktór

cvod

Müesarnok, 1901. 109. l.

Jelentem, hogy .....

távolmaradását.

Tudomásul vette:

.....

az osztályfőnök aláírása.

Engedé

.....

a mühelyfőnök
alá

8. sorsz. Mühelyi minta.

OLGYAI VIKTOR

OLVADÓ HÓ

Műcsarnok
1916. 92. l.

Olgyai Viktor

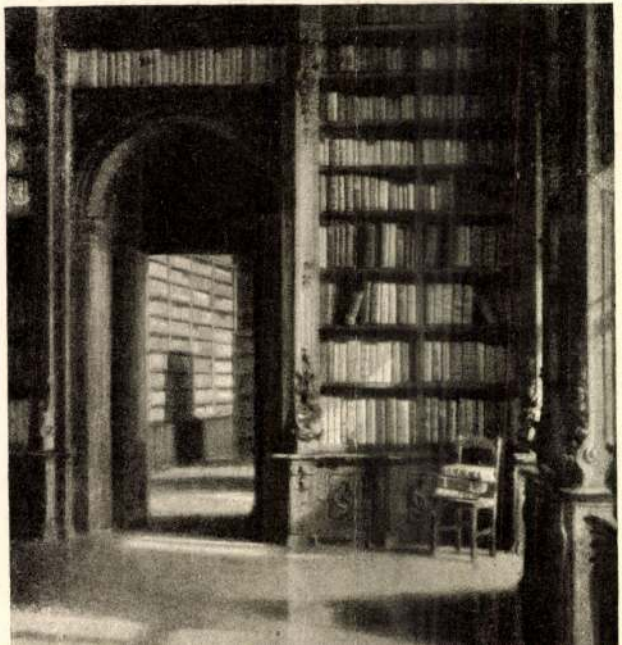

OLGYAI VIKTOR „Falucska“ című eredeti linoleum metszetétközöljük a 264-ik oldalon.

A linoleummetszet a magas metszés eljárásainak legújabb képviselője. Technikája a fametszetéhez hasonló, a nyomtatási forma meddő, rajztalan elemei alkalmas eszközök segítségével ki lesznek vágva, így nem jönnek érintkezésbe a felületen végigfutó festékes hengerrel s a nyomaton üresen, fehéren maradnak.

A linoleummetszésnek a fametszés fölött sok az előnye. Anyaga olcsóbb, puhaságánál, egyöntetűségénél fogva rajta a formametszés kényelmesebben, könnyebben eszközölhető, mint a fán, melynek erezete még a legélesebb metszőacéllal szemben is változó ellenállást tanusít. A linoleum rugalmas szövete a présben is kevesebb nyomást igényel, miért a róla levonható nyomatok száma messze túlhaladja a fadúc nyomatait, melyek száma annyira korlátolt, hogy nagyobb kiadás alkalmával a fadúcról galvanoplasztikus úton formálódó fémklisséket, az úgynevezett „galvano“-kat kénytelen használni a tipografia.

A sokszorosító fametszet, a kszilografia ugyan nem veheti hasznát az új anyagnak, mivel éppen puhaságánál és ruganyosságánál fogva nem tűri meg annak kedvelt munkaeszközét, a metszőacélt, melynek rézmetszetszerűen finom vonalpárhuzama nem érhető el rajta. A régi késfametszet primitiv, érdes barázdája éled fel újra a linoleumon, a fehérfeketének legerőteljesebb, legőszintébb ritmusa. Vonal és folt, vakító fény és mély árnyék kontraszthatásai a formametszés ősi, öröklött erényei. A legkifejezettebb grafikai radikalizmus egyszerű felületfoltba vonja itt össze a kép sötét részeit, a legkurtább festői formulába tömöríti a jelenséget, részlettel nem törődik. A stíl epigrammatikus lesz és meglepően pregnáns, hirtelenül illanó sugárként világítja meg a lényeget, emlékeztetve a XVIII. század szilhuettmetszőinek szellemes abbreviaturáira. A formametszés ily szellemben való ujjáébredése önérzetesen ellentmond a folyóiratainkban túltengő autotypia fátyolos erőtlenségének, a kszilografia szőrszálhasogatásának. A primitiv, egymásba átfolyó foltszigetek mennyivel plasztikusabb illuziót képesek közvetíteni, dekorativ ornamentjök, tipografikus síkszerűségük mennyire megfelel a könyvdíszítésről való mai felfogásnak.

Épp ez okból kezd a linoleummetszés, mely az önteremtő, művészi grafikának engedelmes, hálás anyagot bocsát rendelkezésére, a külföldön mind nagyobb figyelmet ébreszteni. Az O. M. K. Mintarajziskola és Rajztanárképző elismerésre méltó

ejdeme, hogy grafikai oktatásában gyors menetelünket nek is élőképes, időszerű technika elsajátítására és alkalmat nyújt.

Művészet 1908. 268. l.

HAZAI KRÓNIKA

GÖRÖNCSÉR GUNDEL JÁNOS, szül. Budapesten 1881-ben (nov. 25). Iskoláit, négy reáliskolát és a kereskedelmi akadémiát a fővárosban végezte. Innét a keleti akadémiára megy, s ennek befejeztével (1900) Bordeaux-ba, egy nagy borkereskedő céghez, mint volontair. Ehhez a pályához nem volt semmi kedve, s tovább tanul. Megszerzi a gimnáziumi érettségit s az egyetemen jogra iratkozik. Eközben mindjobban megérlelődik benne az az elhatározás, hogy festő lesz. Erre van igazi kedve, régóta jelentkező hajlama. Belép Szablya Frischauf Ferenc iskolájába (1903 nov.). Három éven át 1906 július-áig Szablya tanítványa. Résztvesz az iskola bemutatkozó kiállításán (1906). Az az önarckép, amit a Művészet mostani számában közöl, innét való, ebből a kiállításból. Tagja a „Kéve" festő-csoportnak, amely hogy megalakult, ebben igen nagy része van az ő lelkességének, rajongásának. Több munkával szerepel a „Kéve" első, 1908. évi kiállításán, amely munkák a Cikón végzett nyári studiumok eredményei. Meghalt, öngyilkos lett 1908 június 13-án. A „Kéve" ez évi Düsseldorfban rendezett kiállításán, amely júl. 1-én nyilt meg, Gundel is részt vett. Többek közt ezt írta róla a Düsseldorfer General-Anzeiger, a kiállításról szóló cikkében: „A korán elhunyt Göröncsér-Gundel János e kis csoport legérdekesebb tehetségei közé tartozott. Mint festőpoétát, jobban mondva, mint színpoétát mutatja őt nekünk a „Mese" című képe. A kép horizontja érdekesen magas. Egy csomó színes ruhájú parasztlány, befásított buja pázsiton. Közöttük fehér ingben s gatyában egy megtermett legény áll s mereven néz maga elé.

A lomnici csúcs. (Olgyai Viktor olajfestménye.)

Képzelt párbeszéd egy képzelt utazáson.

A gyorsvonat száguld, száguld az őszi alkonyatban. És hirtelen, mint csodálatos festmény az ablak keretében megjelenik a lomnici csúcs. Havas feje körül felhők gomolyognak, derekát imbolygó köd övezi és lábainál sötét fenyvesek állnak őrt, mint királyi trón lépcsőjénél az alabárdosok.

Egyedül vagyunk a fülkében: én és egy uriember, aki a Baedekert olvassa. Angol.

Amikor feltünik a lenyügöző kép az ablak keretében, leteszi a piros könyvet és kitekint az ablakon. Én elfordulok és arcomat kezeimbe temetem.

Szeliden megszólal az idegen: Ne sirjon.

Ránézek, csodálkozva:

— Nem tehetek mást. Ön idegen és nem érzi,

„nem tudja, hogy emlék minden legkisebb hely, hogy a Haza teste mindenütt egy sebhely“. —

Ezt egyik legnagyobb költőnk, Arany János mondta. Ön idegen . . . én magyar vagyok és ez a hegy nekem szimbolum. Annak szimboluma, hogy amit a Természet egy örökkévalóságra a magyar népnek adott és amit ez a nép ezer esztendő viharain át meg tudott tartani, azt egyik pillanatról a másikra elvehette egyetlen tollvonás egy nevetséges papirrongyon . . .

— Én mindezt tudom és átérzem, uram . . . én önöknek barátja vagyok, — szólalt meg ujra, komoly és szilárd hangon az idegen. — Amig ez a hegy itt áll, ezeken az örökkévaló határokon, addig egy papirrongy . . . pehely az orkánban, semmi, muló őrültség, amelyet elfuj az idő. Majd ha ez a hegy önként távozik el helyéről, akkor lesz önöknek okuk sirni . . . addig azonban . . .

— Reménykednünk kell . . .

— Nem! Nem reménykedni! *Tudni!* Tudni, hinni és akarni! Az Irás mondja, hogy az igazi hit ereje hegyeket mozdit el helyükről. Az igazságtalanság gyenge karja azonban még egy pelyhet sem, nemhogy egy hegyóriást.

Eltünődve lehunytam a szemem. Ki lehet ez az idegen? Vonásai oly ismerősek . . . szobrokon, képeken annyiszor láttam . . . Csak nem, csak nem . . . ő volna? ő . . .

Mire feltekintettem, utitársam nem volt sehol...

(—)

Légrády Otto'dr
Igazságot Magyarországnak!
(Bpest é.n.)

A kassai dóm. A középkori Magyarország gyönyörű emléke. Kassát Mátyás király emelte Buda és Kolozsvár mellett naggyá. Trianon előtt a magyar Felvidék szive volt ez a nagymultu város, amely minden részében magyar kulturát és magyar dicsőséget lehel és amely a magyar függetlenségi harcok legendás hősének, II. Rákóczi Ferencnek emlékével forrott egybe. A dóm sirboltjában nyugszanak a Rodostóból hazahozott Rákóczi hamvai. A szintiszta magyar várost a békeszerződés Csehországnak adta.

Olgyai viktor
festőnmű

Novella. A nemzeti szalon 1903 ki rajzkiállításán megvette a Kormány.

Művészet, 1903. 352.

Őszi reggel Radványban. megv. n. ott. n. az.

n. o.

19. SZ. 1910. (57. ÉVFOLYAM.) | SZERKESZTŐ HOITSY PÁL. | FŐMUNKATÁRS MIKSZÁTH KÁLMÁN. | BUDAPEST, MÁJUS 8.

Szerkesztőségi iroda: IV. Reáltanoda-utcza 5. *Kiadóhivatal:* IV. Egyetem-utcza 4.

Egyes szám ára 40 fillér.

Előfizetési feltételek: Egész évre __ __ 16 korona. Félévre __ __ 8 korona. Negyedévre __ __ 4 korona.

A «*Világkrónika*»-val negyedévenként 80 fillérrel több.

Külföldi előfizetésekhez a postailag meghatározott viteldij is csatolandó.

A GRAFIKAI MŰVÉSZET TECHNIKÁI ÉS HIVATÁSA.

A közelmúlt és a jelen zűrzavaros művészi forrongásain keresztül elmúlt nagy századokból szűrődik át hozzánk a grafikai művészet fényessége. Ma, a mechanikus sokszorosítások özönében persze nehéz visszahelyezkednünk azon időkbe, mikor ezrek szivében a fametszet, a rézmetszet és a rézkarcz egyedül hintették el a szépség magvát, mikor ők egyedül gyújtották fel a sejtelmet s a vágyódást, mint szent gyertyákat a művészet titokzatos oltárán. Vajjon mit jelenthetett kortársainak Dürer «Mária élete» vagy a «Nagy passzió» metszetsorozata, mit jelenthetett nagyanyáinknak csak a csöpp «Aglája»-naptár, melynek minden «Kupfer»-jét kis szonett magyarázta?

Ma a rézmetszet géniusza düledező várfalak között aluszsza csipkerózsás álmait, várva, mely kor küldi majd feléje hivó szózatát, élesszemű, aczélkezű ébresztő lovagját. Korunk bizonynyal nem küldi el. Az impresszió művészének nincs ideje szemlélni, munkájába hosszasan elmerülni. A rézmetszet nyugalmas, befejezett tökéletessége untatja, elvont eszmeisége fárasztja őt, ki szivesen fél lehetőségek határain belül marad s akadályok virtuóz kerüléséből szivesen alkot programmot. Ennek daczára a rézmetszet magasztos különvilága még nem elmúlt, de szükségképen eljövendő fogalom. Általában sokszorosító szerepével, bár gyakran tette lehetővé művészének a műfordítótól az ihletett interpretátorig való emelkedést, még nem merült ki erejének legjava. Egy új evolucziónak a jelen, kissé feminin puhaságból és kolorisztikusan édes érzékiességből való talán már emelkedő hulláma minden bizonynyal újból a felszinre fogja hozni, mint független, önteremtő műfajt. Áhitatos, tiszta eszmeiségét épen a mindent átható japonizmus ellenértéke gyanánt nehezen nélkülözheti ma is művészetünk. Bizonyos tünetek észrevehetők modern grafikánkban: egy minden dekoráczió, minden festői szinességtől ment puritán, fémkemény stilus, melynek gyökerei a jelen felszinességek alatt mélyen visszanyúlnak a középkor forrásaihoz.

E komoly, szűkszavú stilus kezdeményezői (Legros, Strang, Hollroyd) azonban nem használják az éles véső-aczélt, a rézmetsző szerszámát, ki azzal a rézlemez felületéből fárad-

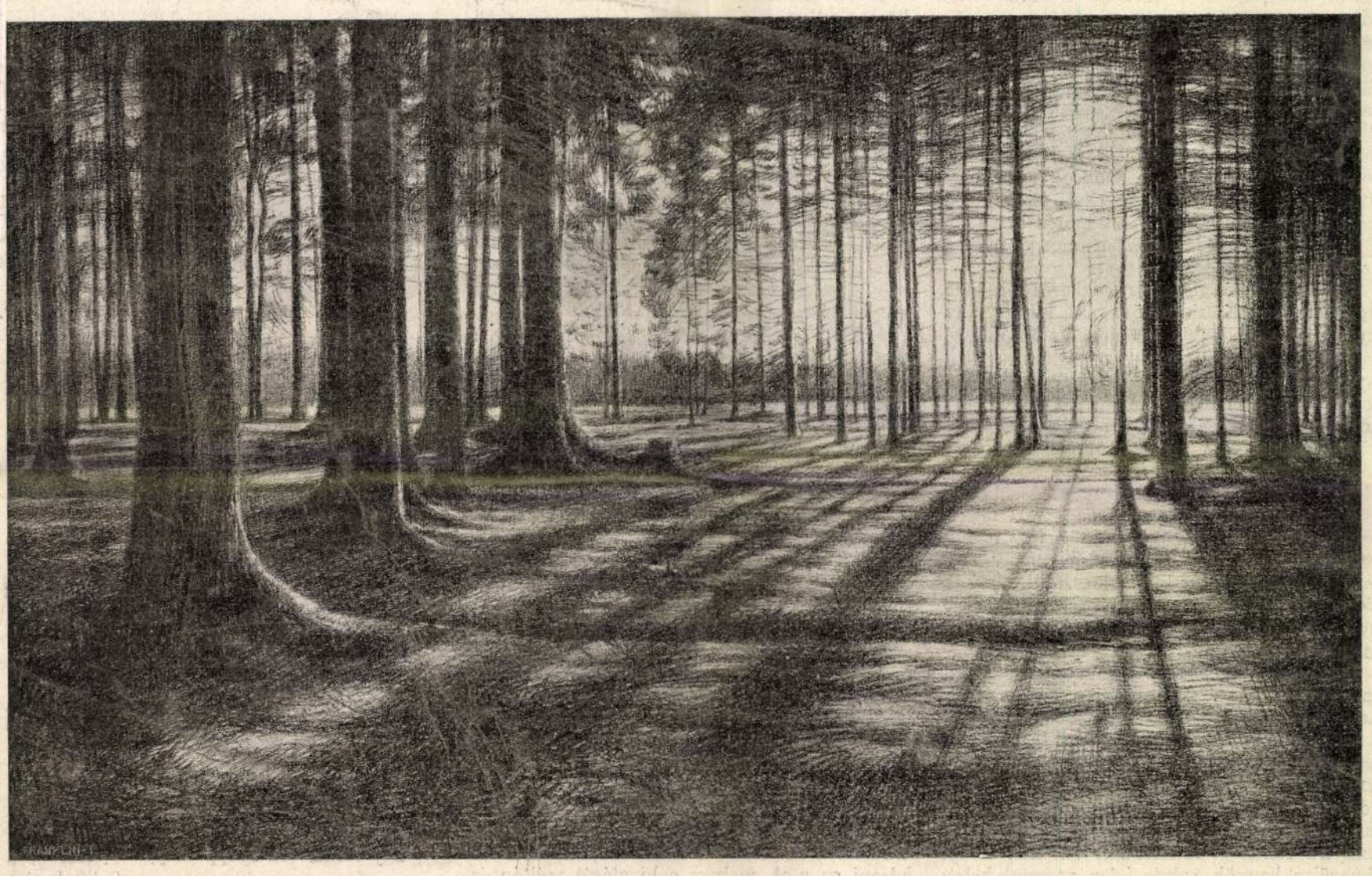

MODERN GRAFIKAI MŰVEK. — EGY SZÉP NAP VÉGE. — Kőrajz Olgyai Viktortól.

ságosan kiszántotta rajzának vonalait. E vonal folytonos akadályokkal küzdve, a fémszilánkot útjából lassú energiával félretolva született meg. Invenciója, fölidézése nagy szellemi erőfeszítést igényelt, tiszta, erős öntudatot. Ma alig tudunk művészt, kinek érzése ily állhatatosan tudna virrasztani egy vonalbeli harmónia felett, az artisztikus idea úgyszólván kész formában jelenik meg nála, az elmélázás egy pillanatában, mikor tán legkevésbbé várta, önként, saját órájában jön s váratlanul megihleti. Sőt minden túlfigyelmes, akaratos tudatosság metodikus szabályosságba fagyasztaná érzését, melyet nem táplál a középkori ember egységes, nagy hite.

Ezért használja korunk grafikus művésze eszméinek kifejezésére előszeretettel a rézkarctűt. A rézlemez felületét lehelletfinoman elhengerelt viaszréteggel vonja be, tűje rajzolás közben csak e védő viaszréteget sebzi meg, a felcsillanó rajzvonal mélyítését maró savakkal végezteti. Az edzés idejétől függ a rajznak ereje, melyet így könnyen a leggyöngédebb vonaltól a mély, goromba barázdáig fokozhat. E rajzvonal útjában nincs akadály, tele van azért élettel és mozgással, változik és játszik, átsiklik a forma különféleségein, majd ezt, majd azt jelezve, a nélkül, hogy észrevehetnők, mely pillanatban cserélt szerepet. Szenvedélye minduntalan kitéríti irányából s e változás, e türelmetlenség, e hirtelen átcsapások és visszatérések a folytonos, eleven mozgás érzését közvetítik velünk, melyet a rézmetszet lassú, csalhatatlan vonala nem adhat meg nekünk.

Azért van a rézkarcz vonalának oly jelentőségteljes szerepe a grafikában, mivel nem gépies eszköz, de közvetlen, szuggesztiv közvetítője az érzésnek. Nem annyira a kéz teremti meg, mint a művész ihlete, lelki érzékenysége. Olyan hű, mint a kézirat. A figyelmes szem kiolvassa a vonalból a kézmozdulatot, mely létrehozta, az érzést, mely a kezet mozdulatra késztette. Meglátja, lassú-e vagy hirtelen, meggondolt-e vagy ösztönszerűen odavetett, közönyös-e vagy szenvedélyes. A forma képe szuggerálja a művészt bizonyos mozdulatra, valahányszor szemléli tárgyát, vagy csak rá is gondol, keze megreszket, készen arra, hogy a kifejezés vonalát megteremtse. Így e vonal mintegy magától keletkezik.

A karcz vonalának mozgásbenyomását még fokozza nyomtatásának módja. Mert ez lényegesen különbözik a metszet nyomtatásától. Míg a metszetnél a rézlemez felülete tisztára lesz törülve s a festékkel megtöltött éles vonal hajszálélesen adja le képét a papirra, addig a rézkarcznál a lemez felületén a nyomtató művész fátyolszövettel «játszik át» a szakkifejezés szerint. Felborzolja az edzett vonalak mélyében rejlő festéket, gyöngéden a felületre simítja, fokozva a tónusok színességét átlátszó, összefoglaló lazurokkal. Ezzel megadja rajzának a festői puhaságot s azt a ködös utóképet, melyet minden mozgó tárgy a reczehártyán előidéz.

Ha szemünk végigfut egy rézkarcz felületén, úgy vonalhálója szinte vonaglani látszik, annyira ingerlő a papir fehérjének s a rajz feketéjének folytonos, nyugtalan változása. Bizonyos távolságról nézve e kuszált vonalak zárt folttá egyesülnek, mely annál puhább, minél sűrűbb, szabályosabb a vonalrács. Nincs is különben szükség arra, hogy ez egybefolyás teljes legyen, a karcz tónusai annál nagyobb elevenséggel hatnak, minél erőteljesebben és változatosabban bontja szét vagy töri meg a fekete vonal a papir sugárzását. A fény e folytonos kialvása és újból való kigyúlása adja meg a rézkarcznak festői szinességét, teszi átlátszókká árnyékait, bársonyossá mélységeit, hol a legszűkebb vonalrács mögött is lappang még a tiszta fénynek egy-egy csilláma.

Rembrandt rézkarczaiban oly forrón, oly szinesen vibrál a fény, akár a mester vásznain. Lázas kézzel van össze-vissza hasogatva a felület. Szinte látjuk, hogy sietett a tű, sötét bolyhos folttal tarkítva egy helyet, hogy habozott, hogy lázongott, türelmetlenül egy ponton toporzékolva, míg egyszerre csodálatos hullámzásban rántja oda a merész formát. Annyira lüktet e vonalakban az élet, hogy, elmerülve bennök, szinte jelen vagyunk keletkezésöknél.

Mert míg a vonal kifolyása az érzésnek, mely a művészt eltölti s melyet fölkelteni kivánt, míg meleg közvetlenségből fakad, míg egyéni ihlettségnek egyéni kifejezése, addig nem fajulhat üres frázissá, szemünknek gyönyört nyújt s lelkünkkel közvetíti a harmóniát. A legszebb grafikus kézirás az, mely legkönnyebben olvasható el, mely a szemlélőt legkevésbbé fárasztja, melynek szokatlan manupropriája nem akadályozza meg az együttérzést. A lélek átvesz valamit e vonalak harmóniájából, melyből a természet életépítő erejének gyönyörű rendszerét sejti meg: az egységes, közös okból, közös vágygyal, közös czél felé törekvést. Érzésünk mélyén halkan ébred a nappal fényének s az éjjel sötétjének titokzatosan egymást követése. Szintől fáradt szemünk a fehér-feketében megpihen, mint a virágos nyár után a téli világ nyugalmában.

Technikailag pedig a grafika meghozza művészének a középkori háziipar minden romantikáját, minden szórakoztató örömét. Sourieau szavával: «a művész, ki eljutott a vonalhoz, vele elérte a tökéletes vidámságot.» Alig ismerünk nagy művészt, a kit ne vonzott volna, ki ránk ne hagyta volna grafikus örökségét.

Az acéltűn kívül a rézkarczoló azonban más eszközökkel is érhet el hatást. Az ecsettű, a toll, a czeruza, a festőecset, a pontozókerék, sőt minden eszköz, melylyel képhatás elérhető, alkalmazást talál a rézlapon. Sőt a mi papiron vagy vásznon sértőleg hatna, a különféle modorok kombinációja is merészen kísérelhető meg itt, mert a nyomtatás egyöntetűsége egymáshoz kényszeríti a rajzelemeket. A *vernis-mou* technikánál a művész egy a viaszrétegre borított vékony papiroson vagy szöveten alkotja művét, a czeruzarajz szellemében átnyomva munkaközben rajzát a lemezre, az *aquatinta*-eljárásnál gyantaport hint el finoman a lemez felületére, reáolvasztja azt s az odaforradó gyantacseppek közein át maratja be a rajzot a lemezbe. Egyes részek védő letakarása, mások huzamosabb edzése által fejlődnek ki itt a tónuskülönbségek. A rézkarczoló gyakran a rézmetszet nehány segédtechnikájához is előszeretettel fordul: a *mezzotinto*-metszethez, melynél a mesterségesen felborzolt bársony mély nyomatát adó lemezből a fényeket alkalmas szerszámmal kipuhítja, kisimítja s a *száraz vagy hideg tűhöz*, melynél a fémfelületbe rajzát éles acéltűvel vagy gyémántszilánkkal bekarczolja, bevágja.

Műve ellenőrzésére a grafikusnak munkaközben ellenőrző próbanyomásokra van szüksége. E közvetlen tanuságai a rézlap fejlődési állapotainak értékesek a műgyűjtők előtt.

A fametszet a művészi grafikának szintén régi képviselője. Az utolsó évtizedben a fametszet is lassan föleszmélt és a sokszorosító kszilografia szőrszálhasogatásaitól szabadultan, megifjult formában a primitiv késfametszet érdes erejét keresi. Európai stilusát azonban végképen és termékenyítőn befolyásolta a japán fametszet nagy finomultsága: tömörségét enyhítette, szálkásságát puhította. Vonala ritmikusan lüktető ornament lett és foltjai érzékenységgel összehangolt szinakkordok.

A kőrajz is új lehetőségekkel gazdagítja a grafikát. Anyagát egy sárgaszinű márga adja, a hol ennek felületét zsiros krétával vagy tussal berajzoljuk, ott elfogadja a zsiros nyomdafestéket, míg a kő tiszta részei érzéketlenek maradnak. Egyes változatai: a krétakőrajz, a tollkőrajz fekete rajzzal világos felületen, míg az aszfaltkőrajznál sötét alapból fejlik a rajz.

A linoleumon készülő linoleum-metszet technikája a fametszetéhez, az aluminium-lemezen készülő algrafiáé pedig a kőrajzéhoz nagyjában hasonló.

*

A grafika sokszorosíthatóságánál fogva a legközlékenyebb és legtermékenyebb műfaj. Nem kételkedhetünk benne, hogy a közel jövőben mindinkább szélesedni fog hatásköre. Azokhoz is el kell majd jutnia, kiknek a művészet nem pusztán fényűzés, műveltség bélyege, de örökös örömforrás, vigasztalás, mindennapi életszükséglet.

Könnyebb ugyan a grafikának társadalom-művészeti, szocziális hivatására ismerni, mint jelezni az utat, melyen e hivatását méltón és eredményesen be is tölthetné. Ilyen általános fejlődési problémáknál sohasem segít csupán az eszmetisztulás, lényegesek az ébredő törekvések s ezeknek minden lehetőséggel való tudatos, lelkes támogatása.

Hiszen a nagy művészet sajnosan kénytelen beismerni, hogy a tömegizlés finomodására direkt befolyása egyáltalán nincs s minden, miről e téren szó lehet, csak indirekt hatások eredménye eddig. Itt kezdődnék a grafika modern szerepe, mert kisebb gyujtópontja daczára a «Grand art» minden reflekszét sugározhatja. Könnyű elérhetőségénél és olcsóságánál fogva az egyénit felébreszthetí még a legkisebb «én»-ben is, kihez a művészet másképen talán nem is jutna el.

A festészetből táplálkozó, gépiesen sokszorosító fotomechanika ismertető szerepe daczára nagy bajt okozott: megtanította az emberiséget arra, hogy értéktelenebb hűségek kedvéért elégedjék meg sokszor nagyon is kétes értékű, pompázó surrogatumokkal, melyek tömeges fellépése, minden falon megjelenése előbb-utóbb fásult közönyt szül még a legjobb eredetivel szemben is. Ha az túlontúl ismert, kiélte magát, megöregszik és nem sugároz többé. Így van ez persze a grafikával is, ha tömeggyártássá fajul, mint az újabb német kőrajzpropaganda nyilván kimutatta. De a grafikában csakis a kő az, melynek úgyszólván végtelen azonos nyomatmennyisége fáraszthat. A többi technikák korántsem oly termékenyek és egészségesen korlátozottak.

Személyes odaadást, egyéni érzést sugároznak termékeik, daczára annak, hogy több példányban szerepelnek. Nem azonosak, csak hasonlítanak egymásra, mint az édes testvérek, s őket a «nyomat» gyűjtőnévvel csak az kicsinyli, ki nem ismeri létrejöttük módját.

Mint minden nagyiparnak, úgy a fotomechanikának is tendenciája, hogy az izlést lehetőleg egyformára szisztematizálja, sőt rátaláljon a minél általánosabb izlés egyformaságára. E nagyipari tendenczia ellentmondása, ellenmozgalma az utolsó évtizedek művészi grafikájának erős fejlődése, melyet e szempontból úgy definiálhatunk: az egyéniesség izlésének ébredése az általánosító, nivelláló nagyipari tendenczával szemben. Tehát az esztétikus liberalizmus eszméje. Persze egyéni izlés, egyéni meggyőződések és vágyak meg fejlődő fogalmak, melyek ébresztését a mai sematikus iskolarendszer nem nagyon segíti elő. Ideál marad, melyet a legjobb esetben is csak megközelíthetünk. Pedig a megértő egyéniség megkeresése teszi eredményessé a művésznek életrekiható művét, ad munkásságának komoly tartalmat. És ha esztétikus kulturáról beszélünk, csak egy czélunk lehet: a megértő, függetlenül érző, szabad egyéniség kiformálása.

Természeténél fogva mindenesetre a grafika érdekelt itt. Ő van hivatva elsősorban arra, hogy az életnek esztétikus kulturával való telitését előmozdítsa. Vezéreszméje képzőművészeti, technikája iparművészeti, kettős az életereje és fejlődésének lehetőségei végtelenek. Ma sejtjük, hogy ez útján a fejlődésnek meglepő magaslatát fogja elérni.

Olgyai Viktor.

INTERIEUR.

A délután nagy mákszirmokat hint el . . .
Az óra is oly álmosan ketyeg ma.
S az utczazaj mély-halkan szürődik be,
A mint a villamos lustán csilingel.

A szalmasárga függöny meg se rebben,
Aranyrózsákat tűz reá a napfény.
S egy vén karosszékben, az ablak mellett,
A feleségem szunyókál a csendben.

Én lassan szívom a czigarettámat.
A füstje lustán terjed, mint az álom.
E kis lakás ma csöndes és nyugalmas,
Nincs benne ma se nagy öröm, se bánat.

S a másik kis szoba hűvös csendjében,
Fiam úgy alszik a kis hálós ágyban,
Miként lehúnyt szemű pufók kis puttó
Egy barna, vén Filippo Lippi képen . . .

Balla Ignácz.

Olgyay Viktor

OLGYAI VIKTOR LINOLEUM-METSZETE

mainak. A keresztény művészet fejlődése egész folyamán didaktikus célzatú volt, a keresztény vallás dogmáit, az akkori élet tanait tanítani akarta Ezért roppant módszeres, megszabott volt a tartalmak köre és összefüggése. s elsősorban elbeszélő volt a jellege a tartalom előadásának. Ehhez a tartalom előadási módszerhez kapcsolódott a kispolgárság művészete is. Ez is elbeszélő jellegű volt s moralizáló, tehát tanító tendenciával birt, persze mást mesélt el, s mást akart tanítani, mint a középkor. A mai művészet tartalmának nincs tanító célzata. Azt, amit tartalmaz, azt mi ép oly jól tudjuk és érezzük nap-nap mellett, mint maga a művész. Viszont elbeszélő irányzata sincs. A tartalmak, amiket tárgyal, nem történetek, mert nem konkrétumok, nem valóságok; amit a művész velünk megéreztetni akar, azok életproblémák. Minthogy pedig az élet a kapitalizmus keretében hihetetlen lendülettel halad egy napról a másikra előre, nem is állandó jellegűek, hanem bizonytalanok, változók, folyton fejlődők és alakulók. Ez a nem tanító célzatú, nem moralizáló, nem tényközlő (elbeszélő) jellegű tartalomelőadás egy negyven éves érzésművészet hagyományain indulva el fejlődése útjára egészen új, sajátos természetű művészetet teremtett meg: a modern symbolizmust. Ez tehát nem konkrétumokat tárgyal tanítva és elbeszélve, nem a szemlélő tudatreflexióján át akar minket megkapni, hanem az élet forrongó, változó, alakuló problémáit ragadja meg. Ráveti magát azokra az érzésekre, amelyeket az izgató napi kérdések a mi lelkünkből kiváltottak, s ez érzéseken át egy csapással ragadja meg az érzéstartalmától izguló lelkünket. Persze bizonyos formai következmények vannak a tartalom ilyen alakulásának. A tartalom bizonyos abstrakt volta (életprobléma kifejezése), érzésekre való bazirozása, s nem is absolut állandó karaktere elvonja a művészetet, s így a festészet is bizonyos fokig a valóságtól, vagy legalább is ennek esetleges jegyeitől. Viszont a condensált tartalom kifejezésére való törekvés megköveteli ép az impresszionizmustól elhanyagolt állandó, helyesebben karakterisztikus jegyeknek keresését és kiemelését. Mindkét formai szükséglet olyan, ami az alkonyuló impresszionizmus természetéből egész magától alakult ki, s az új fejlődésre önként kínálkozott. Az érzésekre való bazirozása a tartalmaknak és a concrét eseményes tartalmak hiánya révén keletkező, s ennek esetleg megfelelő homály a formák határozottságában szintén olyasmi, ami a távollátási, saját különéletet nem élő, élesen ki nem bontakozó, tehát félhomályban levő egyes tárgyak impresszionisztikus, összbenyomásszerű jellegének nagyon is megfelel, s technikailag is rá támaszkodhatik. Az új irányba való átformálódás tehát a régi talaján mindenkép lehetséges.

Más dolog. ami a modern művészet, s vele a festészet életátalakulására új bázist szolgáltat, a lakás átalakulása. A városba való bezártság kényszeréből gyökeredzett az az érzés. aminek az impresszionista tájkép sikerét köszönhette. De a piszkos, zegzugos, egészségtelen, kormos városi élettől való irtózás nemcsak az időnkénti szabad, tiszta levegőn való lélegzésben nyilatkozott meg. Ez nagy sociális baj is volt, amelyen azonban kis részben a mai élet keretén belül is lehetett segíteni. Gazdagok egyszerűen kimenekültek lakni a város mellett park közepén berendezett villáikba, s a modern közlekedési eszközök lehetővé tették az itt való életet. A telekspekuláció, a nagy lakásdrágaság viszont a házbértőkét, s a munkásság és főkép középosztály nagy tömegét szorította ki a város környékére. Itt aztán a nagyobb és olcsóbb területen lehetett valóságos kertvárosokat építeni, ahol az élet már nem olyan bezárt, nem olyan nyomott, mint bent a városban. Így lassan az emberek egy részében meggyöngült az impresszionista tájkép alapját képező érzés. Különben is ezek az érzések azáltal, hogy nagyon sokszor és sokfélekép nyilatkoztak meg már a 40 évi fejlődés alatt a festészetben, kezdték a művészek számára frisseségüket s közvetlen hatásukat elveszteni. Más pozitívebb dolog is járult ehhez a körülményhez, minél jobban szorultak össze az emberek a városba, annál nagyobb veszedelem fenyegette az emberek egészségét, s annál erősebben léptek fel bizonyos egészségügyi követelések a lakással szemben, ami részben a kertvárosok megszületésére is vezetett, részben pedig bizonyos követeléseket állított fel a lakás belső tere, ablak, ajtó fekvése, s a lakás világossága irányában. A házbérjövedelem, mint a tőkehaszon egy formájának a fokozására való törekvés, a telkek nagy áremelkedésével kap-

UJ IDŐK SZERKESZTI HERCZEG FERENC

XXXIII. évfolyam, 13. szám
Budapest 1927 március 27

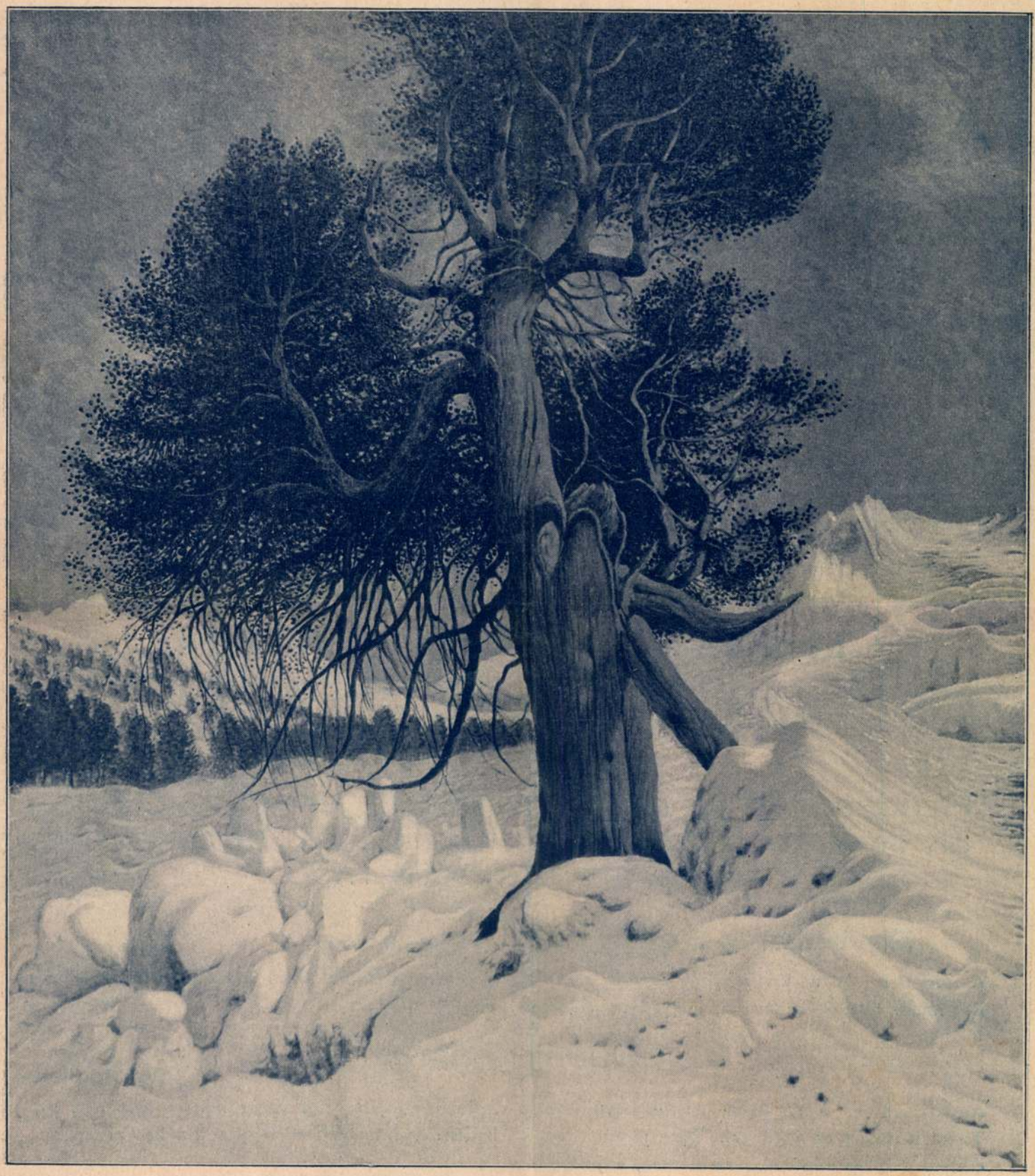

A lavinák hőse. Olgyai Viktor festménye

Kiadóhivatal: Budapest, VI. ker., Andrássy-út 16. szám

Ára 50 fillér

Példátlanul álló könyvvásárlási kedvezmény az UJ IDŐK olvasóinak.

A Klasszikus Arany Bibliát

amelyből már összesen csak kétszáz példány kapható és amelynek boltiára körülbelül két és fél millió korona volt, *FÉLÁRON,* 100 pengőért, részletfizetésre szerezhetik meg az *Uj Idők* olvasói. Ha ez a kétszáz példány elfogy ezt a művet, ilyen kiállitásban, a mai ár sokszorosáért sem lesz lehetséges megjelentetni.

A legszebb husvéti ajándék!

A Klasszikus Arany Biblia

Az ó- és az új-szövetség története. A festőművészet klasszikus mestereinek (Rafael, Rubens, Veronese, Murillo, Tizian, Rembrandt, Lionardo de Vinci stb) világhírű alkotásai után készült

126 egész oldalas, sokszínü képmelléklettel

és pályadijnyertes tervek alapján előállított *családi krónikával.*

VASZARY KOLOS biboros érsek, Magyarország egykori hercegprimása és *CSÁSZKA GYÖRGY* volt kalocsai érsek előszavával.

Két hatalmas (30 centiméter széles, 40 centiméter magas) kötet. Gazdagon illusztrálva, díszes szövegkeretekkel és sok képpel a szöveg között.

Ára két dúsan aranyozott egész vászonkötetben, tokban 100 pengő

Az UJ IDŐK előfizetői ezt az összeget 10 pengős havi részletekben is fizethetik.

Minden könyvtár legszebb disze

Megrendelési szelvény a boriték 4. oldalán.

Fizessen elő az alább felsorolt regénysorozatokra, amelyeket az **Uj Idők** előfizetőinek **kedvezményes** áron küldünk meg:

Egyetemes Regénytár:

A *Szerelem* és a *Verőfény* világhírű szerzője új regényének közlésével kezdődik az Egyetemes Regénytár április—juniusi új negyedéve. A regény címe:

Bűbájos április

Az ifjúság és a szerelem, a csodatevő tavasz diadalmas útján vezet végig minket benne az író. Tiszta költészet ez a könyv! Csupa napsugár! Mire letesszük, nincs bennünk egy szikra keserűség sem, csak nagy-nagy bizakodás az életben, a Jóistenben.

Mai számunkhoz mellékelünk egy ívet, *mutatóul* a *Bűbájos április* című regényből. Meg vagyunk győződve róla, hogy ennek a néhány oldalnak elolvasása után, nem akad az *Uj Idők* olvasói között egy sem, aki ne fizetne elő kedvezményes áron (negyedévre 4 P) az Egyetemes Regénytárra.

Folytatása a boriték 4. oldalán.

Olgyai Viktor: Reggel az erdőn. Könyvnak.
(kk. 49. Graf. Siáll. 73.)

Garamparti téli reggel. Lúnes Könyvnak.
(U.o. 76.)

Olgyai Viktor

RENOUARD (Páris).

50. Oroszlán (rézkarcz). Ára 30 korona.
FANTIN LATOUR (Páris).

53. Lohengrin (eaux fortes). Ára 25 korona.
BENJAMIN LANDER.

55. Tájkép (eaux fortes). Magántulajdon.
HALFNIGHT (angol).

62. Tájkép (rézkarcz). Magántulajdon.
RENOUARD (Páris).

65. A babák (rézkarcz). Ára 15 korona.
OLGYAY VIKTOR (München).

66—67. Tájképek (rézkarcz). [Dr. Hirschfeld Antal úr tulajdona].
BARILLOT (Páris).

60. Itatás (rézkarcz). Ára 50 korona.

64. Vásár „ „ 40 „
BÉTOUT (Páris).

68. Kis gyermek (eaux fortes en couleurs). Ára 25 korona.
DESAILLE (Páris).

58. Álmodozás (eaux fortes). Ára 30 korona.
JULES CHÉRET (Páris).

61. Tanulmány (szines lytografia). Ára 30 korona.
ROEDEL (Páris).

69. A mandolin (eaux fortes en couleurs). Ára 35 korona.
E. BÉJOT (Páris).

70. Szajnapart (eaux fortes en couleurs). Ára 40 korona.
OLGYAY VIKTOR (München).

71. A malom (rézkarcz). Ára 120 korona.

72. A tölgy „ „ 120 „

74. Befagyott patak (rézkarcz). Ára 24 korona.

75. Gesztenyefasor. „ „ 24 „

76. Havas út. „ „ 24 „

78. Friss hó. „ „ 24 „

FANTIN LATOUR (Páris.)

31. Vénus és Ámor (lytografia). Ára 45 korona.

---

36. LÖSCHINGER HUGÓ: Vázlatok és mozgás-tanulmányok. (Magántulajdon.)

TOULOUSE LAUTREC (Páris.)

37. Aristide Bruant arczképe (lytografia). Ára 15 korona.

FANTIN LATOUR (Páris.)

38. Saját ifjukori arczképe (lytografia). Ára 40 korona.

DE LA GANDARA (spanyol.)

39. Tanulmányfő (lytografia). Ára 15 korona.

R. DE OCHOA (spanyol.)

40. Álmodozók (lytografia) Ára 25 korona.

MAYER-BASEL (München.)

41. és 42. Tájképek (eaux fortes). Darabja 30 korona.

46. „ „ „ „ 50 „

47. „ „ „ „ 40 „

51. „ „ „ „ 40 „

52. „ „ „ „ 60 „

54. „ „ „ „ 35 „

59, 63, 56, 57. Tájképek (eaux fort en.) Darabja 35 korona.

WHISTLER (Páris.)

43. Studium (lytografia.) Darabja 60 korona.

44. A zongoránál (lytografia.) Darabja 70 korona.

45. En parade „ „ 80 „

PUVIS DE CHAVANNES † (Páris.)

48. Tanulmány (szines lytografia.) Darabja 15 korona.

49. „ „ „ „ 15 „

Olgyai Viktor

OLGYAI VIKTOR KINEVEZÉSE. A vallás- és közoktatásügyi miniszter jeles grafikus művészünket: Olgyai Viktort az Orsz. Magy. Kir. Képzőművészeti Főiskola nyilvános rendes tanárává nevezte ki. Olgyai csak néhány év előtt került haza Münchenből, bár a művészi köröknek régi és tisztelt alakja. Itthon különösen a grafikai művészetek élő trekeltésén fáradozik s mint a fenti iskola rendkívüli tanára, jótékonyan befolyásolta grafikusainkat, akik kivált a külföldön szereztek elismerést műveiknek. Ugyanő hozta létre a Magyar Grafikusok Egyesületét, amely nagy kulturális tevékenységre van hivatva. Egyik igen szép művét mult évi februári számunkban mellékletként közöltük.

Magyar Nyomdászat

1910. 19. l

Jól sikerült

— Elbeszélés —

Irta: Szederkényi Anna

Kovács Sebestyén Tamás levéltáros úr kikisérte az utolsó vendéget, azután a kezét elégedetten dörzsölgetve ment be az első szobából. Nagyokat sóhajtozott.

— Ez sikerült — hála Istennek, sikerült — mondta az ebédlőben a feleségének. — És mivel nem tudta, hogy most hirtelen egyedül maradva, hol ragadja meg a házaséletüknek félbeszakadt fonalát, még egyszer megdörzsölte a kezét és újból felsóhajtott:

— Bizony, ez jól sikerült.

Az ebédlőasztal mellett ott állott az asszony és vészes nyugalommal hallgatott. Hallgatott minden rajta. Rendesen simult, karcsu kis alakjára fehérselyem ruhája. Ezt meglátta rajta először férj úr, de most, hogy alaposabban vehette szemügyre, ráismert.

A menyasszonyi ruhájából van alakítva.

A férj szíve nagyot dobbant.

Ez célzás! Az asszony nem beszél ugyan, de annál világosabban mond el mindent az átalakítás. Hogy éppen ezt vette föl erre az estére.

Az asszony nem beszél, de ezen igazán nem lehet csudálkozni. Istenem, zavarban van az asszony is. Ő is furcsán van, no. De milyen finom és gyengéd célzás az azzal a ruhával. Szenvedett az asszony is. Kimélyült a lelke . . .

Nem csekélység az. Így összekerülni megint hét hónap után. Hét hónapja huzták-vonták, cibálták-nyúzták egymást a válópörrel. Megtettek mindent, amivel olyankor el szokták gyötörni-kínozni egymást a hű hitvesek. Főttek a méregtől a közjegyző íróasztala mellett; pukkadoztak a dühtől a jólelkü nagybácsi szalonjában az úgynevezett békéltető találkozásnál; elkezdték a nászvacsoránál és meglóbálták egymás orra előtt az összes bábrongyokat; csavarták a gépet visszafelé és kétségbeesve, ájuldozva vagdalták egymás fejéhez házaséletüknek fordított képeit.

Borzasztó!

És végül, mielőtt a pontot odapöttyentették volna a dráma után, ő — a férj úr csak úgy — szinte szokásból vetette oda a közjegyző előtt: „Azonban, ha őnagysága akarja, én nem bánom, én visszavonom. Én hajlandó vagyok még egyszer megpróbálni. Utóvégre most már mindegyik tudja a másikról, mit nem kell tennie. Ezt világosan megmagyaráztuk.“ Mire az asszony Kovács úr őszinte meglepetésére azt mondta váratlanul:

— „Én sem bánom.“

Jól van, ha nem bánja.

És most ismét együtt voltak a régi ebédlőasztal mellett, a nagy zsúr után.

A nagy zsúr után.

Úgy beszélték meg, hogy valami olyan estélyfélét rendeznek. Arra meghívják a régi barátokat, mindazokat, akikhez hét hónapon keresztül hol az asszony szaladt, hol a férfi szaladt kizúdítani magából hüledezését, megbotránkozását, kétségbeesését és így tovább. Most azután meghívták valamennyit. Az asszony közvetlenül a zsúr előtt tért vissza a lakásba. Neki is könnyebb volt így.

A nagy zsúr. Vegyék tudomásul, hogy a táblárol le van törülve a példa. Vannak számok, amelyek oszthatók és vannak oszthatatlanok, az úgynevezett végnélküli számok . . .

Kovács Sebestyén Tamás a legbűvölőbb mosolyával hajolt az asszony felé:

— Segíthetek?

Mikor a szót kimondta, a szíve megint nagyot

Olgyai Viktor: Dérvirágzás

koppant. Valahogy a hang rezgett vissza és eszébe jutott, hogy igenis éppen ezt és éppen így mondta akkor, a nászlakoma után, amikor egyedül maradtak és a fiatal leány ott állt előtte a szoba közepén ügyetlenül, tanácstalanul és ő azt kérdezte:

— Segíthetek? — és a fátyolához nyult.

— Segíthetek? — kérdezte most is és csak annyi volt a különbség, hogy a kérdés a szines csészére, kanálra és egyéb ilyesmire vonatkozott.

Őnagysága az ő rettenetes gazdasszonyi rendtartásával ezeket kezdte most összerakosgatni, rendezgetni olyan természetes nyugalommal, mintha ezer éve volnának együtt, mintha nem most maradtak volna egyedül hét hónap után és mintha nem vette volna magára — az átalakított ruhát.

A teremfáját!

Tamás úr kipirult, a két karjában megbizsergett a vér és a vágy. Rátalált a régi érzésre, a régi, meleg, forró érzésre, pedig azt hitte, meghalt már az, elsorvadt, kiveszett belőle az átkozott hét hónap alatt. Megörült neki, mint a kincsásó, mikor rábukkan az elveszettnek, kiaknázottnak hitt aranyrétegre. Örömében, anélkül, hogy odagondolt volna, gépiesen mondta megint:

— Ez nagyszerüen sikerült.

A néma asszonyi test a végzetes fehér selyem ruhában hirtelen megelevenedett. Lecsapta a tálcát az ezüstökkel úgy, hogy Tamás úr majd megsüketült a csörömpöléstől. A szeme szikrázott, arca majd kicsattant a feltolakodó vértől.

— Persze, hogy sikerült! Azt hiszi, nem tudom, hogy minek örül? Magának sikerült!

— Magának is, kis lelkem, — sietett az asszonyt biztatni Tamás úr és a lelke mélyén nyugtalanságok

Epegyógyszappan || Pigment-kenőcs
böratka, pattanás || szeplő és májfolt
ellen a legkitünőbb!
Schadek Antal kozmetikus és hölgyfodrász, Budapest, IV. ker., Váci-utca 12. sz., félemelet. — Telefon: 77—26.

Uj Idők 1922. XXVIII. 42. sz.

kezdtek mozgolódni, vonaglani. Sejtette, hogy nincsen egészen rendjén valami a dologban. De ő rendbe akarta hozni.

— De még milyen jól sikerült!

— Hallja, ha még egyszer azt mondja, hogy sikerült! . . .

— Miért? Maga azt hiszi, hogy nem . . . nem merte tovább mondani, belebotlott a félelmetes szóba.

Elhallgatott. Oldalról nézte az asszonyt. Csak legalább tudná, hogy mit akar, miért fortyant úgy föl egyszerre és miért haragszik olyan nagyon arra a szóra, hiszen utóvégre csakugyan sikerült. Sikerült keresztülrágni — óh, magukat az összes panaszokon, vádakon. Lenyelték ők is, a vendégek is, az asszonyt bevezette újra és most . . .

— Azt hiszi, nem tudom, hogy mit akar? — mondta élesen az asszony és a szeme szögletében azok a bizonyos apró, bujkáló kis lidérclángok villogtak. Ezeket már ismerte Tamás.

Hm . . . itt bajok vannak. Jó lesz vigyázni. Nem akarta elrontani a dolgot. Nem, amikor már olyan szépen indult és neki jó meleg a szíve tájéka és olyan jól esnék hét hónap után újra rátalálni arra a megszokott hitvesre.

Az asszony pedig bőszen — rendületlenül raktatornyozta a csészealjakat. Rakta olyan magasra, hogy már majdnem a csillárokig ért. Kisimította a szalvétákat, összeszedte a morzsákat, helyretolta a székeket, sürgött-forgott, mint a motolla és azon volt mindenképpen, hogy végre is odapördülhessen, ahová ő akart. Nem sokat akart. Csak az utolsó szót! Csak odacsippenteni, ahol fáj, csak fizetni, csak kicsit megfizetni a hét hónapért. A dühét akarta kiadni, leteperni az embert, visszazökkenteni egy zökkenéssel a régi kerékvágásba. Hej! fizetni akart azért, mert mégis csak neki kellett engednie, ezért az estéért akart fizetni, a barátnők kutató pillantásaiért, a férfiak rejtett, gúnyoskás mosolyáért — az egészért egy szóval.

Fizetni akart . . . azután döcögjön tovább a szekér. De a révnél először le kell adni a vámot.

— Azt hiszi, én vak vagyok, — villogott az asszony.

Tamás úr hallgatott. Gondolta, hadd forrjon ki, aminek ki kell forrnia. Most kiadja magából a zavaros habot, ő azután majd fölkanalazza a színarany levest.

Ám nem volt olyan egyszerű az eset.

— Most bezzeg hallgat. De bezzeg beszélt egész este. Csak úgy pergett a nyelve.

— Háziúr voltam, csak kellett foglalkoznom a vendégeimmel.

— De hogyan?! Azt hiszi, én nem értettem meg a célzásokat?!

— Célzásokat?!

— Csak ne tegye magát olyan ártatlannak. Előttem hiába komédiázik. Én már ismerem ezt a régi időből . . .

A régi időből . . . Tamás úrnak a szíve kicsit meglúdbőrzött. A szótól félrecsúszott a menyasszonyi ruha selyméből kötözött kötelék. Alatta megviszketett a seb.

Színtelen hangon felelt.

— Én nem céloztam semmire, Babuci.

Szándékosan használta kedves, becéző nevét, házasságuk legkedvesebb idejéből valót . . . Ej, no! Hadd értse meg már ez az asszony!

— És a lábszőnyeg?! — riadt rá élesen Babuci. — Az se volt célzás?

— A lábszőnyeg? — csodálkozott a férj.

— Azt hiszi, nem hallottam, mikor az előszoba-ajtónál azt mondta Jolánkának: „Meg ne botoljon a lábszőnyegben . . .“

A férj szórakozottan kutatott emlékezetében: mondta, vagy nem mondta? Nem emlékezett.

— Lehet, hogy mondtam, hiszen ez csak olyan sablón, udvariasság, éppen hogy mondjon még valami figyelmeskedőt az ember . . .

Már fáradt volt. Fáradt az estétől és most hirtelen még fáradtabb ezektől a szavaktól.

Nem érzi most ez az asszony, hogy kár most mindezért. Miért hagyja ez, hogy kirepüljön az újjai közül a hártyafinom szárnyu, bűvös-bájos pille, a selymes Tiszavirág. Hiszen ha elereszti, menten lehull és felfordul a lábainál. Nem tudja ez az asszony, hogy csak egy percig él, amíg kibúvik a gubóból. Akkor kell elfogni, mert a következő percben már el is mult pillanatnyi léte. Egy pillanat, tovább plántálta magát és már meg is halt . . . Nem érzi ezt ez az asszony.

Minek ide a lábtörlő.

Az asszony pedig átszaladt a másik szobába, és mikor visszajött, egy nagy, négyszögletes csomagot csapott le az asztalra.

— Tessék, ott van.

A férj nagyot nézett.

— Mi van ott?

— Csak bontsa ki. Magának ez volt a legfontosabb az egész esetben. Elbeszélte fűnek-fának, drága barátnőjének, a Jolánkának. Még ma este is ezt emlegette. Magának csak ez fájt. Hogy még ezt is elvittem. Levétettem a láncról és elvittem. Itt van, visszahoztam!

Míg beszélt, izgatottan, akadozó újjakkal kapkodta, bontogatta a zsineget a csomagról.

— Tessék! Örüljön neki! — ismételte és a férj előtt ott feküdt — a lábszőnyeg.

Nem örült neki. Megnyúlt orral, szürke arccal bámult le rá.

Így tehát erre gondolt, mikor visszatért. Így jött ez haza!

Ott feküdt a hófehér damaszton, a lábszőnyeg nagyon elütött tőle.

A hófehér, selymes damasz, olyan selymes, sima és makulátlan, mint a menyasszonyi ruha selyme. És a durva, rideg, goromba, kócból szőtt, négyszögletes kocka. A közepén piros betűvel:

„Tessék letörölni!“

No jól van! Akkor tehát letörüli másodszor a példát a tábláról. Megnedvesedett a szeme a férjnek.

Nem gilt! Nem lehet újra kezdeni. A példa rossz volt. Nem végnélküli szám, igenis osztható, osztható kettővel . . .

Lassu mozdulatokkal kezdte összecsomagolni a lábszőnyeget és az asszony elé tolta . . .

— Magának igaza van, Irén. Ez volt a legfontosabb. Vigye vissza, kérem, nincs itt semmi helye ezen a . . . ezen a fehér damaszton . . .

Megfordult, bement a hálóba, magára zárta az ajtót.

Ezüst evőkészletek

kazettában, 12 személyes komplett, **ezüst értékben** nagy választékban.
Arany, ezüst, brilliáns beváltás.
SZIGETI NÁNDOR ÉS FIA
Budapest, IV., Muzeum-körut 17. **Alapittatott 1867.**

TAPÉTÁK SIEBURGER ÉS TÁRSA
TELEFON: 34—04. IV., KIGYÓ-TÉR 1.

Oloppay Viktor

okl. építész

O. Viktor grafikus fia

az olasz állam által

felajánlott ösztöndíjak

egyikét kapta -

Pesti Napló 1934

aug. 8.

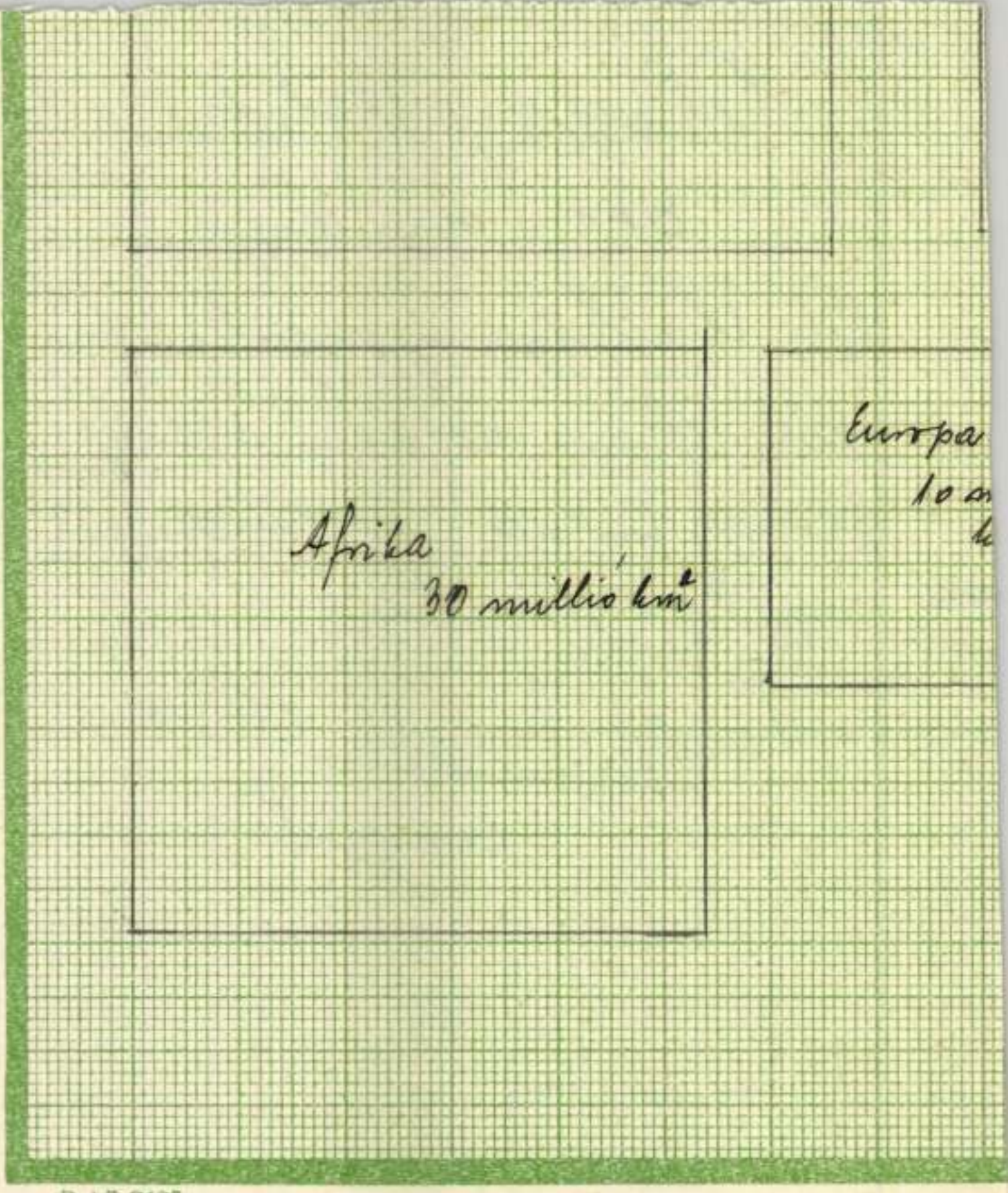
Afrika
30 miljoen km²
Europa
10 m
k

Olgyai Viktor

A Nemzeti Szalon grafikai- és akvarell-kiállításán a figurális rajzra kitűzött 500 koronás díjat Glatz Oszkar, a metszetre kitűzött 600 koronás díjat Olgyai Viktor, a két 300 koronás díjat Barta Ernő és Chabada Béla, a 800 koronás, vizfestményre kitűzött díjat Tull Ödön nyerte el.

Művészet 1904. 130. l.

[redacted]

OLGYAY VIKTOR. LINOLEUMTYPIA.

Athenaeum r.-t. nyomása.

Olgyai Viktor

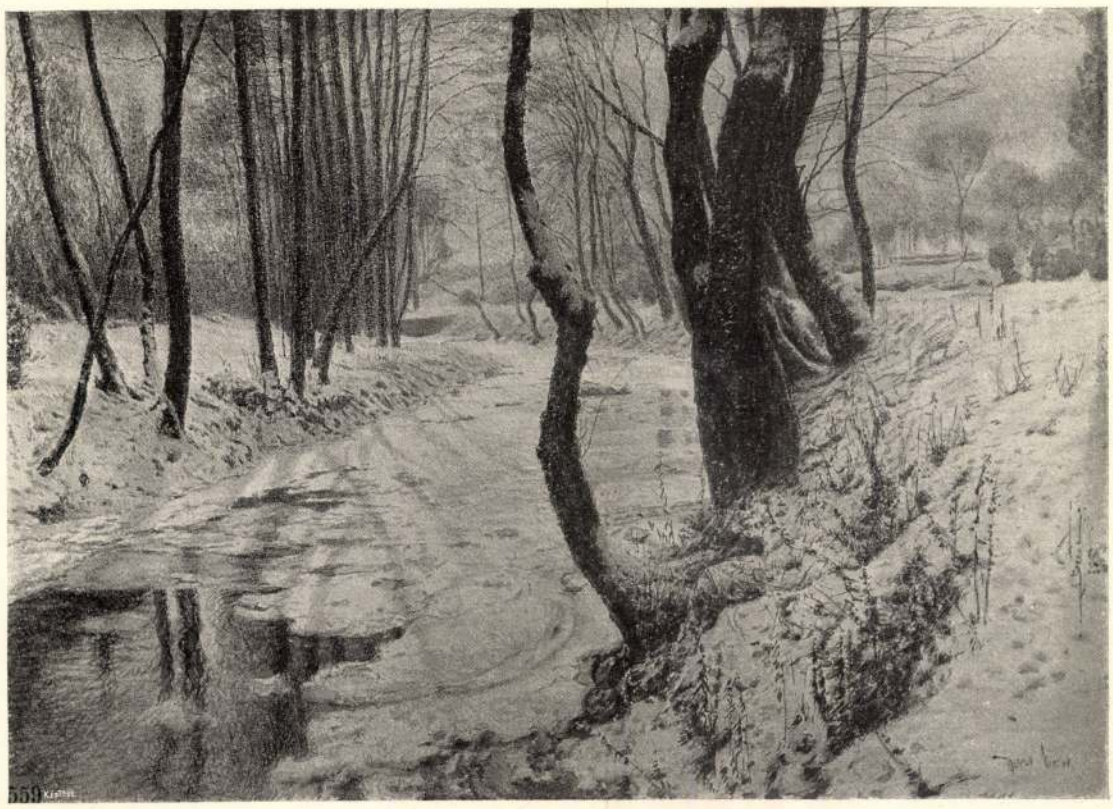

PATAK MENTÉN
OLGYAI VIKTOR VÍZFESTMÉNYE
AZ ESTERHÁZY-DÍJ NYERTESE

az iparművészeti vagy helyesebben kézműipari jelleg? Miért nem volt a középkor legnépesebb és kincsekben leggazdagabb városának, Londonnak, művészete, mialatt a németalföldi és rajna-vidéki apró és szegényes városokban már igen korán gazdag hajtásai voltak a művészetnek? Miért keletkezik a spanyol grand art csak a XVI. és XVII. században, tehát olyan korban, amikor állami és anyagi szempontból a teljes hanyatlás útjain jár? E kérdések sorát a végtelenségig folytathatnám, de megelégszem egygyel s azt is csak azért teszem föl, mert felette fontosnak tartom témám számára s mert a kérdés kapcsán akarom föladatomat megoldani. Kérdésem ez: Miért volt a mult század közepe művészileg teljesen meddő, holott a kereskedelem páratlan föllendülésének és a gazdagságok hallatlan fölszaporodásának kora volt?

E kérdésre, az eddig használatban lévő műtörténeti eszközökkel és felületes magyarázó rendszerekkel, senki sem tudta megadni a helyes választ. Mélyebben kellett hát szántani. A filozofiához fordultak segítségül s tisztán gondolkodási módszerrel, olyan teljesen elvont és általános okot fedeztek föl minden fejlődés számára, amelylyel a mult század művészi meddőségét is kényelmesen meg lehetett magyarázni. Ez az általános ok pedig semmi más, mint a népszellem, ez a Hegel-féle ismert absztrakció. Azok a tudósok — és még mindig nagy számmal vannak — akik a dialektikus idealizmus békóiban nyögnek, azt hiszik, hogy a népszellem, ez a titokzatos demiurgosz, annyira elpocsékolta erejét a régebbi századokban, hogy a mult század számára semmije sem maradt. Minthogy azonban örökkévaló, soha meg nem szűnő munkára van ítélve, azzal a kibuvóval élt, hogy az előbbi századok munkáit újból végigprodukálta.

Kétségtelen, hogy a művészi meddőség a népszellemmel sehogy sincsen megmagya-

Művészet 1904.

rázva, aminthogy ép ilyen kevéssé tudtak elfogadható magyarázatot adni azok, akik Tainevel együtt az általános szellemből és az uralkodó erkölcsökből akarják a problémát megmagyarázni.

Mindezen magyarázatok, melyek a szellemi vagy egyéb jelenségeket általános állapotokból, a miliőből s ehhez hasonlókból magyarázzák, Zola hires definiciójára emlékeztetnek; „un oeuvre d'art est un coin de la nature, vu à travers un tempérament". Ez — mondja Ibsen — pompás definició volna, ha egy szó nem hiányoznék belőle. Így kellene hangzania: „Un oeuvre d'art est un coin de la nature, vu à travers un tempérament artistique." A szellemi vagy egyéb jelenségek, irodalom, művészet, erkölcs stb. az általános állapotok a miliő tartozékai. A jelenségeket a miliőből magyarázni tehát nem egyéb, mint mikor Ibsen megjavította Zola definicióját. Ha e hibás kisérleteknél kelleténél tovább időztem, azért tettem, mert a legjobbak is lépre mennek e fölfogásnak. Nemcsak az iskolás műtörténészek és irodalmárok, hanem olyan férfiak is, mint Semper, Vischer, sőt legutóbb Muther is erre a tévútra tévedt. Sőt mi több, Sombart Werner is ebbe a hibába esik „A modern kapitalizmus"-ban, e legújabb hatalmas könyvében. Németország művészi hanyatlásáról szólva, ezt írja: „A gondolat, az eszme, a tudás korlátlan uralkodókként ültek a trónon. A művészeteknek, a képzőművészeteknek is meg kelle hajolnia előttük." Valóban csodálkoznunk kell, hogy Sombartnak nem jutott eszébe, hogy ugyanazzal a joggal, amelylyel azt állítja, hogy a XIX. század első felében az irodalom megteremtette sajátos művészetét, a megfordított tételt is fölállíthatta volna. Igaz ugyan, hogy e kétféle jelenség közt számtalan viszony van, de azért mégsem lehet e viszonyok közti kauzalis összefüggést ilyen könnyen megállapitani. Kétségtelen, hogy voltak olyan korszakok is, melyekben a művészet virágzott és az irodalom senyvedett. De viszont voltak olyan korszakok, melyekben mindkettő virágzott, ámbár a kettő szoros viszonyban volt egymással. Világos, hogy a Sombart-féle magyarázattal sem jutunk messzire.

Még mélyebben kell szántanunk. Keresnünk kell azt a közös forrást, amelyből az akkori műveltség sajátossága és az akkori művészet analog sajátszerűsége fakadt. Ez a forrás első sorban ama idők szociális strukturája. Minthogy azonban ez sem önmagáért létező dolog, hanem olyan, amelyet a termelő erők és a társadalmi termelő-folyamat közt levő viszony határoz meg, ezekre a gazdasági viszonyokra kell visszamennünk, ha a XIX. század művészi meddőségének „prevalens okait" akarjuk fölfejteni. Ezt az utat mindenütt meg kell tennünk, ahol egy-egy művészi korszakról nemcsak azt akarjuk megtudni, hogy milyen volt, hanem fejlődését is ismerni akarjuk. Csodálkozni fognak talán, hogy a Marx-féle történelmi materializmus érvényét ilyen rövidesen a művészet területén is proklamálom. Csodálkozásuk jóval nagyobb lesz, ha a gyakorlatba átvitt történelmi materiálizmus eredményeit fogják látni. A fölvetett kérdésekre nemcsak, hogy feleletet kapunk ily módon, hanem a fejlődésnek soha nem sejtett mélységeibe nyerünk bepillantást.

Itt van a kérdés veleje. Amint általában a történelemben, a műtörténetben sem lehet kauzálisan gondolkozni Marx segitsége nélkül. A történelmi jelenségek oki összefüggését csak az ő történelmi materializmusával érthetjük meg. Ismerem a történelmi materiálizmus ama hibáit, melyeket a Marx, Engels és egyéb hiveinek formulázásai adtak neki. Főleg ismerem ama korlátolt és szűkkeblű keretet, melybe némely népszerűségre és agitációra törekvő dogmatikus szorította, kétségessé téve vele értékét. Ha azonban nem ragaszkodunk ortodox módon Engels és Marx szavaihoz, hanem ahhoz a szellemhez, amely őket a materiálista történelmi fölfogás koncepciójánál vezette, rájutunk nemcsak arra, amit Stammler Rudolf oly pompásan mondott, hogy t. i. a történelmi materializmusban az a helyes gondolat van kifejezve, mely szerint a történetirás csak azzal válhatik tudománynyá, hogy az egyszer megállapitott tényeket egy miden társadalmi lét számára alapvető egység szempontjából ragadjuk meg, gyűjtjük és méltatjuk, hanem arra is, hogy a materialisztikus történelmi fölfogás tényleg megtudja találni az összes jelenségek alapvető egységét a mindenkori gazdasági strukturában. A művészet legfinomabban fejlett

Olgyai Viktor

László

Születési 1902. 366 l.

Tiara IV. 239

Olgyai Viktor

Ké

Utánvét mel

HAVI SZEMLE. Szerkeszti Olgyai Bertalan dr. Főmunkatárs Zivuska Jenő. Besztercebánya, 1902. Előttünk fekszik annak a szépirodalmi, tudományos és művészet, folyóiratnak második évfolyama. Az évzáró füzet kellemes meglepetést rejt magában: Olgyai Viktor egy eredeti rézkarcát «Őszi est» címmel. Az évfolyam átlapozásával látjuk, hogy komoly és értékes vállalkozással állunk szemben, a mely bőségesen foglalkozik művészeti kérdésekkel is. Olgyai Bertalan, Pekár Károly, Kajlós Imrei Ipolyi Béla hosszabb-rövidebb tanulmányai érdekeltek minket a mi szempontunkból leginkább. A lap grafikai mellékleteket is ad: kőnyomatot és rézkarcot, oly eredmény, a melyekhez gratulálhatunk.

Cím:

üldését: Számlám terhére —

nt módozatot tessék álluzni).

Művészet

1903. 7i. l.

LEVELEZŐ-LAP

T.

Politzer Zsigmond és Fia

jogi könyvkereskedése

BUDAPEST,

IV., Kecskeméti ucca 4.

Olgyai Viktor

Uj Magyarság Vasárnapja
1935 okt. 6.

Nagymagyarország nagy magyar tájképfestői

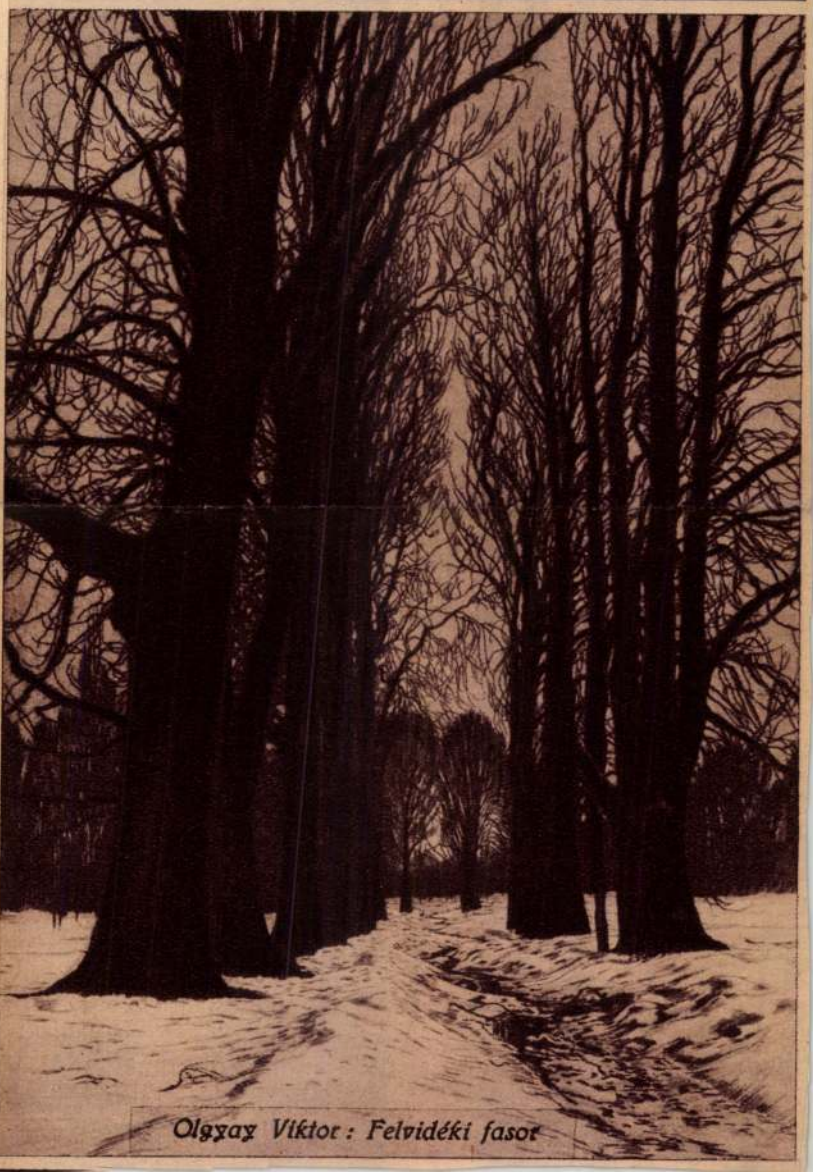

Olgyay Viktor: Felvidéki fasor

Hóman Bálint kultuszm
béleg-gondozóintéz

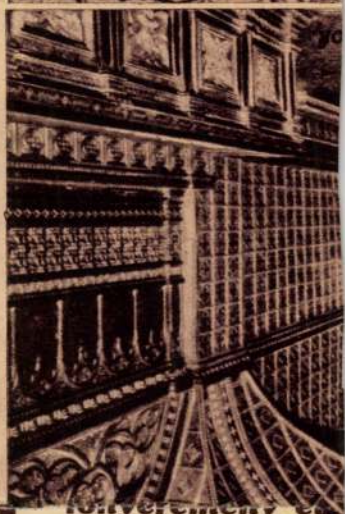

az 59538. számu,

300.000

pengőt
a 73193. számu,

300.000

pengőt
a 79478. számu,

a legnagyobb főnyereményt:

200.000

pengőt
az 5124. számu,

200.000

pengőt
a 38300. számu,

200.000

pengőt
a 71573. számu,

100.000

pengőt
a 47943. számu,

100.000

pengőt
a 17307. számu sorsjeggyel

men kivül azt a
Ragadjuk meg a
Egyedül az osztály
tőkét nyerhessünk.

Három sze
egyet, vagy többet
sürgősen, **de legk**

Nyereményl

Köztudomá
elérhető legnagyobb

5

Kisérelje m
jük, hogy a nagy
legjobb szerencseki

Hivatalos I. osztály
Egész sorsjegy .
Fél sorsjegy . . .
Negyed sorsjegy

1935. 17091. LEGRÁDY TESTVÉREK, BUDAPEST

UJ IDŐK Szerkeszti HERCZEG FERENC

IX. év, 33. szám
Budapest, 1903 augusztus 9

Előfizetési ára: Félévre 8 kor., negyedévre 4 kor.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI., Andrássy-út 1

Neuman László cég Budapest

IV., Kálvin-tér 2. és 3. szám.

Leány- és fiu-intézeti teljes kelengyék vagy egyes fehérnemüdarabok, az intézetektől kapott előirás szerint, a lehető legjobb kivitelben fehérnemü-osztályomban készen kaphatók. Részletezett ábrás árjegyzékkel készségesen szolgálok, az árjegyzékkivonat azonban az Uj Idők 29. számában a szokott helyen is közölve lett.

Neuman László

Budapest, Kálvin-tér 2. és 3.

Az Uj Idők előfizető urhölgyei közül azokat, kik az e hó végén kibocsájtandó **„Őszi divatlapom“** megküldésére igényt tartanak, kérem, hogy azt nálam f. hó 25-éig előjegyeztetni sziveskedjenek.

Az egyedül létező valódi angol

SZÉPITŐSZER

a Balassa-féle valódi angol

UGORKA-TEJ,

mely azonnal eltávolit minden **szeplőt, májfoltot, pattanást, bőratkát** (mitesser) stb. és az arcnak friss üdeséget, fiatalságot kölcsönöz.

Egy üveg ára 2 kor., ehhez **Ugorka-szappan 1 kor., poudre 2 kor.**

Főszétküldési hely: **Balassa Kornél** gyógyszertára **Temesvár.**

Kapható minden gyógyszertárban. Főraktár Budapesten: **Török József** gyógytárában, Király-u. 12. és Andrássy-ut 26.

Az Én Ujságom

Képes gyermeklap

Előfizetési ára negyedévre 2 kor.

= Kiadóhivatal Andrássy-ut 10. =

CSIZ

fürdőtelepen Margit-nyaralóban elsőrendü szálloda, egyes és kettős szobák 60 krajcártól 3 frtig, Margit-penzióban külön szoba, teljes ellátás kiszolgálattal 1 frt 60 krtól 2 frtig megrendelhetők. Margit-nyaraló avagy Margit-penzió hazfelügyelősége **Csiz fürdő** cim alatt. Vasutnál külön kocsik.

Magyar Lányok

képes hetilap

fiatal leányok számára

Szerkeszti

TUTSEK ANNA

Előfizetési ár:

negyedévre 3 korona.

Budapesti RŐSER-tanintézet

Ötvenegyedik iskolai év. **Tanulók eddigi száma 16560.**

1. **Háromosztályu felsőkereskedelmi iskola** (14—18 éves ifjak részére), teljesen egyenjogu az állami, községi, testületi és kereskedelmi akadémiákkal kapcsolatos felsőkeresk. iskolákkal. Érettségi bizonyitványai az **egyéves önkéntességre jogositanak.**

2. **Négyosztályu polgári iskola** (10—14 éves fiuk részére), teljesen egyenjogu az állami, községi és polgári iskolákkal.

3. **Kétéves kereskedelmi szaktanfolyam** **külföldiek részére,** (szerb, román, bolgár, horvát, és németországi ifjak részére.

4. **Egyéves kereskedelmi szaktanfolyam** oly ifjak és felnőttek részére, kik iskolai kötelezettségüknek eleget téve a nagykereskedelem terén vagy gyári, pénzintézeti stb. gyakorlati hivatásokra szükséges képesitést óhajtják megszerezni maguknak.

Beirások: augusztus 30-tól szeptember 5-ig.

Értesitő-kivonatot küld az igazgató:

Rőser János tanár, **Budapest, VI., Aradi-utca 10.**

Singer és Wolfner kiadása

Andor és András

Budapesti történet
Márk Lajos rajzaival

Irta

Herczeg Ferenc

Ara 3 kor. 20 fillér.
Díszk. 5 kor. 20 fill.

Miként lehet szép idomokhoz jutni.

A szép mell egyike a női szépség legelőkelőbb kellékeinek s azzal a természet nem igen pazarkodik. A hölgyek örömmel fognak tudomást venni arról, hogy létezik egy teljesen ártalmatlan szer, mely a természetet gyöngéd módon kényszeriti, hogy ebben a tekintetben ne fukarkodjon. Ezen, a párisi előkelő hölgyvilágban előnyösen ismert szer a **Ratié-féle PILULES ORIENTALES** alkalmazása, mely a legelőkelőbb párisi orvosoktól ajánlva s tényleg birják azon tulajdonságot, hogy a mellett fejlesztik, ruganyosságát elősegitik, a szöveteket erősbitik, a vállcsontok kiszögelését eltüntetik azáltal, hogy a mell idomainak általában teltséget kölcsönöznek. — Hatása abban áll, hogy az ételek hizó alkatrészeit elősegitik s azok a mell környékén ülepednek le. Az egyszer elért eredmény minden külön kezelés nélkül megmarad. 68959

A **Ratié-féle PILULES ORIENTALES** eltető hatása folytán szép, üde arcbőrt és fiatal kinezest kölcsönöznek s az egész testet fiatalitják.

Minden természethez alkalmazkodnak, a fiatal, fejlődő leány épp ugy használhatja, mint a kifejlett asszony s semmi körülmény között nem ártalmas.

Törvényileg védett védjegy.

A körülbelül 2 hónapig tartó gyógymódhoz könnyen lehet alkalmazkodni a nélkül, hogy a megszokott életmódot a legcsekélyebben meg kellene változtatni. ra egy doboznak használati utasitással 6.45 kor. (Szétküldés bermentve, titoktartás mellett.) Utánvétellel 6.75 kor. *Ne fogadjunk el oly dobozt, a melyen nincsen az Unio-védjegy s mely a czimkén következő föliratot nem tartalmaz:* **J. RATIÉ** Pharmacien, **5., Passage Verdeau, Paris.** Főraktár Ausztria-Magyarország részére: **Török József gyógyszertára Budapest, Király-utca 12.**

Olgyai Viktor

1870 – 1929

nekrologja. Lyka Károlyból.

lásd

Ferenczy József dr: Az Orsz. M. kir. Képzőművészeti Főiskola Évkönyve az 1928–1929. tanévről. Budapest, 1930. 7–6 l. arckeppel

1928-ban kormányfőtanácsosi címet kapott.

n. o. 7. l.

13 SZABIN KÁNT., KRISZTIÁN **SZERDA** B. CSÁK MÓRIC, HUBERT — Holdtölte

14 MATILD **CSÜTÖRTÖK** BENEDEK

15 NEMZETI ÜNNEP **PÉNTEK** GEN. KATALIN, OKTÁVIÁN

16 GERÉB, HENRIETTE **SZOMBAT** VIKTORIÁN, FRUMENC

Olgyai Viktor

Gáspárdy Sándor rajztanár értekezése fentiről 1932/33 tanévben, oklevelének elnyerése alkalmából

Ferkèpzomfoiskèvk 58.1.

Kőeszköz Serpentinből VII. 144.

Olgyai Viktor

Nyári nap c. rajza
repr.
Műveszet 1911. 80. l.

olczad jobbra, talapzatra helyezett tojásdad
öltözve, fején sisakot hord s jobb kezében kivont
n pajzsát tartja. Arcza leberetvált s bajusza
aton két sorban:

iades Gvber
iae"

, 7."

ei a vonalkeretnek 13.9: 7.6 Cm.

1630.

Olgyai Viktor

Falucska c. linoleum metszete repr.

Művészet 1908. 264. l.

54. *G. Espinosa:* Szent Sebestyén.

b) Az Orsz. Képtárban. 1871: XIV. 54. *G. Espinosa:* Szent Sebestyén. — 1873: XIV. 52. *G. Espinosa:* Der heilige Sebastian. — 1876, 1878, 1879: XVI. 711. *G. Espinosa:* Szent Sebestyén. — 1881: 749. *J. G. de Espinosa:* Szent Sebestyén. — 1888: XXII. 758. *J. J. Espinosa:* Szent Sebestyén. — 1896, 1897: XXII. 758. *G. J. Espinosa:* Szent Sebestyén. — 1897: XXII. 758. *J. J. Espinosa:* Der heilege Sebastian. — 1898: XXII. 758. *J. J. Espinosa:* Saint Sébastien. — 1901, 1904: XXII. 758. *J. J. Espinosa:* Szent Sebestyén.

Amint a drámaírás tisztára mosta magát az élet vizeiben a klasszikus hagyományoktól, lassanként a színész-stílus is megifjodott, elérkezett az olasz felfrissülés Rossival és eljutott a legnagyobb eredményig: Duseig. Brahms megcsinálta a naturálizmust s amint szimbolikus elemek is lopóztak a drámaírásba, a Kleines und Neues Theater szimbolikus stíluskeresésében folytatódott az új kialakulás. A sematikus beállitás helyett megjött a szerepekben rejlő pszikologiai folyamatok felismerése, az érzések kiprodukálása helyett az érzések átélése, a tipusok helyett egyéni karakter keresése a színpadi alakokban, szavalás helyett a szituációkhoz simuló beszéd, a szolóprodukciók helyett megjött az ensemble, a szerepek és jelenetek szigorú értékelése s a színpad koncert-pódiumból valóságos kert, valóságos interiőr, valóságos utca lett, ahol egyének élnek, hatnak egymásra és érzik egymást.

A színpad reformja már a meiningeniek naturalizmusával kezdődött. A renaissance és a barok színpad után Talma a jelmezek korhűségét hozta be s ezzel egy részről befejezte a színpadnak, mint koncert-pódiumnak a fejlődését, másrészről megtette az első lépést a valósághoz közeledő átalakulás felé. A meiningeniek valóságos embertömegeket vittek a színpadra s a díszletekben is kisérleteztek a naturálizmussal, természetesen, mint minden kezdődő naturálizmusnál, a külső részletek pontos másolásával fojtván meg a döntő fontosságú elemek kiválasztására törekvő, a valóság illuzióját keltő igazi naturálizmust.

PIHENŐ
OLGYAI VIKTOR RAJZA

Művészet 1906.

A MODERN SZINPAD

A színpadok bedíszletezése egyszer már volt művészet abban a hellenista korban, mikor a Pompejiben ránk maradt falakat festették és a színpadi hátsófal volt az architekturában az egyetlen homlokzat s ezen az egyetlen helyen talált szabad játszóteret a festői eltagolásokban és szegélyes árnyékhatásokban kedvüket lelő építőművészek fantáziája. A legújabb időben újra külön művészetté differenciálódott a színpadok berendezése s ezúttal nem az építészetből, hanem a pikturából alakult ki ez a sajátos művészet, amely elvegyülve a rendező roppantul kiszélesedett művészetével, egészen külön színpadi pikturává fejlődött. Az evolució körülbelül párhuzamosan halad a színészi játék, tehát a drámaírás evolucijával is s ezeken át férkőzhetünk legkönnyebben azokhoz a belső okokhoz, a melyek egészen új csapások keresésére kényszeritették a színpadok művészetét.

A Corneille és Racine precieus klasszicizmusához a színész-művészet klasszikus stílusa formálódott ki az örökéletű drámák folytonos, megszakitatlan, generációkon át egyre tartó kultusza folyamán és abban az időben, mikor a David szintelenségbe merevedett művészete a francia piktura egyetemes érvényességével végigjárta egész Európát s a tájkép a Claude Lorrain hagyományain heroikussá stilizált érzések hordozója maradt, ez a francia színészstílus körülbelül úgy készen volt, mint ahogy ma készen van. Az egész klasszicizmus általános szépség-ideálok felé törekszik s ez a törekvés tipusokba nivellálta ez egyéniségeket. A „nagy stílus" hagyományos pózai apáról fiúra, elődről utódra öröklődött, mozdulatai és hangsúlyozásbeli szabályai mind arra való eszközök voltak, hogy általános karaktertipusokat állítsanak be velük és általános érzéstipusokat produkáljanak az ő segítségükkel a koturnustól nehézkes járású hősök és hősi asszonyok. Még azokban a ritka esetekben is, mikor a klasszicizáló írók alakjából valamelyes egyéniséget hozhatna ki a színész, abban az esetben is a színészek tipizáló hajlandósága visszavitte az alakot egy általánosságra s például Phaedrát, akiben egy modern színésznő érdekes embert, a tiltott szerelem gyötrelmein átvergődő elkeseredett, elszánt és gyilkos elhatározásokra képes perverz asszonyságot látna, a nagy stílus emberei egyszerűen királynénak látták a grandiozus, széles gesztusú, mélyhangú, patetikus királynénak, aki ünnepélyes és széles gesztusú heroina az emberi fellángolások legemberibb pillanataiban is. A színész felvett egy jelmezt s teljesen függetlenül a szituációktól, dallamos hatásokra törekvő szavallással elprodukálta a szindarab szavaiban megírt általános érzéseket s ehhez képest a színpad koncert-pódium volt, szólóprodukciók színhelye volt, amelyen egymástól függetlenül szeriózus áriákat énekeltek le teátrális páthosszal a nagy stílus nagyhangu pózolói.

IV

Mielőtt áttérnék tulajdonképpeni feladatomra, a magángyűjtemények beható kritikai szemlélére, félreértések elkerülése kedvéért néhány megjegyzést kell előrebocsátanom. Kritikám során ismételten kénytelen leszek több magángyűjteményből való és kiállított kép művészeti értéke és elkeresztelése dolgában e képek tulajdonosainak véleményétől eltérni, sőt ennek ellentmondani. Csodálattal adózom a magyar gyűjtők műszeretetének s gyűjtő-buzgalmának és őszintén becsülöm műtörténeti és műkritikai tudásukat, a melyhez nem egyszer folyamodtam saját kritikai tanulmányaim során s épp ezért merem remélni, hogy az övékével ellentétes véleményemet nem veszik zokon. Mint a hogy őket képeik felbecsülésekor és meghatározásakor bizonyára mindig a jóhiszeműség vezérelte, úgy vezérel engem is kritikámban kizárólag az objektiv, tudományos, kritikai szempont. Hiába, minden műgyűjteménynek a sorsa az, hogy mentül könnyebben hozzáférkőzhetik a nyilvánosság, annál inkább kerülnek a képek kritikai boncolás alá. S ez csak előnyükre válik, mert így esnek át az igazi tisztító tűzön. Minden tapasztalt gyűjtő ösmeri annak a folyamatnak fájdalmait, a midőn eredetileg értékesnek vélt műtárgyaknak a háttérbe kell szorulniok.

Továbbá meg kell jegyeznem, hogy korántsem tartom véleményemet csalhatatlannak. Sőt egyáltalán nem is szándékozom abszolut kritikát irni, csak kritikai jegyzeteket egyes képekről. Végre előre is megjegyzem, hogy nem sorolom fel az egyes műveket értékük sorrendjében. Tisztán opportunus szempontból oly rendszert fogok követni, a mely tulajdonképen inkább rendszertelenségnek mondható. A kiállítás egész sor termet töltött be, egyelőre úgy rendezhetjük a szemlét, hogy teremről teremre sétálunk.

Az első teremben kétségtelenül a Benczúr Gyula birtokában levő, Velazqueznek tulajdonított kép köti le figyelmünket, a melynek mását ebben a számban találja az olvasó. Sokat vitatkoztak már a felett, ha vajjon ez a kép a nagy spanyol művész sajátkezű műve-e. Tárgya, mint azt a szakértők jól tudják, teljesen megegyezik Velazqueznek Baldassare hercegről festett s a madridi Pradoban levő ösmert képével, a melynek azonkívül több másolata is létezik. Mivelhogy ez a kép kétségtelenül régi s egész kezelése Velazquez korára utal, csak azt a kérdést kell eldönteni, vajjon a mester által készitett másolattal van-e itt dolgunk, avagy oly munkával, a melyet a mester műtermében valamely tanítványa vagy segéde készitett. Összehasonlítván ezt a képet a madridival, kitünik, hogy példányunk a jobboldali szegély kivételével valósággal szolgai másolata az eredetinek. Ez már magában véve is föltünő s arra kényszerit következtetni, hogy kevésbbé a mester, mint inkább valamely segédjének kezemunkájával van dolgunk. Megerősíti ezt a véleményt a jobboldali szegélyrész elváltozása. Az eredetin ezen a helyen fa áll, mögötte annak a kutyának egy része, a mely képünkön is látható. A fa helyét a mi példányunkon egy agár foglalja el, de közepes minőségű, kemény merev előadásban, a mely éles ellentétben van a kép többi részével. Itt abszolute világosan megismerszik egy közepes másoló keze. Ugyanerről tanuskodik a kép általános tónusa, a mely nélkülözi azt az ezüstös zománcot, a melyet Velazqueznél megszoktunk, azonfelül pedig kemény és éles. Bár mindez Valazquez szerzősége ellen szól, mégis be kell ösmernünk, hogy az arc bizonyos részei és a nyak csipkedísze oly kitünően van megfestve, hogy éppen nem sértenők meg Velazquezt, ha itt az ő közreműködését tételeznők fel.

Ugyanebben a gyűjteményben van egy kép, a mely szent Ferencet mutatja s a melyet birtokosa Van Dycknek tulajdonit, továbbá a „Madonna szentekkel rózsalugasban" cimű, a mely itt nem kisebb mester nevét viseli, mint Rubens Péter Pálét. Miért keresztelődött az előbbi, minden jellegzetesség hijján levő kép éppen Van Dyck nevére, azt nem tudom, hisz egy másod-, sőt harmadrangú mesternek sem válnék becsületére. A másik képnél nemcsak a cimet, hanem a szerző nevét is kifogásolom. Sem Rubensre, sem Rubens korára nem utal ez a kép. A vallásos és világi elem összeboronálása, az elágyult szín, a madonna selyemruhájának chan-

OLVASÓ HÖLGY
OLGYAI VIKTOR KŐRAJZA

409

Művészet 1902.

FELVIDÉKI HÁZ
OLGYAI VIKTOR VÍZFESTMÉNYE
A TÉLI TÁRLAT ESZTERHÁZY-DIJÁNAK NYERTESE

Művészet 1907

Oly kifejező a kéz, hogy hozzátartozik a fiziognomiához. Alfred Stevens

*

Rosszhiszeműséget jelent, ha az arcképen a kézhez külön modellt használunk.
Alfred Stevens

*

Olyan művészeknek, a kik a hatás egységére törekednek, mindig galibát okoz a kéz.
Carl Justi

*

Aki az egyes arcképnek már tökéletes mestere, még korántsem ért a csoportarckép festéséhez. Hogy több személyt egyesítsünk, elfogulatlanul s hasonlatosan, természetesen és monumentálisan, igazsággal és festőien, szűk keretben, valóban óriási nehézséget jelent. S.

*

Paradoxon nélkül mondhatjuk a jól sikerült arcképről, hogy jobban hasonlít eredetijéhez, mint az önmagához. A. W. Schlegel

*

Ama nagy festő, aki arcképén kinyilatkoztatja s megformálja legtökéletesebb pillanatát s kifejezését a modelljének, amelyre az csak képes: majdnem mindig karikatúrát fog látni modelljében, ha vele a való életben megint találkozik.
Friedrich Nietzsche

*

Aki jó arcképet szemlél, személyes ismeretséget köt s vannak oly ismeretségek, amelyeket sohasem felejt el az ember. Theodor Birt

*

Ha egy asszony miniatür-arcképét nézdegéljük, szinte azt érezzük, mintha benső barátja volnánk, oly közel vagyunk hozzá! Egy elmés férfiú mondta ezt egyszer nekem s érzem, hogy igazat mondott. Csakugyan: mily távolságot jelent viszont az olajfestésű, nagy arckép! Stendhal

*

„Barátom, öltsd fel zseniális ábrázatodat" — szólt a feleség az ő híres férjéhez, midőn arcképét festette a művész. S a közönség hiába nevet a zseniális ábrázaton, mégis lépre megy.
Stendhal

*

Münchenben egyszer egy arckép volt látható, a fej nem sikerült valami fényesen, annál inkább a prém. Schwind is látta s így szólt: Hja, barátom, ha moly volnék! . . .

*

Valaki egyszer azt kérdezte Lenbachtól, hogy mi egy arcképének az ára. „Az nem egyforma"; — válaszolt — „van olyan, amelyért 20,000 márkát kivánok, de leszállok 5000 márkáig is, ezt az összeget szivesen fizetem én azért az előjogért, hogy lefesthessek egy igen érdekes arcot".

*

Bármely ember arcképe kétszer annyiba kerül, mint amennyiért egy éppen akkora, de képmás nélkül való festmény eladható.
Hans Bock festő (1579)

*

Az arcképfestés fejőstehene a festőnek.
Bihari Sándor

*

Festek képeket a dicsőségért s képmásokat, hogy jusson valami a konyhára is. Ez az életemnek változatlan folyása. Antoine Wiertz

*

A történeti festők fölelevenítik a holtakat, ők maguk pedig csak a holtuk után kezdenek élni. Az élők arcképeinek köszönöm, hogy már éltemben is élek. Godfried Kneller

*

Ha arcképet festenék s a modell meghalna, mielőtt az orrát befejeztem volna, inkább kidolgozatlanul hagynám az orrot, semhogy emlékezetből készítsem el. Inkább orr nélkül, mint csinált orral . . .
Adolf Menzel

*

Christian Karl Magnussen festő sokszor elmesélgette az ő hamburgi megrendelőjének esetét. Életnagyságú arcképet festett róla erős oldalvilágítással. A megrendelő azonban visszautasította a képet azzal a megokolással, hogy az ő arcának egyik fele nem sötétebb a másiknál, hanem mind a kettő egyformán világos.

*

Igaza volt-e annak a bugrisnak, aki azt állította, hogy az árnyék a festészet tökéletlenségei közé tartozik?

A mi bugrisunk azonban bizonyára önkéntelenül is a fekete és hamis árnyékra gondolt. S barátja, akihez így szólt, nem sokat törődött volna azzal, hogy arcképén az orra alá barna tubák-folt került, ha ez az árnyék helyes lett volna. Mert ha jól van megfestve az az árnyék, ami emberünknek épp oly kevéssé tűnt volna fel az arcképen, akár a természetben.

Mi pedig ismételten lelkére kötjük sok ifjú festőnknek, akik irtózván a hamis árnyéktól, beteges, hígvérű sápadtságot adnak: Fessétek az árnyékot úgy, hogy a bugris észre se vegye!
Jules Breton

Közli: T. H.

UJ IDŐK Szerkeszti HERCZEG FERENC

XV. évfolyam, 7. szám
Budapest, 1909 febr. 14

Előfizetési ára negyedévre . . . 4 kor.
Előfizetési díj külföldre negyedévre 6 kor.

Egyes szám ára . . . . . 40 fill.
Szerkesztőség és kiadóhiv. Andrássy-út 10.

Olgyay Viktor

Elsőrendű terméke a magyar pezsgőgyártásnak ::

az Andrényi-Sec

Szine oly szép világos, mint a kedvelt francia pezsgőké, s mivel Magyarország legnemesebb boraiból állittatik elő, üdítő, friss zamatu, remek illatu, igy tehát érték tekintetében is a külföldi pezsgőkkel engvenrangu. — Kapható minden elsőrangu fűszerkereskedesben, kavehazban és vendeglőben. :: :: :: :: :: :: ::

A jelenkor legujabb találmánya a növényekből készült

Kristály-massza

aro- és kéz ápolószer.

KRISTALIN

Próbatégely 50 fill.
Üvegdobox 3 kor.
Majolika disztégely 5 K.
Szappan 1 kor. Puder 1 kor.
Kapható mindenütt!
Főraktár: Budapest, VIII., Baross-u. 91.

Lussingrandéban kellemes otthont nyujt a magyar közönségnek a

HUNGÁRIA-PENZIÓ

a modern igényeknek megfelelő szép kényelmes szobák, nagy társalgó- és dohányzó-helyiségek, fekvő kúrára alkalmas terrász. **Kitünő konyha. Penzió napi ára 6 korona. Szobák 3—8 koronáig. Magyar kiszolgálás. Fiatal leányok gondos felügyeletben részesülnek.**

Tulajdonosnő: **GESZTESSY ANASZTÁZIA.**

Legtökéletesebb arctisztitó- és szépitőszerek minden arcot üdit, frissit és szépit a KRIEGNER-féle

AKÁCIA -kréme . 2 kor.
-puder . 1 kor.
-szappan 1 kor.

Törvényesen védve. Hatásuk csodás.
Szeplőt, májfoltot, ráncot, pattanást biztosan eltávolit.
Nemcsak hazánkban, hanem az egész világon közkedveltségnek örvendenek. — Főraktár:
Korona-gyógyszertár Budapest, Kálvin-tér
Postai szétküldés naponta.

Szabadalmazott **Princess-Bando**
:: legjobb segitség az ::

ÖNFÉSÜLÉSNÉL.

Kivül és belül hordható. Egy hajminta beküldése ellenében, utánvéttel **30 kor.-ért** küldi

Pürcher és Fritsch
legnagyobb müterem müvészi hajmunkálat részére :: :: ::
Budapest, V., Dorottya-u. 7.
:: Arjegyzék ingyen. ::

MINDENKI
ingyen kap

egy nagyitott képet, ha fényképét 60 fillér bélyeg mellékelésével hozzánk beküldi, csak azért, hogy intézetünket ismerősei között **ajánlja.**

Festészeti müintézet
Bpest, VI., Nagymező-u. 66.
:: Telefon 118—77. ::

Herz Emma

Ő cs. és kir. Fensége József főherceg kamarai szállitója. Roman királyi jubileum erem tulajdonosa. Grand Prix nagy aranyérme és keresztje. Kitüntetve orsz. iparegyesület diszérmével továbbá London, Bécs, Budapest, Pécs, Milano, Bukarest stb stb.

Első magyar aranyhimző telepe
Budapest, Deák Ferenc-u. 17.
Ajánlkozik legművészieszebb kivitelü, mindennemü **arany-, ezüst- és selyem-himzések,** különösen **zászlók,** zászló-szallagok és templomi berendezesek készitésere stb. Rajzokkal dijmentesen szolgál.

SARG-féle 60 **KALODONT** Filler LEGJOBB FOG-CRÊME

Fogorvosi- és fogtechnikai műterem
Budapest, IV., Károly-körut 26., I. emelet.

FOGAK

és teljes fogsorok szájpadlás :: nélkül ::

Aranyfogkoronak, aranyhidak és mindennemü kauesuk fogazatok, melyeket a szájból kivenni nem kell. **A gyökerek eltávolitása fölösleges. Tartós porcellán- és arany-tömések. Foghuzás** teljes érzéstelenitéssel, 10 évi jótállással. Vidékiek 1 nap alatt kielégittetnek, **megvárhatják.** Mérsékelt árak.

Dr. Edelmann József fogorvos és néhai dr. Neufeld D. fogorvos volt technikai asszisztense Márfai Arthur — (Lift).

Csecsemő-kelengyék igen szep kivitelben és nagy választékban jutányos árak mellett kaphatók

ENGLÄNDER cégnél női és férfi-fehérnemüek áruháza

Budapest. IV., Kecskeméti-utca 19. sz,
Árjegyzékkel készséggel szolgálok. Telefon 67—89.

EPILATOR

szen **20 év óta** ismert és kedvelt

szőrtelenitőszer

a szőrnek az **aroról, kézről, karról** stb. való végleges eltávolitására ujabban **megjavitatott** s most **gyorsabban** hat, mint ezelőtt. **Egy kis flacon ára 10 korona, egy nagynak ára 20 korona.**

Robert Fischer
a kémia és kozmetika tudora.
WIEN, I., SALVATORGASSE 11.
Budapesten kapható Török Józsefnél (Király-u.), Egger Leo gyógytárában (Váci-körut), Zoltan Béla gyógyszerésznél (Szabadság-tér.)
Brosurák, Ozonról és az egyéb szépségápolási különlegességek alkalmazásáról ingyen és bérmentve.

A legujabban megjelent IV. kötet tartalomjegyzékét az dec. 20-iki száma közli, 14 oldalas képes tartalomjegyzéket, mely **402 modern és klaszszikus zeneszerzeményt** tartalmaz, **ingyen küldünk.**

UJ IDŐK
DAL és ZENE
a XIX-ik században.

Zeneműkönyvtár négy kötetben. Albumszerü gyüjtemény. **A „Dal és Zene a XIX. században" cimü zenekönyvtár tartalma operánk, szinházaink és hangversenyek állandó müsordarabjaiból van összeállitva.** Többek közt a legujabban megjelent IV kötet: **Hegyek alján. Téli rege. — Eugen Onégin. — Pillangó kisasszony. — Dollárkirálynő** stb. operák és operettek nagyobb sikert aratott zeneszámait is tartalmazza. **Teljes gyüjtemény 4 kötetben ára 60.— korona. Havi részlet 5.— kor. Egyes kötet bolti ára 15.— kor. Havi részlet 2 korona.**

Havi részlettörlesztés mellett is megrendelhető.

SCHENK FERENC könyvkereskedése Budapest IV. ker., Semmelweis-utca 15.

Anglica ibolya-glicerinszappan
Taussig Gottlieb cs. és kir. udvari és kamarai szállító, Bécs.
Bpesten kapható Török Józsefnél, Király-u. 12, valamint minden jobb drogériában s illatszerkereskedésben

---

Ha fáj a feje

ne tétovázzék, hanem használjon azonnal

BERETVÁS-PASZTILLÁT

mely 10 perc alatt a legmakacsabb migraint és fejfájást elmulasztja. — **Ára 1.20** — Kapható mindenütt. Készíti **Beretvás Tamás** gyógyszerész **Kispesten.** Orvosok által ajánlva. Három doboznál ingy. postai szállitás

OLGYAI VIKTOR

SZOC 19.o.

OLGYAI VIKTOR

Magyar
vadászirodalom
képes könyve

Ára 10 fillér

Budapest, 1929 * Péntek * junius 21. XX. évfolyam * 138. szám.

AZ ÉST

Előfizetési ár:
Egy hónapra .... 3 pengő
Egyes szám ára a fővárosban, a vidéken és a pályaudvarokon 10 fill.
Telefón: J. 455—80-tól 86-ig, J. 464—18, J. 464—19

Politikai napilap

FŐSZERKESZTŐ: MIKLÓS ANDOR

Szerkesztőség: VII. kerület, Rákóczi út 54.
Kiadóhivatal: VII., Erzsébet körút 18—20. sz.
Fiók-kiadóhivatal: V., Vilmos császár út 14.
Szerkesztőség Bécsben: I., Kohlmarkt 7.

Ennyink maradt,

ilyenek vagyunk, ezzé lettünk... Ezt adja tudtára a világnak az a feketébe kötött könyv, amelyet a Statisztikai Hivatal adott ki a legutolsó népszámlálásról. Ebben a könyvben nincs egyetlen szólam, egyetlen jaj, vagy egyetlen könny. Csak szám és szám van benne, amint mondani szokták, rideg számoszlopok. Mégis, menynyi fájdalom sugárzik szét a statisztikai adatokból, mennyi zokogás hallatszik ki a számoszlopok mögül s hány összeszorított öklöt lehet látni a végösszegek között.

Ellenségeink azzal vádolnak, hogy propagandát csapunk a revízió mellett s hogy agitációnkkal felrázzuk a világot. Propaganda, agitáció... Ha azt az állítólagos propagandát tüzes ostorokból fonnák össze és azt az állítólagos agitációt a Vezuv forró lávájával töltenék meg, micsoda sápadt és fáradt piszmogás lenne a Statisztikai Hivatal adatai mellett. Hát kell nekünk propaganda vagy agitáció, amikor itt a szám, amely elmondja, hogyan törtek össze egy művet, amelyen ezer esztendőn keresztül dolgozott Isten, Idő és Nép! Ez a szám elmondja, menynyi erdőt, bányát, mennyi szántóföldet, várost, folyót, épületet, szenet, aranyat, kalászt vettek el. S mindezek tetejébe hány millió élő embert téptek le! Embert, élő magyar embert, akit szíve minden porcikája ideszegezett. Propaganda, agitáció... A feketébe kötött könyv azt állítja, hogy Magyarországnak 7,988.310 lakosa van, holott a háború előtt 20,885.487 lelke volt. A területe most 93.035 négyzetkilométer, azelőtt 325.411 négyzetkilométer volt. Hol az az anyaszülte, aki ennél hangosabban képes világgá kiáltani, mit műveltek velünk, mekkora igazságtalanságot követtek el rajtunk s hogy ez így nem maradhat, ezen változtatni kell!

Szomorú olvasmány ez a fekete könyv. Koldusságunk van benne megírva, olyan megrázóan, amilyen megrázóan csak számokkal lehet írni. Ha magyar ember olvassa, végigéli a stációk minden kínját. De egyúttal igazságot kérő könyv is. Ha azt akarják, hogy béke legyen, az adatok nem maradhatnak így. Ki kell őket igazítani, a hegyeket, folyókat, városokat a helyükre kell tolni és az embereket vissza kell vezetni az édesanyjukhoz.

Olgyay Viktor festőművész halálos szerelmi drámája Ausztriában

Súlyosan megsebesített egy úrileányt, azután agyonlőtte magát

A temetési költségeket már régebben letétbe helyezte egy bankban

Salzburg, június 20
(Bécsi Távirati Iroda)

A Judenberg Alp alatti erdőben, a Geisbergben tegnap

Olgyay Viktor 59 éves budapesti festőakadémiai tanár revolverlövéssel megsebesítette a bajorországi Kindingből származó 29 éves Frey Klárát, azután önmaga ellen fordította a fegyvert és agyonlőtte magát.

Hátrahagyott jegyzeteiből kitűnik, hogy Olgyay Viktor és Frey Klára kettős öngyilkosságot akart elkövetni. Frey Klárát a mentők kórházba szállították, Olgyay tetemét pedig a halottas kamrába vitték.

Olgyay még június 17-én letétbe helyezett egy itteni banknál

a maga és kísérőnője temetési költségeire 450 schillinget.

Hét emelet magasságban egymásnak rohant két villamosvonat a newyorki magasvasúton

Newyork, junius 20

A newyorki magasvasút egy megállóhelyén a 112. és 113. ucca között tegnap este egy villamos vonat belefutott az előtte haladó vonatba és az elülső vonat utolsó és a hátsó vonat első kocsija egymásba fúródott. Egy kalauz meghalt és 30 utas olyan súlyosan megsebesült, hogy sokan a halállal vívódnak.

Az utasok között borzalmas pánik tört ki, amelyet még növelt az, hogy a romok égni kezdtek.

A szerencsétlenség a hetedik emelet magasságában történt. Az égő vonattól a pálya talpfái is kigyulladtak, úgyhogy az utasok nem menekülhettek az égő pályán, hanem jajveszékelve várták a tűzoltókat.

A tűzoltók tolólétráikkal csakhamar a szerencsétlenség színhelyén termettek, de a tűz közben annyira elharapózott, hogy az égő romok az uccára hulltak és veszélyeztették az alul tolongó tömeget. Igen nehéz volt a sebesülteket a romok közül kimenteni.

Newyork, junius 20
(Az Est külön tudósítójától)

A »Halálfordulónál« megint szerencsétlenség történt. Így hívják a newyorkiak a 113-ik ucca sarkán a magasvasút kanyarodóját, mert ezen a helyen sűrűn fordulnak elő katasztrófák. Azért is veszedelmes itt a magasvasút, mert ezen a helyen a legmagasabb. Tegnap, mikor a legnagyobb volt a forgalom, egy zsúfolt vonat, amely 5 kocsiból volt kapcsolva — csupa régi, fából készült vagónból — »a Halálfordulónál« kizökkent a sínekből.

Lent a mélységben az uccán ebben az időtájban sürübb a közlekedés. Mikor az emberek meghallották felülről a veszedelmes roppanást és az utasok kétségbeesett kiáltozását, szétfutottak, mert mindenki attól félt, hogy a kisiklott kocsik áttörik a magasvasút korlátját és lezu-

hannak az uccára. Szerencsére nem következett be ez a veszedelem, de mégis baj történt, mert az éles kanyarodónál a következő villamosszerelvény motorvezetője nem vette észre, hogy a sineken egy másik vonat megállott.

Ez a villamosvonat teljes erővel belefutott a vesztaglő vonatba, az összeütközés következtében rövidzárlat támadt és felgyujtotta az összetörött kocsik romhalmazát. Égni kezdett a pálya is, mert a sinek fagerendákon és talapzatokon futnak, amelyek be vannak kátrányozva.

Az uccán tolongó nép nem is gondolhatott mentésre, mert ott nincs állomás és nem vezet fel a magasvasúthoz lépcső. A szerencsétlenségben az volt a szerencse, hogy igazán percek alatt kivonult több kerületrész tüzoltósága, felállította a felhőkarcoló-tolólétrákat, amelyeken felvitték a Jupiter-vizfecskendő tömlőit, úgy hogy hamarosan el lehetett oltani a tüzet és a veszedelemben forgó utasokat lehozták a magasból.

A katasztrófának eddig csak egy halottja van, a második villamos motorvezetője, akit a szó szoros értelmében összelapitottak a kocsik és 30 sebesült, akik közül néhánynak nagyon súlyos az állapota.

Nagy vita a Házban a jelzálogkölcsönök körül

Támadás a 24 százalékos késedelmi kamatok miatt

— *Az Est tudósítójától* —

Emlékbeszéddel kezdődött ma a képviselőház ülése. *Almásy* László elnök bemutatta Csanád, Arad s Torontál vármegye alispánjának a meghivóját

a mártirhalált halt Návay Lajos volt képviselőházi elnök emlékezetére Kiskunfélegyházán emelt emlékmű leleplezésére.

— *Návay* Lajos egész közéleti működését — mondotta a képviselőház elnöke — *a nép jogának tisztelete és az azok kifejlesztésére való törekvés jellemezte.* A szabadság szószólója volt úgy a törvényhatóság, mint a képviselőház tanácskozásaiban. Návay Lajos működése nemzetünk életében tiszteletre, elismerésre és a nemzet hálájára méltó, *halála őt a nemzet vértanui közé sorolja, emléke szent és örök.*

— Indítványozom, hogy a kegyeletes ünnepen a Ház elnökségének vezetése alatt a Ház tagjai minél nagyobb számban jelenjenek meg és az emlékművet a Ház koszorújával is megkoszorúzzák. Az emlékmű leleplezése junius 26-án történik.

A Ház ezután rátért *a napirend* tárgyalására, mindenekelőtt *harmadszori olvasásban is elfogadta a Kellogg-paktumot,* majd

a záloglevélkölcsönök szerzésére

és *a betegpénztári késedelmi kamatok elengedésére* vonatkozó törvényjavaslat folytatólagos tárgyalására került a sor.

Neubauer Ferenc az első szónok.

— Rendkívül messzemenő felhatalmazást tartalmaz a kormány részére a törvényjavaslat, — kezdte beszédét *Neubauer* Ferenc, — *nagy hajsza folyik a földbirtokosság körében hitel után, ami beteges, sőt balkáni tünet.*

— *Csak akkor lehet előnyös a hosszulejáratú zálogkölcsön, ha belföldön szerezhetjük meg.*

Wolff Károly: Privilégiumokkal elzárják az olcsóbb hitelt

Wolff Károly: Egészséges állapot csak úgy teremthető, ha a hiteligényeket a belső tőkeképződés tudja kielégíteni. Ha látunk is ebben az irányban valamilyen fejlődést, arra mégis hosszú ideig kell várnunk, még pedig azért, mert *a zálogkölcsönüzletben igen rossz tapasztalatokat szerzet a polgárság.* Hosszú idő kell, amíg a bizalom helyreáll.

A hadikölcsön-könyöradományok sem fogják helyreállitani a polgárság bizalmát.

A törvényjavaslat problematikus értékű, mert hiszen nem ismerjük a konkrétumokat, de ezt teszi a nemzetközi pénzpiac helyzete is.

Ha a jelzálogkölcsön nem elég olcsó, akkor nem biztositja a mezőgazdaság versenyképességét.

Mindenesetre sikert kívánok a pénzügyminiszter úrnak, de *az eddigi tárgyalások arra mutatnak, hogy igen nagyok a nehézségek.*

A TÉBE-bankok szervezete lesz a záloglevélkibocsátó és a TÉBE-bankok kapják a kedvezményeket is.

A községi takarékpénztár, miután igen kis kontingenst kapott, lemondott a részvételről. A TÉBE bankok, mint kibocsátók már megkapták a záloglevél illetékmentességet.

Mégis nagy kérdés, hogy a záloglevélkölcsön olcsóbb lesz-e a dollárkölcsönnél?

Mi a cél? Olcsóbb hitelt teremteni. Nem lehet tehát megérteni, hogy *miért ne vegyen ebben részt a legmobilebb községi takarékpénztár.* Az Unio Klubban egy bankvezér kijelentette, hogy a községi takarékpénztár nem vehet részt az olcsó hitelakcióban.

A mai hitelviszonyok között nem lehet épitkezni, nem alkalmas erre még a 8.8 százalékos dollárkölcsön sem.

Fontos közérdek késztet felszólalásra. A budapesti épitkezések olcsóbbá tétele és előmozdítása.

Nagy baj, hogy elzárják privilégiumokkal az olcsó hitelt.

(Úgy van, úgy van!) Kérem a pénzügyminisztert, hogy a Községi Takarékpénztár zálogleveleivel szemben is tanusítson jóindulatot, *adja meg az illetékmentességet és adókedvezményeket.* Súlyt vetünk rá, hogy a Községi Takarékpénztár ne haszonra dolgozzon.

Fábián Béla: *De ne is spekuláljon.*

Wolff Károly: A spekulációt perhorreszkáljuk már a tapasztaltak miatt is. Ismerjük, hogy mi történt a Földhitelbankban, milyen nehézségei vannak. *Jól tudjuk, hogy megvan a vagyona, de mégis nehézségekkel küzd. Kifogásolni kell, ha egy bank immobilizálja magát.* Ne felejtsék el, hogy az olcsó hitel egyenesen megköveteli a nemes versenyt. Engedjék ezt meg, ennek csak hasznát fogja látni a közgazdaság. *(Helyeslés.)*

Dr. Nagy Béla és újszülött fia **Péter, Steiner Adolf** és felesége mint szülők, **Steiner Böske** és **Kató** mint testvérek fájdalomtól megtörve jelentik, hogy életük őröme

dr. Nagy Béláné

szül. Steiner Ilona

fiatal élete 27 évében váratlanul itthagyott bennünket.

Drága halottunk földi maradványait **e hó 21-én pénteken délután ½5 órakor** a rákoskeresztúri izr. temetőben kisérjük utolsó utjára.

Budapest, 1929. junius 20.

Emléke örökké felejthetetlen lesz!

Rökk Szilárd ucca 28

„A Társadalombiztosító az egyetlen hely az országban, ahol még 24 százalékos a kamat"

Fábián Béla: A pénzügyminiszter úr a késedelmi kamatot 12 százalékra szállította le.

Egyetlen hely van az országban, ahol még mindig 24 százalékos a késedelmi kamat és ez a Társadalombiztosító.

Fábián Béla: Ismerem a népjóléti miniszter úr érvelését, hogy *ez a késedelmi kamat tulajdonképpen büntetéspénz.* De a kisembernek teljesen mindegy, hogy milyen néven fizettetnek vele 24 százalékos kamatot. *Békében, aki 8 százaléknál magasabb kamatot kért, azt uzsoráért becsukták.* Ma megváltozott a kamathelyzet. *A kamat egyes vidéki takarékpénztáraknál 12, sőt 18 százalék.*

Olyan vidéki takarékpénztár nem akad, amely 24 százalékot merne felszámitani.

(Mozgás.) Aki hátralékban van, annak kamatot kell fizetni, de annak azután mindegy is, hogy ennek a kamatnak a fele büntetéspénz.

A bírságpénzeket a pénzügyminiszter úr kijelentésével szemben országszerte szedik, még pedig a hátralék háromszorosát, hajtják be.

Malasits Géza: És még pótlékot is!

Fábián Béla: *Késedelmi kamat és 300 százalékos bírság, ez itt a rendszer.* Az államhoz sem illik a 24 százalékos kamat. Történt ugyan valamelyes javulás. *Eredetileg a Társadalombiztosítónál 120 százalék volt a késedelmi kamat, vagyis havonta 10 százalék.*

Felszólalásomra jelentette ki a pénzügyminiszter, hogy azt a havi 10%-ot havi 2%-ra szállítja le. Akkor nagy örömet keltett ez a kijelentés a képviselőházban. Hiszen akkor már ez is igen nagy vívmány volt. A népjóléti miniszter úrnak úgy hangzik ez az érvelése, hogy *a munkaadó, ha nem fizeti be a munkások járulékát, a felét elsikkasztja.*

Vass József népjóléti miniszter: Ez így is van!

Fábián Béla: De mit csináljon az iparos, akinek az adósa nem fizeti meg a szállitot iparcikket?

Vass József: A munkás nem keres olyan sokat. Az öt százalék csak filléreket tesz ki, mondjuk, egy pohár sör árát.

(Vass József ezután kisiet a teremből.)

Fábián Béla: *Ha csak egy pohár sör áráról van szó, elégedjenek meg 12 százalékos késedelmi kamattal.* Uj intézkedés az is, hogy a régi tartozásokat leírják. Erre a célra miniszteri biztosokat küldtek ki.

Wekerle Sándor pénzügyminiszter *tagadólag int.*

Fábián Béla: Dehogy nem! Budapesten egy nyugdíjas tisztviselő a miniszteri megbizott. *Az adósokat tehát, 20—30.000 munkaadót be fognak idézni öt pengők miatt.*

Az adminisztráció tehát megint talált magának munkát.

Akinél az adóvégrehajtó kétszer nem talált semmit, azt kár beidézni.

A vidéki takarékpénztárakat megostromolják száz pengőkért adófizetési célokra. Közterhekre viszik el a gazdáknak minden holmiját, minden értékét. *Olyan kölcsönt adjanak, amelyből beruházásra is telik, necsak a kincstár részére dolgoztassák az embereket.* Tőkeképződés lehetetlen, ha minden pénzt felszív a kincstár.

Szombaton műtermi szemle lesz Füredi szobrásznál

— *Az Est tudósítójától* —

Az ellenforradalom vértanuinak emlékművét a főváros képzőművészeti bizottságának tagjai *szombaton déli egy órakor fogják megtekinteni Füredi* Richárd szobrászművész műtermében. A megtekintés után fog határozni a bizottság arról, hogy az emlékmű átdolgozott terveit *kivitelre alkalmasnak tartja-e?* Amennyiben nem, akkor olyan javaslatot fog tenni a tanácsnak, hogy *az emlékmű részére a szabadságtéri telket ne engedje át.*

Ezzel kapcsolatban megjegyezzük, hogy az erről az ügyről irott megelőző tudósításunkban *Liber* Endre tanácsnok nyilatkozata úgy szerepelt, hogy a Kossuth-szoborról, amely rosszul sikerült, sem tehet a főváros. A tanácsnok nyilatkozata helyesen úgy hangzik, hogy a Kossuth-szobor ügyébe a főváros képzőművészeti bizottságának beleszólása nem volt, mert annak terveit egy önálló bizottság bírálta felül és ennek a bíráló bizottságnak alapján döntött a főváros bizottsága.

Látogatóba hívják MacDonaldot az amerikai nagy városok

London, junius 20
(Az Est tudósítójától)

Mióta *skóciai pihenőjéről* visszatért *MacDonald,* sűrűn tárgyal munkatársaival. Ma is *minisztertanács lesz,* hogy megbeszélje *a trónbeszéd szövegét és a legsürgősebb teendőket.* A londoni sajtó úgy tudja, hogy a mai minisztertanácson azokat az elveket is meg fogják vitatni, amelyeket *Ramsay MacDonald Dawes tábornokkal, az amerikai Unió új nagykövetével Forresben megbeszélt.*

A washingtoni hirek mind megegyeznek abban, hogy

várva-várják Amerikába MacDonaldot.

Ha minden meghívásnak eleget akarna tenni az angol miniszterelnök, *akkor akár hónapokat is tölthetne az óceánon túl, mert*

majdnem minden amerikai nagy város polgármestere szeretné megnyerni egy-két napi látogatásra.

MacDonald terveiről azt irja a munkáspárti sajtó, hogy *át fogja alakitani a parlament ülésszakainak beosztását* olyképpen, hogy a nyári szünet július végétől esetleg november elejéig fog tartani, *a készülő trónbeszédről* pedig tudni véli a kormány sajtója, hogy *külpolitikai téren az angol-amerikai viszony bensőségesebbé tételét fogja különösen kiemelni, a belügyek közül pedig első sorba helyezi a munkanélküliség ellen megkezdendő általános küzdelmet, az aggkori nyugdíj reformját, a lakásépitési terveket és a szegény iskolatköteles gyermekek állami segélyezését.*

Olgyai Viktor

Tel. 10 rétkert.

H. és. é. n.

OLGYAI VIKTOR: Erdőszéle. Színes kőrajz. A Szent-György-Czéh kiadása

„Ki tudná híven leírni azokat az izgalmakat, amelyeken egy szenvedélyes, ideges amatőrnek át kell esnie, midőn valamely régóta keresett tárgygyal gazdagíthatná gyűjteményét s a megszerzés útjába akadályok gördülnek? Töprengéseit, szenvedéseit csak az a fiatal szerelmes tudná átérezni, akit egy számító apa vagy morózus nagynéne aggályai gátolnak meg kedvese kezének elnyerésében. Hány nyugtalan, álmatlan éjet tőlt ilyenkor az igazi amatőr! Velenczében egy barátom, kinek orra elől vitték el Tiepolo egyik vázlatát, a veszteség után hetekig álmatlanságról panaszolkodott; egy másik jó ismerősömet pedig napokon át az tette búskomorrá, hogy Pettenkofen műveinek árverezésekor nem sikerült megszereznie azt a kis deszkadarabot, melyre Meissonier valami apróságot festett az osztrák kollégának emlékül."

„Szűkebb körben magam is megismerkedtem mindezekkel az izgalmakkal. Nehány évvel ezelőtt valóságos gyermekes öröm vett rajtam erőt, midőn egy kisebb olasz városban, száz meg százféle lim-lom között egy bizarr formájú cinquecentomécsre találtam, vagy amidőn itt Budapesten, értéktelen, hitvány füzetek közé kötve, Molière L'escole des femmes-jának egy nagyon ritka kiadására bukkantam".

„Egy más alkalommal az amatőr aggályai napokon, sőt heteken át kínoztak . . ."

Ily színesen kezeli a témát a magyar író!

De térjünk vissza Donáth könyvéhez. Szerencsésebbek a mű további részei, hol főfejezetekként a művészeti gyűjtés fejlődése, az árak emelkedése, a magángyűjtemények felállítása és a hamisítványok szerepelnek. Legterjedelmesebb ezek között az első, mely kilenc fejezeten át tárgyalja a gyűjtést a ó-kortól kezdve egészen a Lanna-aukcióig. Sok érdekes dolgot mond el, de még több érdekes dolgot hagy elmondatlanul. Igaz, hogy nehéz megrónunk ezért. Szerző kézi könyvet akart írni és ő maga hivatkozik arra, hogy a hozzáértők bizonyára méltányolni fogják azt a tömöntelen aprólékos anyagot, melyet rendszerbe kellett szednie.

Meg is tesszük és megköszönjük neki a könyv kellemes áttekinthető beosztását,

A gyűjtő 1912. 1–2. sz.

a benne található csakugyan sok mindenre kiterjedő, megbízható adatot s a tanulságos irodalmi összeállítást. Nem hallgathatjuk el azt az észrevételünket, hogy a magyar gyűjtőket is megillette volna néhány szó. Megillette volna a gyűjtés történelmében is, hiszen a külföldi múzeumok eleget tudnak beszélni arról, hogy királyaink és főuraink között nem egy kiváló amatőr akadt, de az újabb német katalogus-díszművek is — pedig ezekre, mint forrásművekre ugyancsak nagy súlyt fektetett szerzőnk — megtaníthatták volna arra, hogy a Magyarországból jövő anyag mindenesetre számot tesz a német művészeti piacon. Elég lesz a Kárász, Lafranconi, Tarnóczy, Szemere, Scholtz, Elischer, Gerhardt-gyűjteményekre utalnunk és felemlítenünk még azt, hogy az újabb külföldi időszaki művészeti sajtó élénk figyelemmel kíséri a magyar gyűjtők működését. Nemes Marcell, Kohner Adolf és mások tevékenységéről nem egy külföldi cikket olvashattunk már, amint arról a Gyűjtő repertóriuma (eddig aukció-katalógusainkban) mindenkor beszámolt. Oly könyvnek tehát, mely magyar olvasóközönségre is számít — s ismervén a német könyvkiadás viszonyait, ezt bizton állíthatjuk — még sem volna szabad Magyarországot teljesen ignorálnia.

No de hagyjuk ezt. Ha a szerzőnek mondanók el mindezt, alig tudnók megcáfolni az ellenvetést, hogy ez végre is felfogás dolga; a megvilágítandó óriás anyagból kénytelen volt a leglényegesebbet kikapni. Ám semmi jogosultsága nincs e szubjektiv érvnek akkor, ha a francia rész elhanyagolását kérjük számon. Tudvalévő, hogy sehol annyira a gyűjtés szenvedélye ki nem fejlődött, mint Franciaországban. Hol van pl. a jelenlegi berlini gyűjtés — amelyről szerző ugyancsak magasztaló hangon emlékezik meg — a Lajosok korának gyűjtésétől. Az az öt oldal, amelyet szerzőnk az egész XVIII. századi francia gyűjtésre szentel, éppenséggel nem elégítheti ki azt a közönséget, amelyre a könyv számít. Akit ez a végtelenül érdekes kor gyűjtő szempontból érdekel, utaljuk Duvaux-Lázár udvari ékszerésznek 1748 és 1758 között vezetett naplójára, melyet a francia Bibliofilek Társulata adott ki két vaskos kötetben, Párisban 1873-ban. Gazdag forrásmunka ez kereskedőkről, amatőrökről és művészekről egyaránt. Az ily nagyszabású munka tanulságait mégis csak le kellett volna vonni; az irodalmi rész pedig egyenesen hiányos ennek felemlítése nélkül. Általában, amily kellemesen használható a legutolsó évek irodalmának összeállítása, épp annyira nélkülözzük még a XIX. század második felében megjelent s mindenképen ide tartozó művek felsorolását is.

Folytathatnók tovább, de hagyjuk a gáncsot. Az, amit kapunk, ha nem is tökéletes, nem is teljes, használható és alkalmas arra, hogy alapja legyen egy későbbi, lényegesen javított kiadásnak. Így is ajánljuk az érdeklődőknek, a kiket az ügyesen egybeszedett illusztratív rész is érdekelni fog. A könyv a Richard Karl Schmidt und Komp. berlini czég kiadásában jelent meg.

* * *

SEHEN UND ERKENNEN. Paul Brand. S. Hirt & Sohn. A Hildebrandt—Wölfflin-féle művészeti esztétikának egy tanulságos terméke ez a kis könyv, mely az alapvető formai kérdések kapcsán vezeti le az olvasót a művészet termékei felett való gondolkodásba. Sorra veszi az építészetet, szobrászatot, festészetet, foglalkozik az adott tér kérdésével, a dekorativ tendenciákkal, a gondolati tartalmú és az impresszionista művészettel. Kerüli általában a túlzásokat, egyéni megállapításokat, inkább leszűrt eredményeket ád, mint impulzusokat. Az architekturára és szobrászatra vonatkozó rész sikerültebb, mint a feztészetire vonatkozó fejtegetések. Ezekben az író túlságosan a német festészet hatása alatt áll, mely éppenséggel nem volt a XIX. század művészetének tetőpontja.

* * *

A GYŰJTŐ e számának dekorativ-rajzait Bárány Nándor készítette.

Olgyai Viktor

† 1929. jún. 20-án
59 éves korában.
Özvegye

Ystálló

389 Cornelis Sachleeven 1ª

Olgyai Viktor +

Irod

Pesti Hirlap 1929.
jun. 21. (Olgyai V.
tragikus öngyilkossága.)

Maria Amalia Karolina fhgnő

A szőnyeggel bevont ter
Erzsébet Krisztina ~~[illegible]~~ királynő, A
~~a keresztanyai tisztet vise~~
goskodik. Az ágyat, az öve
ti. Balról a kinyitott ajt
tottet III-Károly jelenléteb
ban ezeket olvassuk:

„Caesaris uxor die 5
chiducem, quae die
mine MARIA AMA
dna commater, ac
loco regis Poloniae,
lissimo Caesare tot

A balra lévő hollandi szöveg
„...en de geheele Kyserlyke f
„Pet. Schenk Exc: Amst: Cu

Rézmetszet, mére

Olgyay Viktor

arcképe

Aba Novák Vilmos-

tól

Ropor.

Nyugat

1930. szept 16.

Teke 5 szám.

Olgyai Viktor

zród

=

Pekárfest

64, 65. l.

képpel

Olgyai Viktor

lásd

Novák VI.

114. l.

Olgyai Viktor

1870–1929

wód

Szőnyi István

A kéjzőmüvészet

ásványa. Bp. 1941

267. l.

...cchereli.

+ ~~[illegible]~~ Firenzében 1788-ban.

Ry. 88.

szt. Orsolos.

...ú, hová női személynek lépni tilos s a hol
...ák vannak, Romrald és Orsolos Péter hg. F mű-
...ld épen, ás és feléje ~~Orsolos~~ Gradenik Janos közeledik. Nem
...s kosár herer, jobbra pedig patak folyik. ~~Jobb~~
...tt a földön ülve ~~[illegible]~~ Orsolos hg. olvas s a cella abla-
...ni ki. A háttér hegyes vidék s a kőépítés-
...ünket. Az égbolt felhős s a magasban ~~[illegible]~~

37·5 : 45·5 cm.

...b ajándéka.

Olgyai Viktor

l.

Szent György Cch

XII. aukc. 150, 151.

4.

Franco-Bonn 10

7 hogy a kis fiut segíthesse, meg

a hol,
gyermek~~kel~~eit és (nádfedelü
folyik a mentés nehéz n
egy férfi áll derékig a vízben
kis gyermekével és a ~~[illegible]~~ melytől (
borus. Jelzése ~~[illegible]~~ ba

Vászon, méretei 10

Olgyai Vilmos
festő és grafikus
erd
Szikelvanyor
330. l.

…hály:

…et.

… előtört sík vidéken, az előtérben, a (már félig) … tetejű ház padlásán, menekültek van… …t fiú egyik térdére és kezeire nehezedve …delmet, a nagykendőbe burkolózott öreg … csapta össze, a két síró gyermek … arcraborulva zokog és testvére össze… …melve jajgat. A fal tövében egy elrőrelejes férf… igazgatja tagjait, (A … melyet balról ketten …mbert … tesznek föl,) minek láttára öreg … siet segítségül, (kibontott söre haja) felesége összeesik … körülötte lévő három apróság egyiket … (egy) asszony, (a) kinek (mögöttük) … közelében idősebb férfi gyermekét nyujtja a falon álló subás pa… (föl, pedig) egy előre görnyedt vén zsidó "a válí… …va] lehajol (és) gyermeket ment ki a vízből, … harmadika … fiát lova alá (vezeti és viszi hátán) …le, hol egy atya …

Olgyai Viktor

rod
z

Petr Samtida

35 l.

leljes pensió kapható. Mérsékelt árak Kitünő ko
Figyelmes kiszolgálás.

*

Arco, Szt Pankratius Szanatorium. Gyógyintézet
és gégebetegek részére. Legmodernebb berendezés
tünő gyógyeredmények. Idény szeptembertől máj

*

Baden (Bécs mellett). **K. Sukfüll. Etablissement G
Hotel «Grüner Baum».** A gyógyparkkal szemben.
hírneves elsőrangú szálloda 250 szobával. Négy d
dancze, fürdők a szállodában.

*

Bad-Gastein. Hotel Garni Elisabethhof. Elsőrangú
loda a fürdő közepén, szemben a kaszinóval. A
gasteini fürdők a házban. Tulajdonos: id. Wind
bauer Alajos.

*

Bad Hall. Bellevue villa és kávéház. A legnagy
kényelemmel berendezve, a gyógypark közepén.
nyörüen berendezett szobák. Kitünő konyha és it
Tulajdonos: Kleibel Miksa.

*

Bad-Hall. Hotel zur Post. A város főterén. Ujor
átalakítva. Mindenütt villamos világítás. Kitünő kon
Polgári árak. Magyar alkalmazottak. Tulajdonos: Jan

*

Bad-Reichenhall. Häussler Frigyes czukrászata, kávé
és borkereskedése. Czukrászati különlegességek. A
finomabb csemegeborok.

*

Bécs. Hotel Goldenes Lamm. Wieden, Hauptstrass
Az udvari opera közelében. A város központjában. P
távirda, telefon a házban. Kitünő konyha. Villany
gítás. Fürdők. Olcsó árak.

*

Bécs. Hotel Tegetthoff, I., Johannesgasse No. 23. Elsőra
minden kényelemmel berendezett szálloda a város
pontján. Tulajdonos P. Wolfbauer.

Olgyay Viktor

Szépmüvészet
1942.287. l.

A m. kir. Kereskedelemügyi Miniszter ad II. 90.94
ez a küldemény kg-kint 2 filléres frankójegy f

A feladó bizományos neve: Hakt[illegible]

Lakhelye: K[illegible]

Tartalma:

194[illegible] [illegible]ember hóról.

Magyar Nemzet köznapi	
" " vasárnapi	
Film, Szinház, Irodalom	
Független Magyarország	10
Képes Sport	
Magyar Rejtvény Ujság	

makulatura

T.

film, kön

kgr.

drb csomag

Olgyai Viktor

I.

Dornyay Veronka

23. I.

Olgyai Viktor

Thieme Becker

XXV. 595. l.

(Olyka)

<Olgyai Viktor>

könyve.

<):A grafikai technikáki.

Melléklet az Orsz. magy
kir. Mintarajzikola
és Rajzlanárképző
1906/7. tanévi
értesítőjéhez.

Bp. 1907.

A lavinák hőse. Olgyai Viktor festménye

Magyar Lányok 1929. 5.12.

Katóka a konyhában

Egy levelet tartott Katóka a kezében, de az ugyancsak hosszu volt — teljes hat oldal! Erzsike irta, az ő kis barátnője, Miskolcról s Katóka mosolyogva olvasta. Nem kevesebb, mint négy torta-receptet kért a levelében Erzsike, továbbá a *Szultána-krém* s a *Puncs-koch* leirását. Erzsikének ugyanis a jövő héten lesz a tizennyolcadik születése napja s erre az alkalomra meghivja az összes barátnőit, fiukat is persze, táncolni is fognak — rádió mellett! Azonban az összes tortákat, süteményeket és édességeket neki kell elkésziteni! Tehát kedves Katókám, kérlek légy segitségemre!

Katóka tehát azonnal az iróasztalához ült és sorban leirt mindent, amint következik:

Szultána-krém. Hat tojássárgáját öt evőkanál vaniliás porcukorral jól elkeverjük, félliter tejjel felhigitjuk és folytonosan kavarva, felforraljuk. Ha felforrt, hozzáöntünk négy tábla tejben feloldott fehér zselatinlapot. Ha teljesen kihült, hozzákeverünk negyedliter tejszinhabot, egy evőkanál rumot vagy finom narancslikört, mazsolát, cukrozott dinnyét, kis citronádot, cukrozott narancshéjat, cukrozott cseresznyét, mindezt finomra össszevagdalva; aztán üvegtálra tesszük s ha megkocsonyásodott, tálaljuk; apró piskotát vagy püspökkenyeret adunk hozzá. Tetejére tehetünk tejszinhabot is. Megfagyaszthatjuk üvegpoharakba szétosztva is s akkor tegyünk minden pohár tetejére tejszinhabot és egy szem cukrozott meggyet.

Citromtorta. Hat tojássárgáját, tizenhét deka cukrot, egy egész citrom levével és reszelt héjával együtt habosra keverünk. Hozzáadunk hat tojásfehérjét, kemény habbá verve és hat deka daralisztet. Az egészet kizsirozott, kilisztezett tortaformában vagy tepsiben sütjük. Ha kisült és kihült, tüzes késsel elvágjuk három lapra s a következő krémmel töltjük: Negyedliter tejből egy keveset elveszünk és ebbe két evőkanálnyi lisztet elkeverünk, amig a többi tej forr. A forrásban levő tejbe kavarás közben lassan hozzáadjuk az előbbi lisztes tejet. Keverés közben hagyjuk kihülni. A félig kihült keverékhez hozzáadunk lassu keveréssel tizenöt deka vaniliás cukrot és tizenöt deka vajat. Ha teljesen kihült, a tortalapokat előbb megkenjük valamilyen savanykás izzel (legjobb hozzá a ribizke-iz) azután rákenjük a krémet, egymásra illesztjük a lapokat s kivül is bekenjük vele. Tetejét és oldalát azután meghintjük darált mandulával és cukrozott dinnyével diszitjük.

Krumpliliszt-torta. Hat tojás kemény habjába egyenként belekeverünk hat tojássárgáját. Azután huszonöt deka finom porcukrot lassan szitálva keverünk hozzá, azután tizenkét és fél deka krumpliliszt szintén lassan szitálva adunk bele, végül fél citrom levét. Nagyon vékonyan kikent, kilisztezett tortaformában igen lassu tüznél egy óra hosszáig sütjük. Ha kisült és kihült, kettévágjuk, vaniliás cukros tejszinhabbal töltjük és kivül is bevonjuk vele.

Orosz krémtorta. Hat tojássárgáját habosra elkeverjük hat kanál porcukorral, azután hozzáadunk öt kanál finom lisztet s végül a hat tojás keményre vert habját. Kikent, kilisztezett tortaformában három lapban kisütjük s ha kihült, a következő krémmel töltjük meg: Egy egész tojásból és kettőnek a sárgájából egy evőkanál liszttel, három evőkanál cukorral, vaniliával és három deci tejjel habüstben, fővő viz felett sürü krémet készitünk; akkor elvesszük a tüztől, hat lap feloldott zselatint adunk hozzá és folyton keverjük, mig kihül. Ekkor öt deka mazsolát teszünk bele, melyet előző nap rumban áztattunk meg s végül három deci tejszinhabot is adunk hozzá, jól elvegyitjük benne s ugy töltjük meg a tortalapokat, hogy a töltelékje háromszor jön bele. A tetejét is bevonjuk vele s felül hosszura vágott mandulával hintjük meg.

Puncs-koch. Szép, nagy piskotát páronként barackizzel összeragasztjuk, lassanként rummal átitatjuk és egy porcellántálat kibélelünk vele. Hat tojássárgájából, háromnegyedliter tejből, egy kanál lisztből és két kanál cukorból habüstben, fővő viz fölött sürü krémet főzünk. Egy lábosban tizennyolc deka cukorport megpiritunk szép barnára (vigyázva, hogy meg ne égjen!) Ezzel hirtelen összekeverjük a forró krémet és karamelkrém lesz belőle. Folytonos keverés mellett kihütjük s ha teljesen kihült, a piskotákra öntjük. Azután hat tojásfehérjét habnak verünk, lassanként hozzákeverünk husz deka cukorport, tornyosan ráhalmozunk a krémre és lassu tüznél rózsaszinre sütjük.

Valódi Sacher-torta. Hét deka friss vajat tizenhét és fél deka cukorral pelyhesre keverünk. Ekkor hozzáadunk nyolc tojássárgáját, négy tábla puhitott csokoládét, hat tojásfehérjének kemény habját és utóljára óvatosan hozzákeverünk négy és fél deka finom lisztet. Kikent és belisztezett tortaformában vigyázva megsütjük, egyenletes hőmérsékletü sütőben. Ha kihült, tetejét baracklekvárral bekenjük és csokoládémázzal bevonjuk. Jobb mindig a torta fenekét bevonni, mert ott mindig egyenletesebb.

Tutsek Anna

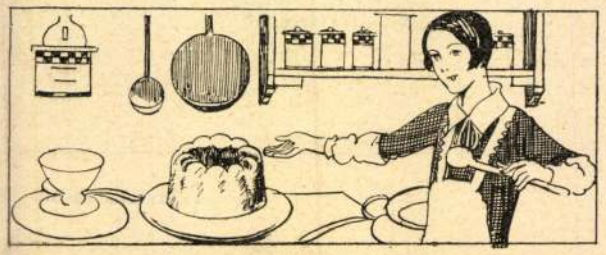

Havonként egy-egy ifjusági regény jelenik meg a «Százszorszép Könyvek»-ben. Mindenütt kapható.

Olgyai Viktor

wód

Gerő: Ungarischer Graphiker.
Pester Lloyd
1924. jun. 29

Olgyai Viktor

részt vett a Magyar Iparművészek Egyesületének zürichi kiállításán

Ungarische Graphik

Zürich 1924.

13, 14. l.

képpel.

A Képes Krónika minatuiráinak, la
ják Nápolyból, pedig stílusa összetettebb,
magyarázhatnánk. A lapszéli dekoráción
motívumaira emlékeztetnek, de ugyanakk
nélkülözik gazdag állatdíszét, droléríáit.
motívumokkal is találkozunk.

A figurális ábrázolások stílusa, kor
szerű beállítása, a több síkon folyó esem
XIV. századi francia miniaturák elveit idé
bizonytalan statikával, kissé még a ro
Konturjaikat erősen hangsúlyozó fekete
jellegzetes sajátja, bár lendületes és bizto
széles színskála magasan kiemeli a korbel
lokális értéket tulajdonít, mélység és tá

Amennyire bizonytalan sokszor fi
ülnek lovaik nyergében. Általában válto
messze felülemelkedik az olasz és frar
bábjain és ugyanazt a szeretetet megf

Olgyai Viktor

erőd
2

Birnbaum

13. l. 33. l.

Részt vett a buffalói magyar graf. kiállitáson 1914.

1 kanyargó, sodrott ezüstszál váltja fel. Ez
zágból származott át hozzánk, de Magyar-
ötvösművészetünknek valósággal nemzeti
iumon kívül még a nürnbergi múzeum
ak jelentkezését. A XVI. század folyamán
lemezkéit díszítették a sodronyzománcos
agy Lajos uralkodásának utolsó éveiben.
ét koronát származtathatunk Nagy Lajos
erült elő az egyik, ékkövekkel gazdagon
zsébet anyakirálynő által annyira kedvelt
mára készült. A másik állítólag magyar-
jteményebe, majd a század elején az Ipar-
lék is nyitott, liliomokkal díszített korona
ken kívül dús gyöngysor ékesíti. A töre-
ndor Londonban fedezte fel nem régen.
olasz szakirodalom a zárai Szent Simon-
ható koronát.

egyszerűbb felszerelési tárgyaktól egészen
íteni a lovagság és az udvar kívánalmait.
angú kézművesek állottak a lovagi társa-
vészetük nemrég meghonosodott technikai
azásával a következő évszázadok ötvös-
ították.

Olgyai Viktor

ixod

Zürcher Volkszeitung

1924. jun. 7.

[illegible] (Kunst-
salon Wolfsberg.)

Om KNOPP KAROL ne

Kriegsbrandmeer

TATA

Olgyai Viktor

Orvos agar c. regénye

repr.

Schweizer Illustrierte

Zeitung. 1924.

Jun.

1

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Olgyai Viktr

Február, vér karc
repr

Cat Firenze 1927

49. t

vangelista emblémák alkalmazásával
éter és Pál alakja díszítette.
rdőfalvi medencén — csak dekoratív
zerű díszítést alkalmazták a durándi
sen a román kelyhekre emlékeztet,
ben készülhetett. A kassai keresztelő-
jával Nagy Lajos korának legelejére
ző kiterjesztett szárnyú sas, koronás
már felirat is megjelenik.
d közepe táján önthettek, a felirat
A felirat közeit az apró szimbólikus
tal üresen hagyott sávokat jól öntött
nok élénkítik. A reliefek határozottan
áról tanúskodnak. Erősen kiemelkedő
melynek betűtípusa, reliefjeinek
iefek között új motívum is feltűnik,
eresztelőmedence betűtípusai szintén
kon. De kehelyformájú medencéje,
műhelyéhez, az iglóihoz, Gál Konrád

leszti tovább a töredékes strázsai
unkája. Itt lép fel legelőször a füleket

Olgyai Viktor

részt vett az alábbi
kiáll. magyar csoportjában

Pat Firenze 1927

96. C.

Turóczi leírja, hogy Kis Károly megkoro
Lajos sírkápolnájába mentek, megpillantva
képet csókolgatták, könnyek záporával a pi
keztethetünk, hogy Lajos síremléke nem
ismertetettek, hanem vörösmárványból a
ahol az életnagyságban kifaragott alak g
körülvett magas sírlap tetején feküdt.

Nagy Lajos síremlékének rekonst
lengyel királyé a krakkói székesegyházban, r
szerint magyar anyagból, magyar kőfara
A magas tumba oldalát gótikus ívek tagol
alakok. Fent a gazdagon díszített baldach
alakja, vállán palást, lábánál a vitézség jelk

Visszatérve Lajos síremlékéhez, a sz
olyan vörösmárvány töredékre akadtunk,
kezelése, méretei valószínűsítik, hogy egy na
egy része, gótikus fiálék, csúcsíves márván
Nagy Lajos trónját a Képes Krónika cím
keretre engednek következtetni, melynek e
díszített sisak — a király címere — is ránk

A síremléktöredékek — márcsak kvalit
a figyelmet. Az egyik oroszlánon álló ruhá
de a finoman lehulló ruharedők is egy egé
következtetni. Az alak mellől hiányzik mi
pásztorbot stb. —, melynek alapján egykori

Olgyai Viktor

cród
z

Corylus: Ung*-
rische Graphik.
Volksrecht (Zürich)
1924. jun. 12.

* igz!

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Olgyai Viktor

lásd

Magyar Könyvszemle

1941. 98. l.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Olgyai Viktor

Lad
2

Neue Zürcher
Zeitung.
1924 jun. 23.
(Ungarische Graphik
im „Wolfsberg.")

Olgyai Viktor

vród
z

Nagyzmodkönyvill

8. l.

Oldfield Rise

Nov 1st

8.1.

Olgyay Viktor

l.
Kelp 81. l.

Molnár Szulpicz dr. főgimn. igazgató

VIII. 130.

Olgyai Viktor

1870 – 1929.
+ Gaisberg (Salzburg mellett.)

177. Táj fenyőfákkal, tuss

Szépm Muzeum graf.
ort. 69. kiáll.

A Majovszky-gyűjtemény, 1935

MAGY. KIR.
ÁLLAMI TÉRKÉPÉSZET
M. 151./928. T

Olgyai Viktor

1870 – 1929.

4 művé a londoni
magy. graf. kiállításon
1937

l.

Hung 1937

Olgyay Viktor

OLGYAI VIKTOR: ERDŐSZÉLE, SZÍNES KŐRAJZ. A SZENT-GYÖRGY-CZÉH KIADÁSA.
(NEM AUKCIÓ TÁRGY! LÁSD A HIRDETÉST.)

Szent György Céh.
IX. Minvészeti aukciója
1911. nov.-dec.

OLGYAI VIKTOR:

108. Szepesi erdő, olajfestmény, magántulajdon.
109. Viharvert cirbolya (tanulmány a „Lavinák hőse" festményhez), krétarajz .... 400.— P
110. Garampart, színes kőrajz, magántulajdon.
111. Malom, rézkarc .... 90.— P
112. Napos erdő, kőrajz .... 120.— P
113. Márciusi hó, színes kőrajz .... 30.— P

Olgyai Viktor festő

Nemzeti Szalon 1937. márc
Szepesi művészek

114. Február, rézkarc .... 40.— P
115. Bárányok a hóban, rézkarc .... 40.— P
116. Jeges patak, rézkarc .... 40.— P
117. Erdő napsütésben, akvatinta .... 40.— P

SZEPESI MŰVÉSZEK

A XIX–XX. SZÁZADBAN

Zempléni Ilona szfőv. tanár úrhölgynek őszinte tisztelettel és szeretettel

Budapest, 1937. március 16-án

Krisch Jenő

Olgyai Viktor

Árverési Csarnok Rt. aukciós

31. sz. 1926. febr.
33. sz. 1926. jún.
34. sz 1926. okt.
36. sz. 1927 febr.
37. sz. 1927 márc.
38 sz. 1927 máj.
39. sz. 1927. okt.
40 sz. 1927. dec.

Olgyai Viktor

Koppmagygraf 150 cm

OLGYAI VIKTOR / 1870 - 1929 / :
263. Téli tájkép. - Vizf., p. 68 x 49.5 cm. Jelz.
l. j.: "Olgyai Viktor."

PATKÓ KÁROLY / 1895 - 1941 / :

269. Bünbánat. - C.rajz, p. 20.8 x 20.2 cm. Jelz. a kép alatt: "Bünbánat : Patkó 920. du. 10."

270. Golgota. - Tusr., p. 24 x 24.3 cm. Jelz. l. j.: "Patkó Károly 1924".

271. Önarckép. - Tollr., p. 44 x 59.7 cm. Jelz. nélkül.

gróf PÁLFFY PÉTER :

272. Freskóterv. - Temp., p. 72.5 x 53.1 cm. Jelz. nélkül.

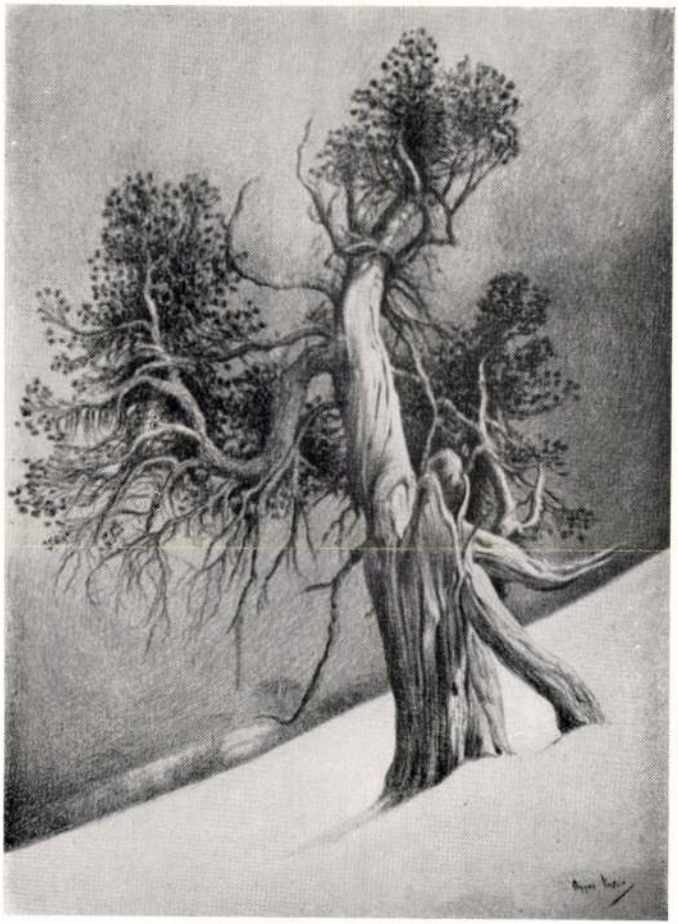

OLGYAY VIKTOR

Viharvert cirbolya.

Olgyai Viktor

Nemzeti Szalon
Szepesi művészek 1937 márc.

Olgyai Viktor

Téli tájkép 57×77

Schiedlofs Kunstauktionshaus. Nachlass Friedrich v. Amerling und anderer Besitz. Wien 1920. 148. 4.

égetési technikával. Empire.
szitések égetési technikával. Empire.
égetési technikával. Empire.
sze fiókos, feltéttel, a díszítések égetési technikával.

szék, egy iróasztal, hármas könyvá
566. ZONGORA, mahagonifa, bronzver
XIX. század.
567. KIS ASZTAL, cseresznyefa, két l
568. DOHÁNYZÓASZTAL, szeges disz
569. SZALONBUTORKÉSZLET, csere
két szék és két ülőke, valamint egy
570. ÜVEGSZEKRÉNY, faragott és a
lábakon. Üveg polcokkal. XIX. s
571. KABINET-SZEKRÉNY, mahagon
fiókos, felső része kétajtós, belsejéb
572. MENNYEZETES ÁGY, mahagoni
573. MAGAS FIÓKOS SZEKRÉNY, d
574. ÉKSZERLÁDA asztalon, diófa, fel
pal. A ládán elől két lovag. Késő
575. BUTORKÉSZLET, cseresznyefa, e
576. ÁLLÓ ZONGORA, mahagonifa, ara
577. EGYAJTÓS SZEKRÉNY, diófa, f
578. KÉTAJTÓS RUHASZEKRÉNY, t
579. SZÉKKÉ ALAKITHATÓ IMAZS
580. TÁMLÁSSZÉK, palisanderfa, kék
581. KIS KÉTAJTÓS SZEKRÉNY, mah
582. ÜVEGSZEKRÉNY, kőrisfa, hármas

Olgyai Viktor

Erod
2

Tóth Ervin

Europai grafika
Bp. 1943. 77. l.
79. l.

~~Dévai kisdedóvoda~~ VII. 138

Olgyai Viktor

cvod
i

Barztájk

193. 1

~~Sopronmegyei h. m. VIII. 105.~~

Olgyai Viktor

XXI. aukció.
A Gyűjtő 1915. 66 l.

463. OLGYAI VIKTOR: Tópartján. Gouache. 300

XXII. aukció
u. o. 1915. 117.
ugyanaz és
Erdő széle, rajz 20.—

XXV. aukció
A Gyűjtő 1915. 212. l.

OLGYAI VIKTOR:

130. —: Ringó kalászok, eredeti litográfia 40
131. —: Tél, eredeti litográfia . . 40
132. —: Híd, eredeti litográfia . . 40
133. —: Erdőrészlet, eredeti akvatinta 50
134. —: Házak fasorral, eredeti akvatinta 50

XXVI. aukció
u. o. 1916. 32. l.
xx nyból kiáll.
XXVII. aukció, nyból kiáll

Egervár, kastély

333

21 VILÁGKIÁLLITÁSON NAGYDIJ.

KÖZPONTI IRODA:

BUDAPEST, IV., VÁCI UCCA 37.

Telefon: 182—755.

Gyártelep:

HEREND

(Veszprém megye.)

KIÁLLITÁSA

RENDEZI PETROVICS ELEK

MEGNYITÁS 1937 DECEMBER 11, D. U. 1/26 ÓRAKOR

Olgyai Viktor

vrd
=

Tóth E Szmgr

8. l. - 17. l. - 18. l.

Temető, római kori VIII. 126.

Olgyai Viktor

[illegible] csetlag lázd

Tóth Efametzet

23. l. 24. l. 25. l.

Golias templom belseje

548 Pieter Neefs II.

< Olgyai Viktor >

Könyvei

< > A grafikai technikák.

Bp. 1907.

Mellékletet az Orsz. Magy. Kir. Mintarajziskola és Rajztanárképző 1906/7. tanévi értesítőjéhez

T. 4159.

megerősitett város foglalja el egyik
i hegyek közt La Fortezza di S. Mar-
dig la Dunán egy csolnak kel át, és
kötve, mig balra romok kötik le fi-
lebegő mondatszalagon:

NO

A. Chiesa Todescha és befejezése:

2 : 20.2 cm.

compendiata, Modena 1685.

Olgyay Viktor

Budapesti Nemzetközi Vásár
1939.
Külkereskedelmi hivatal
belső elrendezését
részben fenti terveink.

Repr
Tér és Forma
1939. 5.sz. 84.l.

BERNÁTH AURÉL FESTŐMŰVÉSZ GYÜJTEMÉNYES KIÁLLÍTÁSA

Olgyay Viktor

és Aladár

épületei

Olgyay Viktor és Olgyay Aladár
okl. építészmérnökök irodája, IV.
Semmelweis-u. 2. 389-100

Bptávb 1940 szept.

A debardőr, szegény, már nagyon oda volt.

Képrom. fölsk. kiáll. Eat.
1937

Olgyay Viktor

borúból visszatért ifi
arte dimicandum –
Kiváló rézkarcoló
nyertesei, külföld
munkásságukkal felh
ország művészi értéke
szakasza Olgyai Viktor

Az árván maradt graffi
len marad. Londoni tanulmá
mélyemet érte az a kitüntetés,
tésével. Így az osztály harminc é
szakasza — az, ami az én tanárság

Igyekeztem az anyag kiválasztá
ken át általános képet is adni, ezzel eg
tességét aláhúzni. A jelen kiállítás nem
munkásságát, csak szemelvényeket ad. Idő
zású: 1906—1914., 1921—1929. és 1931—1936
véért minden kiállított táblán évszám van, a
eljárás megjelölésével.

— Marte et
nyerte azt
rafikai díjak
sők voltak
kis Magyar
a második

át betöltet-
31-ben sze-
sztály veze-
harmadik

egyénisége-
ik jellegze-
tály teljes
mas tago-
intés ked-
eve és az

Varga J. Lajos.

Olgyay Viktor

– 1906 óta a grafi-
cród kaiszt. vezetője

Kampföisk 16. l.

HEAD OFFICE: LAURENCE P

SLAZ

L

CABLE ADDRESS
OF HEAD OFFICE
SLAZENGER, LONDON

CODES: BENTLEYS, A B C 6TH
AND PRIVATE

Reply Please Quote

MAGYAR MÉRNÖK- ÉS ÉPITÉSZ-EGYLET

Budapest, IV., Reáltanoda-u. 13-15. Telefon: 189-330.

Olgyay V. előadása

MEGHÍVÓ

A MAGYAR MÉRNÖK- ÉS ÉPITÉSZ-EGYLET MŰ- ÉS KÖZÉPITÉSI SZAKOSZTÁLYAI

1941. évi december hó 15-én, hétfőn délután 1/27 órakor kezdődő ülésére, melynek tárgya

OLGYAY V. építészmérnök előadása:

VIA ANTIQUA

és az 1800 éves Óbuda városrendezése.

A szakosztályok elnöksége.

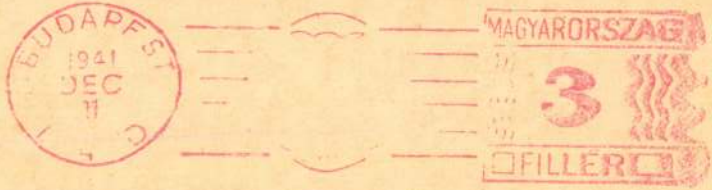

Nagyméltóságú
Méltóságos
Nagyságos

Műemlékek Országos Bizottsága

BUDAPEST

IX. Rákos u. 11.

Mérnökök Nyomdája. 7333

Olgyai Viktor

írod

Velence 1922

163. l.

BUDAPEST
1 94
DEC
23.15.
Ad 741 Aa.

Olgyai Viktor

Munkácsi 1902 81 m 142
366, 409, 430
– 1903. 71, 135
– 1904. 57, 55, 130
– 1905. 59, 153, 154, 182–186
303–310
– 1906. 244
– 1907. 70, 125, 131, 194
– 1908. 264
– 1909. 1–11–13, 16, 17, 135, 198
– 1910. 9, 337
– 1911. 80, 129, 132, 135, 138
140, 141, 143
– 1912. 121 m 373
– 1913. 358, 360
– 1914. 141
– 1915. 73

a -

OLGYAI VIKTOR

(1870—1929.)

ÍRTA: GOMBOS BERTALAN.

A magyar grafikai művészetnek egy érdemes munkása tűnt el az élők sorából Olgyai Viktor halálával, aki 59 éves korában a Salzburg melletti erdőségben saját kezével vetett véget életének, mellyel egy művészi munkásságában érdemes pályafutás ért véget. Tehetséges művészegyéniség volt, akinél azonban a színek természetszerű meglátása helyett a fény és árnyék iránti érzék fejlődött ki. Született grafikus volt. Már gyermekkorában kitűnő rajzoló, akit a szabad természet motívumaihoz nagy szeretet és érdeklődés fűzött. Felvidéki ember lévén, a fenyvesek világában találta meg keresett motívumait, amelyeknek hangulatait néha csak két színnel, tökéletes művészi tudással tudta ábrázolni grafikai műveiben. Ez a művészi ág Magyarországon nehezen tudott barátokat szerezni magának, mert a 80-as években egyedül Rauscher Lajos művelte a különböző sokszorosítási ágakat s ezek között a rézkarcot. Az úttörők között szerepel Doby Jenő is. Olgyai Viktor grafikai munkássága és művészi fejlődése egybeesik és párhuzamosan fejlődik a grafikai művészetek nyomdatechnikai tökéletesedésével és művészi motívumainak kidolgozásánál igénybe is veszi a tökéletesített litográfiát, a nagyvonalú re-

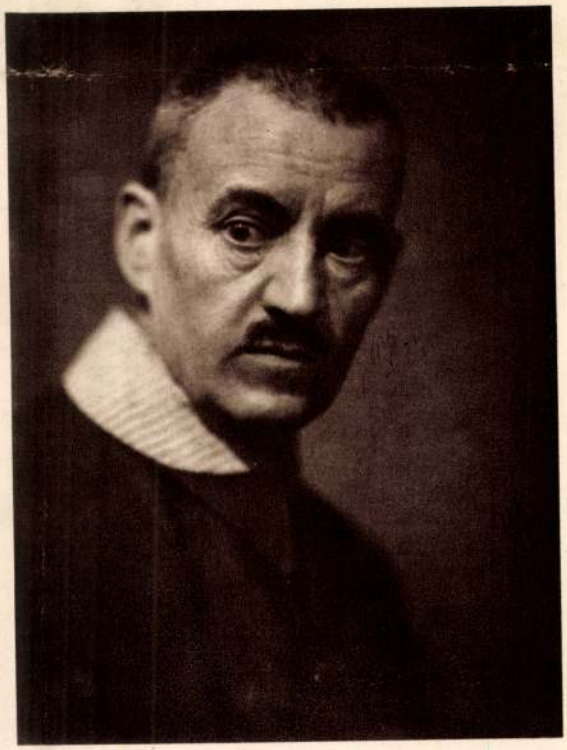

OLGYAI VIKTOR.

OLGYAI VIKTOR: ERDŐ SZÉLE.

produkciókra kiválóan alkalmas linoleummetszést is. A rézkarcot pedig tájképhangulatok tökéletes reprodukciójával mesteri tökélyre emeli. Erről tanuskodik hangulatos téli tájképeinek sorozata, amellyel beférkőzött a szerényebb tehetségű műpártolók lakásaiba.

1900-ban Münchenben grafikai iskolát is nyit, amelyben számtalan magyar grafikus szerezte meg alaptudását. A következő években Budapesten telepedik le és a Mintarajztanoda meghívja a grafikai tanári állás betöltésére. Ebben a minőségében rendkívüli munkásságot fejt ki és megalakítja a Magyar Rézkarcoló művészek Egyesületét, amelyben egyesíti az összes magyar grafikusokat.

Olgyai Viktor művészi munkássága a háború utáni időkben a grafikai oktatás terén szerzett különös érdemeket, amelyen kiváló tanítványokat nevelt és amely kihatással volt plakátművészetünk teljes átalakulására is.

Grafikai műveinek színe-javát 1929—30. évi téli kiállításunkon mutattuk be, melyek közül néhány jellegzetes darabot ez Évkönyvünkben teszünk közkinccsé.

OLGYAI VIKTOR: FASOR TÉLEN.

OLGYAI VIKTOR: A TÉL.

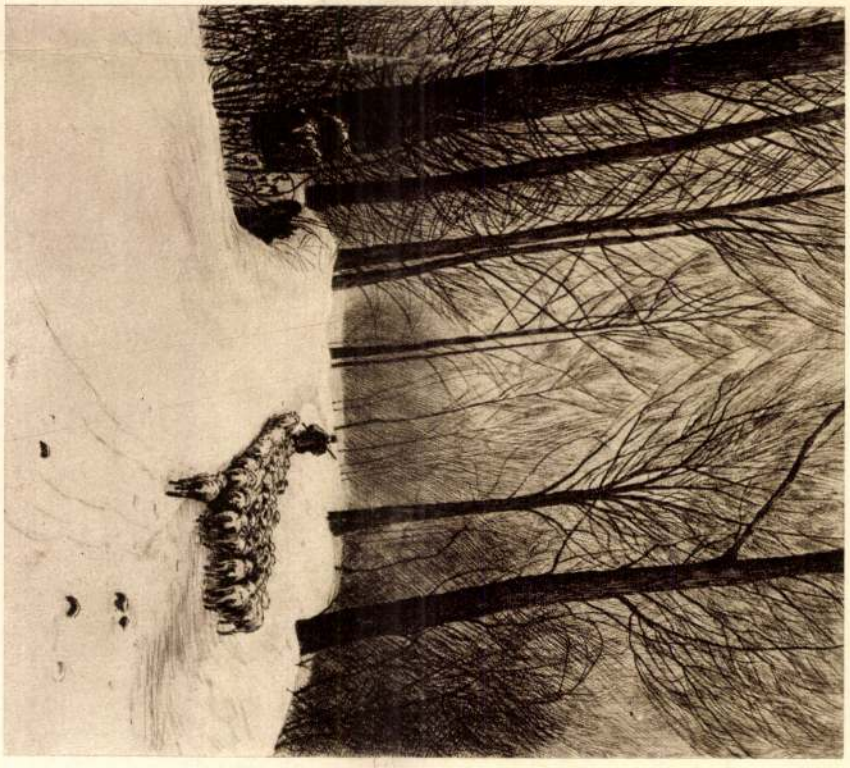

OLGYAI VIKTOR: HAZATÉRÉS

OLGYAI VIKTOR: HÓFOLTOK.

TARTALOM

	Oldal
Dr. Lukács György: A hetvenedik év küszöbén	5—8
Dr. Hekler Antal: Mit hoz a jövő?	9—11
Herczeg Ferenc: A műbarát	13—15
Kézdi Kovács László: Az elmult két év történetéből	17—39
Dr. Milotay István: Alföldi városépítészet	41—52
Gerő Ödön: Pásztor János	56—75
Neogrády József: Benczúrfalva	76—84
Dr. Gerevich Tibor: Az Ipolyi-gyüjtemény	85—99
A. de Meester Obreen: Mendlik Oszkár, a tengerfestő	100—112
Dr. Pipics Zoltán: A Képzőművészeti Társulat a régi Műcsarnokban	112—150
Gombos Bertalan: Olgyai Viktor	151—155

OLGYAI VIKTOR

(1870—1929.)

ÍRTA: GOMBOS BERTALAN.

A magyar grafikai művészetnek egy érdemes munkása tűnt el az élők sorából Olgyai Viktor halálával, aki 59 éves korában a Salzburg melletti erdőségben saját kezével vetett véget életének, mellyel egy művészi munkásságában érdemes pályafutás ért véget. Tehetséges művészegyéniség volt, akinél azonban a színek természetszerű meglátása helyett a fény és árnyék iránti érzék fejlődött ki. Született grafikus volt. Már gyermekkorában kitűnő rajzoló, akit a szabad természet motívumaihoz nagy szeretet és érdeklődés fűzött. Felvidéki ember lévén, a fenyvesek világában találta meg keresett motívumait, amelyeknek hangulatait néha csak két színnel, tökéletes művészi tudással tudta ábrázolni grafikai műveiben. Ez a művészi ág Magyarországon nehezen tudott barátokat szerezni magának, mert a 80-as években egyedül Rauscher Lajos művelte a különböző sokszorosítási ágakat s ezek között a rézkarcot. Az úttörők között szerepel Doby Jenő is. Olgyai Viktor grafikai munkássága és művészi fejlődése egybeesik és párhuzamosan fejlődik a grafikai művészetek nyomdatechnikai tökéletesedésével és művészi motívumainak kidolgozásánál igénybe is veszi a tökéletesített litográfiát, a nagyvonalú re-

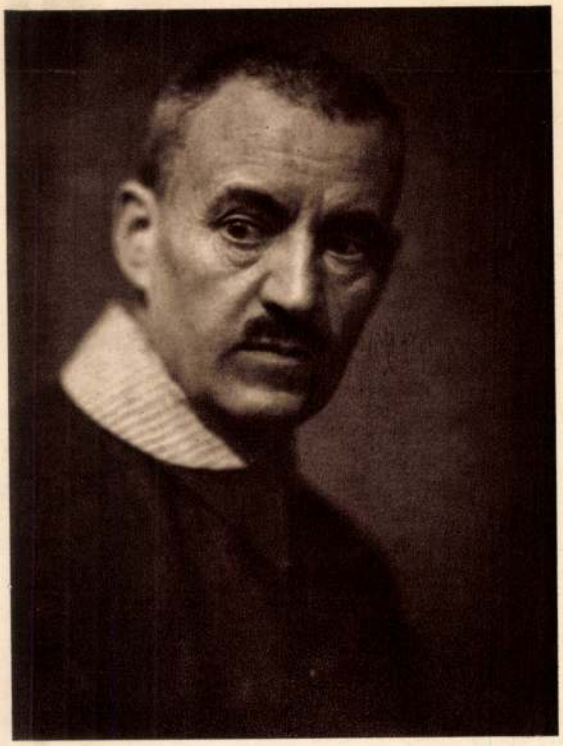

OLGYAI VIKTOR.

Évk KMT. 1930.

OLGYAI VIKTOR: ERDŐ SZÉLE.

produkciókra kiválóan alkalmas linoleummetszést is. A rézkarcot pedig tájképhangulatok tökéletes reprodukciójával mesteri tökélyre emeli. Erről tanuskodik hangulatos téli tájképeinek sorozata, amellyel beférkőzött a szerényebb tehetségű műpártolók lakásaiba.

1900-ban Münchenben grafikai iskolát is nyit, amelyben számtalan magyar grafikus szerezte meg alaptudását. A következő években Budapesten telepedik le és a Mintarajztanoda meghívja a grafikai tanári állás betöltésére. Ebben a minőségében rendkívüli munkásságot fejt ki és megalakítja a Magyar Rézkarcoló művészek Egyesületét, amelyben egyesíti az összes magyar grafikusokat.

Olgyai Viktor művészi munkássága a háború utáni időkben a grafikai oktatás terén szerzett különös érdemeket, amelyen kiváló tanítványokat nevelt és amely kihatással volt plakátművészetünk teljes átalakulására is.

Grafikai műveinek színe-javát 1929—30. évi téli kiállításunkon mutattuk be, melyek közül néhány jellegzetes darabot ez Évkönyvünkben teszünk közkinccsé.

OLGYAI VIKTOR: FASOR TÉLEN.

OLGYAI VIKTOR: A TÉL.

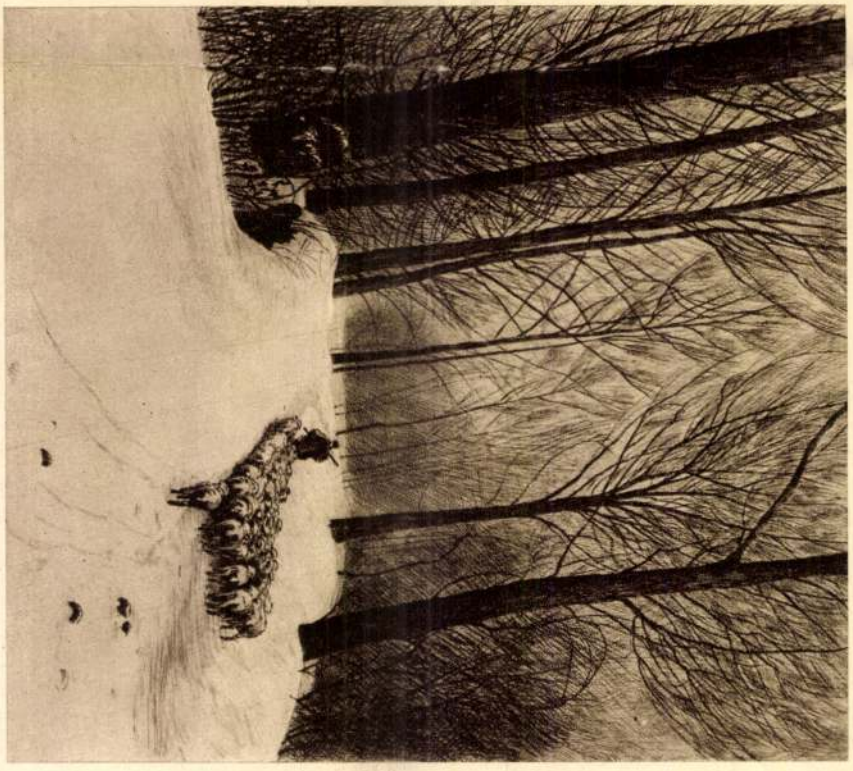

OLGYAI VIKTOR: HAZATÉRÉS

OLGYAI VIKTOR: HÓFOLTOK.

TARTALOM

	Oldal
Dr. Lukács György: A hetvenedik év küszöbén	5—8
Dr. Hekler Antal: Mit hoz a jövő?	9—11
Herczeg Ferenc: A műbarát	13—15
Kézdi Kovács László: Az elmult két év történetéből	17—39
Dr. Milotay István: Alföldi városépítészet	41—52
Gerő Ödön: Pásztor János	56—75
Neogrády József: Benczúrfalva	76—84
Dr. Gerevich Tibor: Az Ipolyi-gyüjtemény	85—99
A. de Meester Obreen: Mendlik Oszkár, a tengerfestő	100—112
Dr. Pipics Zoltán: A Képzőművészeti Társulat a régi Műcsarnokban	112—150
Gombos Bertalan: Olgyai Viktor	151—155

UJ IDŐK Szerkeszti HERCZEG FERENC

IX. év, 30. szám
Budapest, 1903 július 19

Előfizetési ára: Félévre 8 kor., negyedévre 4 kor.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI., Andrássy-út 10.

Neuman László cég

fehérnemü-osztálya

Budapest, Kálvin-tér 2. és 3.

Az Uj Idők m. t. előfizető urhölgyeihez!

Az iskolaév közeledtével jónak látom az Uj Idők e helyén **leány- és fiu-intézeti fehérnemüek** árjegyzékének kivonatát bemutatni. — Cégem a fehérnemüeket (mint több előkelő intézet állandó szállitója) az intézetekből kapott előirás szerint készíti. **Teljes intézeti kelengyék szállitását** elvállalom, de egyes darabokkal is szolgálhatok.

Cégem ismert jó hirnevéhez képest az intézeti fehérnemüek is a lehető legjobb kivitelben készülnek. Teljes ábrás árjegyzékkel, vászonnemü-mintákkal is készséggel vagyok rendelkezésére.

Kitünő tisztelettel

Neuman László.

Leány-intézeti fehérnemüek.

	50 cm. hosszu 8 éves		60 cm. hosszu 10 éves		70 cm. hosszu 12 éves		80 cm. hosszu 14 éves	
	frt	kr.	frt	kr.	frt	kr.	frt	kr.
Leány nappali ingek:								
Madapolam siffonból kézi-hurkolással	—	75	—	85	1	—	1	15
Kalvin-vászonból kézi hurkolással	—	85	—	95	1	10	1	20
Leánynadrágok:								
E jegyü madapolamból szegélydiszszel	—	70	—	80	—	90	1	—
Fehér zsinór-velezből 45 krral drágább.								
E jegyü madapolamból szegélydisz és svájci himzett fodorral	—	90	1	—	1	10	1	20
Leány hálóing:								
E jegyü madapolamból szegélydisz, visszahajtott gallér és kézelővel	1	20	1	40	1	60	1	80
E jegyü madapolamból visszahajtott gallér és kézelő svájci himzett fodorral	1	40	1	60	1	80	2	—

	8 éves		10 éves		12 éves		14 éves	
	frt	kr.	frt	kr.	frt	kr.	frt	kr.
Leány hálóköntös:								
E jegyü madapolamból szegélydiszszel, nyak és ujjakon himz. fodorral diszitve	—	85	—	95	1	05	1	15
Zsinór-velezből 30 krral drágább.								
Leány alsószoknyák:								
E jegyü madapolamból szegélydiszszel	—	85	—	95	1	05	1	15
Zsinórvelezből varrott cakkal	1	20	1	40	1	60	1	80
E jegyü madapolamból szegélydisz és himzett fodorral	1	30	1	40	1	60	1	80
Gyapju flanellből szines vagy fehér varrott cakkal	1	50	1	65	1	90	2	10
Leány- es fiu-harisnyák:								
Patent pamut, ismert jó minőség	—	55	—	60	—	70	—	80
Elsőrendü patent-flór	—	80	—	90	1	—	1	05

Ágynemü sima Kalvin-vászonból 2 párna, 1 kapric, 1 paplanlepedő **5.50**

Levarrott paplanok minden szinben **4.50—6.25** frtig.

Zsebkendők **1—2.50** frtig.

Fehér vagy szines abroszok **1—1.50** frtig.

Fiu-intézeti fehérnemüek.

	6 éves		8 éves		10 éves		12 éves		14 éves	
	frt	kr.	frt	kr.	frt	kr.	frt	kr.	frt	kr.
Fiuing:										
Madapolam siffonból, sima mellel, gallér és kézelő nélkül	1	—	1	10	1	20	1	30	1	40
Szines frenche-ing 10 krajcárral drágább.										
Fiu hálóing:										
Diszpánt nélkül	—	90	1	—	1	10	1	20	1	30
Szines pánttal	1	10	1	20	1	30	1	40	1	50

	6 éves		8 éves		10 éves		12 éves		14 éves	
	frt	kr.	frt	kr.	frt	kr.	frt	kr.	frt	kr.
Fiu alsónadrág:										
Rövid telül kötős	—	65	—	75	—	85	—	95	—	95
Fiu alsónadrág:										
Hosszu telül- és alul kötős	—	85	—	90	—	95	1	—	1	10
Fiu flanellingek:										
Fiu flanell ingek bármely szinben tiszta gyapjuból előirás szerint	1	90	2	20	2	50	2	90	3	25

UJ IDŐK Szerkeszti HERCZEG FERENC

IX. év, 28. szám
Budapest, 1903 julius 5

Előfizetési ára: Félévre 8 kor., negyedévre 4 kor.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI., Andrássy-út 10.

Ősz haj nincs többé!

A DICQUEMARE
roueni vegyész által készitett

Mélanogéne

a hajat, bajuszt, vagy szakállt azonnal **fekete, barna, gesztenyeszinü** vagy **szőkévé** festi a nélkül, hogy a bört megfestené, a fehérneműt piszkitaná vagy beavatlanok által fölismerhető volna. Teljesen ártalmatlan. **Egy doboz ára 7 kor.** Vidékre **7 kor 90 fill.** beküldése mellett bérmentve vagy utánvéttel. Főraktár: **Török József** gyógyszertára Budapesten, Király-utca 12. sz. és Andrássy-ut 26. sz.

50 drb csak 5 kor.

Igen finom, enyhe, virágillatu

PIPERE-SZAPPANT

a kelet **pompás illatával, 4 1|2 kilós postacsomagban** (kb. 50 drb) szállitok

csak 5 koronáért

mert a sajtolásnál egy kissé megsérültek.
Az ár különben a háromszoros.
Az 50 drb. között van a valódi előnyösen ismert „Mà-fillia" szépségápoló szappan is, (törv. védve.) **Napsütés, böratka, pörsenés, májfoltok, szeplők** s minden arctisztátlanság ellen sikeresen bevált.
Egyes egyedül megrendelhető a pénz előzetes megküldése vagy utánvét mellett:

KANN IGNÁCZ-nál
WIEN, II., Lilienbrunngasse No. 17.

Csak a mig a készlet tart.

KÉZIMUNKA

képes árjegyzékem 270 oldalon, 2600 részletesen körülirt rajzokban sorolja föl a női kézimunkák összes anyagait és teljes utbaigazitást nyujt azon vevőknek, a kik megrendelésüket személyesen nem eszközölhetik, **kivánatra ingyen és bérmentve küldöm.**

Bérczi D. Sándor

kézimunka nagyiparos
Budapest, Király-utca 4.
VICTORIA elsőrendü himzőgép **6 kor.**
„KOH-I-NOOR"

elsőrendü, mosást és tényttartó **géphimzőselyem** Singer, Wheeler & Wilson stb. gépekhez egyedüli gyári raktára.

Magyar Lángok

képes hetilap
fiatal leányok számára.
negyedévre 3 korona.

Nyári idény

alkalmából a tisztelt hölgyközönség figyelmét felhivom a legujabb saját készitményü francia szabásu fűzőimre, selyem, batiszt, drill és mintás szövetekből, különféle szinekben. Minden e szakmába vágó különleges munkát készitek, haskötőt, melltartót, mellerősitőt, gumifüzőt stb. Nagy raktár saját gyártmányu kész fűzőkből. Vidéki megrendeléseket gyorsan és pontosan eszközlöm. Tisztitást és javitást elvállalok.

Kimeritő képes árjegyzékem bérmentve.

MATZA J.

Budapest, IV., Koronaherceg-utca 9.

LUSER L.-féle TOURISTA-TAPASZ.

Biztosan és gyorsan ható szer tyukszem, szemölcs és a talp, valamint a sarok bőrkemenyedései, továbbá mindennemü bőrelszarusodás ellen. A hatasert jótállás vállaltatik.

Központi szetk. raktar
SCHWENK L
gyógyszerész Meidling-Bécs.

Csak akkor valódi, ha minden használati utasitás és minden tapasz a melletes védjegygyel és aláirással el van látva, azért is erre ügyelni kell.

E tapasz csak egy nagyságban lévén és pedig darabonkint **1.20 kor.** *Mindig határozottan LUSER-féle tourista-tapasz kérendő.*

1 doboz ára 1.20 K. vidékre 1.65 K., előzetes beküldése mellett bérmentve.

Magyarországi főraktár: 68794
Török József gyógysz. Budapest, Király-utca 12. és Andrássy-ut 26.

FOGÁPOLÓ-SZER
(Elixir, Por és Paszta)
KÉSZITIK A
BENCÉSEK
SOULAC-ban.

A. SEGUIN, Bordeaux

JURY-TAG VERSENYEN KIVÜL
az 1900-iki párisi világkiállitáson.

Cs. kir. szab. Adria biztositó társulat

Vagyonkimutatás 1902. december 31-én.

Életosztály (A).

VAGYON:	korona	fill.	TEHER:	korona	fill.
Ingatlanok	4.870,400	—	Külön nyereségtartalék	2.000,000	—
Értékpapirok	55.154,857	—	Rendelkezésre álló tartalék	*) 720,000	—
Fenti értékpapirok 1902. december 31-ig járó kamatai	271.186	28	Árfolyamingadozási tartalek	3,023,144	17
Jelzálog-kölcsönök	3.263,377	80	Dijtartalékok	60.268,693	60
Kötvénykölcsönök	5.999,139	62	Akamatlab leszállitasára szolgáló dijtartalék (a viszontbiztositók hanyadának levonásával)	1.500,000	—
Haszonélvezeti jaradékok és tőkék	42,212	38	Dijátvitelek (a viszontbiztositók hanyadának levonásával)	2.792,688	24
Követelések más biztositó társaságoknál	76,456	10	Függő károk tartaléka (a viszontbiztositók hanyadának levonásával)	679,483	47
Különféle ügynökségek	1.239,736	03	A biztositottakat illető nyereményrész	70,119	44
Különféle adósok	159,770	86	Biztositó társaságok követelései	49,339	68
Társasági közös igazgatás folyószámla egyenlege	526,362	59	Különféle hitelezők	500,060	06
Még nem törlesztett jutalékok és szervezési költségek	— —	—			
Leltár	— —	—			
	71.603,528	66	*) 900,000 K.-ra gyarapitva	71.603,528	66

Főmérleg (B). **Elemi osztály.**

VAGYON:	korona	fill.	TEHER:	korona	fill.
Részvényesek váltói	4.800,000	—	Alaptőke	8.000,000	—
Készpénz Triesztben és a képviselőségeknél	375,343	21	Nyereség-tartaléktőke *)	2.954,983	48
Hitelintézetek-, takarékpénztárak- és bankároknál elhelyezett tőke	5.090,511	87	Rendelkezésre álló tartalék**)	1 000,000	—
Ingatlanok	963,750	—	Árfolyamingadozási tartalék	677,435	91
Értékpapirok	9.540,978	—	Tüzbiztositások dijtar.	6.452,184	71
Fönti értékpapirok 1902 dec. 31-ig járó kamatjai	41,696	79	Szállitmánybizt. dijtar.	178,183	11
Váltók tárcája	746,528	09	Betör. lopás elleni bizt. dijtartal. (a viszontbizt. hányadának lev.)	64,000	26
Kölcsönök értékpapirokra	46,129	75	Függő tüzkárok tart. (a viszontbizt. hányadának lev.)	959 654	—
Követelések más bizt.-társ.	1.926,180	84	Függő szállitmánykár. tart. (a viszontbizt. hányadának lev.)	237,700	33
Különféle ügynökségek	2.577,665	52	Függő betörés. lopás tart. (a viszontbizt. hányadának lev.)	4,759	—
Különféle adósok	240,352	06	A társ. tisztv. tak. s ellát. pénzt.	1.205,059	20
Még nem törlesztett jutalékok és szervezési költségek	— —	—	Jubil. alap tisztv. leányainak kiházasitására	50,000	—
Leltár	— —	—	Biztositó-társ. követelése	2.110.441	90
			Különféle hitelezők	576,445	94
			Életosztály (folyószámla egyenlege)	526,362	59
			Föl nem vett osztalékok	3,394	—
			1900-ról áthozott nyereség	19,449	28
	26.349,236	13	Az üzletév nyeresége	1.329,146	39
Későbbi években esedékes dijak összege	65.621,459	06	*) 3.033,883.12 K.-ra gyarapitva **) 1 200,000.— K.-ra gyarapitva	26.349,236	13

A társulat fönállása óta 1838. junius 1-től 1902. december 31-ig károk fejében 498.919,052 K. 87 fillért fizetett ki.

Igazgatóság. Igazgatók: **glanstätteni dr. Alber Ágost báró, Dimmer Ferenc, rác-almási Frigyessy Adolf,** vezérigazgató: **Parisi József, Ralli Pál báró, Salem Henrik.** Számvizsgálók **Alfenduli György, pojai Alberti Emil gróf, Goldschmid József, Pavia János,** vezértitkár.

A magyarországi osztály: **Budapest, IV. kerület, Váci-utca 20. sz., a társulat házában Podmaniczky Frigyes báró,** intéző. **Lichtenberger J.,** vezértitkár. **Frigyessy M.,** titkár.

Olgyay Viktor ifj

diszlettervező (?)

vrod

Design for Ballet.
(The Studio.) London 1937

Az Est 1937. okt. 23

Kam-lin ⟨különös hangon⟩: Ha te is úgv akarod . . . ⟨Mindketten el.⟩

SZINI GYULA

Te szem, te száj, te szó, te hang:
én vétkeim! jaj, mit tegyek?
elfelejtselek?

LÁNYI SAROLTA

Olgyai Viktor

Szántner Lajos:
Karc- és metszet-művészetünk fejlődése.
Képzőművészet
1934. 196. 197

OLGYAI *Viktor*, grafikus és festő. * Igló 1870 nov. 1., † Gaisberg (Salzburg mellett) 1929 jún 19. A teológia és bölcsészet után a festőművészet vonzotta legjobban és ezért 1891. a bécsi akadémiára került, ahol Lichtenfels és Unger voltak mesterei. 1894. olajfestményt állított ki, majd 1897. a tíz rézkarcból álló Tél album keltett feltűnést. 1903. és 1906. megnyerte az Esterházy-díjat vízfestményére. 1909. a Képzőművészeti Társulat díját, 1912. pedig az állami tájrajzdíjat. O. elnöke volt a Magyar Rézkarcolóművészek Egyesületének és mint tanár működött a képzőművészeti főiskolán, ahol grafikánk újabb fellendülésének legkiválóbb tényezője volt. Számos műve van a Szépműv. Múzeum grafikai gyűjteményében. A Műcsarnok 1929. emlékkiállítást rendezett műveiből.

Ny. G. II 231

Praska, XIX. st. - bel. VIII. 61.

Olgyai Viktor

Erdei fenyők c.

képe repr.

Vas. Lyó. 1909. 999. l

Olgyai Viktor

Szent György Cék
magyar graf. kiáll.

37. OLGYAI VIKTOR: Tél, kőrajz, ... 62×46 87×61
L. az illusztrációt 35. l.
38. — Erdőszéle, kőrajz . . . . . 61×47 74×55
L. az illusztrációt A Gyüjtő I. évfolyam 51. l.

A Gyüjtő
1915. 46. l.

Sukösd, r. k.

129

Olgyay Viktor

Rézkarc a „Tél" c.
albumból, repr.

Vas. Ujs. 1897. 348.
349. l. (A albumból, képpel.)

Olgyay Viktor

Mikor a jég indul
cz. vízf. sepr.

Vas. Ujs. 1913. 835. l

—

· hó 28.-án (szerdán) 12 órakor a
tali helyiségében (IX. Hőgyes End-
gjelenni sziveskedjék.
-téri Mária-szobor restaurálása.
ín

Gerevich Tibor s.k.

elnök

A Gyűjtő. 1915. 35. l.

SZENT-GYÖRGY-CZÉH GRAFIKUS KIÁLLITÁSA

Graphiker-Ausstellung

37. OLGYAI VIKTOR: Tél. Szines kőrajz. – Viktor Olgyai: Winter. Farbige Lithographie.

Olgyai Viktor

SZENT-GYÖRGY-
CZÉH GRAFIKUS
KIÁLLITÁSA

Graphiker-Ausstellung

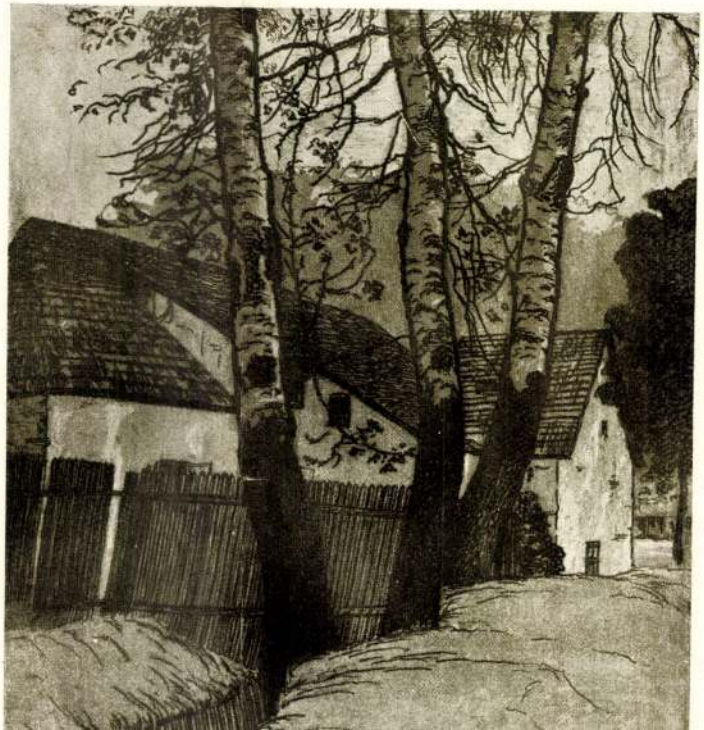

Olgyai Viktor

Szód

MAGYAR MUVESZET
1930. 295. l.

Olgyai Viktor

írod

Vas. Ujs. 1897. 35 Sil.
(Disz-album rézkar-
cokkal.)

Tél, tíz rézkare,
albumáról részletes is-
mertetés beleszött
életrajzzal, esetleg tel-
használandó. Ektor
Beszterecebányán mu-
ködött.

Olgyai Viktor

TÉLI ÚT
OLGYAI VIKTOR RÉZKARCA

Művészet 1902. 2.

Olgyai Viktor

Művészet 1902. 6. sz.

TÉLI SZÜRKÜLET
OLGYAI VIKTOR KŐRAJZA

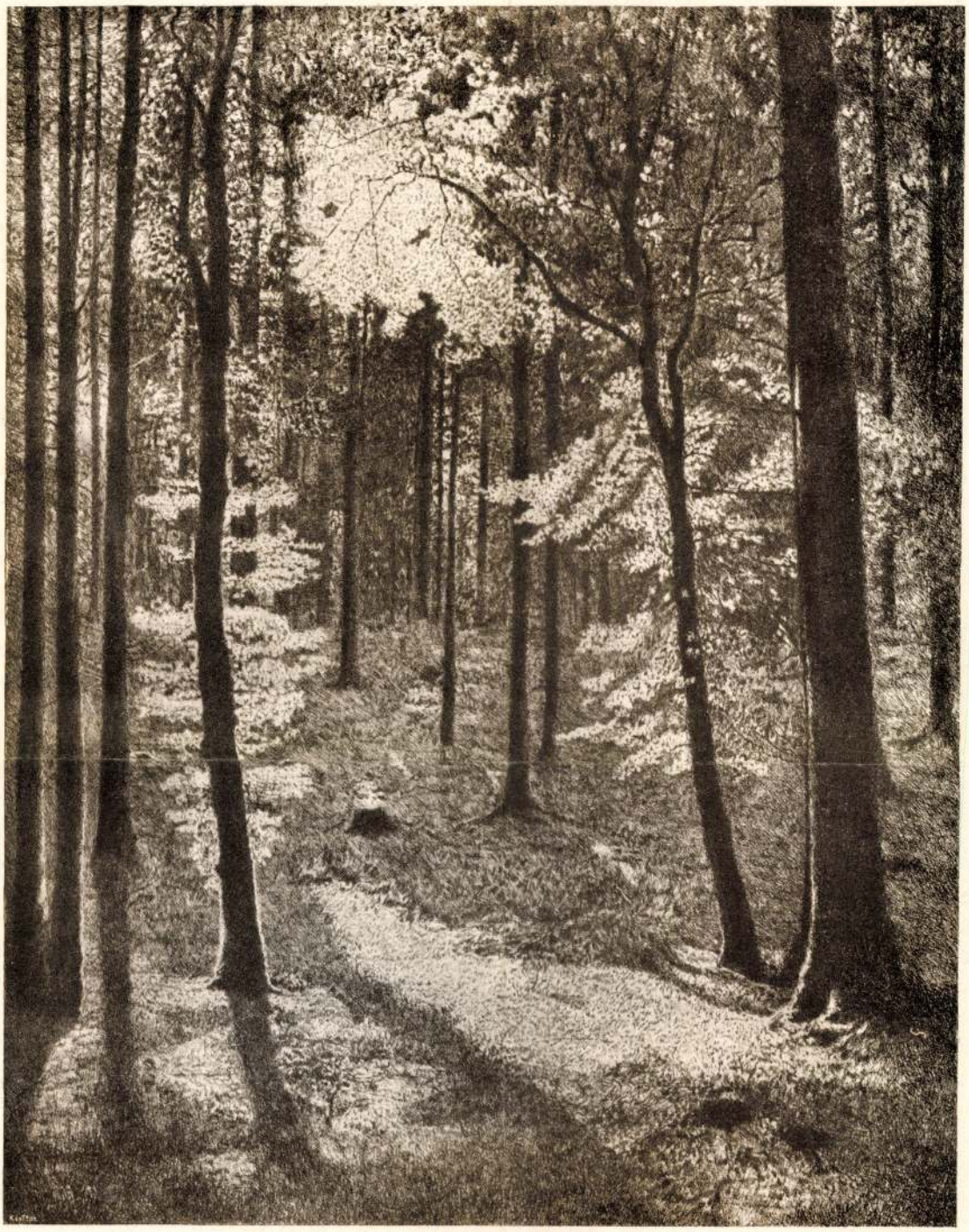

REGGEL AZ ERDŐN
OLGYAI VIKTOR RÉZKARCA

Művészet 1905 153. l.

művészi feladat s teremtőjét várja. Várja azt a kőmives Nagy Sándort, aki a teóriák gordiusi csomóját egyszerűen kettévágja s nyugodtan megépíti a maga építész-genieje szerint a házat. Ki tagadná aztán meg a teoretikusoktól azt a szabadságot, hogy e ház láttára elmélkedésekbe merüljenek s megállapítsák, jó-e, rossz-e? Ez a szép szabadsága megmarad a kritikának s e munkálkodásával, ha az lelkiismeretes és elfogulatlan, derekas hasznot is szerezhet a művészet ügyének.

Vajjon megszületett-e már az a nagy kőmíves, akit oly mohón vár most az otthon problemája? Nem tudjuk. Nagy felforgató, újító hatása legalább nem érzik még meg a kontinens nagyobb felében. Előfutárjainak száma meglehetősen nagy. S e szorgalmas légiótól senki sem fogja elvitatni azt az érdemet, hogy bőséges kisérletekkel előbbre vitték az ügyet. Olykor nagyon szép megoldások hirdetnek valami hajnalhasadás-félét s épp az ily sikerek alkalmasak arra, hogy más művészek bátorságát, kedvét öregbítsék s a közönség bizalmát növeljék. Természetes, hogy ezek mellett kellemetlen szomszédok gyanánt emelkednek az elhibázott próbálgatás termékei, féltehetségek, külsőségekbe kapaszkodó építők szárnypróbálgatásai. Miután a többség minden téren korlátolt tehetségekből áll elő, természetes, hogy a modern lakóház feladatával bajlódó építészek többsége sem alkotott remekműveket. Ellenkezőleg: a gyengék nagy hada súlyosan kompromittálta a nagy közönség szemében a modern törekvéseket. Ez nem lehet másként. A konvencionális új-renaissance, új-barokk, új-rokokó stílust mívelő építészek minősítési táblázatában ugyanezt az arányt találjuk meg, de ezektől a közönség nem veszi rossz néven a banalitást, a köznapiságot, a lelki szegénységet, mert a hagyomány-szentesítette stílusok szép emléke, jó hírneve és érdekes patinája mentő ürügyül szolgál. Annál kegyetlenebb a közvélemény azzal a Kolumbussal szemben, aki képtelen Amerikát felfedezni.

Valljuk be tehát, hogy az otthon problemáját megoldani vállalkozó modern építőművészetre gyanakvó szemmel sandít a közönség. Szinte bátor férfiúnak látszik az az ember, aki telkét és pénzét kiszolgáltatja a problema valamely modern apostolának. Lépten-nyomon eszünkbe jutott ez Darmstadtban, ahol az uralkodó nagyherceg nemcsak egy modern építészt bizott meg valamely épület tervezésével, hanem mindjárt egész művész-csapatot csődített székesvárosába, szabad folyást engedve e kolónia művészi ábrándjainak és bőven megnyitva erszényét. Emellett még magára zúdította Vilmos császár neheztelését is, aki előtt az egész modern művészet szerfelett gyanús. S azokban a társadalmi körökben, amelyekhez a hesseni nagyherceg tartozik, a császári neheztelés valószinűleg nagyon kellemetlen.

A darmstadti művészkolóniának egyéb feladata sincs, minthogy családi lakóházakat építsen s azokat otthonosan rendezze be, egészen a maga ízlése, legjobb belátása szerint. Senki sem szól bele a munkálkodásukba, csak a kész eredmény, a tökéletesen berendezett otthon kerül aztán a világ kritikus szeme elé. E művészek tehát ex offo foglalkoznak a mi problemánkkal s e munkálkodásban nem korlátozzák őket sem szellemi, sem anyagi korlátok. Megvan tehát az ideális szabadság, olyasmi, ami talán egy építőművésznek sem jut ki manapság. Vajjon ily viszonyok közt mineművé lett e művészcsapat szorgalmas munkálkodásának eredménye?

Figyelmesen megtekintettük Darmstadtban a legutóbbi kiállítást: azaz magukat e készen felépített és bármely pillanatban lakható házakat, ahol terített asztal, vetett ágy, nyitott könyv, fazekakkal bőven megáldott konyha várja a jövendő gazdát. S mindjárt első benyomásunk az volt, hogy rendkívül artisztikus környezetbe kerültünk: hajlékba, amelyet igazi művészek teremtettek. A hideg lelemenyességet és technikai mesterfogást megaranyozta az a szeretet, az a meleg gondoskodás, amely nemcsak a nagy formákon, a fontos darabokon, hanem a legcsekélyebb holmin is visszatükröződött. A nagyherceg kisérlete valóban megéri a rápazarolt költséget. A közönség pedig derült szivélyességgel honorálja a művészek fáradozását. Még Darmstadt városa is hasznát látja a dolognak: ekkora idegenforgalma, a súlyos hadjáratok napjait kivéve,

UJ IDŐK SZERKESZTI HERCZEG FERENC

XXXVI. évfolyam, 9. szám
Budapest, 1930 február 23

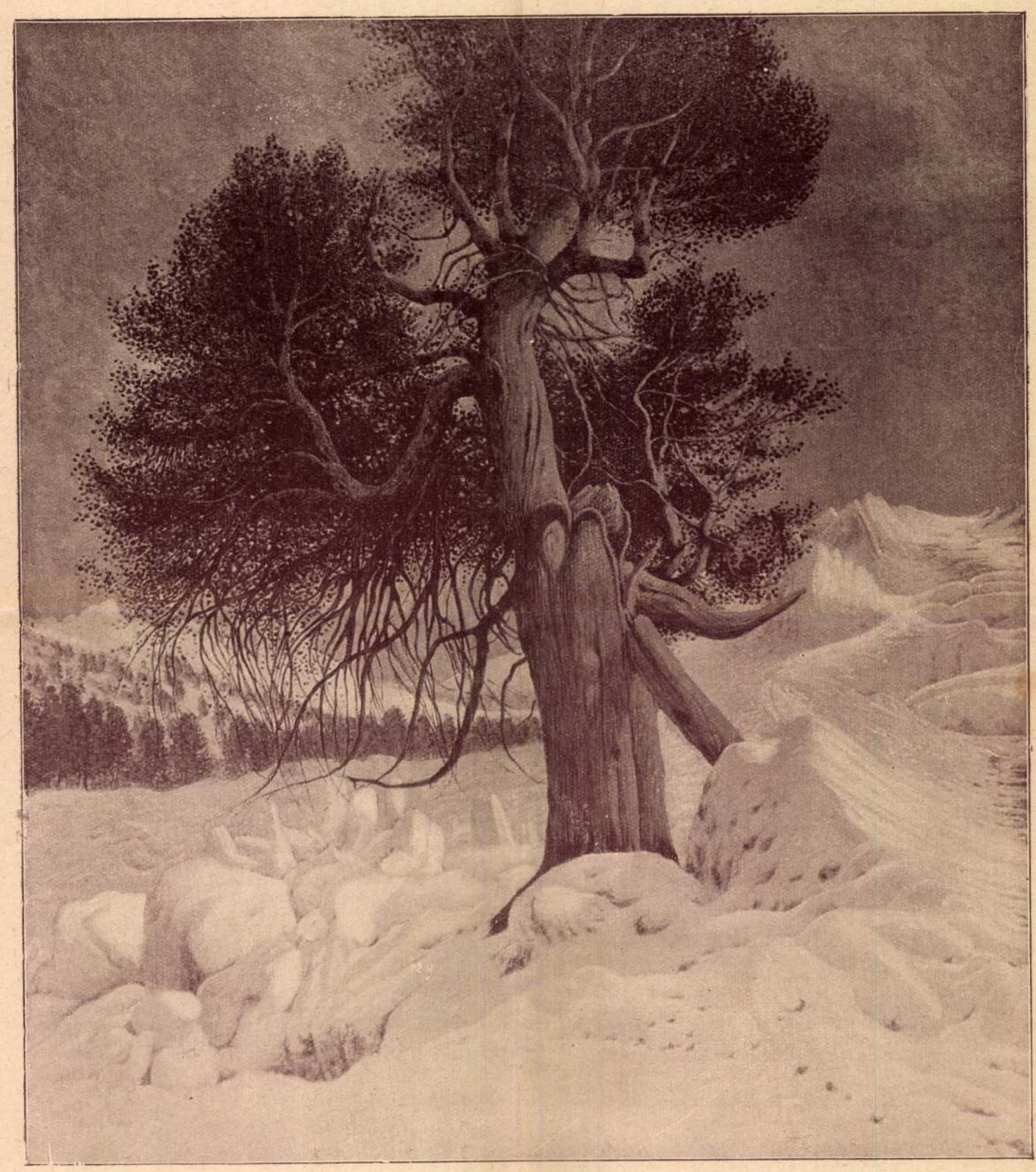

A lavinák hőse. Olgyai Viktor festménye

Kiadóhivatal: Budapest, VI., Andrássy-út 16.

Ára 50 fillér

Báró Mednyánszky Cézár
emlékezései és vallomásai az emigrációból

Világostól a méregpoharig

A világháború véres éveit átszenvedett generáció képzeletében a szabadságharc csodálatos története eltávolodott már a hősi romantika világába. A szabadságharc ma már egy csodálatos legenda, ami a villámcsapás erejével üt át a magyarság lelkén, ha emlékéről van szó.

És most Ováry-Avary Károly dr. elhozta nekünk egy boldogtalan ifjúnak a naplóját, amely a 48-as idők ragyogó tetteit írja le. Csupa lelkesedés Mednyánszky Cézár vallomása. Büszke szavak, ragyogó tettek. Majd csupa bánat és csupa szenvedés.

Egy nagy hazafi, rajongó szerelmes büszke férfi fájdalmas, szomorú életét ismerjük meg ebből a memoirból, egy új hőst, új vértanut, akit hazájának mérhetetlen szeretete kergetett a nagyvilágba és aki soha semmiféle örömben és semmiféle fájdalomban nem tudta elfeledni azt, hogy magyar!

A könyv ára 8 pengő.

Törleszthető 2.— pengős havi részletekben.

Jégvilág

Cholnoky Jenő: A FÖLD TITKAI

című sorozatának II. kötete.

Angol egész vászonkötésben, gyönyörű kiállításban, dúsan illusztrálva ára 10.— pengő.

Az északi sarkvidéken többezer méter mély tenger borítja a Föld szilárd kérgét. Ez a tenger az év legnagyobb részében keményen befagyott. A jég hátán nem könnyű megkeresni azt a pontot, amelyik éppen a Föld sarka vagy pólusa. Csak a csillagok segítségével lehet megállapítanunk, hogy az északi sarkon vagyunk, de az sem könnyű feladat. Hogy néhány méternyi pontossággal megjelölhessük, ahhoz hosszú, finom észleletsorozatra volna szükségünk, nehéz, komplikált műszerekkel, amelyeket a jég hátán nem is lehet felállítani. Aztán az a jégpáncél még a legkeményebb hidegben is lassú mozgásban van, azért csak egy pillanatot tölthetnénk pontosan a sarkon.

A sarkon álló ember március 21-én a Napot éppen a láthatáron látná, egész nap. Nem emelkednék az se feljebb, se lejjebb.

Nem is tudnánk megmondani, hogy merre van észak, merre dél, merre kelet, merre nyugat. A Sarkcsillag éppen a fejünk felett ragyog, nem mondja meg, merre van észak. A Nap egész nap ott hömpölyög, majdnem pontosan ugyanabban a magasságban, nem mutatja meg a delet. Itt tehát nincsenek világtájak. Csakugyan nincsenek. Akármerre induljunk el, mindig dél felé indulunk.

Ha elhagyjuk a pólust, mindjárt vannak világtájak. A pólusra visszamutatva van észak. Ha hátat fordítunk neki, akkor délre nézünk. De magán a póluson nincs többé tájékozódás. Sőt már a pólus közelében is igen nehéz pontosan tájékozódni s a sarkutazóknak ez az egyik legnehezebb feladata. A mágnestű itt majdnem használhatatlan, mert közel vagyunk a mágneses pólushoz, tehát az irányítű minden lépéssel úgyszólván megváltoztatja az irányát. Ott van a mágneses sarok, messze a pólustól, feléje mutat a mágnestű csodálatos, néma, reszkető ujja.

Szomorú világ ez! Fél évig sötétség, fél évig meg nem szünő nappal. A nyár melege nem elegendő arra, hogy felolvassza azt a jeget, amit a tél fagyasztott. Ha nem volnának szerencsés mellékkörülmények, rémesen felhalmozódnék itt a hó és jég. De a mozgalmas tenger elviszi a jég nagy részét melegebb éghajlat alá elolvasztani s hoz helyette áldott melegvizet, amely csodálatos messze északra élteti a sarkvidék különös növény- és állatvilágát.

Megvan ennek a zord világnak is a szépsége, varázsa. Milyen nagyszerűek az arktikus szigetek sziklabércei, a sziklákon lekúszó gleccseróriások, a hangtalan, végtelen hómezők, a szörnyű, recsegő jégtorlaszok, a csendesen úszó jéghegyek, vagy a feltört jégpáncél nyilásán kéklő, csodálatos tenger!

Hej! Más világ van a déli pólus körül! Itt hatalmas, majdnem akkora kontinens terpeszkedik, mint Dél-Amerika. Roppant nagy, többezer méter magas hátságain óriási jégtömegek feküsznek, s majdnem beborítják az egész szárazföldet. Itt, a kontinens belsejében igazán nincs mit keresni élőlénynek.

Csak a kontinens szélén van élet, ahol a tenger meghozza más éghajlatok melegét. De ember, állandóan letelepült ember nem jutott ide. Itt csak felfedező utazók jártak, mert a bálnavadászok sohasem jönnek le ennyire délre. Elmondhatjuk, hogy ez a kontinens kizárólag a tudomány birodalma. Más ide nem vezet embert, csak a felfedezés, a tudományos tanulmányozás vágya. Ma még könnyű volna megszámlálni pontosan, hogy hány ember tette lábát erre a kontinensre. Összesen talán néhány száz. Néhány sírhalom is emelkedik már rajta. A tudomány vértanuinak sírjai.

Ezt a kötetet is megrendelhetik az Uj Idők olvasói havonkint megjelenő

80 oldalas

füzetekben, 16 oldal képmelléklettel, füzetenként

2 pengő árban.

Ez a kötet négy füzetben lesz teljes

A FÖLD TITKAI sorozatának első kötetére, „A NAPSUGÁR DIADALA“ füzetes kiadására előjegyzéseket korlátolt számban még elfogadunk!

A NAPSUGÁR DIADALA angol egész vászonkötésben 12.— pengő.

Olgyai Viktor

† Salzburg 1929 jún. 19.

Révai XXI. 656. l.

Olgyai Viktor

Napnyugta c.
Ames rajza repr.

Művészet 1910. 337 cl.

Olgyai Viktor

A Mucsarnok négyes tárlatán a tájrajzra kitűzött 500 K-ás díjat nyerte.

Művészet 1912. 166. l.

E legszebb barokk-korbeli lovasszobor, mely szent Mártont egykorú magyar viseletben ábrázolja, hajdan a pozsonyi dóm főoltárán állott, amely egyéb ólomszobraival egyetemben a barokk-kor e világhírű mesterének főműve volt. A dóm restaurálásakor a gyönyörű oltárt egyszerűen szétszedték, architektonikus részleteit eldobálták, két szobrát Nemzeti Múzeumunk mentette meg, ólomból öntött főalakját a templom háta mögött az apszis két pillére között állították fel. A világhírű remekmű helyére hazug gót stílben, ízléstelen új oltárt rakattak s Donner szent Márton szobrát évek hosszú során át zavartalanul verte az eső, rongálta a hó és fagy, míglen a Magyar Iparművészet megóvása érdekében síkra nem szállott.

A fölszólalásnak csakhamar lett is eredménye, sok köszönet azonban nincsen ebben.

Kezdetben azt tervezték, hogy e pompás szobrot bronzba öntik, amint ez Donner bécsi díszkútjának alakjaival is történt.

Halhatatlan emlékű Fadrusz Jánosunk vállalkozott arra, hogy szülővárosa iránt való kegyeletből a szobrot díjtalanul mintázza meg. Az átöntés költségeit múzeumaink egyike viselte volna, az eredeti ólomszobor átengedése fejében. A pozsonyiak azonban, úgy látszik, most már nem akartak megválni Donner remekétől, amelyet pedig csak oly későn tanultak meg becsülni. Inkább ne gyönyörködjék benne senki, gondolhatták, mert a szobrot világ csúfjára gót stílű vasbódéba rejtették, amelynek megvakult üvegablakain keresztül semmit sem látni. Így gyarapította a félreértett stílszerűség itt is láthatatlan műemlékeink számát, lett régi szobrászatunknak egyik legremekebb emléke azok legrikítóbb példája, mely, sajnos, aligha lesz az utolsó, mert bár vannak ezekre őrködő testületeink, művészeti emlékeink megóvása és helyes megbecsülése első sorban a kultura áldásai iránt a mainál fogékonyabb közönségtől függ.

DIVALD KORNÉL

TÓPARTON
OLGYAI VIKTOR RÉZKARCA

Művészet 1905

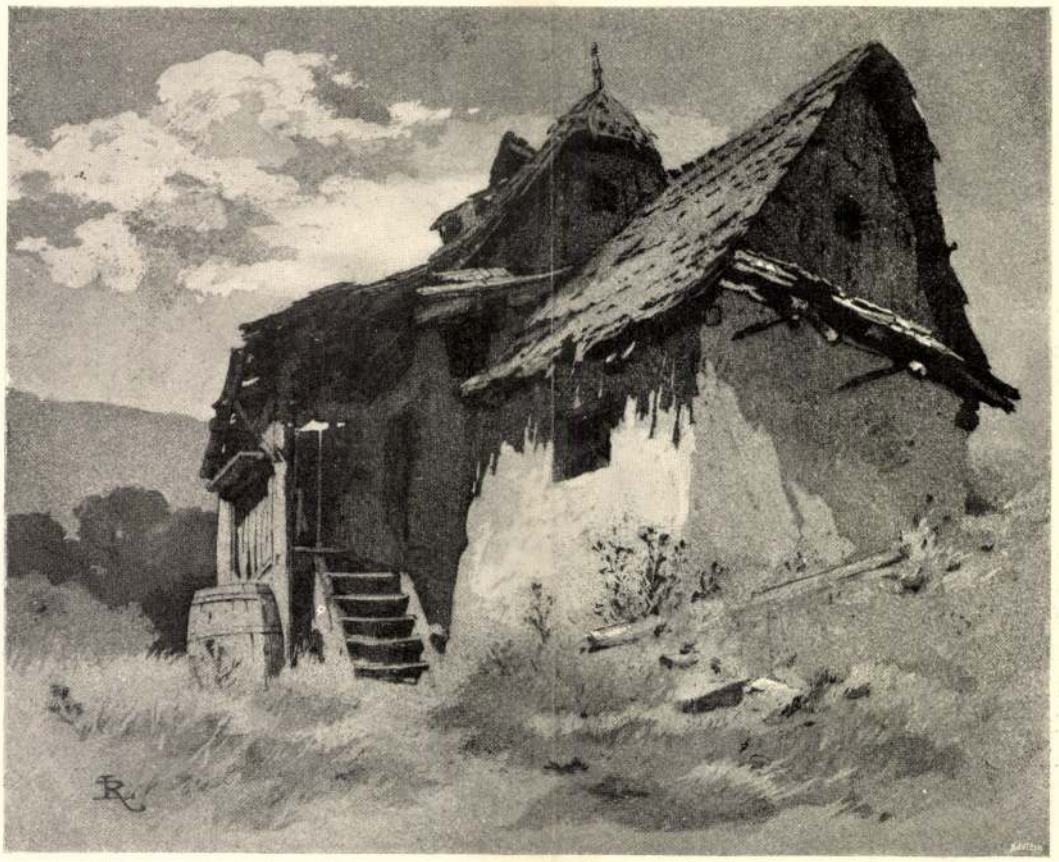

SZÉLAKNA
RAUSCHER LAJOS RÉZKARCA

ban lélek nélküli utánzatok képében mindent összegyömöszölnek, amit egy-egy művészeti korszak alkotott, oly esztelen következetességgel azonban, mint mi ma, egy helyen sohasem alkalmazott. Fenmaradt régi templomaink szobrászati emlékei és festményei javarészt a középkor végéről valók, amidőn az emberek és művészi alkotások egyaránt egyre több világosságot kerestek, mert nem szorultak többé arra, hogy a képeknek és szobroknak addig nyers vonásait, kinagyolt részleteit és színhatását a félhomály jótékonyan enyhítse.

A napjainkban restaurált templomok ujjáépítői nem igen törődnek azzal, van-e az építészeti emlékben architektonikus vonásain kívül egyéb látnivaló is?

Minthogy vannak régi templomok, amelyek üvegfestésű képeiket mindmáig megőrizték, az általuk helyreállított emlék hatását csak akkor tartják igazán stílszerűnek, ha még a középkorinál is sötétebb üvegfestmények rakatnak ablakaiba s az imigyen elsötétített templomokban az építészeti részletek, a régi és új művészeti felszerelés érvényesülése lehetetlenné válik. Újabban restaurált templomaink közül egész sor valóságos sötétkamra, amelyben mesterséges fény nélkül fogalmat sem szerezhetünk magunknak az itt elhelyezett szobrok és festmények mivoltáról. Sőt még a templom külsején levő emlékeket is nem egyszer láthatatlanná teszi a félreértett stílszerűség keresése, amely a lényeget a formával összetéveszti s minden művészi alkotást csak az épület stíljének megfelelő harmonikus keretben vél helyénvalónak. Hogy mily szomorú dolgok történnek e tekintetben nálunk, arra vonatkozólag példának csak Donner Rafael pozsonyi szent Márton szobrát említem fel.

Olgyai Viktor

wód

Varga Nándor Lajós

A rézkarc. Bpest, 1935. 124. l. 127. l.

Könyv

Ex libris

Az olvasópulthoz erősítve

Jeles magánkönyvtárak

Talán furcsán hangzik, de az a lánc, amely a középkori kolostorban a kódexet az olvasópulthoz erősítette, voltaképpen annak a sokak által kedvelt és népszerű kisgrafikának az őse, amelyet ex librisnek nevezünk. A kéziratos könyvet tulajdonosa okkal-joggal féltette; hiszen egy-egy kódex hosszú évekig készült, árából pedig egy falut is meg lehetett vásárolni. Ezért kötöttek rá láncot, hovatartozását pedig a tulajdonos címerével díszített fémkapocs vagy a kéziratba festett címer jelezte. (Később — mint Mátyás király híres corviniin is — a könyv kötésére került a tulajdont jelző címer, esetleg a monogram. Ezeket a könyvnyomtatás előtti őrző jeleket a szakirodalom szuperexlibrisnek nevezi.)

Fametszetes címkék

Ex librisen (latinul könyvekből) csak a sokszorosító eljárással készített papírlapokat értjük, amelyeket a könyv megrongálása nélkül be lehet ragasztani. Az első igazi ex librisek a XV. században keletkeztek, s céljuk kizárólag a könyvek tulajdonbiztosítása volt.

Származási helyük: a könyvnyomtatás bölcsője, Németország. Innen való a württembergi Brandenburger család angyalt ábrázoló könyvjegye a család címerével és szokatlanul hosszú latin szövegével. Egykorú vele — 1470 körüli — a buxheimi karthauzi kolostor számára ajándékozott ex libris, amely az adományozó Wilhelm von Zell nevét viseli.

Magyarországon — akárcsak a nyomdászat — viszonylag korán megjelentek a fametszetes címkék is. Az első alighanem Telinkes János pozsonyi polgár lapja, amely a XVI. század közepéről való. Ugyancsak akkori lehet a bártfai katolikus egyház könyvjegye, ez ráadásul már hazai nyomdatermék is: minden bizonnyal a neves bártfai könyvnyomtató, Gutgessel Dávid nyomdájából került ki.

A korai ex libriseken többnyire a tulajdonos címere látható, később a tervezők egyre inkább az egyéniséget kívánták kifejezni favagy rézmetszeteiken. A családi címer így lassan dekoratív elemmé vált. Gyakoriak voltak a tulajdonos arcképét viselő könyvjegyek: a XVII. században — a többi között — Szelepcsényi György érseké, Zrínyi Miklósé, Nádasdy Ferenc országbíróé.

A barokkot váltó klasszicizmus következménye a puritánabb ex libris. A XIX. század elején olykor még kézzel írt, egyszerű cédula is könyvjeggyé vált. Minőségi változás történt a könyvtárak világában is: egyre több lett a világi könyvtár és a jelentős polgári gyűjtemény, a könyvjegyek gyakorisága pedig a könyvtárak számával együtt növekedett.

Akkoriban az ex librist már műalkotásként is értékelték, s megkezdődött gyűjtésük. Bár korábban is léteztek már jelentős gyűjtemények, például Széchényi Ferencé, aki a XVIII. században gyűjtött anyagát a Nemzeti Múzeumra hagyományozta.

Varju Elemér — maga is jeles gyűjtő — a múlt század végén hívta fel a közönség figyelmét az exlibris-gyűjtés művelődéstörténeti jelentőségére. Nyomában az Iparművészeti Múzeum akkori igazgatója, Radisics Jenő hozzákezdett az első exlibris-kiállítás szervezéséhez, az anyaggyűjtéshez. Mintegy húsz magángyűjtőt kért fel: bocsássák anyagukat az 1903-ra tervezett kiállítás rendelkezésére, „... hogy úgy a művészek, mint a közönség figyelmét irányítsuk a művészetnek eme nálunk még kevésbé ismert ágára". (Felhívása nyomán hétszáznál több ex libris került kiállításra, ebből 300 régi magyar, 150 korabeli és 150 külföldi könyvjegy volt.)

Nem kis mértékben e kiállítás hatására néhány évvel később, 1909-ben megalakult a Szent György Czéh grafikai szakosztálya, a gyűjtők első hazai szervezete. 1913-ban már nemzetközi exlibris-kiállítást rendeztek, s a hangsúly a modern művészi anyagon volt. Erre az alkalomra megjelentették a „Gyűjtő" című folyóirat különszámát is, amelynek 150 példányos számozott luxuskiadását is közreadták, minden egyes példányban 80 darabból álló eredeti exlibris-sorozattal. (Az 1913-as „Gyűjtő" a mai napig is a téma legértékesebb forrásmunkája.)

BUDAY GYÖRGY, FERY ANTAL ÉS JÓZSA JÁNOS EX LIBRISEI

Származási helyük a könyvnyomtatás bölcsője

MEGE

A húszas évektől újabb fellendülés következett a Képzőművészeti Főiskolán tanító Algyai Viktor, majd 1931-től Varga Nándor Lajos jóvoltából. Az ex libris reneszánszát a könyvművészet nagy műhelyei is segítették: a Hungária, a gyomai Kner Nyomda (itt működött a kor legnagyobb könyvgrafikusa: Kozma Lajos), a gyulai Tevan. Szeged és Debrecen is megalakította a kisgrafikabarátok körét, és — sajátos hangvételükkel — az erdélyi grafikusok is jelentkeztek.

Lassan tehát az ex libris divattá vált. 1932-ben megalakult a MEGE (Magyar Exlibrisgyűjtők és Grafikabarátok Egyesülete), két év múlva az első vidéki egylet, a debreceni Ajtósi Dürer Czéh is. A kor talán legjelentősebb exlibris-művésze Vadász Endre és Buday György. (Buday nemcsak a kisgrafikában alkotott jelentőset. Közéleti személyiség volt, a Szegedi Fiatalok Művészeti Kollégiumának vezetője és egyik alapítója. Mint illusztrátor az 1937-es párizsi világkiállításon nagydíjat nyert Mauriac „Jézus élete" és a „Székely népballadák" fametszetes illusztrációiért.)

A műfaj ma is virágzik hazánkban. 1959 óta a Kisgrafikabarátok Köre toborozza a gyűjtőket és alkotókat. Jelentős klubok működnek Budapesten kívül Pécsett, Cegléden, Szegeden és Debrecenben is. A kör munkájának nemzetközi tekintélye van, ezért a 13. Nemzetközi Exlibris-kongresszusra 1970-ben fővárosunkban került sor.

Nagyon sok kortárs grafikus foglalkozik ma rendszeresen exlibriskészítéssel. Így Diskay Lenke (számos nemzetközi díjat nyert kisgrafikáival), Fery Antal, Kopasz Márta, Stettner Béla, Tavaszy Noémi és mások.

A kisgrafika népszerűsítése érdekében sokat tesznek a könyvtárak: ők rendezik a legtöbb exlibris-kiállítást. Kiemelkedő közülük a Szegedi Somogyi Könyvtár, a Jászberényi Városi Könyvtár és az Országos Széchényi Könyvtár ez irányú tevékenysége (az utóbbi rendezte meg tavaly az Angliában élő Buday György teljes életművét bemutató tárlatot).

A magyar anyag

Az Iparművészeti Múzeum a századforduló óta gyűjt ex libriseket. Ide került a húszas években a nagy különc Rozsnyay Kálmán anyaga, majd a Kühnemann-gyűjtemény. Ez az anyag akkor lett igazán gazdag, amikor 1969-ben Soó Rezső a múzeumnak ajándékozta a világon a harmadik legnagyobbnak tartott exlibris- és kisgrafika-gyűjteményét. (Soó Rezső akadémikus, a botanika kétszeres Kossuth-díjas professzora, több jelentős növényrendszertani könyv szerzője. 1934-ben kezdte meg az exlibris-gyűjtést és 1960-ig mintegy 60 000 eredeti kisgrafikára és jelentős szakirodalomra tett szert.)

A magyar gyűjteményt olyan neves művészek lapjai fémjelzik, mint — hogy csak a XX. századi mestereket említsük — Gara Arnold, Buday György, Gáborjáni Szabó Kálmán, Kozma Lajos, Mata János, Vadász Endre, Berény Róbert, Falus Elek, Gácsi Mihály, Gross Arnold, Kmetty János, Konecsni György, Varga Nándor Lajos és mások.

(Weiner Mihályné, a gyűjtemény vezetője: „A magyar anyag grafikai témái általában filozofálók. Leggyakoribb a halál szimbolikus megjelenítése vagy más közkeletű szimbólumoké, könyvé, homokóráé, bagolyé stb. Nagyon sok exlibrisrendelő választ tájat, lakásinterieurt. Sok az »ablakos ex libris«, ezen a megrendelő ablakából látni a világra. Az ex libriseken népművészeti elemek is gyakran jelentkeznek, különösen a szecesszió idején.)

Akadnak, persze, ma is jelentős magángyűjtemények. Az egyik legnagyobb Galambos Ferenc bibliográfusé, aki tudományos szinten is foglalkozik a kisgrafikával. Nagy gyűjteménye van Semsey Andornak, a Kisgrafika című folyóirat szerkesztőjének és a soproni Tompos Ernőnek.

Mindez talán jelzi, hogy az ex libris kissé elvesztette eredeti funkcióját. Ma, sajnos, kevesen készíttetnek ex libriseket saját könyvtáruk számára. A funkcióvesztéshez az is hozzájárult, hogy manapság egyre több az alkalmi „univerzál ex libris", amilyeneket könyvterjesztő vállalatok, kulturális intézmények nyomatnak könyvnépszerűsítő akciókra, tömeges mennyiségben. (Ez sem új keletű jelenség, hiszen már a XV. század végéről is ismerni ilyet: üres pajzsot ábrázol, s alatta névvel kiegészíthető előrenyomott szöveg van.)

Rekonstruálni lehet

Mégis fontos, gyűjtésre érdemes a kisgrafika e válfaja, mert — ahogy Galambos Ferenc írja a Könyvtáros 1978-as augusztusi számában —: „Eredeti funkcióján kívül könyv- és könyvtártörténeti, családtörténeti, kor- és ízléstörténeti jelentősége miatt is figyelemre méltó. A művészettörténeti érték mellett ez adja meg művelődéstörténeti értékét. Az ex librisek alapján régen szétszóródott köz- vagy magánkönyvtárak állományát lehet — esetleg — rekonstruálni."

Az Iparművészeti Múzeum nemrég kiállításrsorozatot kezdett nagy értékű exlibris-anyagából. Első alkalommal a XVIII—XIX. századi magyar ex libriseket mutatták be. Jövőre a századelő kisgrafikáiból rendeznek hasonló tárlatot.

KÖVES JÓZSEF

Úr Eddy után

„Munkalassító sztrájk"

Nyílt versenyek terve

A jelek szerint 1978 nem egyszerű év a kerékpározás történetében. Nemcsak azért, mert ez az esztendő botrányokat hozott, hanem azért is, mert felvetődött a kerékpározás továbbfejlesztésének gondolata, a nyílt versenyek terve is. Az események szinte megállás nélkül követték egymást. A kerékpársport eddigi „állóvizének" megmozdulását az idei Tour de France botrányai okozták.

A Pollentier-ügy

A világ legjelentősebb kerékpárversenyén Michel Pollentier körül robbant az első bomba. A kétszeres belga bajnok — akiről még ma is azt tartják, hogy Eddy Merckxtől átveszi a stafétabotot — tavaly rendkívül jelentős győzelmet aratott: megnyerte a Girò d'Italiát, s ezzel félreérthetetlenül a szakemberek tudomására hozta, hogy a jövőben komolyan számolni kell vele. Így aztán tulajdonképpen senkit sem lepett meg, hogy az idei francia körverseny Saint Etienne—L'Alpe d'Huez közötti 240 kilométeres szakaszán példátlan hajrával győzött: szinte állva hagyta a mezőnyt. A kötelező dopping-vizsgálat derített fényt arra, honnan volt Pollentier-nek ily hatalmas erőtartaléka. A teszt pozitív eredménye következtében a belga versenyzőt kizárták a küzdelemsorozatból. Ez a doppingügy különösen nagy port nem vert fel, mert a profi kerékpársportban az ajzószerek használata meglehetősen gyakori. Mivel a mostani ügy — ellentétben a néhány évvel ezelőtti tragédiákkal — nem követelt halálos áldozatot, az emberek elsiklottak fölötte.

Siettette a Pollentier-ügy „megemésztését" a néhány nap múlva bekövetkezett rendbontás, amely a profi kerékpározás eddigi legnagyobb botrányát okozta. Július 12-én rendkívül nehéz hegyi szakasz után már kora hajnalban nyeregbe kellett pattannia a Tour de France népes mezőnyének. Ez embertelen döntés volt. A sportolók hiába tiltakoztak, a szervezők kötötték az ebet a karóhoz: nekik a hosszú verseny anyagi sikere volt a lényeges, a kerekesek egészségével nem sokat törődtek.

Eddig is így volt ez a profi kerékpársport történetében, ezúttal azonban a versenyzők látványosan felemelték szavukat. A mezőny ugyan elindult, de a tempó nem haladta meg azt a sebességet, amellyel Juliana holland királynő napi egészségügyi biciklikörútján haladni szokott. Pillanatokon belül kiderült: a kerékpársport első, úgynevezett „munkalassító sztrájkjáról" volt szó.

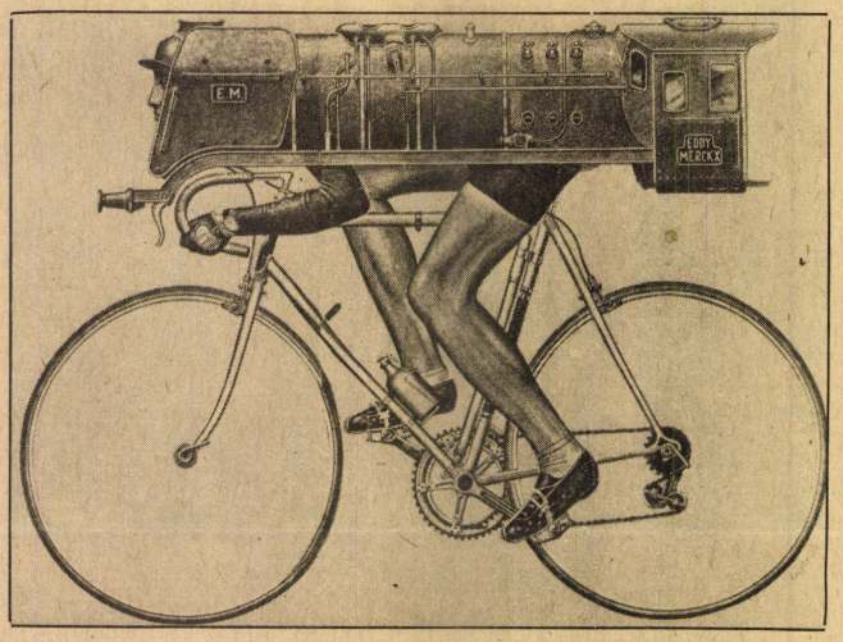

KARIKATÚRA MERCKXRŐL: A „LOKOMOTÍV EDDY"

Évente közel 40 000 kilométert kerekezett

A rendezők hiába próbáltak mindent elkövetni, a sztrájkszervező Bernard Hinault tekintélye erősnek bizonyult. Egy-két becsvágyó, alig ismert versenyző ugyan előzni akart, de a többiek közös erővel visszaverték ezeket a támadásokat. A Tour de France furcsa felvonása így aztán Valence d'Agenben hatásos jelenettel ért véget: a cél előtt 50 méterrel mind a 98 kerekező leszállt nyergéből, és kényelmesen áttolta gépét a célvonalon. Győztest természetesen nem hirdettek, a rendezők egyetlen vigasza az lehetett, hogy megmaradt a szakaszra esedékes prémium összege. Ezt végül a városka szociális alapjára fizették be...

Alacsony a pulzus

A profi kerékpározás történetének példátlan méretű botránya egyértelműen rávilágított arra, hogy még a világ legnépszerűbb kerékpárversenye körül sincs minden a legnagyobb rendben. Kiderült, hogy a kerekesek nem hajlandók tovább játszani a bábok szerepét. Az sem véletlen, hogy éppen ebben az évben robbant a bomba. Az idén búcsúzott ugyanis a versenyektől a kerékpársport utóbbi tíz évének kiemelkedően legnagyobb személyisége, a belga Eddy Merckx. A „Nagy Eddy" fájó szívvel, orvosi tanácsra fordított hátat szeretett sportágának. Kiderült, hogy a tehetséges fiatalokban egyáltalán nem szűkölködő kerékpársport sem képes elviselni a legnagyobb személyiség hiányát.

Nem egyszerűen arról van szó, hogy nyíltabbá váltak a versenyek — lélektanuk is egészen megváltozott. Jellemző erre, hogy a legtöbb ellenfél is inkább sóhajtozik Eddy után. Szakírók szerint Merckx olyan volt a mezőnyben, mint valami kovász. Tény, lábat remegtető érzés volt tudni, hogy ő is nyomja a pedált, bárhogyan áll is adott pillanatban a verseny, egyszerre csak feltűnik, élre vág és győz. Csupán jelenlétével egyre nagyobb teljesítményre serkentette ellenfeleit. Ez nemcsak a jó időeredményekben nyilvánult meg, hanem abban is, hogy a nagy tempót csak a legjobbak tarthatták — így végül az erőviszonyokat tükröző eredmények születtek. (Merckx egyedülálló klaszisát bizonyítja az is, hogy profi pályafutásának 900 versenyéből 500-at megnyert.)

Rendkívül megerőltető, a szervezetet „égető" tevékenységről van szó, hiszen a Tour de France például 4100 kilométeres távon zajlik. 1969-ben szerezte meg első győzelmét ezen a nem hivatalos világbajnokságon, és 1972-ben már beállította Jacques Anquetil „világcsúcsát", a négy egymás utáni győzelmet. (Sok különleges világrekord is Eddy Merckx nevéhez fűződik. 1972-ben például Mexikóvárosban, az olimpiai kerékpárcsarnokban, egy óra alatt 49,43 kilométert tett meg, és ezzel a múltnak adta át a dán Ole Ritter világcsúcsát. Évente közel 40 000 kilométert kerekezett, szervezete idomult a rendkívüli igénybevételhez: pulzusa 45 volt percenként, pedig hetven az átlagos. Tüdeje is alkalmazkodott a szervezet rendkívüli oxigénigényéhez. Rudi Weyden, a holland televízió szakkommentátora: „A kerékpározás a legmegerőltetőbb sportágak közé tartozik. Az ökölvíváshoz hasonlítható. A különbség csak annyi, hogy ha egy öklözőt kiütnek, az akár hónapokat is pihenhet. A kerékpárosnak viszont már másnap nyeregbe kell szállnia.")

Campagnolo találmánya

A kerékpározás elsősorban Nyugat-Európa országaiban hódít, és ott még a labdarúgást is megelőzi népszerűség tekintetében. Továbbfejlődésének gátja az, hogy az amerikai földrészen a versenyszerű kerekezést alig ismerik. Jóllehet az Egyesült Államokban az utóbbi é[illegible] neg-nőtt a [illegible]a, ám [illegible] gás[illegible] P[illegible] ezen kívül az országban is jelentős versenyeket rendeztek. Kiemelkedett a New York és Chicago közötti hatnapos küzdelem. (Belgiumban, Hollandiában, Franciaországban, Olaszországban a nagy versenyeket a televízió egyenesben közvetíti, ezért a kerekezők nagyszerű reklámlehetőséget biztosítanak a vállalatoknak. A cégek kihasználják ezt, ennek fejében a sportolók jelentős összegű támogatást kapnak.)

A kerékpársport fejlődésében véletlen esemény játszotta a főszerepet. 1925 novemberében egy tehetséges olasz versenyző amatőrviadalon a Croce d'Aune csúcsára ért fel. Biztosan vezetett a versenyben, ám a hegytetőn hallatlan erejű vihar tört ki, havazni kezdett. A kerékpárosnak gumit kellett cserélnie. Elmerevedett kézzel hosszú időbe telt, amíg a rögzítő csavarokat kivette.

Ekkor gondolt arra, hogy olyan egyszerű csavart kellene megalkotnia, amely tökéletesen rögzíti a kerekeket, de szükség esetén egyetlen mozdulattal ki lehet szerelni. Tullio Campagnolo édesapja műhelyében hamarosan meg is szerkesztette a korszerű kerékrögzítő csavart. A fejlődés ettől kezdve megállíthatatlan volt. Nyolc év múlva a venetói fiatalember megszerkesztette az első kerékpárváltót, és ezzel forradalmasította ezt a járművet.

181 szabadalom

Az új váltót először Raffaele Di Paco használta 1936-ban. A bemutatkozás rendkívül sikeres volt: a versenyző perceket vert a mezőnyre. A Campagnolo-váltó ettől fogva elterjedt a világon. Joggal mondható, hogy enélkül a sportág nem válhatott volna milliók kedvelt szórakozásává. (Érdekesség: Campagnolo versenyzőként soha nem nyert igazán nagy összecsapáson. Igaz, 1930 után már elsősorban üzletével törődött: öt év alatt 181 további szabadalmat nyújtott be. Műhelyében 1947-től sorozatban gyártották a váltókat.)

A Tour de France idei botránya bizonyította: a kerékpársportnak egy új „Campagnolo-váltóra" van szüksége. Olyan rendezésbeli újításra, amely megteremti annak lehetőségét, hogy a legnagyobb versenyeken valóban a világ legjobbjai indulhassanak. Az utóbbi évek amatőr versenyei ugyanis jelezték, hogy a szocialista országok kerekezői méltó vetélytársai a legnevesebb profiknak is. (Nemrég fejeződött be Franciaországban a Tour de l'Avenir, a kerékpársport legnagyobb utánpótlásversenye, amelyben Szergej Szuhorucsenkov szovjet versenyző szerezte meg a győzelmet. A szocialista országok kerekezői — elsősorban a szovjetek és a lengyelek — már a világbajnokságokon is bizonyították képességeiket. Dobogós helyezések jelezték, hogy megszűnt a nagy különbség a profi és amatőr kerékpárosok között. Az eddigi tapasztalatok szerint egyébként a szocialista országok kerekezői nemcsak a pálya-, hanem az országúti versenyeken is képesek megbízható teljesítményt nyújtani.)

Ennek alapján tekintélyes szakemberek, közöttük Jacques Goddet, a Tour de France egyik szervezője is úgy nyilatkozott, hogy a kerékpársportban csak egyetlen mód kínálkozik a további fejlődésre: a teniszhez hasonló nyílt versenyek rendezése.

KOCSIS L. MIHÁLY

Olgyai Viktor, festő- és grafikusművész (1870-1929).

Aba Novák Vilmos ez év május 15-én lett volna 90 éves, de immáron 43 esztendeje halott. Olgyai Viktor növendékeként végzett a Képzőművészeti Főiskolán 1922-ben.

Gorba Mária: Aba Novák Vilmos emlékkiállítás.

Pesti Műsor, 1984. júl. 11.

Olgyai Viktor festő- és grafikusművész (1870–1929).

Nagy Ferenc 1911-ben megkapta Debrecen város koronázási ösztöndíját és ezzel a segítséggel megkezdhette tanulmányait a Királyi Képzőművészeti Főiskolán. Tanárai voltak: Bosznay Gyula, Edvi Illés Aladár, Ferenczy Károly, Olgyai Viktor, Vaszary János. – Nagy Ferenc már rajztanárként 1924-ben végezte el a Képzőművészeti Főiskola kiegészítő V. évfolyamát, ahol Olgyai Viktor és Rudnay Gyula volt a mestere.

Sz. Kürti Katalin: Nagy Ferenc (1892–1970).
Hajdú-Bihari Napló, 1974. febr. 14.

Olgyai Viktor, festő- és grafikusművész (1840-1929).

115 éve, 1868-ban született Bakoss Tibor, aki 1894-1921-között meghatározó szerepet játszott Debrecen képzőművészeti életében, – érettségi után, 1886-ban a pesti Mintarajz Iskolába iratkozott, ahol barátságot kötött Edvi Illés Aladár, – Mühlbeck Károly, – Olgyai Viktor, – Bosznay István, – Kőrösfői Kriesch Aladár, – Nagy Sándorral.

Sz. Kürti Katalin: Bakoss Tibor (1868-1950).

Hajdú-Bihari Napló, 1984. márc. 10.

Olgyay [ ], építeni

L. Borbíró Virgil

Korompay György. Az 1930-as és 40-es évek - 10-12
városi pítése hazánkban

Magyar
Építőművész. [

Bn. 1983 83/2

Olgyay [ ] építén

L: Jeges Ernő

56.57

Terkai A – Dévényi T: Keresbedelmi kultúra a 30-as években

Magyar Építőművészet Bp. 1983

83/2

Olgyay Viktor, épített

L: Cserba Dezső

Polónyi Károly: A Duna-part változásai

12-24

Magyar

Építőművészet Bp. 1983

8313

Olgyai Viktor festő-grafikusművész (1890-1929).

Dobi Oláh István 1910-12 között Szolnokon töltötte nyarait. Itt és a főiskolán ismerkedett meg a sokszorosító grafikai technikákkal Olgyai Viktor irányításával mellett.

Sz. Kürti Katalin: Dobi Oláh István.
Hajdú-Bihari Napló, 1983. dec. 10.

Olgyai Viktor, grafikus- és festőművész a fiatalon, tragikusan meghalt Vaddász Endre, a képzőművészeti Főiskolán Glatz Oszkár és Olgyai Viktor tanítványa volt.

Sz. Kürti Katalin: Nyolcvan éve született Vaddász Endre. Hajdú-Bihari Napló, 1981. júl. 15.

Olgyai Viktor

/1870-1929/ a főiskolán oktatott ,munkássága nyomán igen magas szinvonalat ért el a rézkarcolás.

Uj tükör 1979/25/3

P.Szabó:Magyar Grafika I.

Olgyai Viktor
98. 17. sz.
158. 8.
(L. A.; kerdem nem tehetem bele)

I. évf. Budapest, 1898. november 27. 17. sz.

Műcsarnok

Az Országos Magyar Képzőművészeti Társulat lapja.

Megjelenik	Szerkeszti	A társulat tagjai ezt a lapot
minden hó elsején.	Ambrozovics Dezső titkár.	ingyen kapják.

Műterem-látogatás.

A magyar művészet állapotainak szomoru voltáról elmélkedvén, e lapok nyolcadik számának a vezércikkelyében röviden rámutattunk a művészek és művásárló közönség közt való érintkezés fogyatékosságára, melynek kétségkivül nem kis része van abban, hogy kiállításainkon a művásárlás a lehető legszerényebb körben mozog. Ugyanakkor annak a meggyőződésünknek is kifejezést adtunk, hogy egy kis közeledés, csak valamicskével gyakoribb és bensőbb érintkezés *mind a két félnek és velük együtt a magyar művészetnek is csak előnyére válnék.*

És ez nagyon természetes.

Azok között, akik egyáltalában nem, vagy csak látásból, hallomásból ismerik egymást, nem fejlődhetik ki a benső vonzódásnak, a lelki rokonságnak az a finomabb, szellemi kapcsolata, mely kell, hogy egy kor művészetének két fő faktorát, az *alkotó művészeket* és a *művásárló közönséget* összefűzze.

A mi közönségünk előtt a művészek világa minden tekintetben ösmeretlen terrénum, amelyet oktalan előitéletek és hagyományos pletykák porladó tégláiból épült valóságos kinai fal választ el a nagy társadalom szellemi-, és társaséletének a szinterétől.

Olykor-olykor, ellenőrizhetetlen forrásból kósza hirek kelnek szárnyra, melyek fantasztikus történeteket és a rosszakarat vagy a szenzáció-hajhászat rikító színeibe mártott leírásokat adnak szájról-szájra a művészek léha könnyelműségéről, féktelenül szabados gondolkodásra való életéről, a komoly munkától való irtózásáról s több eféle tulajdonságairól.

Ezek az ismeretlen eredetü és a bohémvilág szinte szálló igékké vált hagyományainak csillogó rongyaival fölcicomázott leírások a kellő ékesenszólással föltálalva persze éktelen fölháborodást keltenek a szigoru erkölcseikkel hivalkodó nyárspolgárok szürkén léniázott lelkében, akik magukra keresztet hányva legyőzhetetlen műellenszenvvel fordulnak el és riasztanak el másokat is a művészektől, akik úgyszólván a társadalmon kívül és — legalább *szerintük* — rettenetes dolgokat sejtető misztikus homályban élnek és uram bocsáss! — talán még az ördöggel is cimborálnak!

Pedig azok, akik közvetlen érintkezésből ismerik a művészek világának a kulissza-titkait, bizonyságot tehetnek róla, hogy a művészekről és rettenetes viselt dolgaikról közszájon forgó szóbeszédek nem egyebek *üres legendáknál*, amelyek mögött a valóságban, komoly törekvés, fáradhatatlan és kitartó munka, legtöbbször a létért folytatott elkeseredett küzdelem és emellett jókedv, vidámság és egészséges humor lakozik, mind olyan tulajdonságok, amelyek nem megvetést és kicsinylést, hanem *elismerést* és *meleg rokonszenvet* érdemelnek

A mi közönségünk, mely csak a gazdátlan pletykák torzító szemüvegén keresztül pillant be olykor-olykor a művészek közé s melynek halvány fogalma sincs a művészi pálya vérfakasztó töviseiről, a művészi alkotás gyötrelmeiről s a művészi törekvéseknek elementáris forrongásáról,

egy-egy kiállítás falain is csak a befestett vásznat, a keretet, az anyagot látja, anélkül, hogy az illető művészek lelkivilágába bepillantva, ideáljaikat megismerni, törekvéseiket méltányolni, hangulataikat átérezni és alkotásaikat kellőképpen megérteni tudná. Nem is szólva arról, hogy a közönség legnagyobb részében nincs meg az a finom disztingváló képesség, mely a műalkotást az illető művész voltaképpeni vagy képzelt egyéniségétől elválasztani tudná, aminek azután az az eredménye, hogy a művészeknek előtte ismeretlen kasztja ellen táplált ellenszenvét és előítéleteit magukra a kiállított művekre is átviszi s ezen a réven is már bizonyos elfogultsággal eltelve jár-kél a szobrok és festmények között, melyeknek némaságukban is ékesenszóló nyelvét nemcsak megérteni, de még csak megsejteni is képtelen.

Pedig ennek a helyzetnek a visszásságát, másutt úgy a művészek, mint a művészet barátai minden korban és minden időkben fölismerték s míg az előbbiek minden módon iparkodtak maguk és munkálkodásuk számára a legnagyobb nyilvánosságot biztosítani, addig az utóbbiak siettek megadni a művészeknek az őket joggal megillető társadalmi poziciót, úgyannyira hogy például a renaissance idejében királyok, pápák, hercegek és főranguak egyaránt büszkék voltak egy-egy kiválóbb művész barátságára.

Így volt ez régen és így van ma is mindazokban az országokban, ahol a művészet igazán virágzik, csak minálunk tapasztaljuk mindennek éppen az ellenkezőjét.

Nálunk a művészeknek, mint testületnek, mint céhnek egyáltalában nincs meg az őket megillető társadalmi állásuk, aminek oka részben a társadalom betegesen arisztokrátikus irányu fejlődésében, részben pedig a művészek nagyrészének teljes visszavonultságában keresendő.

Igaz ugyan, hogy sokkal szebb volna, ha ennek a fonák helyzetnek a megváltoztatására a társadalom vezető elemei tennék meg a kezdeményező, a közeledő lépést, de azért a művészeknek sem kellene visszariadniok attól, hogy szépszerével alkalmat adjanak a művészet iránt érdeklődő közönség ama részének, melyet a művészek félreismerése vagy esetleg az álszemérem tart vissza, a közeledésre.

Távol áll tőlünk azt kivánni, hogy a művészek tán betolakodjanak olyan körökbe, ahol őket nem szivesen fogadják, vagy állandóan úgyszólván nyilt házat vigyenek a műtermeikben, annál is inkább, mert — hogy egyebet ne említsünk — a a társas élet tulságos kultusza csak elvonná őket a komoly munkától, aminek megint csak a művészet vallaná kárát. De igenis szeretnők, ha ezen a téren követnék a külföld nevezetesebb metropolisaiban élő művészek példáját, akik hetenkint egy bizonyos meghatározott napon, mely reájuk nézve természetesen a pihenés napja, megnyitják műtermeiket barátaik, ismerőseik, sőt a nagyközönség előtt is, melynek ilyenformán alkalma nyilik a legkiválóbb művészi alkotások szülőhelyét meglátni s az illető művészekkel való személyes és barátságos érintkezés útján őket megismerni, magukban pedig a művészet iránt való érdeklődést fokozni és az izlést fejleszteni. Azt hiszszük, nem tévedünk, ha azt mondjuk, hogy — nem is szólva a műteremlátogatás intézményének izléstfejlesztő és nemesitő hatásáról, — a külföldön nem egy művész van, aki egy-egy ilyen műteremlátogató mecenásnak köszöni anyagi boldogulását és egész karriérjét, mert hiszen csak természetes, hogy művész és műbarát sokkal gyorsabban és jobban megértik egymást a műterem intimebb levegőjében és a személyes érintkezés közvetlen hatása alatt, mint a rideg kiállítási termek vásári zajában.

Nálunk eddig egyedül *Benczur* Gyula, a mesteriskola igazgatója követi a külföld példáját és minden szerdán délután szivesen látja műtermében az érdeklődőket. De megvagyunk róla győződve, hogy ha

művészeink közt ez a szép szokás általánossá válnék, a közönség és a művészek közt fönnálló félreértések és előítéletek a műbarátok szeretetteljes közvetítésével csakhamar elsimulnának a művészeket és a művásorló elemeket elkülönítő választófalak ledölnének s a közönség, eleinte tán puszta kiváncsiságból, később azonban komoly érdeklődésből és rokonszenvből mind gyakrabban keresné föl a műtermeket, szivesen látná társaságában a művészeket, akik ilyenformán a nagy publikum közönyös táborában a művészet ügyének, vagyis a saját ügyüknek apostolává, a műszeretet terjesztőivé s a müizlés fejlesztőivé válhatnának. Ennek pedig a művészekre nézve első kézzel is fogható eredménye az lenne, hogy a műtermek festőállványairól nem egy mű hamarosan megtalálná az utat egy-egy ujdonsült műbarát lakására, akinek a kiállításokon tán soha sem jutott volna eszébe képet vásárolni

Mert hiába, a festőállványról való képvásárlásnak tán éppen olyan csábító ingere van az emberre, mint a fáról való gyümölcsevésnek. Frissen és harmatosan a fáról szedve, még az is beleharap az almába, aki különben nem éppen barátja a bűnbeesés ősrégi szimbolumának!

Albatrosz.

Válasz az „Okiratos válaszra".

Világba fujta újra Hock, a nagy reformátor, az igénynélküli és önzetlen azt, hogy ama csodabalzsam egyedül csak nála kapható, amelylyel a magyar művészet sebeit meglehet gyógyítani!

Kétségbeesetten kiáltoz: »Szózat a közönséghez! halld, ón közönség! . . . mert ha nem hallod meg ezt az utolsó szót, lélekzetem kifogy s nagy reform-terveim összezsugorodnak, mint a léket kapott léghajó.«

Bizony szétpukkadt, s pedig oly annyira, hogy azt még a „Szózat a közönséghez« és a művészi reformnak nevezett *levegővel* sem lehet újra fölfujni.

Beteljesült tehát az, amit én már abban a levelemben, amelyet tíz hó előtt megírtam Hocknak, amelynek tartalmát a legkörmönfontabb módon, de sikertelenül próbálja ellenem fordítani s amelyben egyebek között a következőket írom: »*Azzal, képviselő úr, hogy ön támadásait igaztalanul intézte, bizalmatlanságot keltett minden további eljárása iránt.*

Megírtam, hogy Hocknak lelkéből hiányzanak a tiszta intenciók, épp ezért jellemzi a »Magyarország«-ban megjelent cikkeit és »Müvészi reform«-ját az az undorodást keltő, illetlen és eléggé el nem itélhető hang. Én ezért írtam *tiz hó előtti* levelemben: *Tiszta felhőből csak harmat hull, de sár soha.*« Továbbá: »*Ön igaztalanul, hamis információk alapjára építette támadásait!*«

És éppen csakis ezért bukott is el, mert lábaival *nem az igazság talajára állott.* Hock *bukása ma kétségtelenül bekövetkezett.*

A Hock iránt tényleg létező bizalmatlanság pedig, amelyre már többször említett levelemben céloztam, most fényes visszautasításban lelte, az alább közlendő aláírási iv tanusága szerint, a befejezését.

Nagyméltóságu Miniszter Úr!
Kegyelmes Urunk!

Mély hódolattal járulunk Nagyméltóságod elé, hogy tudomására hozzuk, miszerint mi alólirott magyar művészek magunkévá tesszük Ujváry Ignácnak a *Műcsarnok* cimü szakújság 15-ik számában megjelent közleményét, melyben visszautasítja Hock Jánosnak avatatlan reformátoroskodását művészeti ügyeinkben és igazságtalan támadásait, helyeseljük Vágó Pálnak ugyancsak ez ügyben Nagyméltóságodhoz írt levelét.

Bízva Nagyméltóságodnak fenkölt szellemében és bölcs belátásában, maradtunk

Budapesten, 1898. november 15-én.

Nagyméltóságodnak kész szolgái

Aláírva: Lotz Károly, Schulek Frigyes, Ebner Lajos, Strobl Alajos, Tornai Gyula, Zala György, Bruck Miksa, Telepy Károly, Dudits Andor, Márk Lajos, Grünwald Imre, Tahi Antal, Szenes Fülöp, Ipoly Sándor, Kende István, Szlányi Lajos, Horti Pál, Holló Barnabás, Mihalik Dániel, Stetka Gyula, K. Kovács László, Kallós Ede, Innocent Ferenc, Olgyay Ferenc, Pártos Gyula, Várdai Szilárd, Szécsi Antal, Teltsch Ede, Karvaly József, Bezerédi Gyula, Jankovics Gyula, Zemplényi Tivadar, Havranek Ferenc, Nadler Róbert, Hegedüs László, Basch Gyula, Knopp Imre, Jendrássik Jenő, Ábrányi Lajos, Kimnach László, Kann Gyula, Both Menyhért, Kriesch Aladár, Lechner Gyula, Spányik Kornél, Karlovszky Bertalan, Koszkol Jenő, Ürmösi Sándor, Tull Ödön, Koszta József, Neogrády Antal, Polgáry Géza, Tolnay Ákos, Basch Árpád, Vaszary János, Fadrusz János, Glatter Ármin, Bihari Sándor, Németh Lajos, Kéméndy Jenő, Peske Géza, Vágó Pál, Pataky László, Paur Géza, Erdőssy Béla, Kovách Géza, Papp Sándor, Lóránfi Antal, Morelli Gusztáv, Mátrai Lajos, Feichtinger J. G., Benczur Béla, Balló Ede, Székely Bertalan, Eisenhut Ferenc.

Mióta első cikkemet a »Műcsarnokban« megírtam s le nem rontható tényekkel *bizonyítottam* be azt, hogy Hocknak egyáltalában igazat adni nem lehet, hogy föllépése az önzésből és boszuból indult ki, hogy reformtervei haszontalanok, azóta ő már három cikkben igyekszik ezen támadás ellen védekezni — de mindhiába!

Egyetlenegy állításomat sem bizonyítja, az én állításaim közül egyet sem tud megcáfolni, vagy csak meg is ingatni.

Komoly érvelés helyett föllépésének igazolására folyton az Isten nevét hívja tanuságul, a mivel még a legistenfélőbb ember sem tekinthet egy ilyen polémiát a *maga javára* eldöntöttnek.

Érveinek gyöngesége és erőtlensége legutóbbi (nov. 24-iki) cikkében éri el tetőpontját, a mikor állításainak bizonyítására újra meg újra előhozakodik, immár szállóigévé vált *igénytelen önzetlenségével*, amelynek méltánylására és hangsulyozására — ha ugyan megérdemli — elvégre nem ő, hanem mások volnának hivatva.

Ezenkivül előszedi háromnegyed év előtt hozzá intézett levelemet, amelyből mindazok előtt, akik azt figyelmesen elolvassák, mindössze csak az tünik ki, mint igazságszerető ember s neki lovagias ellenfele, már akkor megmondottam, hogy érdemei dacára, amelyeket február 15-iki képviselőházi beszédével szerzett s amelyeket én annyira méltányoltam, hogy meg is köszöntem neki, elérni semmit, használni pedig vajmi keveset fog, mert azok után az Isten szolgájához nem méltó piszkolódások és rágalmak után, melyek akkoriban a »Magyarország«-ban láttak napvilágot, s a melyeket Hock »*Művészeti reform*«-jában újra ismételt, — csakis *bizalmatlanság* az, amit vele szemben minden művész érez és érezhet.

S ime, az idők folyása igazat adott nekem, ami az én kezemben és a közvélemény szemében, azt hiszem, a legmegdönthetetlenebb érv Hock János egész művészeti működése ellen.

Tíz hónappal ezelőtt Hock Jánoshoz írt levelem tartalmát ma is vallom, mert az ő érdemeiből levonni semmit sem akarok.

A kommentárokkal való részletes foglalkozást azonban itt a *Műcsarnok*-ban teljesen feleslegesnek tartom; mert a történtek után meg vagyok róla győződve, hogy Hock mindenkor csak úgy elfogja ferdíteni minden szavamat, mint ahogy elferdítette s célzatosan a saját ügyének támogatására fölhasználni próbálta már többször említett levelem tartalmát.

De egyet nem hallgathatók el.

Hock a közzétett levél egyik passzusa után a következőket írja:

»*Itt jön levelének az a része, amelyet Ujváry úr tudtával és beleegyezésével kihagyott, mivel közéletünk egyik nagy tekintélyét támadja.*«

Ha Hock képviselő úr ilyen kommentárral lát el oly passzust, amelynek *elhagyására engem fölkér* és én ezt lojálisan elfogadom, mert ennek közlése *neki kellemetlen*, akkor kérdem lovagias eljárás-e ez erre külön kommentárral felhivni a közvélemény figyelmét?

Ezen *kvalifikálhatatlan fogás* feljogosit engem arra, hogy ezt itteni nyilatkozatomban közzé tegyem.

Ez a passzus szól Ő Eminenciája Vaszary Kolos hercegprímásról, aki a Millénium alkalmából egy történelmi képet rendelt meg Szt-István életéből (a kép kívánt nagysága 8 méter magas, 4 méter széles volt) s erre tiszteletdíjul 1000 forintot ajánlott föl.

Hol itt a támadás?

Csak azt jegyzem még meg, hogy a *klikk* épp oly sokszor hangoztatott szava az ő védekező cikkének most is, mint az »igény nélkül és önzetlenül« egymás mellett szépen meghuzódó kijelentés. Egyik épp oly igaz, mint a másik. Semmi tekintetben *érveket* nem helyettesíthet.

Ami pedig azt a kijelentését illeti Hocknak, (lásd Budapesti Napló 18-ik számában): »Hivatkozom Ujváry Ignác úr levelére, melyben ezeket írja: *A magyar művészet a millenáris kiállításon botrányos stílány művekkel volt képviselve. Szégyenleni kellett érette magunkat.*«

Ezt a Hock által közzétett levelemben nem találtam meg, amiről egyébiránt a Budapesti Napló nov. 26-iki számában közzé tett »Nyilatkozatom« tanuskodik, tehát azt, hogy Hock az én levelem tartalmát szándékosan és céltudatosan félremagyarázta, ezentúl is fentartom.

Aki pedig tudni akarja azt, hogy Hock János miért írta most legutolsó cikkében (Budapesti Napló, nov. 24) *Szózat a magyar közönséghez*, annak egyszerü oka a fennebb közölt aláírási iv, mert ha ez ma nem volna, akkor neki cikkét igy kellene irni: *Szózat a magyar művészekhez!*

Hocknak bizonyára az az ellenvetése lesz, hogy ezen ívre nincs minden magyar művész aláírva.

Tökéletesen igaz!

De ugyan kérem igen tisztelt képviselő úr, hány művész van az ön »Művészi reform«-ja alá jegyezve?...

Kik ama művészek, akik az ön hátvédjére,

csak az ön jeladására várnak, hogy diadalmasan törjenek elő a *rongyos ponyvával elakasztott ragyogó napfénybe* és kiálthassák: Mi vagyunk! Mi vagyunk! — Mivel pedig tudjuk, hogy a jeladás régen és igen sokszor megtörtént Hock részéről s láttuk, hogy minden jeladás egy ujabb fölsülése a *nagy reformátornak*, a hátvéd napról-napra fogyott és ő, az »igénynélküli és önzetlen« egyedül áll abban a pusztaságban, amelybe saját maga száműzte magát.

Ezek után nyugodtan bízom a közvéleményre, annak a megítélését, *hogy kettőnk közül melyik az, akinek a köztéren hitelre méltósága és nyilvános szereplése, ezek után nem lehet.*

*

Most pedig nyugodtan teszem le a libatollat s előveszem az ecsetet ismét, mert magyar művészetet nem Hock reformterveivel, hanem csakis az ecsettel fogunk teremteni!

Mélyen tisztelt kollegáim, magyar művészek! Gondoljuk meg ezután komolyabban és válasszuk meg higadt megfontolással *apostolainkat*, mert félek, hogy még gyakran meg fog történni velünk, hogy *apostolok* helyett *csizmadiát* fogunk.

Ujváry Ignác.

Állandó művásár.

Mintha új, mozgalmas idők következtek volna el! Mohón hallgatom, mikor ez is, amaz is — laikus — képzőművészetről beszél. Boldog Isten, hát elkövetkezett végre, divatba jött nálunk a képzőművészet?

Talán igen.

Mert — rosszakarat nélkül szólva — nem hiszem, hogy *Hock* János idézte föl e mozgalmas időket, hanem úgy jöttek azok, maguktól, mint az »idők« jönni szoktak. Legalább bennem, a Képzőművészeti Társulat egyik legszerényebb, de érző és gondolkozó tagjában, már régen zsongtak azok az ideák, melyeknek most a brüsszeli nemzetközi kongresszus, *Wlassics* miniszter legújabb, bölcs rendeletei s a mi kicsiny, de helyes, tartalmas *Műcsarnokunk* reális alakot adtak. Nem kétlem, hogy más, nálamnál jelesebb elmékben is régen zsongtak, részben ki is forrtak a »képzőművészet népszerüsítésének« ideái. Erre vall az is, hogy ez ideák egyikét, az állandó művásár eszméjét legújabban, éppen e mi lapunk egyik előző számában *Fodor* József dr., a budapesti egyetem tudós tanára, vetette föl. Az ő cikke volt a közvetetlen ok, hogy a társulat kiállítási bizottságának javaslatára az igazgatóság magáévá tette az állandó művásár eszméjét s hogy azóta már a »művásárszabályzat« is munkában van.

Talán nincs még ma késő, a szabályzat kidolgozása közben az igazgatóság nagybecsü figyelmét egyre-másra tiszteletteljesen fölhívnom. A bátorságot ehez onnan veszem, hogy én is egy vagyok a nagyközönségből, márpedig a *művásár a nagyközönségnek készül*, mint ezt a »művészet népszerüsítésének« nagy elve követeli.

Kérjük pedig mi, nagyközönség, hogy az állandó művásár ne legyen valamelyes tárlat, verniszázs, díjak, hirlapi kritika, büffé és katonazene nélkül, sok nagy teremben, kevés odavetődő, avagy csak a venni szándékozó közönséggel és a rendes, vagy akár mérsékelt belépődíjjal. Hanem legyen az csakugyan *vásár*, amelyre szabadon, vám- és helypénz nélkül eljárhasson mindenki, ha vevő szándéka van, azért, hogy vegyen, ha nincs vevőkedve, azért, hogy megjöjjön a kedve.

Eredetileg, mikor a *Nemzeti Szalon* Kossuth Lajos-utcai »állandó művásárcsarnokába« föllföljártam s a néptelen szobákban, rég ott függő képek előtt álldogáltam, akkor az a gondolatom támadt, hogy a Szalón vásárcsarnokát le kellene vinni az emelet zárt szobáiból a földszintre, valami boltba, ki az utcára, ahol az emberek járnak, hol a többi kereskedés is van. S valóban, ha a Képzőművészeti Társulat csakugyan az Olimpus, a Nemzeti Szalón pedig a mindennapi kenyeret adó forrás volna, mint ez utóbbinak alelnöke óhajtja, akkor kétségtelenül a Szalonnak kellene ezt a műáruskereskedést megnyitnia. Minthogy azonban a Szalón mostanában aligha bérel a képeinek drága boltot s minthogy az állandó művásár szerzése a Képzőművészeti Társulatnál is napirendre került, tehát *nyisson a Társulat kereskedést!* Pénztára mindenesetre megbírja a legmagasabb boltbért is, mely egyébként csak első időkben fog kockázatos befektetésnek látszani, később, egy-két év multán, közvetetlenül is, közvetve is, sok-sok csatornán, bizonyosan megtérül búsásan. Mert csak boltban lesz *vásár*, a belső város valamely népes utcájában levő nyilvános boltban, amelynek sok kirakat-ablaka van, teli képpel valamennyi ablak, tájképpel és életképpel, olaj- és vízfestésüvel, kisebbel és nagyobbal, olcsóval és drágábbal, hogy valaki arra megy, mind benézzen az ablakon, hogy kiválassza magának, hogy *megszeresse* s aztán meg is vegye a kedvére való képet. A városligeti csarnok termeiben rendezett művásár ellenben csakúgy

kudarccal fog járni, mint a Nemzeti Szalóné járt; mert a hosszu Andrássy-ut végére ritkán vetődik ki, főképp télen, a gyalogjáró nagyközönség, tehát meg sem láthatja az épp ő reá várakozó képet, tudomást sem vehet az egész művásárról.

A második kérésünk az, nekünk, laikusoknak, hogy minden képre rá legyen írva a *szabott ár*. Üljön össze rövid időközönkint néhány pártatlan úriember — talán a társulat kiállítási bizottságának személyesen nem érdekelt tagjai közül — s az időközben beérkezett műveket szemre véve, szabják meg mindeniknek az árát. Ismételtem, hogy ez a megszabott ár, — melyen alul senki abból a kereskedésből ki ne vihesse a szobrot vagy képet — legyen kiírva minden eladó darabra s azt mi *leolvas hassuk a kirakat üvegén keresztül*. Hogy állván az ablakban, jól megnézhessük a portékát, melyet meg akarunk szerezni, hogy nyugodtan, ismételten számot vethessünk a a lelkünkkel és zsebünkkel.

Megengedem, hogy ez a kérés naiv és mosolyra indítja a szakembert. Mi azonban nem vagyunk szakemberek, legalább ez idő szerint még nem, hanem vagyunk csakugyan naivak s szégyenlősek és gyanakvók, szóval magyarok vagyunk e téren. Nem is annyira a pénzt sajnáljuk mi, mint inkább a szégyent valljuk, ha buzgó készségünkben megveszünk egy képet vagy egy szobrot — méregdrágán. S hitemre, nem csupán tudatlanságunk tesz ilyenné bennünket, hanem az életben szerzett tapasztalataink is. Mert nemcsak azt halljuk, hogy nálunk minden képzőművészeti termék ára fölöttébb nagy a külföldiekéhez képest, hanem azt is tudjuk, hogy hivatásos művészemberek is *hihetetlenül sokat »engednek«* egy-egy képük vagy szobruk első árából. Hogy valóságos »műárust« életünkben még nem volt alkalmunk látni, hogy megállapodott árakról szó sem lehet nálunk, erről, valamint a tucatképekkel szerteházaló, kétes ügynökökről említés se tétessék.

A képzőművészeti társulat minden gyanun fölül álló vásáros boltja s a három áratszabó úriember tehát nagy hálára kötelezne első sorban minket, vevőket, azután az eladó művészeket (akiknek különben joguk volna a szerintük túlságosan olcsó eladás elől műveiket visszavonni), továbbá a társulatot, nemkülömben az egész magyar mívelődést. Fáradságukért esetleg rendes évi honoráriummal tisztelhetné meg őket a Társulat, mely közvetítés fejében az eladó művészektől százalékot szedhetne. A havi 5 vagy 10 forintos részletekre való eladást, biztosíték ellenében s kamatfizetés mellett, igen életre való dolognak kell tartanunk, mihelyt arról van szó, hogy a vásáron csakugyan vásárolhasson mindenki, az olyan is, kinek ízlése s műveltsége van, de pénze kevés.

Bevallom, hogy mindkét kívánság különösnek, hogy úgy mondjam, demokrata ízünek tetszhetik. De legyen szabad figyelembe ajánlanom, hogy a világszerte vallott cél: a művészet népszerűsítése, a művészet számára való megnyerése a tömegnek, a »démosznak«. Ha pedig ez a cél, akkor, ugyebár *nem szabad idegenkednünk a hozzá vezető »demokrata« eszközöktől sem?* *K. K.*

Modern metszetek kiállítása.

Kétszáznál több modern metszet kiállítása nyilt meg pénteken az *Országos Képtárban*. A rendezők dicséretére legyen mondva, jól megválogatott gyűjteményt állítottak össze, amely tömör és teljes képét adja a legújabb magyar, svájci, osztrák, német, dán, svéd, angol, amerikai, hollandi, belga és francia rézkarcnak és mellékesen a litografiának is. Szükség volt erre a kollekcióra, mert úgy a rézkarc, mint a litográfia az utóbbi években oly művészi magaslatokra emelkedett, amilyenekről közönségünknek fogalma sem lehetett, mert hisz a mi könyvkereskedelmi forgalmunkban alig akadni elvétve egy-egy grafikai műlapra, műkereskedéseink pedig nincsenek. A magyar közönségnek tehát ujdonság ez a szép sorozat. Megtanulja belőle, hogy ez a két teknika ma nem pusztán reproduktiv természetü, azaz nem csupán más teknikáju műnek sokszorosítására való, hanem talpig önálló s új nyelven szólaltatja meg a művészt. Nálunk a kiállítás tanusága szerint csak néhány mívelője van a rézkarcnak, nevezetesen: *Doby* Jenő, *Pap* Henrik, *Olgyay* Viktor (az első, aki rézkarc-albumot adott ki Magyarországon), a korán elhunyt *Aranyossy* Ákos, *Strassgürtl* Károly, *Rippl-Rónai* József, *Rauscher* Lajos, akikhez *Paczka* Kornélia csatlakozik, mint az algráfi teknikájának kitalálója és jeles művelője. A külföldön azonban nagyszerűen fejlődött a rézkarc. Amióta a romantikus kor sematikus rézmetszeteit fölváltotta a szabad karcolás, Franciaországban és Németországban a legjelesebb művészek új életet öntenek a Rembrandt óta jóformán elfeledett teknikába. Különösen a germán népek foglalták le maguknak s emelték teljesen önálló művészi nivóra. A franciák közt is akad ugyan temérdek ügyes karcoló, (például ezen a kiállításon *Helleu*, a fantasztikus, bizarr *Rops*, *Rafaelli*, akinek

színes rézkarc kisérletét inkább játékszámba vesszük, *Méryon* és *Meissonier*) de csak a germánok közt akadunk olyan mesterekre. akik egy egész művészi élet tartalmát kiöntik rézkarcaikra. Ezen a kiállításon azonban nem éppen a németek imponálnak nekünk leginkább, mert egy részük, még pedig a legjava, irodalmi tartalmat akar belevinni lapjaiba. Így első sorban Max *Klinger*, akinek nagyszerü ciklusai (az eredetiben majdnem 300 lap) egy töprengő Faust-lélek megnyilatkozasai. Ő irodalmi és zenei témákat fordít le a rézkarc nyelvére, vagy elvont bölcselkedésnek akar vonallal, tónussal kifejezést adni (pl. a halál ciklusa). Sok német kollégájánál a szorgalomnak majdnem annyi az érdeme, mint a tehetségnek. Szabadabb és festőibb problémákat old meg a finom és erőteljes *Stauffer-Bern, Boehle, Greiner*, míg *Koepping Unger, Vogeler* s mások szigorúbbak s szinte belemerülnek a teknikai tökélyükbe. Szabad és erőteljes, széles vonásu a svéd *Zorn;* kiválóan temperamentumos *Dake, Graad van Roggen* és *Guiette*, megannyi németalföldi, akik nagyobbára tájképeket karcolnak. Meglepők az amerikai *Parrish* és *Whistler* rézkarcai, nagyszerü erő és hangulatosság van a skót *Strang*, finomság és bámulatos készség *Cameron* és az öreg *Seymour* műveiben. A litografiát különösen *Thoma* képviseli, nékünk kevésbé szimpatikus, szinte vaskos kompozicióival, amelyek sötét foltokká válnak a kacér, szinte incselkedő francia színes litografiák mellett, amelyeket *Lunois* állított ki. E rövid néhány sor korántsem meríti ki az érdemes gyűjteményt, amelynek minden egyes darabja leköti figyelmünket. *L—a.*

Pályázati hirdetés.

Szeged város tanácsa fölkért bennünket a következő pályázati hirdetés közlésére:

Azon alkalomból, hogy ő felsége elhatározta, miszerint hazánk történelmének tiz kimagasló alakja emlékére, udvartartása költségeinek terhével szobrot emel, Szeged sz. kir. város közönsége 20,000 koronás alapítványt tett.

1. Ezen alapítvány 1000 korona évi kamataiból álló ösztöndíj elnyerésére, vallás különbségre való tekintet nélkül oly szegedi születésü ifjú tarthat igényt, ki a képzőművészet valamely ágában magát magasabb fokban kiképezni óhajtja.

2. Folyamodó pályázati kérvényében szegedi születését s eddig végzett tanulmányait igazoló okmányokon kivül, a festői szakot illetőleg vázlat könyvét s ezenkivül egy a képesség és hivatottság bizonyos fokát tanusító előrehaladottabb, eredeti tanulmánymüvet, a szobrászi szakot illetőleg pedig, egy általa készített eredeti mintázatot bemutatni tartozik.

3. A pályázati kérvényben folyamodó jelezni tartozik, hogy mely akadémián vagy mely mester iskolájában kivánja tanulmányait folytatni; az ösztöndíj elnyerése esetén e tekintetben később beálló változások Szeged sz. kir. város tanácsánál bejelentendők.

4 Az ösztöndíj mindig csak egy évre adományoztatik, amennyiben az adományozott haladását, az illető műintézet vagy mester bizonyítványával igazolja, kérelmére az meg két évre, de mindig évenkint meghosszabbítható, három éven túl azonban az alapítvány jótékonyságában senki sem részesülhet.

A fentebb jelzett okmányokkal fölszerelt pályázati kérvények Szeged szab. kir. város tanácsához címezve f. évi december hó 3 ik napjának d. u. 5 óráig nyujtandók be.

Szeged, szab. kir. város tanácsának 1898. évi november 17-én tartott üléséből.

Pálffy, polgármester

Művészeti hírek.

— **A téli kiállítás** anyaga immár teljesen el van rendezve a városligeti új műcsarnokban. A karácsonyi kiállítás a IX-ik teremben, az ismétlő-kiállítás pedig a XII-ik teremben és a zenekari emelvénytől balra eső köriv-alaku teremben lesz elhelyezve. A rendes téli kiállításon összesen 137 magyar művész 350 művel vesz részt, amelyek közül 315 festmény és 35 szobormű. A kiállítás elrendezését a kiállítási bizottság fölülbirálata alapján már az igazgatóság is jóváhagyta, úgy hogy most már csak a termek dekorálása és a velumok elhelyezése van hátra, ami legkésőbb hétfőig szintén befejeződik. A kiállító művészek hétfőre, *november 28-ikára* kaptak meghivót műveik firniszelésére. A sajtó képviselőinek szánt meghivások keddre, november 29-ikére szólnak és már szintén szétmentek. Ezek a meghivók a november 30-ikán tartandó ünnepélyes vernissage-ra is érvényesek, amikor csakis a társulat tagjai és meghivottak nézhetik meg a kiállítást ingyen. A nagyközönség a vermissage napján személyenként *két forint* belépődij mellett tekintheti meg a téli kiállítást, melyet *Wlassics* Gyula dr., m. királyi vallás- és közoktatásügyi miniszter szerdán, november 30 ikán fog ünnepélyesen megnyitni. Az ünnepélyes megnyitásra társulatunk igazgatósága körülbelől 600 meghivót küldött szét irodalmi, művészeti és közéletünk kitünőségei közt, akik közül bizonyára a legtöbben meg fognak jelenni, hogy a megnyitás ünnepélyes aktusának a jelentőségét és fényét emeljék. A kiállítás a nagyközönség számára csütörtökön, december hó elsején nyilik meg. Ugyanaznap lesz a m. kir. honvéd zene *első*

sétahangversenye is, amelyen minden látogató izléssel kiállított műsort fog kapni *ingyen*. Ajánljuk a közönség figyelmébe a *műsor* belső oldalát, amelyen a társulatunkba való belépés módozatainak s a tagok jogainak és kötelességeinek rövid ismertetésén kivül egy-egy szelvényt is alkalmaztunk, mely kitöltve, aláírva és a jegypénztárnál elhelyezett szekrénybe dobva tagsági belépési nyilatkozatul szolgál. November 30-ikára már a *30 krajcáros* »Képes Tárgymutató« is elhagyja a sajtót. Negyvennyolc művészi illusztráción kivül, a kiállító művészek név- és lakjegyzékét, az eddig kitüntetésben részesült művészek lajstromát, a legutóbbi tagsági sorsoláson nyertesek névsorát, az új műcsarnok tervrajzát és a sorsolási szabályzatot fogja tartalmazni. A kiállításon a belépőjegyek ára — úgy mint eddig is — *egy korona* lesz.

—

— **Vernissage-lakoma.** Életrevaló eszme megvalósításán fáradoznak most a budapesti művészek, ami ha sikerül, egy csapással közelebb fogja hozni egymáshoz a közönséget és a művészeket. Szerdán, november 30-ikán este 8 órakor ugyanis a *Royal*-fogadó nagytermében ünnepelyes *vernissage lakomát* rendeznek, amelyre a művészeken es családjaikon kivül, a vallásminisztert, a sajtó több kiváló képviselőjét, a társadalom előkelőségeit, valamint társulatunk tagjai közül is sokakat meghivnak. Kivánatos volna, hogy a meghivásnak minél többen engedjenek és az ezt sikerével buzdításul szolgáljanak a művésznek arra, hogy a közönséggel való társas érintkezést ezentúl intenzivebb úton kultiválják, aminek csakis jó eredménye lehet.

—

— **A Baross-szobor leleplezése.** Vasárnap, november hó 20-ikán délelőtt 11 órakor leplezték le a keleti pályaudvar előtt lévő parknak a Kerepesi-út felé eső szögletében *Baross* Gábornak, az első magyar kereskedelmi miniszternek ércszobrát, mely *Szécsi* Antal szobrásznak első nagyobbszabásu alkotása. A leleplezési ünnep első pontja a szoborbizottság elnökének, *Podmaniczky* Frigyes bárónak a megnyitó beszéde volt, utana pedig *Brázay* Kálman, a végrehajtóbizottság nevében beszélt *Dániel* Ernő báró kereskedelmi miniszter beszéde következett ezután, miközben lehullott a lepel a szoborról s ott állt a közönség előtt *Baross* Gábor ércszobra, amint a *Közlekedés* szimbólikus alakja koszorut nyujt neki. Másik oldalán az *Ipar* ércalakja áll munkára készen. Dániel báró beszéde után még *Ludvigh* Gyula, a magyar államvasutak elnök-igazgatója mondott beszédet, ismételten kiemelve Barossnak hervadhatatlan érdemeit A beszédek után következett a szobor megkoszoruzása, mely egy óránál is hosszabb időt vett igénybe.

A Baross-szobor alkotója, *Szécsi* Antal 1856-ban Budapesten született. Hosszabb időre terjedő, Budapesten és Bécsben végzett magántanulmányok után a bécsi akadémiába lépett, melynek több éven át volt növendéke. Először egy szoborcsoportot (Szent-Mihály arkangyal) és egy alakot (Bihari, régi magyar muzsikus) állitott ki a budapesti műcsarnokban 1883-ban. Dijakat nyert a szabadságharc szoborpályázatán, és több más nyilvános pályázaton. Dombormű-sorozata a budapesti kálvárián, Árpád szobra két apróddal az állandó országházban, számos szoborműve templomokban és más középületeken, valamint kisebb arányu emlékszobrai különböző helyeken tették ismertté a nevét. Állandóan Budapesten lakik.

—

— **Angol folyóirat egy magyar művészről.** A Londonban megjelenő »The Poster« cimü havi folyóirat novemberi száma közli *Basch* Árpád fiatal magyar festőművész arcképét, valamint az ismert nevü művész néhány plakáttervezetének sikerült reprodukcióját. Emellett *H. R. Woesiyn* cikket is ír róla, amelyben nagy dicsérettel emlékezik meg *Basch* Árpád munkáiról, melyek az utóbbi két év alatt nevét a külföld előtt is jóhangzasuvá tették. Plakátjaiban, melyek Londonban mind nagyobb kedveltségre tesznek szert, különösen a kifogástalan rajzát és kompozicióinak allegórikus erejét magasztalja.

—

— **A műemlékek országos bizottsága** legutóbb *Forster* Gyula elnöklete alatt rendes ülést tartott. Az ülésen elhatározta, hogy a belényes-szentmiklósi Árpádkori torony kitatarozási munkálatait a biharmegyei állami épitészeti hivatalra bízza. Ez a torony Biharmegye középkori emlékei között a legérdekesebb, melynek kitatarozására a biharmegyei és nagyváradi történelmi és régészeti egyesület hívta föl a műemlékek országos bizottságának figyelmét. — Az eperjesi királyi törvényszéki épületben levő kápolnát magánkérvényezők eredeti rendeltetésének visszaadatni kivánják. E célból a bizottság megkeresteta sárosmegyei államépitészeti hivatalt, hogy a kápolna rajzát vagy fényképét küldje be a műemlékek országos bizottságának. — Hazánk egyik legkiválóbb emlékének, a szepes-csütörtökhelyi kettős kápolnának helyreállitási munkálatainak vezetéséről Steinhausz László egészségi okokból lemondott és ezért a bizottság Sztehló Ottó építészre bízta a vezetést, aki a munkálatokat tavaszszal meg is kezdi. — A szászsebesi Lettner tervrajzai és költségvetései is elkészültek, a bizottság azokhoz hozzájárult. Ez a műemlék hazánkban páratlanul áll és megérdemelné a stilszerü helyreállitást. Ez azonban csak úgy lesz lehetséges, ha a szászsebesi ágostai evangélikus egyház, melynek templomában a szóban levő Lettner maradványai állanak, a maga részéről is hozzájárul a költségekhez. Különben csak a maradványok fóntartására szorítkozhatik a bizottság.

Szerkesztőség:
Budapesten, Városliget, Műcsarnok.
Kiadóhivatal:
Singer és Wolfner Budapesten, Andrássy-út 10. sz.

BUDAPESTI HIRLAP NYOMDÁJA

M.D.K.

Olgyay Viktor
festő

A Főiskolán Tarjáni Imre
mestere volt.

Lengyel Géza: Kiállítási krónika
Művészet, 1965. július - 43 lap

M.D.K.

Olgyay Viktor és Aladár

építészet

hőrös terve 500 p-ös megvételben részesült a Dobogókő rendezésére kiírt pályázaton.

Vállalkozók Lapja. Bp. 1938. LIX. évf.

okt. 13. sz. 10 old.

MDK

Olgyay Viktor

A Grafikai oszt. 3o éve. Képzőm. Főisk. kiáll. Kat. 1937. 41-42 l.

MDK

Olgyai Viktor

S.O. II. 535 1.

M.D.K.

Olgyay Viktor épitész

Olgyay Aladár épitésszel együtt tervezték az uj Stühmer-gyár épületét.

Himeskő c.
Szinházi Magazin, Bp. 1943. ápr. 21-27. VI. évf. 18. sz. 26. lap

Olgyai Viktor

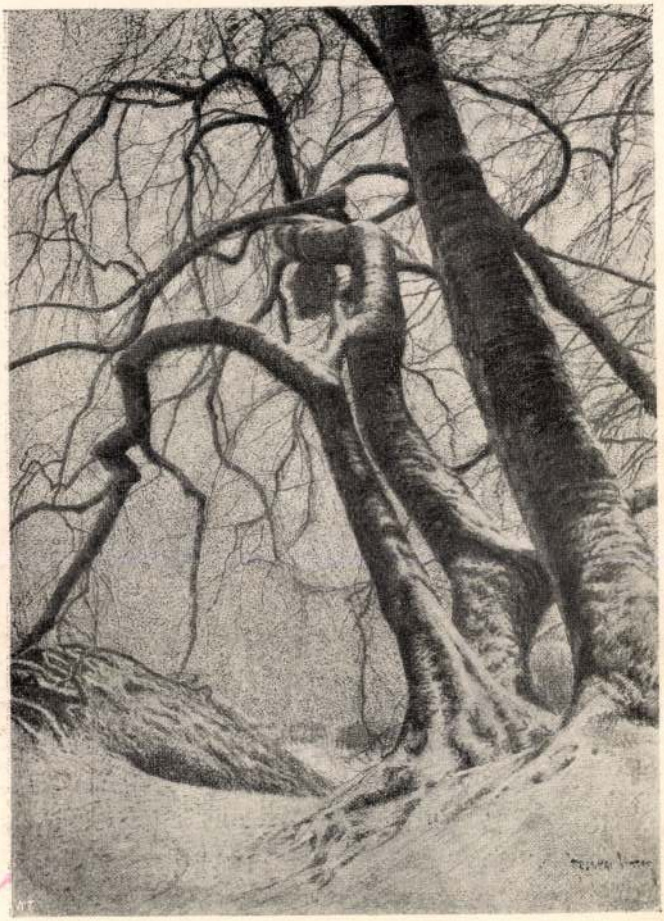

579. Olgyai Viktor: Téli szürkület.

KMTárs. 1902/3. Téli kiáll

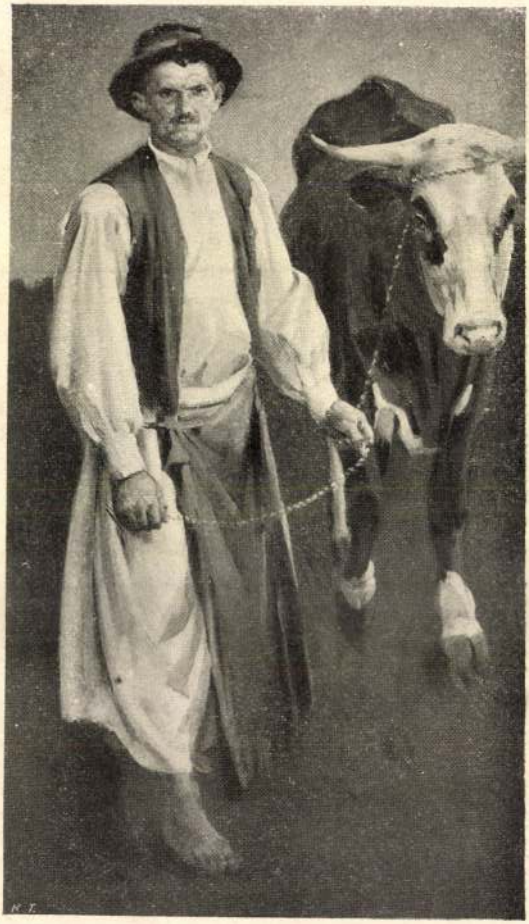

26. Vaszary János: Szolgalegény.

549 Olgyai Viktor: Mikor a jég indul.

20 Udvary Géza : Don Quichote.

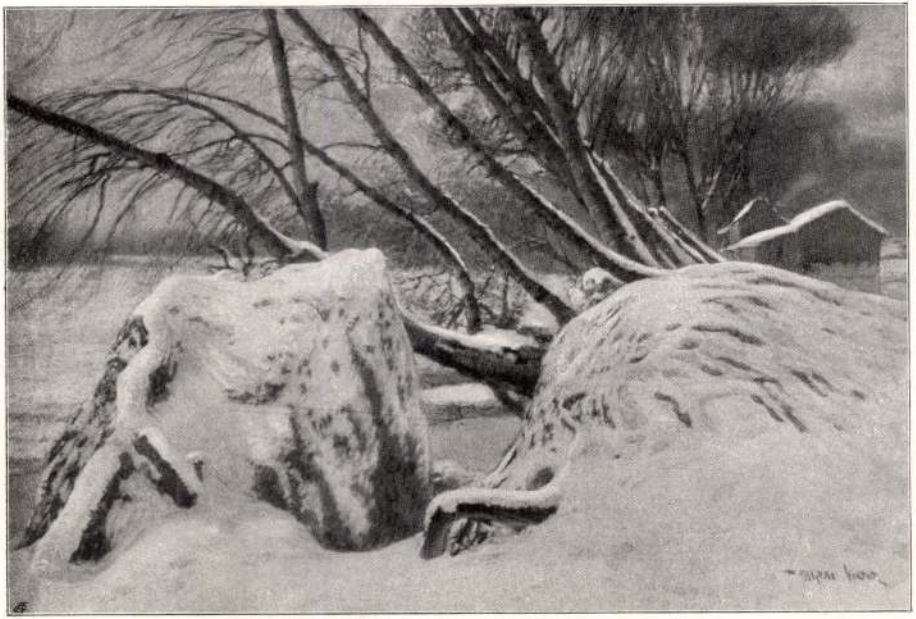

281. Olgyai Viktor: Part mentén.

109. Mendlik Oszkár: Őszi délután Scheweningennél.

Olgyay Viktor és

Aladár

épületei

a

Magyar Kultúrszemle

1940. 5. f. 122. l. ..

(A Külkereskedelmi

Hivatal Pavillonja.)

K.

Olgyai Viktor

AZ ERNST-MUZEUM FELOLVASÁSAI.

1. Lovag Dr. YBL ERVIN: Zuloaga művészete. (Megj. Magyar Figyelő, 1912.)

2. KŐRÖSI ALBIN: A spanyol aranykor művelődése.

3. OLGYAI VIKTOR: Brangwyn és a rézkarc.

4. Dr. FELEKY GÉZA: Fényes Adolf művészete. (Megj. szerzőnek Könyvek, Képek, Évek c. művében.)

5. Dr. LÁZÁR BÉLA tárlatvezetést rendezett, a csendélet művészetéről tartva előadást.

17. SOMOGYI MÓR zongoraművész bemutatta a magyar biedermeier-zeneszerzőket.

18. MEIER-GRAEFE: Hans von Marées-ről. (Vetitett képekkel.)

19. PROF. Dr. BIERMANN: El Greco-ról adott elő. (Vetitett képekkel.)

20. Dr. LÁZÁR BÉLA, 22., 42., 43. (Ingres, Delacroix, Chasseriau.) (Megj. Pester Lloyd-ban.)

21. Lovag Dr. YBL ERVIN: A fejlődés a művészetben. (Megj. A Művészetben, 1913.)

22. Dr. FARKAS ZOLTÁN: Maryon művészete.

23. Dr. LÁZÁR BÉLA: Báró Eötvös József művészetpolitikája. (Megj. A Művészetben, 1913.)

Olgyai Viktor

BESZÉDES LÁSZLÓ ROHAM UTÁN

amelyet boldogan töltött a művész oldala mellett és ezért a boldog időért, a legnagyobb jellemekhez méltóan, minden időkre maradandó emléket állít a szeretett férfi, a kiváló művész, Grimm Rezső emlékének, akinek nevét kései

ban, a korábbiakkal azonos feltételek mellett s a tárlaton 263 művésznek 432 műve került kiállításra.

A tárlatra kitűzettek a 4000 koronás Társulati díj, az 1000 koronás Fészek díj és a 600

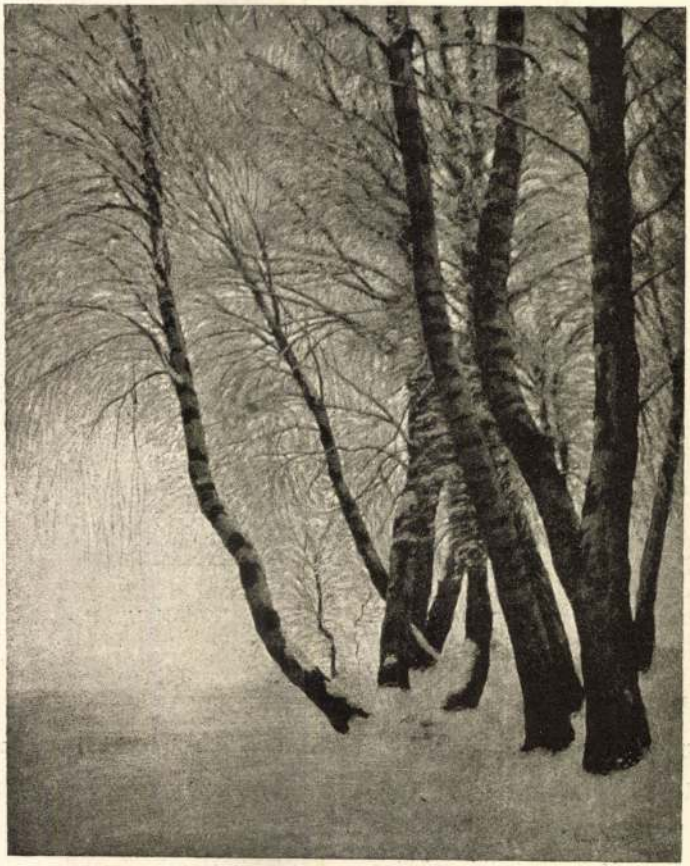

OLGYAI VIKTOR DÉRVIRÁGZÁS

K1

Művészet 1918. 44. f.

minden vértelen érzéske felszínre kerül, s a „meg nem értettek“ önmaguk előtt gyujtják meg a tömjénfüstölőket, lehet művészetük nagyon finom, nagyon nüanszirozott, merész, őrületes vagy tragikus, de lényegében negativ marad. S igazi napfürdő lelkünknek a nagy mester művészete, ki Musset értelmében „egyensúlyt tart az arany tengelyen“. Ki túl az időn, túl önnönmagán belevilágít az általános emberibe.

Számtalan apróbb művei közül emlékünkben maradt egy kicsi kép. Barátságos tornácba betoppant egy siető vándor, az örökös kaszás és csontkezével türelmetlenül rángatja meg a csengőt. Szignálva: „Plusquamperfectum. — Adolf Menzel“.

A német esztétika mezején újabban áldatlan háborúság folyik. Meyer-Graefe Böcklin vállairól rángatja le a bibortógát, viszont Thode támadja a naturalizmust és az impressziót. E véleményharc érdekes eszmecserét teremt ugyan, de könnyen zavarba hozza a művészettől távolabb álló, önállótlan rétegeket. Pedig a kérdés nagyon egyszerű: a festészetben a prózának épp oly létjogosultsága van, mint a kötött beszédnek s nem a tárgynak mivolta, de annak mikéntje a döntő szempont. Egy művészet, mely Menzelt, Leiblt hozza létre, törvényszerű szükségességgel teremti meg ellenértéköket, Böcklint és Thomát. Carlyle szavait idézzük: „A nagy szellemek, inkább mint a kolosszeumok, az igazi világcsodák, kiket akkor értünk meg legmélyebben, ha magasságukat csodáljuk“.

OLGYAI VIKTOR

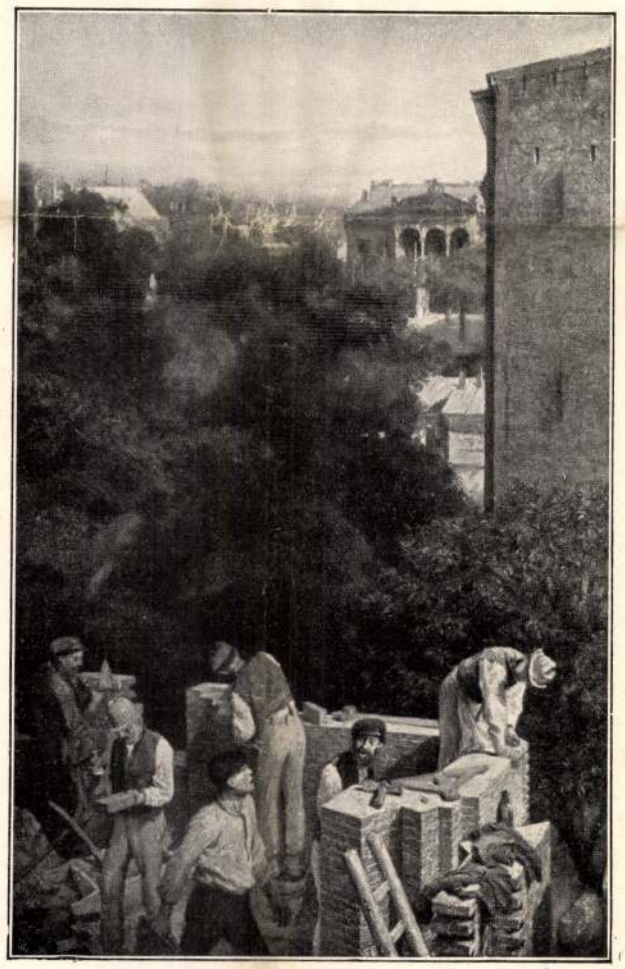

HÁZÉPÍTŐK
MENZEL ADOLF FESTMÉNYE

TANULMÁNY
MENDLIK OSZKÁR MŰVE

években megfesti a „Szögletszobá"-t a szélben lobogó függönynyel, „Albrecht herceg kertjé"-t, a „Házépítők"-et s a „Berlin-Potsdami vasút"-at, az ötvenesekben az „Atelierfal"-at és a „Théatre Gymnase"-t, a hatvanasokban a „Párisi utcá"-t s a „Tuileriák kertjé"-t, az impresszionizmus e diadalait, a „Prédikáció"-t a köseni napos bükkök alatt és későbbi években a „Vashámor"-t, a „Gyermekalbum" lapjait, a „Gasteini körmenet"-et s a kissingeni képeket.

Menzel festészete a rajz fundamentumán épül fel. Ő, ki a grafikából indult ki, mindvégig megtartotta annak a végletekig analizáló vonaljátékát, a merész rövidülések kombinációit, a tömör, kemény gerincet, melyet a szín ruhájából nála mindig kiérezünk. Még a „Vashámor"-ban is, hol pedig a színnek önnönmagáért, mint hangulati tényezőnek is van jogosultsága, hol a kohóból előtörő forró fény a lázas munka izgalmának közvetítője, még ott is a kortörténet hatalmas rajzolója marad. Nála a szín sohasem oldja fel a formát. A bizonytalan színes melodiáját, a parenthézis ingerét, a lehetőségek sejtelmességét hiába keressük művészetében, melynek a kiméletlen valóság szabta meg törvényeit.

Sajátságos az az „impassibilité", melylyel Menzel az életvásár kalejdoszkopját nézte. Úgy nézte, mint egy folyton mozgó, folyton készülő képet, mintha festőállványán látná, három lépésnyi távolságról. És „ahol megmarkolta, ott lett érdekes". Ha az objektiv, külső szemlélettől, melyet ő képvisel, ma általánosan egy szubjektiv, belső szemlélethez jutottunk, az „adat"-tól a „lélekállapot"-hoz, ne felejtsük el, hogy a külvilágnak lelki értelmezéséhez az ő pozitivizmusán keresztül vezetett az út és annak legegyszerűbb konzekvenciája.

Ma, mikor feminista művészeink, mivel könnyelműségből vagy gyávaságból „szenzibilis" idegekhez jutottak, a szerelem „rejtélyességé"-t kutatják unos-untalan, mikor szimbolista művészeink régóta ismert metaforákat és díszítő jelzőket személyesítenek meg szószerint, mikor

TANULMÁNY
MENDLIK OSZKÁR MŰVE

melyeken túl nem fejlődhetett volna már ő maga. Csirát fejlesztő képessége végtelen s azért hat néha ránk oly szárazon és ridegen mint a gyökér.

Ez különben korántsem bizonyítja tehetségének határtalanságát. De bizonyítja felfogó képességének oly széleskörűségét, melyet a mai nemzedékben hiába keresünk, rávall egy vagyon birtokára, mely a művészetben teljességgel nélkülözhetetlen: fejlett esztétikus kulturájára.

Meg kell fontolnunk azt, hogy Menzel első föllépése — harminc év mulva egy százada lesz annak — abba a korba esik, melynek művészete még Lessing és Winckelmann hellén világnézetével telített és az „eszmé"-ben való hit törhetetlen volt. Cornelius és társai az üres egeket ostromolták ideálért. Akkoriban Menzel volt az első, ki megérezte maga alatt az anyaföldet, ki nem rajongott mámoros fővel, de tárgyilagos megfigyeléssel kereste a művészet reális forrásait. Mikor tizennyolc éves korában „Brandenburg és Poroszország történeti nevezetességei"-vel rajzónja megszabadította a történeti felfogást patetikus szépségességétől és a nagy gesztusoktól, fejcsóválva fogadták. Tudatos, finom iróniával konstatálja: „a kor még nem engedélyezi, hogy az ember necsak cselekedjék, de külsőleg is látható legyen".

De a kor mégis meghajolt a kényszerítő szuggesztiv erő, a divinatorikus biztosság előtt, mely megjelenítette előtte a XVIII. századbeli Poroszország történetét. De Menzelnek a mult ködében fürkésző szeme bármily valószinűséggel eleveníti is meg előttünk Hochkirch lázas éjjelét, Leuthen sáros havát és szomorú egét, a Frigyeskor egész napos nagyságát. Sanssouci csillárjainak világát s a taxuszboszkettes Rheinsberg idilljeit, a „történész" Menzelnél jobban leköt minket a nagy, szabad, egyetlen Menzel, kinek művészete Constable kapcsán érintkezik a nagy tradiciókkal. Az a Menzel, ki a negyvenes

Bismarck, „a villogószemű szörnyeteg", ahogy Lenbach nevezte, húsz éven át ihlette művészetét. Festette számtalanszor a hivatalos Bismarckot s a varzini háziurat. Öregedése minden fázisában festette ezt a sziklabálványt, kinek hatalmas termete, gömbölyödő fejformája tökéletes erőakkumulátor. A bozontos szemöldök árnyékából kidűlő véredényes szemek nyugodt önbizalomnak, dacos, nem tágító büszkeségnek szikráit szórják. A lipcsei múzeumban levő Bismarck-arckép talán legfokozottabb megszemélyesítője ez óriásnak, ki a kép keletkezésekor, a berlini kongressus idejében, Európa sorsát tartotta kezében.

Megdöbbentő jellemző erővel festette Döllinger száraz, szikár fejét is, ezt a sajátságos, megkövesedett agyhüvelyt, a dogmatika furfangjaiba mélyedő szemek lidércfényét, a vékony ajkakat, éles argumentumok hirdetőit. Ijesztő életteljességben áll előttünk különösen azon arcképen, hol fején az anathéma súlyaként sötétlik a papi birétum és a zöld háttér, a fakó hús, a fekete köntös mély egységéből kisértetiesen felénk lobog szúró tekintete.

Különös charme-ja Lenbach arcképeinek a szem e lázas, démoni élete. Ha Allmersnek, a ditmari poétának, Linggnek, a komor peszszimistának, Böcklinnek, Mommsen, Helmholtz, Nansen, Virchownak arcképeibe elmerülünk, mintha illumináltak, szent őrületben égők társaságában volnánk. Ez életfokozásban fekszik az arcképfestő Lenbach ereje és gyöngesége. Mert néha elfog az érzés, mintha elementáris alkotó képességének heve túlragadta volna az esztétikus kulturának neki juttatott körén. Művészetének harsonaszava túlzengi a bensőbb, gyöngédebb hangokat, szenvedélyes ecsetje sokszor elűzi azokat az alig felszínre kerülő, sejtelmes árnyalatokat, melyekből az arcnak rejtélyes szövete szövődik.

A kiállítás meglepetést is hozott. Bemutatja a fiatal Lenbachot, ki még nem volt „híres", de ki igényteleneknek látszó tájképekben, interiőrökben, fenomenális parasztfejtanulmányokban tanuságot tesz arról, hogy egyike volt azon hivatottaknak és választottaknak, kik előtt a festői forma lényege megnyilatkozott. A hatvanas évekből valók e művek, abból a nagy időből, melynek emléke most éled a német művészet körében. Lenbach akkor közelebb állott Leiblhoz, mintsem sejtettük volna, a Schack-képtárban lógó, sokszor csodált „Pásztorfiú" dacára. Akkoriban, mint maga beszéli, erdőszéleket festett „hatalmas, a nyugvó naptól megvilágított fenyőtörzseket, furcsa állatcsoportokat, szalmakalapos, vörös mellényes, kéknadrágos parasztokat". Kisméretű művek, néha tenyérnyiek, melyek a rajtuk nyugvó szemmel csodálatos harmóniákat közvetítenek. És ha megláttuk őket, akkor veszszük észre, hogy a híres Lenbach is akkor volt legnagyobb, ha ifjúságának napsugara keresztültört a képei felett borongó régimesteri barna föllegen.

Ha élte végén sokszor hevesen kikelt a művészi áramlat ellen, mely minden médiumnak mellőzésével keresi a természettel való kapcsolatot, csak úgy volt vele, mint Tolsztoj, ki szintén minél vénebb lesz, annál szenvedélyesebben követeli az érzékiségtől való szabadulást.

*

A Menzel-kiállítás váratlanul jött. A műegyesület helyiségeiben helyezték el úgy — ahogy, raktárszerűen. Talán maga is így akarta volna. Képviselni egy a mai felfogással teljesen heterogént: hogy a műremeknek nincs szüksége hangolt környezetre, drága lim-lomra, úgy is beragyogja azt. Persze olyan abszolut becsűnek kell lennie, mint ezeknek a felerészben a mult század közepéről való, régi divatú keretekbe foglalt műveknek.

Úgy tudjuk, hogy a művészetben a „készek" elmaradnak és aki kivánni valót nem hagy vissza, nem elégít ki semmi vágyódást. Mert a művészet célja: vágykeltés, életfejlesztés.

De ha Menzel művészetében vágy volt és küzdés, olyan volt az, melynek eleve teljesülés és győzelem volt zászlajára írva. Hisz benne minden le van igázva és a diadal minden lehetősége kimerítve. A mi „új" művészetünk ott lappang az ötvenes, hatvanas évek Menzel-műveiben, a mi új értékeink és felfedezéseink, és csak úgy mellesleg.

Menzel művészetének regulativje más, mint a mienké. Menzel kollektiv művészi lény. Megismerésének mindent átölelő körében bárhol tömörülhet az érzés. Művészetében nincsenek olyan kimondott, egyoldalú principiumok letéve,

is ez annyira eltérő művészegyéniségeket, mégsem felejthetjük el a köztük levő fokozatot. Lenbach, fiatalkorától eltekintve, specialista volt a művészet egy határolt területén s mint ilyen természetesen zseniális. De míg mindinkább kitűnik, hogy Menzelt nem lehet egyhamar túlbecsülni, hogy állandó értékek alkotója, melyek gigantikus sziklatömbök gyanánt nyulnak fel csúcsaikkal az időnkivüliségbe s csak alapjukat mossa a fejlődési áradat hulláma, addig ellentétben e nagy időszerűtlenséghez Lenbach korának művésze, mely őt, miután lényegét megérté, már-már is túlbecsülte. Lenbach és Menzel, — a német esztétika ugyan örömmel idézheti újból a Goethe-Schiller-versengésnek közmondásos, büszke zárószavát.

*

Lenbach megjegyzése, hogy a „mai műkiállítások első- vagy másodrangú köztemetések", rajta bizonyosodott be legkevésbbé. Ő maga a Glaspalastban évek óta rendelkezett egy hangulatos teremmel, melyet érett ízlése kidíszített gobelinekkel, florenci nászládákkal és préseltbőr falzisztóriumokkal. E Lenbach-szoba emléke lebeghetett a hagyatékkiállítás rendezőinek szeme előtt. Mintha az arany Velence valami nábobjának képtárában volnánk, mindenfelé az olasz újraszületés nemes formáira vetődik tekintetünk. Drága selyemdamaszszal vonták be a falat, sávolt pirossal, palmettás rezedával, biborviolával, melyen az arcképek sora majd márványhűvösen hat, majd vértől duzzadón és életmelegen.

Lenbach jellemző nyilatkozatának: „Minden tehetség tüzelőanyag, mely egy művésznek, vagy a műremekeknek hatása alatt lobban lángra", e kiállítás fényes dokumentuma. Menynyire tüzelték őt magát a nagy velenceiek s a spanyolok, Rubens, Rembrandt, Frans Hals, sőt utóbb Reynolds s Gainsborough. Minden egyes művéhez valamelyikök kolorizmusa adja meg a mély, meleg melódiát, melyet az egybenőtt, áttetsző színrétegeknek, a nemes, érett vernis borostyánsárgájának mellékzöngése kisér. Híres próbatábláin, melyekből egynéhányat bevontak a kiállítás keretébe, a zománcnak tüzével, a kagylónak opalizálásával vetekedik a szín. Az oldott temperával, melyből szerinte hiányzik az olajfesték legaljasabb tulajdonsága, a „földes nehézkesség", érte el e bámulatos hatásokat, legtöbbször sajátságos, raffinált módon, folyékony színeknek szellemes összecsurgatásával, megalvóknak egybeforrasztásával, ahogyan csak valaki merheti, ki úgy ismeri a színek orkesztrumát, mint ő, a Schack-képtár páratlan másolatainak szerzője.

E kolorisztikus érdeket különösen női arcképeiben koncentrálta. Az optikus inger kedvéért festette az asszonyt, a hősök játszótársát, az élet ornamentjét, melyből a szfinxszerű hiányzik. Az öreg Auguszta császárnénak, Koburg Klementinának s a Lenbach-ház kedves infansnőjének, a kis Marionnak arcképein kívül asszonyai többnyire csak egy átlagos szépségtipus képviselői. Belőlük egy spekulativ kiadó elég árulóan egy „híres szépségek albumá"-t állított össze. Bár Lenbachnak itt is sikerült néha szemet festenie, melyben a lélek ege tükrözik, mely álmodoz a messzeségbe vagy tágra nyiltan révedez az űrbe.

Férfiarcképeiben ismerjük meg a nagy epikust, a „férfiéneklő"-t. Lenbach korának Plutarchusa. Fölösleges neveket felsorolnunk, az utolsó évtizedek szellemhőseit mind megtaláljuk e kiállításban.

Míg a régi művészet nagy férfifestői tisztelték az ábrázolandóban belvilágának titokzatosságát s talán egy emblémával, körzővel, foliánssal utaltak rá mellékesen; Lenbach eldobva a mellékletet, impulziv erőszakkal közellép modelljéhez és arcára borítja a zsenialitásnak stereotip álarcát. Testtel, ruhával nem sokat törődik, annak a háttérbe olvadó maszszája csak hordozza és izolálja a fejet. A fej érdekli őt, az agy edénye, a fejben is főleg a szem, ez a legelőbb élet, a szellemiség fényszórója.

A reprezentáció szokásos eszközeit, az oszlopok körül redősen omló bársonyfüggönyt, selyempárnán nyugovó koronát, a kosztümbábkirályságnak üres pompát és hüvös megközelíthetlenséget árasztó összes színházrekvizitumait joggal nélkülözhette Lenbach művészete. Az öreg Vilmos császár és különösen Luitpold regensherceg mintaszerű arcképeinek nemes, egyszerű emberiessége rokonszenvesen érint, felfogásuk festőisége, a fejben tömörülő formagazdagság feledtet minden külsőséget.

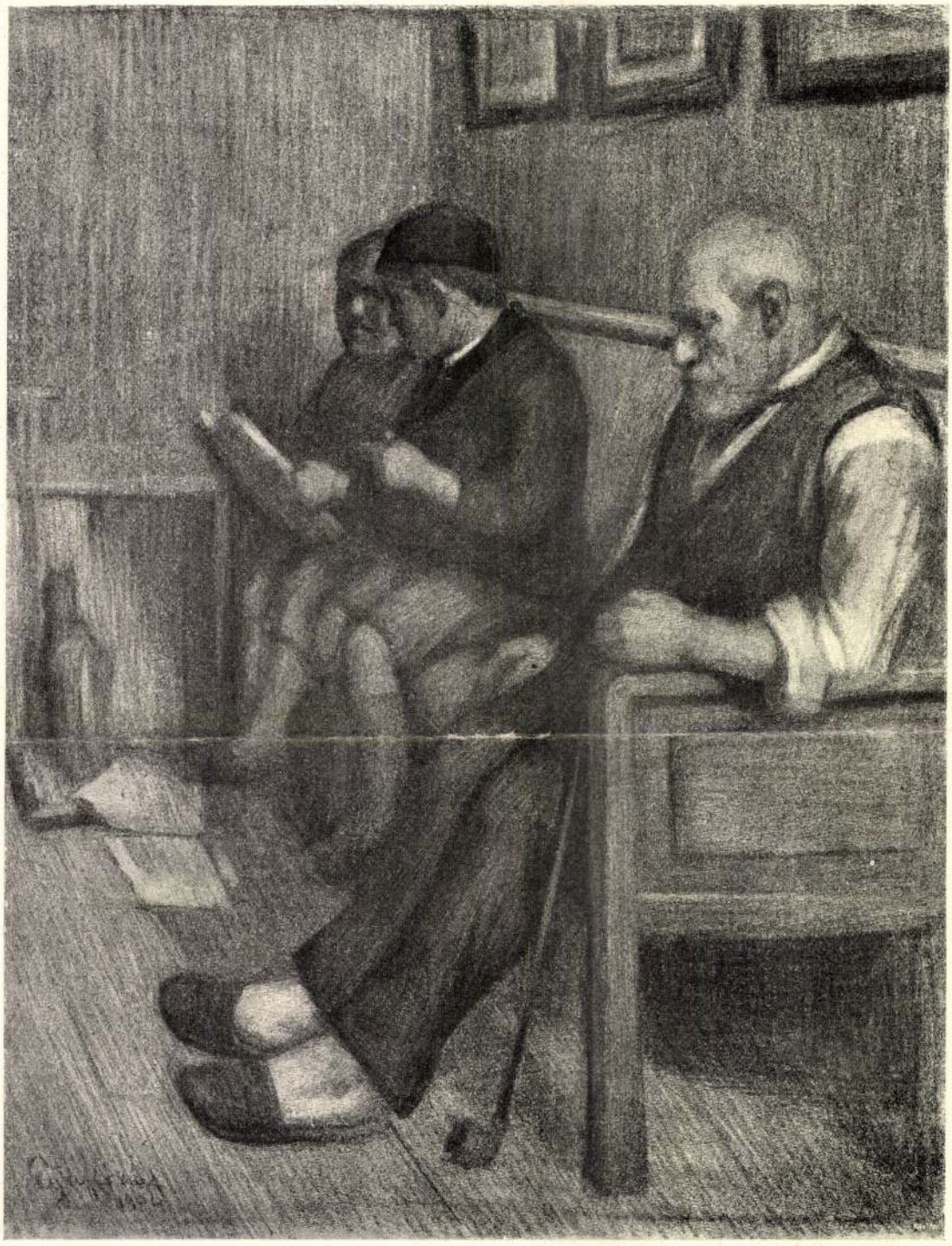

ESTE
EGRY JÓZSEF RAJZA

<Olgyay Viktor és

Olgyay Aladár>

< > 1800 éves fővárosunk

kepe Óbuda rende-

zésében. MMÉE

Közl. 1937. 242–

244. l. ábrákkal.

K.

Az Orsz. Magy. Iparmü-
veszeti Társulat nagytekin-
tetü Elnökségének

Budapest.

A Magyar Iparmüvészet-
nek a Müemlékek Orsz. Bizottsága
könyvtárában lévő példá-
nyából hiányzik az 1934,
1935, 1936 és 1937. évi folyam.

Kérem a nagytekintetü
Elnökséget, hogy ez év folyamo-
kat kegyeszedjék méltányos
áron a Bizottság könyvtára
részére átengedni.

Egyben bejelentem, hogy
a Bizottság f. évi január 1-től
a Társulat tagjai sorába

TANULMÁNY
NAGY VILMOS RAJZA

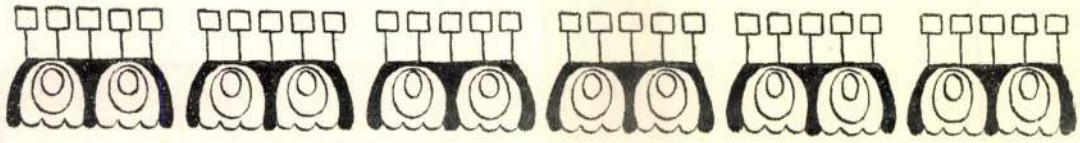

LENBACH ÉS MENZEL

Vannak poszthumusz kiállítások, melyekhez nem illik a száradt, gyászfátyolos babér, oly életerő sugárzik belőlök. Évtizedekre kihatnak, míg céljukat elérték, míg a belőlük merülő tanulság maradék nélkül egyesül az utókor lelkével. Az esetleges elhull, a lényeges marad: a nagy egyéniségek kvintesszenciája, szellemök legbensőbb magva, mely a jövő kulturáknak élesztője.

Mert a képesség: kisugárzás útján befolyásolni a kort és az utókort, a nagy szellemek legigazibb hatalma, legigazibb halhatatlansága. Csak látszólag fűződik az a sokszor emlegetett névhez, vagy akár a reális alkotáshoz is, melyet minden egyes szemlélet saját gyúpontjából viszonylagosan láthat csak meg, mint kiröppenő értékek burokját.

E megismeréssel — mely mellesleg minden névhiúság meddőségét dokumentálja, találjuk meg legegyszerűbben az utat Lenbach és Menzel művészi hagyatékának megértéséhez, melyet München jelenleg bemutat. Valóságos gigantomachia a két mester életének műve, mely hatalmas, nyugodt tömegű árnyék gyanánt válik el a nemzetközi kiállításnak messze mögéje vonuló mozaikhátterétől.

Fejlődésük tisztán fekszik előttünk, a tegnap és a tegnapelőtt alkotásai között nincs válaszfal. A habozó kísérlettől fordulaton, irányváltoztatáson át a végső diadalig szellemök érverésének minden lüktetése kiérezhető. S a művek impozáns sorozatában alig van egy, mely nem árulná el a „vestigia leonis"-t.

Mintha művészetök magas nivóján kívül nem volna közösségük. Már személyesen is mily ellentét a magas, hajlékony, Jupiter-fejű, lángszemű renaissance-ember, Lenbach és a mese kincsőrző gnómjaira emlékeztető, kalmárszakállas, ragadozómadárszemű Menzel között. Lenbach a maga élesen akcentuált föllépésével tipikus képviselője a született zsenialitásnak. A szenvedélyes, hevesbeszédű pártembernek álláspontja a művészi fejlődés kérdéseihez csupa szubjektivizmus. Mint a müncheni művészet generalisszimusa egy diplomata tapintatával vezette éveken keresztül annak ügyeit és részrehajlósága, meleg szivélyessége, majd páratlan gorombasága köztudomású. A propylaeumok közelében épült villája, Európa hírességeinek találkozó helye, korunk egy pompakedvelő Scaligerének pazar otthona, melyet a mai Lenbach-téren emelkedő művészházzal — szintúgy az ő alkotásával — együtt ma múzeumok gyanánt belépti díj mellett tekinthetünk meg.

Az igénytelen, hallgatag Menzelt viszont zárkózottsága miatt már életében a legenda köde fogta körül. Félénk csodálat kisérte a „kis excellenciá"-t rendes esti sétájában a potsdami úton végig Josty vendéglőjébe, hol oly mondásan nagyokat vacsorázott. Berlin hivatalos művészetéhez alig állott vonatkozásban és a rozoga háznak, melyben puritán berendezésű műterme volt, kiméletes figyelemből csak a mester haláláig odázták lerombolását.

A német esztétika újabb időben Lenbachot Menzel mellé állítja, a délnémet művészet képviselőjét az északnémetéhez. Ha ez összeállításban koordináció, a két művész egyenrangúsítása akar kifejeződni, a szándék nem egészen jogosult. Mert ha egymáson értékelhetjük

LDK

Olgyay Viktor és Olgyay Aladár, építészek

Olgyay Viktor és Olgyay Aladár: 1800 éves tővárosunk képe Obuda rendezésében.
MMÉE Közl. 1937. 242-244.l. ábrákkal.

Katona és Herold

fest, tisztit.

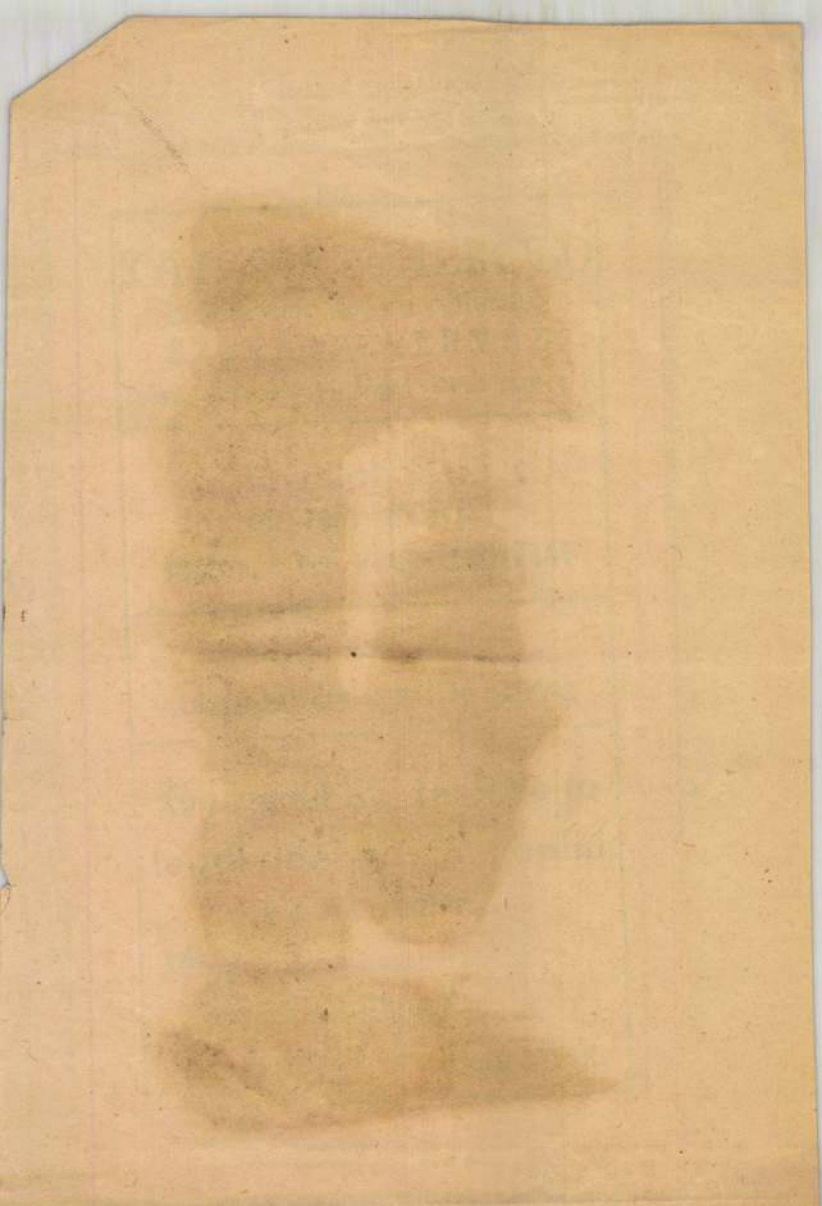

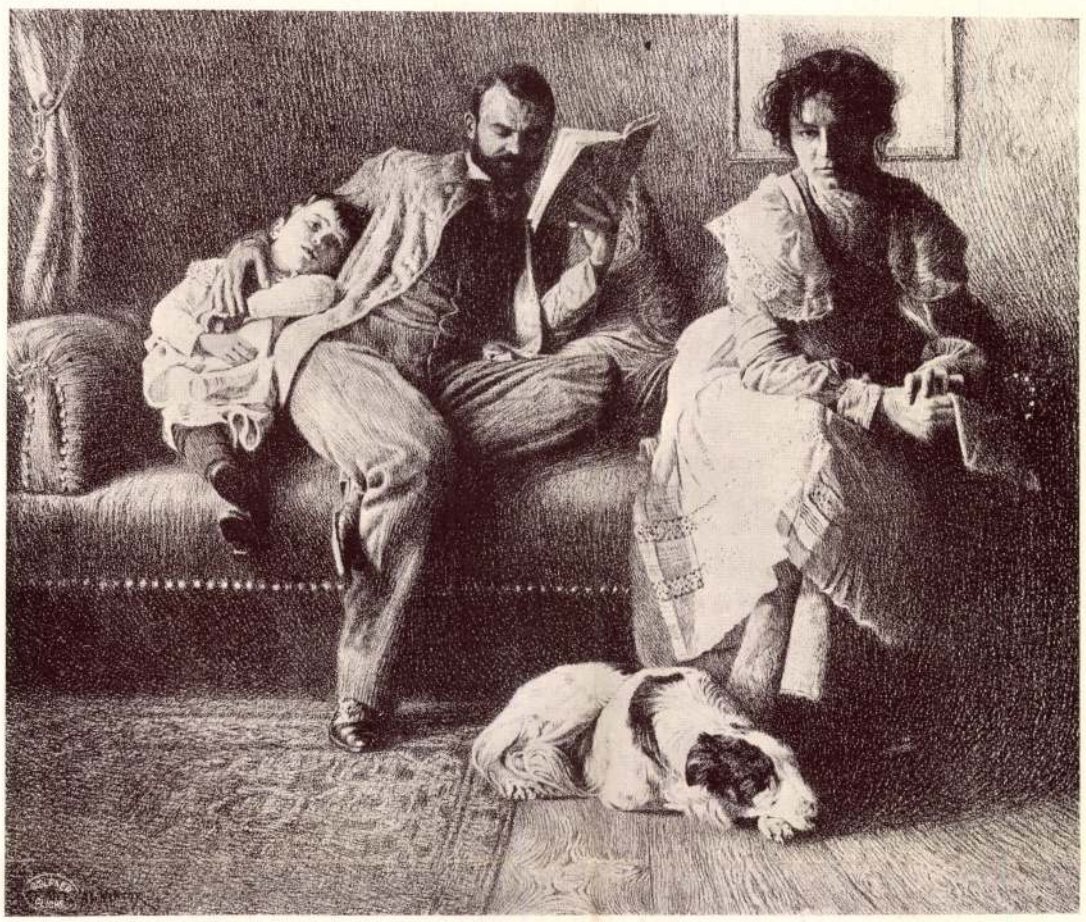

A CSALÁD
OLGYAI VIKTOR KŐRAJZA

elé egy oly akadály gátolta, amely szinte lehetetlenné tette e tudomány számára a fejlődés biztos útjára való eljutást. Ez az akadály pedig az, hogy az emberi lélek vizsgálata sok minden egyéb, ú. n. objektiv különbségen kívül, abban is különbözik a külső természet tanulmányozásától, hogy míg a külső természettel szemben többnyire tudunk objektivek lenni, addig a saját természetünk felismerését szubjektiv okokból saját magunknak öntudatlanul is megnehezítjük. A lélektani problémák ú. i. abban különböznek a természetiektől, hogy minél komplikáltabb területre megyünk át, pl. az érzelemelemzések területére, annál izgatóbb kérdések merülnek fel és annál kevésbbé lesz közönyös ránk nézve az eredmény tartalmi szempontból. Ha valaki ma bebizonyítaná, hogy az Ohm-féle törvény nem áll meg, hogy az áram intenzitása nem az elektromos tömeggel egyenesen és a vezető ellenállásával fordítottan arányos, hanem megfordítva, ezen ugyan igen csodálkoznánk és felmerülne a probléma, hogyan lehetett a praxisban mégis jó gépeket szerkeszteni, de senkit sem rendítene meg. Ellenben a lelki tünemények sokkal is inkább izgatnak bennünket, semhogy közönyösen fogadhatnók az eredményt. Hosszú ideig tartott, amíg észrevették, hogy az emberi lélek nem egy egységes, minden részében homogén elvek szerint összefüggő komplexum. Még ma is a pszichologusok többsége azon a nézeten van, hogy tudat és lélek ugyanaz. Pedig már rég ott hevertek kiaknázatlanul a pszichiaterek megfigyelései a „tudathasadásokról", ami alatt ők azt a kóros elváltozást értették, amikor valakinek két vagy több egy-

Művészet 1912

mástól független tudatcentruma van és egyik tudat nem tud a másikról. A pszichologusok azzal tértek a dolog fölött napirendre, hogy ezek abnormis diszpoziciójú emberek sajátságai, amelyek a normális emberre nem derítenek világosságot. Pedig egyes testi betegségek sem egyebek, mint valamely szervnek abnormis fejlődései, elfajulásai, vagyis a benne lefolyó élettani folyamatok a más szervek rovására túltengenek. Ugyanez megtörténhetik a lelki jelenségekkel is. Azonban nagy akadály forog fenn, hogy a lelki jelenségek „kóros" elváltozásaiba belepillanthassunk: t. i. az, hogy nem óhajtunk belepillantani. Érthető okból! Tudjuk u. i., hogy azok a bizonyos kóros elváltozások nem is olyan abnormisok, legalább is ami előfordulásuk gyakoriságát illeti. Hisz mindenki álmodik és álmában sok meglepő abnormitás történik, olyanok, amik semmiben nem állnak hátrább a lelki betegségeknél: a pszichozisoknál. A különbség csak annyi, hogy az álmodó felébred, „normálissá" lesz, míg a pszichotikus nem ébred oly könnyen fel.

Helytelen volna azt mondani, hogy a lélekbe való belepillantás ezen kerülése tudatos önámítás volna. Az ember tudattalanjában nyugvó kóros képzetanyag nem akar napvilágra jönni, a tudat védekezik az invázió ellen, ez a védekezés nyer kifejezést abban a ravasz formában, hogy nem is akarunk tudomást szerezni a tudattalanról, egyszerűen a létét vonjuk kétségbe. Ilyen módon fel vagyunk mentve attól, hogy a benne foglalt „kellemetlen" komplexumokat ki kelljen ásni.

A francia pszichiaterek (Charcot, Janet, Möbius) nem általánosították a kórházi praxisban nyert eredményeket. Ők is azt hitték, hogy ezen kórságok csak imbecilis és terhelt egyéneknél fordulnak elő, ellenben egészséges embernél nem. Freud volt az első, aki észrevette, hogy vannak neurotikusok (= bizonyos fajú idegbetegek), akik rendkívül intelligens lények és az elmegyengeség jelzője éppenséggel nem illeti meg őket. Végül észrevette, hogy mi egészségesek ugyanazon kórokozó képzetek ellen harcolunk, mint a neurotikusok, csakhogy rajtunk nem tud a baj erőt venni, akárcsak a tüdővész bacillusai, amelyek ugyan mindenkibe belejutnak, de nem mindenkit betegítenek meg. Az eddigiekből látható, hogy minden egyéni lelki rajz nem nélkülözhet egy darab pathographiát (= kórleírást), sőt látni fogjuk, hogy ugyanazon kórokozó lelki komplexum, amely az egyik emberben nagy testi és lelki kínok forrása, a másiknál épp a leggyönyörűbb és legmagasztosabb emberi cselekvések alapja lehet. Az impresszióról már tudjuk, hogy bizonyos értelemben a tudat- és a tudattalanban fekvő ellentétes irányú és tartalmú lelki anyag eredője. És most felmerül, mint első probléma, mi az a tudattalan elem, ami a tudat gátlása folytán nem juthat ugyan világosságra, azonban maga helyett szimptomákat bocsát ki, szimbolumokat, amelyek ugyan őt képviselik, de a voltaképi értelmük, szimbolumvoltuk el van fedve és így a tudat nyugodtan adhat nekik helyet a saját felületén. (Mellesleg megjegyezzük, hogy a lélek e két részét szemléletesség kedvéért két concentrikus felületnek vehetjük, amelyek közül a külső a tudatot képviseli, a belső pedig a tudattalant.) Freud úgy tapasztalta, hogy ilyen a kiszorításra alkalmas anyag specifikus természetű t. i. erotikus tartalmú. A jelenlegi társadalomban az erotikum sok tekintetben hallgatólagosan ugyan elfogadott, de ki nem jelentett dolog és számos megnyilatkozási módja közül csak igen kevés az, ami társadalmilag nem tilos és még kevesebb az, ami a nyilvánosságot is elbírja. Freud felfogása szerint a lélek hasadása onnét származik, hogy ezek a vágyott, de tiltott hajlamok a tudatból kiszorulnak. A tudat u. i. mentesíteni akarja magát alóluk. Ezek az ösztönök tehát lemerülnek a feledésbe De csak látszólag. U. i. tudat alatt folytatják alvilági életüket és helyenként fel is nyujtják csápjaikat a felvilágba: a tudatba. De elváltoztatott formában! Azért elferditve, mert a tudat nem engedi őket magához. A kiszorult elemek tehát előbb magukra öltenek valami takaró formát és mintegy álruhában jelennek meg. Ezen álruhás megjelenésük a szimbolum. Freud szerint továbbá születésünkkel együtt egy alaphajlam van velünk adva és ez az erotikum iránti hajlandóság. Már a kis gyermekben is határozottan fellelhetők ennek a

Olgyai Viktor

A grafika alakulásának 1945. év utáni fejleményeiről Passuth Krisztina tájékoztatja a lap olvasóit, tanulmányát illusztrálva az itt felsorolt művészek munkájának egy-egy reprodukciójával: Kassák Lajos, Bálint Endre, Korniss Dezső, Gyarmathy Tihamér, Deim Pál, Gross Arnold, Kondor Béla, Lakner László, Kass János, Maurer Dóra, Major János, Pásztor Gábor. A hires kiadvány további közleményeiben megemliti a modern kinai fametszést, Paul Klee grafikáit, az 1977-es velencei grafikai biennálét, egyéb kiállitásokat és az azokon szereplő külföldi művészeket.

Élet és Irodalom, Bp. 1979. febr. 17.
XXIII. évf. 7. sz. 6. lap.

Olgyai Viktor

A "Print Review" c. New York-ban megjelenő folyóirat sorozatosan foglalkozik a kelet-európai és ezen belül a magyarországi grafikai eljárások történetével.
Bodri Ferenc: "Grafikánkról New York-ban" cimmel ir Pataky Dénes tanulmányáról, mely 1530-tól 1945-ig vezet végig a grafika müvészi technikájának fejleményein. Ennek illusztrálására bemutatja az itt következő művészek munkájának egy-egy reprodukcióját: Szelepcsényi György, Tischler Antal, Morelli Gusztáv, Barabás Miklós, Olgyai Viktor, Komjáti Gyula, Buday György, Rudnay Gyula, Uitz Béla, Moholy-Nagy László, Derkovits Gyula, Barcsay Jenő.
Élet és Irodalom, Bp. 1979. febr. 17.
XXIII. évf. 7. sz. 6. lap.

Olgyay Viktor

"Befagyott forrás"-án látszik, hogy a művész megérezte, milyen a téli napsütés. Nem olyan kemény, száraz, professzoros, mint máskor.
Margitay Ernő: "Három kiállitás, I." c. kritikájában megindokolja, hogy azért ilyen, mert a lelkéből is adott valamit a technikához. /rész tvevő/
Fenti tárlaton/ művészek felsorolását lásd: Dudits Andor nevénél.

Élet, Bp. 1915. febr. 28. VII. évf. 9. sz. 210-211. lap.

Olgyai Viktor

A lap bemutatja az alant felsorolt müveket:

Magyar Mannheimer Gusztáv: "Külvárosi nép" c. batyukat, kosarakat cipelő, görnyedt idős embereket ábrázoló művét,

Olgyai Viktor: havas fenyőerdőt ábrázoló, "Téli táj" c. festményét és

Vaszary Gábor: "Meseillusztráció" c. képét.

Repr.-ók.

Élet, Bp. 1922. febr. 5. XIII. évf. 3. sz. 67. lap és 1922. febr 19. XIII. évf. 4. sz. 81 és 87. lapokon.

GRÜNWALD BÉLA „Tuniszi utca“ című képét közöljük e szám mellékletén. Eredetije pasztell.

MEDVEY LAJOS rajzolta a 217-ik és 250-ik oldal fejlécét.

SIMAY LAJOS „A beteg“ című rajzát közöljük a 226-ik oldalon.

JUSZKÓ BÉLA rajzolta a 227-ik oldal fejlécét.

VALENTINY JÁNOS vázlatkönyvéből közlünk egy rajzot a 230-ik oldalon.

NOVÁK SÁNDOR rajzolta a 231-ik és 239-ik oldal fejlécét.

LIEBERMANN MAX rajzolta Meunier arcképét, amelyet a 237-ik oldalon közlünk.

VADÁSZ MIKLÓS „Jehova“ című képét közöljük a 244-ik oldalon. Eredetije ceruzarajz, Kiss József költeményéhez készült.

BÜTTNER HELÉN oroszlán-tanulmányát közöljük a 245-ik oldalon. Eredetije tusolt szénrajz.

GARAY ÁKOS vázlatkönyvéből közlünk egy rajzot a 247-ik oldalon.

LAKATOS ARTÚR rajzolta a 248-ik oldalon közölt „Falucska“ című képet és a 265-ik oldal fejlécét.

HENDRICH ANTAL rajzolta a 255-ik oldal fejlécét.

HAZAY ALADÁR rajzolta a 267-ik oldalon közölt ex-librist.

MYSKOVSZKY ERNŐ rajzolta a 268-ik oldal fejlécét.

KITÜNTETÉSEK. A kultuszministerium új palotájának terveire hirdetett pályázaton az első díjat Alpár Ignác tervének, a két második díj közül az egyiket Lechner Ödön és Kőrösi Albert pályatervének, másodikát Hültl Dezső művének ítélték oda, a két harmadik díj közül pedig az egyikre Leitersdorfer Béla, a másikra Pecz Samu tervét találta érdemesnek a jury, végül a két negyedik helyen kitűzött díj közül az egyiket Villányi János és Hajós Alfréd, a másikat Pártos Gyula kapta.

A kőbányai polgári serfőző fővárosi palotájának művészi homlokdíszére hirdetett pályázaton a beérkezett huszonnyolc pályamű közül az 1500 koronás első díjat Dudits Andornak, az 1000 koronás második díjat Kernstock Károlynak ítélték, a 400 koronás harmadik díjat Bethlen Gyula, Margó Ede és Popper Szigfrid kapta. 200 koronáért való megvételre ajánlotta a bizottság Pálinkás Béla, Reinhardt Károly, Vajda Zsigmond, S. Papp Henrik, Reitzer Elemér és Kondor Dezső pályamunkáit.

A „Veszprémi takarékpénztár“ házának pályázatán 18 pályamű közül az első 600 koronás díjat Reitzner Gyula, a második 400 koronás díjat Habicht Károly, a harmadik 200 koronás díjat Komor Marcel építész nyerte el.

A nagyszalontai városház tervpályázatán az első 1000 koronás díjat Székely László, a második 500 koronás díjat Komor Marcel és Jakab Dezső, a harmadik 300 koronás díjat Tóásó Pál terve nyerte el.

A Várna város által csatornázási tervre hirdetett nemzetközi pályázaton az egyik 8000 frankos pályadíjat Forbát Imre kapta.

A müncheni nemzetközi műtárlaton nagy aranyérmet kapott Thorma János „Október elsején“ című képére. Másodosztályú érmet kapott: László Fülöp, Ferenczy Károly, Kriesch Aladár, Knopp Imre és Ligeti Miklós.

KÜLFÖLDI KRÓNIKA

MÜNCHENI KRÓNIKA. (A IX. nemzetközi műkiállítás.) München művészi nagyhete lezajlott. Június 1-én nyitotta meg a szokott ünnepélyességek között Luitpold regensherceg a IX. nemzetközi kiállítást s a vele kapcsolatos Lenbach-kiállítást. Az előbbi a Glaspalastnak 79 termét tölti meg harmadfélezer műtárgygyal, az utóbbi a Königsplatzon levő kiállítási palotának termeit foglalja le. Az ellentét hatásos. A színben, fényben, szabadságban úszó, formailag széttépett nemzetközinek jóleső, művészettörténeti háttért ad a Lenbach-kiállítás zárt egysége, aranybarna harmóniája.

Stuck plakátja, egy mikénei motivumokra emlékeztető arany quadriga díszlik a zászlóárbocokon, a füvészkert mentén, melynek lombhullámaiból pálmaházként magaslik ki a Glaspalastnak ólomszínű tömege. Hatalmas előcsarnokát fehér velárium födi, melyet szivárványszínre fest a beözönlő napfény. Lenn kéken ring a szökőkutas vízmedence, karcsú oszlopok tartják a körülfutó fehér galériát. Mintha Linderhofnak királyi meséjét szőtték volna tovább a csarnok tervezői: Stuck és Seidl. E csarnokban állították fel a nemzetközi plasztikának színe-javát: a belga Egide Rombaux zöld lombok fölé puha fehér felhőként emelkedő női aktcsoportját, a „Sátán leányai“-t, honfitársának Henry Bonquet-nek egységes folyamú „Szerelem kinja“-t, az olasz Bistolfi egy melodikus síremlékét, a spanyol Marin „Könyörület“-ét, Lagae széles nyugalommal mintázott arcképeit, Milles, Götz, Vinçotte műveit, Troubetzkoy „Galitzin herceg“-ét, a dán Nielsennek Millet egyszerűségére emlékeztető „Gyomláló asszony“-át,

Művészet 1905. 4-7.

Ligeti Miklós festői „Anonymus"-át s egy gyöngéd kezelésű kis márványát. A bejárattal szemben, magas piedesztálon Rodin „Gondolkozó"-jának bronzárnya sötétlik. A számüzöttnek, kétségbeesett küzdéssel felhagyónak, komoran megnyugvónak képviselője ez a csupasz sziklára legörnyedő, gigantikus alak. Gondolatainak hullámverése körültolongja menedékhelyét, magánossága lecsalja a villámot a fölötte kavargó viharfellegekből.

A vesztibulumtól balra a német művészet birodalmába jutunk. A „Münchener Künstlergenossenschaft" hüvös ünnepélyességet árasztó termein végigsétálhatunk. Rég ismert értékekkel találkozunk itt, híresség ben hivatalos nevekkel, az egész akadémiával s hű gárdájával, mely szintén nem adja meg magát. Ami figyelemreméltó akad e tarka képeskönyvben, az hamar szembeötlik pretenciózus, üres vásznak között. Erdtelt arcképei, Strützel kedves előhegyi motivumai, Koester kacsaképei, Canal, Claus Meyer, Petersen, Kühles, Freund, Schildknecht egy-egy műve. Sok jó érkezett a többi német művészeti centrumból, így Karlsruhéból a még mindig finomodó Schönlebernek intim „besigheimi táj"-a, tanítványának, Boehmenek rőt sziklafalakat ostromló, tajtékos „Dagály"-a. A drezdai Oskar Popp „Drámá"-jában gyári mozgalmat festett, izzó kohók fényét, erőteljes, széles kifejezéssel. Düsseldorfot Alf Bachmann, Brütt, Maennchen képviselik előnyösen.

Fokozott érdeklődéssel léphetünk a Luitpold-csoportba. Amit itt találunk, az többnyire szolíd, becsületes, festői hatásoknak érzésbeli tényezőkkel való harmonikus asszociációja. A díszteremben függ Walter Firle „Aranylakodalom" című műve. A háttéri alacsony ablakból beözönlő fény aureolával veszi körül az ünneplő párt s az üdvözlésére gyülő szőkehajú unokák vidám körét. Meyer-Kunz, Gregoritsch és Geffcken érdekes arcképekkel szerepelnek, Sterner is ízlésesen hangolta össze gyermekarcképében a kosztüm és a tájkép tónusait a foltos agár nyulánk vonalaival. Walter Thor ezúttal messze távozott egykori mintaképétől, Leibltól és Schuster-Woldan is kiábrándít. Baer Frigyes egyenlőtlen. Hegyi tájképeiben rideg salakként meredenek föl az ormok, temperamentumos, türelmetlen ecsetje itt szinte brutálisan bánik a természettel, míg „Őszi esté"-jében a hervadás kialvó színeit, az égnek szürke borongását düledező falak körül, mélységes, komor akkordba tudta összevonni. Ha Hoch Ferenc „Tópartjá"-t említjük még külön, arany dombok felett, ragyogó levegőben puffadó gomolyfelhőivel, ezzel még ki nem merítjük a Luitpold-csoport szebbnél-szebb tájképeinek sorozatát. Raoul Frank „Magyar föld"-jének arany gyepén végtelenbe kígyóznak a dülőút fekete vonalai, Küstner a télutó borús napjainak finom interpretátora. Jernberg, Bracht, Widnmann, Horadam, Fritz Kunz és Wirkner művei is megérdemlik a bennök való elmélyedést. Urban nagyméretű Böklin-imitációit azonban szívesen nélkülöznők.

A Szecesszió portáléja fölé odaillenék Catulle Mendès megjegyzése: „A művészet birodalmában csak a különbözés ad egyenrangúságot". Szélső ellentétek érintik itt egymást. A régi elv az egyéniségről, melynek minden igazi műtermékben rejlenie kell, a Szecesszió felfogásában technikai fogalommá fajult, és pedig nagyon is tudatos fogalommá. A pompéji falképek fénytelen enkausztikája, a paraszt-Breughel gyantás tüze, a kezdődő plein-air tejes fehérsége, az ingujjas naturalizmus pasztózus vakolása mind megtalálja itt ügyes, szellemes, de alapjában véve mégsem újraalkotó képviselőjét. S a forma túlértékelése a Szecesszió művészetébe ma már kifejezetten belevitte a térdíszítés tendenciáját.

Stuck, ki immár harmadszor dolgozza fel „Orestes és az Érynniák" motivumát, művének belső élete, sőt — ami nála ritka — a rajz architekturájának rovására szenvedélyesen keveredő vörösek, barnák és szürkék szimfóniáját szólaltatja meg vásznán Exter hat betétből összekompilált illusztrációja Gottfried Keller „Tánclegendá"-jához, Hierl-Derenco „Medea"-ja fogyatékos kisérletei a térdíszítő monumentalizmusnak. Jank mozgalmas vadászképében szintén a vörösfrakkos lovasok s a pompásan festett kutyafalka dekorativ foltjait hangsúlyozza. Egy pár „variations pour rire"-tól eltekintve különben imponáló a Szecesszió figurális festészetének magas színvonala. Landenberger plein-air aktjait, a tóparton fürdő gyermekeket említjük első sorban és Knirr ízléses „Női arckép"-ét, melynek ezüstszürke alaphangulatából zománc tüzével csillog fel a szín. Liebermann „Kötélverő"-je, Kuehl „Sörház interieör"-je Zügel, Junghanns, Hayeck állatképei, Haug „Postás"-a, Kalckreuth, Samberger arcképei mesterművek. Csak a tájképben marad el a Szecesszió Vinnen, Hagen és Pietzsch erőpróbái dacára a Luitpold-csoport mögött. A tájképből bajos kierőszakolni az időszerűséget s a hangulatait kisérő titokzatos melódia önfeledést kiván. A Szecesszió plasztikus kollekciója bővelkedik erős munkákban. Lederer „Vívó"-ja, Balthasar Schmitt, Perathoner szobrai és Willy Zügel kis állatplasztikái tűnnek fel itt.

A Szecesszióval szellemben rokon „Scholle" egyesület két terméből dekorativ és festői elemek összhangja hullámzik felénk. Az okersárga szőnyeg, a vékonyan keretelt, nagyméretű festmények meleg temperaszürkékkel enyhített kolorizmusa vidáman, hangosan csendül össze. A „Scholle" képviselői, kik illusztrátorokból lettek festőkké, sokáig „modernitis"-ben szenvedtek. A jurytől függetlenül egységök önbizalmában sokszor hítták ki extravagáns fellépésükkel a föltűnést és gúnyos ellentmondást. Mostani kiállításukkal bebizonyítják, hogy a túlzásokról ezentúl bátran lemondhatnának. Fritz Erler „Jövevények" című vásznán ugyan több a dramatikus páthosz, mint a festői alakítás, de „Hatzfeld gróf"-ja egyike a tárlat legélvetteljesebb arcképeinek. Walter Püttner „Női szabóműhely"-ében a kosztümek frou-frouját, az intériőr félhomályának árnya-

latait érzékeny, virtuóz ecsettel hangolta össze. Leo Putz „Női akt"-ján ingó napfoltok, opalizáló félárnyékok fényhálója ömlik el, „Öltöző"-je is kellemes színakkord. Münzer „Arckép"-e, Georgi „Delelő arató"-i, Weise, Erler-Samaden művei is elismerést érdemlenek. Reméljük, hogy a Scholle, melyet oly sokszor ambicionál a feltűnési viszketeg, e kiállításában megtalálta a varázsigét, mely a zűr-zavarból egységet, a szándékos ellenkezésből és különállásból belső szükségességet képes teremteni.

Az úgynevezett „hullakamrák"-at, a botanikus kertet szegélyező kicsi termek sorát a rendező-bizottság ezúttal kedves, világos kis kójokká alakította át. Az architekturát találjuk itt meg, Dülfer, Riemerschmid, Jäger tervezeteit és a fehér-fekete művészetet, Duensing, Hellingrath, Graf, Schwarz, Geiger figyelemreméltó kőrajzaival és karcaival. Az előcsarnoktól jobbraeső 36 termet a vendégnemzetek kiállítása tölti meg. Teljességében egyenletes és tömör benyomást nyujt, mely a német művészettel ellentétben — az egy Ausztria kivételével — nem árulja el csoportokra oszlással fejlődésének „etappes"-jait.

A kiállítás flórájának legszínesebb virága a svájci művészet. Napfényes és vidám és mégis mély a kelyhe, titokzatosan mély. Olyan mint a nép lelke, melyből fakadt. A szabad parasztság nyersesége, bogaras különcködése, humoros romantikája jut érvényre benne frissen és leplezetlenül. Hodler feltűnést keltő dekorativ tempera-festménye a marignani csatának egy epizódját ábrázolja: a tarkaszínű lancknekétek vállaikon hozzák ünnepélyes menetben sebesült bajtársaikat. A hasított bugyogók sárga, vörös foltjai, a zászlók kékszín lobogása színes üvegként illeszkednek a velős kontur keretébe. E nehézkes, minden ízében méltóságos monumentalizmus mellett, mely óriás csarnoknak terméskőkockáit kivánja hátterül, színes illusztrációként hat Giron „Schwingünnepély"-e, a kiállítás legnagyobb vászna. A havasok amfiteátrumában zöld gyepen sürgölődő sokaság körében a „Schwinger"-ek birkózása lüktető erővel, tekintélyes tudással van megjelenítve. Albert Welti önarcképének sajátságosan szuggesztiv, nyiltszemű őszintesége rokonszenvesen elüt a szokott festőarcképek hiú pózolásától. Balmer bájos gyermekarcképcsoportja, Max Buri karakteres borozó nyárspolgárai, Cuno Amiet „Az este pompája"-ban virágos dombról felénk közelgő appenzelli leányai, Schönberger, „Tavasz"-a a svájci szellem tipikus szülöttei. Perrier, Lehmann, Wieland, Hermenjat, Estoppey, Jeanneret tájképeiben szürke glecserpatakok rohannak le a csöndes tavak felé mélyedő hegyek oldalában, mohafoltos sziklák felett, bozontos fenyőgallyak közt havasok hófelhői tündökölnek.

A hollandusoknál lassúvérű, polgárias békesség honol. A keretek egyenlők, a képek is egyenlők. Eszünkbe jut egy festő megjegyzése: „A hollandusokhoz nem megyek, azokat már láttam tavaly". Pedig nem is gúnyosan mondta. Ők évről-évre egyforma becsületességgel kamatoztatják az elődeiktől átvett művészi vagyont, nem tékozolják el, nem is kérkednek vele. Tárgyat bőven találnak otthon: a grachtokat süti a nap, a Zuyder-tó nehéz, szürke hullámain táncol a vitorla, a vörös téglával rakott csöndes szobákban takaros, fejkötős nénikék verik a csipkét és visszagondolnak a régmult időre, mikor még Geertjé-nek hítta őket a fiatal matróz, olyan, mint a ki facipőinek miniatürcsónakjait lóbálva ott pipál a tulsó képen. Blommers, Bisschop, Jurrens, Mesdag, Breitner, Maris, van Soest, Gorter, Tholen, Wenckebach mind jó nevek. Néhol egy kevés Barbizon, egy kevés Manet és sok-sok nemzeties. Israëls, a szürke Rembrandt is itt van önarcképével és egy interiőr-rel. Van Mastenbroeck különösen finom és Toorop, az indus mágius újból pontozgat. A grafikát Dupont, Hoytema, és Storm vans Gravesande kitűnően képviselik.

A spanyolok kiállítása nagyon középszerű. Chichano („Armida"), Benedito Vives („A VII. ének Dante poklából"), Alvarez Sala, Pinazo Martinez nagy vásznaiból nem szól sem ihlet, sem érzés valódisága. Hermoso „Tanulmány"-a, Andrade „Hálóvontatói", Hernandes Nagera „Andaluzi leány"-a, Martinez-Cubells művei inkább érdekelnek, valamint Eliseo Meissen, Beruete, Garrigues, Estevan tájképei.

Olaszország is éppen csak a színvonalon marad, pedig öt termet tölt meg édes, tüzes színeivel. A fiatalság itt is hiányzik. Mancini „Női arcképe" — aranybrokát hátteren bársonymély ruha — pompás reprezentáció. Grosso egy arcképében szintén elvezetes, míg nagy „Szent család"-ja kompozicióban unalmas, kezelésben lapos. Coromaldi szindús „Anyai boldogság"-a, Rizzi kissé pongyolán kezelt, izzó plein-airjei, Mariani, Dall-'Oca-Bianca művei tűnnek ki környezetükből. Emma Ciardi „Útvesztő"-je finoman csiszolt rokokó-ékszer. A színszövő Angelo Morbelli, a menedékhelyek szomorú elhagyatottságának festőpoétája, egyike az olasz terem legegyénibb jelenségeinek. A velencei modern képtár küldte be „A visszamaradtak karácsonya" című művét. Ürességtől tátongó padsorokban ül néhány rokkant, reszkető aggastyán, a termen végtelen szomorúság ömlik el, melyet még fokoz egy magános, kései napsugár sápadt kisértetiessége. Pellizza gyönyörű „Napfölkelté"-t, Carcano, Sartorelli, Fragiacomo tájképeit említjük még és Pietro Canonica szobrait.

Franciaország kiállítása hézagos még, egy nagy terme a Szalonokból érkezendő műveknek van fenntartva. Kitűnőeknek kell lenniök, hogy megbontsák ezt a fáradt, unalmas decors-t. Hamisitatlan „kits", üres közömbösségek borítják a falakat, fejcsóválva olvassuk rajtok Bouguereau, Lefebvre, I. P. Laurens neveit. Simon „Álarcos"-ainak energikus fakturája, merész színezése, Blanche „leányarcképé"-nek könnyed folyékonysága, L'Hermitte „interiőr"-je messze kiválnak. Carrière, le Sidaner, Prinet, Laurent s a látszólag Simontól befolyásolt Morisset és Hochard műveire utalhatunk még, Saint-Marceaux, Gardet, Sicard, Tarrit izléses kis plasztikáira.

A svéd s a vele hangulatban rokon dán osztály aránylag friss és örvendetes, bár nem felel meg a mult nemzetközi óta hozzáfűzött reményeknek. A svédek sajátossága a tájképben jut legerősebben kifejezésre. Erik Hedberg, Arborelius, Schultzberg és Kallstenius mesterei a tömör előadásnak, mely mesterkéletlen hangon mesél a hosszú, kék éjszakák deres dermedtségéről, a hóhullámok tündöklő gerinceiről, fenyőországnak gyantaillatáról. Stenberg, Kronberg, Akesson s a két Oestermann arcképeiben és intériörjeiben sok egészséges nemzeti vonást fedezhetünk fel. A dánoknál Kroyer „tiroli szüret"-e, Holsoe intériörjei, Ancher szélesen kezelt arcképei vonják magukra figyelmünket.

A belgák termét Constantin Meuniernek, a halott mesternek egyénisége uralja, ki nagy vonalának médiumával a triviálisból kiváltotta a nagyszerűt. „Kikötőmunkás"-a csupa feszültség, nemes, visszatartott erő. Henry Meunier három karcából is a heroizmus szelleme árad felénk. Laermans már túlzó és nehézkes, bár a Breughel-vért meg nem tagadják parasztjai. Leempoels, Vloors, Boch, E. Claus, Smits, Cassiers festményei egészítik ki elég szerencsésen a belga művészetnek mai képét.

Az angolok előkelő vendégek. Három héttel a megnyitás után jelentek meg. Nem számosan, de kifogástalanul: Shannon, Sauter, Walton, Austen Brown, East, Hamilton, Dekkert. Az angol esztétikus kultura raffinement-ja árad műveikből, arcképeikből fejedelmi ízlés és előkelő unalom, tájképeikből a gobelin gyöngédsége, alapjában inkább művészi sport, mint alkotó erő. Újat nem mondanak ezúttal.

Ausztria kiállítása hat csoportra van széthasadva. A lengyelek, a csehek s a Hagenbund a térdíszítés elvével rendezkedtek be: treillage, virágos fülkék, hímzett velárium. Kissé kokettül. Képeik is inkább applikációk. Mehoffer „Nap"-ja kedves dekoráció, egy zölden mélyedő kert, rikító kék ruhában egy mosolygó leány, virágfüzéres amorett: a dal a boldogságról. Hampel képein kissé sok a vászon, de finom rajza és virtuóz, ideges ecsetkezelése föltűnik. Krausz halárusai is jó tipusok. Csehországot Uprka, Hudecek, Simon és Hynais képviselik, a bécsi Szecesszió általában gyönge csoportját Andri tót életképe és Jettmar karcai. A bécsi Künstlergenossenschaft szűkebb keretben olyan, mint a müncheni, hűvös és bürokratikus. Bár Quincy Adams „Halottbúcsúztatás"-a, Merode gyárbelseje, Tomeç „Holdfeljötte" kvalitásos, komoly művek.

Románia is bemutatkozott egy kis, fiatalos gyűjteménynyel, Amerika még késik, Norvégia és Oroszország távolmaradtak.

És a magyar kiállítás? A belga osztály lépcsőfokáról áttekinthetjük egyik termét. Erőteljes és üde benyomás. Thorma koncentrált képhatású, a tónusellentéteket kissé túlzón hangsúlyozó „Október elsejé"-ből árad az erő. Grünwald „Itatás"-ából és Ferenczy tanulmányaiból („Fürdő előtt", „Októberben") az üdeség. Strobentz egész kollekcióval van képviselve, melyből különösen kiválik egy akttanulmány és egy „Őszi est", Knopp „Női arcképe", Szlányi „Csöndes esté"-je, Bruck Miksa meleg, intim konyhainteriörje, Mannheimer „Scherzó"-ja preciőz, finom művek. Kernstock Károly „Három modell"-je idegenszerűen s festői minősége rovására merevnek hat.

Másik termünk nem egységes, túl is van tömve, rendezése sem szerencsés. Munkácsy tanulmányfejeiben, művészetünk e becses ereklyéiben, Paál László gyönyörű „Erdőbelsejé"-ben, Lotz mester „Vénus"-ában jegecesedhetett volna hangulata. Kevés eszközzel lehetett volna differenciálni ezt a külön világot. Kriesch érzésben tiszta, színekben gyöngéd Krisztusképét, Glatz „Hazatérés"-ét, Zemplényi friss „Templom előtt"-jét itt találjuk. Ujváry, Vaszary, Márk, Poll, Hegedüs, Zombory, Kézdi-Kovács, Katona, Bihari, Szenes művészetük java munkáival jelennek meg itt. Csak Mednyánszky egyetlen művével sejtést sem ad egyéniségéről. OLGYAI VIKTOR

SZAKADÁS A BÉCSI SZECESSZIÓBAN. Nem hosszú, de jelentős és eredményes működés után a bécsi „Szecesszió"-ban olyan események történtek június első felében, amelyek valószínűleg halálos krizist jelentenek erre a művész-egyesületre nézve. A Szecesszionak egy tucatnál több, fajsúlyban legértékesebb tagja kilépett az egyesületből. A disszidensek közt van Gusztav Klimt, Karl Moll, Otto Wagner s mások. A különválás oka tisztán művészeti jellegű. A Szecesszióban már régóta két párt alakult, nem személyes, de művészeti motivumok alapján. Az egyik, a „dekorativ irány" képviselői, élükön Klimttel, a másik a „naturalista"-párt, amelynek feje Engelhardt. Klimtékből állott a kisebbség. A két párt közt most kenyértörésre került a dolog, mindegyik a maga hitvallását szerette volna érvényre juttatni. Minden megalkuvási kísérlet csütörtököt mondott s megtörtént a szecesszió a Szecesszióban.

Az egyesületből kivált művészek nem alakulnak külön új egyesületté. Céljaikról, terveikről eddig nem döntöttek. A visszamaradtak valószínűleg egy ideig tovább rendezik kiállításaikat, de soká ezt sem tehetik, mert a Szecesszió palotája felett három év mulva megkongatják a lélekharangot. Akkor ugyanis a palota telke visszaszáll Bécs városa birtokába. Lehet azonban, hogy a Szecesszió még a határidő előtt becsukja portáit.

A művészeti egyesületek felett sajátságos fátum lebeg. Ha az egyesület ügyeit laikusok intézik, úgy a művészek szoktak elégedetlenkedni és forrongani. Ha laikusok és művészek együttesen működnek, úgy örökös a harc a hegemoniáért. Ha meg pusztán művészek az intézők, úgy művészeti irányok érvényrejuttatásáért tombol a polgárháború. Hogy ez az utóbbi is eléggé tüzes és robbantó hatású lehet, azt a bécsi Szecesszióban kitört háborúság bizonyítja.

Olgyai Viktor festő

MŰVESZET
II.évf. 1903.
74.
"Művásár"

Olgyai Viktor festő

MŰVÉSZET
II.évf. 1903.
73.
"Müvásár"

Olgyai Viktor festő

MŰVÉSZET
II. évf. 1903.
71.
"Művészeti irodalom"

O l g y a y Viktor festő

M Ű V É S Z E T
I.évf. 1902.
366.
"Modern etching"

Olgyai Viktor grafikus

Népszava XXXVIII.évf.1910.

jan.6.

4 sz. 6 lap.

Grafikusok tárlata.

München

Olgyaj delgyoik att

Iparmüvészet 1895-ben 85. l.

Olgyai Viktor grafikus

Népszava XXXVIII.évf.1910
jan.11.

8 sz. 4-5 lap.

Tárlatok.

Olgyay (Viktor), grafikus

Igazmüvészet 1895-ben 85. l.

O l g'y a y /Ferenc?/ festő

M Ű V É S Z E T
I.évf. 1902.
365-366.
"L'arte e la critica"

Olgyay Viktor

festő

Revue de Hongrie

1910. III. ann. V. I. 243-245. l.

„Mienk" III. kiállítása.

Egyházi szabázat, Nagy Lajos anyja Erzsébet királyné ka-
nonizálási ügye,

Kat. Szemle, 1893., 50.-63.

Karácsonyi J.: Nagy Lajos...
etc.

Grafika Orosz Agár Olgyai Viktor

Magyar Müvészet 1925.44-48.o.
Müvészetünk a külföldön.

Olgyay Viktor

XX. 4.

grafikus

Revue de Hongrie

1910. III. ann. V. I. 242. l.

A Mürészhár felavatása.

Egyházi ruházat, szt.
ásztaló tanulája, lásd

Religio, 1905. 11. 12.
84. o.

Hévizsaky Gyula: A mise-
ruha eredete.

Olgyay (?)

festő

Revue de Hongrie

1910. III. ann. V. I. 777-782. l.

Nagy Tavassi Tárlat (Műcsarnok).

egyházi ruházat Erzsébet
királyné vált. ker. dője

Kat. Szemle, 1893. 50-63.o.

Karácsonyi J.: Nagyhajós
... et

Festészet, 1900-1919 - állló tábla-
kép - Tájkép

Olgyai Viktor:
Felhő
/ Megvásárolva a téli kiállitáson,
1913-14 /

MŰVESZET
XIII.évf.1914.
85.

Festészet (1900 – 1919) — Önálló táblakép

Olgyay Viktor: „Buzamezők" — „Alföld"

Revue de Hongrie

1910. III. ann. V. t. 243-245. l.

„Mienk" III. kiállítása.

Festészet (1900–1919) – Önálló Tátlakép.

Olgyay Viktor: Tájkápek.

Revue de Hongrie

1910. III. ann. V. t. 777–782. l.

Nagy Tarassi Tárlat (Műcsarnok)

Grafika (1900 - 1919) — Metszet.

Olgyay Viktor

Revue de Hongrie

1910. III. ann. V. t. 504 - 505. l.

Tavassi-tárlat a Nemzeti Szalonban.

Grafika (1900-1919) — Metszet

Olgyay Viktor

Revue de Hongrie

1910. III. ann. V. k. 242. l.

A Művészház felavatása.

Olgyay Viktor

festő"

Revue de Hongrie

1910. III. ann. V. f. 777-782. l.

Nagy Iványi Károly (Műcsarnok)

O l g y a i Viktor festő
1870 - 1929.

Felhő

/Vásárlás a téli kiállitáson,
1913-14/

M Ű V É S Z E T
XIII.évf.1914.
85.

Olgyai Viktor grafikus

Népszava XXXVIII.1910 jan.6.
4 sz.6 lap.
Grafikusok tárlata

Olgyai Viktor grafikus

Népszava XXXVIII.1910 jan.6.
4 sz.6 lap.
Grafikusok tárlata.

O l g y a i Viktor festő

Magyar Grafikusok Egyesülete
elnöke

M Ú V É S Z E T
XIII.évf.1914.
141.

Olgyai Viktor festő-grafikus

Magyar Müvészet 1925.44-48.o.
Müvészetünk a külföldön.

Olgyai Viktor grafikus

Népszava XXXVIII.1910 jan.6.
4 sz.6 lap.
Grafikusok tárlata

Olgyay Viktor

festő

Revue de Hongrie

1910. III. ann. V. k. 243-245. l.

„Mienk" III. kiállítása.

XX. k.

Olgyay Viktor

grafikus

Revue de Hongrie

1910. III. ann. V. f. 242. l.

a Művészház felavatása.

Olgyay Viktor

grafikus

Revue de Hongrie

1910. III. ann. V. f. 504-505. l.

Tovarni Tárlat a Nemzeti Szalonban.

Olgyay Viktor.

8 órai Ujság.
1929. XII. 22., 4.
(:kritika.:)

Olga Viktor.

Münchner.

VI. Jahrg., 1907.

70.

Olgyai Viktor festőművésztanár.

Művészet.

VI. évf., 1907.

194 – 195.

Olgyai Viktor építész

Tér és Forma 1939. 83-85.

A Neuretbóri Vásárról

Olgyai Viktor, festő

Művészet, III., 1904. 55.

Kitüntetések

Olgyai Viktor, festő

Művészet, III., 1904. 54.

Hazai krónika.

Olgyai Viktor, festő

Művészet, III., 1904. 14o.

Művészeti irodalom.

Olgyai Viktor, festő és grafikus

Művészet, III., 1904. 13o.

Kiállitások.

Olgyai Viktor, grafikus

Művészet, III., 1904. 54.

Hazai krónika.

Olgyay Viktor grafikus

Pesti Hirlap. 1923. márc. 18. 7

k. k. h. A művésznivendékek kiállítása

Olgyai Viktor grafikus

Népszava 1909 február 24.
46 sz. 4 lap.
Művészet, irodalom, hir.
A Nemzetközi Grafikai kiállitás
dijai.

Olgyay Viktor festö.

Katol.Szemle.1937.I.230-32.l.

Olgyai Viktor festő

MŰVÉSZET
II.évf. 1903.
74-75.
"Müvásár"

Olgyay Viktor

Katol.Szemle.1930.157-64.1.

Olgyai Viktor festő

Cikke: A grafikai vonalról

M Ű V É S Z E T
I. évf. 1902.
81 - 92.

O l g y a i Viktor festő

M Ű V É S Z E T
XII.évf.1913.
360.
"M.Grafikusok Egy.kiállitásának dijai"

Olgyai Viktor grafikus.

Magyar Művészet 1925.439-444.p.
Elek Artur: Ifju magyar rézkarcolók.

Olgyai Viktor grafikus

Népszava XXXVIII.1910 jan.6.
4 sz.6 lap.
Grafikusok tárlata.

Olgyai Viktor festő

M Ű V É S Z E T
XII.évf.1913.
158.
"Tavaszi Tárlat dijzsürije"

Linoleum-metszet = Tájkép

O l g y a i Viktor:
Ringó kalászok

M Ű V É S Z E T
XII.évf.1913.
360.
"M.Grafikusok Egy.kiállitásának dijai"

Grafika, vizfestmény
Patak mentén, Olgyai Viktor

Művészet, III.,1904. 54.

Hazai krónika.

Grafika, vizfestmény
Patak partja, Olgyai Viktor.

Művészet, III.,1904. 55.

Kitüntetések

Grafika, linoleummetszet, Olgyai Viktor.

Ld.: Művészet VII. 1908. 268-269.

O l g y a i Viktor festő

M Ű V É S Z É T
XII.évf.1913.
194.
"A tavaszi tárlat dijai"

Olgyay Viktor, festő tanár

Pásztortűz, 1927. 13 sz.

310. l.

Décsi Gina dr.: A tichy Mihály díj első nyertes magyar gráfikusa

Olgyay Viktor, festő, tanár

Pásztortűz, 1927. 18 sz.

431. l.

Szihlay Dezső dr.: gróf Teleki Ralf a nagy bányai festőművész

Olgyai Viktor festő

MŰVÉSZET
II.évf. 1903.
135-137.
"Válasz..."

M Ű V É S Z E T
IX.évf.1910.
10.1.

Péczely

O l g y a i V i k t o r :

Iván

Rézkarc

A Grafikai Egyesület mülapja.

M Ű V É S Z E T
X.évf.1911.
80.l.

Péczely

O l g y a i V i k t o r :

Nyári nap

Ceruzarajz

MÜVESZET
IX.évf.1910.
[redacted]
337.1.

Péczely

O l g y a i V i k t o r :

Napnyugta

Tollrajz

M Ű V É S Z E T
III.évf. 1904.
37.l.

Péczely
Béla

O l g y a i V i k t o r:

Vizfestmény.

Patak mentén.

Az Esterházy dij nyertese
a Műcsarnok téli tárlatán.

M Ű V É S Z E T
XII.évf.1913.
358.

Péczely

O l g y a i V i k t o r :

Tanulmány/Fasor/

Ceruzarajz

M Ű V É S Z E T
XI.évf. 1912.
373.

Péczely

O l g y a i V i k t o r :

A család

Kőrajz.

M Ű V É S Z E T
V..évf.1906.
244.l.

Péczely
Béla

O l g y a y V i k t o r:

Pihenő.

Rajz.

M Ű V É S Z E T
XI.évf. 1912.
121.

Péczely

O l g y a i V i k t o r :

Tájkép.

Krétarajz.

A tájrajzra kitüzött grafikai dij nyertese.

Szines mellékl-et.

M Ű V É S Z E T
VIII.évf.1909.
12.old.

Péczely
Béla

O l g y a i V i k t o r :

Garamparti téli reggel

Kőrajz/háromszinü/

MŰVÉSZET
VIII.évf.1909.
11.old.

Péczely
Béla

Olgyai Viktor

vázlatkönyvéből/Folyópart/

Tollrajz

M Ű V É S Z E T
VIII.évf.1909.
9.l.

Péczely
Béla

O l g y a i V i k t o r :

A tölgy

Rézkarc

M Ű V É S Z E T
VIII.évf.1909.
4.old.

Peczely
Béla

O l g y a i V i k t o r :

Nyári reggel Kacskón

Olajfestmeny

MŰVÉSZET
VIII.évf.1909.
5.old.

Péczely
Béla

Olgyai Viktor:

Erdő szőnyegén

Olajfestmény

M Ű V É S Z E T
VIII. évf. 1909.
13. l.

Péczely
Béla

O l g y a i V i k t o r :

"Február"

Rézkarc

M Ű V É S Z E T
IV.évf. 1905.
164.l.

Péczely
Béla

O l g y a i V i k t o r:

Tóparton.

Rézkarc.

M Ű V É S Z E T
IV.évf. 1905.
153.l.

Péczely
Béla

O l g y a i V i k t o r :

Reggel az erdőn.

Rézkarc

Egész oldalas reprodukció.

M Ű V É S Z E T
VII.évf.1908.
264.l.

Péczely
Béla

O l g y a i V i k t o r :

Falucska

Szines linoleum metszet.

M Ű V É S Z E T
VIII.évf.1909.
16.l.

Péczely
Béla

O l g y a'i V i k t ó r :

A ciprusok utja

Mezzotinto.

M Ű V É S Z E T
VIII.évf.1909.
17.l.

Péczely
Béla

O l g y a i V i k t o r :

A hársfa

Rézkarc

M Ű V É S Z E T
VI.évf. 1907.
125.l.

Péczely
Béla

O l g y a i V i k t o r :

Felvidéki ház.

Vízfestmény.

A téli tarlat Esterházy dijának nyertese.

Olgyai Viktor festő, grafikus

Magyar Iparművészet, 1901

3. sz. 119. o.
Külömfélék.

Müvészet-elmélet

Olgyai Viktor:
A grafikai vonalról.

M Ú V É S Z E T
I.évf. 1902.
81-92.

Olgyay Viktor, építész (1910–1970).

Cook Jeffrey: Az Olgyay & Olgyay ikerkroda.

Csomor Tibor: Folyóiratszemle.

Olgyay Viktor és ikertestvére Afadár a 20. sz. jeles építészei ~~1938~~ 1938-ban nyitottak közös tervezőirodát Budapesten. A fivérek jelentős fővárosi alkotása az 1941 végén épült Város major u. 50 sz. alatti lakóház, az épület az akkor keletkezett ún. bioklimatikus, tervezés első próbálkozása. Terveik, publikációik vagy hatást gyakorolták korunk építészetére. 1946-ban jelent meg könyvük „Olgyay & Olgyay építészek" címmel. Vinnentek az Egyesült Államokba, ahol már nem gyakorló tervezőként, hanem kutatóként, elméleti szakemberként, tanárként művelték az építészetet.

Budapest folyóirat, 1988, 8., 47-old.

Olgyay Viktor, építész | 1910-1979. 3.) folytatás.

Professor Jeffrey Cook: Az Olgyay-iskola.

Magyar Építőművészet, 1984. 4-5 szám, 17 old.

A Városmajor utcai bérház keresztmetszete. A garázs teteje a kert burkolt terasza. Viktor Wayne Olgyay rajzai

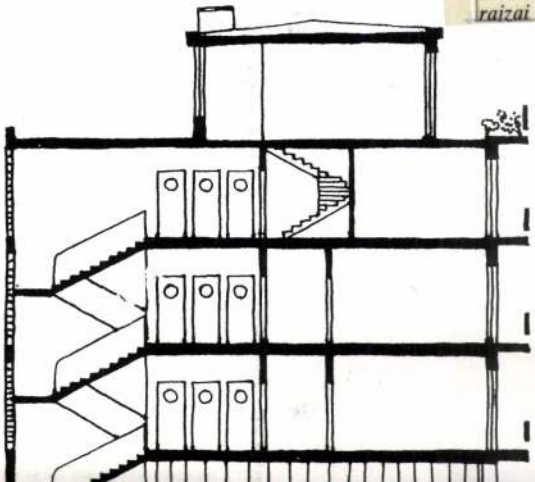

gosság – ökológia – építészet

Az alsó- és felsővíz területén az építkezés megkezdése előtt a környezet állapotáról pontos feljegyzés készült, majd ennek alapján készítették el az ökológusok javaslataikat az építkezés menetére. Gyakran volt szükség engedményekre és módosításokra, mert az ideális ökológiai és építészeti elképzelések ütköztek az építési gyakorlat szokásaival. Hiányoztak a tapasztalatok, például gyakran a javasolt ökológiai megoldások

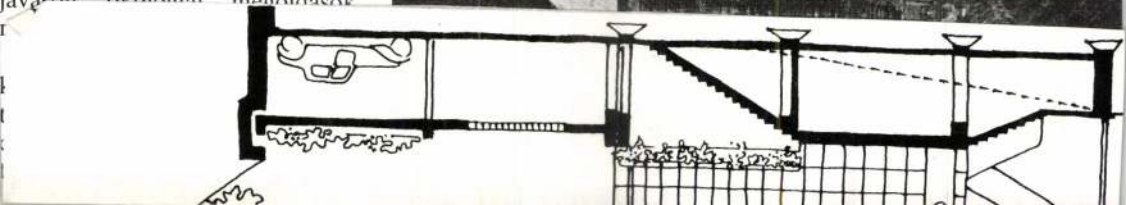

OLGYAI VIKTOR

emlitve ld.Vadász Endre

Sz.Kürti Katalin: A finom tónusok mestere.
UJ TÜKÖR 1981/XVIII/38.sz.22.o.

ZŐDÉS
yéb jogviszony létesitéséhez

zettörténeti Kutató Csoport (Bp. I. Uri

sorolás

380. Olgyai Viktor: Bükkösben.

72. Kézdi-Kovács László: Nyirkos idő.

Olgyay Viktor, építész (1910–1970). 2) folytatás

Professor Jeffrey Cook: dr. Olgyay & Olgyay ikeriroda.

a budapesti Stühmer-csokoládégyár homlokzata. (rajz.)

a csokoládégyár déli homlokzatának részlete. Befejezetlen. (rajz.)

Építészek: Olgyay Viktor és Olgyay Aladár. (írások).

A Városház utcai bérház keleti homlokzata. (rajz.)

Magyar Építőművészet, 1987. 4–5 szám, 15–16 old.

Olgyai Viktor 16, 17. l.

Orlai Petrics G. 82. l.

Paczka Ferencné 14, 15. l.

Rippl Rónai József 14, 16, 76–79. l.

Székely Bertalan 79–87. l.

Szinyei Merse Pál 10, 48, 52, 61, 62. l.

Telcs Ede 142, 152–155. l.

Than Mór 83. l.

Ujvary Ignác 49. l.

Vaszary János 14, 15, 51. l.

Vedres Márk 144, 145. l.

Zemplényi Tivadár 14, 16, 52. l.

Zichy Mihály 34. l.

Kovácsi Tásval.

Lyka Károly: Kis könyv a művészetről. I. kiadás. Bp. 1904.

8901 Centrum Budapest

574 **Gáll Emma.** Szilvásban. Olajfestmény. Eladó.
575 **Papp Sándor.** „Magány". Olajfestmény. Eladó.
576 **Reinfuss Ede.** Rákóczy-kor: Zászlóbontás a Beszkideken. 1703. évi május 3. Olajf. Gr. Zichy Jenő tulajdona.
577 **Papp Sándor.** Est. Olajfestmény. Eladó.
578 **Markó Ernő.** Őszszel. Olajfestmény. Eladó.
579 **Nagy Vilmos.** Szőllőcsősz. Olajfestmény. Eladó.
580 **Juszkó Béla.** Nyaraló gyerekek. Olajf. Eladó.
581 **Szablya (Frischauf) Ferenc.** Tanulmány. Olajfestmény. Eladó.
582 **Török Jenő.** Tanulmányfej. Olajf. Magántulajdon.
583 **Papp Gábor.** B. J. úrnő arcképe. Pastel. Magántulajdon.
584 **Madarász Victor.** A karácsonyfa. Olajf. Eladó.
585 **Papp Gábor.** J. B. úrnő képmása. Pastel. Magántulajdon.
586 **Ifj. Berkes Antal.** Részlet Rákosról. Olajf. Eladó.
587 **Ifj. Berkes Antal.** Őszi reggel. Olajf. Eladó.
588 **Markó Ernő.** Holdas táj. Olajf. Eladó.
589 **Vesztróczy Manó.** Arckép. Olajf. Magántulajdon.
590 **Vesztróczy Manó.** Arckép. Olajf. Magántulajdon.
591 **Vesztróczy Manó.** Vakok. Olajf. Eladó.
592 **Vesztróczy Manó.** Arcképtanulmány. Olajf. Eladó.
593 **Telkessy Valér.** Kirándulók. Olajf. Eladó.
594 **Szablya (Frischauf) Ferenc.** Kukoricaföld. Olajfestmény. Eladó.
595 **Kúnfy Lajos.** Normand táj. Olajfestmény. Eladó.
596 **Ifj. Juhász Jenő.** Arcképtanulmány. Olajf. Eladó.
597 **Jakobovits Arthur.** Tanulmány. Olajf. Eladó.

Olgyay Viktor

551 **Sebestyén Arthur és Messinger Alajos.** Székács J. Tivadar úr nyaralója. Vízfestm. Magántulajdon.

552 **Sebestyén Arthur.** Beszterczebányai keresk. és iparkamara székháza. Vízfestmény. Magántulajdon.

553 **Vágó József.** Jankovich Gyula szobrász műterme és lakóháza. Vízfestmény. Magántulajdon.

554 **Vágó József.** Nagyvárosi pályaudvar. Vízfestmény. Magántulajdon.

555 **Vágó József.** Nagyvárosi pályaudvar. Vízfestmény. Magántulajdon.

556 **Olgyai Viktor.** Kertek alatt. Vízfestmény. Eladó.

557 **Olgyai Viktor.** A mező télen. Vízfestmény. Eladó.

558 **Olgyai Viktor.** A novella. Kőrajz. Eladó.

559 **Olgyai Viktor.** Patak mentén. Vízfestmény. Eladó.

560 **Olgyai Viktor.** Garamparti fűzek. Vízfestm. Eladó.

561 **Olgyai Viktor.** Kertek alatt. Kőrajz. Eladó.

562 **Conrad Gyula.** Napnyugta. Szénrajz. Eladó.

563 **Loew György Lipót.** Rajna kincse (Rajna leányai és Alberich). Eredeti rézkarc (aquatintával). Eladó.

XIV. TEREM.

564 **Klein Lipót.** Arckép. Olajfestmény. Magántulajdon.

565 **Grosz Béla.** Az anya. Olajfestmény. Eladó.

566 **Grosz Béla.** Öreg asszony. Olajfestmény. Eladó.

567 **Greguss Imre.** Kártyázó kuruc őrség. Olajf. Eladó.

568 **Bőhm Pál.** Shylock. Olajfestmény. Eladó.

569 **Bőhm Pál.** Kévék a mezőn. Olajfestmény. Eladó.

570 **Bőhm Pál.** Koldús leves. Olajfestmény. Eladó.

571 **Juszkó Béla.** Szüretelőkocsi. Olajfestmény. Eladó.

572 **Juszkó Béla.** Pejló. Olajfestmény. Eladó.

573 **Papp Sándor.** Esős hangulat. Olajf. Eladó.

Képzőm. Tár. 1903/4 – téli kiáll. – Eat –

73. Olgyai Viktor. Deres reggel. Ceruzarajz. Eladó.
74. Olgyai Viktor. Az Olt partjai. Rézkarc. Eladó.
75. Olgyai Viktor. Jeges patak. Ceruzarajz. Eladó.
76. Olgyai Viktor. Régi csűrök. Ceruzarajz. Eladó.
77. Olgyai Viktor. Parasztudvar. Tollrajz. Eladó.
78. Olgyai Viktor. Malomárok. Szénrajz. Eladó.
79. Olgyai Viktor. Hársfasor. Ceruzarajz. Eladó.
80. Olgyai Viktor. Garam völgye. Ceruzarajz. Eladó.
81. Olgyai Viktor. Tőzegrétek. Ceruzarajz. Eladó.
82. Olgyai Viktor. Reggel az erdőn. Ceruzarajz. Eladó.
83. Olgyai Viktor. Esti árnyak. Ceruzarajz. Eladó.
84. Olgyai Viktor. Harmatos reggel. Ceruzarajz. Eladó.
85. Tichy Gyula. Látogatás. Linoleum-metszet. Eladó.
86. Tichy Gyula. A felszabadított gondolat. Tollrajz. Eladó.
87. Tichy Gyula. Madách. Tollrajz. Eladó.
88. Tichy Gyula. Diana és Akteon. Linoleum-metszet. Eladó.

Olgyai Viktor

55. Olgyai Viktor. Erdei út. Tollrajz. Eladó.
56. Olgyai Viktor. Erdők felett. Ceruzarajz. Eladó.
57. Olgyai Viktor. Tiszamenti táj. Szénrajz. Eladó.
58. Olgyai Viktor. Part mentén. Szénrajz. Eladó.
59. Olgyai Viktor. Ködös téli reggel. Rézkarc. Eladó.
60. Olgyai Viktor. Erdőírtás. Tollrajz. Eladó.
61. Olgyai Viktor. Út a fenyvesben. Tusrajz. Eladó.
62. Olgyai Viktor. Hulló lombok. Tollrajz. Eladó.
63. Olgyai Viktor. Szepességi völgy. Rézkarc. Eladó.
64. Olgyai Viktor. Szürkület. Kőrajz. Eladó.
65. Olgyai Viktor. Égerfák. Tollrajz. Eladó.
66. Olgyai Viktor. Országút. Ceruzarajz. Eladó.
67. Olgyai Viktor. Fertőtavi részlet. Tollrajz. Eladó.
68. Olgyai Viktor. Tanya. Tollrajz. Eladó.
69. Olgyai Viktor. Tavaszi est. Kőrajz. Eladó.
70. Olgyai Viktor. Karácsonyfák. Színes kőrajz. Eladó.
71. Olgyai Viktor. Fűzfasor. Tollrajz. Eladó.
72. Olgyai Viktor. Napos út. Ceruzarajz. Eladó.

48–54-ig fenti-tól az előző oldalon

fordítsi

KMTárs. 1912. márc. kiáll

Péczely Béla

O l g y a y V i k t o r :
T é l i s z ü r k ü l e t .
Szines kőrajz.
Autotipikus nyomással készült mümelléklet

M Ű V É S Z E T .
I.évf. 1902.
6.sz. 369.old.előtt.

K. [illegible]
ms. XII. 14.

Šarolta Polakovits.

Péczely Béla

O l g y a i V i k t o r :

Olvasó hölgy.

Kőrajz. Egyszinü/rőtvörös/autotipia.

Egész oldalas kép.

M Ű V É S Z E T .
I.évf. 1902.
6.sz. 409.old.

Tárgy:

Darvas Pál könyvesbolt 64.40 P. ös számlája.

A beadv

Melléklet

Egyúttal

Előirat sz

Utóirat s

Másolta:

Összeolv

St. sz. 9488-9526

Olgyai Viktor:

Téli ut. /Rézkarc/

Eredeti rézkarc /kiadatlan/

Nyomtatása a müvész személyes felügyelet mellett történt.

M Ű V É S Z E T .

I.évf. 1902.

2.sz. 81.old. előtt.

03.

ágos bizottsága.

A beadvány { száma: 5606 1903
kelte: "/8 1903
beérkezése: "/14 1903.

Határid[illegible].

O l g y a i V i k t o r :

Téli ut.
Kiadatlan rézkarc, nyomatott a
művész személyes felügyelete
mellett.
Melléklet a 2. számhoz.

M Ű V É S Z E T .
I. évf. 1902.
2. sz. 81. old. előtt.

Olgyay Viktor és Aladár, építésznek.
Ferkai András: Le Corbusier és Magyarország.
Olgyay Viktor, építész (1910–1970).

4. *Olgyay Viktor és Aladár városterve, 1949*

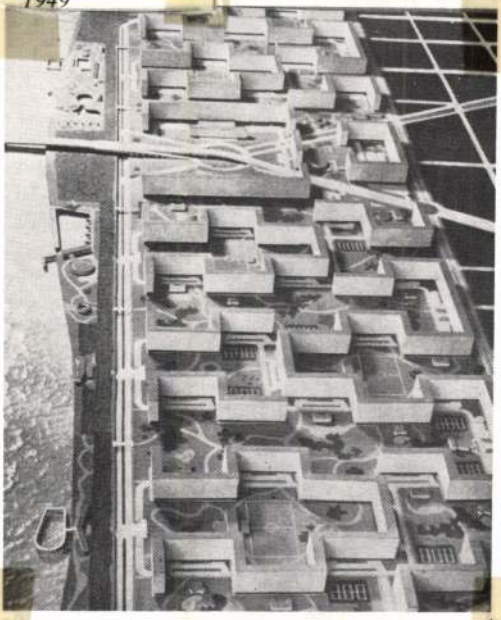

4

Magyar Építőművésznek, 1987, 6., 51-old.

MDK

Olgyai Viktor,
festö

Erdei fenyök. Festmény.

Illusztr.

Vasárnapi Ujság. 1909. 48.sz. 56.évf. 999.l.

Olgyay Viktor és Aladár, építészek.
Perkai András: Le Corbusier és Magyarország.

Olgyay Aladár, építész (1910–1963).

4. Olgyay Viktor és Aladár
városterve, 1949. (repr.)

Magyar Építőművészek, 1987. 6., 51-old.

Major Jenő: Tavaszi erdő.

és világjáró iskolával szinte új és teljesen eredeti eszmét visz be az ifjúság kiképzésére hivatott intézményekbe s ezzel csakugyan az életnek, az élet gyakorlati követelményeinek megfelelőleg igyekszik nevelni az ifjúságot.

Gonda Béla.

A NEMZETI SZALON ÚJ TÁRLATÁBÓL.

Régi igazság, hogy a rajzolás abc-je a festőművészetnek és hogy még a legnagyobb tehetségek sem képesek teljes sikert elérni s minden tekintetben összhangzatos, művészi alkotásokat létesíteni, ha a rajzolásuk fogyatékos. A legújabb magyar festőnemzedék tagjaival szemben is rendesen azt a vádat hangoztatják a művészet ügye iránt lelkesedő és szigorúbban itélő kritikusok, hogy nem fordítanak elég gondot a rajzolásra s nem ismerik azt a csaknem aggályoskodó szabatosságot, mely a klasszikus iskola festőművészeinek kiváló sajátsága és erénye volt. A gondos rajzolás alatt pedig nemcsak azt értjük, hogy a művész a fára vagy vászonra még a festés megkezdése előtt figyelmesen fölrakja az ábrázolandó alakok és tárgyak körvonalait. Mert hiszen a művész nemcsak ónnal és krétával, hanem ecsettel, sőt szinfoltokkal is rajzolhat, sőt újabb időkben a legtöbb képiró csakis így dolgozik. A gondos rajz alatt manapság azt az erényt értjük, hogy a művész kompozicziójának minden részletét az igazság erejével tudja felruházni s az élet látszatát adja meg alkotásainak. Hogy ilyen hatás eléréséhez nagy tudás és gyakorlat szükséges: még az is beláthatja, a ki a művészetekkel csak felületesen foglalkozik. Azok a kiváló impresszionisták, kik műveiken, úgyszólván, csak jelzik a vonalakat és formákat, rendesen egytől-egyig kiváló rajzolók s érdemük főként abban áll, hogy minden szinfoltocskát a maga helyére raknak s hogy ez a szinfolt csak ott és másutt már sehol sem érvényesülhet.

A rajztudás eme nagy fontosságától indíttatva *Wlassics* miniszter közelebb pályadíj kitűzésével buzdította a magyar művészeket s a Nemzeti Szalon-nak módot nyújtott arra, hogy helyiségeiben vízfestmény-, rajz- és metszetkiállítást rendezhessen. Ez a tárlat közelebb nyílt meg — s dicséret a magyar művészek buzgólkodásának — mintegy ötödfél száz kisebb és nagyobb művet tartalmaz. Nem mernénk állítani, hogy a gyűjtemény minden egyes darabja kiállja a szigorú kritikát; de hiszen művészeink nagyobb tömegben ezúttal lépnek föl először kézi rajzokkal s a későbbi kiállítások alkalmával majd maguk is jobban megitélik: nyilvános kiállításra minő művek valók és minők nem alkalmasak.

A mostani kiállítás fogyatékosságai mellett is eléggé érdekes és változatos. Van benne igen sok czeruza- és kréta-rajz; a toll kezelésének művészetét érdekes példányokon láthatjuk; szines krétákkal, a szépia szineivel nem egy képirónk figyelemre méltó hatásokat tud elérni s ha tiszta akvarell nincs is a kiállításban, több lap azt mutatja, hogy a gouache-festékek kezelésében elég jártasságot szereztek fiatal művészeink. Külön gyűjtemény látható ezeken kívül a sokszorosító művészet különböző nemeiből: rézkarczokból, fekete és szines litografiákból. A toll kezelését a karrikatura-rajzolók mutatják be a legnagyobb változatosságban.

Hegedüs László: Tanulmány.

Régibb művészeink közül itt van *Baditz* Ottó, a mindig kutató, érdemes művész, kinek kerékpározó amorettjei a felfogás eredetiségével s a kivitel nagy finomságával méltó feltünést keltenek. Ugyancsak ő tőle szép illusztrációkat is találunk Petőfi költeményeihez. A nagy költőt magyarázzák *Révész* Imre illusztrációi is, köztük egy, a magyar életet teljes eredetiségében mutató pompás szines krétarajz. *Hegedüs* László, a legjobb magyar rajzolók egyike, az Iparművészeti Társulat diplomájának bájos nőalakjával s a százkoronás bankjegy tanulmányaival tesz bizonyságot művészetének erejéről és biztosságáról. *Simay,* ki már a Képzőművészeti Társulat kiállításán is figyelmet keltett, eleven érzékkel dolgozó állatfestő. Majmokat ábrázoló krétarajzai a Nemzeti Szalonban is méltán lekötik érdeklődésünket, e tréfás állatok mozdulatainak helyes megfigyelésével. A tájképek közt feltünnek *Major* Jenő fatanulmányai. Ez a fiatal művész jól látja a természetet s a mit látott: nemcsak hangulattal, de szokatlan erővel és biztossággal is tudja átvarázsolni papirlapjára. Az egyszerű kréta szines anyaggá válik kezeiben, melynek érdekes és változatos árnyalatai vannak. A szinek világító ereje jellemzi *Poll* Hugó pasztelljeit s könnyedség és finomság ömlik el *Kubinyi* Sándor szines rajzain.

Lassankint a könyvdiszítés is megteremti nálunk a maga mestereit. *Honti* Nándor, a kin különben még nagyon meglátszik a párisi illusztrátorok hatása, tetszetős rajzokat készített Yvette Guilbert dalaihoz; *Nagy* Sándor K. Lippich Elek költeményeit ékesítette igen elmésen, *Faragó* József pedig kecses ex libriseivel kelt figyelmet.

A reprodukáló művészet terén — igen helyesen — még mindig a rézkarcz áll elől. Újabb mesterei közül ki kell emelnünk *Pravozinszkyt,* kitől ezen a kiállításon érdekes lapokat láthatunk. Nagyon jelentékeny lap a Tisza Kálmánt ábrázoló arczkép, *Faragó* József rézkarcza. Litográfiáikkal *Glatz* Oszkár és *Olgyay* Viktor válnak ki társaik közül. Végül említjük *Zichy* Istvánt; ez a kiállításainkon tudtunkkal először szereplő művész szines és tonusos litográfiáival ér el nem közönséges hatásokat. Hihetőleg az ő mesterei is a francziák voltak.

Olgyay Viktor: Novella.

A NEMZETI SZALON ÚJ KIÁLLITÁSÁBÓL.

szerelme), továbbá a polgári iskolai tanárjelöltek énekkara és *Kún* László művészi czimbalomjátéka töltötte ki.

Este nyolcz órakor ugyancsak a Royal termében «*Kurucz-estély*» volt, a melyen *Wlassics* Gyula közoktatási miniszter is megjelent. A műsor javarészt kuruczkorbeli ének és zeneszámokból volt összeállítva. A vidéki főiskolák nevében *Kún* Béla kolozsvári joghallgató mondott beszédet, jelentve, hogy úgy Kolozsvár, mint az összes vidéki fő- és középiskolák szintén meg fogják ünnepelni Rákóczi emlékezetét. Az emelvényen az ifjuság által festői csoportokban alakított kurucz tábor helyezkedett el, mely az előadások keretéül szolgált. Úgy ezt, mint a délelőtti felvonulást *Nemes* Mihály történelmi festő rendezte.

Mertens és társa fényképe.

GRÓF BUTLER JÁNOS SZOBRÁNAK LELEPLEZÉSE A LUDOVIKA-AKADÉMIA KERTJÉBEN.

VILÁGJÁRÓ ISKOLA.

A tengerészek gyakorlati kiképzésének úgyszólván nélkülözhetetlen segédeszköze az iskolahajó. Ezen tanúlják meg a tengerész-növendékek azokat a különféle tengerész-műveleteket, a melyek a biztos és gazdaságos hajózásnak alapföltételei. Ez az oka annak, hogy főleg újabb időben a kereskedelmi tengerészet is mind nagyobb fontosságot tulajdonít az iskolahajónak. Nálunk is már 1894-ben foglalkozott az «Adria» magyar kir. tengerhajózási társaság egy vitorlás iskola-hajó létesítésével és nagy kár, hogy az életre való eszme akkor nem valósúlhatott meg. Azóta többször és több oldalról fölmerült ez az eszme, de sikertelenül. Most azonban a kereskedelmi miniszter vette a kezébe az ügyet s a szabadhajózási törvény keretében szándékozik azt megvalósítani s így bizvást remélhetjük, hogy nálunk is nem sokára meglesz a vitorlás iskola-hajó s nekünk is lesz módunk szakképzett magyar tengerészeket nevelni.

A míg azonban mi itt Európában csupán a tengerészek kiképzésére csinálunk iskola-hajókat, az amerikaiak e téren is túlszárnyalnak bennünket ennek az intézménynek egy új, tökéletesebb változatával. Rhode-Island állam ugyanis most egy olyan úszó-iskolát építtet, mely az iskola-hajók czéljait sokkal tágabb, nagyszabású keretben valósítja meg.

Ez az úszó-iskola, a «*Joung America*», most épül Perth-ben (New-Jersey államban), e nyáron fogják vizrebocsátani s szeptemberben már világútra indúl.

A «*Joung America*» abban különbözik a mi iskola-hajóinktól, hogy a míg emezek csupán a gyakorlati hajózási ismeretek elsajátítására szolgálnak, addig amazon a növendékek nem csupán a vitorlázás és gőzhajózás elméletében és gyakorlatában nyernek megfelelő kiképzést, de a főczél tulajdonképen az, hogy a növendékek világot lássanak, megismerkedjenek — és pedig közvetlenül — mindenféle idegen népekkel és intézményekkel, idegen természeti viszonyokkal s ily módon alapos gyakorlati előismereteket szerezzenek mindazon pályákhoz, a melyeken a *világlátottság* a siker előfeltétele.

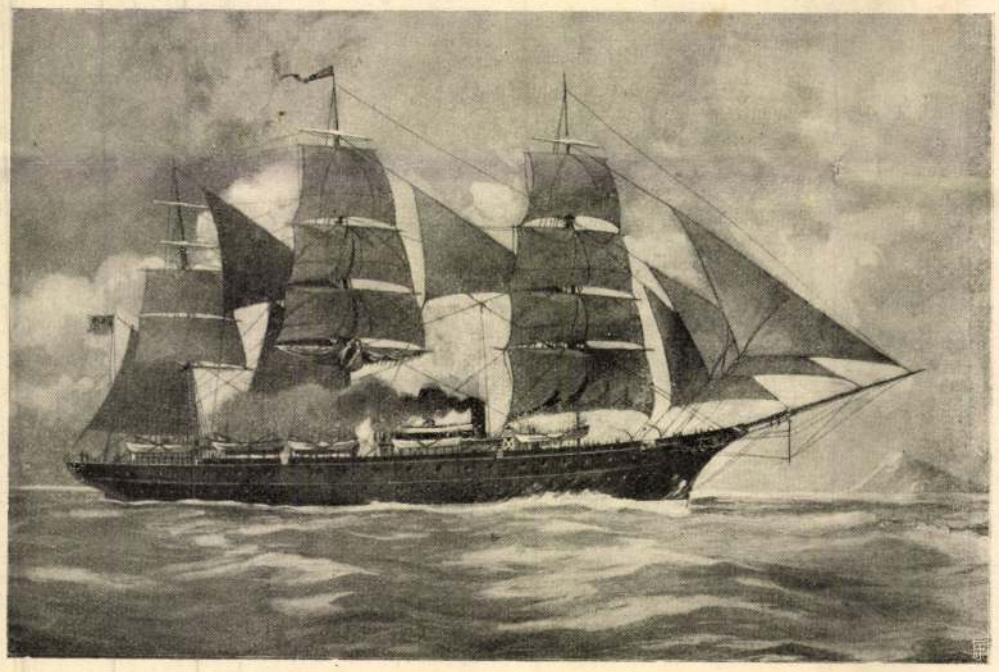

A «JOUNG AMERICA» AMERIKAI ISKOLA-HAJÓ.

Igazi amerikai felfogásra vall a modern haladás kivánalmainak ilyetén megértése, az a szinte megdöbbentő erély, a mely még ezt a nehéz igényt is kielégíteni igyekszik és az áldozatkészség, mely az eszme megvalósításánál mutatkozik.

A «*Joung America*» aczélból épül, teljes hoszsza 270 angol láb, hoszsza a vízvonalban 230 láb, legnagyobb szélessége 44 láb, magassága a fenéktől a fedélzetig 34 láb, merülése a középen 18½ láb, teljes ürtartalma (deplacement) 18½ láb merülésnél 2600 tonna. A hajó teste igen finom, élesen kidolgozott vonalakkal van épitve, szinte azt mondhatnók, hogy oly kecses formája van, akár egy úszó sirálynak, úgy hogy vitorlákkal óránként 12 tengeri mérföldet képes haladni. De fel van szerelve egy 500 lóerős gőzgéppel és csavarral is, úgy hogy szélcsendben, gőzerővel nyolcz tengeri mérföldet képes megtenni óránként.

A hajó a technika legújabb vívmányai szerint van épitve s a legmodernebb fölszereléssel és berendezéssel van ellátva. A helyiségek villamosan vannak világítva és szellőztetve; el van látva a hajó a kellő friss vízzel, szűrő- és hűtő-készülékekkel s mindenféle biztonsági, kényelmi és a legmesszebbmenő igényeknek is megfelelő szükségleti berendezésekkel.

A fedélköz hátulsó részén vannak az elfogadó-helyiségek 24 tanár részére, a fedélzet szomszédos részében pedig a tanárok kajütjei. A hajó közepén vannak a növendékekre felügyelő kapitány és a tisztek fülkéi. A fedélzeti részen vannak elhelyezve a növendékek, de nem külön fülkékben, hanem hajósmódra, együttesen. E mellett vannak a konyha, a mosó- és hűtőhely és a hajólegénység helyiségei. Az ú. n. iskola-fedélzeten vannak a tantermek, a könyvtár, a kórház, az üdülőhely és az iskolaigazgató helyisége. Ez előtt van a kadet-zászlóalj közös helyisége, melyet vászonfüggönyök kisebb fülkékre osztanak. Ezen túl vannak még külön fülkék két tanár és hat kadet részére. A jobbfelőli oldalon a kadetok nagytermével szemközt van a múzeum, emléktárgyak, árúminták s más effélék megőrzésére. Ezután következnek a kadetok fürdőszobái. A hajónak ezt a részét erős deszkafal választja el az éléstártól, a műhelytől és a matrózok fürdőjétől. A legfelső födélzeten, a főárbocz mellett négy felügyelő lakik; ott vannak továbbá a dohányzó-, játszó- és zenetermek. A keresztárbocz mellett van a tisztek pihenőszobája és a hajó műszertára.

A hajó tíz darab, egyenkint 28 láb hosszú ladikot, két 36 láb hosszú vitorlás dereglyét és két 36 láb hosszú gőzbárkát visz magával. Ezeken kívül föl lesz szerelve a mély tengerben végzendő fenéktanúlmányokra szolgáló eszközökkel is.

A hajón 414 ember számára van hely. Ezek a következők: egy kapitány, egy végrehajtó tiszt, négy más tiszt, egy iskola-igazgató, húsz tanár, két orvos, egy pap, a kapitány titkára, 250 növendék (kadet), harmincz matróz, tizenöt inas, ötven szolga, egy gyógyszerész, egy gépész, két gépápoló, hat fűtő, egy főszakács, két pék, két ács, két szabó, egy nyomdász, egy kitömő (praeparator), négy mosó, egy vitorlamester, egy segéd, két dynamo kezelő, két segéd, egy mázoló, egy fényképész, egy kovács, egy czipész és öt zenész. A hajó vezényletére a legkiválóbb tengerésztiszteket választják ki s a növendékek katonai módon századokba és szakaszokba vannak osztva s akként képezve, hogy a vitorlakezelésben és a kormányzásban mindegyikük megszerezze a kellő jártasságot. Az elméleti oktatás kiterjeszkedik az összes hajózási, nép- és földrajzi, kereskedelmi és egyéb közhasznú ismeretekre, mindenkor megfelelő vonatkozással a hajó által meglátogatott tengerek, partvidékek, illetve országok különleges viszonyaira. Az oktatás naponkint délelőtt 8½ órától 12½ órig tart. A délutáni órák a pihenésnek, különféle gyakorlatoknak, nyilt tengeren a hajó mindenkori helyzetére vonatkozó számításoknak, a partok mentén a tájak szemléletének, kikötőkben a helyi viszonyok tanúlmányozásának, a hajózó sportnak, stb. lesznek szentelve. Este a növendékek tanúlnak és szórakoznak.

Az úszó iskola tanfolyama négy évig tart, mely idő alatt a növendékek megtesznek a hajóval vagy 100,000 tengeri mérföldnyi utat s bejárják a világ valamennyi jelentékeny partvidékét és kikötőjét. A négy évi tanfolyam elvégeztével a növendékek szabadon mehetnek akár a tengerész pályára, akár egyetemekre, avagy a kereskedelmi pályára is. S az az egy kétségtelen, hogy a ki ezen az úszó iskolán sikerrel elvégezte a négy évi tanfolyamot, az oly széles látkörrel, a közvetlen ismeretek, tapasztalatok és benyomások oly nagy gazdagságával, a szellemi erő oly magas fokával lép a további kiképzés avagy mindjárt a gyakorlati élet terére, a minőt semmiféle szárazföldi iskola sem nyújthat. A praktikus amerikai ezzel az úszó

ÚJ GRAFIKÁNK

ÍRTA LYKA KÁROLY

Sokszorosító technikáink közül éppen a legnemesebb, a rézkarc indult újabban sokatígérő virulásnak, amit tárgyilagos módon bizonyít az a siker, amelyet grafikus gárdánk Olaszországban, Zürichben, Északamerikában aratott. Ennek a virulásnak oka több szempontból tanulságos, helyénvalónak tartjuk tehát, már okulás céljából is rámutatni arra, hogy mi indította meg ezt a fellendülést, amely váratlannak látszik, pedig jól elő volt készítve.

Grafikánknak szerencséjére volt egy olyan mestere, aki szinte egész életét a rézkarc technikája rejtelmeinek szentelte: *Rauscher Lajos*. Okulás céljából köréje sereglettek mindazok, akik e szép technika iránt érdeklődtek, mert hiszen kevés ember mélyedt el annyira a rézkarc lehetőségeinek kutatásába, mint ő. Bátran állíthatjuk, hogy e művészet mesterségbeli részében a külföldtől teljesen függetlenül tanulhatott az ifjabb gárda. Nos, az anyag és technika teljes ismerete, amelyet itthon Rauschernek köszönünk, biztosította a független fejlődést a legifjabb nemzedék számára is. Kevés más művészeti technika kínált a tehetséges fiatalságnak oly biztos talajt, mint a rézkarc.

Midőn minden ily szépen előkészítettnek látszott, ránk zúdult a világháború s a nyomát követő katasztrófák egész sora. A rezet ágyúöntőbe vitték, a nyomtatógépek a munkatermekből fölkerültek a padlásra, hogy a háború sebesültjeinek engedjenek helyet. Mikor ez is elmult, nem volt pénz a gépek rendbehozására, a drága lemezekre és papirosra. Úgy látszott, mintha a már fejlődésnek induló grafika megkapta volna a halálos tőrdöfést. Azonban éppen a legkritikusabb időkben ott termett a romok közt egy ember, aki hajthatatlan akarattal és égő művészfanatizmussal a rombadőlt temetőből egy csapásra virágos kertet teremtett. Egy kicsit odaadta érte az idegeit, egy kicsit föláldozta magát. De meglett, amit akart: az új magyar grafika. Az, amelyről éppen szólni akarunk.

Ez a férfiú *Olgyai Viktor*. Neki köszönhető, hogy a gépek megint lekerültek a padlásról, ő koldulta össze a pénzt, amelylyel a sokat szenvedett kényes masinákat karba lehetett helyezni, ő maga napszámos módjára szerelt, kotyvasztotta a festéket s ami a legfontosabb, maga köré tudta gyűjteni a Képzőművészeti Főiskolán a legtehetségesebb fiatalokat.

Kolduszegénységben, biblikus elhagyatottságban így indult meg a munka újra, néhány évvel ezelőtt. A fiatalok asztaláról gyakran hiányzott a kenyér, de karcolóasztalukról egy percig sem hiányzott a hit és akarat. Olgyai nem tanáruk volt, hanem nevelőjük. Gazdag lelkéből átáradt a művészfanatizmus a fiatalokba: nem is életcéljukká, hanem élettartalmukká vált a művészet. Olgyai e lelkieken kívül még valamit adott nekik: teljes technikai fölkészültséget. Néha és néhol művészeti tanárok ezenkívül még egyebet is szoktak adni növendékeiknek: stílust vagy olyasmit, ami annak látszik. Olgyai azért bizonyult páratlan tanárnak, mert ebből az utóbbi portékából nem mért ki a növendékeinek egy grammnyit sem. Elültette a magot, szorgosan kikészítette a talajt, gondosan öntözte, világosságot, meleget árasztott köréje, de a kiserkedt csemetét nem faragta át mesterséges formává. Azért mondtam hogy igazán nevelőmestere a mai grafikának.

Haranghy Jenő: Ex libris.

Ez azután nőtt a maga módjára. Minden mag a saját faj-

tája képét kezdte ölteni, mihelyt nekifejlett. Sokrétűvé lett tehát az új grafika. Az új nemzedék így jutott oda, hogy megtanult a saját nyelvén beszélni, amely természetszerűen különbözik a régibbtől. Mert a grafika is, mint minden művészet, sohasem helyezkedhetik holtpontra. Változás által él.

Egy látszólagos hátrány is igazi előnyé kezdett alakulni ebben a kis körben. Magyarország sok éven át láthatatlan, de átléphetetlen kínai fallal volt körülvéve: nem mehettünk külföldre. Nem tudtuk, mi világ van ott *in graphicis* s mikor már egy kicsit ki lehetett merészkedni, Párist látni, egy újabb kínai falgyűrűbe ütköztünk: a valutaleromlásba. Az ifjú grafika tehát nem mehetett „külföldi tanulmányútra", hanem itthon rekedt. Rákényszerült, hogy csak magából merítsen. Megtanult a maga lábán járni. Körülbelül a maga képére és hasonlatosságára teremtette meg a stílusát. Nagyon érdekes most szemlét tartani afölött, hogy ebben a jelentékeny elszigeteltségben minő állomásokhoz érkezett. Ha egybevetjük a mai magyar grafikát a külföld új grafikájával, kitűnik, hogy egy ponton találkoznak, azaz van bennük oly jellemvonás is, ami feltűnően rokon. Ez elsősorban — mint festészetünkben is — egy új klasszicizmus felé való tájékozódás. Nem minden grafikusunkban, de sokban. Jelenti pedig az új klasszicizmus a szorosan vett naturalizmustól való tudatos távolodást, a szerves és formális kompozicióra való törekvést, a világos és szabatos forma kultuszát, a lényegesnek hangsúlyozását, a fioritúrák elejtését, a kifejezőeszközök egyszerűsítését s egyéb ily elemeket. Ha ezeket a sajátságokat kiemeljük a művészeti miliőből, nem nehéz rájönnünk arra, hogy tulajdonképpen nem csupán művészvágyak megnyilvánulásai ezek, hogy nem egy mesterségben kötött jelenségek, hanem túl e szűk korlátokon körülbelül egyetemes szimptomák s mintegy közérzést fejeznek ki. Mert jelentik — más nyelvre lefordítva — a rend és szervezettség vágyát, a nyugalom és egyszerűség keresését, a konszolidáltság szomját. Erre pedig az egész háborúverte Európának felette nagy a vágya s érthető, hogy ez az egyetemes érzés Párisban, Berlinben, Rómában csakúgy megvan, mint nálunk. Mondhatjuk tehát, hogy új grafikánknak éppen ezek az elemei mintegy a korstílus elemei s mert közös széles alapból nőttek ki, nem csodálkozhatunk hasonlóságukon.

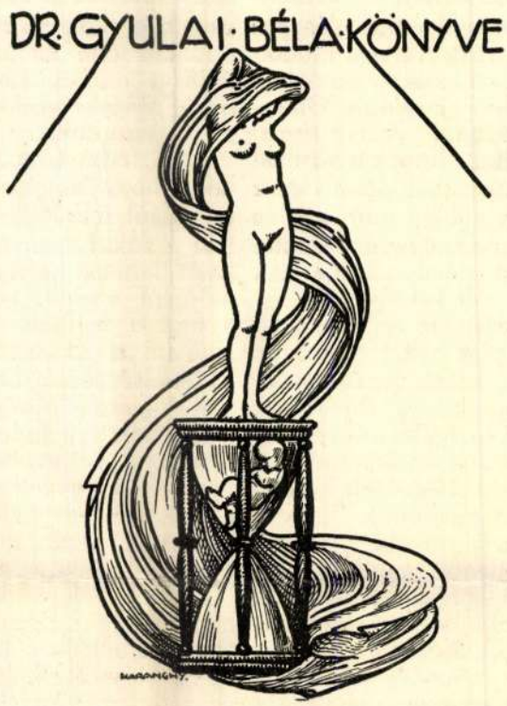

Haranghy Jenő: Ex libris.

Ennél talán még érdekesebb az az út, amelyet a közös cél felé az egymástól elszigetelt külföld és Magyarország megtett úgy a festészet, mint a grafika terén. Ma már mindenki tudja, hogy Franciaországban és Németországban részben, Oroszországban teljesen a legmerészebb abstrakciók felé lendült a művészet s e lendületeknek megvan a maga speciális neve is: kubizmus, konstruktivizmus, abszolut művészet, stb. stb. Közös jellemvonásuk lényegileg az, hogy tökéletesen elszakadva minden szemléleti tapasztalattól, a legegyszerűbb mértani formákká kívánták redukálni a művészetet. Külön hangsúlyt kapott az a törekvés, hogy a grafikai lapon semmi se emlékeztesse a szemet már látott természetbeli jelenségekre. Ha a művészet valóban az intuició édes gyermeke, mint ahogy hisszük és valljuk, akkor ezek a teljes abstrakcióra való törekvések kívül esnek a művészet fogalmán. Hogy igaz-e ez az állítás vagy sem, arra választ empirikus úton is kaphatunk, egyszerűen megfigyelés tárgyává tesszük ezeknek az irányoknak fejlődésképességét. Nos, ha e műveletet végrehajtjuk, meg-

lepő dolgok tárulnak elénk: a jelzett irányok harcosai egymásután otthagyják a jelzett irányokat s újabb műveikben egymásután az új klasszicizmus felé kormányozzák sajkájukat. Tehát oly művészeti alakítás és előadás felé, amely újra a szemlélet körébe eső elemekből formálja műveit. Kisült, hogy túlnagyot ugrottak a trambolinról.

A magyar grafika idehaza nem tette meg ezt a bonyolult utat, hanem a maga biztos alapján ment egyenest előre. Idehaza grafikánkban ösmeretlen volt az igazi kubizmus, az igazi konstruktivizmus, az igazi „abszolut művészet". A magyar grafikának idehaza nem kellett egy zsákutcából visszakanyarodnia a szemlélet világába, mert ezt a világot egy percre sem hagyta el. Ebben a tényállásban magyar vonást látunk: a magyar művészet komolysága és őszintesége mindig kerülte az elvont spekulációk területét. A magyar grafika minden idegszálával az élő élethez kapcsolódott, az érzelmek mély világát emberül tolmácsolta és távolmaradt a mechanizálástól. Fiatal grafikánk egészen a mi világunké, amelyben élünk, szenvedünk, örülünk; röghöz van kötve, mint legjobb lírikusaink költészete. A közvetlenség, amely annyira átemberiesíti alkotásainkat, egyik legértékesebb eleme.

Mondottuk már, hogy ez az új grafika nem egy kaptafán készül: nagyon különböző vérmérsékű, érzésű és sorsú emberek vallomása minden lap. A most jelzett általános vonáson túl tehát igen sok érdekes egyéni vonás tolmácsolója is grafikánk. Ennek részletezése azonban már túllépné feladatunkat.

A MAGYAR HÍMZŐ-HÁZIIPARRÓL

ÍRTA GYÖRGYI KÁLMÁN

Az első háziipari kiállítást, amelyre emlékszem, 1881-ben rendezték. A fővárosi Vigadó nagyterme foglalta magába az ország minden részéből egybegyűjtött textiliákat, ú. m. szőtteseket, az egyházi és profán hímzések sokféleségét és csipkéket, a közönség pedig ámulva és lelkesedéssel gyönyörködött az eléje tárt remek munkákban. A kiállítás anyagáról gazdag tartalmú emlékmappa jelent meg, mely jó reprodukciókban mutatta be a kiállítás legérdekesebb darabjait. Ez a kiállítás akkoriban szélesb körök érdeklődését keltette föl a magyar nők kézimunkái iránt és nemsokára akadtak önzetlen ügyszeretettől vezetett, lelkes úrinők, valamint üzleti érdektől sarkalt kereskedők, kik a nők háziipari tevékenységének fokozását tűzték ki célul maguk elé.

Hazánk egyes vidékeinek asszonynépe évszázadok óta foglalkozik a textilművészet különböző fajtáival. Kalotaszeg írásos varrottasainak és vagdalásosainak a világon párja nincs, Torockó erőteljes, reliefszerű hímzéssel díszített párnahajainak artisztikuma muzeális értékűvé avatja ennek a színmagyarrá vált szász telep szorgalmas asszonyainak kézimunkáit, a csíkmegyei és a csángó falvak finom keresztszemes rúdravalói, a felvidék recemunkái és vert csipkékkel szegélyezett azsúros csodás halottas lepedői és paramentumai, Mezőkövesd színpompás kötényei és lepedőszélei, Sárköz csipkeszerűen hímzett színes főkötői és a Dunántúl és az Alföld sok vidékének sajátos öltésű ingvállai, bíborvégei stb. stb. mindmind ékes bizonyítékai a magyar faj ösztönös jóízlésének, művészi érzékének és ügyességének.

E munkák évszázadokon át nem készültek háziiparszerűen eladásra, hanem csinálták a falvak asszonyai a maguk gyönyörűségére, a maguk vagy hozzátartozóik használatára vagy vallási buzgóságból templomi célokra. Nem sajnálták az időt, a fáradságot, a legjobb, legtartósabb anyagot és el is érték, hogy évtizedeken, sőt nehéz századokon át megtartották épségüket és frisseségüket s késő utódok is gyönyörködhetnek bennük.

Ezek a magyar *népművészet* hamisítatlan, legnemesebb alkotásai. Addig volt ez így, míg az „urak" bele nem avatkoztak a nép művészkedő tevékenységébe és a közlekedési lehetőségek fejlődése, valamint a gyáriipar térfoglalása miatt a népi művészet fokról-fokra el nem sorvadt. A *háziipari* mozgalom — mint már említettem —

a mult század nyolcvanas éveiben vált nagyobb arányúvá. Kezdetben magánvállalkozások keresték fel az egyes vidékek ügyes fehérnépét és összevásárolták vagy csere-berével magukhoz váltották a ládákban őrzött vagy használatban levő régibb népművészeti himzésmunkákat és eladták ezeket lakások díszéül vagy gyűjtőknek. Mert akadtak ilyenek is. Előkelő úriasszonyok, mint pl. Gyarmathy Zsigáné Bánffy-Hunyadon kezdték rendszeresen foglalkoztatni az ügyes falusi asszonyokat, buzgólkodtak az értékesítések körül és gyűjtötték részükre a megrendeléseket. Majd jöttek a kereskedők, sőt idegen ügynökök, kik, hogy olcsóbban juthassanak a munkákhoz, nagyoltabb rajzú hímzésekkel is beérték és a sűrű öltéseket ritkábbakkal pótoltatták, szóval fölhigítva rendelték meg az árúvá vált népi munkát. A nekik durvának tetsző, érdes, de tartós és kellemes barnás színű házilag készült fodorvászon helyett gyári vásznat adtak az asszonyoknak; otthon főzött növényi festékkel színesített fonál helyett pedig selyemmel, később műselyemmel látták el őket, hogy finomabban hasson a gyorsított munka és drágábban adhassák el.

Sokat, sokat vétkeztek e téren. S a legszomorúbb a dologban pedig az, hogy ott, ahol a lezüllés folyamata megvetette lábát, ott nincs mód többé a régi, becsületes munkára való visszatérésre. Erre a kirívó példát Kalotaszeg és Mezőkövesd népművészetének megdöbbentő elkorcsosodása adja. Aki valaha látott 25—30 év előtt készült kalotaszegi írásos párnahajat vagy lepedőszélt és aki gyönyörködhetett a még e század első éveiben az iparosítástól érintetlenül virágzó mezőkövesdi népművészet színpompás és gondosan, kifogástalanul meghímzett kötényeiben, ágyterítőiben, annak bizony elszorul a szíve, ha látja a szörnyű pusztítást, amit a tudatlanság és a lelkiismeretlen kapzsiság e téren elkövetett.

És követ el még ma is. Mert a népművészet védelmére nincs paragrafus a törvénykönyveinkben s a háziiparikereskedelem — tisztelet a nagyon szórványos kivételnek — büntetlenül folytathatja káros munkáját. Az illetékes minisztériumokban ugyan ismerik a bajt, sőt 1922-ben két napig tartó minisztériumközi ankétezés is volt e kérdés fölött, de — minden maradt a régiben. Pedig, hogy mily áldásos eredményt érhet el egy célttudó, kellő szakértéssel és következetes kitartással vezetett és megfelelő rendelkezési joggal felruházott regeneráló akció, azt a mult század végén szintén lejtőre jutott, de lelkes nők által szeretettel felkarolt, feltámasztott, megmentett és megnemesített svéd háziipar megszívlelni való példája mutatja.*

Szerencsére akadtak hazánkban is egyesek és társadalmi szervezetek, kik, illetve melyek szemben a züllesztő befolyásokkal, kellő szakértelemmel és művészi érzékkel alkalmazták a népi művészetünk gyönyörű formakincsét a megrendelésükre készült háziipari hímzéseken és fürge kereskedelmi szervezetet létesítettek az ilyképpen készült munkáknak hazánkban és külföldön való terjesztése érdekében.

A legrégibb ilyen igazi nemes altruizmustól ösztökélt szervezet az *Izabella* kir. hercegné vezetése alatt álló volt pozsonyi, a háború után pedig Budapesten újra szervezkedett *Izabella Háziipari Egyesület*. Ezzel párhuzamosan működött az időközben elhalt *Zichy Sarolta* grófnő által a pozsonymegyei *Zifferen* alapított háziipari telep. 1909-ben alakult Budapesten a gyorsan lángrakapott, de hamar elhamvadt tulipán-mozgalom évében *Batthány Lajosné, Andrássy Ilona* grófné elnöklésével és *Szterényi József* báró ügyvezetőségével működő *Országos Háziipari Szövetség*. A háború után gombamódra szaporodtak — rendszerint hazafias jelszavak hangoztatásával a háziipar felkarolását célul kitűzött egyesületek és szövetkezetek, de ezek egy-két évi kísérletezés után rendszerint meg is szüntek. A Magyar Asszonyok Nemzeti Szövetségén kívül — melynek síma házivászonkészítő akciója teljes elismerést érdemel — az *Our Shop* cég alatt szervezkedett és lelkes úrinők által vezetett háziipari vállalat, a gróf Jankovich Besán Endréné géczhathalmi (Veszprém-m.) gyapjúfonó- és szövő-, valamint Buzsákvidéki (Somogy) hímzőműhelyei, *Móga* Endrénének karcagi, kúnhegyi, abádszalóki, kenderesi, edelényi, valamint a balatonvidéki ref. tiszteletes vezetése alatt működő vetélt csipkeakciói maradtak meg és működnek biztató eredménnyel ma is. Ezeknek a háziipari vállalatoknak vezetői magasabb szempontból foglalkoznak ilyen munkával, melyből — ha fáradságos is — azt a felemelő érzést merítik, hogy amellett, hogy közreműködnek hazánk gazdagodásában s ennélfogva elősegítik talpraállását, — biztosítják

* Lásd: Györgyi Kálmán: A svéd kiállítás tanulságai. Magyar Iparművészet 1910 I. 1.

A kultuszminiszter a B-listás magyarok helyére Franciaországból akar tanárokat hozatni

— *A Magyarság tudósitójától* —

A kultuszminiszter, amint hangoztatta, *vérző szivvel* kénytelen volt hozzájárulni ahhoz, hogy a szanálás cséphadarója végigverjen a magyar iskolákon is és egész csomó tanárt a B-listára teritsen. Fiatal és öreg magyar tanároknak kellett megválniok az iskolától, a tantermektől, amelyekben otthagyták java erejüket, idegzetüket, tüdejüket, azzal a kényszerüséggel, hogy uj pályát keressenek, amelyhez természetesen nem vonzódhatnak annyira, mint eredetileg választott hivatásukhoz. A kultuszminiszter azonban a B-listák megvalósitásánál azt a kötelezettséget is vállalta, hogy uj erőket ki nem nevez, *a megüresedő állásokat elsősorban a B-listásokkal tölti be.*

A miniszter ur azonban, attól kell tartanunk, erről a kötelezettségéről megfeledkezett. Sőt talán egyáltalában megfeledkezett arról, hogy Magyarországon állásnélküli magyarok és kétségbeesett B-listás tanárok vannak. És ugyanakkor, amikor a B-listára helyező okmányokat alá irta, meg akarta könnyiteni francia kollégájának, a francia egyetem tanártermelésének elhelyezését és *tanárokat kért Franciaországból a magyar középiskolák részére, akik itt a francia nyelvet oktassák.*

Tudomásunk szerint ez az ötlet nem maradt meg fantasztikus tervnek, hanem máris megvalósultnak tekinthető és több fővárosi középiskola értesülést kapott arról, hogy a *francia nyelvet született francia tanár fogja náluk oktatni.* Nem tudjuk, hogyan találta meg a kultuszminiszter a jogi lehetőséget ahhoz, hogy magyar iskolákban francia születésü tanárokat alkalmazzon. A törvény irja el, hogy Magyarországon *középiskolai tanár csak az lehet, aki magyar állampolgár és tanári oklevele van.* Azok a francia urak, akikkel a kultuszminiszter most az egyes középiskolákat meg akarja ajándékozni, ilyen rövid idő alatt *mégsem szerezhették meg sem a magyar állampolgárságot, sem a szükséges tanári oklevelet.* Ugyancsak nincs biztos értesülésünk arról, vajjon a magyar vagy pedig a francia kormány fogja ezeket az ideküldött tanárokat fizetni, de minden jel azt mutatja, hogy *a magyar kormány.* Kérdés most már, hozzájárul-e a pénzügyminiszter uj tanárok alkalmazásához és *belemennek-e a franciák abba, hogy ugyanazt a nyomoruságos bért kapják,* mint amiért a magyar tanárok lelkesedésből, hivatásérzetből és a magyar ifjuság szeretetéből dolgoznak. Ha ezek a francia tanárok valami »gyarmati pótlékot« kapnak, ez kétségkivül nem fog hozzájárulni ahhoz, hogy a magyar tanárságban kulturánk jelenlegi irányitói iránt a tisztelet megnövekedjék, viszont, ha csak az aranyparitásos fizetést kapják ők is, nagyon kérdéses, *hajlandók-e megfelelő képzettségü tanárok és jó munkaerők Budapestre jönni.*

A kultuszminiszter urtól tehát a magyar tanárság megnyugtató nyilatkozatot vár, várja a felvilágositást, hogyan akar kiegyezni a törvény szigoru parancsaival, hogyan akarja biztositani a javadalmazás kérdését. Azonban, ha mindezekre tud is választ adni a kultuszminiszter, még mindig elintézetlen marad az a kérdés, *miért veszik el a kis darab kenyeret is a magyar tanároktól és miért adják azt gazdagabb nemzet fiainak.* Ha e pillanatban nem áll rendelkezésre elegendő franciaszakos tanár, a miniszter ur gondoskodhatnék arról, hogy a B-listás tanárok közül a szükségletnek megfelelően kiképezzenek magyar tanárokat a franca nyelv oktatására. Abból a pénzből, amiért Párisból Budapestre hozhatnak francia tanárokat, kiküldhetnek Budapestről Párisba is magyarokat, akik ott a francia nyelvet tökéletesen elsajátithatják. Ha az átmeneti időben félévig, vagy egy évig a francia nyelv tanitását megfelelő tempóban az egész vonalon nem kezdik meg, ezt talán még el fogja viselni iskolaügyünk. Az azonban, hogy mint valami néger állam, a nyugatra futkossunk tanári ambiciókkal rendelkező emberekért, ugyanakkor, amikor saját intelligenciánkkal és saját tanárainkkal nem tudunk mit kezdeni, olyan botrányos tanujele a kulturérzék és a magyar gondolkozás hiányának, amelyért minden becsületes országban rövid uton elcsapnák az ötlet kitermelőjét, elsősorban akkor, ha az illető az ország kulturatrónjának hivatalos őre.

Magyar grafikus-müvészek nagy sikere Zürichben

— *A Magyarság tudósitójától* —

A magyar képzőmüvészet legfiatalabb ágának, a grafikának, müvészei gyüjteményt állitották össze legjobb munkáikból és kiállitást rendeztek *Zürichben.* Negyvenhat magyar müvész, öreg és fiatal, vett részt ezen a kiránduláson s a gondosan megválogatott anyag: *négyszáznál több* rézkarc, vizfestmény, metszet és szines rajz méltóan reprezentálta grafikai müvészetünk mai állását.

A kiállitásnak szokatlanul nagy sikere volt. És a sikernek külön értéket ad az, hogy az elismerés ezuttal nemcsak egyes kiválóbb müvészeinknek szólt, akik közül egyik-másik megszokhatta már a külföldi dicséretet, hanem szólt általánosságban a nagy szinvonalunak elismert magyar müvészet *egyetemességének* és közelebbről annak *a magyar grafikának,* amelynek a multja nem több három évtizednél, de mégis ekkorára nőtt ilyen rövid idő alatt is, pedig ugyszólván alig van közönsége a saját hazájában.

A svájciak gyakorlott szeme azonban, amelynek annyi mindenféle produkciót mutogattak már, észrevette ezekben a müvekben a rendkivülit, észrevette mögöttük a viaskodó országot, amely elárvultságában is ilyen gazdagon tenyészti ki magából a talentumokat s végül észrevette és ünnepelte azt a kiváló magyar mestert is, aki itthon a grafikai müvészetek uttörője volt, aki ezt az egész mai grafikus nemzedéket nevelte, együtt tartotta s még ma is jókedvüen osztogatja szét közötte tudásának drágaköveit.

A Wolfsberg-termekben kifüggesztett rajzoknak állandóan nagy közönségük volt. A mübarátok lelkesedésének spontán megnyilatkozásáról *Conrad* Gyula grafikus müvész, a *Magyar Rézkarcolók Egyesületének* titkára számolhatna be, aki a kiállitást az egyesület megbizásából rendezte s aki mindvégig Zürichben tartózkodott. A sajtóban a mükritika hangja és felfogása elejétől-végig csupa fokozott dicséret volt. Mi itt, sajnos, ezeket a meggyőzően ható, szép mondatokat nem közvetithetjük a magyar közönség felé, jóllehet a *Zürcher Volkszeitung* és *Basler Nachrichten* nagyon rászolgáltak erre, hasonlóan a *Schweizer Illustrierte Zeitung* is, amely több müvészünk rajzának reprodukcióját közölte, köztük Olgyay *Orosz agarát,* Prihoda remek *Angyal*-ját és Conrád Gyula hangulatos tájképét, *Alkonyat a Posilipón.*

Svájci kritika müvészeinkről

De az egyik ujságnak, a Zürichben megjelenő *Volksrecht*-nek a birálatát ide kell iktatnunk. Ennek az ujságnak *Corylus* néven iró mükritikusa ezt jegyezte föl a kiállitásról:

Nem tud betelni a szemünk a magyar grafikai müvészetnek a Wolfsberg-szalonban bemutatott kiállitásával. Igy kezdi a cikk, majd elmondja, hogy a magyar kiállitás előtt ugyanezen a helyen *francia, angol és német* müveket mutattak be, végül folytatja

A sok tarkaság közt azonban, melyet az utóbbi esztendőkben itt láttunk, — a svájciak müveit se véve ki — igen sok selejtes és bolond munka volt. Ez a magyar kiállitás most végre — persze leszámitva a kivételeket — valóságos fölfrissülés a számunkra. *Végre megint egy esemény! Ez a kiállitás megérdemelné, hogy Rómában, Párisban és Londonban is bemutassák, nemkülönben Berlinben és Münchenben,* ahol már kezdik elveszteni a fejüket.

A Wolfsberg-szalonban bemutatott magyar müvészetnek nincsenek régi, hazai hagyományai. Ez a müvészet fiatal és erőteljes, amelytől minden extravaganeia és játékosság idegen s amely cifrázás nélkül, egyszerüen fejezi ki magát mély komolyságán s áhitatos, benső benyomásain keresztül. Rajzolni s jórészt festeni is a régi magyar nemzedékek — nagyon a javukra — Párisban tanultak. Biztosan és természetes elegánciával festenek. A specifikus grafikai tehnikával azonban — ismét csak a javukra — Münchenben tökéletesitették tehetségüket. Mind a kettő magyar vérben átfőzve valami nagyszerü, drága veretet és csodálatos uj csengést kapott. A mostani fiatal nemzedék azonban mohó vágyakozással már *a maga gépén akart repülni,* amire egyébként a háboru is kényszeritette *s ez az ifjuság teljesen a hazai szépmüvészeti főiskolán képezte ki magát, anélkül, hogy bármiben is hátrányt szenvedett volna.* Ellenkezően, ennek az ifjuságnak erőteljes szivverése minden akadályt legyürt s ez a szív most ott dobog szenvedelmesen a müveiben. Ez az ifjuság, odaadva magát a leplezetlen életörömnek boldogan és tüzesen lendült neki a küzdelemnek, hogy önmagának legteljesebb kifejezését adja, rávetette magát az én vad szomjuságával az érvényesülésre, a függetlenségre s ugy viaskodott értük, olyan erővel, hogy ma már *hazájának büszkesége s a rajta kivül levő kulturvilágnak reménysége lett.*

Ebben a harcban sokat köszönhet ez a nemzedék az elhunyt Rauscher Lajosnak s mai tanitómesterének, *Olgyay* Viktornak, a régebbi iskola müvészének, akitől a többi közt egy orosz agár rézkarca függ a Wolfsberg-teremben. Aki ezt a tehnikailag tökéletes munkát látja, arra kénytelen gondolni, hogy a tulpezsdülő fiatalság többet köszönhet ennek a mesternek, mint gondolja. Végső fokon, persze, ott gyökerezik ennek az ifjuságnak ragyogó tehetsége s nagy fejlődőképessége a maga lángoló temperamentumában, amely általában sajátossága ennek az irigylenivalóan tehetséges magyar népnek . . Nem egy ember, aki ennek a kiállitásnak a megtekintésére indul, azt hiszi talán, hogy itt valami magyarba átültetett bécsi grafikát mutogatnak. De alaposan téved. Mert grafikailag Budapest meszszebb esik Bécstől, mint földrajzilag *Zürichtől vagy Berlintől.* Engem azonban különösen kellemesen érintett, hogy ezekben a müvekben nyoma sincs az elkorcsosulásnak, a zavaros gondolkozásnak, modorosságnak vagy hiuságnak, hanem egyszerüen csak friss élet és erős akarat van bennük.

Eddig a zürichi ujság mükritikusa. És amit ő ilyen szépen meglátott s ilyen lelkesen megirt, az volt általánosságban a zürichi müértő közönség véleménye is. Ezeket a lelkes szavakat pedig, amelyeket messze tőlünk, egy idegen és elfogulatlan közönség ajkán fakasztott a magyar grafika csodálata, nekünk egészen rendkivüli módon kell értékelnünk, mert hiszen olyan időt élünk most, amikor minden müvészünk külön-külön azt a szent apostoli hivatást hordozza magában, hogy talentumának robusztus erejével élő tilalomfa gyanánt álljon Magyarország mesterséges elenyésztésének barbár gondolata elé. Hány idegen csapta már össze csodálkozva a kezét, amikor Magyarországon a müvész-talentumok akkora sokaságát látta, hogy két-három más ország együttesen se produkál enynyit! És a nehézkes, álomba süllyedt magyarság még mindig ebek harmincadjára engedi ezeket a fiukat.

Radierungból — rézkarc

A zürichi kritika azzal a kijelentésével, hogy Rómában, Londonban és Párisban is bátran bemutathatták volna ezt a kiállitást, olyasmit állapitott meg, ami csak a legjobbaknak jár ki s ami nemcsak a magyar müvészeknek válik dicsőségére, hanem dicsősége ennek az egészen fiatal magyar müvészeti ágnak is, amelynek főiskolai multja még huszonötéves sincsen s amelynek harminckét évvel ezelőtt — Olgyay föltünedezéséig — *még magyar szava se volt olyan müfajnak* — a rézkarcnak — *megjelölésére,* amely most ime, Zürichben ilyen diadalmasan bimbóztatta ki szépségének változatos pompáját.

Harminckét évvel ezelőtt, 1892-ben még csak a *metszetet,* (a Stich magyar szavát) a fa- és rézmetszést ismerték nálunk. A *rézkarc* terén azonban Szemlér és Marasztoni kisérletei még olyan szegényesek voltak, hogy a *Radierung* magyar equivalensére nem is gondolt senki. Ekkor jelentek meg a hires bécsi William Unger s a francia Theodore Alphonse ifju magyar tanitványának, *Olgyaynak* első mülapjai, amelyeket később a *Tél* cimen albumba is gyüjtött egybe. Olgyay sokoldalu és mindig egyetemes müvészi célok felé törekvő egyénisége azonban már akkor is kibontakozott s nemcsak jó rézkarcokat alkotott, hanem müvésztársai körében lelkesen agitált a müfaj érdekében, mindenek előtt pedig magyar kifejezést keresett rá. Előbb *Pasteiner* Gyulához fordult, aki a *rézmaratás*-t ajánlotta, de Olgyaynak a szó nem tetszett s bátyjával, Olgyay Bertalan tanárral a *rézkarc*-ban állapodott meg. Igy került bele a rézkarc a Radierung fogalmának megjelölése gyanánt a magyar müvészet szótárába.

A linoleum-metszet Olgyay találmánya

Esztendők következtek esztendőkre. Olgyay, a Pázmáneum kispapjából lett finom érzésü piktor szorgalmasan festette tovább legkedvesebb témáinak, a fenyvesnek, tölgyfaerdőnek és tópartnak áhitatos, belső életét, de még ennél is nagyobb szenvedelemmel dolgozott varázslatos tüjével. Egymásután karcolta be álmait a tüneményes rézlapba, amikor Kammerer Ernő, az *Országos Képtár* akkori népszerü igazgatója s minden uj müvész-törekvés lelkes fölkarolója, fölismerte benne azokat a rendkivüli vonásokat, amelyek a müvészek között is csak az uttöröknek sajátjuk. Az ő közbenjárására és sürgetésére bizta meg ekkor az állam Olgyayt a *Képzőmüvészeti Főiskola grafikai osztályának megszervezésével.*

A derék Kammerer Ernőnek is nagy része van tehát abban, hogy a nálunk addig csak tehnikai oldaláról fölfogott rézkarc *képzőmüvészeti müfajjá* lett. Olgyay attól fogva mindmáig méltó maradt a hozzáfüzött reménységekhez s a maga uttörő jelentőségéhez. Nemcsak ismeri és tanitja a grafikai müvészet minden válfaját a budapesti főiskolán, hanem gyarapitja is ezt a müvészeti ágat a maga értékes hozzáadásaival. Igy például kevesen tudják nálunk, hogy a *linoleum-metszet magyar találmány,* az ő vivmánya. *Olgyay találta föl ezt az eljárást* s az első linoleum-metszeteket *a londoni Earl's Court-ban mutatta be.* Ott tünt föl, mint magas metszésü tehnika s onnan jutott vissza hozzánk is Azóta az egész világon ismerik és alkalmazzák.

A budapesti grafikai főiskola dicsőségfája pedig mindinkább terebélyesedik. Olgyay mester mühelyéből a nagytehetségü régi és uj tanitványok egész rajsa repült már ki. És aki tudja, hogy Olgyay nem a stilus hideg formáira veti a sulyt, hanem arra, hogy a fiatal müvész önmagát adja minél tökéletesebben s aki látta a mühelyben a mesternek és tanitványnak rézlapra boruló fejét, ahogyan müvészetük szuverén világában eltünik minden korlát közöttük s csak a megoldott problémának örülnek fesztelenül, az megérti, hogy a régóta »kész« mesterek is évről-évre ujra beiratkoznak hozzá s hogy a budapesti főiskola grafikai osztálya ma már valósággal — mestertanitványok iskolája lett.

Széki Andor

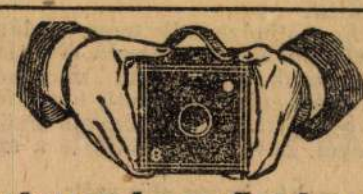
FÉNYKÉPEZŐGÉPET
LÁTCSÖVET, RAJZESZKÖZT
legelőnyösebben vesz, cserél, javit, elad, amateur felvételeit legszebben kidolgozza, gyönyörü nyagyitásokat készit
HATSCHEK ÉS FARKAS
Bpest, VI., Andrássy-ut 31, IV., Károly-körut 26
TEGYEN PRÓBÁT!

Apponyi felszólalása Genfben a szavakkal való játék ellen

Véglegesen elfogadták a katonai ellenőrző bizottság szabályzatát

A népszövetség *véglegesen* elfogadta a háboruvesztes államok *katonai ellenőrzésére* vonatkozó javaslatot s ezzel, sajnos, *végleges vereséget* szenvedett a magyar kormány is azzal a törekvésével, hogy a magyarán spicli-szerepkörnek jellemezhető katonai ellenőrzésből — jóllehet nincsen semmi takargatni valónk, — maradjanak ki azok az oláh, szerb és cseh szervek, amelyeknek folytonos betolakodása és fegyver után való szaglászása amugyis csak vörös posztó az érzékeny magyar közönség szemében. Igaz, hogy most nem állandó bizottság tanyázik majd nálunk, hanem a népszövetség *tanácsa* szabja meg, hogy mikor van helye a fegyverkutatásnak, de a szomszédos államok részben a tanácsban, részben pedig a katonai bizottságban olyan jogokat élveznek, amelyeknek alapján bármikor mozgósithatják a tanácsot és érvényesithetik bosszuálló kedvüket magánál a végrehajtásnál. Arról persze nem intézkedik a szabályzat, hogy *milyen elégtételt kap* a megszaklatott, háboruvesztes ország, ha utólagosan kitünik, hogy egy-egy oláh, szerb vagy cseh spicli tulbuzgósága ok nélkül hozta a nyakára a fegyverkutató bizottságot.

A népszövetségi szabályzat lényegesebb pontjai egyébként ezek: A katonai ellenőrzést a tanácsban képviselt államok tagjaiból alakitandó bizottságnak kell végeznie. Az ellenőrizendő országok *szomszédos államai csak akkor vehetnek részt a bizottságban, ha a tanácsban nincsenek képviselve. Az ellenőrzendő államok teljesen ki vannak zárva az ellenőrző katonai bizottságból*, viszont a szomszéd államok *az őket közvetlenül érdeklő kérdéseknél részt vehetnek a katonai bizottságban*. Az ellenőrzés minden fegyverkezési ágazatra, *még a katonai törvényhozásra, hadügyi költségvetésre, a hadi anyagokra, mint a katonai kiképzésre és tisztnevelésre is kiterjed*. A katonai kutatásról szóló határozmányok szerint valahányszor a tanács kutatást rendel el, erről minden érdekelt államot értesiteni kell. Az állandó katonai bizottság évente programot terjeszt elő, hogy milyen téren kivánja müködését érvényesiteni. Az ellenőrzésnek alávetett négy ország: *Németország, Magyarország, Ausztria és Bulgária képviselőinek kivételével* minden állam, amely tagja a népszövetségnek, képviseletet nyer minden kutató bizottságban. A bizottság tagjai *diplomáciai kiváltságot élveznek* és a népszövetségi tanácsnak felelősek. *A kutatásnak meglepetésszerüen kell történnie.* A katonai jellegüktől megfosztott zónákra *állandó katonai bizottságot* kell kirendelni.

Mint látjuk, a népszövetségben imént elhangzott gyönyörü pacifista, utópista és illuzionista beszédek után a kiváló nemzetközi testületnek *cselekedeteit* még mindig a hadisarc és a bilincsbeverés szelleme sugalmazza, nem pedig a béke angyalainak szelid szózata. Akik pedig ráhallgatnak, igen jól tudják, miért nyugtalan még mindig a saját sötét lelkiismeretük.

Az első bizottság mai ülésén *Politisz* görög megbizott egyik jelentése alkalmat adott *Apponyi Albert* grófnak, hogy ismét hallassa szavát a népszövetségben. A jelentés ugyanis ilyen gyönyörü paradoxonokat tartalmaz: az uj döntőbirósági eljárás abban különbözik a régebbi döntőbirósági eljárástól, hogy inkább a békének, mint az igazságosságnak eszköze, a döntőbirák inkább közvetitők, mint birák és inkább politikai érzéket, mint jogi tudást kell érvényesiteniök.

Apponyi hosszabb beszédben komoly aggodalmát fejezte ki e felfogással szemben, mert a békét nem lehet biztositani *igazságosság nélkül* és veszélyes eljárás az, ha — miként a jelentés egy másik részben mondja — a biráknak nemcsak a joggal, hanem *opportunitási kérdésekkel* is számolniok kell. Miután a jelentésnek ezt a részét *Bourcart (Svájc)* és *Rollin* (Belgium) is erős birálat alá vette, Politis késznek nyilatkozott enyhébb szövegezésre, amelyet a vita végén végeznek el.

Itt kivonatoljuk ebből az alkalomból egy angol ujságnak, a *Birmingham Gazette*-nek gyönyörü cikkelyét, amelyet Apponyi multkori genfi beszédével kapcsolatosan irt. Apponyi gróf váratlan genfi felszólalása — mondja a cikk — talán nem volt politikus, talán nem volt helyén való. De tagadhatatlan, hogy minden becsületesen gondolkozó külföldi, aki Magyarországon vagy Ausztriában valamelyes időt töltött, *ezzel a beszéddel kénytelen bizonyos mértékig egyetérteni.* Évszázadokon át Magyarország *védőbástyája volt Nyugat-Európának* a törökök és tatárok ellen, amiért a civilizáció Magyarországnak mind a mai napig némi hálával tartozik. A *világháboruban Magyarország a legkevésbé szivesen volt ellenfele Angliának* és a békeszerződéssel viszonylag a *legsulyosabb veszteségeket* szenvedte. Ha a területi változások elkerülhetetlenek is voltak, *Magyarország földarabolása a történelmi tradiciók és a nemzeti érzés figyelmen kivül hagyása folytán égő sebbé vált. Kossuth szülőföldjét, a magyar nemzeti Himnusz költőjének otthonát és Andrássy szükebb hazáját leszakitották Magyarország testéről.* Mind Magyarország, mind Ausztria *tulságosan drágán fizették meg az okosság hiányát.* Nehéz előre látni, vajjon a békés ujjáalakitás valaha is lehetséges lesz-e. Lehetetlen azonban, hogy akárki is, ki hazaszeretetet érez, ha Bécsbe vagy Budapestre utazik, *ott őszinte részvéttel ne teljék el.*

Német memorandum a nemzetek szövetségébe való felvételről

Párizs, szept. 29. (Wolff.) Hoesch nagykövet, aki ma tért vissza szabadságáról, kormánya nevében ma délelőtt átnyujtotta Herriot miniszterelnöknek Németországnak a nemzetek szövetségébe való fölvételéről szóló memorandumát. A német és a francia kormányok megállapodtak abban, hogy a memorandum szövegét egyelőre nem hozzák nyilvánosságra. Annyi kétségtelen, hogy a memorandumban a német kormány nem feltételeket szab meg, hanem kérdéseket tesz fel. Von *Hoesch* az ujságirók kérdésére kijelentette, hogy a memorandum Németország részéről egy lépést jelent a népszövetséghez való csatlakozás irányában.

Londonból jelentik: A londoni német nagykövetség egyik tanácsosa ma átnyujtotta Macdonaldnak azt a memorandumot, amely Németországnak a nemzetek szövetségébe való felvételére vonatkozik.

Brüsszelből jelentik: A német követ átnyujtotta *Theunis* miniszterelnöknek Németországnak a Nemzetek Szövetségébe való belépésével kapcsolatos memorandumát.

A leszerelési bizottság ülése

Genfből jelentik: A népszövetségi tanács utasitására a leszerelési bizottság ma megegyezési formulát keresett az ellentétes álláspontok között. A bizottság 10 óra hosszat ülésezett és nagy általánosságban rendezte a kérdést.

A nemzetek szövetségének közgyülése

Genfből jelenti: A nemzetek szövetségének közgyülése ma ülést tartott.

A jogi bizottság minden erőfeszitést megtett, hogy vasárnap közel tiz óráig tartó vitával befejezhesse a jegyzőkönyv hozzáutalt részének elintézését. Ennek ellenére nem sikerült a vitát befejezni. Ama hat feladat közül, amelyet a közgyülésnek még el kell intéznie mielőtt a delegátusok hazatérnének, csupán három van a napirenden, közöttük San-Domingó felvételi kérése. Rövid vita után *San-Domingót egyhangulag felveszik.* A napirend második pontja a latin-amerikai iroda megnyitása. Ezt oly értelemben hajtják végre, hogy az amerikai államok három alattvalójából álló irodát létesitenek, amelynek székhelye Genf. Az iroda feladata, hogy szem előtt tartsa a latin Amerika különleges viszonyait. Motta elnök közölte, hogy Uruguaynak azt a javaslatát, hogy a nemzetek szövetsége eszméjét a világ valamennyi iskolájában propagálják, a legközelebbi közgyülés elé utalják.

Japán és a döntőbirósági jegyzőkönyv aláirása

Genfből jelentik: A döntőbiráskodási és szankció jegyzőkönyvhöz a japánok részéről beadott módositó javaslatok tekintetében sem a tanácstagoknak Sir Eric Drumondnál tartott megbeszélése, sem az albizottságnak délutáni ülése nem vezettek eredményre, ugy hogy az albizottság a kérdés megoldását egyelőre elhalasztotta abban a reményben, hogy az este folyamán mégis csak találkozik valamilyen megegyezés a megoldás tekintetében. Japán részről kifejezetten rámutatnak arra, hogy itten a japán külpolitikának jelenleg legfontosabb kérdéséről, az amerikai bevándorlási törvényről van szó. Amennyiben a nemzetek szövetsége elutasitaná azt, hogy ebben a világbéke szempontjából oly fontos problémában hatáskörét igazi népszövetségi szellemben gyakorolja, ugy *Japán nem szavazhatja meg a jegyzőkönyvet még akkor sem, ha ezáltal maga az egész jegyzőkönyv is megáll.*

Macdonald ujabb levele Herriothoz

Párisból jelentik: A külügyminisztériumban megerősitik, hogy *Macdonald legujabban levelet irt Herriotnak.* A két miniszterelnök elég gyakran cseréli ki ilyenformán véleményét azokról a különböző kérdésekről, amelyek országaikat érdeklik s felvilágositást nyujt egymásnak a francia és az angol közvélemény állásfoglalásáról. Az utolsó levél, vagyis a szóban levő levél, különösen szivélyes hangon van fogalmazva. A levél, amelyet nem hoznak nyilvánosságra, különböző kérdéseket tárgyal s különösen a nemzetek szövetségének munkájára vonatkozik.

A párisi *Eclair* ugy tudja, hogy az a levél, amelyet Herriot Macdonaldtól kapott és amelynek tartalmáról a külügyminisztériumban nem akarnak semmiféle felvilágositást adni, *magánlevél*, amelyet nem fognak közzétenni. Ellenőrizhetetlen hirek szerint a levél *Németország* felvételének, valamint a francia delegáció genfi általános magatartásának kérdésével foglalkozik.

Az orosz szerződéssel áll vagy bukik a Macdonald-kormány

Londonból jelentik: A *Daily Telegraph* parlamenti tudósitója szerint politikai körökben az a nézet, hogy Macdonald Derbyben elmondott beszéde végérvényesen tisztázta a helyzetet. A kormány tehát *bizalmatlansági szavazást* fog látni abban, ha az alsóház *vonakodik elfogadni* az angol-orsz szerződést, aminek *uj választás lenne a következménye.* Épp annyira kétségtelen, hogy kormánykörökben az a meggyőződés uralkodik, hogy ha ez a kérdés a parlamet döntése elé kerül, a liberálisok többsége kielégitőnek fogja találni azt a biztositást, amit a kormány az üggyel kapcsolatban ki fog jelenteni s igy a vereség el lesz hárítva.

Benes Genfben a Dunakonföderáció mellett agitál

— A Magyarság tudósitójától —

Az osztrák sajtó napok óta hosszu cikkekben nyilatkozik Benes dr. cseh külügyminiszternek ama tervével, melyet most igyekszik népszerüsiteni Genfben a nagyhatalmak képviselői körében és melynek az volna a célja, hogy *az utódállamokat gazdaságilag szoros együttmüködésre és vámunióra hozná össze.* Nyilt titok, hogy Benes csak azért hosszabbitotta meg genfi tartózkodását, hogy eszméjét kellően propagálja és az is köztudomásu, hogy októberben nemcsak azért megy Bécsbe, hogy az osztrák—cseh gazdasági szerződéseket ratifikálja, hanem a főcélja utazásának az, hogy Bécsben személyesen tárgyaljon Ausztriának a kisántantba való belépéséről. Diplomáciai körökben ugyanis, minden cáfolat ellenére is, az a hir van elterjedve, hogy *Ausztria belépése a kisántantba még az ősz folyamán be fog következni.*

Ez a közeledés mindenképpen elősegiti Benes tervét, melyet állitólag Genfben nagy tetszéssel fogadtak a nagyhatalmak, sőt már megint erősen emlegetik a *Dunakonföderáció* szót is. Benes terve és a Dunakonföderáció között nagy különbség van ugyan, a Benes-féle tervnek azonban szintén messzemenő végső céljai vannak és végeredményében *egy középeurópai államszövetséget* akar alkotni, természetesen Prága centrummal. A prágai lapok is utasitásra csupán az utódállamok vámuniójáról cikkeznek, azonban ez se fog megtéveszteni senkit, mert a nagyhatalmak maguk is azon az állásponton vannak, hogy minél szorosabb az együttmüködés ez utódállamok között, annál szilárdabbá válik minden békeszerződés, éppen azért legfeljebb csak korai volna még Dunakonföderációról, vagy középeurópai államszövetségről beszélni, a jóindulat és támogatás azonban biztositva van a nagyhatalmak részéről.

Genfi kommünikék szerint *hivatalosan* nem esett szó Benes tervéről, mindenki tisztában van azonban azzal, hogy Genfben a legérdekesebb és a legfontosabb témák azok, amelyekről magánbeszélgetéseken tárgyalnak. Benes azért lépett fel most ujból és nyomatékosan eszméjével, mert először biztositani akarja magának és Prágának a vezetőszerepet, de erre kényszeritette őt az a körülmény, hogy Németország várható gazdasági megerősödése katasztrófális hatással lesz az amugy is nagybeteg cseh iparra és kereskedelemre, miért is minél hamarább meg kell találnia azt az utat és módot, hogyan kösse magához minél szorosabban és előnyösebben a körülötte levő államokat.

Pénzkölcsönt folyósitunk azonnal bizományi árura, ékszerre, szőnyegre és minden értéktárgyra. **Általános Bizományi Vállalat, VI., Andrássy-ut 31. Telefon: 158-56.**

Ebben a pillanatban felszakadt az ajtó. Lihegve, elfulladva nyitott be Ács. Se hallott, se látott. Szeme, szája tele volt hóval. A mama felugrott:

— Az Istenért, Gyuri... ilyen időben?...

Ács leverte magáról a havat. Csak most vette észre a vendéget. Alig állt a lábán.

— Bocsánat...

A tanfelügyelő mosolygott:

— Csak kerüljön beljebb, tanitó ur...

IV.

— De hogy folytassam ott, ahol elhagytam... mondom, sokszor gondoltam arra, hogy változtatok a sorsán... és alig vártam ezt a találkozást...

Olga elsápadt. Ácsra nézett. Ebben a pillanatban mély szánalmat érzett a fiu iránt, aki éppen most fogja hallani azokat a szavakat, amelyek örökre elszakitják tőle.

— Igen, alig vártam ezt a találkozást... és örülök, hogy mindjárt elő is állhatok egy tervvel...

Megköszörülte a torkát. Azután folytatta:

— Én áthelyeztethetném valami előnyösebb helyre... ahová óhajtja...

Olga csak most tért magához. Erős szégyenkezést érzett, hogy félremagyarázta a tanfelügyelő gyöngédségét. Zavartan sütötte le a szemét.

Ács mohón kapta el a szót:

— Igazán hálásak lennénk... Az a falu egy órai gyaloglás ide... És tessék elképzelni, ilyen hófuvásban...

A tanfelügyelő Olgára nézett:

— Akarja, hogy áthelyezzem?

Olga felemelte tekintetét. A pókháló megint a szemére ragadt. Érezte, hogy egészen befonja. Nincs szabadulás. Lehorgasztotta fejét és csöndesen mondta:

— Igen...

A „Studio“ f. évi májusi számában Ch. Rudy tollából, a modern spanyol szobrászat egyik képviselőjéről: Don Ang. Querol-ról olvashatunk illusztrált cikket, amelyben a modern és „régi“ iskola szerencsés találkozásának művészi eredményét egy kiváló művészegyéniség keretében mutatja be.

A Studio ugyancsak májusi számában M. Horteloup, az olasz R. Bugatti szobrászművészt, állatcsoportozatok művészalkotóját mutatja be néhány képpel egyetemben.

Egy újabb építészeti plasztika kezdetéről ír E. Willreich a Deutsche Kunst u. Dekoration 9-ik számában, R. Bosselt szobrászművész munkáinak esztétizáló ismertetése kapcsán. Számos képben közelebbről is bemutatja a művészt.

Üvegfestészet. Az üvegfestésnek legrégibb példáit eddig Nagy Károly időbelieknek tartották. Írásbeli följegyzések pedig csakis a XI. századbeli templomi dokumentumokban fordulnak elő. Ezt az időmeghatározást most egy, a Victoria and Albert-múzeumba (London) került üvegkép, azaz átlátszó üvegmozaik kétségessé teszi, s a színes üveg művészi legkorábbi fölhasználását egy pár századdal korábbi időbe helyezi vissza. Stílusa szerint ugyanis a VI. századi ravennai mozaikokra emlékeztet. A leletről Lewis J. Day az „Art Journal“-ban bőven szól és a kép tehnikáját is kitalálni igyekezik.

Vasművesség. E. Grasset-nek „Ouvrages de ferronnerie“ című munkájáról emlékezik meg Ch. Genuys az Art et décoration májusi számában és kiemeli Grasset tervezeteinek stiláris jelességét, mely elismerését néhány kitűnő megjegyzéssel kiséri.

Városszabályozás. A Kunst u. Handwerk 8-ik száma közli Heilmeyernek a müncheni Maximilian-tér szabályozására kiírt pályázat eredményét. Az eredmény tanulságos voltát a megjegyzések és a pályatervek közölt képei egyaránt szolgálják.

A lakóhelyek szabályozása és tervszerű létesítése legújabban szintén az előtérbe nyomuló probléma. Ebben a tekintetben a maga nemében talán első a Posenben fekvő Golencevo község esete, ahol a porosz kir. telepítő bizottság intézkedett és az egyik falu a tervező (Fischer) építőművész szellemében épült. Erről az esetről hoz közleményt a Deutsche Kunst u. Dekoration májusi száma néhány kép kíséretében.

SZAKIRODALOM.

Az orsz. m. kir. mintarajziskola és rajztanárképző értesítője

az 1905—1906. tanévről közli Várdai Szilárd igazgató tanár. A nagy gonddal megszerkesztett füzetből azt látjuk, hogy e kitűnően vezetett intézetünk életében a lefolyt tanévben számos igen jelentős mozzanat fordult elő, mely nagy kihatással lesz annak jövő fejlődésére.

A tanszemélyzet körében legfontosabb a művészeti igazgatói állásban történt változás. Ő cs. és ap. királyi Felsége m. évi december hó 6-án kelt legfelsőbb elhatározásával Székely Bertalant, az intézet fennállása óta volt tanárát s három éven át volt művészeti igazgatóját, a m. kir. II. festészeti mesteriskola igazgató-tanárává, — helyébe pedig az intézet művészeti igazgatójává Szinyei Merse Pált ismert kiváló festőművészt nevezte ki, egyúttal Várdai Szilárdnak, az intézeti adminisztratív és gazdasági ügyek ellátásával eddig is személyes felelősség mellett megbízott igazgató-helyettes rendes tanárnak az intézet igazgatójának címét adományozta. Az intézet vezetésében tehát úgy, mint ezelőtt Székelynek, társa marad Szinnyei Merse Pál igazgatónak is Várdai Szilárd igazgató-tanár s így az intézet adminisztratív vezetésében változás nem állt be.

Új tanára lett az intézetnek Ferenczy Károly festőművész, aki a nyugalomba vonult Gyulay László helyét, mint az alakrajz és festés tanára foglalja el, továbbá Radnai Béla szobrász-művész, aki mint Loránfi Antal utóda a mintázást tanítja majd.

Nagyhorderejű, a művészeti oktatás fejlődésére s újabb lendületre alapot nyert az intézet az által is, hogy a vallás- és közoktatásügyi miniszter a rézkarc, aqua- és mezzo-tinta, algrafia, kőrajz, chromolitografia stb. sokszorosító eljárások elsajátíthatása céljából az 1906/1907. tanévtől kezdődőleg egy grafikai anfolyamot létesíttetett, melynek vezetésére Olgyai Viktor, külföldön élő kiváló művészt sikerült megnyerni.

A grafika nemcsak önmagáért való művelése szempontjából hasznos és üdvös, hanem mint a formaérzéknek s főleg a finom, korrekt rajznak hathatós fejlesztésére szolgáló egyik legalkalmasabb segítő eszköz is; egyúttal óvórendszabály az egyoldalú — jelenleg nagyon divatos — csak színhatásra való törekvés ellen.

A grafikai eljárások elsajátításának nemcsak a művésznövendékek, hanem a leendő rajztanárok is nagy hasznát fogják venni, kiknek segítségével a grafikának a vidékre való kiterjesztése is biztosítható lesz.

Előrelátható, hogy az intézet növendékei, egyrészt azon ideális törekvés és nemes inger következtében, melyet a művészi alkotás vágya nyújt, másrészt pedig azért, mert ezen szakba vágó munkálkodásuk által megélhetésükhez újabb kereseti forrás fakadna, — örömmel fogják megragadni az alkalmat arra nézve, hogy a sokszorosító eljárásokat elsajátíthassák és pedig a siker biztos kilátásával, amire garanciát nyújt az, hogy a növendékek sokoldalú

Magyar Iparművészet 1906.

A képzőművészet a kiállításon jelentéktelen. — A londoni Sout Kensington múzeum példáját követi a párisi Union centrale des Arts décoratifs, amennyiben elhatározta, hogy időleges kiállításai számára műkedvelő gyűjtőktől műtárgyakat kölcsön vesz. — Párisban még az idén nemzetközi keramiai kiállítás is lesz a francia kereskedelmi kormány védnöksége alatt. Érdeklődőknek prospektust szívesen küld a kiállítási bizottság. Címe: Exposition Internationale des Arts et Industrie du Feu Paris, 19. rue Saint-Roch.

Stuttgart. A kiállításnak egy különös német rendezi a Kgl. württembergische „Zentralstelle für Gewerbe u. Handel" a stuttgarti iparmúzeumban. A symmetria és egyensúly kiállítása lesz az; még pedig példákkal és ellenpéldákkal, úgy hogy e kérdés egyrészt elméletileg és gyakorlatilag tanulmányozható legyen, másrészt, hogy a modern iparművészeti termelés, amely a föltétlen symmetriának követését szabálynak venni látszik, a békótól fölszabadíttassék és szabadabb alkotásokra ösztönöztessék.

SZAKFOLYÓIRATOK SZEMLÉJE

Az ipari művészet. A Kunst und Handwerk 8-ik számában P. Bröcker az ipari művészet lényegét fejtegeti és az ipari művészetnek a gazdasági életben elfoglalandó helyét határozza meg. Magasabb igények sohasem fölöslegesek, hanem a fejlődés hatása alatt lesznek normális szükségletekké; és így emelkedik az ipari művészet is, — fejtegeti a szerző.

Bútor. Gyakorlati bútorokról írt A. Lux a Werkkunst 6-ik számában és ír utána H. Schmidkunz a Kunst u. Handwerk 8-ik számában. Mind a ketten az egyéni szükségleteket és körülményeket állítják oda mint döntő körülményt a gyakorlatiasság kérdésével; ebből a különféle szükségletből származzék a bútordarab típusa és nem fordítva.

Díszítő művészet. Jules Cheret-nek 70-ik születése napja alkalmából a Zeitschrift für bildende Kunst 9-ik száma E. Schmidtnek szeretettel megírt cikkét közli a finom francia művészről és művészetéről. Cheret-nek művészetéről képei nélkül írni lehetetlen, azért e cikket is a sokoldalú mestert jellemző néhány grafikus szemelvény kíséri.

„A dekoratív értékekről" értekezik a Deutsche Kunst u. Dekoration 9-ik (júniusi) számában M. O. Lasser és ezalatt a belső berendezésben díszítő szerepet játszani hivatott egyes tárgyak díszítő értékét érti; néhány példát is említ.

Építészet. A Kunstgewerbeblatt 8-ik számában a „Münchener Neueste Nachrichten" napilapnak épült nagy házát ismerteti A. Baumgärtner és néhány képben az épületet és annak kiválóbb helyiségeit is bemutatja.

Az Architektonische Rundschau 8-ik füzetében a római Palazzo Spada-nak érdekes perspektivikus oszlopfolyosóját ismerteti két kép kíséretében Th. Hofmann, és az ilyféle látszati építészetről és ennek művészi hatásáról és értékéről tesz néhány megjegyzést.

A német Rothenburg (a Tauber mellett) az egész világon ismeretes és a művészvilágnak újra és újra anyagot nyújt a tanulmányra. Így a Studio májusi számában C. E. Eldred utazási vázlatai közül néhányat mutat be, hogy a „Fantastic" Rothenburgról írt cikkét megfelelően illusztrálja.

Keramika. A Deutsche Kunst u. Dekoration 8-ik száma a kopenhágai királyi porcellángyár és az Aluminia faiánszgyárakból való finomabb és színesen másolt cserépedényeket mutat be számos képben, amelyek közül különösen a népies jellegre támaszkodó faiánszkészítmények tűnnek ki.

Könyvkötés. A Kunstgewerbeblatt 8-ik számában F. Luthmer tollából eredő és képekkel gazdagított cikket olvashatunk a könyvkötés művészetéről, amely cikkben L. a majnai Frankfurtban a mult április havában rendezett nemzetközi könyvkötés-kiállítás alkalmából a könyvtábla újabb művészi fejlődéséről értekezik és ezzel egyszersmind az előzetpapírt is fejtegetései körébe vonja. Egész cikke főleg ismertető jellegű.

A majna-frankfurti nemzetközi könyvkötés-kiállítást ismerteti a Deutsche Kunst u. Dekoration 9-ik számában Trenkwald. Sorait 33 kép kíséri.

Ötvösség. A Deutsche Kunst u. Dekoration 9-ik számában Alex. Fischer, az ismert zománc-művész, néhány munkáját ismerteti E. Z. több kép kíséretében.

Szobrászművészet. A Zeitschrift für bild. Kunst 8-ik (májusi) számában Gotschewski A. adatokkal igazolja, hogy Michelangelonak a S. Lorenzo-i Medici sírok eredeti elrendezéséhez tartozó és folyosókat ábrázoló alakjainak nemcsak rajzai — és amint valószínűséggel kimutatták — agyagmintái maradtak fönn, hanem hogy Michelangelo az egyik alaknak mintáját és magát az alakot legalább részben elkészítette. Cikkét néhány magyarázó kép kíséri.

A fafaragáshoz minden adat értékkel bír, mivel történetének nagy hézagai vannak. Friedländer a Zeitschrift f. bild. Kunst 9-ik számában egy német származású, puszpángból faragott női alakról ír, amelynek alakításában nyilvánuló különösen egyéni alkotóerő ötlik szemébe és stiláris, valamint egyéb jelenségekből von következtetéseket a szobrocska szerzőjére. A cikkhez az alaknak négy oldalról fölvett fotografikus képe van mellékelve.

Olgyai Viktor (Igló, 1870. nov.1.--Salzburg, 1929. jun. 20.): grafikus és festő. 1891-től a bécsi ak.-n tanult. 1894-ben jelentkezett először olajfestménnyel, majd Tél album c. tiz darabból álló rézkarc sorozatot adott ki. 1903--ban és 1906-ban akvarelljével Esterházy-, 1909-ben képző-művészeti társulati, 1912-ben pedig állami tájrajz-dijat nyert, 1921--29-ben elnöke volt a M.Rézkarcoló Művészek Egyesületének egyik alapitója a M. Aquarell és Pasztell-festők Egyesületének. A m. sokszorositó grafika megteremtője, a grafika tanára a Képzőművészeti Főisk,-n. Tanári beosztásában sokat tett a m. grafika fellenditéséért. 1929--ben emlékkiállitást rendeztek müveiből a Mücsarnokban. Szá--mos művét őrzi az MNG. -- Irod. Farkas Zoltán: O.V. (Nyugat 1929); Lyka Károly: O.V. (Magyar Müvészet, 1929).

Németh Lajos

Olgyai Viktor (Igló, 1870. nov.1.--Salzburg, 1929. jun. 20.): grafikus és festő. 1891-től a bécsi ak.-n tanult. 1894-ben jelentkezett először olajfestménnyel, majd Tél album c. tíz darabból álló rézkarc sorozatot adott ki. 1903-ban és 1906-ban akvarelljével Esterházy-, 1909-ben képzőművészeti társulati, 1912-ben pedig állami tájrajz-díjat nyert, 1921--29-ben elnöke volt a M.Rézkarcoló Művészek Egyesületének egyik alapítója a M. Aquarell és Pasztellfestők Egyesületének. A m. sokszorosító grafika megteremtője, a grafika tanára a Képzőművészeti Főisk.-n. Tanári beosztásában sokat tett a m. grafika fellendítéséért. 1929-ben emlékkiállítást rendeztek műveiből a Műcsarnokban. Számos művét őrzi az MNG. -- Irod. Farkas Zoltán: 1929); Lyka Károly: O.V. (Magyar Művészet, 1929).

Németh Lajos

Olgyai Viktor grafikus és festő

Magyar Életrajzi Lexikon

kentette őket művészi cselekvésre. Egyetlenegy tanítványának grafikája sem hasonlít az övéhez s már ez is bizonyítja, hogy kitűnő nevelő volt.

A grafika volt az a terület, amelyen mindkét minőségében, úgy is mint alkotó művész, úgy is mint tanár, teljes biztonságban mozgott. Minden, ami ezen kívül esett, homályos, rejtélyes, egyéniségére nézve idegenszerű volt. Mihelyt kilépett rézlapjai, nyomtatógépei, tanítványai köréből, minden irreálisnak látszott neki. Idegélete sajátságosan bonyolult, fantasztikumra hajló, sokaknak érthetetlen volt. Nem tartozott a normális emberek közé. Fanatikus szomjúság hajtotta ismeretlen, megismerhetetlen, érthetetlen világok felé. Innen pályájának szaggatottsága, amely hányta-vetette a pozitív tudás és a miszticizmus örvényei közt. Egy ideig a teológiába merült. De lelki alkata számára rögtön idegenné vált ez a világ, midőn a dogmák szilárd kőfalába ütközött. A misztikum sóvárgása belevitte őt egy időre egy körbe, amely a teozófiát, esetleg a spiritizmust kínálta megváltónak, a Felvidék egy kastélyában, ahol Mednyánszky László báró is megfordult. Azután a buddhista életfelfogás, a nagy Karma hite kezdte lelkesíteni. De semmiben sem találta lelke nyugtát. Ez a lélek tragikusan vergődött csupa megálmodott fantasztikum közt. Idegeit ez a vergődés szinte felőrölte. Egy a mi életünkön teljesen kívül álló benső életet élt, amelyet a normális szemlélő sehogy sem tarthatott normálisnak. Maga is elszigetelt embernek tartotta magát az embermilliók közepette. Egy misztikus aszkézis s annak pontos ellentétei közt hányódott-vetődött nyugtalan érzésvilága. Egy ideig, éveken át, az az ideál foglalkoztatta, hogy mecénást találjon egy művészkolostor fölépítésére, amely a városi élettől távol, zúgó fenyves sötétjében, egy misztikus ideálkultusz jegyében néhány válogatott művész-adeptusnak adna otthont szabad alkotásra. Ilyen tervek, ilyen hangulatok, az életprogramm e fajtája szükségképpen érthetetlennek hatott az élet valóságainak közepette. Cselekvési vágyainak olthatatlansága azután más utakat keresett. A fenyves és a hegyvilág, — gyermekkori drága emlékek —, távoli erdőkbe, téli pusztaságok, gleccserek tövébe hajtotta, hogy egy pár sí-talpon barangolva a hideg magányt, szinte provokálva a sorsot és fizikai nehézségeket, túlbuzgó erején túladjon. De minden útját, akár a lelket, akár a testet megerőltetők voltak azok, misztikus meglátásvágy, szinte érthetetlen romantikaszomjúság tetézte. Egy ilyen idegélet nem maradhatott végzetes következmények nélkül. Külső és objektív ok nélkül meghasonlott önmagával, az emberekkel. S ez a meghasonlás, ez a látszólagos reménytelenség öngyilkosságra vitte. Salzburg mellett, egy fenyvesben, saját kezével oltotta ki életét.

Olgyai Viktor 1870 november elsején született Iglón. Tanulmányait Lőcsén végezte. A hatodik gimnázium elvégzése után a papi pályára lépett s előbb Kassán, majd a bécsi Pazmaneumban hallgatta a teológiát. A két bécsi év megismertette vele a képtárak kincseit s tudatossá tette benne azt is, hogy a papi pálya nem számára való. 1890-ben újra a szülői házba került Lőcsére, ahol a telet az erdők bebarangolására használta fel. A fekete törzsek és sötét gallyak, amelyeket a tél hava fehér foltokkal és vonalakkal tetéz, fölkeltette a benne szunnyadó grafikus értéket. Itt és ekkor nyúlt először a rajzolótollhoz, itt dőlt el későbbi pályája sorsa. Ámde nem indulhatott egyenest a most már óhajtotta művészi tanulmányok felé: szegénysége arra kényszerítette, hogy egyelőre egy más pályától várja azokat az anyagi lehetőségeket, amelyek művészi tanulmányait megengedik. 1891-től szorgalmasan hallgatta a budapesti egyetemen a filozófiát és nyelvészetet s megismerkedett festőkkel is. Végre ősszel bátyja segítségével a bécsi képzőművészeti akadémiára kerülhetett. Itt *Lichtenfels* s egy kitűnő grafikus, William *Unger* voltak a tanárai. Már 1892-ben megjelent Berlinben első rézkarca, a „Csöndes éj" s egy évvel rá a nagyhírű Zeitschrift für Bildende Kunst közli „Tél a tóparton" című rézkarcát.

Ekkor a telet szüleinél, Bacskón töltötte, ahol kedves tárgyát, a tél képeit tanulmányozta. Itt keletkezett első jelentősebb olajfestménye, a „Február" (Kohner-gyüjtemény). Rövid müncheni tartózkodás után a Felvidék különböző szép vidékein töltött hosszabb időt s a millenniumra elkészítette „Tél" című rézkarc-albumát (10 lap). Ennek sikere még egy sor rokontárgyú lap karcolására serkentette.

Egy párizsi út után Münchenben telepedett le 1898-ban s ott Kaeser kiadó számára nagy rézkarc-lapokat készített, közben nyelvészetet hallgatott az egyetemen. 1900-ban grafikai iskolát nyitott Münchenben, mire meghívást kapott a budapesti Képzőművészeti Főiskola grafikai katedrájára.

Budapesti munkálkodása most új erőfeszítésekre sarkallta. Nemcsak festett, karcolt és írt, hanem grafikus barátaival hozzálátott az idevaló grafikusok megszervezéséhez. Így keletkezett 1908-ban *Rauscher* Lajos elnökletével a Magyar Grafikusok Egyesülete, utóbb pedig *Olgyai* elnöklésével a Magyar Rézkarcolóművészek Egyesülete. Mindkét egyesület munkálkodása javára vált a művészetnek s nagy mértékben népszerűvé tette nálunk a grafikát. *Olgyai* Viktor tanári működését sokáig megakasztotta a világháború, mikor is a Főiskola jórészét katonai kórház foglalta el, a rézmyomógépek pedig a padlásra vándoroltak. A háború után *Olgyai* a legnagyobb erélyel segített a tönkremenőfélben levő Főiskola

újjáépítésében, újra megszervezte ott a grafikai műhelyt és kettőzött erővel s kettőzött sikerrel folytatta nevelőmunkáját.
Váratlanul végetvetett annak tragikus halála. Szinte az utolsó napokig a legnagyobb szorgalommal vett részt a Főiskola munkálataiban és senki sem sejtette tanártársai körében, hogy lelki egyensúlya végzetes krízis elé érkezett. Röviddel a vizsgák után hirtelenül Salzburgba utazott s ott június 19-én véget vetett életének.
Szomorú vége rendkívüli és őszinte részvétet keltett. Nagy érdemei mindenkorra megörökítik emlékét.

MŰVÉSZETI KRÓNIKA

Örömmel vettünk róla hírt, hogy egy fővárosi klub vitaestét rendezett a művészet magyarosságáról. A tárgy rendkívül érdekes s van is már bizonyos irodalma, amely visszanyúlik a negyvenes évekig. De bármily hosszú idő telt is el azóta s bár sokféle szempontból s a legjobb igyekezettel iparkodtak a nehéz problémát megfejteni: a kérdés elméleti tisztázása mindmáig nem sikerült, hacsak néhány szépen hangzó szólásformát nem tekintünk végérvényes megfejtésnek. A tárgy azonban sokkal súlyosabb jelentőségű, semhogy egyszerű állításokkal vagy szubjektív állásfoglalással beérhetnők.
A május 8-iki vitaestén egy festőművész, Kukán Géza tartott előadást az esztetika e nehéz kérdéséről. Hírlapi közlések szerint rámutatott arra, hogy a magyar képzőművészetnek meg kell maradnia a történelmi hagyományok és a nemzeti eszme alapján. Meg kell őriznie a nemes hagyományokat. Iránya csak konzervatív és konstruktív lehet, mert ezek az eszmék gyökereznek a magyar lélek mélyén.
Oly gondolatok ezek, amelyek elsősorban azzal tűnnek fel, hogy nehézség nélkül átvihetők a magyar élet bármily megnyilvánulására, ha valaki valóban ezeket vallja. Elmondhatja ezt saját munkakörére vonatkozóan egy politikus éppúgy, mint egy paedagógus vagy közgazda. Általános körben mozognak s nézetünk szerint nem illeszkednek szorosan azokhoz a sajátlagos lehetőségekhez, amelyek a képzőművészet és csakis a képzőművészet terén kínálkoznak. Ilyen rendkívül tág és ruganyos általánosítások kevés reményt nyujtanak arra, hogy segítségükkel egy speciális művészeti kérdés közelebb jusson az óhajtott megoldáshoz. Egy oly programmatikus kívánság például, hogy a magyar művészek maradjanak meg a nemzeti eszme alapján, valószínűleg nagy csodálkozást fog kelteni művészeink kilenctizedrészében, mert bizonyára nem igen tudták eddig, hogy ők valami egészen más alapon állnak. A magyarságot, a nemzeti eszme megérzését ahhoz kötni, hogy valaki konzervatív-e vagy sem, bizonyára oly álláspont, amelyet jól átgondolva senki sem fog helyeselni. Ismét az elé a kérdés elé kerülnénk, vajjon Széchenyi volt-e a jobbik magyar avagy Kossuth, vajjon ez vagy amaz állott-e inkább nemzeti alapon.
Tartalmasabbnak látszik a másik követelmény: hogy t. i. művészetünknek meg kell maradnia a történelmi hagyományok alapján. Sajnos, itt is oly általános körben mozog maga a posztulátum, hogy segítségével reménytelennek látszik a fölvetett probléma tisztázása. Az előadó történelmi hagyományokat emleget. Ezek sokfélék lehetnek. De mivelhogy a vitaest tárgya a magyar képzőművészet volt, talán nem tévedünk, ha a történelmi hagyományok kifejezés alatt magyar művészeti hagyományokra célzott. Vajjon melyek ezek a hagyományok, kérdezheti az érdeklődő. Nagyon távoli időkbe, sőt még a XVIII. századba sem mehetünk vissza, a magyar művészet régmultja iránt érdeklődő minden ember jól tudja ennek okát. Valószínű, hogy az előadó maga is inkább XIX. századbeli művészetünkre gondolt, amely akkora mestereket mutatott fel, amilyenek csak nagy elvétve akadtak nálunk régibb századokban. Székely, Lotz, Madarász, Zichy, Benczur, Munkácsy, Szinyei, Paál, Markó, Mészöly neve jut eszünkbe hirtelenül s nem kételkedünk, hogy éppen ők vagy legalább néhányuk képviselhetnék azt, amit az előadó történelmi hagyománynak mond. Elérkeztünk tehát az első kézzelfogható, megvizsgálható konkrétumokhoz. De itt rögtön zavarba kerül minden ifjú művész, aki pályája tavaszán azon töpreng, hogy melyik az igazi, a helyes út, amelyen magasrendű célokat elérhet. Székely nevének hallatára ugyanis emlékezetébe jutnak e nagy mester pompás szadai impresszionisztikus képei, eszébe jutnak a vajdahunyadi kartónok, amelyek amazok kötetlenségével szemben a legteljesebb kötöttséget mutatják, eszébe juthat remek önarcképe, amely annyira más, mint teszem a Dobozi stb. Vajjon e Székelyek közül melyik Székely az, aki reá nézve a követendő történeti hagyományt jelentse? Benczur Gyulát is említettük. Nos, róla egyik hű tanítványa, müncheni akadémiai tanár, a Benczur-Társaságban tartott felolvasása során kifejtette, hogy a német Pilotynak sohasem volt hűségesebb követője Benczurnál. Sehol sem olvastunk olyasmit, hogy ezt az állítást valaki visszautasította vagy korrigálta volna, sem akkor, sem utólag. Felvethető tehát a kérdés, vajjon például Benczurnak művészete

Olgyai Viktor

Magyar Iparművészet

1930. 44. l.

Olgyai Viktor.
Varga Nándor rézkarca.

OLGYAI VIKTOR (1870—1929). Grafikus nemzedék nevelője a képzőművészeti főiskolán. Mint alkotóművész csak rajzlapjai és nyomtatógépei között érezte magát otthon. Sok nagysikerű rézkarcot készített. Életre keltette a Magyar Grafikusok Egyesületét, elnöke volt a Magyar Rézkarcolóművészek Egyesületének. Benső lelki vergődései sodorták a tragikus vég felé.

Meinl

kávé-kóstoló

most itt a

fióküzletben!

fogadják ismét a gravure en couleurs-t. Sokszor túlságosan komoly a tárgyhoz az olajfestés, a pasztell túlérzékeny, a fotografia elégtelen a mai élet jellemzéséhez, de a modern hangulatfestésnek sincs alkalmasabb sokszorosító eszköze a színezett rézmetszetnél. Ha speciálisan franciává is lett a színezett rézmetszet, feltalálója Lastmann volt — Rembrandt mestere. Leblond hozta be Franciaországba, Dagoty és Janinet tökéletesítettek, virágkorát pedig Leprince és Debucourt műveiben élvezzük XVI. Lajos alatt. Művelték a japánok is, csak más volt az eljárásuk: Utamaro, Hokuszái, Hirosige, akikről érdekes felolvasást tartott ezen kiállítás ötletéből Robert de Montesquiou gróf, a híres conférencier, aki a versaillesi palota és udvari élet ismertetésével beutazta Amerikát. Előbb ugyanis csak a festők, de most már az írók is átjárnak Amerikába vendégszerepelni: Bourget, Hugues Le Roux stb. Jó példával jártak elől Benjamin Constant, Chartran, Carolus Duran, kiknek egy-egy amerikai séjour 2—300.000 frankot jövedelmezett. Most Aman-Jean a kedvenc, hullámos, dekorativ vonalaival, tompa színeivel; csak e napokban tért onnan haza. Sok amerikai él Párisban, megszeretik irodalmát, művészetét és élősegítik hódítását túl az Oceánon is. A gravure en couleurs-Salonból kiemelem Thaulow, Braquemond, Raffaëlli, Boutet de Monvel, Huard, La Touche munkáit.

Decemberben a „Société Internationale de peinture et sculpture" foglalta le a George Petit termeit. 20 év óta áll fenn ez a 35 tagot számláló egyesület, amelybe felvételnek csak tagok elhalálozása vagy lemondása esetén van helye. Sok kiváló külföldi tagja volt és van: Lenbach, Whistler állítottak ki ebben a Salonban, most pedig Harrison amerikai tengerfestő, Franz Stuck, Casas és Sorolla y Bastida spanyol festőkből látunk itt érdekes dolgokat. A franciák közül Mercier szobrásznak egy bájos női fejet ábrázoló festményét emelem ki.

A Rómában lévő francia művészeti Akadémia igazgatói állásának betöltése körül nagy versengés folyt. Ez talán a legnagyobb művészi dignitás itt. Szinte egy művész-nagykövet jellegével bír (és fizetésével is.) Minthogy utóbbi időben mind erősebben nyilvánult a kívánság, hogy az állam ne avatkozzék túlságosan a művészi oktatásba és hangoztatták a római iskola reformját, a mostani bátor miniszterium szívesen látott volna ezen intézménynek az élén is egy originális tehetséget. Nyílt titok volt, hogy Chaumié miniszter és Marcel jelöltje Albert Besnard, mégsem térhetett ki a miniszter a bevett szokás alól, hogy a tudós Akadémia művészeti osztályának jelölését ne kérje. Besnard ennek nem tagja, mert néhány csípős megjegyzése az akadémiára köztudomású. Az Akadémia pedig ter-

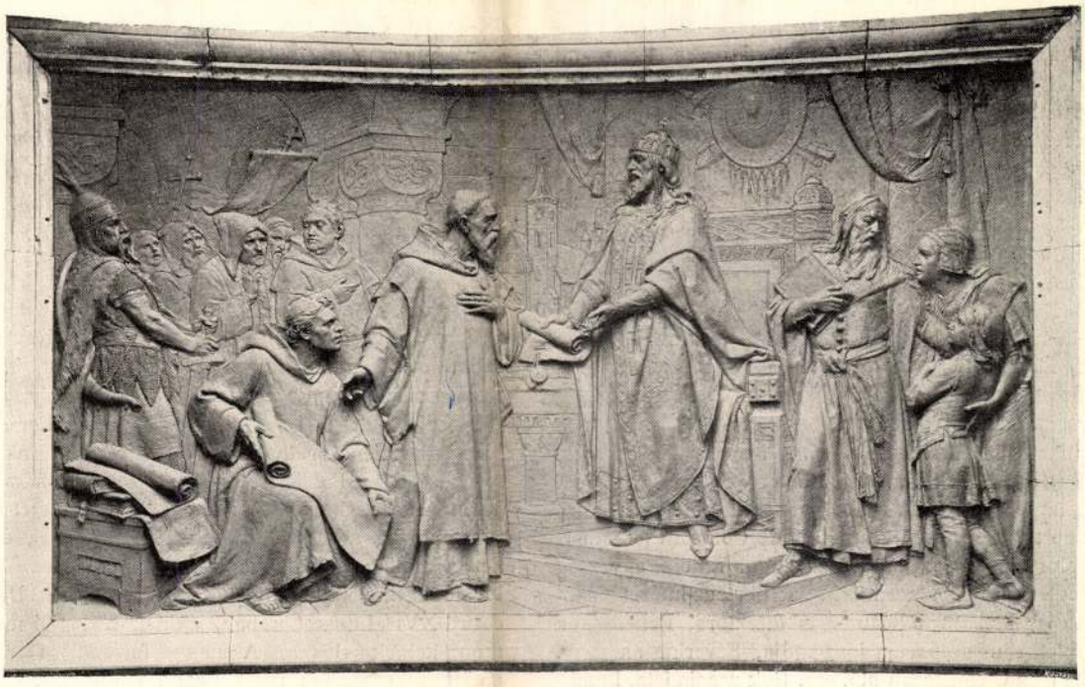

PANNONHALMA ALAPÍTÁSA
MAYER EDE DOMBORMŰVE
A BUDAPEST-LIPÓTVÁROSI BAZILIKÁBAN

Zügel mellett divatjelenségnek hatott az orosz Szómoff Konstantin, kit a műegyesület mutatott be a mult hetekben. Itt volt ismert képe „A lugasban" című, melyen egy etikett-spádés, vörös selyembe öltözött rokokó-princ udvarolt két papagályszínű, púderparókás hölgynek, aranygerezdes szőlőlugas boltívei alatt. Hólyagos, homályos kép, mely rég nem lakott szobák, magános feledtségben szunnyadó családi képtár dohos hangulatát idézte föl. Szómoff dekorativ tehetség, a cári színház számára rajzolt színlapkereteiben itt-ott bájos finomságú asszonyos érzékenység nyilvánul.

Ugyancsak a műegyesület helyiségeit foglalta el a francia és angol grafikusok gyűjteményes kiállítása, mely külön méltatást érdemelne. Képviselve voltak a legjobb nevek: Manuel Robbe, Ranft, Legrand, Helleu és Thaulow; Pennel, Legros, Sloane és Monk.

OLGYAI VIKTOR

PÁRISI MŰVÉSZETI KRÓNIKA. (Festők árfolyama. Carrière ünneplése. Carriès hagyatéka. Színes rézkarcok. Külföldi festők. A római akadémia. Rodin.) Hogy milyen mozgalmas a művészeti élet Párisban, könnyen megítélhető néhány hét művészeti eseményeiből. Csak a jelentős és tisztán művészeti dolgokról fogok szólni és nem térek ki a rue Lafitte, rue Le Pelletier és avenue de l'Opéra műkereskedőinek folyton változó kis kiállításaira és nem beszélek a milliókat érő magángyűjtemények árverezéséről a Hôtel de Ventesban. Nem végez az haszontalan munkát, aki figyelemmel kiséri ezeket, igen tanulságosak. Akármilyen tehetséges fiatal művésznek munkái sem bírnak itt értékkel, amig hírnévre nem tudott vergődni, de egész határozott árfolyammal bírnak, akárcsak a legfontosabb szükségleti tárgyak, a közönség ízlésének próbáján keresztülment művek. Ha idejutott egy művész, fontos, hogy minél egyenletesebb minőségű árúcikkeket produkáljon, akárcsak egy gép, mert nagy a klientela és ez a sablontól való eltérést nem tűri. Ez tesz Párisban tönkre sok kiváló tehetséget.

Szerencsére van sok kiváló művész, aki nem alkuszik meg, hanem önérzetesen jár a maga útján az ideálja felé. Bizonyosan első helyen áll ezek között Eugène Carrière, akinek dec. 20-án felemelő ünnepélyt rendeztek barátai és tisztelői egy banket keretében. Egy genie apotheozisa volt ez. Mintegy 5—600-an lehettünk jelen. Az asztalfőn az ünnepeltet olyan alakok vették körül, mint Rodin, Albert Besnard, Estournelles de Constant az ismert diplomata és szenátor, az angol-francia egyezség megteremtője, Mecsnikoff, a Pasteur-intézet igazgatója, Marcel, a Beaux-arts direktora, Beneditte a Luxembourg-múzeum igazgatója, Séverine asszony, Georges Clémenceau stb. stb. Sok szocialista, humanista volt ott, akik tisztelik Carrière művészetének tendenciózus emberbaráti irányát. A felköszöntők sorát Rodin kezdte meg, aki elnöke volt e banketnek, kiemelve Carrière szegénységét, amelyet ő maga keres, amelyben nagyobb függetlenséget érez és szépen kifejtette, hogy közvetlen környezete, felesége, gyermekei voltak művészetének irányítói; ezek öröme és fájdalmában, az egész emberiség örömét és fájdalmát látta. Részletesen és ékesszólóan beszélt Carrière művészetéről Marcel, a szépművészeti miniszter nevében, de a jelen volt művészeket legjobban érdekelte Albert Besnard felszólalása, aki a legkompetensebb volt arra, hogy egy hasonló kaliberű mester művészetéről véleményt mondjon. Tetszést keltett azon aperçu-je, hogy úgy szólnak már ma Carrière „Maternité"-jeiről, mint Rafael madonnái, vagy Michelangelo „utolsó ítéletéről". Estournelles de Constant az „arbitrage international" nevében, mint az igazság és a béke apostolát, összehasonlítva Zolával, köszöntötte Carrièret, Séverine, pedig ez a lelkes, geniális asszony, elmondta, hogy miért szeretik és bámulják a nők Carrièret, az anyai szeretet festőjét.

Ilyen fényes ünnepeltetésben részesült egy élő művész, de nem feledkeztek meg elhunytakról sem. Egy intim művészünnepély keretében leplezték le a St. Georges-téren Gavarninak, az elmés rajzolónak szobrát, aki a mult század első felében oly jellegzetesen, elmésen örökítette meg a párisi, főleg a montmartrei tipusokat.

A Petit-palaisban Chaumié miniszter személyesen jelent meg, hogy átvegye Hoentschel műbarát ajándékát, a korán elhunyt Carriès szobrász hátrahagyott műveit, amelyek külön kollekciót képeznek Páris városának múzeumában. Carriès 1855—94-ig élt és nagytehetségű, eredeti művész volt. Kár, hogy munkáinak, melyek részben figurális, részben dekorativ dolgok, nagyrésze csak gipszben és agyagban van meg.

A kis, de jelentős kiállítások sora is megkezdődött, az ismert műkereskedő George Petit galeriájában, alig hogy a Salon d'Automne kapui bezárultak.

A kiállítások sorát a „Salon de la Gravure en couleurs" nyitotta meg novemberben. A színes rézmetszetek feleleventésére alakult egy 50 tagból álló egyesület Raffaelli elnökletével. Egy egész századon át nyugodott ez a speciálisan francia, könnyed, szellemes művészi technika, amely oly találó kifejezője volt a Lajosok tarka, játszi korának. Nagy közvetlenséggel vezetnek be bennünket az akkori rézmetszetek a Palais royal levegőjébe, szokásaiba, intim életébe és sok karakterisztikus jelenetet örökítenek meg a nagy forradalom előtti időből, érdekes adatokat szolgáltatva a kor történetéhez. Legkiválóbb művelője volt ennek a technikának Debucourt XVI. Lajos korában, akinek rézlapjai mesés áron kelnek el ma. A nagy forradalom után, amint a korszellem megváltozik, letűnnek a színes nyomatok, Napoleon alatt az egyszínű, komor, fekete rézkarc foglalja el ismét helyét. Szerencsés gondolat, hogy modern művészek szolgálatukba

játszani, „Plátó lakomája" esztétikus nézőközönség előtt folyik le nyugodt méltóságban és Eurydike félti ruhája szépen hulló redőit.

Tanulságos, hogy Feuerbach mennyire közelebb férkőzik érzésünkhöz, mihelyt elhagyja e patetikus Schiller-hellenizmust s mint elfogulatlan természetfestő lép felénk. Így rajzai legjavában, melyeket két híres, német műírók által annyiszor megint-erviewolt római modelljéről készített, tájképrajzaiban, melyek közül a „Monte Cavo", a „Némi-tó" s egy facsoport, telve vannak hangulatos erővel. Egy-egy festménye, mint a „Bocciát játszó gyermekek", „A költészet", Böcklint sejtetik előre, egy 1861-ből való arcképtanulmánya feltűnik finom jellemzése és formakezelése által. Így, amint az ugyancsak a királyi rézmetszetgyűjtemény által a nyár folyamán Kaulbach Vilmos százéves születési évfordulója alkalmából rendezett kiállításban a nagyterű, monumentális alkotónak és kartonszerzőnek rovására a geniális politikai szatirikus lépett előtérbe, e Feuerbach emlékének szentelt kiállítás is más tanulságot eredményezett: hogy e tipikus német kulturművész, ki prófétaként elindult, hogy új szépségparadicsomot találjon nemzetének, elhanyagolta igaz művészete virágos kertjét. —

Heinemannál, ki az idén nyitotta meg a Wittelsbach-kút közelében új kiállítási helyiségeit, először át kell rágódnunk a kásahegyen, hogy eljuthassunk az ínyencek igéretföldjére. A földszinten mindenfelől Blaas-Ninetták kacsintanak, Grützner-papok koccintanak felénk, az emelet első termeiben oly nagyságok, mint Lenbach és Stuck kompromittálják magukat olcsó szépségek galériájával. És rosszul esik járnunk a hangolt színű drága szőnyegen, ha arra gondolunk, hogy a szépséghez való hűtlenségből lett ez a csurgó-kutas, babérgömbös palota. Vigasztalásul eszünkbe jut pár szó, melyet egy festő ejtett egyszer intim beszélgetésben: „Én megelégszem a polgári haszonnal". Épp az a mester, kinek gyűjteményes művét itt találjuk az emelet utolsó nagytermében: Zügel Henrik, ki úgy fest, mintha kard volna kezében, melynek hegye napfényben fürdött.

Zügelt évek óta nem láttuk képviselve a müncheni kiállításokon, állítólag valami ellentét miatt, mely közte és a szecesszió törzskara között fennállott. De hatása észrevehető volt mindenütt. Tanítványai, köztük Schramm, Hegenbarth, Junghaus és követői annyira fölszaporodtak, egyénisége bélyegét annyira árulóan magukon viselték, hogy utóbb a mester által hirdetett hideg-meleg színellentéteknek a végletekig való kihasználása, a reflex-vadászás s a temperamentumos, speciálisan müncheni, mindenáron széles ecsetvonás, az úgynevezett „Fahrer" uralta a kiállításokat. Különösen a szecesszió tavaszi kiállításán, mely a fiatal óriások bemutatója, vonták be a züglisták a falakat egyforma tarkasággal s csak ellenfeleiknek engedtek helyet, az anyagot vonalba gyöngéden hímező, vagy nyugodt felületekben egymás mellé simító, a mai grafika által befolyásolt stilisztáknak. A derékhad pedig háttérbe vonult, hogy óvatosan megfigyelve a modern művészet előőrsei által kivívott előnyöket, jó képeket alkothasson velök a nyári nagy kiállítások számára.

Kíváncsi érdeklődéssel várta hát mindenki a mester föllépését, kitől mind e fiatalosság útját vette. S a teremben, mely közel hatvan festményét egyesítette, sokára megfeledkeztünk az előadás eszközeiről, olyan közvetlenséggel áradt felénk azokból az életvidám, fényben úszó, pazarszínű természet. Emitt pacsirtadaltól hangos reggel ragyog harmattól nedves rögök felett, a dombtetőről nehéz egykedvűséggel cammog felénk a szántó ökörpár, rózsaszín orrából oly párafelhőt fújva, mint a gőzös. Túlnan az estve hamvas violája borul a távol síkság fölé, elől a karám korhadt deszkáin, a nyirek törzsén s a köztük tolongó kócos birgék gyapjúcsomóin, kajla szarvain a búcsúzó nap aranysugara. Két, a szó igaz értelmében „életnagyságú vászon" ez és jobbra-balra tőlük fák árnyékában, réti sorompónál, patak vizében, füves kertekben, virgoncz borjak, pajkos bikák, a rajnamenti szúnyogos ligetnek nyári képe, melyet a mester iskolájával évente fölkeres. Majd emlékek a lüneburgi síkról, melynek rőt hangaföldjén csillószemű, bundás kosok legelnek elszéledve, bogosszarvú fekete ördögök vagy egyetlen furcsa állatként meleg körbe szorongva várják az éjszakát.

Kevés festő rendelkezik ma a színlátás ez érzéki frisseségével, a formakezelés e biztosságával, melylyel Zügel az állathangulatokat elénk állítja. Hogy neki magának is mily fáradságos lehetett az út, mutatja néhány együtt kiállított régibb festménye, melyek egyikén a miniatürfestő türelmével, agyagszínű pepecselésben követi egy újszülött, vastaglábú báránygyerek esetlen kedvességeit. Míg e lelkiismeretes naturalizmustól eljutott a hideg-meleg fénynyel való merész kisérletekig, a színnek és a formának mily képzetmennyiségét közvetítette velünk! Bár a „hideg-meleg", a hogy a művészek Zügel festői módszerét nevezni szokták, vagyis a kék-sárga színskálának és változatainak bármely hangnemben való biztos kezelése sem egyetlen, sem kizárólagos érdeme. Hisz Delacroix-t egy naplójegyzete szerint már a mult század felében izgatta „a narancsnak s a violának a szabad fényben egymást felváltó uralkodása". Zügel festői látásának lényege az, hogy a lokális színnel, e képzelt állandóval, például a szürke tehén szürkeségével nem törődve, a színjelenséget minden, még oly rejtett visszfény iránt fogékony, úgyszólván tükröző felületekből építi föl, hogy a szürke tehénhát zöld lombok árnyában, napsütött patak hullámfodrai fölött akár gyöngyházszínűvé válhatik. Nála a formának színes megjelenéseit az esetről-esetre változó környezet határozza meg s így jön létre e két elem között az a csodálatos, egységes összhang, mely még a fényhatások legszélsőbb fokozása mellett is egyensúlyt ad a képhatásnak.

ISTVÁN KIRÁLY OKTATJA FIÁT, IMRE HERCEGET
MAYER EDE DOMBORMŰVE
A BUDAPEST-LIPÓTVÁROSI BAZILIKÁBAN

tervező művészeknek ítélte oda. Ezen kívül megvette hatvan koronáért Petrányi Miklós pályaművét. A szálló-szobára kiírt pályázaton a háromszáz koronás első díjat az a szobaberendezés nyerte el, melyet Gelb M. és fia készített Hoepfner és Györgyi műépítők terve szerint, a kétszáz koronás második díjat pedig az a szobaberendezés, melyet a Gregersen-cég készített Fehérkuthy és Dózsa terve szerint.

KÜLFÖLDI KRÓNIKA

ÚJ KIÁLLÍTÁSOK MÜNCHENBEN (Feuerbach, Zügel, Szómoff). Hogy mennyire pusztán nyers anyag a képzőművészet úgynevezett tárgya, a kérdésnél, hogy e tárgyat mi képezi, mennyivel fontosabb, miként formálja azt meg a művész: ebbe a sokat vitatott problémába érdekes bepillantást nyujt két, itt egyidejűleg megnyílt kiállítás.

Az egyik, az Anselm Feuerbach-kiállítás, a királyi rézmetszetgyűjteményben foglal helyet, a másikát, Zügel Henrik kiállítását, Heinemann műkereskedő rendezte.

Feuerbach Anselm, az 1880-ban elhunyt, poétalelkű német klasszicista egyike volt azon büszke magános embereknek, kiket úgyszólván felemésztett művészetük, korlátot vont belviláguk s az élet mindennapossága között, melyben csak művészetük médiumán keresztül vesznek részt. Ha Feuerbachnak annyira értékelt naplóit és leveleit átlapozzuk, ha mint ezúttal, alkalmunk nyílik festőműködésébe is mélyebb bepillantást nyerhetni, biztossággá szilárdul bennünk a sejtés, mely művei előtt már régen elfogott. Stílusa tökéletes kifejezése egy korszak érzésének, melyet már meghaladtunk s melylyel életteljesen érintkeznünk többé már nem lehet. Feuerbach pusztán esztétikus világszemléletében objektiv tisztasággal értékelte tárgyait, kiemelte őket környezetük valóságából s egy időn s téren kívül való ideális világban izolálta őket. S azért száll érzésünkre művei előtt a hideg csönd. Mert mi a létezőt szemléljük s nem választjuk külön az összességnek egységétől.

A kiállított mintegy félszáz rajz ugyancsak töredékes képet ad nekünk Feuerbach élete művéről, de festményeinek mellékelt sokszorosításai s néhány, az új képtárban és a Schack-galeriában őrzött főműve kiegészítik egyénisége képét. Bennök egy szellemes művész a görög plasztika nyugodt fenköltségét a velencei nagy koloristák színeivel akarta egy harmóniában egyesíteni és tagadhatatlan, hogy mindkettő emléke felénk árad azokból. Lassú, nemes hajlású testek borostyánsárgáját melegszínű ruházat hullámai folyják körül, viaszpuha mozgással simulnak el a kompozició ritmikus tisztaságába. Szinte örömünk telik a kecses biztosságban, tudatos ízlésben, mely egymáshoz rendezte őket a képhatás előkelőségébe. A „Csatázó amazonok", mintha késő utókor számára akartak volna élőképet

Művészet 1905. 4.

OLGYAI VIKTOR

1870—1929

Született 1870 november 1-én Iglón, ahol édes atyja a papi pályára nevelte. A művészi tehetség már középiskolai tanulmányai alatt jelentkezett nála és kezdő munkáiban is a fenyvesek nyugodt hangulata kötötte le érdeklődését, melynek motívumaihoz halálaig hű maradt. Művészi tanulmányait a budapesti Mintarajztanodán kezdte, honnan a bécsi Kunstakadémiára került, az osztrákok kiváló tájképfestője, *Lichtenfels* Ede tanítványa gyanánt. Már itt kiderült, hogy határozott grafikus tehetség, amit igazoltak első művei, különösen — az 1897-ben megjelent felsőmagyarországi motívumokból összeállított «Tél» című albuma. A Műcsarnokban 1892-ben jelent meg első művével («Csöndes este»). A következő évben Münchenben folytatja tanulmányait, ahol a művészi grafika már teljesen leköti figyelmét és ahol annak technikáját elsajátítja. A grafikai művészet a kilencvenes évek végén Németországban rendkívüli fellendülésnek indult és különösen a színes könyomat és a linoleummetszet hódított meg magának sok művészi tehetséget, akik között Olgyai Viktor egyike volt a legszorgalmasabbaknak és elsője azoknak, akik ezt a technikai műfajt Magyarországon meghonosították. A festészeti válfajok terén a vízfestést is nagy sikerrel művelte és a Műcsarnok kiállításain két ízben is elnyerte az Eszterházy-díjat és pedig 1903-ban «Patak mentén» és 1906-ban «Felvidéki ház» című műveire, ezenkívül 1909-ben kapta a grafikai díjat «Február» című rézkarcára és 1912-ben pedig a «tájrajz díjat». Nevéhez fűződik a «Magyar Grafikai Egyesület» megalapításának érdeme 1908-ban, amely azóta a magyar képzőművészet sikereinek egyik számottevő részese lett. Kiválóbb grafikai művei Európa legismertebb gyüjteményeiben kaptak helyet. A művészi oktatás terén elévülhetlen érdemeket szerzett mint a Képzőművészeti Főiskola tanára, mert egy egész új grafikus generáció felnevelésének önzetlen munkája fűző-

384. SÁRDY BRUTUS: Színesedő lombok.
385. GY. TAKÁCH BÉLA: Hidegkúti legelő.
386. SÁRDY BRUTUS: Felhők.
387. KACZIÁNY ÖDÖN: Holdas hangulat a Balatonon.
388. OPPEL MAGDA: Őszirózsák.
389. ÓCSVÁR REZSŐ: Csepeli Dunaág.
390. ID. DÖRRE TIVADAR: Duna partján.
391. HALASI HORVÁTH JÓZSEF: Őszi napnyugta.
392. ID. DÖRRE TIVADAR: Reggel.
393. GY. TAKÁCH BÉLA: A Sashegy oldaláról.
394. BENKHARD ÁGOST: Smaragd tó.
395. PÁLLYA CELESZTIN: Vásári részlet.
396. FRIED PÁL: Sokác leány.
397. NAGYENYEDI JENEY ZOLTÁN: Kőrakodó a Balatonon.
398. ZSIGMONDYNÉ JÁRMAY EDIT: Virágok.
399. PÁLLYA CELESZTIN: Boronálás.
400. FRIED PÁL: Sokác menyecskék.
401. PÖRGE GERGELY: Balatoni halászok.
402. PÖRGE GERGELY: Dunapart a Római fürdőnél.
403. PÖRGE GERGELY: Reggeli hangulat a Balatonon.
404. REINERNÉ ISTVÁNFFY GABRIELLA: Angóramacskák.
405. PÖRGE GERGELY: Levél jött hazulról.
406. PÖRGE GERGELY: Kilátás az óbudai szigetről.
407. KACZIÁNY ÖDÖN: Férfiarckép. Magántulajdon.
408. KACZIÁNY ÖDÖN: A halál és a járványok.
409—411. SZMRECSÁNYI ÖDÖN: Karikatúrák.

492. KOSZKOL JENŐ: Tabáni részlet.
493. KOSZKOL JENŐ: Tabáni utca.
494. GARZÓ BERTALAN: Tiszaparti füzes.
495. EMÁNUEL BÉLA: «Nyugaton semmi újság . . .»
495/a. M. MARTINOVICS GABRIELLA: Csendélet.
496. V. BAJOR ÁGOST: A palermói dóm.
497. UNGHVÁRY SÁNDOR: Madonna és a hét szabad művészet.
498. NEOGRÁDY ANTAL: Konyhakert.
499. NEOGRÁDY ANTAL: Október.
500. NEOGRÁDY ANTAL: Kerti bejáró.
501. NEOGRÁDY ANTAL: Almafa.

XII. TEREM.

Olajfestmények, vízfestmények. Eladók. A magántulajdonnak jelzett művek nem eladók. Az eladó művek árai a terem sarkában vannak kifüggesztve.

502. KRENN MÁTYÁS: Tabáni udvar.
503. Z. HADZSY OLGA: Zsuzsika.
504. RÉTI ZSUZSKA: Fehér virágok.
505. PÁLDY ZOLTÁN: Merengés.
506. GRÓF RÉVAY JÓZSEF: Sándor-utca.
507. Z. HADZSY OLGA: Gyermekarckép. Magántulajdon.
508. BARKÁSZ LAJOS: Dunapart.
509. RÉTI ZSUZSKA: Virágok.
510. KALLÓSNÉ H. ADRIEN: Szoba belseje.
511. MEILLINGER DEZSŐ: Öreg paraszt.
512. BOLDIZSÁR ISTVÁN: Nagybányai völgy.
513. LENGYEL RHEINFUSS EDE: Dr. Kornis Gyula. Magántulajdon.
514. WIDDER FÉLIX: Hegyoldal.

KMTárs. 1929/30. téli kiáll.

dik nevéhez. Itt kiállított művei csekély töredékét képezik gazdag munkásságának, mellyel ugyanazon helyen búcsúzik a magyar műszerető közönségtől, ahol első sikereit aratta.

OLGYAY VIKTOR MŰVEI:

Eredeti rajzok, rézkarcok, színes nyomatok.
412-től 471-ig. Eladók.

472. WELLMANN RÓBERT: Conrád Ottóné. Magántulajdon.
473. WELLMANN RÓBERT: Női fejtanulmány.
474. WELLMANN RÓBERT: Magyar diák.
475. GYŐRFFY ISTVÁN: Női arckép. Magántulajdon.
476. PÁRIS ERZSI: Templomozás.
477. HOROVITZ LUKÁCS STEFI: A drámai csomó.
478. VÁMOSSYNÉ ELEŐD CAROLA: Női arckép. Magántulajdon.
479. LÜHNSDORF KÁROLY: Gyermektanulmány. Magántulajdon.
480. L. KOKESCH KATÓ: Régi udvar.
481. LÜHNSDORF KÁROLY: Három akttanulmány.
482. LÜHNSDORF KÁROLY: Edvi Illés Aladár. Magántulajdon.
483. LÜHNSDORF KÁROLY: Gyermek kakassal.
484. DR. LECHNER JÓZSEF: Budavári részlet. Magántulajdon.
485. BICZÓ ANDRÁS: Szüret után.
486. BICZÓ ANDRÁS: Balassi Bálint. Magántulajdon.
487. KOVÁCS JÓZSEF: Októberi hangulat.
488. MENDLIK LAJOS: Este az utcán.
489. KOSZKOL JENŐ: Tabán.
490. KACZIÁNY ALADÁR: Magnificat.
491. ÖZV. GERHARDT ALAJOSNÉ: Anyám. Magántulajdon.

IVÁN
OLGYAI VIKTOR RÉZKARCA
A GRAFIKAI EGYESÜLET MŰLAPJA

Művészet. 1910. 9. l.

PESTI MŰVÉSZÉLET AZ ÖTVENES ÉS HATVANAS ÉVEKBEN

Valamelyik külföldön élő művészünk szülőföldjére utaztában a fővárosban egy ismert műkritikust és ujságírót akart felkeresni. Bécsben egy közös ismerősüktől kérdezte lakcímét.

— Ugyan minek ? — felelte az ismerőse — eredj végig délelőtt a Váci- meg az Úri-utcán s bizonyosan találkozol vele.

Úgy is volt.

Az akkori Pest életviszonyai olyan patriarchalisak voltak, nyoma nélkül a nagyvárosi életnek, akár manapság Pozsonyé, Debrecené vagy Kecskemété. A közélet szereplői ott sétáltak délfelé ebben a két utcában, hangosan tárgyalva az irodalom, a művészet vagy a társadalom eseményeit.

A Pesti Napló vezéremberei, az Akadémia kitünőségei, a Nemzeti Színház jelesei, néhány képzőművész és zenész, többnyire láthatók voltak ez élénk csoportokban.

Az ötvenes évek nyomott levegőjében, mint minden, úgy a művészet s a művészek élete is a szabad mozgás s a társulhatás híjján, a nagy nyilvánosságtól elzárva s a kenyérkeresés küzdelmére utalva, pislákoló mécsként alig-alig világolt, épp úgy békóba volt verve, mint a társadalom.

Barabás, mint az arcképfestészet már europai hírű képviselője s a felsőbb körök kedveltje, volt a legtekintélyesebb művész. Érdekes és jellemző, hogy miként jutott ez időben egy felette megtisztelő megrendeléshez. Valamelyik este rendes sétájáról hazatérve, a hirhedt Prottmann idézését találta asztalán. Megdöbbent s elgondolkozott, miféle kihágást vagy büntetendő cselekményt követhetett el tudtán kívül, hogy a hatalmas Prottmann maga elé idézte. Bizony-bizony rossz éjszakája volt.

Prottmann soká várakoztatta, végre színe elé bocsájtották.

— Hallja, Barabás — így szólt hozzá a nagy úr — maga a császárt fogja lefesteni. Aztán iratot vett elő s ebből felolvasta, hogy hol, mikor s hogyan kell megjelennie a munka átvétele végett.

— Figyelmeztetem, hogy összeszedje magát és becsületet valljon a munkájával — tette hozzá búcsúzóra s kegyesen elbocsájtotta a felvidult művészt. Ez arckép egyik legkiválóbb alkotása Barabásnak, ma is látható a történeti arcképcsarnokban.

Barabáson kivül mint kiválóan jeles arcképfestő s a közönség bizonyos körének kedveltje volt Giergl Alajos s az Olaszországból rövid időre visszatért Kovács Mihály.

Mindkettő meleg s erőteljes szinezetével s egyéni és teljesen eredeti felfogásával tünt fel Kovács, mind Giergl oltárképeket is festett s az előbbinek a polgárdi templom szá-

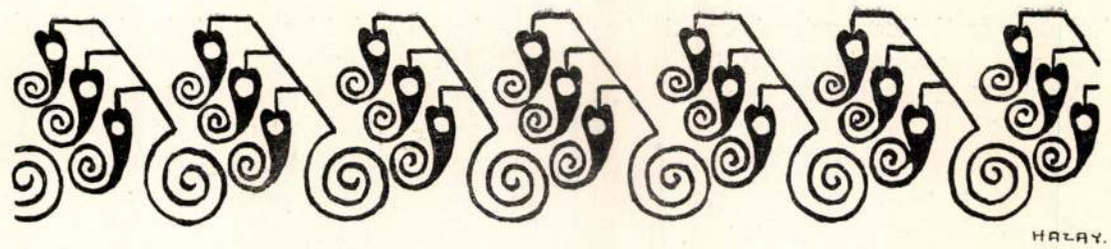

OLGYAI VIKTOR

Művészi eredmények létrehozásánál épp oly szükség van a külső benyomásokkal szemben érzékeny lélekre, mint az iskolázott szemre és kézre. Mély és maradandó hatást gyakorló művek alkotásánál a lelki élet legmélyéből, az alkotó alaphangulatából, illetőleg érzéséből kell származniok azoknak a motivumoknak, amelyeknek, mikor már a meggyőződésen átszűrődtek, a tudatos művészi munka szilárd formát ad. — Az iskolán és a hasonló természetűek szűkebb körén túl azok hatnak, kik általános emberi érzésekhez szólnak s a gondolataik kifejezéséhez szükséges formák megválasztásánál szabadok tudnak lenni. Az ily egyéniségek aránytalanul jobban vonzanak bennünket, mint a kiváló gyakorlati emberek.

Olgyai Viktor, kit már alapos rajztudása és technikai képzettsége is legjobb művészeink sorába emel, első sorban gondolataival s a nekik megfelelő szerencsés formával hat s ennek következtében önálló helyet foglal el grafikusaink és festőink között.

A természetet rajongóan szerette gyermekkorától kezdve. Benne élt és eszméket merített belőle, még mielőtt a képíró szemével nézte volna. Nem tartozik tehát azok közé, kik abban csak formát, színt, vonalat és foltot keresnek. Oly körülmények közt nőtt fel, amelyek arra utalták, hogy a természetének megfelelő világot képzeletében építse fel. A hólepett sejtelmes felvidéki tájak s a provinciális környezet, melyben a festészettel nem volt alkalma megismerkedni, mind a fehérrel és feketével dolgozó művészethez, a grafikához vezették.

Tanulmányait épp oly komolyan folytatta az egyetemen, mint a műteremben. Olvasmányai és irodalmi munkái épp oly erővel tartják fogva, mint a művészeti gyűjtemények és a művészet gyakorlata. A gondolkodó és a művész nem válnak benne két személlyé s az utóbbi első sorban mint rajzoló jelentkezik.

Sok harcot kellett vívnia s azoknak eredményeképen észszerűen kifejlesztett stílusban dolgozó grafikussá lett, kinek művei a belső küzdelmek hullámainak megfelelően, ha nem is mindig egyenlő kvalitásúak, de hasonló alapgondolatok következetes és tudatos formálásainak tekinthetők. Művészetének egyik legjellemzőbb vonása az érzés és a művészi számítás, a tartalom és a forma összhangzó volta.

Olgyai Viktor, kit családi nevén eredetileg Matirkonak hívtak, Iglón született, 1870 november elsején. Csöndes egyszerűségben töltė gyermekéveit. Atyja, mint nyugalmazott járásbiró, visszavonult életet folytatott. Keveset

Művészet 1909.

áldozhatott családjáért, melynek éreznie kellett, hogy a kisvárosi nép csekély fontosságot tulajdonít neki. A szép lelkű ember ott keresett kárpótlást, ahol azt meg is találhatta teljes mértékben, — a természetben. Lelkesült az erdő szépségéért. Gyakran kirándult a fák közé s olyankor magával vitte gyermekeit is, kiknek kedélyére és képzeletére a komor fatörzsek és zöld lombok, az ágak közt beszűrődő sejtelmes fény kitörölhetetlen hatást gyakoroltak. Művészünk fejlődésében látni fogjuk, mennyi mindent lehet az első benyomásokra visszavezetni.

Mire a fiú gimnáziumba kerül, a család Lőcsére költözik. Ott töltött tanulóévei alatt vet számot magával először s egy látszólag különös, de alapjában nagyon is érthető elhatározásra jut. A papi pályára szánja magát. Művészi vágyai még nem voltak, de a hivatottságnak valami bizonytalan érzete felkeltette büszkeségét, melyet az emberek részéről addig tapasztalt mellőzés sértett. Szegény fiú volt és nem látott más utat, amelyen magát kiragadhatná a kicsinyes életviszonyokból és gondolatkörből. Végül a kontempláció is megtette a magáét. A természet szépségei közt töltött idő fokozott működésre hívta fel képzelő tehetségét s kifejlesztette benne a miszti izmust. Azt hitte, hogy a nagyobbszabásunak látott pályán, a nyomasztó körülményektől függetlenül, gondolatainak fog majd élhetni.

Atyja nem helyeselte a választást s midőn fiát, a hatodik gimnázium végeztével, felvették a kassai seminariumba, erővel vissza akarta hozni onnan. Ami azonban neki nem sikerült, azt végrehajtotta idővel maga az öntudatra ébredt fiatal ember.

A papnevelő-intézetben szerzett tapasztalatai bebizonyították, hogy vágyainak megvalósításától nagyon is távol esett. A papi pályát szűk korlátnak látja, a gotikus istenházát élettelen váznak, melynek kiáltó ellentéte a besugárzó napfény. A templom padlásán ül legszívesebben, hol alkalma van régi dolgok közt kutatni. A vágyakkal telt ember akkor érzi magát legjobban, midőn keresés közben valami rendkívüli felfedezés reménye kecsegteti.

Sokat mondó képek tárultak fel itt szeme előtt. Ha benézett a templom belsejébe, vastag porréteget látott a barokk gloriolák és aranyozott felhőgomolyok hátlapján. Ha kitekintett a padlásablakon, a Hernád völgye mosolygott feléje a szelid tavaszi napsugárban s vonatok száguldtak tova. Mennyi reflexiót keltettek agyában e nem mindennapi látványok!

Jeles tanuló volt s ennek köszönhette, hogy 1888-ban, mint legjobban érettségizett diákot, Bécsbe küldték, a Pázmáneumba.

Ez volt az út a szabadulás felé. A művészlelkű ember, ki addig a művészetről csak illusztrált folyóiratok útján szerezhetett sejtelmet, meglátja a Belvedere képtárát s annak szemlélete közben hivatásának tudatára jut. Nem elégszik meg azokkal a látogatásokkal, melyeket az intézet többi tagjaival együtt van alkalma tenni a gyűjteményben, hanem sokszor még az egyetemről is oda szökik, folytonos aggodalmak közt, nehogy az egyedül kalandozó papnövendék reverendája magára vonja valakinek a figyelmét.

Az összeütközés az intézeti szellemmel és fegyelemmel végre megtörtént s hogy éppen akkor következett be, az öntudatra ébredésnek volt köszönhető.

Olgyai elhagyja a Pázmáneumot s 1890 őszén hazautazik. Ekkor kezdett komolyan foglalkozni a művészettel.

A télen át szüleinél tartózkodik Lőcsén. Közben nagy kirándulásokat tesz és lábszánkózással tölti az időt a zuzmarás fenyvesekben. Lélekemelő hangulatokat él át. Örökre magába zár egyes motivumokat. E tél döntő hatású lesz egész művészi pályafutására. Sejtelmes borongós képei a művésznek induló ember szívéhez szólnak. A fehér hólepel, a szürke homály és a sötét ég tonusai szolgáltatják képzeletének a legtöbb anyagot s előkészítik benne a grafikust. A hangulatok egész sora készteti arra, hogy érzéseinek képekben adjon kifejezést. Így születik meg a „Tél" albumának eszméje.

Érthető, hogy Olgyai, első művei alkotásánál, leginkább a tollat választotta eszközül. A ceruzával nem tudta elérni a kívánt mélységet és nyomatékot. A fénylő hófelület optikai hatását

is jobban megközelíti a fehér papirlap a tussal ellentétben.

A legnagyobb mértékben meglepő ez első komoly rajzain, melyek közül három: „A patak jegén", „Részlet az erdőcskéből" és az „Égerfák", a Szépművészeti Múzeum grafikai gyűjteményébe került, hogy azokban már megtalálta azt a stilust, amelyet később nagy mértékben tökéletesített ugyan, de alapjában a mai napig megtartott. Minden iskola nélkül dolgozott még ekkor s mégis befejezett formát tudott adni gondolatainak és rajzeszközével is elég szabadon bánt. Intellektuális fegyelmezettsége megkövetelte a szabatos, szeretetteljes kidolgozást. Viszont a plasztikai értékek tökéletlen éreztetése, a szakszerű képzettség hiánya folytán, e korai rajzoknál nem feltünő.

Körülményei nem engedték meg, hogy munkáját akadálytalanul folytassa. 1891 februárjában tehát beiratkozik a budapesti egyetemre bölcsésznek és jellemző rá nézve, hogy irodalmi és nyelvészeti tanulmányait épp oly kitartással és lelkiismeretességgel végzi, mintha sohasem gondolt volna egyébre. Pedig nem mondott le terveiről. Felkeresi vázlatkönyvével Tölgyessyt, ki látva az addig elért eredményeket, munkára buzdítja. Összeköttetésbe lép Margittayval is és időt szakít magának a művészet gyakorlására. Ellátogat mind a két festő műtermébe. Latin, görög és filozófiai tanulmányait azonban mégsem hanyagolja el addig, amíg el nem határozza, hogy minden akadálynak dacára is a művészi pályára lép.

A nyarat a Szepességen tölti, állandóan a szabad természetben. Nagy gyaloglásokat tesz, motivumokat gyűjt, sokat rajzol és kedves olvasmányaival — Jean Paul, Droste Hülshoff — foglalkozik. A vihartépett fenyvesek, a zord váromladék, a sötét völgyek és zúgó vizimalmok hangulata nagy hatással van fogékony lelkére s hatalmasan fejleszti benne a romantika iránti vonzalmat.

Ősszel azután, bátyja támogatásával Bécsbe jut, hol a művészeti akadémia növendéke lesz. Rövid idő alatt bejut az intézet akkori igazgatójának, Edward von Lichtenfelsnek tájfestőiskolájába, hol Zoff, Ameseder és Wilt társaságában dolgozik. Egyidejűleg szorgalmasan látogatja Unger William rézkarc-iskoláját. E kiváló grafikus az, kinek, a természet mellett, saját vallomása szerint, legtöbbet köszönhet.

Unger a reprodukáló grafika utolsó nagy képviselői közé tartozik, azok közé, kik a legnagyobb ambicióval törekedtek arra, hogy klasszikus eredetiek rajzát kimerítően interpretálják. A jeles rézkarcoló főleg Rembrandt festményei után készült lapjainak köszöni hírnevét. A nagy hollandus festőt több önmegtagadással egy grafikus sem tanulmányozta.

Olgyai rajongásig szerette Rembrandtot s így nem csoda, ha Unger művészete iránt is fokozott vonzalmat érzett. A szeretetreméltó és lelkiismeretes ember egyénisége is nagyon megnyerte őt. Két esztendőt töltött a bécsi akadémián, a másodikat nagyobbrészt a grafikai műteremben. Itt ismerkedett meg Théodore Alphonse francia eredetű aquarellfestővel és rézkarcolóval, kivel jó barátságot köt s együtt indul nagyobb tanulmánykirándulásokra. Felkeresik Wachaut, Schneeberget és a Fertő tavát.

1892-ben éri el Olgyai grafikai művészetével az első nagyobb sikert, midőn „Csöndes éj" című rézkarca megjelenik Berlinben, Stiefbold kiadásában.

A Zeitschrift für Bildende Kunst 1893-iki májusi száma egy másik rézkarcát közli „Tél a tóparton" (Winter am See) cím alatt. A Fertő-tó egy részének befagyott tükrét fűzfák sötét tömege szegélyezi és a középen szűk kilátást enged a szürke égbolt megvilágított aljára. Kétoldalt az előtérben alacsony hóréteg borítja a part sekélyes részét, melyre lassú repüléssel ereszkedik le nehány varjú. Lent jobbról — remarque gyanánt — hólepett vízpart, parasztházzal, nyárfacsoporttal, varjak repülő csapatával és az égen sűrű hófelhőkkel.

Az aquatintával kombinált rézkarc a művész programmjának nagy részét foglalja magában. Szerény motivum, melyben az előtér havas jégfelülete és a kulissza gyanánt emelkedő sűrűség a hangsúlyozott részek. A háttér úgyszólván hiányzik és az eget takaró sűrű fellegek semmit sem vesznek el az ábrázolás intim jellegéből.

NYÁRI REGGEL BACSKÓN
OLGYAI VIKTOR FESTMÉNYE

Legtöbbet beszél a lombtalan füzek rajza, az ide-oda hajló törzsek és a seprűszerű ágak szürke és fekete foltjaival. A fák jól megfigyelt és szigorúan utánzott karaktere, a köztük derengő félhomály ábrázolása meggyőző és szabad. Határozott körvonalak nincsenek. Egyszerű, vagy egymást többszörösen keresztező vonalmenetek foltjaiból állottak elő a formák, melyek nem vesztik el megjelölő karakterüket és ennélfogva képzelő tehetségünkre appellálnak. A szigorú rajznak ez a stílusa jellemzi, több-kevesebb módosítással, Olgyainak minden grafikai művét.

A Zeitschrift für Bildende Kunst ez időben aquatinta-pályázatot is hirdetett, melyet művészünk megnyert. A díjat azonban, magyar honossága miatt, nem kaphatta meg. Itthon az 1892-ik évi téli kiállításon szerepelt először egy sorozat rézkarccal.

1893-ban hagyja el Olgyai Bécset s a telet Bacskón tölti rokonainál. Tartózkodási helyének felcserélése változást jelent művészi tevékenységében is. A szabadban látott képek a festészethez vezetik. Régi hangulatok ébrednek fel benne s átviszi azokat az előtte lévő motivumokra. 1894 tavaszán kiállított „Február“ című olajfestménye is ily úton jött létre. A fáradt telet ábrázolja ebben. A magas vadgesztenyetörzsek csúcsíves templom oszlopsorát juttatják eszünkbe, a köztük gomolygó köd a tömjénfüst benyomását kelti. A nyomasztó hangulat kiegészítői a törzsek nyirkos mohája, a kásás, nehéz nedves hó, az előtér olvadó tócsái. Láttukra vágyódást érzünk a napfényes illatos tavasz után, amint szabadulásra vágyott annak idején az ifjú papnövendék is kötött helyzetéből.

Ez az olajfestmény Kohner Adolf tulajdona lett.

1895 nyarának közvetlen eredménye egy kis művészeti kitérés volt, amennyiben a reformgondolatok tendenciózus kép eszméjét keltették. Az egyházi formák művészietlensége ellen intézett támadást Olgyai a lőcsei főgimnázium birtokában levő „Scholastica" című olajfestményével. Az ábrázolás alsó részét ócska zsindelyfedelű házak, kisvárosi kertecskék, csöndes udvarok borítják. Lépcsőzetesen foglalnak helyet a hegyoldalon. Mindnyájukat elnyomja azonban nagyságával a fölöttük emelkedő okkerszínű szörnyeteg, az izléstelen, jezsuita barokktemplom, korcs tornyocskáival. A háttérben sötét viharfelhők tornyosulnak. A hatás kiegészítésére szolgált a művész terve szerint készült keret, márványeresen festett, vonagló féloszlopaival és testszínű kherubinjaival. A képet az intim körön kívül nem értették meg. Az 1895-iki téli kiállítás zsűrije habozott ítéletében. A keretet a szabályok értelmében bearanyoztatta — s végül nem állította ki.

A nagyeőri benyomások súlya alatt Olgyai csaknem szakított a művészi pályával. Ha bátyja és jóbarátai közbe nem lépnek, mint maga mondja, visszatért volna a papsághoz. Messzemenő reformtervekkel foglalkozott. Gondolatainak szenvedélye minden formát fenyegető mértéket öltött volna, ha gyermekkori benyomásai nem kötik oly erővel a természethez és eddigi komoly tanulmányai nem adnak művészetének oly szilárd alapot és biztos irányt.

A természet ismerete és szeretete van segítségére akkor egyéniségének, amidőn megfelelő formák választásáról van szó. Így jutott a millenáris esztendő közeledtére ahhoz a gondolathoz, hogy a szokásossá vált banális történelmi kompozició helyett történelmi hangulatú és jelentőségű tájképet fessen. Naprólnapra tapasztaljuk, mennyire lehet profanizálni nagy eszméket méltatlan formával. Ennek az ellenkezőjét tette Olgyai, amikor „Centum tiliae" című képét megfestette.

A zborói hársfák méltóságosan állanak a hólepett talajban. Sötét törzseik mögött a komor végtelenség. E két motivum nem téveszti el hatását. A tiszteletreméltó hársfák közül jobbról a legszélső Rákóczi-kora óta dacol minden viharral. A többi is csupa heroikus érzést keltő szimbolum s a komor felhők mindennél jobban jelképezik a historiát. Emberi alak nem zavarja a természet elégikus nyugalmát.

Sokszor beszélt a művész szimbolumokban és előreláthatólag nem egyszer fog még jelképes ábrázolásokat állítani elénk. Ilyenkor mindig néptelen tájképmotivumokkal fejezi ki hangulatait. Vannak nagy érzések s éppen a legmagasztosabbak közül valók, amelyeket az emberi külső alig tud felkelteni.

A millennáris esztendőben kiállított „Centum tiliae" volt a „Tél" címmel ellátott sorozatos grafikai alkotás előjátéka. Tíz rézkarcból állott eredetileg ez a mű, melyhez később még két lap járult. 1896 őszén készült el vele a művész és 1897 elején adta ki, mint önálló kötetet, minden addig vívott küzdelmének eredménye gyanánt.

A kis méretű, illusztrativ jellegű rézkarcok, ha nem is adnak teljes képet Olgyai egyéniségéről, mindenesetre a legjellemzőbb oldaláról mutatják be a művészt. Nevének említésénél elsősorban rájuk gondolunk. Lelki életének egész tartalma nincs bennük, de művészi hitvallásának főbb elveit magukban foglalják. Bizonyságát adják annak, hogy Olgyai hivatott rézkarcoló. Ha összehasonlítjuk e lapokat egyéb műveivel, kitűnik, hogy a csalhatatlanúl rajzoló acéltű a leginkább neki való eszköz. Kombinálja ugyan a karcot az aquatintával is, de az utóbbit csak mint kiegészítőt alkalmazza. A tű előnyeit kihasználja, amennyire lehet. A felhős eget, a szélfuvást, a vékony galyat, az ide-odahajló ágat elevenen, szabatosan ábrázolja. Egyike a legszorgalmasabb embereknek. Műveit mindig nagyon gondosan készíti elő. A formákat nemcsak tömegükben fogja fel, hanem vonalaikban is. A fák botanikus karakterét épp oly szigorúan figyeli meg, mint az arcképfestő a fej formáit. A legnagyobb odaadással tanulmányozza a kopasz, a rügyező és a lombos fát. Az első években különösen nagy szeretettel dolgozott s lelkiismeretes munkájának eredménye meg is látszik későbbi művein.

Nagy előnyei közé tartozik, hogy a legszerényebb tanulmányt is képszerűleg fogja fel és egyértékűen dolgozza ki. Foltban, vonalban és méretekben egyaránt hatásos ellentéteket

ERDŐ SZŐNYEGÉN
OLGYAI VIKTOR FESTMÉNYE

A tavaszt Münchenben tölti a művész s a nyáron át Károlyi Tibor grófnak, a Képzőművészeti Társulat akkori elnökének meghívására, a nógrádmegyei Kékkövön időzik. Egy sorozat nagyobb szénrajzot készít ott, melyet az 1895. évi tavaszi kiállításon mutat be s melynek mostani tulajdonosa Andrássy Dénesné grófné. Közben (1894) kiállítja a bécsi Künstlerhausban „Erdei lak" című nagyobb olajfestményét. A Huszár Emma bárónő tulajdonába jutott kép szepességi motivumot ábrázol enyhe őszi est hangulatában. A vörös cseréptetővel borított csőszház esthomályba burkolt hegyoldalban áll. A rőzsehalmazok és ölfák rozsdás foltjai alig tarkítják az utóbbinak sejtelmes szürkeségét. A tetőn a még letarolatlan fenyők csipkésen rajzolódnak az almazöld sávos égre.

E kép hozta össze művészünket Mednyánszkyval. 1895 nyarán hosszabb időt tölt a felsőeőri birtokon, hol ekkor Mednyánszky rokonai és barátai közül többen találkoztak. Az ódon várkastélyban Czóbel Istvánnak, a theozofus bölcselőnek társaságába jut. A vele folytatott eszmecsere és Huysmans műveinek olvasása újra felköltik benne a rég szunnyadó miszticizmust. A szenvedélyes művészlelkek érzései különös vallásos formákban találnak kifejezést.

A felbuzdulás alapjában inkább művészi volt s tulajdonképen nem nevezhető egyébnek, mint állásfoglalásnak a gotika egy szabad formája mellett. Hasonló érzésekből született mára „Február"-nak nevezett festmény. Tovább is mehetünk. A „Tél a tóparton" című kis rézkarc is megtalálja helyét a csúcsíves művészet inspirálta alkotások sorában. A két sor fűzfában benne van a gotikus templom oszlopsorának gondolata. A félhomály a gotikus épület hangulatának keltésénél is egyik legfőbb momentum. Az Olgyai képeit jellemző szigorú tektonikus egység is főleg a csúcsíves emlékek hatásának köszöni eredetét.

A gotikus érzéssel felfogott természeti motivumok azonban mégis más hatást keltenek, mint a szigorúan következetes stílusban emelt épületek. A komoly képforma keretében a legintimebb motivumokkal találkozunk. Az égboltozatról áradó fény, a vízből felszálló pára más gondolatokat ébreszt, mint a zárt helyen derengő félhomály.

állít szembe egymással és, minden részletezésnek dacára, első sorban a kompozició, a hatás egységére van gondja. Egyszerűsít anélkül, hogy a rajz elevenségét elvenné. Formái ezáltal jellemzőkké és szilárdakká lesznek. Fényes Adolf azt mondta egy alkalommal Olgyai plasztikus előtereinek jellemzésére, hogy a talaj vázát látja bennük.

A karakteres sötét és világos foltok merész ellentétei vonzó dekorativ hatást eredményeznek. Olgyai a legújabb ékítményes irányzat embere, anélkül azonban, hogy egyoldalúságba esnék. A formák plasztikai tartalmának érzeztetése épp úgy foglalkoztatja, mint a folthatások egyszerűsitése. Szereti a határozott kontrasztokat, de nagy érzéke van a féltónusok minden finomsága iránt is. Azokat a hangulatokat, amelyeket a „Tél" albumában örökit meg, főleg a szürkének különböző fokozataival fejezi ki. Ha tehát a grafikát a „fehér és fekete" művészetének nevezzük, akkor Olgyaira vonatkozólag ez a meghatározás bizonyos módosításokkal értendő.

A „Tél" albuma művészünknek nemcsak legjellemzőbb, hanem legnépszerűbb alkotása is. Oly képek sorozata, amelyek közel állnak minden természetszerető emberhez, akinek a lelkéhez szólott valamikor a tél költészete. Az 1897-ben megjelent lapok: „Őszi est", „Friss hó", „Falu vége", „Tövis a hóban", „Jeges patak", „Téli esthangulat", „Fasor", „Borús nap", „Erdei malom", „Tavasz felé", nem találtak itthon kiadót. A művész tehát maga hozta forgalomba munkáját, miután Kaeser müncheni kiadó ajánlatát nem fogadta el. Az előfizetési felhívásokat Besztercebányáról küldte szét, hova szülei időközben átköltöztek. A vállalkozásnak nem volt anyagi sikere, amin, viszonyainkat ismerve, nem is lehet csodálkozni. (A külföldi kiadó az avant la lettre-példányok hiánya miatt mondott le a későbbi kiadásról.) A millenniáris kiállítás bronzérme is alig nevezhető honóráriumnak. Az erkölcsi elégtétel azonban nem maradt el. Kiállításokon és ismertetésekben, ahol a modern magyar grafika egyetemlegesen szerepelt, Olgyai téli képei mindig megtalálták az őket megillető helyet. Az album lesz a közvetítő közte és Rauscher Lajos, az aquatinta nagymestere között. Az teszi rá figyelmessé Kammerer Ernőt, az Országos Képtár igazgatóját, ki összeköttetésbe lép vele s már akkor fáradozik a grafikai egyesület megalakitásán. Az első lépéseket már meg is tették ebben az irányban s a grafikusok és műpártolók egyesülése meg is történt volna, ha Olgyai itthon marad. Ő azonban ösztöndíjával, melyet szintén a „Tél" albumért kapott, Párisba utazott.

Tanulmányútjának eredménye az 1897-iki téli kiállításon bemutatott „Ciprusok útja" című nagy olajfestmény. A Louvre királyszfinksze inspirálta e kompoziciót. Az előtér mocsarának sása közül emelkedik ki a két rejtélyes alak, mint a túlvilág őre. Mögöttük két sor ciprus, a halál fái közt vezet az út a titokzatos messzeségbe, az aggasztó felhőktől borított ég alatt. A távolban egy bizonytalan fényözön nyujt némi kiengesztelést.

A művészi alapgondolat ugyanaz, amely a „Február"-on és a „Centum tilae"-n át fejlődve, egyre érett és tökéletesitésre várt különböző irányban. Helyet talált a „Tél" albumában és a „Február" formájában.

E sorozat 1898-ban két lappal szaporodik („Ködös reggel" és „Havas út") s megjelenik Münchenben, Kaeser kiadásában. Olgyai időközben új ciklust tervez a magyar lovagvárakról. A műbarátok köre érdeklődik is a terv iránt. A mű azonban nem jön létre. Mindössze egy előkészítő rajz kerül kiállításra Saskó váráról 1897 telén.

A következő év ugyanis meghasonlást hozott a művészettel. Olgyai Münchenbe utazik állandó tartózkodásra és művésztársainak csodálatára, beiratkozik az egyetemre filologusnak. Két esztendőn át hallgat szorgalmasan francia, angol nyelvészetet, pszikhologiát és bölcsészetet. Sokkal mélyebbre jutott már e tudományokban, hogysem el tudta volna veszteni őket érdeklődésének köréből.

A művészetről azonban nem mond le, sőt az eredmény azt mutatja, hogy ez időben, nagyobb áttekintést nyerve, szabadabban itéli meg feladatait és nagy lépéseket tesz azoknak megoldása felé.

Kaeser számára egy sorozat nagy rézkarcot készit. 1898-ban jelenik meg „A malom", 1899-ben „A tölgy", „A ciprusok", „Reggel

az erdőn". A formátum, amelyben dolgozik, nem új. A „Csendes éj"-ben sem oldott meg kisebb feladatot. A változás azonban, az első korszak rézkarcaival szemben, jelentős volt, a tisztán artisztikus felfogás javára. A „Tél" albuma hangulatképekből áll s hatását mint illusztratív természetű grafikai alkotás, a jellemző rajznak, a motivumok tartalmas kifejlesztésének köszöni. Az újabb lapok első sorban mint fény és tömegkompoziciók jönnek tekintetbe. Technikai szempontból is változást észlelhetünk a nagy lapokon, de azt csak a feladat természete hozta magával.

A tél hangulatait ábrázoló rézkarcok főleg a finom tűvel készültek. A felleges ég foltjai és a hólepel bársonyos puhasága árulják csak el az aquatinta, illetőleg a roulette használatát. A nagy karcoknál fokozott mértékben használja a művész e technikákat segédeszközök gyanánt. Ezek a lapok is megőrzik azonban a rézkarc jellegét.

Mély tónusok dominálnak mindeniken, különösen a „Ciprusok"-on, a „Ciprusok útjá"-nak átdolgozásán. A vonal kultusza a „Tölgy"-ben éri el tetőpontját, miután a „Hársfá"-ban már igen nagy finomsághoz vezetett. Legtartalmasabb mű a sorozatban a „Malom", egy szerény esti kép, a felhők közt bujkáló holddal.

A komoly nagyszabású munkák üdítő hatása nem maradt el. Olgyai lassankint felhagy egyetemi tanulmányaival. Nem érzi többé szükségét annak, hogy szellemét a művészetén kivül más irányban is foglalkoztassa. Nem érzi pedig azért, mert eszméköre — a napfény problemájának felmerülésével — új nagy thémával gazdagodik.

Kezdetben, a képírással való meghasonlás idején, az új hangulatok is a szimbolisztika felé vezetik. A formát a fenyves erdő adja meg. Az első gondolatok 1900 nyarán fogamzanak meg agyában a Tátra és Fátra erdőségeiben való kalandozása közben.

A „Reggel az erdőn" a lombokat feloldó és a gyepet foltonkint megvilágító napfénynyel már szerény előjátéknak nevezhető. Az új törekvés első nagyobbszabású megnyilatkozásai azonban gótikus érzésből fakadó kompoziciókban figyelhetők meg.

Ilyen az „Új templom"-nak nevezett rajz, az istenháza romjaiból fakadó fenyveserdővel. Ilyenek azok a rajzkompoziciók, amelyekben a gótikus katedrális művészi gondolatát az erdő fái fejezik ki, a kherubok seregének hangulatát a bárányfellegek, a tömjénfüstét a reggeli köd s a moha gőzölgése. A csipkés áttört ékítmények rajzát a tűlevelekkel borított ágak hálójában fedezzük fel.

Mindezek a törekvések azonban a maguk valójában küzdelem képét tárják fel előttünk, amelyet a gótikával egy sokkal mélyebben fekvő érzés folytatott. Könnyen érthető, hogy a győzelem az utóbbinak javára dőlt el. A természet szeretete, a legértékesebb atyai örökség meghozta gyümölcsét a festmények tekintélyes sorozatának formájában.

Az egyszerűségével tündöklő és a most keletkező műveket is jellemző stílus főbb ismertetőjelei a következők: Szimmetrikus elrendezés fele hajló, architektonikus jellegű kompozició. A gotikus szerkezetekre emlékeztető alapformák tompított, neutralizált ibolyaszínek hordozói, amelyek rendesen a háttérből elénk sugárzó fényözönbe rajzolják a festmény vázát. A napsugár ezáltal nem kap erős ellentétet.

A színekben nincs semmi látomásszerű. A formában sem találunk természetfelettit. Aki nem ismeri a művész történetét, az a függélyesen emelkedő síma törzsű fenyők kultuszában nem lát egyebet a fenyőerdők dekorativ hatásának kedvelésénél. A fényprobléma sikerült megoldása természetesen mindenkit meggyőz e képek értékes voltáról.

Egyéb motivumok feldolgozásánál is jellemző az átlátszó világos színek alkalmazása. A „Centum tiliae" és „Ciprusok útja" még oly részleteket is mutat fel, amelyek tónusban nehezek. Különösen az ibolyaszínekre vonatkozólag állíthatjuk ezt. Az újabb festményekben nem találunk oly színértékeket, amelyek a plasztika igazságainak ellentmondanának. A rajz többnyire a formákat határozott vonalba záró grafikusra vall. E nagy vonásokban bemutatott jellemző tulajdonságokat megtaláljuk az új korszak alkotásaiban. „Nyári est a Tátra alján" (1900, téli kiállítás), „Egy szép nap vége" (1901, téli kiállítás), „Reg-

fogott a bajtársak egyesítéséhez is. Buzgalmának köszönhető a magyar grafikusok egyesületének 1908 november 23-án történt megalakulása, melyet nyomon követett a magyar aquarell- és pastell-festők szövetkezése.

Rauscher Lajos, Glatz Oszkár, Nadler Róbert, Edvi Illés Aladár és a többi önzetlen és lelkes ember, akik ily úton közös munkára vállalkoztak, bizonyára rövid idő alatt be fogják bizonyítani, hogy az ő kezükben jó helyen van a magyar grafika ügye. Olgyai Viktor iskolája, a „Tökériá"-nak sok művész előtt emlékezetes épületében, a központ, ahol a tiszteletreméltó ügy harcosai találkozni szoktak. A fiatal professzor egyénisége pedig most, az elvnélküliség korszakában, vígasztaló jelenség gyanánt áll előttünk. Bizonyítéka annak, hogy tartalmas programmal, következetes haladással a tudatosan kitűzött cél felé, ingoványos talajon át is célhoz lehet jutni.

FELVINCZI TAKÁCS ZOLTÁN

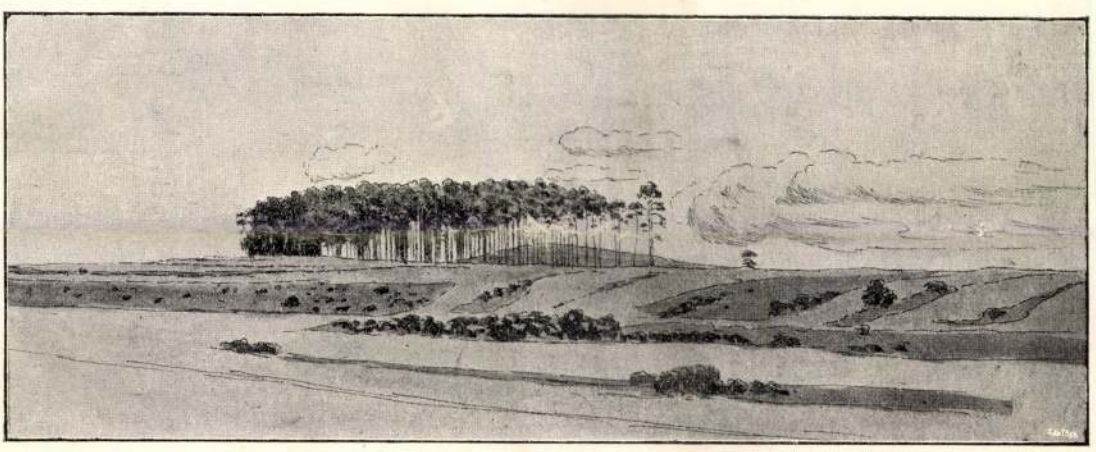

OLGYAI VIKTOR VÁZLATKÖNYVÉBŐL

GARAMPARTI TÉLI REGGEL
OLGYAI VIKTOR KŐRAJZA

„FEBRUÁR"
OLGYAI VIKTOR RÉZKARCA

JEGYZETEK MŰVÉSZETI POLITIKÁNKHOZ

Művészeti nevelés.

Ha két ember beszél művészetről, bizonyosan oda lyukadnak ki, hogy a közönséget szidják. A közönség közönye, indolenciája, művészeti érzékének teljes hiánya, ime a témák, melyekkel manapság nálunk a művészeti eszmecserék zárulnak, de soha sem ezek a kiinduló pontjai maguknak az eszmecseréknek.

Miért nem sikerült valamely művészeti vállalkozás? — Mert a közönség indolens, nem érdeklődik, nincs érzéke . . . De azt senki sem kérdezi, miért indolens, miért nem érdeklődik és miért nincs érzéke és — sajnos — még soha sem hallottunk olyan akciókról, melyeknek az lett volna a céljuk, hogy a közönség indolenciáját megtörjék, érdeklődését felköltsék, érzékét neveljék. Vagy ha hallottunk is, ezek kivitelre soha sem kerültek, mert a tervezés stádiumán túl nem jutottak. Pedig művészeti politikánknak talán mégis az kellene, hogy legyen, a kiindulási pontja, hogy a művészet részére közönséget neveljünk és pedig nem ötletszerűen, de céltudatosan, határozottan körvonalozott tervek alapján, nem saját akaratára bízva a közönséget, hanem igenis rendszeresen nevelve és pedig a fennálló általános nevelési rendszer keretében.

Érdekes, hogy valahányszor nem művészek, hanem művészetbírálók vagy olyanok között, kik hivatásszerűen foglalkoznak művészeti ügyekkel, kerülnek ez utóbbiak szőnyegre, az eszmecsere bizonyos pontján szinte matematikai pontossággal következik be az konkluzió, hogy a művészek ügyeivel pedig egyáltalán nem érdemes foglalkozni, mert hisz ők, a művészek, tehát a legközelebbről érdekeltek, egyáltalán nem törődnek a maguk ügyeivel és az indolenciában túltesznek még a közönségen is. Ismerjük be, hogy ez igaz, de állapítsuk meg azt is, hogy ez így van helyesen. Mert a művésznek egy kötelessége van, az hogy a művészetének éljen. A művésztől azt várjuk, azt és semmi mást, hogy műtermében, vagy a természet szabad ölén elmélyedve saját érzéseiben, tudomást sem szerezve a rohanó világ zajáról alkosson és alkosson, egyre csak alkosson. Az isteni szikra, ha megvan, nem arra való, hogy ügyiratok közé merüljön, hogy számítson, hogy ügyletekkel foglalkozzék, hogy a nagyközönség közé elvegyüljön. Jóravaló, vérbeli művésztől az ihlet óráiban hiába is kívánjuk, hogy tegye le ecsetjét, vésőjét s menjen adminisztrálni; nem is szabad kívánnunk, mert az így elvesztett órák a művészetnek rendszerint pótolhatatlan veszteségét jelentik.

Mi lett volna március tizenötödikéből, ha Petőfit akkor, midőn leírta a Talpra magyar első sorát, elhívják, — adminisztrálni? . . .

Állapítsuk meg tehát, hogy az eszmei összefüggéstől eltekintve, két külön álló dolog maga a művészet és a művészet adminisztrálása, a

melynek szoros kapcsolatba való hozatala mindent, csak jót nem eredményezhet. Hogy ez nálunk is így van, vagy — mondjuk helyesebben — így akar lenni, annak nagyon plauzibilis bizonyságai vannak.

Az első ily bizonyíték az, hogy a művészet támogatására alakult társadalmi egyesülések élén nem művészek, de művészet-barátok állanak és hogy e társadalmi egyesülések adminisztrativ vezetését sem művészek teljesítik. Ott van a Képzőművészeti Társulat, ott a Szalon. Ezt bizonyítja a kultuszminisztérium is, melyben — nagyon helyesen — szintén nincs művész. Bizonyíték azonban a Képzőművészek Egyesülete is, mely adminisztrativ kérdésekkel nem, csupán művészetiekkel foglalkozik. Hogy nem tölti be teljesen szükségszerű hivatását, az bizony elég baj, de megint csak azt bizonyítja, hogy a művész-lélek irtózva fordul el az adminisztrációnak még csak látszatától is.

A művészeti élet adminisztrációjának, szervezésének a sok között, ami nálunk megoldásra vár, talán a legfontosabbik kérdése a közönség művészeti nevelése; annyira fontos, hogy e kérdés mellett a többi mind, látszólag szint oly fontos, szinte eltörpül.

A jövő történetírója ugyanis mostanig terjedő művészeti politikánkról azt a bírálatot fogja megörökíteni, hogy gondoskodtunk művészek, nagy művészek neveléséről, de nem gondoskodtunk közönségről, mely őket megértse, támogassa, fölkarolja. Súlyosan nagy áldozatokat hoztunk, hogy művészetünk európai színvonalra emelkedjék és e súlyos áldozatok meg is hozták a remélt termést, de nincs aki ezt a termést a kellő szeretettel, a kellő becsüléssel learassa — mert, ha mi magyarok világszerte becsületesnek elismert őszinteségünkhöz, fajilag jellegzetes szókimondásunkhoz következetesek akarunk maradni, akkor nemzeti közművelődésünknek a nemzetközi kultura terén érvényesülést egyedül biztosító ágában, a művészetben is legyünk őszinték és valljuk be, hogy műpártolásunk mai mértéke csak részben alapszik a lelkiszükség kielégítésén és sehogy sem áll arányban kisebb célokért is, sőt egészen jelentéktelen célokért is könnyen hevülő áldozatkészségünkkel.

Tessék elolvasni az Orsz. m. képzőművészeti társulat 1907. évi jelentését: a fővárosi közönség a saját zsebéből a két fővásáron a tavaszi- és téli-tárlaton, összesen 21.320 kor. árú műtárgyat vásárolt. Mert ez a mérvadó: a magánvásár. Ez a közönség műpártolásának a fokmérője s nem az állami vagy társulati vásárlás. Igaz ugyan, hogy hozzávetőleges számítás mellett körülbelül 300.000 koronára tehetjük azt az összeget, melyet az ország közönsége évenkint képzőművészeti beszerzésekre fordit, de hát mi ez a kis pénz egy tizennyolcmilliónyi nemzethez képest?

Ám ezzel a magyaros őszinteséggel ismerjünk el mást is, ami sokkal szomorúbb, sőt egyenesen kétségbeejtő, azt, hogy az iménti konluzió természetes eredményekép művészetünk kénytelen-kelletlen elhagyja magasztos hivatását, félre löki magasan szárnyaló becsvágyát, letér a nagyra, hatalmasra törő alkotások fenséges útjáról s keresi a közönség ízlését.

Ez — bárki bármit is mond — a csőd kezdete. Mert a művészet csak addig művészet, míg a közönséget a maga ízléséhez fölemelni igyekszik; amint erről lemondott, vásár, ipar, ponyva. Ha tehát az iránt emeljük fel szavunkat, hogy végre történjen valami a közönség művészeti nevelése érdekében, ezt azzal a meggyőződéssel tesszük, hogy ez a művészetnek nemcsak kenyér, de művészeti kérdése is, amelynek szerencsés megoldásától művészetünk felvirágzása függ, elhanyagolása pedig a csőd legbiztosabb útja. Az a 45 kiállítás, melyet az 1907. év folyamán a különböző társulatok a főváros közönségének bemutattak, már kétségbevonhatatlan tünete, hogy művészetünk vásárra dolgozik, mert ilyen termelésre a művészet szigorú fogalmai alapján ma még berendezettek nem vagyunk: sem a művészek, sem a közönség. A túltermelés pedig még az elsőrendű árúkban is, tudjuk mit jelent, semmi mást, mint a bukást. Mert ha megmaradunk őszinteségünk mellett, akkor azt is jegyezzük föl, hogy a művészetnek semmiben sem eltérő üzleti oldalai vannak akármely természetű, piacra kerülő árúval, attól a pillanattól kezdve, amint a műtárgy elhagyta a műtermet.

A CIPRUSOK ÚTJA
OLGYAI VIKTOR MEZZOTINTOJA

A HÁRSFA
OLGYAI VIKTOR RÉZKARCA

Szóval nemcsak a nivót hagytuk el, de a nivó alatt túl is termelünk és nincs közönség, mely a túltermelésből keletkezett zajba tiltakozó szavát beledörögje.

Az állapotok ilyetén elfajulásáért a művészek a közönséget okolják, a nem művészek pedig a művészeket, pedig egyiküknek sincs igazuk s legkevésbbé azoknak, kik a helyzet ily szomorú alakulásáért minden habozás nélkül egyedül és kizárólag művészeinket állítják oda bűnbakul s teszik felelősekké azért, ami van és azért, aminek be kell következnie, mert ezek semmi egyebet nem látnak, mint az eredményt s mert bizonyosan kényelmetlennek találják kikutatni azokat az indító okokat, amelyek ezen eredményeket szülték és végül, mert a művészekben, mikor álláspontjuk igy kivánja, nem embereket, hanem természetfölötti lényeket látnak, akik éljenek meg a levegőből hulló mennyei mannából, amely azonban tudvalevőleg már nem hull, ha pedig véletlenül mégis hullana, hát semmiesetre nem osztogatnák — ingyen, mint ahogy a mártirok ideje is lejárt s az olyan embereket, akik elveikért éhen halni készek, ma már általában bolondoknak nevezik.

Ebből a zürzavarból, ebből az állandó és különös szemrehányásból, mely már-már szenvedélyessé is kezd lenni s eddig is nyílt szakadásokra vezetett, csak egy kivezető út van s ez az, hogy egyrészt a túltermelés elhelyezéséről, másrészt pedig hogy ma mindkét nembeli ifjúságunknak, tehát a jövő generációnak művészeti neveléséről gondoskodjunk és pedig akként, hogy az ifjúságnak mentül sűrűbben mutassunk művészetet és pedig csak jó művészetet, figyelmét a művészet iránt már zsenge korától kezdve ébren tartsuk, a világ nagy elméinek alkotásaival már korán megismertessük, ezek jó reprodukcióit állandóan szeme előtt tartsuk s fejlettebb korában részesítsük művészeti és művészettörténeti előadásokban. (Az 1908. évi állami költségvetésben 3000, mondd: háromezer korona van előirányozva 70, szóval: hetven állami középiskola részére e címeken, vagyis iskolánkint 40 kor., tehát — semmi!) Ha vannak vándor méhésztanárok, miért ne lehetnének vándor művészettanárok is, akik iskoláról-iskolára járván, szemléltető módon hintenék el az ifjúság fogékony lelkébe a művészet megkedvelését, megértését, megszeretését, fejlesztenék ízlését, látását. Végül rendelje el a miniszter a sokkalta intenzivebb kötelező rajzoktatást s gondoskodjék arról, hogy ezt a tartárgyat a középiskolák legalább olyan komolyan vegyék, mint a jó öreg Homéroszt és Tacitust. Rendelje el továbbá a miniszter, hogy a tanuló ifjúság a szokásban levő iskolai kirándulásait úgy rendezze, hogy képeket is láthasson, nemcsak gyárakat, rendelje el a stílus-tan tanítását és ha a föld alól is, teremtsen arra pénzt, hogy összes középiskoláink ezekhez mérten megfelelően fölszereltessenek. Hiszen nem ostoba-e, hogy nincs középiskolát végzett magyar ifjú, aki ne tudná, hogy ki volt Caligula, de Munkácsy Mihályunkról alig egy-kettő tud többet, minthogy asztalos inas is volt?

Visszaélések a művészettel.

A fővárosi napilapok művészeti rovatai újabban nagyon sűrűn adnak hírt arról, hogy ellelmes fővárosi kereskedők megjelennek a vidéki városokban s visszaélve a közönség jóhiszeműségével és a művészetben való tájékozatlanságával, egy pár ecsetvonással átfestett nyomatokból, vagy patronnal készített képekből „műtárlatot" rendeznek s ezen a réven fényes üzleteket csinálnak.

A közeli multban egy ily kereskedő Hevesvármegyét tisztelte meg látogatásával. Előbb Egerben kínálta a „művészetet", nem nagyon kielégítő anyagi eredménynyel, majd Gyöngyösre rándult át, ahol aztán teljes anyagi és erkölcsi siker jutalmazta a „művészeti kultura föllendítését" célzó fáradozásait: eladta egész „műtárlatát", 64 képet, összesen 2000 koronáért! Darabját tehát a „műtárgyaknak" 30 koronájával s megvette azokat hallomás szerint egy gyöngyösi kereskedő viszont-elárúsítás céljából. És ami a dolognak nagyon szomorú hátteret ad, az az, hogy az egyik helyi lap azon alkalomból, hogy a „műtárlattal" egyidejűleg szinészek is voltak Gyöngyösön, konstatálta, hogy ennyi műélvezet sok egyszerre Gyöngyös városának! Magam olvastam.

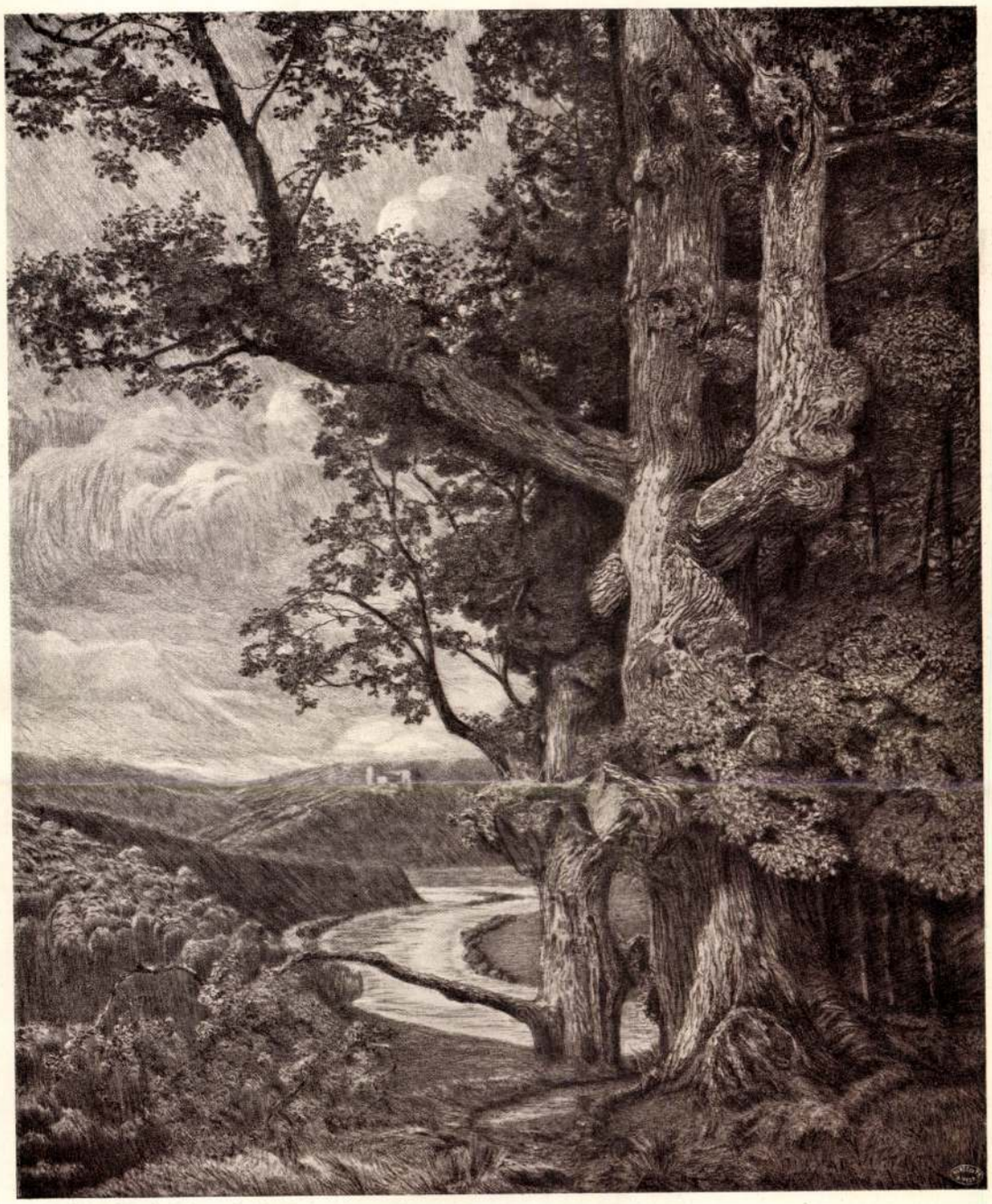

A TÖLGY
OLGYAI VIKTOR RÉZKARCA

gel" (1901, müncheni nemzetközi kiállítás), „Tél a kis városban", „Jeges patak" (1904, müncheni Glaspalast kiállítása), „Reggel az erdőn", „Mohos erdő" (1905, téli kiállítás), „Folyópart" (1906, tavaszi kiállítás), „Erdő szőnyegén", „Út a sűrűbe", „Karácsonyfák", „Reggeli nap", „Felvidéki ház", „Nyárfák" (1906, téli kiállítás), „Folyó mentén", „Havas erdő", (1907, tavaszi kiállítás), „Bükkösben", „A folyó" (Hernád), „Téli reggel", „Havas fenyők" (1907, téli kiállítás), „Nyári reggel Bacskón", „Hazatérés" (1908).

A felsoroltak közül a „Karácsonyfák" című pasztell a Szépművészeti Múzeumba került. A „Felvidéki ház" és az 1903-ban kiállított „Patak mentén" című vízfestmény Esterházy-díjat nyertek. Az utóbbit a „Havas út"-tal együtt szintén a Szépművészeti Múzeum vette meg. A „Garampart" Budapest főváros birtokába jut. Az 1904-ben, a Nemzeti Szalon grafikai kiállításán szereplő művek grafikai díjat nyernek. Németország nagyobb metszetgyűjteményei több lapot szereztek meg művészünktől, kit a milanói nemzetközi kiállításon a nagy díjak egyikével tüntettek ki.

Olgyai 1902-től kezdve, mint litografus is működik. Kőrajzai többnyire színesek és erős dekorativ érzékről tanuskodók. Egyszerűek és finomak. Bizonyos gyöngédség jellemzi úgy lineáris, mint folthatásukat. Színekben és tónusokban egyaránt kis fokozatot tartalmaznak, de azért határozott ellentéteket mutatnak fel és mint analitiv munkák igen tanulságosak.

Első műve e nemben egy kis fenyőliget, a háttérben a nap sugaraitól megvilágított éggel. Kék és sárga színek szimfoniája határozottan megrajzolt formákkal. Kitünően sikerültek a „Tél a Garamparton" és az „Isarmenti estszürkület". Mindkettőnek értéke főleg abban áll, hogy színeik egyformán fejeznek ki rajzot és hangulatot. Az előbbin a napfényes hólepel széltől felborzolt tarajainak kék árnyékai szolgálnak a barna fatörzsek ellentétei gyanánt. Az utóbbin barna és kékesszürke fatörzs rajzolódik lendületes vonalú ágaival a halványsárga égre.

A monochrom kőrajzok egy része figurális motivumok feldolgozása, nagy sötét és világos foltokban, egyszerűsített formákkal. Határoló vonalakat nem találunk bennük. Tónusos rajzukat szabályos vonalmenetek adják.

Megkapó fényhatást gyakorol egy fehérfekete kőrajz, a „Reggel". A háttérben felkelő nap a fenyves oszlopszerű fái közé szórja sugarait. A középen álló törzs sötét formáját egészen föloldja a fényözön. A többinek a rajzát is bizonytalanná teszi.

A gyakorlott tollrajzoló kezét ismerjük fel a grafikának e mintaszerű alkotásában. Olgyai, mint láttuk, kezdettől fogva használta e sokra hivatott rajzeszközt. Először a legnagyobb finomságok keresésére, ma már a kevésbbé részletezett formák bravuros ábrázolására.

Újabban, mint úttörő, a linoleummetszést műveli és tanítja s e rudimentális kifejezési eszközzel nem annyira a szellemes kontrasztokat, mint inkább a középértékeket keresi.

*

1902-ben irodalmi és művészeti folyóirat indult meg Besztercebányán, „Havi Szemle" címen, dr. Olgyai Bertalan és Zivuska Jenő szerkesztése alatt. A vállalat lelke Olgyai Viktor volt, ki, mint a „Művészet" munkatársa, irodalmi téren is becsületet szerzett nevének. A munka sikerét nagy mértékben emelte a műmellékletek válogatott sorozata. Körülbelül 20 eredeti rézkarc, kőrajz és fametszet jelent meg benne magyar és idegen grafikusoktól, kik művészünk buzdítására és jó példájára minden anyagi haszon nélkül dolgoztak. Belányi Viktor, Zichy István gróf, Gyenis János, Raáb Ervin, Jenny Munk, Hermann Völkerling, Albert Welti szereztek ez úton érdemeket.

A vállalat csak három évig tarthatta fenn magát, de rövid élete alatt is szép példáját szolgáltatta annak, mit lehet őszinte lelkesedéssel és odaadással elérni, a legkedvezőtlenebb körülmények között is.

Olgyai a tevékeny emberek közé tartozik. Soha sincs életrevaló eszmék híján és ébren tud tartani másokat is. 1900-tól kezdve grafikai iskolája volt Münchenben, mígnem meghívást kapott a Képzőművészeti Főiskola grafikai osztályának vezetésére. Ez időtől kezdve a legnagyobb lelkesedéssel teljesíti ott feladatát és tanítja a sokszorosító művészetek összes válfajait. Hogy munkája teljes legyen, hozzá-